

汉语—维吾尔语惯用语词典

خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە ئادەت
سۆزلەر لۇغىتى

مىللەتلەر نەشرىياتى
بېيجىڭ

ISBN 978-7-105-10193-1

9 787105 101931 >

定价：23.00元

汉语—维吾尔语惯用语词典

خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە ئادەت
سۆزلەر لۇغىتى

江苏工业学院图书馆
藏书章

تەكشۈرۈپ بېكىتكۈچى: ئىمىن ئابلا

مىللەتلەر نەشرىياتى
بېيجىڭ

تەكلىپلىك تەھرىر: ئىمىن ئابلا
مەسئۇل مۇھەررىر: مەمەتجان ھەسەن

خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە ئادەت سۆزلەر لۇغىتى

تۈزگۈچى: ۋاڭ جېنپېن

نەشر قىلغۇچى :	مىللەتلەر نەشرىياتى
ئادرېسى :	بېيجىڭ شەھىرى خېپىڭلى شىمالىي كوچا 14 - قورۇ
ساتقۇچى :	پوچتا نومۇرى: 100013 تېلېفون: 010-64290862
باسقۇچى :	جايلاردىكى شىنخۇا كىتابخانىلىرى
نەشرى :	شىنجاڭ ئالتۇن يارۇق مەتبەئەچىلىك چەكلىك شىركىتى
بېسىلىشى :	2009 - يىلى 10 - ئايدا 1 - قېتىم نەشر قىلىندى
ئۆلچىمى :	2009 - يىلى 10 - ئايدا 1 - قېتىم بېسىلدى
باسما تاۋىقى :	850×1168 م.م. 32 كەسلەم
سانى :	11.5
باھاسى :	0001 - 3000
	23.00 يۈەن

ISBN 978-7-105-10193-1/H. 705 (维 26)

图书在版编目(CIP)数据

汉语 — 维吾尔语惯用语词典/王振本编著. —北京:
民族出版社, 2009. 7

ISBN 978-7-105-10193-1

I. 汉… II. 王… III. 维吾尔语(中国少数民族语言)
—社会习惯语—词典—汉语、维吾尔语(中国少数民族语言) IV. H215.3-61

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2009)第 125817 号

特约编辑: 伊明·阿布拉

责任编辑: 买买提江·艾山

出版发行: 民族出版社 <http://www.mzcbs.com>.

社 址: 北京市和平里北街 14 号 邮编: 100013

电 话: 010-64290862 (维文室)

印 刷: 北京迪鑫印刷厂印刷

版 次: 2009 年 10 月第 1 版 第 1 次印刷

开 本: 850×1168 毫米 1/32

印 张: 11.5

印 数: 0001-3000

定 价: 23.00 元

ISBN 978-7-105-10193-1/H. 705 (维 26)

出版说明

在日常交往、写作和翻译过程中，我们经常会遇到开后门、打预防针、赶鸭子上架、鸡蛋里挑骨头、哪壶不开提哪壶、害死人还看出殡的、公说公有理，婆说婆有理等惯用语，熟练掌握并能够自如地运用和翻译类似的词语，真的不是一件容易的事情。我们相信，由王振本先生以《现代汉语惯用语规范词典》为蓝本编纂、伊明·阿布拉先生增补审定的这部《汉语—维吾尔语惯用语词典》在学习、理解、使用、翻译和研究惯用语方面对你会有所帮助和启发。惯用语和成语是汉语词语研究中的重点对象，成果颇丰，但分歧依然不少，在惯用语和成语的内涵、外延、基本特征、主要区别等问题上存在许多不同的观点，这对编纂者来说是一大挑战。尽管如此，编纂者在现有研究成果的基础上，参考众多资料，各取所长，结合维吾尔语词语的特点，完成了这一难度较大，在维吾尔语双语词典编纂中具有一定开创性的工作。

在收录编译的约 4172 条惯用语中，从结构上看，三音节组合到七音节及其以上音节的惯用语都有，其中三音节组合的占了总数的三分之二以上，这说明，汉语惯用语以三音节为主。而维吾尔语对应词语则不受这方面的制约，普通词语、成语和谚语等不同类型的词语，只要内涵吻合均可与之对应。

在现代维吾尔语词法研究中，有没有与“惯用语”对应的称谓，维吾尔语中有没有必要细分出“惯用语”，在维吾尔语中成语和惯用语之间有无区别等等，都是值得研究的课题。鉴于目前汉语成语同维吾尔语的“固定词组”一词相对应，所以编者用“习语”一词对应了汉语的“惯用语”，是否妥帖，我们可以进一步研究和探讨。

“丁克族”、“酷毙了”一类的新词语不属于惯用语范畴，目前很难判定孰是孰非。但我们认为从发展的眼光，翻译工作的需求来讲，酌情吸收进来也未尝不可，大家可以争鸣，在实践中予以充实和完善。

有句广告词说得好，“没有最好，只有更好”，本词典中的舛误一定不少，我们热切期盼专家和广大读者提出宝贵意见，不吝斧正，使这部词典变得更加完善。

2009年2月17日

北京

كىرىش سۆز

بىز كۈندىلىك ئالاقە، يېزىقچىلىق ۋە تەرجىمە جەريانىدا دائىم
 开后门，打预防针，赶鸭子上架，鸡蛋里挑骨头，哪
 壶不开提哪壶，害死人还看出殡的，公说公有理，婆
 说婆有理 دېگەندەك ئادەت سۆزلىرىنى كۆپ ئۇچرىتىمىز. ئادەت
 سۆزلىرىنى پىششىق ئىگىلەش، ئەركىن ئىشلىتىش ۋە تەرجىمە قىلىش
 ئاسان ئىش ئەمەس. ۋاڭ جېنپىن ئەپەندى «ھازىرقى زامان خەنزۇ
 تىلىدىكى ئادەت سۆزلەر لۇغىتى» ئاساسىدا تۈزگەن، ئىمىن ئابلا
 ئەپەندى تولۇقلاپ ۋە تەكشۈرۈپ بېكىتكەن بۇ «خەنزۇچە -
 ئۇيغۇرچە ئادەت سۆزلەر لۇغىتى» نىڭ ئادەت سۆزلەرنى ئۆگىنىش،
 چۈشىنىش، ئىشلىتىش، تەرجىمە قىلىش ۋە تەتقىق قىلىش جەريانىدا
 سىزگە ياردىمى بولىدىغانلىقىغا ئىشىنىمىز. ئادەت سۆزلەر بىلەن
 تۇراقلىق ئىبارىلەر خەنزۇچە سۆز - ئىبارىلەرنى تەتقىق قىلىشتىكى
 مۇھىم ئوبيېكت بولۇپ، ئۇنى تەتقىق قىلىشتا خېلى زور نەتىجىلەر
 يارىتىلغان بولسىمۇ، لېكىن ئىختىلاپلارمۇ ئاز ئەمەس، ئادەت سۆزلەر
 بىلەن تۇراقلىق ئىبارىلەرنىڭ مەزمۇنى، ئۇقۇم دائىرىسى، ئاساسىي
 ئالاھىدىلىكى ۋە پەرقى قاتارلىق جەھەتلەردە نۇرغۇن ئوخشىمىغان
 قاراشلار مەۋجۇت، بۇ لۇغەت تۈزگۈچىلەر ئۈچۈن زور رىقابەت.
 شۇنداق بولسىمۇ، لۇغەتنى تۈزگۈچى ۋە بېكىتكۈچى ھازىرقى
 تەتقىقات نەتىجىلىرى ئاساسىدا، نۇرغۇن ماتېرىياللاردىن پايدىلىنىپ،
 ئارتۇقچىلىقلىرىنى قوبۇل قىلىپ، ئۇيغۇرچە سۆز - ئىبارىلەرنىڭ
 ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈپ، قىيىنلىق دەرىجىسى زور، ئۇيغۇرچە
 قوش تىللىق لۇغەت تۈزۈشتە بەلگىلىك يېڭىلىق يارىتىلغان بۇ
 خىزمەتنى تاماملىدى.

لۇغەتكە كىرگۈزۈپ تەرجىمە قىلىنغان 4172 چە ئادەت سۆزىدە، قۇرۇلما جەھەتتىن قارىغاندا، ئۈچ بوغۇملۇق، يەتتە بوغۇملۇق ۋە ئۇنىڭدىن كۆپ بوغۇملۇق ئادەت سۆزلىرىنىڭ ھەممىسى بار، بۇلارنىڭ ئىچىدە ئۈچ بوغۇملۇق ئادەت سۆزلىرى ئۈچتىن ئىككى قىسىمدىن كۆپرەكىنى ئىگىلەيدۇ، بۇ خەنزۇچە ئادەت سۆزلىرىنىڭ ئۈچ بوغۇملۇقنى ئاساس قىلىدىغانلىقىنى چۈشەندۈرىدۇ. ئەمما ئۇيغۇرچە سۆزلەر بۇ چەكلىمىگە ئۇچرىمايدۇ، ئادەتتىكى سۆز - ئىبارىلەر، تۇراقلىق ئىبارىلەر ۋە ماقال - تەمسىللەردە ئوخشىمىغان سۆز - ئىبارىلەرنىڭ مەزمۇنى ماس كەلسە قوللىنىشقا بولىدۇ.

ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلى سىنتاكسىس تەتقىقاتىدا، ئادەت سۆزلەرگە ماس كېلىدىغان ئاتالغۇ بارمۇ يوق، ئۇيغۇر تىلىدا ئادەت سۆزلىرىنى تەپسىلىي ئايرىشنىڭ زۆرۈرىيىتى بارمۇ - يوق، ئۇيغۇر تىلىدا تۇراقلىق ئىبارىلەر بىلەن ئادەت سۆزلىرىنىڭ پەرقى بارمۇ - يوق قاتارلىقلار تەتقىق قىلىشقا ئەرزىيدىغان مەسىلىلەردۇر. نۆۋەتتە خەنزۇچىدىكى تۇراقلىق ئىبارىلەر بىلەن ئۇيغۇرچىدىكى تۇراقلىق سۆزلىرىنىڭ ماسلىشىدىغانلىقىنى نەزەرگە ئېلىپ، لۇغەتنى تۈزگۈچى ۋە بېكىتكۈچى ئادەتلىنىپ كەتكەن سۆزلىرىنى ئادەت سۆزلەرگە ماس كەلتۈرۈپ ئىشلەتكەن، بۇ مۇۋاپىق بولغانمۇ - بولمىغانمۇ يەنىمۇ ئىچكىرىلەپ تەتقىق ۋە مۇھاكىمە قىلىشىمىزغا توغرا كېلىدۇ.

丁克族، 醋毙了
كاتېگورىيىسىگە كىرەمدۇ - يوق، نۆۋەتتە ئېنىق ھۆكۈم قىلىش تېخى تەس. ئەمما بىز تەرەققىيات نەزىرى، تەرجىمە خىزمىتىنىڭ ئېھتىياجىدىن ئېيتقاندا، ئەھۋالغا قاراپ كىرگۈزۈپ سىناپ بېقىشقا بولىدۇ، دەپ قاراپ، كۆپچىلىكنىڭ مۇزاكىرە قىلىپ، ئەمەلىيەت جەريانىدا تولۇقلىشى ۋە مۇكەممەللەشتۈرىشىگە سۇندۇق.

«ئەڭ ياخشىسى يوق، تېخىمۇ ياخشىسىلا بار» دېگەن ئىبارە ناھايىتى توغرا ئېيتىلغان، لۇغەتتە ئاز بولمىغان خاتالىقلار ساقلانغان بولۇشى تەبئىي، مۇتەخەسسسلەر ۋە ئوقۇرمەنلەرنىڭ قىممەتلىك پىكىر بېرىپ، ئايىماي تۈزىتىپ، لۇغەتنى تېخىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈشنى سورايمىز.

2009 - يىلى 2 - ئاينىڭ 17 - كۈنى

بېيجىڭ

凡 例

一，《汉语—维吾尔语惯用语词典》所收词条采用汉语—维吾尔语对照形式排列，汉文和维吾尔文一律使用规范字形，收常用惯用语约 4172 条，为中等文化水平的读者和从事汉语—维吾尔语翻译的译者，以及双语研究者服务。

二，本词典主要收现代汉语常用惯用语，基本不收内容古旧粗俗、格调不高的惯用语，酌情收录少许使用频率趋高、方言色彩浓厚的惯用语。例如：溜沟子，炒鱿鱼、无厘头等。

三，根据本词典服务对象的特点，收录了从维吾尔语借入汉语，并在特定地域使用的少量惯用语。例如：肚子胀、木头耳朵等。

四，酌情收录了一些不同时期产生的新惯用语。例如：菜篮子、绿文化、海归派等。

五，有些惯用语随着时代的发展增添了新义，收录时补译了维吾尔语对应词语。例如：白骨精、同志们等。

六，为便于维吾尔族读者查阅和发音，正文词目按汉语拼音字母顺序排列，并用汉语拼音字母注音。

七，与汉语词目对应的维吾尔语词语若在两个以上，均用分号“；”隔开。维吾尔文中的注释性说明词和同义词置于圆括号“（）”内。

八，对于语义相同而书写形式不同的一些惯用语，只收录汉文，其后不再标注维吾尔文对应词语，但注明另见条目。例如：【盛饭囊】chéngfànnóng 另见“白吃饭”。

九，正文前加制了《惯用语条目首字拼音索引》，以便于读者查找。

لۇغەتنىڭ تۈزۈلۈشى ھەققىدە

1. «خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە ئادەت سۆزلەر لۇغىتى» گە كىرگۈزۈلگەن سۆزلەر خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە سېلىشتۇرۇش شەكلى بويىچە تىزىلدى، خەنزۇچە ۋە ئۇيغۇرچىدا بىردەك قېلىپلاشقان خەت شەكلى قوللىنىلدى، كۆپ ئىشلىتىلىدىغان ئادەت سۆزىدىن تەخمىنەن 4172 سى كىرگۈزۈلدى، ئوتتۇرا سەۋىيىلىك ئوقۇرمەنلەر، خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە تەرجىمانلار ۋە قوش تىل تەتقىقاتچىلىرىغا مۇلازىمەت قىلىش مەقسەت قىلىندى.

2. بۇ لۇغەتكە ھازىرقى زامان خەنزۇ تىلىدا كۆپ ئىشلىتىلىدىغان ئادەت سۆزلىرى كىرگۈزۈلدى، كونا، قوپال، چاكنىنا مەنىلىك ئادەت سۆزلىرى ئاساسەن كىرگۈزۈلمىدى، ئىشلىتىش نىسبىتى ئۆسۈۋاتقان، شۆە تۈسى كۈچلۈكرەك ئادەت سۆزلىرىمۇ ئازراق كىرگۈزۈلدى. مەسىلەن: 溜沟子 (خەقنىڭ كۆتىنى يالماق، خۇشامەت قىلماق، تەخسىكەش، يالاقچى)؛ 炒鱿鱼 (ئىشتىن بوشاتماق، كەشنى توغرىلىماق، يولغا سالماق، قوڭغا تەپمەك)؛ 无厘头 (ھەييارلىق، قىزىقچىلىق، كاللىسىغا نېمە كەلسە شۇنى قىلماق، مەنسىز).

3. مەزكۇر لۇغەتنىڭ مۇلازىمەت ئوبيېكتىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، ئۇيغۇرچىدىن خەنزۇچىغا قوبۇل قىلىنغان ۋە ئالاھىدە ئەھۋالدا ئىشلىتىلىدىغان ئادەت سۆزلىرىمۇ كىرگۈزۈلدى. مەسىلەن: 肚子胀 (قورساق كۆپمەك، ئاچچىقى كەلمەك، خۇيى تۇتماق)؛ 木头耳朵 (ياغاچ قۇلاق، گەپ ئاڭلىمايدىغان).

4. ئوخشىمىغان دەۋردە شەكىللەنگەن بەزى ئادەت سۆزلىرىمۇ كىرگۈزۈلدى. مەسىلەن: 菜篮子 (ئوتياش سېۋىتى، كۆكتات

تەمىناتى ، قوشۇمچە يېمەكلىك)؛ 绿文化 (يېشىللىق مەدەنىيىتى ، باغۋەنچىلىك مەدەنىيىتى ، كۆكەرتىش مەدەنىيىتى)؛ 海归派 (چەت ئەلدىن قايتىپ كەلگەن تالانتلىقلار ، چەت ئەلدە ئوقۇپ قايتىپ كەلگەن ئىختىساسلىقلار) .

5. بەزى ئادەت سۆزلىرىگە دەۋر تەرەققىياتىغا ئەگىشىپ يېڭى مەنىلەر قوشۇلدى ، بۇنداق سۆزلەرنى كىرگۈزگەندە ئۇيغۇرچىدىكى مۇناسىپ سۆزلەر تولۇقلاپ تەرجىمە قىلىندى . مەسىلەن : 白骨精 (قۇرۇق سۆڭەك ئالۋاستى ، ئاق ياقىلىق تايانچلار)؛ 同志们 (يولداشلار ، جىنىسداشۋازلار) .

6. ئۇيغۇر ئوقۇرمەنلەرنىڭ ئوقۇشى ۋە توغرا تەلەپپۇز قىلىشىغا قۇلايلىق يارىتىش ئۈچۈن ، لۇغەتتىكى سۆزلۈكلەر خەنزۇچە پىنىن تەرتىپى بويىچە تىزىلدى ۋە خەنزۇچە پىنىننى بېرىلدى .

7. خەنزۇچە سۆزگە ماس كېلىدىغان ئۇيغۇرچە سۆز ئىككىدىن ئارتۇق بولسا ، ھەممىسى «؛» بىلەن ئايرىلدى . ئۇيغۇرچىدىكى ئىزاھاتلىق سۆزلەر ۋە مەنىداش سۆزلەر ( ) ئىچىگە ئېلىندى .

8. مەنىسى ئوخشاش ئەمما يېزىلىشى ئوخشىمايدىغان بەزى ئادەت سۆزلەرنىڭ پەقەت خەنزۇچىسىلا كىرگۈزۈلۈپ ، ئۇنىڭ ئۇيغۇرچىسى بېرىلمىدى ، لېكىن «...غا قاراڭ» دەپ ئىزاھلاندى . مەسىلەن : 白吃饭 chéngfànnáng 【盛饭囊】 گە قاراڭ .

9. ئوقۇرمەنلەرگە قۇلايلىق بولسۇن ئۈچۈن ، تېكىستنىڭ ئالدىغا «ئادەت سۆزلەردىكى باش خەتنى پىنىن بويىچە تېپىش ئاچقۇچى» بېرىلدى .

目 录

出版说明	1 — 6
凡 例	7 — 10
惯用语条目首字拼音索引	11 — 25
正文	1 — 335

مۇندەرىجە

1 — 6	كىرىش سۆز
7 — 10	لۇغەتنىڭ تۈزۈلۈشى ھەققىدە
.....	ئادەت سۆزلەردىكى باش خەتنى پىنىن بويىچە تېپىش ئاچقۇچى
11 — 25	
1 — 335	تېكىست

ئادەت سۆزلەردىكى باش خەتنى پىنىن بويىچە تېپىش ئاچقۇچى

(خەنزۇچە خەتنىڭ ئوڭ تەرىپىدىكى رەقەملەر لۇغەت تېكىستىنىڭ بەت نومۇرىنى كۆرسىتىدۇ)

	a	八	3	扳	10	保	13	鼻	16
			4	搬	10		14	比	16
阿	1	拔	4	板	10	抱	14	笔	16
	ai		5		11	豹	14	必	16
		把	5	半	11	暴	14	闭	16
					12	爆	14	避	17
挨	1						15		
矮	1	bai		扮	12			bian	
爱	1			拌	12				
		掰	5	拌	12	bei			
		白	5		12			鞭	17
	an		6			背	15	变	17
			7	bang		北	15		
安	2					背	15	biao	
按	2	百	8	帮	12	被	15		
暗	2	摆	8	膀	12		16	表	17
			9	傍	12				
	ao	拜	9		13	ben		bie	
		败	9						
熬	2			bao		笨	16	别	17
		ban						蹩	17
	ba			包	13	bi		瘪	17
		斑	9	饱	13				

bing	猜	25	肠	28	33	chu
	财	25	尝	28		
冰	睬	25	常	28	chi	出
兵		26	唱	28		42
并	菜	26		29	吃	43
病		26		30		44
	cao				34	处
bo			chao		35	44
	操	26		36	37	45
剥	草	26	抄	30	38	触
玻			超	30	39	45
拨	cha		炒	30	39	chuai
播					39	45
	插	26	che		痴	池
bu		27		40	持	40
	踏	27	车	30	赤	40
补	差	27		31	翅	40
不		27	扯	31	chong	穿
	chai					45
			chen		冲	46
	拆	27		40	充	46
			尘	31	重	47
	chan		沉	31	40	chuang
			陈	32	41	47
步	掺	27			chou	窗
	馋	27	cheng			47
ca					抽	48
	chang		撑	32	丑	chui
拆			成	32	臭	41
擦	长	27	盛	32	42	吹
		28	乘	32		48
cai						49

捶	49	cun	dai	得	72	die
chun		村	呆		73	跌
唇	49	寸	带	deng		75
chuo			戴			ding
		错		灯	73	丁
戳	49		担	登	73	钉
ci		搭	单	等	73	顶
		打				钉
瓷	50			底	73	定
此	50		dang	地	73	
刺	50				74	diu
			当	第	74	丢
cou			挡	递	74	77
			当			dong
凑	50			dian		东
			刀		74	77
cu			嗽	点	74	78
粗	50		导	电	74	动
醋	50		倒	店	74	78
				垫	74	79
cui				diao		dou
		大				
催	50		到	吊	75	兜
	51		倒	钩	75	抖
啐	51		道	调	75	斗
翠	51			掉	75	豆
			de			80

gou	管 108	海 113	恨 117	hua
狗 103	贯 108	害 113		花 121
104	灌 108	114	heng	滑 121
够 104	guang	han	横 117	划 121
	光 108	邯 114	118	122
gu	109	含 114	hong	画 122
姑 104		汉 114		话 122
骨 104	gui	旱 114	轰 118	123
105	归 109		红 118	huai
故 105	鬼 109	hao	119	怀 123
顾 105	110	好 114	鸿 119	坏 123
雇 105	贵 110	115	hou	huan
gua	gun	he	猴 119	还 123
瓜 105	滚 110	喝 115	后 119	换 123
呱 105		116	厚 119	124
刮 105	guo	合 116	hu	huang
106	裹 111	和 116	狐 120	慌 124
挂 106	过 111	河 116	胡 120	皇 124
107	112	喝 116	糊 120	黄 124
guan	ha	hei	糊 120	125
关 107	哈 113	黑 116	护 120	凰 125
观 107		117	121	hui
官 108	hai	hen		
棺 108				

灰	125	寄	131	将	135		巨	143	
挥	125			酱	135	jīn			
回	125	加	131	鞑	135		juan		
	126			鞑	135	金	139		
会	126	加	132				140	卷	143
		夹	132	jiao		紧	140		jue
	hun	家	132	交	135	进	140		
浑	126	嘉	132		136	近	141	决	143
混	126	假	132	浇	136			掘	144
			133	胶	136	jing		倔	144
	huo	架	133	焦	136			jun	
		驾	133	嚼	136	经	141		
活	127			绞	136	井	141	军	144
	128	jian		脚	136	警	142	君	144
火	128			搅	136	镜	142		
和	129	尖	133		137			kai	
		肩	133	叫	137	jiu			
	ji	拣	133	较	137			开	145
			134			揪	142		146
机	130	捡	134	jie		九	142		147
鸡	130	见	134			久	142		148
激	130	贱	134	阶	137	酒	142	措	148
及	130	剑	134	结	137		143		
极	130			接	137	旧	143	kan	
急	130	jiang			138	就	143		
	131			揭	138			侃	148
脊	131	江	134	解	138	ju		砍	148
挤	131	将	135		139	局	143	看	148
记	131	讲	135	借	139	聚	143		149

kang	153	lai	勒	164	liao
	扣		雷	164	
扛	149	癞	垒	164	聊
	150				168
	ku	lan	leng		撩
kao	哭				168
	153	拦	冷	164	炮
	哭				169
靠	150		冷	164	摺
	酷			165	
	153	蓝	愣	165	lie
ke	kua	蓝			
		揽			猎
		烂	li		169
磕	150	滥			lin
瞌	150		梨	165	
可	150		里	165	临
克	150	lang	立	166	169
客	150		丽	166	ling
	快	狼			
	153	粮	lian		零
	154				169
ken	kuan	lao	连	166	领
			脸	166	169
啃	151	捞		167	另
	宽	老			169
	154		liang		溜
kong	la				169
					留
空	151				169
	152		凉	167	170
孔	152		梁	167	流
			两	167	170
		姥		168	六
kou	157				170
	辣	lei	亮	168	long
抠	152				
口	152				

龙	170	luo	mao	迷	184	末	187		
笼	170			米	184	莫	187		
		锣	173	猫	178	磨	187		
	lou	螺	173	毛	178				
		落	173	铆	179		mu		
漏	170		174	冒	179	绵	184		
露	170			帽	179	棉	184		
	171	ma				兔	184		
			mei			面	185		
	lu	马	175				na		
		蚂	175	没	179				
庐	171	骂	175		180	miao	拿	188	
鲁	171		176		181	庙	185	189	
路	171				182			哪	189
露	171	mai			183	mie		190	
	172			眉	183				
		埋	176	煤	183	灭	185	nai	
	lü	买	176	美	183				
		卖	176			ming	奶	190	
驴	172		177	men		名	185		nan
捋	172					明	185		
绿	172	man		门	183	命	185	南	190
				闷	183			难	190
	luan	满	177			mo			
			178	meng					nao
乱	173	慢	178			摸	185		
				蒙	184		186	脑	190
	lun	mang		梦	184	磨	186	闹	190
轮	173	盲	178	mi		抹	186		191
							187		

nei	nie	糯	195	泡	200	204
内	捏	o		炮	200	
nen	ning	藕	196	pei		piao
嫩	拧	pa		赔	200	漂
ni	niu	爬	197	陪	200	漂
泥	牛	怕	197	配	200	pin
				peng		贫
191	193			捧	201	ping
192	194	pai		碰	201	
你	扭	拍	197		202	平
192	194	排	197			瓶
nian	nong		198	pi		204
年	农	pan		批	202	204
192	194			披	202	泼
192	194	潘	198	劈	202	205
192	194	攀	198	霹	202	婆
念	弄	判	198	皮	202	破
		盼	198		203	
niang	nü			疲	203	pu
娘	女	pao		啤	203	铺
192	194			屁	203	205
193	nuan	抛	198			206
酿	暖		199	pian		谱
193	195	刨	199			206
niao	nuo	跑	199	偏	203	qi
鸟	挪		200	便	203	七
193	195					207

妻	207	抢	212			撒	223
漆	207			qiu	惹	218	
骑	207	qiao			热	218	sai
	208			秋	216		
棋	208	敲	213	求	216	塞	223
启	208	桥	213			赛	223
起	208		214	qu			224
	208	俏	214		人	219	
	209	窍	214	取	216		san
气	209	翘	214			认	220
				quan			三
	qia						224
		qin		权	216	rou	225
掐	209	钦	214	全	216		226
卡	209	亲	214	泉	216	肉	220
				拳	216		221
							散
	qian						227
		qing		que		ru	sang
千	209	轻	214				桑
	210	青	214	缺	216	如	221
牵	210	清	214	鹊	216	孺	221
前	210		215			入	221
	211	蜻	215				sao
钱	211	情	215	裙	217	ruan	搔
潜	211	晴	215	群	217	软	221
		擎	215				222
							227
	qiang						227
		qiong		rao			228
枪	211					sa	se
	212	穷	215	绕	218		色
墙	212		216			撒	223
				re		洒	223

sha	烧 233	识 238	竖 243	说 249
	少 233	实 238		250
杀 228		拾 238	shua	251
刹 228	she	食 239		
		使 239	耍 243	si
		屎 239	244	
纱 229	舌 233	士 239	245	撕 251
傻 229	蛇 233	试 239	246	丝 251
煞 229	舍 234	事 239		私 251
	设 234	势 240	shuai	死 251
shai	射 234	是 240		252
晒 229	shen		摔 246	四 252
		shou	甩 246	
	伸 234		247	
shan	身 235	收 240		song
山 229	神 235	手 240	shuang	松 252
		241		屎 252
煽 230	sheng	守 241	双 247	送 252
扇 230		242		253
	生 235	受 242	shui	
		瘦 242	水 247	sou
shang	省 236		248	
伤 230		shu	税 248	馊 253
赏 230	shi			
上 231		书 242	shun	su
	失 236	243		
	狮 236	梳 243	顺 248	俗 253
	十 236	属 243	249	
尚 233		数 243		
		树 243	shuo	suan
shao	石 238			

酸	253		257	天	259		266	托	269
算	253	探	257		260	铜	266	拖	269
	sui		tang	填	260	童	266	脱	270
				舔	260	捅	266		
随	253	糖	257		tiao		tou	wa	
	254							挖	271
碎	254		tao	挑	260	偷	266	瓦	271
	suo	掏	257		261		267		
		桃	257	调	261	头	267	wai	
缩	254	讨	257	挑	261	投	268	歪	271
			258	跳	261				272
	ta	套	258		262		tu	外	272
					tie	秃	268		
他	255		te			土	268	wan	
踏	255	特	258	贴	262	吐	268	弯	272
	tai			铁	262	兔	268	剡	272
			teng		263		269	玩	272
台	255				264				273
抬	255	腾	258		265		tui	万	273
太	255				ting	推	269		274
	256		ti			退	269		
泰	256	踢	258	听	265			wang	
		提	259	挺	265		tun	王	274
	tan	刺	259					往	274
		替	259		tong	吞	269	忘	274
贪	256							望	274
摊	256		tian	通	265		tuo		
弹	256			同	265				

wei	xi	284	290	血	293
伪 274	夕 279	陷 284	卸 290		
卫 274	西 279	献 284	蟹 290	xùn	
胃 274	吸 279	xiang	xin	寻 293	
	牺 279			殉 293	
wen	嬉 279	香 284	心 290		
温 274	洗 279	想 284	291	ya	
275		向 284	辛 292	压 294	
文 275	xia	285	新 292	押 294	
稳 275	瞎 279	象 285	信 292	鸦 294	
	280	橡 285		衙 294	
wo	下 280	xiao	xing	牙 294	
窝 275	281		星 292		
276	282	削 285		yan	
握 276	吓 282	道 285	xiong	烟 294	
		消 285		295	
wu	xian	小 285	胸 292	阎 295	
乌 276	仙 282	286	xiu	眼 295	
污 276	先 282	287	绣 292	296	
无 276	掀 282	288		演 296	
277	闲 283	289	xuan	297	
五 277	贤 283	笑 289		咽 297	
278	弦 283		悬 292		
武 278	咸 283	xie		yang	
捂 278	衔 283	歇 289	xüe	羊 297	
勿 278	显 283	鞋 289	靴 292	阳 297	
	现 283	写 289	学 293	洋 297	

	298		309				zha		
			310	迂	315				zhe
	yao	伊	310	鱼	315	扎	318		
		依	311	榆	315	诈	318	遮	321
腰	298					榨	318	折	321
窑	298	yin		yuan					
摇	298					zhai		zhen	
咬	298	阴	311	驾	315				
	299	银	311	冤	315	摘	318	针	321
药	299	引	311		316			枕	321
要	299	饮	311	原	316	zhan		zheng	
		印	311						
	ye			yue		沾	318		
		ying				占	318	争	322
爷	299			月	316		319	睁	322
野	299	蝇	311			站	319	正	322
	300	应	311	za					
夜	300	硬	311	砸	317	zhang		zhi	
			312						
	yi			zai		张	319	支	322
		you				掌	319	芝	322
一	300	油	312	栽	317	长	319	蜘蛛	322
	301	游	312	在	317	障	319	执	322
	302	有	312					直	322
	303		313	zao		zhao			323
	304		314	遭	317	朝	319	只	323
	305		315	糟	317	爪	320	纸	323
	306	幼	315	造	317	找	320	指	323
	307				318		321	致	323
	308	yu				照	321	智	323

zhong	筑 325	装 326	子 327	
		327	自 327	zui
中 323	zhua	撞 327	328	嘴 331
324				332
重 324	抓 325	zhui	zou	醉 332
	326			
zhu		追 327	走 328	
	zhuan		329	zuo
诸 324		zhuo	330	
竹 324	转 326			左 332
主 325	撰 326	捉 327	zuan	坐 333
拄 325		桌 327		座 334
煮 325	zhuang		钻 330	做 334
住 325		zi	331	做 335
	妆 326			

A

- 【AA 制】 AA zhì AA تۈزۈ- مۇسۇپ ئۆلەرسەن.
- 【矮半截】 ǎibànjié قولىغا سۇ قولغا سۇ قۇيالماسلىق، باشقىلارغا يەتمەسلىك.
- 【阿猫阿狗】 āmāo-āgǒu سول- مەك، ئەدەبىنى يېمەك، دەككىسىنى يېمەك، دۈمبالانماق، زەربە يېمەك، تەنقىدلەنمەك، كالتەكلەنمەك.
- 【矮三分】 ǎisānfēn “矮半截” گە قاراڭ.
- 【阿 Q 相】 ā Q xiàng ئا Q تە- لىتى؛ ئاكيۇدەك بىچارىلىك.
- 【矮一头】 ǎiyītóu “矮半截” گە قاراڭ.
- 【挨板子】 áibǎnzi تاياق يې- پاكارلار ئارىسىدىن گې- نېرال تاللىماق؛ تاغدا يولۋاس بولمىسا، مايۇن بولۇر پادىشاھ؛ يېتىمدىن دورغا تاللىماق.
- 【挨黑枪】 áihēiqiāng پېيىگە كۈنلىمەك؛ كۈندەشلىك قىلماق؛ ئىچى تارلىق قىلماق.
- 【挨闷棍】 áimèngùn تۈيۈق- تارتىنماق؛ تارتىنچاقلىق قىلماق؛ يۈزى تۆۋەن.
- 【挨刀的】 ái dāo de ئۆلمەي- پۇلپەرەس؛
- 【爱吃醋】 ài chīcù
- 【爱面子】 àimiànzi
- 【爱资病】 àizībìng

پۇلخۇمار؛ پۇل دېسە جان تىكىدىغان.

【安翅膀】 ānchìbǎng قانات
بەرمەك؛ شەرت - شارائىت
ھازىرلىماق؛ شارائىت يارىتىپ
بەرمەك.

【安钉子】 āndīngzi ئىچكى
يىلاقچى ئورۇنلاشتۇرماق؛ مارقىچى
سالماق؛ يېقىن ئادىمىنى
ئورۇنلاشتۇرماق.

【安乐死】 ānlèsi ئازابسىز
ئۆلۈم؛ ئازابلاندۇرماي ئۆلتۈرۈش.

【安乐窝】 ānlèwō پاراغەتخانا؛
راھەت ماكان؛ ئارامگاھ؛ ئارامبەخش
ماكان؛ بەختلىك ئائىلە؛ ئىسسىق
ماكان.

【安心丸】 ānxīnwán خاتىر-
جەم قىلىش كومىلىچى؛ كۆڭۈل سۇ
ئىچمەك؛ كۆڭۈل جايغا چۈشمەك؛
كۆڭۈل تىنماق؛ كۆڭلىنى توق
قىلماق.

【按摩小姐】 ànmō xiǎojiě
ئۇۋىلىغۇچى قىز؛ تۈتۈپ قويغۇچى
خېنىم؛ ھەمراھ بولغۇچى خېنىم؛
جىنسىي مۇلازىمەت قىلغۇچى خېنىم؛
جالاپ؛ پاهىشە.

【暗箱操作】 ànxiāng cāozuò
يەڭ ئىچىدە قىلماق؛ يەڭ سودىسى؛
ئاستىرتىن قىلماق.

【熬干灯】 áo gāndēng چىراغ
مېيىنى بىكار ئۇپراتماق؛ بىكار
تۈنىمەك.

B

- 【八宝箱】 bābǎoxiāng
ئۆمۈر بۇ "百宝箱" غا قاراڭ.
- 【八辈子】 bābèizi
ئۆمۈر بۇ. يى؛ مەڭگۈ.
- 【八竿子打不着】 bā gānzi
dǎ bù zháo شۇرپىسىنىڭ شۇر-
پىسى؛ ئايدىڭدا قېتىق ئىچمەسلىك؛
شۇرپىسى قوشۇلمايدىغان؛ مۇناسى-
ۋەتسىز؛ ھېچ مۇناسىۋىتى يوق.
- 【八股调】 bāgǔdiào باگۇ
مۇقامى؛ شەكىلۋازلىق ۋە تېتىق-
سىزلىق.
- 【八卦新闻】 bāguàxīnwén
تېتىقسىز خەۋەر؛ توقۇپ چىققان
خەۋەر؛ ئويدۇرما خەۋەر؛ يالغان
خەۋەر.
- 【八九不离十】 bā jiǔ bù lí
shí ئېھتىمالدىن يىراق كەتمەس-
لىك؛ يىراق كەتمەسلىك؛
ئېھتىمالدىن يىراق ئەمەس؛
- سەككىز، توققۇز دېگەن ئونغا يىراق
ئەمەس.
- 【八面风】 bāmiànfēng زىيىد-
نىمۇ يوق، پايدىسىمۇ يوق؛
زىيانسىز؛ ئانچە كارغا كەلمەيدىغان.
- 【八面光】 bāmiànguāng
جاھانساللىق؛ جاھانسال؛ ئاپتاپنىڭ
چىقىشىغا، سۇنىڭ ئېقىشىغا باقماق؛
كۆپ قىرلىق؛ جاھاننىڭ رەپتارىغا
كىرىۋالماق؛ يۇمىلاق تاۋۇز؛
ھەممىگە ياخشىچاق بولماق؛ قۇۋلۇق
قىلماق؛ سۈلكەتچىلىك قىلماق.
- 【八旗兵】 bāqíbing سەككىز
قوشۇن لەشكەرلىرى؛ مانجۇ
قوشۇنى؛ خان لەشكەرلىرى.
- 【八旗子弟】 bāqízǐdì سەككىز
قوشۇن پەرزەنتلىرى؛ ئەمەلدارلارنىڭ
پەرزەنتلىرى؛ ھوقۇقدارلارنىڭ
پەرزەنتلىرى.
- 【八抬大轿抬不动】 bātáidà-
jiào tái bù dòng ھەرقانچە كۈچ

سەرپ قىلىسمۇ قىمىرلىيالماسلىق؛
مۇتەكەببۇرلۇق؛ سەككىز كىشى
كۆتۈرىدىغان تەختىراۋان بىلەن ئېلىپ
كەتكىلى بولماسلىق؛ ئۆزىنى چوڭ
تۇتماق؛ چوڭچىلىق قىلماق.

【八阳经】 bā yáng jīng تۈ-
گىمەس جودا؛ جېدەلخور؛ تولا
ماجىرا تۇغدۇرماق.

【八字没一撇】 bā zì méi yī
piě ئىشنى تېخى باشلىماسلىق؛
ئىشنىڭ يېرىمى خام؛ ئىش تېخى
يېرىم يولدا؛ يېرىم - يارتا؛ ھېچ
گەپتىن ھېچ گەپ يوق؛ ئېغى - بېغى
يوق ئىش؛ ئىشنىڭ باش - ئايىغى
يوق.

【拔白旗】 bábáiqí ئاق بايراق.
نى ئېلىپ تاشلىماق؛ سەلبىي
ئۆلگىلەرنى يوقاتماق.

【拔不出腿】 bábùchūtuǐ قول
ئۈزەلمەسلىك؛ بوشىيالماسلىق؛
قۇتۇلالماسلىق.

【拔出萝卜带出泥】 bāchū
luóbo dàichū ní چېتىلماق؛
چېتىلىپ قالماق.

【拔钉子】 bādīngzi مىخ يۈل.

ماق؛ توسۇقنى ئېلىپ تاشلىماق؛
تازىلىماق؛ مىخنى يۈلۈپ
ئېلىۋەتمەك.

【拔胡茬】 báhúchá چېپىۋەت-
مەك؛ ئۈزۈل - كېسىل تازىلىماق؛
سۈپۈرۈپ تازىلىماق؛ تۈپ يىلتىزىدىن
يوقاتماق؛ تۈپتىن يوقاتماق.

【拔虎须】 báhúxū يولۋاسنىڭ
بۇرۇتىنى يۇلماق؛ باشقا كەلگەننى
كۆرمەك.

【拔尖儿】 bájīānr ئالدىنقى
قاتاردىكى؛ سەرخىل؛ ھەممىدىن
ياخشى؛ ھەممىدىن ئېسىل.

【拔尖子】 bájīānzi قالتىسلار-
غا زەربە بەرمەك؛ باشلامچىلىق
قىلىدىغان ئادەمنى يوقاتماق؛ ئەڭ
يامان ئادەمنى بويسۇندۇرماق؛ كۆزگە
كۆرۈنگەنلەرنى يوقاتماق؛
تالانتلىقلارغا زەربە بەرمەك.

【拔舌头】 bāshétou تىلنى
كەسمەك؛ تىلىڭغا كۆيدۈرگە
چىقسۇن؛ تىلىڭ قۇرۇسۇن.

【拔眼中钉】 báyǎnzhōng-
dīng كۆزىگە قالدغان مىخنى چى-
قىرىۋەتمەك؛ ئەڭ يامان كۆرىدىغان
ئادەمنى چىقىرىۋەتمەك.

【拔雁毛】 bá yàn máo - قاقتى سوقتى قىلماق.

【把不住关】 bǎ bù zhù guān مۇھىم ھالقىنى تۇتالماسلىق؛ پرىنسىپتا چىڭ تۇرالماسلىق؛ مەيداندا چىڭ تۇرالماسلىق.

【把关口】 bǎ guān kǒu مۇھىم ھالقىنى تۇتماق؛ پرىنسىپال بولماق؛ مەيداندا چىڭ تۇرماق.

【把里攥】 bǎ lǐ zuàn كامىل؛ ئىشەنچ؛ قەتئىي ئىشەنچ؛ چىن پۈتمەك.

【把门槛都踩烂了】 bǎ mén kǎn dōu cǎi làn le ئىشىك ئالدى ۋە ھويلا - ئارام قايناپ كەتمەك؛ ھويلا - ئارام بازاردەك قىزىپ كەتمەك.

【把死人说活】 bǎ sǐ rén shuō huó گەپدانلىق؛ گەپكە ئۈس-تىلىق؛ گەپدان؛ سۆزگە چېۋەر؛ پاساھەتلىك؛ گەپكە ئۈستە؛ سۆزمەن.

【把水搅浑】 bǎ shuǐ jiǎo hún "搅浑水" گە قاراڭ.

【把稳舵】 bǎ wěn duò رولى چىڭ تۇتماق؛ يۆنىلىشنى چىڭ باشقۇرماق.

【把心掏出来】 bǎ xīn tāo chū lái يۈرەكنى يېرىپ كۆرسەت-مەك؛ چىن كۆڭۈل بىلەن مۇئامىلە قىلماق.

【把姓字倒过来】 bǎ xìng zì dào guò lái ئوتتۇز ئىككى چىم-شىمىنى قولۇڭغا ساناپ ئۆتكۈزۈپ بېرىمەن؛ كاپالەت بەرمەك؛ ئىسمىمنى يۆتكىۋېتەي.

【把兄弟】 bǎ xiōng dì قەسەم ئىچىشكەن ئاكا - ئۇكا؛ قول ئېلىشقان ئاكا - ئۇكا؛ ۋەدە بېرىشكەن ئاكا - ئۇكا.

【掰芽子】 bāi yá zi بىخ ئۈز-مەك؛ ئۈندۈرمە ھالەتتە يوقاتماق.

【白吃饭】 bái chī fàn تەييارغا ھەييار بولماق؛ ئىشلىمەي چىشلىمەك؛ ھارام تاماق؛ بىكارغا تاماق يېمەك؛ ئاق نانچى؛ بىكار تەلپ؛ ئاشقا تەييار، ئىشقا ھەييار؛ ئاش بولسا، ئىش بولمىسا.

【白刀子进，红刀子出】 bái

dāozi jìn, hóng dāozi chū ئاق پېتى تىقىلغان پىچاق قىزىل بولۇپ چىقماق؛ جان تىكمەك؛ جېنىنى تىكمەك؛ كۆك كىرسۇن، قىزىل چىقسۇن.

【白瞪眼】 bái dèngyǎn ئامال-سىز قالماق.

【白费唇舌】 báifèi chūnshé ئاغزىنى ئۇپراتماق؛ بىھۇدە گەپ قىلماق.

【白费蜡】 báifèilà شامنى بى-كارغا خوراتماق؛ بىھۇدە ئاۋارە بولماق؛ ئىسراپ قىلماق؛ بىھۇدە ئاۋارچىلىك؛ ئەجرى بىكارغا كەتمەك؛ بىكار كۈچ سەرپ قىلماق.

【白费唾沫星子】 báifèi tuò-mo xīngzi ئاغزىنى بىكارغا ئۇپ-راتماق؛ ئاغزىنى ئۇپراتماق.

【白粉妹】 báifénmèi ئاق چېم-كەر قىز؛ خىروئىن چېكىدىغان قىز؛ زەھەر چەككۈچى قىز.

【白骨精】 báigǔjīng قۇرۇق سۆڭەك ئالۋاستى؛ پاسىق سۆڭەك ئالۋاستى؛ ئالۋاستى؛ نىيىتى بۇزۇق؛ كۆڭلى قارا؛ غەرىزى يامان؛

ئاچ كۆز؛ شەيتانغا نوختا سالىدىغان؛ ئاق ياقىلىق تايانچلار.

【白嚼蛆】 bái jiáoqū ئاغزىغا كەلگەننى جۆيلىمەك.

【白脸狼】 bái liǎnlǎng ۋاپا-سىز؛ ۋىجدانسىز؛ يامان ئادەم.

【白领家庭】 bái lǐng jiā tíng ئاق ياقىلىقلار ئائىلىسى؛ ياللانما ئەقلى ئەمگەكچىلەر ئائىلىسى.

【白领阶层】 bái lǐng jiē céng ئاق ياقىلىقلار؛ ئاق ياقىلىق سىنىپلار؛ ئاق ياقىلىق قاتلام؛ ئاق ياقىلىق تەبىقە؛ ياللانما ئەقلى ئەمگەكچىلەر.

【白领丽人】 bái lǐng lì rén ساھىبجامال ئاق ياقىلىقلار؛ ياش ھەم گۈزەل ئاق ياقىلىق.

【白马王子】 bái mǎ wáng zǐ كۆڭۈلدىكى يىگىت.

【白面儿】 bái miàn er خىروئىن؛ زەھەرلىك چېكىملىك.

【白面书生】 bái miàn shū tāng تالىپ؛ ئاپتاپ كۆرمىگەن

تالىپ.

【白皮书】 báipīshū ئاق تاش-لىق كىتاب؛ ھۆكۈمەت دوكلاتى.

【白刃战】 báirènzhàn نەيزى-ۋازلىق جېڭى؛ قىلىچۋازلىق جېڭى؛ چاپ - چاپ جەڭ؛ پىچاقلاشماق.

【白日见鬼】 báirì-jìanguǐ يوقىلاڭ گەپ؛ ئەمەلگە ئاشمايدىغان خام - خىيال؛ غەلىتە ئىش؛ ئالۋاستىغا يولۇققاندىكى؛ كۈندۈزدە جىن تەگكەندەكى؛ كۈندۈزدە جىن كۆرمەك؛ شەيتان ئالغۇر.

【白日梦】 báirì mèng ئۇخلاپ چۈشى؛ ئۇخلىماي چۈش كۆرمەك؛ خام خىيال؛ ئوڭىدا چۈش كۆرمەك؛ ئەمەلگە ئاشمايدىغان ئىش.

【白色垃圾】 báisè lājī ئاق رەڭلىك ئەخلەت؛ سۇلياۋ ئەخلەتلەر؛ كېرەكسىز سۇلياۋ.

【白色收入】 báisè shōurù ئاشكارا كىرىم؛ قانۇنلۇق كىرىم.

【白色污染】 báisè wūrǎn ئاق رەڭلىك بۇلغىما؛ ئاق رەڭلىك بۇلغىنىش؛ سۇلياۋ بۇلغىمىلار.

【白条子】 báitiǎozi ئاق ھۆججەت؛ قۇرۇق تالون؛ قۇرۇق ھۆججەت؛ قۇرۇق ئەمچەك.

【白雪公主】 báixuě gōngzhǔ قار مەلىكە؛ چىرايلىق قىز؛ ساھىبجامال.

【白眼狼】 báiyǎnláng رەھىم-سىز؛ تۈزكۈر؛ ۋاپاسىز؛ ۋىجدانسىز؛ ئاش بەرگەن قازاننى چاققۇچى؛ ياخشىلىققا يامانلىق؛ قارا يۈز؛ شەپقەتسىز.

【白衣天使】 báiyī tiānshǐ تېببىي خادىم؛ سېستىرا؛ شەپقەت ھەمىشىرى؛ شەپقەتچى قىز.

【白纸黑字】 báizhǐ-hēizì ئېنىق يازما ئىسپات؛ دەلىل - ئىسپاتلار ئېنىق؛ قىل سىغمايدىغان؛ شەك - شۈبھىسىز؛ گۇمان كەتمەيدىغان؛ ئېقى قەغەز، قارىسى سىياھ.

【白纸写黑字】 báizhǐ xiě hēizì "بىزى كىزى" غا قاراڭ.

【百宝箱】 bǎibǎoxiāng گۆھەر ساندۇق؛ ئەتىۋارلىق ساندۇق؛ گۆھەر جاي؛ سەكسەن خالتا.

【百不济】 bǎibùjì يارماس؛ قىلچە كارغا كەلمەس.

【百里挑一】 bǎilǐ-tiāoyī مىڭدىن بىرىنى تاللىماق؛ تازا خىللىماق؛ ئاسان تېپىلمايدىغان؛ ئىنتايىن مۇنەۋۋەر؛ مىڭدىن بىرى؛ پىرىنىڭ ھاسسى؛ تېپىلماسنىڭ خورمىسى.

【百事通】 bǎishìtōng كۆپنى كۆرگەن ۋە كۆپنى بىلىدىغان ئادەم؛ ھەممە ئىشنى بىلىدىغان ئادەم؛ ھەممىدىن خەۋەردار ئادەم؛ مەمەدان؛ بىلەرمەن؛ دانىشمەن؛ ھەممىدە كامىل.

【摆八卦阵】 bǎibāguàzhèn سىرلىق قىلىپ كۆرسەتمەك؛ رەڭگۈزۈلۈش قىلماق؛ نەپەرەڭگۈزۈلۈش قىلماق؛ سىر بەرمەسلىك؛ قالتىس سىرلىق قىلىۋەتمەك.

【摆不到桌面上】 bǎi bù dào zhuōmiàn shàng ئوتتۇرىغا ئېلىپ چىقىلى بولمايدىغان؛ چوڭ سورۇن كۆرمىگەن؛ سورۇنچىلىقى يوق؛ ئوچۇق - ئاشكارا ئوتتۇرىغا قويالماسلىق.

【摆臭架子】 bǎichòu jiàzi “摆架子” غا قاراڭ.

【摆到桌面上】 bǎidào zhuōmiàn shàng ئاشكارا ئوتتۇرىغا قويماق؛ ئوچۇق سۆزلىمەك؛ گەپنى ئوچۇق ئېيتماق؛ نېمە بولسا شۇنى دېمەك؛ ئوچۇق - ئاشكارا ئوتتۇرىغا قويماق.

【摆官架子】 bǎiguānjiàzi ئەمدىلىنى كۆز - كۆز قىلماق؛ ئەمىلىنى پەش قىلىپ ھال تارتماق؛ مەنەپدارلىق كىبرىنى ئىشلەتمەك.

【摆架势】 bǎijiàshi ئۆزىچە كېرىلىپ كەتمەك؛ ھەيۋە قىلماق؛ پوپوزا قىلماق؛ خورىكى ئۆسۈپ قالماق؛ ... قىياپەتتە تۇرماق.

【摆架子】 bǎijiàzi گىدىيدى - ۋالماق؛ غادىيۋالماق؛ چوڭچىلىق قىلماق؛ كىبرىلىك؛ ئۆزىنى چوڭ تۇتماق؛ ھاكاۋۇرلۇق قىلماق؛ سىپايىگەرچىلىك قىلماق؛ مۇغەمبەرلىك قىلماق؛ خۇپسەنلىك قىلماق؛ ... چە قىياپەتتە.

【摆空架子】 bǎikōngjiàzi سۆ - لەتۈزۈلۈش.

【摆擂台】 bǎilèitái مۇسابىقە ئۇيۇشتۇرماق؛ چامباشچىلىققا بەسلىشىش سەھنىسى قۇرماق؛ مۇسابىقىگە چاقىرماق؛

چامباشچىلىقتا بەسلىشىشكە چاقىرماق.

【摆龙门阵】 bǎilóngmén-zhèn
ھېكايە ئېيتىشماق؛ تاغ-دىن - باغدىن گەپ ساتماق؛ پاراڭ سېلىشماق.

【摆门面】 bǎiménmiàn
“摆谱儿” غا قاراڭ.

【摆迷魂阵】 bǎimíhúnzhèn
قايمۇقتۇرماق؛ تۇزاق قۇرماق؛ كۆز تورلاشتۇرماق؛ ئىككىلەندۈرمەك؛ قىلتاق قويماق.

【摆排场】 bǎi pái chǎng
سۆلەتۈزلىق قىلماق؛ ھەشەمەتچىلىك قىلماق.

【摆谱儿】 bǎi pǔr
سۆلەتۈز - لىق قىلماق؛ ياسانچۇقلۇق قىلماق.

【摆三岔口】 bǎisānchàkǒu
لىڭگىرتاقتا قىلماق؛ تەكلىپنى كۆپ قويىسىمۇ، ئۆزىنىڭ تۇراقلىق پىكىرى بولماسلىق؛ ئېنىق كۆرسەتمەسلىك؛ بىر ۋارىقى.

【摆摊子】 bǎi tānzi
يايمىچى - لىق قىلماق؛ تەنزە ياپماق؛

ئىسراپخورلۇق؛ بۇزۇپ چاقماق.

【摆威风】 bǎi wēi fēng
ھەيۋە قىلماق.

【摆样子】 bǎi yàngzi
ياسالما قىياپەت؛ ياساپ كۆرسەتمەك.

【摆在桌面上】 bǎizài zhuō miànshàng
ئوتتۇرىغا ئوچۇق قويماق.

【摆战场】 bǎizhànchǎng
جەڭ مەيدانى قۇرماق؛ جەڭ مەيدانىنى تارتماق؛ جانلىق؛ جاسارتىمۇ بار، پاراسىتىمۇ بار؛ غەيرىتىمۇ بار، پەمىمۇ بار.

【拜把子】 bài bǎzi
ئاكا - ئۇكا بولۇشماق؛ قېرىنداش بولۇشماق.

【败家精】 bài jiājīng
“败家子” غا قاراڭ.

【败家子】 bài jiāzi
بۇزۇپ چاقچۇچى؛ بەتخەج.

【斑马线】 bānmǎxiàn
يول - يول سىزىق؛ چېپار سىزىق؛ پىيادىلەر يولى.

【扳不倒儿】 bānbùdǎor مولا قوپقاق؛ خان ئىركىسى.

【扳倒岔】 bāndào chā ئاچال يۆتكىمەك؛ مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇر-
ماق؛ مۇۋاپىق باشقۇرماق؛ مۇۋاپىق تەكشۈمەك؛ نېرى - بېرى قىلماق؛ تەرتىپ بويىچە؛ ھەر ئىش ئۆز يولى بىلەن.

【扳倒葫芦洒了油】 bāndǎo húlu sāle yóu پىرمانبەردار بول-
ماق؛ جېنىنى تىكىپ قويماق؛ ھەرنېمە قىلىشقا تەييار؛ ھەرقانداق بەدەل تۆلەشتىن باش تارتماسلىق؛ جاندىن كەچمەك.

【搬粗腿】 bāncūtuǐ تۆرە -
غوجىزادىلەرنىڭ پېشىغا ئېسىلىۋالماق؛ غوجامنىڭ تايىقى بىلەن باشقىلارنى قورقۇتماق.

【搬救兵】 bānjiùbīng ياردەمچى قوشۇن تەلەپ قىلماق؛ ياردەم تەلەپ قىلماق؛ مەدەت تەلەپ قىلماق؛ مەدەتكارلىقنى تەلەپ قىلماق؛ ئادەم چاقىرماق.

【搬口舌】 bānkǒushé جېدەل-
لەشمەك؛ جاڭجاللاشماق؛ «سەن - پەن» دەپىشىپ قالماق؛ غوۋغا

قىلىشماق؛ گەپ تاپماق؛ گەپ توشۇماق؛ ئارىنى بۇزماق؛ چېقىمچىلىق قىلماق؛ گەپ ئانىسى؛ ئارىغا قىچا چېچىۋەتمەك؛ گەپ خالتىسى.

【搬老皇历】 bānlǎohuánglì كونا كونا ئېسىلىۋالماق؛ كونا مۇقامنى تەكرارلىماق؛ بازاردا بار گەپ؛ مولا ھوشۇرنىڭ بېرى شۇ؛ مۇتەئەسسەپلىك قىلماق؛ ئاتام ئېيتقان ھېلىقى؛ كونا ئەنئەنىلەرگە ئېسىلىۋالماق؛ كونا قائىدىلەرگە يېپىشىۋالماق.

【搬面子】 bānmiànzi خەقنىڭ ئابروۋىدىن پايدىلانماق؛ خەقنىڭ جۇۋىسىدا تەرلىمەك.

【搬石头】 bānshítou توسۇقنى ئېلىپ تاشلىماق؛ پۈتلىكاشاڭنى ئېلىپ تاشلىماق.

【板板六十四】 bǎnbǎn liùshí sì تەرتىپلىك ئىشلىمەك؛ قىلچە شىسى بېپەرۋالىق قىلماسلىق؛ جاي - جايىدا؛ ناھايىتى دىققەت بىلەن؛ ئۆلۈك؛ تەمكىن؛ كونا ئىزدىن چىقماسلىق؛ ئۆتۈپ كەتكەن رەسمىيەتچىلىك.

【板凳没坐热】 bǎndèng méi

ئورۇن ئىسسىماي قالماق؛ ئەمدىلا كەلمەك؛ قوڭى ئىسسىماي تۇرۇپلا.

【板面孔】 bǎn miànkǒng

چىرايىنى بۇزماق؛ قاپقىنى تۈرمەك.

【板上钉钉】 bǎnshàngdìng-

dīng بېكىتىلگەن؛ قارار قىلد-
نىپ بولغان؛ بەلگىلىنىپ بولغان؛
مەڭگۈ ئۆزگەرمەسلىك؛ چىڭ
ئۆزگەرمەس؛ تاختايغا قاققان
مىختەك؛ تاختايغا مىخ قېقىلماق؛
يەرگە قوزۇق قېقىلماق.

【半辈子】 bànbèizi ئۆمۈرنىڭ

يېرىمى؛ يېرىم ئۆمۈر.

【半边天】 bànbiāntiān ئاس-

ماننىڭ يېرىمى (بىر قىسمى)؛ يېرىم
دۇنيا؛ ئاياللار.

【半吊子】 bàndiàozi يېرىم

تىزىق داچەن؛ چالا موللا؛ نائۇستا؛
شاللاق؛ ئىشنى چالا قىلىپ قويماق؛
تايىنى يوق؛ تۇتۇرۇقسىز؛ ئىشىنىڭ
بېشى بار، ئايىغى يوق؛ گەپ
چۈشەنمەيدىغان؛ بىر تاسقام؛ ئىش
كۆرمىگەن؛ ئىشنى باشقا ئېلىپ

چىقالمايدىغان.

【半截身子入土】 bànjié

qībīlǐq يەتكەن؛
شېنژى رۈتۈ ئۆلۈشكە ئاز قالغان؛ بىر پۈتى گۆرگە
ساڭگىلىماق؛ بەلگىچە توپىغا
كۆمۈلۈپ بولماق؛ بىر پۈتى يەردە،
بىر پۈتى گۆردە.

【半截腰】 bànjiéyāo قاق

بەل؛ تەڭ؛ قاق ئوتتۇرا؛ قاق
ئوتتۇرسى.

【半斤八两】 bànjīn-bāliǎng

ئىككى سەككىز ئون ئالتە؛ تەڭمۇ
تەڭ؛ پەرقى يوق؛ ئوخشاش؛ ئىككى
تۆت سەر - يېرىم چىڭ؛ ئىككىسى
ئوخشاپ كەتمەك.

【半开门】 bànkāimen يوشۇ-

رۇن پاهىشلىق قىلماق؛ يوشۇرۇن
نومۇسىنى ساتماق.

【半拉子】 bànlǎzi يېرىم؛

چالا؛ مەدىكار؛ يېرىم ئەمگەك.

【半老区】 bànlǎoqū كېيىنكى

ئازاد رايونلار.

【半路出家】 bànlù-chūjiā

ئوتتۇرا يولدا قوشۇلماق؛ يېرىم يولدا

كۈرشمەك؛ يېرىم يولدا قوشۇلماق.

【半路里添个婆婆】 bàn lù li tiān ge pōpo تۇيۇقسىز بىر يېڭى باشلىق پەيدا بولماق.

【半路杀出个程咬金】 bàn lù shāchū ge chéngyǎojīn بىر-دىنلا تۈك چىقماق؛ يېرىم يولدا چاتاق چىقماق؛ كۈتمىگەن تاغدىن بىر كىيىك چاچراپ چىقىپتۇ؛ قوناقلقتا ئۆلۈك ئۇچراپتۇ.

【半瓶醋】 bàn píngcù چالا موللا؛ چالا ئوقۇغان؛ يېرىم - يارتا ئوقۇغان؛ چالا - بۇلا؛ يېرىم چېلەك سۇ؛ قۇرۇق تاغار ئۆرە تۇرماس.

【扮红娘】 bàn hóngniáng “当红娘” غا قاراڭ.

【拌菜馅子】 bàn cài xiàn zi ئىرغاڭلىماق؛ يىقىلىپ كېتەي دەپ قالماق؛ لىڭشىماق؛ قاتتىق چاچراپ ھالىدىن كەتمەك.

【绊脚石】 bàn jiǎoshí پۈتلىكا. شاك؛ توسالغۇ.

【绊脚锁】 bàn jiǎosuǒ “绊脚石” غا قاراڭ.

【绊住脚】 bàn zhùjiǎo پۈتلىدە شىپ كەتمەك؛ پۈتلاشماق؛ توسالغۇغا ئۇچرىماق.

【帮倒忙】 bāng dǎománg يار-دەم قىلىمەن دەپ چاتاق تېپىپ بەرمەك؛ ياردەم بېرىمەن دەپ ئىش تېرىپ بەرمەك؛ كۆزىنىڭ چاپقىنى ئالىمەن دەپ قارىغۇ قىلىپ قويماق؛ ئىشنى تەتۈرسىگە تارتماق.

【膀对膀，心对心】 bǎng duì bǎng, xīn duì xīn بىر ياقىدىن باش، بىر يەڭدىن قول چىقارماق؛ بىر نىيەتتە ھەمكارلاشماق؛ بىجاندىل ھەمكارلاشماق؛ بىر جان - بىر تەن بولماق؛ پۇتقا پۇت، قولغا قول بولماق.

【傍大官】 bàng dàguān چوڭ مەنسەپدارلارغا بېقىنماق؛ چوڭ ھوقۇقدارلار بىلەن ئاغىنە بولماق.

【傍大款】 bàng dàkuǎn پۇل-دارلارغا بېقىنماق؛ بايلار بىلەن ئاغىنە بولماق.

【傍大腕】 bàng dàwǎn داڭ-دارلارغا بېقىنماق؛ داڭلىقلار بىلەن مۇناسىۋەت باغلىماق؛ داڭلىقلارغا بېقىنىش.

【傍老外】 bànglǎowài چەتئەل-لىكىگە بېقىنىش؛ چەتئەللىك بىلەن ئاغىنە بولماق؛ چەتئەللىك بىلەن مۇناسىۋەت باغلىماق؛ قىزلار چەتئەللىك ئەرلەر بىلەن مۇناسىۋەت باغلىماق.

【傍名人】 bàngmíngrén “傍大腕” گە قاراڭ.

【包打听】 bāodǎtīng پايلاق-چى؛ سۇخەنچى؛ تىڭ - تىڭلىغۇچى؛ كۆپ خەۋەردار بولغۇچى؛ ئۇزۇن قۇلاق.

【包二奶】 bāoèrnǎi ئاشنا تۇتماق.

【包二爷】 bāo èryé ئاشنا تۇ-تۇش (ئاياللار).

【包饺子】 bāojiǎozi جۇۋاۋا تۈگمەك؛ قورشاپ ھۇجۇم قىلماق؛ ئورنىۋالماق؛ قورشىۋالماق؛ قورشاپ يوقاتماق؛ ئوتتۇرىغا ئالماق.

【包圆儿】 bāoyuánr ئۈلگۈچە سېتىۋالماق؛ دۇڭدۇر سېتىۋالماق؛ ھەممىنى ئۆز ئۈستىگە ئالماق؛ ھەممىنى زىممىسىگە ئالماق؛ ھۆددىلىمەك؛ كۆتۈرە ئالماق.

【饱耳福】 bǎo'ěrfú قانغۇچە ئاڭلىماق؛ قۇلاق قاپارغۇدەك ئاڭلىماق.

【饱眼福】 bǎoyǎnfú قانغۇچە كۆرۈۋالماق؛ كۆز خۇمارىنى چىقارماق؛ كۆزىنىڭ يېغىنى يېمەك؛ كۆزىنىڭ خۇمارىنى چىقارماق.

【保饭碗】 bǎofànwǎn تاماق قاچىسىنى ساقلاپ قالماق؛ كۈن كەچۈرۈشكە كاپالەتلىك قىلماق؛ تۇرمۇشنى قامدىماق.

【保护伞】 bǎohùsǎn مۇھا-پىزەت كۈنلۈكى؛ قوغدىغۇچى؛ ھامىي؛ مۇھاپىزەتچى؛ قانات ئاستىغا ئالغۇچىلار؛ «قالقان» بولۇش.

【保护色】 bǎohùsè قوغدىنىش رەڭگى؛ مۇھاپىزەت تۈسى؛ نىقاب.

【保护神】 bǎohùshén قوغداش ئىلاھى؛ ھامىي؛ پاناھ بولغۇچى؛ «قالقان» بولۇش.

【保皇派】 bǎohuángpài خان-پەرەسلەر؛ مونارخىست؛ پادىشاھپەرەسلەر؛ سادىق كۈچلەر.

【保乌纱帽】 bǎowūshāmào

ئەمەل قالىقىنى ساقلاپ قالماق؛
مەنەسەپنى ساقلىماق.

【保險杠】 bǎoxiǎngàng بىخە-
تەرلىك تايىقى؛ باشپاناھلىق
قىلغۇچى؛ پاناھلانغۇچى.

【保險肉】 bǎoxiǎnròu
“放心肉” غا قاراڭ.

【保險箱】 bǎoxiǎnxiāng پۇل
ساندۇقى؛ پولات ساندۇق؛ بىخەتەر
پاناھگاھ؛ بىخەتەرلىك ساندۇقى؛
بىخەتەرلىك ئىشكاپى؛ بىخەتەر جاي.

【抱不平】 bàobùpíng ناھەق-
چىلىكىنى كۆرگەندە چىداپ
تۇرالماسلىق؛ ناھەقچىلىك ئۈستىدە
گەپ قىلماق.

【抱成团儿】 bàochéngtuánr
بىر بولۇۋالماق؛ چىڭ ئۇيۇشماق؛
بىرلەشمەك؛ زىچ بىرلەشمەك؛
ئىتتىپاقلاشماق؛ بىر ياقىدىن باش
چىقارماق.

【抱粗腿】 bàocūtuí پېشىغا
ئېسىلماق؛ قولتۇقىغا كىرىۋالماق؛
پاچىقىنى قۇچاقلىماق؛ خەقنىڭ
جۇۋىسىدا تەرلىمەك؛ قاننى ئاستىغا
كىرىۋالماق؛ قوينىغا ئاتماق.

【抱佛脚】 bàofójiǎo بۇتنىڭ
پۇتىنى قۇچاقلىماق؛ بېشى ئاغرىغاندا
خۇدانى ياد ئەتمەك؛ بېشى ئاغرىغاندا
ياسىن ئوقۇماق؛ بېشى قاتقاندا ئامال
تاپماق؛ بېشىغا كۈن چۈشكەندە
خۇدانى ياد ئەتمەك؛ بېشى قاتقاندا
ئەپلەپ - سەپلەپ بىر ئىش قىلماق.

【抱金娃娃】 bàojīnwáwa
بىراقلا بېيىپ كەتمەك؛ بىراقلا روناق
تاپماق؛ تەلىيى ئوڭ كەلمەك.

【抱偏见】 bàopiānjiàn ئادا-
ۋەت ساقلىماق.

【豹子胆】 bàozidǎn ئاسمان-
دىنمۇ، يەردىنمۇ قورقماسلىق؛ قاپ
يۈرەك؛ يۈرىكى قايتەك؛ يۈرىكى
چوڭ؛ قورقماس؛ جۈرئەتلىك؛
ئاسمانغا پىچاق ئاتماق.

【暴发户】 bàofāhù بىردىنلا
بېيىپ كەتكەن ئائىلە؛ بىردىنلا
بېيىپ كەتكەنلەر؛ قىسقىلا ۋاقىتتا
باي بولغانلار؛ ھارامدىن بېيىغانلار؛
بىردىنلا ھوقۇققا ئىگە بولغان ئادەم.

【爆冷门儿】 bàolěngménr
كۈتمىگەن يەردىن چىقماق؛ ئەكسىچە
بولۇپ چىقماق؛ ئىشى ئوڭغا
تارتىماسلىق؛ ئويلىغان يەردىن
چىقماسلىق.

【爆竹筒子】 bàozhú tǒngzi
مىجەزى چۇس؛ تېرىككەك؛ ئاچچىقى
يامان؛ قېنى قىزىق.

【背包袱】 bēibāofu
بوپا يۈدۈ-
ۋالماق؛ ئىدىيىۋى يۈك يۈدۈۋالماق؛
پەرىشانلىق؛ روھىي بېسىم ھېس
قىلماق؛ يۈك ئارتىۋالماق؛ غەم -
ئەندىشىدە قالماق؛ تەشۋىشكە
چۈشمەك؛ ئاۋازىگەرچىلىك
تېپىۋالماق.

【背床板】 bēichuángbǎn
ياتماق؛ كارىۋاتتا ياتماق؛ ئۇخلىماق.

【背黑锅】 bēihēiguō
قازان
يۈدۈپ يۈرمەك؛ يامان ئات
كۆتۈرمەك؛ ناھەقچىلىك تارتماق؛
تۆھمەتكە قالماق؛ قارىلانماق؛ يامان
ئاتلىق بولۇپ قالماق؛ يامان ئاتقا
قالماق.

【背篓商店】 bēilóushāngdiàn
سېۋەت دۇكان؛ سەييارە دۇكان؛
كوچىمۇكوچا يۈرۈپ مال ساتماق.

【背十字架】 bēishízìjià
كۈر -
بېستىنى يۈدۈۋالماق؛ جەبىر - زۇلۇمغا
قارىماسلىق؛ ئازاب - ئوقۇبەتكە
قارىماسلىق؛ يۈكسەك نىشاننى
كۆزلەپ، جەبىر - جاپاغا چىداشلىق
بەرمەك.

【背着牛头不认赃】 bēizhe
niútóu bù rèn zāng - دەلىل
ئىسپات ئالدىدا گۇناھنى ئېتىراپ
قىلماسلىق؛ تەپ تارتماستىن؛
ئوچۇقتىن - - ئوچۇق.

【北极星】 běijíxīng
تۆمۈر
قوزۇق (يۇلتۇز)، شىمالىي قۇتۇپ
يۇلتۇزى؛ يول باشلىغۇچى مایاك؛
يول باشلاش يۇلتۇزى؛ يول
كۆرسەتكۈچى مایاك.

【背后插一刀】 bèihòu chā
yī dāo
يوشۇرۇن زىيانكەشلىك
قىلماق؛ يوشۇرۇن قەست قىلماق؛
ماراپ چىشلىمەك؛ پەنتىگە
چۈشمەك؛ ئورا كولىماق؛
تەييارلىقسىز تۇرغىنىدا ھۇجۇم
قىلماق؛ تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلماق.

【背靠背】 bèikàobèi
بىر -
بىرىنى كۆرۈشتۈرمەسلىك؛ يۈز
كۆرۈشتۈرمەسلىك؛ بىر - بىرىنى
ئۇچراشتۇرماستىن؛ روبىرو
قىلماسلىق؛ ئارقىدىن؛ كۆت
كولىماق؛ كەينىدىن بىر نېمىلەرنى
دېمەك.

【被人当枪使】 bèi rén dāng
qiāng shǐ
باشقىلارنىڭ دېيىغا
ئۇسسۇل ئوينىماق؛ خەقنىڭ

كەتمىنىنى چاپماق؛ قوچاق قىلىپ
ئوينىماق.

【被人卖了还去数钱】 bèi rén mǎile hái qù shǔ qián
باشقىلار پايدىلانسىمۇ ئۆزىگە مەسلىكى
كەلمەك؛ قولۇم كۆكسۈمدە؛ قاپاققا
سېلىپ كولدۇرلانتقانى بىلمەسلىك.

【笨鸟先飞】 bènǎo-xiānfēi
قاشاڭ ئۆردەك بالدۇر ئۇچار؛ قاشاڭ
ئادەم ئالدىن ھەرىكەت قىلماق.

【鼻子不尖】 bízibùjiān سەز-
گۈر ئەمەس؛ دۆت؛ كالۋا.

【鼻子尖】 bízijiān سەزگۈر؛
ئۆتكۈر؛ كۆز ئالدى.

【比基尼】 bǐjīní ئايا. بىكىنى؛
للارنىڭ سۇ ئۈزۈش كىيىمى.

【比死人多口气】 bǐ sǐrén
duō kǒu qì ئۆلۈك دېسە نەپەس
بار؛ لەقۋا؛ يارىماس؛ جان تۇمشۇقىغا
كەلمەك؛ كارغا كەلمەس.

【比翼鸟】 bǐyìniǎo جۈپ
قۇش؛ ئىناق ئەر - خوتۇن؛ ئامراق
ئەر - خوتۇن؛ بىر ياستۇققا باش
قويغان ئەر - خوتۇن؛ كۆز ئېچىپ

كۆرۈشكەن ئەر - خوتۇن.

【笔底下】 bǐdǐxia يېزىش ما-
ھارىتى؛ قەلەم قۇۋۋىتى؛ قەلەم.

【笔杆子】 bǐgǎnzi قەلەم تەۋ-
رەتكۈچى؛ قەلىمى ئۆتكۈر؛ قەلەم
سېپى؛ پۈتۈكچى؛ قەلىمى
توختىماق؛ قەلىمى كۈچلۈك؛
قەلەمكەش.

【笔墨官司】 bǐmò guānsi قە-
لەم دەۋاسى؛ قەلەم مۇنازىرىسى.

【必修课】 bǐxiūkè ئوقۇشقا
تېگىشلىك دەرس؛ ئىشلەشكە
تېگىشلىك ئىش؛ ئوقۇش شەرت
قىلىنغان دەرسلەر؛ قىلمىسا
بولمايدىغان ئىش.

【闭门羹】 bìménɡēng ئىشىك-
كە ئۈسۈۋالماق؛ ئىشىككە ئۈسمەك؛
ئىشىك تۈۋىدىن يانماق؛ تامغا
ئۈسمەك؛ بۇرنىغا يېمەك؛ تۇمشۇقىغا
يېمەك.

【闭着眼睛捉麻雀】 bìsè
yǎnjīng zhuō máquè كۆزنى
يۇمۇۋېلىپ قوچقاچ تۇتماق؛ بەھۈدە
ئاۋارىگەرچىلىك.

【闭着眼睛说瞎话】 bìzhe

yǎnjīng shuō xiāhuà كۆزنى يۈمۈپ يالغان سۆز قىلماق؛ قارىسىغا گەپ قىلماق؛ قارىسىغا سۆزلىمەك.

【避风港】 bífēnggǎng بوران-دىن پاناھلىنىدىغان پورت؛ پاناھ جاي؛ پاناھگاھ.

【避风头】 bì fēngtōu ئۆزىنى خەتەرلىك ئەھۋالدىن قاچۇرماق؛ شامالدىن ئۆزىنى دالدىغا ئالماق.

【鞭打快牛】 biāndǎ-kuàiniú چاققان كالىنى قامچىلىماق؛ ھورۇنلارنى تەقدىرلەپ، ئىشچانلارنى جازالىماق؛ ئارتۇقچە تەلەپ قويماق.

【鞭打快腿儿驴】 biāndǎ kuài-tuǐrlú “鞭打快牛” غا قاراڭ.

【变色龙】 biànsèlóng خامپ-لېئون؛ يۇمىلاق تاۋۇز؛ ساختا ئادەم؛ تۇراقسىز ئادەم؛ پرىنسىپسىز (ئادەم)؛ تۇراقسىز؛ ساختا؛ قۇيرۇق تۇتقۇزمايدىغان.

【变天账】 biàntiānzhàng كونا ھاكىمىيەتنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش تەييارلىقى؛ تەتۈر ھېساب ئېلىش؛ ھېسابات دەپتىرى.

【变戏法】 biànxìfǎ سېھىرگەر-لىك؛ ھىيلە ئىشلەتمەك؛ قۇۋلۇق قىلماق؛ نەپىرەڭۋازلىق؛ نەپىرەڭ ئىشلەتمەك؛ كۆز بويىماق؛ بۇرنىغا چۈلۈك ئۆتكۈزمەك؛ بۇرنىغا يىپ سالماق.

【表面文章】 biǎomiàn-wén-zhāng يۈزەكى ماقالە؛ شەكىل-ۋازلىق؛ ئاغزىدىكىلا گەپ؛ ئېغىزىدىكى گەپ؛ قۇرۇق قەغەزۋازلىق؛ قۇرۇق ئەمچەك سالماق.

【别动队】 biédòngduì ئالاھىدە ھەرىكەت ئەترىتى (قوشۇنى)؛ ئالاھىدە ياردەمچى.

【别人偷牛我拔桩】 biéren tōu niú wǒ bázhūāng ماتتىنى بېمەي پۇل تۆلىمەك؛ قېتىق ئىچكەن قۇتۇلدى، تاۋاق يالغان تۇتۇلدى؛ بېمىگەن ماتتىنىڭ پۇلىنى تۆلىمەك.

【整脚货】 biéjiǎohuò ناچار مال؛ ناباب مال؛ ماھارەتسىز (ئادەم)؛ يارىماس (ئادەم)؛ ئەرزىمەس (ئادەم)؛ قولدىن ئىش كەلمەيدىغان.

【瘰茄子】 lèqiézi پۈرلەش-

كەن پېدىگەن؛ تىلى تۇتۇلۇپ
قالماق؛ لەقۇا؛ بىچارە؛ ئۆلۈمتۈك؛
لامزەللە؛ سولاش؛ سولغۇن؛ تىلى
تۇتۇق.

【冰雪堂】 bīngxuětáng كونا
ئۆي؛ خارابىي تۇرالغۇ؛ تۇرمۇشى
ناچار؛ گاداي ئائىلە.

【兵头将尾】 bīngtóu-jiàng-
wěi ئاساسى قاتلامدىكى مەسئۇل
كادىرلار؛ باشقارما باشلىقى.

【兵油子】 bīng yóuzi قۇۋلد-
شىپ كەتكەن ئەسكەر؛ ھىلىگەر
ئەسكەر.

【并蒂莲】 bìngdìlián بىر سا-
پاقتا ئېچىلغان جۈپ نىلۇپەر؛ ئىناق
ئەر-خوتۇن؛ ئامراق ئەر-خوتۇن؛
بېشى باش، ئايىغى تاش بولماق؛ بىر
ياستۇققا باش قويغانلار.

【并头莲】 bìngtóu lián
”并蒂莲“ گە قاراڭ.

【病包儿】 bìng bāor كېسەل
كۆرىسى؛ ئاغرىقچان.

【病根儿】 bìnggēnr كېسەل
يىلتىزى؛ يىلتىز؛ سەۋەب.

【病篓子】 bìnglǒuzi كېسەل-
مەن؛ كېسەلچان؛ كېسەل كۆرىسى؛
ئاغرىقچان؛ كېسىلى يانچۇقىدا.

【剥画皮】 bō huàpí جۈمپەر-
دىنى ئېچىپ تاشلىماق؛ نىقابنى
ئېچىپ تاشلىماق؛ ئەپت - بەشىرىسى
ئاشكارىلانماق؛ كارامىتى ئاشكارا
بولماق.

【玻璃人】 bōlirén ساددا ئادەم؛
مەسۇم ۋە پاك كىشى؛ ئاق كۆڭۈل.

【玻璃小鞋】 bōli-xiǎoxié
ئەدىبىنى بەرمەك؛ پۇتلىماق؛
چاندۇرماستىن بابلىماق؛ يۇڭ
توقماق.

【拨火棒】 bōhuǒbàng كۆسەي؛
ماجىرا تۇغدۇرغۇچى؛ چېقىمچى؛
ئوت قۇيرۇق.

【播种子】 bō zhǒngzi ئۇرۇق
چاچماق؛ تېرىماق.

【补窟窿】 bǔkūlong تۆشۈكنى
يامىماق؛ زىياننى تۆلەپ بەرمەك؛
زىياننى تولدۇرماق؛ يۇچۇقنى
ئەتمەك؛ يېتەرسىزلىكنى تۈزەتمەك؛
تولۇقلىماق.

【补漏洞】 bǔlòudòng

“补窟窿” غا قاراڭ.

【不成器】 bùchéngqì كارغا كەلمەس؛ كارغا كەلمەسلىك؛ يارىماس؛ يارامسىز؛ نان قېپى؛ دىتسىز؛ ئاق نانچى؛ كارغا يارىماسلىق؛ قولدىن ئىش كەلمەسلىك.

【不吃劲】 bùchījìn ئىرەن قىلماسلىق؛ پەرۋا قىلماسلىق؛ پىسەنت قىلماسلىق؛ ئېتىبارسىز قارىماق؛ كارى بولماسلىق؛ كارايتى چاغلىق؛ كېرەك يوق.

【不打棍子】 bùdǎgùnzi ئۆر-ماسلىق؛ دۇمبالماسلىق.

【不倒翁】 bùdǎowēng يىقىل-ماس قورچاق؛ موللىقوپقاق؛ جاھاننىڭ رەپتارىغا كىرىۋالماق.

【不到河边不脱鞋】 bù dào hébiān bù tuō xié سۈنى كۆر-مەي ئۆتۈك سالما؛ توشقاننى كۆرمىگىچە قارچۇغىنى سالما؛ سۈنى كۆرمىگىچە ئۆتۈك سالماپتۇ.

【不到黄河不死心】 bù dào huánghé bù sǐxīn “不到黄河心不死” غا قاراڭ.

【不到黄河心不死】 bù dào huánghé xīn bù sǐ بۇرۇنغا يېمىگۈچە نىيىتىدىن يانماسلىق؛ ئۆلگۈچە پەيلدىن يانماسلىق؛ مۇرادىغا يەتمىگۈچە نىيىتىدىن يانماسلىق؛ مەقسەتكە يەتمىگۈچە نىيەتتىن يانماسلىق.

【不到火候不揭锅】 bù dào huǒhòu bù jiēguō پۇرسەت پىش-مىسا ھەرىكەت قىلماسلىق؛ تۇغۇلمىغان موزايغا قوزۇق قاققىلى بولماس.

【不到家】 bù dàojiā يۇقىرى سەۋىيىگە يەتمەسلىك؛ كامالىغا يەتمىگەن؛ پىششىق ئەمەس.

【不动窝】 bù dòngwō قوز-غالماسلىق؛ ئۆز ئورنىدىن كەتمەسلىك.

【不断线】 bù duànxiàn ئۈزۈلمەسلىك؛ توختىماسلىق.

【不对茬儿】 bùduìchár مۇۋا-پىق ئەمەس؛ ماس كەلمەسلىك؛ بىردەك بولماسلىق؛ چىقىشالماسلىق؛ گېپى بىر يەردىن چىقماسلىق.

【不对号】 bùduìhào ماس كەلمەسلىك؛ ماسلاشماسلىق؛ بىرى تاغدىن، بىرى باغدىن؛ پەرقى چوڭ.

【不对头】 bùduìtóu مەسلىھەت بار؛ جايدا ئەمەس؛ توغرا ئەمەس؛ نورمالسىز؛ نورمال ئەمەس؛ تەبىئىي ئەمەس؛ باشقىچە.

【不对眼】 bùduìyǎn ياقتۇر-ماسلىق؛ چىقىشماسلىق؛ كېلىشمەسلىك.

【不费吹灰之力】 bùfèi chuī-huīzhīlì كۈلنى پۇۋ دېگۈچىلىكمۇ كۈچ سەرپ قىلماي؛ ئاسانلا؛ ھېچقانچە كۈچىمەيلا؛ ئاسان گەپ؛ ھېچقانچە ئىش ئەمەس؛ ھېچ كۈچ سەرپ قىلمايلا؛ ئوڭايلا.

【不分青红皂白】 bùfēn qīng hóng zào-bái “不問青紅皂白” غا قاراڭ.

【不感冒】 bùgǎnmào ياخشى كۆرمەسلىك؛ ھەۋەس قىلماسلىق؛ قىزىقماسلىق.

【不管部长】 bùguǎn-bùzhǎng بەلگىسىز مىنىستىرلىكنىڭ مىنىستىرى؛ ۋەزىپىسى مۇقىم

بولمىغان مىنىستىر؛ باشقىلار باشقۇرمايدىغان ئىشنى باشقۇرماق؛ باشقىلارنىڭ قىلغۇسى كەلمەيدىغان ئىشلارنى قىلىش.

【不管三七二十一】 bùguǎn sān qī èrshíyī نېمە بولۇشى بىلەن كارى بولماي؛ نېمە بولسا بولسۇن؛ قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر؛ بېغىنى سورىماي ئۈزۈمىنى يېمەك؛ ئاق - قارىنى سۈرۈشتۈرمەيلا؛ ھېچنېمە بىلەن كارى بولماي.

【不会有好果子吃】 bù huì yǒu hǎo guǒzi chī ياخشى ئاقىد-ئەت يوق؛ يامان ئاقىۋەتكە قالماق؛ يامان كۈنگە قالماق؛ ئۆز بېشىنى يېمەك.

【不见棺材不掉泪】 bù jiàn guāncái bù diào lè - ئۈزۈل-كېسىل مەغلۇپ بولمىغۇچە بولدى قىلماسلىق؛ ئۆلگىچە پەيلىدىن يانماسلىق؛ ئاقىۋىتىنى كۆرمىگىچە ئىشەنمەسلىك؛ ئۆلىمۇ نىيىتىدىن يانماسلىق.

【不见兔子不撒鹰】 bù jiàn tùzi bù sā yīng توشقانى كۆر-مىگىچە قۇرغۇپنى قويۇۋەتمەسلىك؛

توشقاننى كۆرمەي، قارچۇغنى سالما؛ سۇنى كۆرمەي ئۆتۈك سالما.

【不解渴】 bùjiěkě خۇماردىن چىقماسلىق؛ مەقسىتىگە يەتمەسلىك؛ تەلەپنى قاندۇرالماسلىق.

【不开眼】 bùkāiyǎn كۆزى ئېچىلمىغان؛ ئىش كۆرمىگەن؛ دۇنيادىن خەۋىرى يوق؛ كۆرگەن - ئاڭلىغانلىرى ئاز؛ نەزەر دائىرىسى تار.

【不买账】 bùmǎizhàng ئېتىد - راپ قىلماسلىق؛ ياخشى كۆرمەسلىك؛ مىننەتدار بولماسلىق؛ رازى بولماسلىق؛ قايىل بولماسلىق؛ بويسۇنماسلىق؛ ئاقماسلىق؛ ئۆتمەسلىك؛ قارىماسلىق.

【不摸底】 bùmōdǐ تېگى - تەكتىگە يېتەلمەسلىك؛ خەۋەرسىز؛ تېگى - تەكتىنى بىلمەسلىك؛ تومۇرىنى تۇتۇپ باقمىغان.

【不摸门】 bùmōmén تېگى - تەكتىگە يېتەلمەسلىك؛ خەۋەرسىز.

【不摸头】 bù mōtóu “不摸底” غا قاراڭ.

【不怕鬼】 bùpàguǐ جىن -

ئالۋاستىدىن قورقماسلىق؛ ياماندىن قورقماسلىق؛ ھېچنېمىدىن قورقماسلىق.

【不起眼】 bùqǐyǎn ئېتىبار بېرىشكە ئەرزىمەس؛ دىققەت - ئېتىبارنى قوزغىيالماسلىق؛ روشەن كۆرۈنمەس؛ ئادەتتىكىچە.

【不认账】 bùrènzhàng بوينىد - غا ئالماسلىق؛ ئېتىراپ قىلماسلىق؛ تەن ئالماسلىق؛ ئۆز سۆزىدىن تېنىۋالماق؛ قېلىنلىق قىلىپ تۇرۇۋالماق؛ داپشىيىپ تۇرۇۋالماق.

【不上钩】 bùshànggōu قىل - تاققا چۈشمەسلىك؛ قارماققا ئېلىنماسلىق؛ ئالدىنقىلىق؛ ئالدىنقىلىق بولمايدىغان؛ تۇتۇق بەرمەسلىك؛ تومۇرىنى تۇتقۇزماسلىق؛ ياغدا پىشقان مۇنەكباش؛ قۇيرۇق تۇتقۇزماسلىق.

【不识货】 bùshíhuò مال تو - نۇماسلىق؛ ياخشى - ياماننى ئايرىيالماسلىق؛ ھەق - ناھەقنى پەرق قىلماسلىق؛ تالانتلىقلارنى بايقىيالماسلىق.

【不识庐山真面目】 bù shí lúshān zhēn miànmù لۇشەن تېغىنىڭ ھەقىقىي قىياپىتىنى

تونۇماسلىق؛ شەيئىلەرنىڭ ھەقىقىي قىياپىتىنى ياكى ماھىيىتىنى بىلمەسلىك؛ سەۋەبىنى بىلمەسلىك؛ قانداق ئادەم ئىكەنلىكىنى بىلمەسلىك.

【不识相】 bùshíxiàng ئۆزىنى چاغلىماسلىق؛ ھالىغا باقماسلىق؛ ياخشىلىقنى بىلمەسلىك.

【不是好吃的果子】 bù shì hǎo chī de guǒzi ئەپلىشەلمەسلىك (ئادەم ياكى ئىش)؛ چىقىشىپ ئۆتۈش بەك تەس ئادەم؛ تاقابىل تۇرماق تەس ئادەم؛ تەڭ كەلمەك تەس؛ كۈشەندە.

【不顺眼】 bùshùnyǎn كۆزگە سىغىماسلىق؛ كۆرسە كۆڭلى غەش بولماق؛ يېقىمسىز كۆرۈنمەك؛ كۆزىگە سەت كۆرۈنمەك؛ غەلىتە كۆرۈنمەك؛ خۇشى بولماسلىق؛ ياقتۇرماستىق.

【不死也得扒层皮】 bù sǐ yě dǐ bā céng pí ئۆلمىسىمۇ بىر قەۋەت تېرىسى سويۇلماق؛ كۆرمىگەن كۈنلىرىنى كۆرمەك؛ ئازاب تارتماق؛ بارلىق ئازاب - ئوقۇبەتلەرنى چەكمەك؛ بەك چارچاپ كەتمەك.

【不死也得掉层皮】 bù sǐ

yě dǐ diào céng pí “不死也得扒层皮” غا قاراڭ.

【不吐核】 bùtǔhú باغرى قاتتىق؛ تاش يۈرەك؛ قاتتىق قول؛ ۋەھشىي؛ قىلچىمۇ يۈز - خاتىر قىلماسلىق.

【不吐口】 bùtǔkǒu ئىپادە بىلدۈرمەسلىك؛ پوزىتسىيە بىلدۈرمەسلىك؛ دەپ قويماسلىق؛ ئېيتماسلىق؛ زۇۋان سۈرمەسلىك؛ بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلماسلىق.

【不问青红皂白】 bù wèn qīnghóng-zàobái ئاق - قارىنى پەرق ئەتمەسلىك؛ ھەق - ناھەقنى ئايرىماسلىق؛ ئاق - قارىنى ئايرىماسلىق.

【不显山，不露水】 bù xiǎn shān, bù lòu shuǐ ئۆزىنى كۆر - سەتمەسلىك؛ چاندۇرماستىق؛ بىلىندۈرمەسلىك؛ لام - جىم دېمەسلىك؛ گەپ - سۆزسىز؛ ھېچكىمگە ئوقتۇرماستىق.

【不像话】 bùxiànghuà قاملاش - مىغان؛ بەك ئوسال؛ گەپ بولدى - دە؛ قاملاشمىدى؛ بولماي قالدى.

【不肖子孙】 bùxiào zǐsūn يا۔
رماس ۋارسلار؛ ۋاپاسز ۋارسلار.

【不信邪】 bùxìnxié بىدئەتكە
ئىشەنمەسلىك؛ ناتوغرا قىلىق ۋە
ناچار ئىستىلدىن قورقماسلىق؛
شەيتاننىڭ كەينىگە كىرمەسلىك؛
ھەققانىيەتچىل.

【不沾边儿】 bùzhānbianr
مۇناسىۋەتسىز؛ ئالاقىسى يوق؛
يېقىنلاشماسلىق؛ ئات ئايلىخانغا،
يول سارىخانغا؛ ھېچقانداق ئالاقىسى
يوق.

【不沾弦】 bùzhānxián
”不沾边儿“ غا قاراڭ.

【不着调】 bùzháodiào مۇقامدا
يوق؛ قائىدە - ئۆلچەمگە
چۈشمەسلىك؛ قائىدە - يوسۇنسىز؛
تۇتۇرۇقسىز.

【不知吃几碗干饭】 bù zhī
chī jǐ wǎn gānfàn ئۆزىنى بىلە
مەسلىك؛ ئۆزىنى چاغلىماسلىق؛
ھالىغا باقماسلىق؛ ئۆزىنى چاغلىماي
شىلتىڭ ئاتماق.

【不知道马王爷三只眼】 bù
zhīdào mǎwángyé sān zhīyǎn

ئالامەت يامانلىقىنى بىلمەسلىك؛
ياخشى - ياماننى بىلمەسلىك؛
ياخشىلىقىنى بىلمەسلىك.

【不知道庙门朝哪儿开】 bù
zhīdào miàomén cháo nǎr kāi
بۇتخانا ئىشىكىنىڭ قايسى تەرەپكە
ئېچىلغانلىقىنى بىلمەسلىك؛ يول
تاپالماسلىق؛ چارە تاپالماسلىق؛
ئىشنىڭ ئېپىنى بىلمەسلىك؛
ئىشنىڭ كۆزىنى بىلمەسلىك.

【不知天高地厚】 bù zhī
tiāngāo-dìhòu ئۆزىنى بىلمەس-
لىك؛ ئۆزىنى چاغلىماسلىق؛ خۇددى
يوقىتىپ قويماق؛ ھالىغا باقماسلىق؛
ئۆزىنى بىلمەي قالماق؛ ئاسماننىڭ
ئېگىز، يەرنىڭ قاتتىقلىقىنى
بىلمەسلىك.

【不值钱】 bùzhíqián بىر تە-
يىنىغىمۇ ئەرزىمەسلىك؛ يارىغۇدەك
يېرى يوق؛ پۇلغا يارماسلىق؛
ھېچقانداق قىممىتى يوق؛ تېتىقسىز؛
ئىككى پۇلغا ئەرزىمەسلىك؛ گەپ -
سۆزىنىڭ تايىنى يوق؛ يارماقنىڭ
سۇنۇقىمۇ بولمىغان.

【不抓辫子】 bùzhuā biànzi
كوكۇلىدىن تۇتمۇالماسلىق؛
خاتالىقىغا ئېسىلىۋالماسلىق؛
خاتالىقىنى كەچۈرمەك.

【不做臉】 bùzuòliǎn يۈزىنى
 ساقلىماسلىق؛ ئىززىتىنى
 ساقلىماسلىق؛ تەڭلىكتە قالدۇرماق؛
 ياراملىق ئادەم بولماسلىق؛ لىم
 بولغۇدەك نەرسە بولماسلىق؛
 ئادەمنىڭ يۈزىنى تۆكمەك؛ يۈز
 كەتمەك؛ يۈزىنى يەرگە ئۇرماق؛

يەرگە قاراتماق؛ يەر قىلىۋەتمەك.

【步步高】 bùbùgāo كۈنساين
 ئۆرلىمەك؛ تەدرىجىي ئۆسمەك؛
 كۈندىن كۈنگە يۈكسەلمەك؛
 بارغانسېرى روناق تاپماق؛ قەدەممۇ
 قەدەم ئىلگىرىلىمەك.

C

【拆烂污】 cālànwū بۇزۇپ قويماق؛ چاتاقلاشتۇرماق؛ چاتاق قىلىپ قويماق؛ قالايمىقان تاشلاپ قويماق؛ قولنىڭ ئۈچىدىلا ئىشلەپ قويماق؛ قولدىن ئۆتكىچە؛ قول ئۈچىدا.

【擦边球】 cābiānqiú گىرۋەك توپ؛ جايغا ئاران تەگكەن توپ؛ تاس - تاس قالماق؛ تاسلا قالماق؛ قۇۋلۇق - شۇملۇق قىلماق؛ سىياسەتكە چۈشۈرۈۋېلىش؛ پۇرسەتپەرەسلىك قىلماق؛ كۆز بويامچىلىق قىلماق؛ كۆز باغلاپ، تاشنى ئاش قىلماق.

【擦黑儿】 cāhēir قاش قارايدىغان چاغ؛ گۈگۈم چۈشكەن ۋاقىت؛ نامازشام ۋاقتى.

【擦亮眼睛】 cāliàng yǎnjīng كۆزىنى سۈرتىمەك؛ كۆزىنى روشەنلەشتۈرمەك؛ كۆزىنى ئاچماق.

【擦屁股】 cā pìgu قوڭنى ئېرىغدىماق؛ چاپقنى ئادالىماق؛

باشقىلارنىڭ نىجاستىنى تازىلىماق؛ پوقنى ئادالىماق؛ قوڭنى ئېيتىپ قويماق.

【擦胭脂】 cāyānzhi ئۇپا - ئەڭلىك سۈرتىمەك؛ بويىپ كۆرسەتمەك؛ بېزەپ كۆرسەتمەك؛ كەمچىلىكىنى يوشۇرماق؛ نۇقسانى يوشۇرماق؛ سەۋەنلىكىنى ياپماق.

【擦油泥】 cāyóuní كىرنى سۈرتىمەك؛ كونا ئىدىيىنى تازىلىماق؛ كونا ئىدىيىنى قاراشنى ئۆزگەرتىش.

【猜哑谜】 cāi yǎmí تېپىش - ماق تاپماق؛ پەملەش تەس بولغان ئىشنى قىياس قىلماق.

【财神爷】 cáishénye بايلىق ئىلاھى؛ مالىيە باشقۇرىدىغان ئادەم؛ بايۋەچچى.

【踩脚后跟】 cǎijiǎohòugēn ئارقىسىدىن قول سالماق؛ يوشۇرۇن زىيانكەشلىك قىلماق؛ كەينىدىن غەيۋەت قىلماق؛ قۇسۇر تاپماق؛

ترناق ئاستىدىن كىر ئىزدىمەك.

【踩尾巴】 cǎiwěiba تتاڭ

تومۇرىغا تېگىپ سالماق؛ چىشىغا تېگىپ سالماق؛ رەنجىتىپ قويماق؛ ئاجىز يەرگە تەگمەك.

【踩窝子】 cǎiwōzi ئوۋىسىغا

كىرىپ ئەھۋال ئىگىلەپ چىقماق؛ تېگى - تەكتىنى ئېنىقلىماق؛ ئىچىگە كىرىپ چىقماق.

【踩一脚】 cǎiyījiǎo تورمۇزلىدە

ماق؛ ماشىنا توختىماق.

【菜包子】 cài bāozi تېشى

پال - پال، ئىچى غال - غال؛ كارغا كەلمەيدىغان ئادەم؛ يارىماس ئادەم.

【菜篮子】 cài lánzi ئوتياش

سېۋىتى؛ كۆكتات تەمىناتى؛ سەي - پەي؛ قوشۇمچە يېمەكلىك.

【操胜券】 cāoshèngquàn غە

لىبە قازىنىشقا ئىشەنچ كامىل؛ غەلىبە قازىنىدىغانلىقىدا گەپ يوق؛ غەلىبە قازىنىشقا كۆزى يەتمەك؛ كۆڭۈلدە سان بار.

【草底儿】 cǎodǐr ئورنىگىنال؛

كۈپىيە؛ دەسلەپكى نۇسخا.

【草木人】 cǎomùrén ئاددىي

ئادەم؛ ئادەتتىكى كىشى؛ ئاۋام خەلق.

【草上飞】 cǎoshàngfēi چاق

قان؛ چەبدەس؛ چەبدەس ئادەم؛ يەل تاپان؛ ئوچقۇر؛ شاتۇر.

【草台班子】 cǎotái bānzi

سەييارە ئويۇن قويغۇچىلار؛ كوچا ئارتىسلىرى؛ ۋاقتىنچە قۇرۇلغان تەشكىلات؛ ئىنتىزامسىز تەشكىلات.

【草头王】 cǎotóuwáng جايىنى

ئىگىلىۋېلىپ، خاقان بولماق؛ زومىگەر؛ مۇشتۇمچوڭ (زور).

【插翅也飞不出去】 chā chì

yě fēi bù chūqù قانات ياساپمۇ ئۇچۇپ كېتەلمەسلىك؛ زادىلا قۇتۇلالماسلىق؛ زادى قېچىپ قۇتۇلالماسلىق.

【插杠子】 chāgàngzi

“插一杠子” غا قاراڭ.

【插红旗】 chāhóngqí قىزىل

بايراق تىكلەمەك؛ ئىجابىي ئۈلگە تىكلەمەك.

【插一把子】 chāyībǎzi

“插一脚” غا قاراڭ.

【插一杠子】 chāyīgàngzi
قوشۇق سالماق؛ ئارىلىشىۋالماق؛
قىستۇرۇلۇۋالماق.

【插一脚】 chāyījiǎo ئارىلى-
شىۋالماق؛ زورلاپ قاتناشماق؛ قول
تىقماق.

【踏狗屎】 chǎgǒushǐ باشقا
پاھىشىۋازنىڭ ئاشنىسىنى
تارتىۋال-
ماق؛ جالاپ تالاشماق.

【差十万八千里】 chà shí-
wàn bāqiān lǐ ئاسمان - زېمىن
پەرق؛ پەرق ئىنتايىن چوڭ؛ ئاسمان
- زېمىن پەرقلىنىپ تۇرماق؛ غايەت
زور پەرق.

【拆壁脚】 chāibìjiǎo
“拆墙脚” غا قاراڭ.

【拆大庙】 chāidàmiào بۇتخا-
نىسىنى چاقماق؛ قاتلام ئورگاننى
قىسقارتىۋەتمەك؛ ئورگانلارنى ئىخچام
قىلماق.

【拆东墙, 补西墙】 chāi dōng-
qiáng, bǔ xīqiáng ئۇنىڭدىن

ئېلىپ، بۇنىڭغا سەپلىمەك؛ ئۇنى
بۇزۇپ، بۇنى تۈزىمەك (ئوڭلىماق).

【拆墙脚】 chāi qiángjiǎo
تامنىڭ ئۇلىنى كولىماق؛ ئورا
كولىماق؛ ئېشىغا توپا چاقماق؛
قىلتاق قويماق؛ كۆزىگە قۇم
چاقماق.

【拆台子】 chāitáizi پەشتاقنى
بۇزۇپ تاشلىماق؛ بۇزغۇنچىلىق
قىلماق؛ پاراكەندىچىلىك سالماق؛
قىلتاق قويماق؛ ئورا كولىماق؛ ئاش
بەرگەن قازاننى چاقماق.

【掺沙子】 chānshāzi قۇم
ئارىلاشتۇرماق؛ ئارىغا ئادەم
كىرگۈزمەك؛ ئارىغا كىرگۈزمەك.

【馋嘴猫】 chánzuǐmāo
ئىچ كۆز مۈشۈك؛ گېلىغا ئامراق
مۈشۈك؛ كۆزى تويماس؛ گېلىغا
ئامراق ئادەم؛ قورسىقىغا ئامراق
ئادەم؛ قارنى يامان؛ ئىچ كۆز؛
تويماس؛ نەپسى يامان؛
شەھۋەتپەرەس؛ بۇزۇق؛ نەپسى
تاقىلداپ كەتمەك.

【长脚话】 chángjiǎohuà ئۇمۇ
بولمايدۇ، بۇمۇ بولمايدۇ؛
ھەممىسىگە كايماق؛ ھەممىسىنى
تىللىماق.

【长舌妇】 chángshé fù پت-
نسخور ئايال؛ ئاتىكاچى ئايال؛ گەپ
توشۇغۇچى خوتۇن؛ گەپ خالتىسى؛
گەپ ئانىسى.

【长舌妻】 chángshé qī
“长舌妇” غا قاراڭ.

【长蛇阵】 chángshé zhèn
ئۇزۇن سەپ؛ ئۇزۇن كالوننا؛ قاتارغا
تىزىلىپ تۇرماق؛ ئۇزۇنغا تىزىلىپ
تۇرماق؛ سەپ تارتىپ تۇرماق.

【肠梗阻】 chánggǎng zǔ
ئۈچەي توسۇلۇش؛ ئوتتۇرىسىدا
توسۇلۇپ قالماق؛ يۇقىرى بىلەن
تۆۋەن خەۋەرلىشەلمەسلىك؛ يېرىم
يولدا توختاپ قالماق.

【肠子嫩】 chángzi nèn گۆ-
دەك؛ ئىش كۆرمىگەن.

【尝闭门羹】 chángbì mén gēng
“吃闭门羹” غا قاراڭ.

【尝禁果】 chángjìn guǒ
“吃禁果” غا قاراڭ.

【尝甜头】 chángtián tóu نەپ
بەرمەك؛ نەپ تەگمەك؛ دەسلەپتىلا
پايدىسىنى كۆرمەك؛ لەززەتلەنمەك؛
ھۇزۇرلانماق؛ پايدا ئالماق؛ قەنتىنى
چاقماق.

【常流水】 chángliú shuǐ ئۈز-
لۈكسىز؛ پات - پات؛ دائىم.

【常青树】 chángqīng shù
دائىم يېشىل (كۆكلەپ) تۇرىدىغان
دەرەخ؛ داڭقى ئۆچمەس؛ سەنئەت
بىلەن ئۇزۇن مۇددەت
شۇغۇللانغۇچى.

【唱白脸】 chàngbái liǎn سەل-
نېي رول ئالماق؛ سەلبىي رول
ئوينىماق؛ قاتتىق ۋاستىلەرنى
ئىشلەتمەك؛ قاتتىق قوللۇق قىلماق.

【唱单刀会】 chàng dān dāo huì
دادىل ۋە قورقماسلىق؛ مەر-
دانىلارچە ئوتتۇرىغا چىقماق؛ ئۆز
ئالدىغا باتۇرانه جەڭ قىلماق؛ تەنھا
كۈرەش قىلماق؛ ئىشنى يالغۇز
بېشىغا ئېلىپ چىقماق.

【唱低调】 chàngdī diào تۆۋەن
مۇقام توۋلىماق؛ سۇسلاشتۇرماق؛
تەلەپنى تۆۋەنلەتمەك؛ ئىشنى
زورايتماسلىق.

【唱独角戏】 chàngújiǎoxì
بىر كىشىلىك ئويۇن؛ يالغۇز رولغا
چىقماق؛ يەككە - يېگانىلىك؛
پاردەمچىسىز قالماق؛ ھەممىنى ئۆزى
ئىشلىمەك.

【唱对台戏】 chàngduìtáixì

ئۆزەڭگە سوقۇشتۇرماق؛ قارشى مۇقام توۋلىماق؛ قورساق ئۇرۇشى قىلماق؛ پۈت تېپىشمەك؛ قارشىلاشماق.

【唱反调】 chàngfǎndiào قار-شى مۇقام توۋلىماق؛ قارشى ھەرىكەت قىلماق؛ قارشى پىكىردە بولماق.

【唱高调】 chànggāodiào چوڭ سۆزلىمەك؛ چوڭ گەپ قىلماق؛ گەپ ساتماق؛ پو ئاتماق؛ لاپ ئۇرماق؛ چىرايلىق گەپلەرنى ياغدۇرۇۋەتمەك.

【唱黑脸】 chànghēiliǎn ئىجا-بىي رولغا چىقماق؛ قەيسەر ھەم ھەققانىيەتچىل بولماق.

【唱红白脸】 chàng hóngbái-liǎn ئاق يۈزلۈك رول بىلەن قىزىل يۈزلۈك رولنى تەڭ ئالماق؛ ئىجابىي رول بىلەن سەلبىي رولغا تەڭ چىقماق؛ قاتتىق ۋە يۇمشاق ۋاسىتىلەرنى تەڭ ئىشلەتمەك؛ ھەم قاتتىق قوللۇق ھەم يۇمشاق قوللۇق قىلماق.

【唱红脸】 chànghóngliǎn ئىجابىي رولغا چىقماق؛ ئىجابىي رول ئالماق؛ ئىجابىي رول ئوينىماق؛ يۇمشاق قوللۇق قىلماق.

【唱鸿门宴】 chànghóngmén-yàn “赴鸿门宴” گە قاراڭ.

【唱空城计】 chàngkōng-chéngjì شەھەرنى قۇرۇق قالدۇ-رۇش ھىلىسىنى ئىشلەتمەك؛ نەيرەڭۋازلىق قىلماق.

【唱傀儡戏】 chàngkuǐlěixì قورچاق ئويۇنى ئوينىماق؛ دايقا ئۇسسۇل ئوينىماق؛ قورچاق بولماق؛ باشقىلارنىڭ ئىلكىدە بولماق؛ خەقنىڭ ئاغزىغا قاراپ قالماق؛ بىراۋغا بېقىندى بولماق؛ تىزگىنىنى خەققە تۇتقۇزۇپ قويماق؛ خەقنىڭ رايىغا بېقىپ ئىش قىلماق.

【唱老调】 chànglǎodiào كونا مۇقامنى توۋلىماق؛ كونا سەنەمگە دەسسەمەك؛ كونسىلىققا ئېسىلىۋالماق؛ كونا گېپىنى يورغۇلاتماق؛ يەنە دېسە يەنە شۇ.

【唱三花脸】 chàngsānhuā-liǎn ھەزىلىكەش رولغا چىقماق؛ سەلبىي ئوبراز بولماق؛ رەزىل - ناكەسلەر؛ چۆپرەندىلەر.

【唱双簧】 chàngshuānghuáng بىرلىشىۋېلىپ ئەسكىلىك قىلماق؛ ئۆزئارا ھەمكارلاشماق؛ ئۆزئارا تىل

بىرىكتۈرمەك؛ ھەمنەپەس بولماق؛
گەپنى بىر قىلىۋالماق.

【唱颂歌】 chàngsònggē ئاغزىدىن
ئاغزىدىن بال تامماق؛ ھەمدۇ - سانا
ئوقۇماق؛ سەلەۋەت؛ ئاغزىدا بار.

【唱天河配】 chàngtiānhé pèi
ئەر - خوتۇن بىر يەردە بولماسلىق؛
ئەر - خوتۇن ئايرىلىپ ئولتۇرماق؛
ئەر - خوتۇن جەم بولالماسلىق؛ بىرى
تاغدا، بىرى باغدا.

【唱主角】 chàng zhǔjué
باش رول ئوينىماق؛ مۇھىم رول
ئوينىماق؛ يېتەكچى؛ يېتەكچى
بولماق؛ ئاساسىي ئىشنى قىلماق؛
ئاساسىي مەسئۇلىيەتنى ئۆتمەك.

【抄后路】 chāohòulù ئارقا
تەرەپكە ئۆتمەك؛ ئارقا يولنى
توسماق؛ چېكىنىش يولنى توسماق.

【抄近路】 chāojìnlù يېقىن
يول بىلەن ماڭماق؛ كېسىپ
ئۆتمەك؛ ئەپلەپ - سەپلەپ قولدىن
چىقارماق؛ ئىش ھالقىلىرىنى
قىسقارتماق.

【抄老窝】 chāolǎowō ئۇۋىسىدا
نى چۇۋۇماق؛ تۈپتىن ھەل قىلماق.

【超负荷】 chāofùhè چېكىدىن
ئاشۇرۇۋېتىش؛ يۈك ئېغىر بولۇپ
كېتىش.

【超生游击队】 chāoshēng
yóujīduì پىلانسىز پەرزەنت كۆرگۈ -
چىلەر؛ پىلاندىن سىرت ئارتۇق
پەرزەنتلىك بولۇۋالغۇچىلار؛
قېچىپ يۈرۈپ كۆپ پەرزەنتلىك
بولۇۋالغۇچىلار.

【炒冷饭】 chǎolěngfàn
سوۋۇپ قالغان ئاشنى ئىسسىتماق؛
تاماقنى ئىسسىتماق؛ كونا گەپ؛
كونا سەنەمگە دەسسەمەك؛
تەكرارلاۋەرمەك؛ كونا خامانى
سورۇماق؛ كونا مۇقامنى
تەكرارلىماق.

【炒小锅菜】 chǎoxiǎoguōcài
ئالاھىدە ئېتىبار بەرمەك؛ ئايرىم
مۇئامىلە قىلماق؛ ئېتىبار بىلەن
قارىماق؛ باشقىچە قارىماق.

【炒鱿鱼】 chǎoyóuyú ئىشتىن
بوشاتماق؛ كەشىنى توغرىلىماق؛
يولغا سالماق؛ ئىشتىن
قوغلىۋەتمەك؛ ئىشتىن
ھەيدىۋەتمەك؛ قوڭغىغا تەپمەك.

【车匪路霸】 chēfēilùbà قاتە

ناش قاراقچىلىرى؛ يول زومىگەرلىرى.

【车轱辘话】 chēgūlúhuà ئەزمە گەپ؛ دەپ بولغان گەپنى دەۋەرمەك؛ ئەزمىلىك قىلماق؛ تىلنى چاينىماق؛ بىر گەپنى ئون قېتىم دېمەك.

【车轮战】 chēlúnzhàn چارچىمىش ئۇرۇشى؛ تاسقاۋەرمەك؛ قايتا-قايتا قىيىنماق؛ بىرقانچىسى بىرگە تاقابىل تۇرماق.

【扯白屁】 chěbáipì قۇرۇق پاراڭ قىلماق؛ يالغان ئېيتماق؛ گەپ ساتماق.

【扯大旗】 chědàqí كاتتا نام-ناملارنى دەستەك قىلماق؛ تۇغ-ئەلەمنى چىقارماق؛ ئاشكارا قوشۇن تارتىپ چىقماق.

【扯寡话】 chě guǎhuà قۇرۇق پاراڭ سالماق؛ تېتىقسىز گەپ قىلماق؛ تايىنى يوق گەپ-سۆزلەر.

【扯后腿】 chěhòutuǐ ئارقىغا تارتماق؛ ئارقىغا سۆرمەك؛ كاشىلا قىلماق؛ پۈتلىككاشاڭ بولماق.

【扯家常】 chějiācháng ئەھمىيەتسىز

ۋالاشماق؛ پاراڭلاشماق؛ ھال-ئەھۋال سوراشماق؛ مۇڭداشماق.

【扯架子】 chějiàzi “摆架子” غا قاراڭ.

【扯皮子】 chěpízi قۇرۇق تالاش-تارتىش قىلماق؛ بىكار تالاش-تارتىش قىلماق؛ ئاغزىنى ئۇپراتماق.

【扯下水】 chěxiàshuǐ بۇزۇق-چىلىققا تارتماق؛ يامان يولغا باشلىماق؛ چىرىتمەك.

【扯闲盘儿】 chěxiánpánr قۇرۇق پاراڭ قىلماق؛ تۇتۇرۇقسىز گەپ قىلماق.

【扯闲帐】 chěxiánzhàng “扯寡话” غا قاراڭ.

【扯硬弓】 chěyìnggōng تەن بەرمەسلىك؛ بويسۇنماق.

【尘埃落定】 chénāi luòdìڭ چاڭ توزان بېسىقماق؛ ئىش بېسىقماق؛ ھۆكۈم قىلىنماق؛ ئاقىۋەت يۈز بېرىپ بولماق.

【沉到底】 chéndàodǐ ئاساسىي

قاتلاملارغا چوڭقۇر چۆكمەك؛ ئامما ئارىسىغا كىرمەك (چۆكمەك).

【陈谷子, 烂芝麻】 chén gǔ-zi, làn zhīma كونا ئىشلار؛ ئەرزىمەس ئىشلار؛ قۇرۇق گەپ؛ ئاتام زامانىدىن قالغان كونا گەپ؛ يوقىلاڭ گەپ؛ ئۆتۈپ كەتكەن گەپ؛ يوقىلاڭ ئىش؛ ئاتام زامانىدىن قالغان قۇرۇق گەپ.

【陈芝麻, 烂谷子】 chénzhīma, làn gǔzi “陈谷子, 烂芝麻” غا قاراڭ.

【撑场面】 chēngchǎngmiàn “撑门面” گە قاراڭ.

【撑架子】 chēngjiàzi “撑门面” گە قاراڭ.

【撑门面】 chēngménmiàn ھەشەمەتچىلىكنى ساقلاپ قالماق؛ قۇرۇق سۆلەت؛ قۇرۇق سۆلەتنى ساقلاپ قالماق؛ ئېتى ئۇلۇغ، سۇپىرىسى قۇرۇق؛ تېشى ساز، ئىچى ماز؛ تېشى پال - پال، ئىچى غال - غال؛ يەللى پاخماق.

【撑面子】 chēngmiànzi يۈزد - نى ساقلىماق؛ ئابروينى ساقلىماق.

【撑腰杆子】 chēng yāogǎnzi يۆلىمەك؛ ھامى بولماق؛ بىراۋنىڭ نەرسىسىنى ئالماق.

【成气候】 chéngqìhòu ئىشنى ۋۇجۇدقا چىقارماق؛ ئۇتۇقلۇق بولماق؛ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولماق؛ مۇۋەپپەقىيەت قازانماق؛ نەتىجە چىقماق؛ نەتىجە چىقارماق.

【成也萧何, 败也萧何】 chéng yě xiāo hé , bài yě xiāo hé - يامان ئىش پۇ - تۈنلەي بىراۋنىڭ قولى بىلەن قىلىنماق؛ مۇۋەپپەقىيەت - مەغلۇبىيەت بىر ئادەمنىڭ قولىدا بولماق؛ يۇرتنى تۈزەيدىغىنىمۇ بەگ، بۇزىدىغىنىمۇ بەگ؛ ئىشنى ۋۇجۇدقا چىقارغانمۇ شۇ، بۇزغانمۇ شۇ؛ ئىشنى ئوڭشىغانمۇ شۇ، بۇزغانمۇ شۇ.

【成正果】 chéngzhèngguǒ بۇرخان بەخت قۇشىغا ئېرىشمەك؛ قۇت قونماق؛ ئىش مۇۋەپپەقىيەتلىك بولماق؛ مۇۋەپپەقىيەت قازانماق؛ يامان يولدىن قايتىپ، توغرا يولغا ماڭماق.

【盛饭囊】 chéngfànnáng “吃白饭” گە قاراڭ.

【乘东风】 chéngdōngfēng

شەرق شامىلىدىن پايدىلانماق؛ ياخشى
ۋەزىيەتتىن پايدىلانماق.

【乘末班车】 chéngmòbānchē
ئاخىرقى نوۋەتچى ماشىنىغا
ئۈلگەرمەك؛ ئاخىرقى پۇرسەتكە
ئېرىشمەك.

【吃安眠药】 chī'ānmiányào
ئۇيقۇ دورىسى يېمەك؛ قانائەتلەنمەك؛
شۈكۈر - قانائەت قىلماق؛ مەمنۇن
بولماق؛ بارىغا شۈكۈر قىلماق؛
بەھۇزۇر يۈرمەك.

【吃白饭】 chībáifàn سەيسىز
تاماق يېمەك؛ قۇرۇق تاماق يېمەك؛
ھارامتاماق؛ بىكار تەلەت؛ ئاق
نانچى؛ قاچا بىكار قىلىدىغان؛ ئاق
نانچى بولماق؛ بىكار تاماق يېمەك؛
تەييارغا ھەييار بولماق.

【吃白食】 chībáishí تەييار-
تاپ؛ ئىشلىمەي چىشلىمەك؛ ئاق
نانچى؛ تېرىماي ئورىماق.

【吃白眼】 chībáiyǎn سوغۇق
مۇئامىلىگە ئۇچرىماق؛ كەمسىتىشكە
ئۇچرىماق؛ كەمسىتىلمەك.

【吃饱了撑的】 chī bǎo le
chēng de قورسقى تاماقتىن
چىڭقىلىپ، يوقىلاڭ ئىشقا

ئارىلاشماق؛ يېگىنى بېقىنىغا
تېپىپتۇ؛ قورسقى تويۇپتۇ.

【吃豹子胆】 chībàoqidǎn يۈ-
رىكى چوڭ؛ قورقماس؛ جۈرئەتلىك؛
قاپ يۈرەك؛ يۈرىكى قاپتەك؛ ئاسمانغا
پىچاق ئاتماق؛ يۈرىكىنى قاپتەك
قىلماق.

【吃闭门羹】 chībìménɡēng
ئىشىك تۈۋىدىن يانماق؛ بۇرنىغا
يېمەك؛ رەت قىلىنماق؛ دەريا بويىغا
ئاپىرىپ سۇغارماي قايتۇرۇپ كەپتۇ؛
تۇمشۇقىغا يېمەك؛ تامغا ئۈسمەك؛
ئىشىككە ئۈسۈۋالماق.

【吃不饱】 chībùbǎo تەلەپنى
قاندۇرماسلىق؛ ئىش ئاز؛
ئېھتىياجنى قاندۇرالماسلىق؛
تويماسلىق؛ قانائەتلەنمەسلىك.

【吃不开】 chībūkāi ئاقماس-
لىق؛ ئۆتمەسلىك؛ بازىرى يوق؛
كارغا كەلمەسلىك؛ بازىرى كاسات؛
زېرىكتۈرۈۋەتمەك؛ بىزار قىلماق.

【吃不了】 chībùliǎo يەپ بو-
لالماسلىق؛ ئىشنى قىلىپ
بولالماسلىق.

【吃不了兜着走】 chībùliǎo
dōuzhe zǒu ئۆزىگە بالا تېپىۋال-

ماق؛ بەرداشلىق بېرەلمەسلىك؛
چىدىماسلىق.

【吃不完兜着走】 chībù wán
dōuzhe zǒu

“吃不了兜着走” غا قاراڭ.

【吃不住】 chībuzhù چىددە
ماسلىق؛ كۆتۈرەلمەسلىك.

【吃错药】 chīcuòyào دورىنى
خاتا يەۋالماق؛ نورمالسىزلىق؛
باشقىچە؛ بۆلەكچە؛ غەيرىي؛
نورمالسىزلىق؛ ئالجبى قالماق.

【吃床板】 chī chuángbǎn
“吃床腿” گە قاراڭ.

【吃床腿】 chī chuángtuǐ ھەم-
مىنى ئاتچوت قىلدۇرۇۋېلىش؛ تاماق
پۇلىنى ياتاق پۇلىغا قوشۇۋېتىش.

【吃大锅饭】 chīdàguōfàn
داشقازاننىڭ تامىقىنى يېمەك؛ چوڭ
قازاننىڭ تامىقىنى تەڭ يېمەك؛
ئوپچى تاماق يېمەك؛ تەڭ
تەقسىماتچىلىق؛ ياخشى ئىشلىگەنمۇ،
ناچار ئىشلىگەنمۇ ئوخشاشلا ھەق
ئالماق؛ كۆپ ئىشلىگەنمۇ، ئاز
ئىشلىگەنمۇ ئوخشاشلا ھەق ئالماق.

【吃大户】 chīdàhù توپ بو-

لۇپ جان باقماق؛ سېلىق سالماق؛
يوغاننى يۇنۇپ يېمەك؛ قاقتى -
سوقتى قىلماق؛ باپلىماق؛
ئەپلىمەك.

【吃得开】 chīdekāi ياراملىق؛
يارايدىغان؛ قولدىن كېلىدىغان؛
ئىشى ئاقماق.

【吃得住】 chīdezhù كۆتۈرە-
لمەك؛ چىداشلىق بەرمەك.

【吃钉子】 chīdīngzi دەككە
يېمەك؛ پەشۋا يېمەك؛ تۆمشۈقىغا
يېمەك؛ بۇرنىغا يېمەك؛ مىخقا
ئۈسۈۋالماق.

【吃定心丸】 chīdìngxīnwán
خاتىرجەم قىلىش كومىلىچىنى
يېمەك؛ خاتىرجەم بولماق؛ كۆڭلى
جاي تاپماق؛ كۆڭلى خاتىرجەم
بولماق.

【吃独食】 chīdúshí ئۆزى يال-
غۇز تاماق يېمەك؛ نەپكە ئۆزى دۈم
چۈشمەك؛ مەنلا نەپ ئالسام دېمەك؛
يالغۇز يۈتۈۋالماق؛ يالغۇز ئىگە
قىلماق؛ ئۆزىلا بەھرىمەن بولماق؛
قىزغانچۇق؛ پايدىنى يالغۇز ئۆزى
ئىگىلىۋالماق.

【吃饭家伙】 chīfàn jiāhuo

كالا؛ باش؛ جان بېقىش ۋاستىسى؛
تۇرمۇش ۋاستىسى؛ قورال.

【吃肥肉】 chīféiròu سېمىز
گۆش يېمەك؛ پايدىسى چوڭ ئىشنى
قىلماق؛ تاپاۋەتلىك ئىش قىلماق.

【吃粉笔末】 chīfěnbǐmò بور
توزۇندىسىنى يېمەك؛ مۇئەللىم
بولماق؛ ئوقۇتۇش ئىشى بىلەن
شۇغۇللانماق.

【吃干饭】 chīgānfàn بىكار
تاماق يېمەك؛ ئىشلىمەي
چىشلىمەك؛ ئىش قىلماي ئىگە
بولماق؛ ئاش بولسا، ئىش بولمىسا.

【吃官粮】 chīguānliáng خاند
نىڭ لەڭىنى يېمەك؛ ھۆكۈمەت
تەمىناتىنى ئالماق.

【吃官司】 chī guānsi جاۋاب-
كارلىققا تارتىلماق؛ قاماققا
ئېلىنماق.

【吃官事】 chī guānshì
“吃官司” غا قاراڭ.

【吃过水面】 chīguòshuǐmiàn
سوغۇق سۇغا چىلانغان ئاشنى يېمەك؛
ئاشنى سوغۇق سۇدىن ئۆتكۈزۈپ
يېمەك؛ ئېلىپ ساتماق؛ ئېلىپ

سېتىۋەتمەك؛ ئوتتۇرىدىن نەپ
ئالماق.

【吃喝风】 chīhēfēng يەپ -
ئىچىش شامىلى؛ ئىسراپچىلىق.

【吃喝官】 chīhēguān قورساق
باقار ئەمەلدار؛ يەپ - ئىچىشنىلا
بىلىدىغان ئەمەلدار.

【吃黑枣儿】 chīhēizǎor
ئېتىپ ئۆلتۈرۈلمەك؛ ئاتماق؛ ئوق
يەپ ئۆلمەك؛ ئوق يېمەك.

【吃后悔药】 chīhòuhuǐyào
پۇشايمان قىلماق؛ پۇشايمان يېمەك؛
پۇشايماننى ئالدىغان قاچا
تاپالماسلىق؛ لېۋنى چىشلەپ
قالماق؛ تىل چىشلىمەك.

【吃虎胆】 chīhǔdǎn
“吃豹子胆” گە قاراڭ.

【吃皇粮】 chīhuángliáng
“吃官粮” غا قاراڭ.

【吃回头草】 chīhuítóucǎo
پۇشايمان قىلىپ كەينىگە يانماق؛
قايتىدىن يارشىپ قالماق؛ كونا يولغا
قايتىشقا مەجبۇر بولماق؛ قىلىشنى
خالىمىغان ئىشنى قايتا قىلىشقا
مەجبۇر بولماق.

【吃鸡肋】 chījīlèi توخۇنىڭ
قوۋۇرغۇسىنى يېمەك؛ ئەھمىيەتسىز
ئىشقا زورۇقماق؛ ئەھمىيەتسىز
ئىشنى زورمۇزور قىلماق؛ قىممىتى
يوق ئىشنى نائىلاج قىلماق.

【吃禁果】 chījìnguǒ مەنئىي
قىلىنغان مېۋىنى يېمەك؛ چەكلەنگەن
مېۋىنى يېمەك؛ توي قىلماستىن
بۇرۇن جىنسىي مۇناسىۋەت قىلماق؛
ھارام مېۋىنى يېمەك.

【吃苦果】 chīkǔguǒ زىيىنىنى
تارتماق؛ زىيان تارتماق؛ يامان
ئاقىۋەتكە قالماق.

【吃苦头】 chīkǔtóu بۇرنىغا
سۇ كىرمەك؛ تۇمشۇقىغا يېمەك؛
دەردىنى تارتماق؛ دەرد - ئەلەم
چەكمەك؛ بۇرنىغا يېمەك؛ دەردىنى
تارتماق؛ زىيىنىنى تارتماق؛ جاپا -
مۇشەققەتتىن ئازابلانماق.

【吃宽心丸】 chīkuānxīnwán
تەسەللىي ئاڭلىماق؛ كۆڭلىنى
ياسىماق؛ كۆڭۈل سۇ ئىچمەك؛
كۆڭۈل جايىغا چۈشمەك.

【吃劳保】 chīlāobǎo ئەمگەك
سۇغۇرتىسىدىن بەھرىمەن بولماق؛
ھۆكۈمەتكە يۆلىنىۋالماق.

【吃老本】 chīlǎoběn كونا
دەسمايىنى يەپ ياتماق؛ كونا
سالاھىيىتىگە تايىنىپ جان باقماق.

【吃力不讨好】 chīlì bù tǎo
چەككىنى جەبىر - جاپا، ئاڭ -
لىغىنى تەنە - تاپا؛ ياخشىلىققا
يامانلىق.

【吃粮不管事】 chī liáng bù
guǎn shì ھەق ئېلىپ ئىش قىل -
ماسلىق.

【吃迷魂药】 chīmíhúnyào
ئەرۋاھنى ئازدۇرىدىغان دورا ئىچىپ
سالماق؛ ئازماق؛ قايىمۇقۇپ قالماق؛
ئېزىتقۇ دورىسى ئىچىپ سالماق؛
ئاداشماق؛ ئېزىتقۇ دورىسىنى
ئىچمەك.

【吃明不吃暗】 chī míng bù
chī àn ئوچۇق - يورۇق بولماق؛
ئوچۇق - ئاشكارا بولماق؛ دۇرۇس
ئادەم خۇپىيانە ئىش قىلماس؛
سەمىمىيەت بىلەن؛ سەمىمىي
پوزىتسىيىدە بولماق.

【吃偏饭】 chīpiānfàn ئايرىم
ئېتىبار بەرمەك؛ ئالاھىدە ئېتىبار
قىلماق.

【吃偏食】 chīpiānshí
 “吃偏饭” گە قاراڭ.

【吃枪药】 chīqiāngyào قىزىك
 —مۈچ يەۋالغان؛ زەردىسى قايناپ
 كەتمەك؛ سەپراللىق قىلماق؛ ئاچچىقى
 يامان.

【吃青春饭】 chī qīngchūnfàn
 ياشلىق؛ ياشلىققا تايىنىپ كۈن
 كەچۈرمەك؛ ياشلىق باھار نېنىنى
 يېمەك؛ بالاغت نېنىنى يېمەك.

【吃人不吐骨头】 chī rén bù
 tǔ gǔtǒu ئادەمنى ئۈستىخىنى بىد
 لەن بىللە يەۋېتىدىغان؛ ۋەھشىي ۋە
 ئاچ كۆز؛ تولىمۇ ۋەھشىي؛ بەكمۇ
 ياۋۇز؛ ياۋۇز؛ ۋەھشىي.

【吃软不吃硬】 chī ruǎn bù
 chī yìng موينى ئوڭغا سىلىماق؛
 يۇمشاققا خوپ - خوپ، قاتتىققا ياق
 - ياق؛ بوينى قاتتىق؛ يامانغا باش
 ئەگمەسلىك؛ سىلىق مۇئامىلىگە
 ماقۇل بولماق.

【吃软饭】 chī ruǎnfàn گۆش
 ۋاش؛ ھورۇن ئەر؛ بوشاڭ ئەر؛ ھارام
 تاماق ئەر؛ خوتۇن كىشىگە تايىنىپ
 جان باقماق.

【吃烧饼】 chīshāobing نۆل
 نومۇر ئالماق؛ قارىغا تەگكۈزەلمەس
 لىك؛ تەگكۈزەلمەسلىك.

【吃屎不知臭】 chī shǐ bù
 zhī chòu ئۆزى يېگەن پوقنىڭ
 سېسىقلىقىنى بىلمەيدۇ.

【吃顺不吃餓】 chī shùn bù
 chī qiāng قۇلاققا ياقىدىغان گەپ
 لەرگە خوش - خوش، ياقمايدىغان
 گەپلەرگە ياق - ياق؛ قۇلاققا ياقسا
 ئاڭلاش، ياقمىسا ئاڭلىماسلىق.

【吃素的】 chī sùde بوزەك بول
 ماق؛ بوشاڭلىق.

【吃太平饭】 chītàipíngfàn
 خاتىرجەم كۈن كەچۈرمەك؛ ئارامخۇدا
 ياشىماق؛ سىڭگەن ناننى يېمەك؛
 خاتىرجەم تاماق يېمەك؛ تىنچ - ئامان
 تۇرماق.

【吃甜头】 chī tiántou
 “尝甜头” غا قاراڭ.

【吃透两头】 chītòuliángtóu
 ئىككى تەرەپنى ئوبدان بىلمەك.

【吃瓦片】 chīwǎpiàn كاھىش
 يەيدىغانلار؛ ئۆينى ئىجارىگە بېرىپ

جان باقىدىغانلار.

【吃窝边草】 chī wōbiāncǎo
ئۇۋا يېنىدىكى ئوتلارنى يېمەك؛
ئۆزىگە ئۆزى قىلماق؛ ئۆزىگە بالا،
باشقىلارغا زىيان يەتكۈزمەك.

【吃西瓜】 chī xīguā تاۋۇز
يېمەك؛ مېنا بىلەن ئۆلتۈرۈلمەك.

【吃闲饭】 chī xiánfàn ئاق نان-
چى بولماق؛ بىكار تەلەپ بولماق؛
بىكار تاماق يېمەك؛ ھارام تاماق؛
تەييارغا ھەييار بولماق.

【吃闲话】 chī xiánhuà قۇرۇق
گەپكە قالماق؛ مەسخىرىگە قالماق؛
ئەپچاچتى گەپ ئاڭلىماق.

【吃现成饭】 chī xiànréngfàn
تەييارغا ھەييار بولماق؛ تەييار تاماق
يېمەك؛ ئاشقا تەييار؛ بىكار تەلەپ؛
ئاش بولسا، ئىش بولمىسا؛ تەييار
نانغا ئىگە بولماق.

【吃香的，喝辣的】 chī xiāng
de, hē là de ئوبدان يەپ، ئوب-
دان ئىچمەك؛ توققۇزى تەل تۇرمۇش
كەچۈرمەك؛ نېمە دېسە شۇ بار؛
پاراۋان تۇرمۇش كەچۈرمەك؛
تۇرمۇشى پاراۋان.

【吃小灶】 chīxiǎozào كىچىك
قازان تامىقىدىن بەھرىمەن بولماق؛
بىرىنچى دەرىجىلىك تاماق يېمەك؛
ئالاھىدە ئېتىبار بەرمەك؛ ئالاھىدە
ئىمكانىيەتلەردىن بەھرىمەن بولماق؛
ئالاھىدە خەيرىخاھلىقتىن بەھرىمەن
بولماق؛ ئايرىم مەشىق قىلدۇرماق؛
ئالاھىدە غەمخورلۇققا ئېرىشمەك.

【吃鸭蛋】 chīyādàn نۆل نو-
مۇرغا ئېرىشمەك؛ نۆل نومۇر ئالماق؛
ئىمتىھاندىن ئۆتەلمەسلىك؛
نەتىجىسىز؛ يېڭىلىپ قالماق.

【吃哑巴亏】 chīyǎbakuī
ئۆزۈم تاپقان بالاغا، نەگە باراي
دەۋاغا؛ تىل قىسىنچىلىقى تارتماق؛
قارا باستۇرماق؛ دەردىنى ئىچىدە
بىلمەك.

【吃眼前亏】 chīyánqiánkū
قاراپ تۇرۇپ زىيان تارتماق.

【吃洋荤】 chīyánghūn چەت-
ئەلنىڭ تائامى بىلەن جان باقماق؛
پەقەت قىلىپ باقمىغان ئىشنى
قىلماق؛ يەپ باقمىغان نەرسىنى
يېمەك؛ تېتىپ باقمىغان نەرسىنى
تېتىماق؛ كۆزى ئېچىلماق.

【吃夜草】 chīyècǎo قوشۇمچە
تاپاۋەت قىلماق؛ قوشۇمچە پۇل

تاپماق؛ ھارامدىن بېيىماق.

【吃一看二眼观三】 chī yī kàn èr yǎn guān sān نەپسى يامان؛ ئاچ كۆز؛ تويماس؛ قارنى يامان؛ نەزەر دائىرسى كەڭ؛ شەھەر كۆرگەن؛ كۆرگىنى كۆپ؛ بىلگىنى جىق.

【吃硬不吃软】 chī yìng bù chī ruǎn قاتتىققا خوپ - خوپ، يۇمشاققا ياق - ياق؛ ياماندىن قورقماق، ياۋاشنى ئانى تاپماق؛ كۈچلۈكلەردىن قورقۇپ، ئاجىزلارنى ئانى تاپماق.

【吃着碗里，盯着锅里】 chī zhe wǎn lǐ, dīng zhe guō lǐ قاچىدىكىنى يەۋىتىپ، قازاندىكىگە قارىماق؛ ئۆزى تويسىمۇ، كۆزى تويماسلىق؛ قارنى تويسىمۇ، كۆزى تويماسلىق؛ ئاچكۆز؛ تويماس.

【吃着碗里，瞧着碟里】 chī zhe wǎn lǐ, qiáozhe dié lǐ “吃着碗里，盯着锅里” گە قاراڭ.

【吃镇心丸】 chīzhènxīnwán “吃定心丸” گە قاراڭ.

【吃自在饭】 chīzìzàifàn جېند.

نى ئۇپراتماي ياشىماق؛ ئەركىن - ئىختىيارى كۈن كەچۈرمەك؛ ئەركىن - ئىختىيارى تۇرمۇش كەچۈرمەك؛ ئارام خۇدا ياشىماق؛ ئەركىن - ئازادە يۈرمەك؛ بخارامان يۈرمەك؛ بېشى قايغان، پۈتى تايغان يەرلەردە يۈرمەك.

【吃祖宗饭】 chīzǔzōngfàn ئاتا - بوۋىلار مىراسىنى يېمەك؛ ئاتا - بوۋىلاردىن مىراس قالغان مال - مۈلۈكنى ئىشلەتمەك؛ راھەتپەرەس؛ بىكار تەلەپ؛ ئاق نانچى؛ ئاشقا تەييار، ئىشقا ھەييار.

【痴猫等死老鼠】 chī māo děng sǐ lǎoshǔ لەقۋا مۈشۈك ئۆلۈك چاشقانىنى كۈتۈپ تۇرۇپتۇ؛ بىكار ساقلاپ تۇرماق؛ ھېچ ئىش قىلماي ساقلاپ قالماق؛ قول قوشتۇرۇپ كۈتۈپ تۇرماق؛ ئۈجمە پىش، ئاغزىغا چۈش؛ ھېچ ئىش قىلماسلىق.

【池浅王八多】 chí qiǎn wángba duō تېپىز كۆلدە پاقا كۆپ؛ سېسىق يەردە چىۋىن تولا؛ زەي يەردە بۈرگە تولا.

【池中物】 chízhōngwù كۆلدە - كى مەخلۇق؛ كۆلدىكى پاقا؛ غايىسىز ئادەم؛ لەقۋا.

【持久战】 chíjiǔzhàn ئۇزۇنغا سوزۇلسىدىغان ئۇرۇش؛ ئۇزاققىچە داۋام قىلماق؛ ئۇزاققا سوزۇلماق.

【赤脚汉】 chìjiǎohàn يالاڭ ئاياق كىشى؛ ئۆي - چاقىسىز؛ يەككە - يېگانە؛ نامرات بويتاق.

【赤脚光头】 chìjiǎoguāngtóu تۇرمۇشتا ئاددىي ساددا.

【赤脚医生】 chìjiǎoyīshēng يالاڭ ئاياق دوختۇر؛ ئاساسىي قاتلام سەھىيە خادىملىرى.

【赤条条】 chì tiáotiao قىپيا. لىڭچ؛ پاكپاكىز؛ ھېچ نېمىسى يوق؛ گاداي.

【翅膀硬】 chìbǎngyìng قا. نات - قۇيرۇق رۇسلانماق؛ قاننى چىقىپ قالماق؛ چوڭ بولماق؛ پىشىپ يېتىلمەك؛ قاننى قاتماق؛ ئۇچۇرما بولماق؛ بالاغەتكە يەتمەك.

【冲击波】 chōngjībō زەربىلىك دولقۇن؛ ئۇرۇلۇش دولقۇنى؛ شىددەتلىك دولقۇن؛ تاسادىپىي غايەت زور كۈچ.

【冲天炮】 chōngtiānpào

بىرىنچى بولۇپ سۆز ئاچماق؛ ۋات - ۋات؛ جاپ - جاپ؛ پوڭ - پوڭ گەپ قىلماق؛ پوڭ - پوڭ سۆزلىمەك؛ بىرىنچى توپنى ئاتماق.

【充大瓣蒜】 chōngdàbàn suàn ئۆزىنى ئىقتىدارلىق كىشى دەپ كۆرسەتمەك؛ مەن - مەن دېگەنلەر؛ جېنىغا باقماسلىق؛ بو ئاتماق.

【充大肚汉】 chōngdàdùhàn ئۆزىنى باي كۆرسەتمەك؛ ئۆزىنى دۆلەتمەن كۆرسەتمەك؛ بايۋەچچىلىك قىلماق؛ سۆلەتۈزلىق قىلماق؛ ئۆزىنى چوڭ تۇتماق.

【充大人灯】 chōngdàréndēng خۇپسەنلىك قىلماق؛ ئۆزىنى چاغلىماسلىق؛ سىپايىگەرچىلىك بىلەن (بالىلارغا قارىتىلىدۇ)؛ مۇغەبەرلىك قىلماق.

【充光棍】 chōng guānggùn ئەزىمەت بولۇۋالماق.

【充冤大头】 chōngyuāndàtóu دۆت، بەتخەج بولماق؛ دىتسىزلىق ۋە بەتخەجلىك قىلماق؛ قاپقانغا چۈشمەك؛ بەتخەج گالۋاڭ.

【重打鼓，另开张】 chóng dǎ gǔ, lìng kāizhāng باشقىدىن تۈ -

تۇش قىلماق؛ ئىشنى باشقىدىن باشلىماق؛ ئىشنى يېڭىباشتىن باشلىماق؛ يېڭىباشتىن تۇتۇش قىلماق؛ باشقىدىن كىرىشمەك؛ تۇغ - ئەلەم، داقا - دۇمباقلارنى قايتىدىن راسلىماق.

【重打锣，另开张】 chónɡ dǎ luó, lìng kāizhāng
“重打鼓，另开张” غا قاراڭ.

【重弹老调】 chónɡtán lǎo diào
“老调重弹” گە قاراڭ.

【抽椽子】 chōuchuánzi چەنە-
زىنى سۇغۇرماق؛ يوشۇرۇن زىيانكەشلىك قىلماق؛ ئوغرىلىققە يامان ئىش قىلماق؛ خۇپىيانە بۇزۇقچىلىق قىلماق.

【抽大梁】 chōudàliáng غول
لىمنى سۇغۇرۇۋەتمەك؛ ئاساسىي تايانچنى ئەكەتمەك.

【抽功夫】 chōugōngfu ۋاقىت
چىقارماق؛ ۋاقىت ئاجراتماق؛ قول بوشىماق؛ چولسى تەگمەك.

【抽后腿】 chōuhòutuǐ قەدە-
لىمنى توختىتىۋالماق؛ يېرىم يولدا

توختاپ قالماق؛ قىلىۋاتقان ئىشنى تاشلاپ قويماق.

【抽冷子】 chōulěngzi ئۇش-
تۇمتۇت؛ توساتتىن؛ غاچچىدە؛ تاسادىپىي؛ پۇرسەتتىن پايدىلانماق؛ پەيتتىن پايدىلانماق؛ تۇيدۇرماي؛ سەزدۈرمەي؛ بىلىندۈرمەي.

【抽梯子】 chōutīzi شوتىنى
ئېلىۋەتمەك؛ ئاساسىي كۈچلەرنى ئېلىپ كەتمەك؛ ئورا كولىماق؛ قىلتاق قويماق؛ تىكىۋەتمەك.

【丑八怪】 chǒubāguài سەت؛
بەتبەشەرە؛ كۆرۈمسىز ئادەم.

【丑表功】 chǒubiǎogōng
ئۇيالىماي خىزمىتىنى پەش قىلماق؛ ئۇيالىماي مىننەت قىلماق.

【丑小鸭】 chǒuxiǎoyā كىچىك
ئۆردەك؛ ئەرزىمەس ئادەم؛ ئېتىبارسىز ئادەم؛ كۆزىنىڭ قىرىنى سېلىپ قويغۇچىلىكى يوق.

【臭豆腐】 chòudòufu سېسىق
دۇفۇ؛ قارىماققا سېسىق، يېسە تاتلىق؛ سېسىق پۇرىغان بىلەن ئۆزى تاتلىق؛ نامى سېسىق، ئۆزى تاتلىق.

【臭狗屎】 chòugǒushǐ ئىت

پوقى؛ نجاسەت؛ شەرمەندە بولماق؛
رەسۋا؛ رەسۋا بولماق.

【臭老九】 chòulǎojiǔ مۇئەل-
لىم؛ ئوقۇتقۇچى؛ سېسىق
توققۇزىنچى.

【臭老鼠】 chòulǎoshǔ سېسىق
چاشقان؛ نجاسەت؛ رەسۋا؛ ئىت
پوقى؛ ھۇ قېرى ئوغرى.

【臭皮囊】 chòupínáng سېسىق
گەۋدە.

【臭水缸】 chòushuǐgāng سې-
سىق ئىدىش؛ رەسۋاچىلىق؛
سەتچىلىك؛ شەرمەندىچىلىك.

【出安民告示】 chū ānmín
gàoshì ئەلنى خاتىرجەملەندۈرۈش
ئېلانى چىقارماق؛ ئالدىن
خەۋەرلەندۈرۈش ئېلانى چىقارماق؛
ئاھالىنى خەۋەرلەندۈرۈش ئېلانى
چىقارماق؛ بىرەر ئىش - ھەرىكەتنىڭ
مەزمۇنىنى ئالدىن مەلۇم قىلىش.

【出大恭】 chūdàgōng پوق؛
چوڭ تەرەت؛ چىچماق؛ چىچىۋەت-
مەك.

【出点子】 chūdiǎnzi يول كۆر-

سەتمەك؛ مەسلىھەت بەرمەك؛ ئەقىل
كۆرسەتمەك.

【出发点】 chūfādiǎn باش
نۇقتا؛ باشلىنىش نۇقتىسى؛
ئاساسىي نۇقتا.

【出风头】 chūfēngtóu ئۆزىنى
كۆرسەتمەك؛ شۆھرەتپەرەسلىك
قىلماق؛ كۆرەڭلىمەك؛ كۆز - كۆز
قىلماق؛ ئابرويپەرەس؛ پەش
قىلماق.

【出格儿】 chūgēr دائىرىدىن
چىقىپ كەتمەك؛ چەكتىن چىقىپ
كەتمەك؛ ھەممىنى بېسىپ
چۈشمەك؛ كۆزگە كۆرۈنگۈدەك.

【出鬼门关】 chūguǐménguān
خەۋپلىك جايدىن چىقماق؛ خەتەرلىك
جايدىن چىقماق؛ خەتەرلىك جايدىن
قۇتۇلماق؛ يولۋاس
ئېغىزىدىن (ئاغزىدىن) قۇتۇلماق.

【出虎口】 chūhǔkǒu يولۋاس
ئاغزىدىن چىقماق؛ خەۋپ - خەتەردىن
قۇتۇلماق؛ ئامان قالماق؛ خەتەردىن
قۇتۇلماق.

【出火坑】 chūhuǒkēng دوزاخ-
تىن چىقماق؛ ئازاب - ئوقۇبەتتىن
قۇتۇلماق؛ دوزاخ ئازابىدىن

- قۇتۇلماق. 【出乱子】 chūluànzǐ قالايمىمۇ قانچىلىق چىقماق (تۇغۇلماق)؛ چاتاق چىقماق.
- تېلېۋىد. 【出镜率】 chūjìnglǜ كۆزىيىدە كۆرۈنۈش نىسبىتى؛ كۆپ كۆرۈنۈش نىسبىتى؛ دائىم چىقىش نىسبىتى.
- چا. 【出毛病】 chū máobìng تاق چىقماق.
- ئاتلىق 【出门子】 chū ménzi بولماق؛ ئەرگە تەگمەك؛ تۇرمۇشقا چىقماق.
- ئازاب دې. 【出苦海】 chūkǔhǎi ئىخسازدىن چىقماق؛ ئازاب - ئوقۇبەت دېڭىزىدىن قۇتۇلماق؛ رىيازەتتىن قۇتۇلماق.
- كەشىنى 【出难题】 chūnántí قىيىن ئەھۋالدا قالدۇرماق؛ ئادەمنى تەس ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويماق؛ تەڭقىسلىقتا قويماق؛ مۇشكۈل ئەھۋالغا قويماق؛ قىيىنچىلىق سالماق.
- سائىرام قو. 【出了山门打师父】 chūle shānmén dǎ shīfu ۋۇقىدىن چىقىپلا ھەزرىتىنى ئۇرۇپتۇ؛ ۋاپاغا جاپا قىلماق؛ ياخشىلىققا يامانلىق قىلماق؛ ۋاپاسىزلىق قىلماق؛ تۈزكۈرلۈك قىلماق.
- بوزەك؛ 【出气包】 chūqìbāo موللا بوزەك.
- 【出气筒】 chūqìtǒng “出气包” غا قاراڭ.
- قېلىپ. 【出圈儿】 chūquānr تىن چىقىپ كەتمەك؛ چەكتىن ئېشىپ كەتمەك؛ قاندىدىن چەتلىمەك؛ تاپتىن چىقىپ كەتمەك.
- چاتاق چىق. 【出漏子】 chūlòuzi چاتاق؛ ئىشنى بۇزۇپ قويماق.
- 【出山虎】 chūshānhǔ تاغدىن چۈشكەن يولۋاس؛ ياش ۋە غەيرەتلىك

ئادەم؛ ۋايىغا يەتكەن كىشى؛ كۈچ - قۇۋۋەتكە تولغان ئادەم.

【出世作】 chūshìzuò تۇنجى ئەسەر.

【出馊主意】 chūsóuzhúyi ناباپ مەسلىھەت كۆرسەتمەك؛ قاملاشمىغان مەسلىھەت بەرمەك؛ ئەخمىقانه مەسلىھەت بەرمەك؛ ئىشنى بۇزماق.

【出条子】 chūtiáozi جالاپ ئەۋەتمەك؛ جالاپ چاقىرماق.

【出头椽子】 chūtóuchuánzi ئۇچى چىقىپ تۇرغان چەنزە؛ ئالدىدا ماڭغان ئادەم؛ باشلاپ ماڭغان كىشى؛ ئۇچى چىقىپ تۇرغان چەنزە بالدۇر چىرىپ كېتەر؛ چاپاننىڭ ئالدى پېشى بۇرۇن يىرتىلار.

【出头椽子先烂】 chū tóu chuánzi xiān làn “出头椽子” غا قاراڭ.

【出头鸟】 chūtóuniǎo باش قۇش؛ باشلامچى قۇش؛ زەربىگە ئۇچرىغان ئاۋانگارتلار؛ ئازار يېگەن ئىلغارلار؛ ئالدىغا چىققان ئولجىغا ياراپتۇ.

【出土文物】 chūtǔwénwù قېزىۋېلىنغان مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى؛ قېزىلما يادىكارلىق؛ مودىدىن قالغان؛ زاماندىن قالغان.

【出线权】 chūxiànquán كېيىنكى مۇسابىقىگە قاتنىشىش سالاھىيىتى؛ تۇنجى يېڭىپ چىققا؛ تۇنجى غەلبە.

【出小恭】 chūxiǎogōng سىيەمەك؛ كىچىك تەرەت قىلماق؛ سىيىۋەتمەك.

【出血筒子】 chūxuè tǒngzi پۇلدار، پۇلى بار ئادەم؛ بايۋەچچى.

【出洋相】 chūyángxiàng كۈلكىگە قالماق؛ سەتلەشمەك؛ غەلىتە قىلىق قىلماق؛ زاڭلاشماق؛ رەسۋاسى چىققا؛ شەرمەندە بولماق؛ چاۋىسى چىتقا يېيىلماق.

【处理品】 chùlǐpǐn باھاسى چۈشۈرۈلگەن بۇيۇم (مەھسۇلات)؛ باھاسىنى چۈشۈرۈپ ساتقان بۇيۇم (مەھسۇلات)؛ شاللاپ چىقىرىۋېتىلگەن شەيئىلەر؛ شاللىۋېتىلگەن نەرسىلەر.

【处女海】 chùnyǔhǎi ئېچىلمىغان دېڭىز.

【处女作】 chùnǚzuò تۇنجى ئېلان قىلىنغان ئەسەر؛ تۇنجى ئەسەر.

【处下风】 chùxiàfēng شامال ئۈرۈلۈۋاتقان تەرەپتە قالماق؛ ئوڭۇشسىز ئەھۋالدا قالماق؛ يامان ئەھۋالدا قالماق؛ پايدىسىز شارائىتتا قالماق؛ رىقابەتچىگە تەڭ كېلەلمەسلىك.

【触龙鳞】 chùlónglín پادىشاھنىڭ جېنىغا تەگمەك؛ خاننىڭ ئاچچىقىنى كەلتۈرمەك؛ خاننىڭ چىشىغا تەگمەك؛ خاننىڭ زىتىغا تەگمەك.

【触霉头】 chùméitóu دومىلە باسماق؛ نەس باسماق؛ پالاكت باسماق؛ ئىشى ئوڭدىن چىقماسلىق؛ قارا باسماق؛ تەلىيى كاج كەلمەك.

【踹浑水】 chuàihúnshuǐ قوچىۋەتمەك؛ ئەسكى ئىشنى ياپماق؛ دەستەك قىلىۋالماق.

【穿玻璃小鞋】 chuān bōli xiǎoxié يۇڭ توقماق بىلەن ئۈر-ماق؛ چىرايلىق سۆز بىلەن ئەدەبىنى بەرمەك؛ پۈتلىماق؛ ئۈستىلىق بىلەن تاناىنى تارتماق.

【穿玻璃鞋】 chuānbōlixié “穿玻璃小鞋” غا قاراڭ.

【穿红舞鞋】 chuānhóngwǔxié قىزىپ كەتمەك؛ جانلانماق؛ بازىرى چىقماق؛ گۈللەپ ياشنىماق؛ گۈللەپ راۋاجلانماق.

【穿红线】 chuānhóngxiàn ئەلچىلىك قىلماق؛ ئەلچى بولماق؛ ئىككى باشنى قوشماق؛ ئارىدا رىشتە باغلىماق؛ تېپىشتۈرۈپ قويماق؛ ۋاستىچىلىك قىلماق.

【穿开裆裤】 chuānkāidāngkù ئېغى ئوچۇق ئىشتان كىيمەك؛ گۆدەك ۋە نادان؛ تېخى كىچىك؛ ئىش كۆرمىگەن؛ ئاغزىدىن ئانا سۈتى پۇراپ تۇرغان بالا.

【穿连裆裤】 chuānliándāngkù ئاغلىق ئىشتان كىيمەك؛ ھەمنەپەس بولۇشماق؛ دوست تارتىشماق؛ گېپىنى بىر قىلىۋالماق؛ بىرلىشىۋالماق؛ تىل بىرىكتۈرۈۋالماق؛ گەپنى بىر قىلىۋالماق.

【穿糖葫芦】 chuāntánghúlu بىر قاتارغا چاتماق؛ ئارقا - ئارقىدىن ئۇلىماق؛ مۇناسىۋەتلىك ئىشلارنى بىر - بىرىگە باغلىماق.

【穿小鞋】 chuānxiǎoxié ئەدەبىنى بەرمەك؛ ئەدەبلىمەك؛ چا پۇتلىماق؛ يانپاشقا ئالماق؛ پۇتلىماق؛ قەستەن قىيىنچىلىق تۇغدۇرماق؛ زەربە بەرمەك؛ كۆتگە يىپ ساپماق.

【穿新鞋，走老路】 chuān xīnxié, zǒu lǎolù يېڭى ئاياغ كىيىپ، كونا يولدا ماڭماق؛ سۈيىنى ئالماشتۇرۇپ، دورىسىنى ئالماشتۇرماسلىق؛ شەكلى ئۆزگەرگەنۇ، ماھىيىتى كونا پېتى؛ كونا سەنەمگە دەسسەمەك.

【穿新鞋，走正道】 chuān xīnxié, zǒu zhèngdào يېڭى ئاياغ كىيىپ، توغرا يولدا ماڭماق؛ كۈنمىلىقنى تاشلاپ، يېڭىلىققا ئىنتىلمەك؛ يامان يولدىن قايتىپ، توغرا يولغا ماڭماق؛ كونا خۇيىنى تاشلىماق.

【穿靴戴帽】 chuān xuē-dài mào ئادەتتە رەسىم بولۇپ قالغان قۇرۇق سۆز ۋە ئەندىزىلەرنى ئىشلەتمەك؛ ئىشنى كۆپەيتمەك؛ بىھۇدە ئۇزارتماق؛ بىر قېلىپقا سېلىۋالغان گەپ - سۆزلەر؛ گەپنى شاخلاتماق.

【穿一条裤子】 chuān yī

tiáo kùzi بىر ئىشتان كىيمەك؛ گېپىنى بىر قىلىۋالماق؛ ھەمىنەپەس بولۇشماق؛ دوست تارتىشماق؛ ئاپاق - چاپاق بولۇشماق؛ گېپى بىر يەردىن چىقماق؛ بىر يەڭدىن قول، بىر ياقىدىن باش چىقارماق.

【传红线】 chuánhóngxiàn قىز - يىگىتنى تونۇشتۇرماق؛ تېپىشتۇرماق.

【传家宝】 chuánjiābǎo ئەۋلات - تىن ئەۋلاتقا قالغان تەۋەررۈك؛ ئەڭگۈشتەر؛ تەۋەررۈك؛ ئېسىل ئەنئەنە.

【传六耳】 chuánliù'ěr ئۈچىن - چى شەخسنىڭ قوللىقىغا يەتمەك؛ ئۈچىنچى شەخسكە تارقاتماق؛ باشقىلارغا ئۇقتۇرماق.

【传声筒】 chuánshēngtǒng كاناي؛ جارچى.

【传衣钵】 chuányībō جەندە - چۆچەككە ۋارىسلىق قىلماق؛ كەشايە - پاترا؛ جەندە - چۆچەك؛ ئەۋلادقا بىلىم قالدۇرماق؛ بىلىم - ماھارىتىنى ئەۋلادقا قالدۇرماق؛ تەۋەررۈك قالدۇرماق؛ ھۈنەر ئۆگەتمەك.

【船帮水, 水帮船】 chuán bāngshuǐ, shuǐ bāng chuán
ئۆزئارا ھەمكارلاشماق؛ ئۆزئارا
لاپقۇتلاشماق؛ ئۆزئارا ياردەم
بېرىشمەك؛ بىر - بىرىگە ياردەم
قىلماق؛ قول قولنى يۇيماق، قول
كېلىپ يۈزنى يۇيماق.

【船到码头, 车到站】 chuán dào mǎtóu, chē dào zhàn
ئىش تامام، ۋەسسالام؛
قانائەتلەنمەك؛ قانائەت قىلماق؛
بارىغا شۈكۈر قىلماق؛ ئىلگىرى
سىلجىماي توختاپ قالماق؛ ئالغا
باسماي بىر ئىزدا توختاپ قالماق.

【船儿亮】 chuánrliàng ئۆزىنى
چاغلاق ئىش قىلماق؛ ھاماقەت
بولماسلىق؛ كۆڭلىگە ئالماسلىق.

【船小好掉头】 chuán xiǎo hǎodiàotóu كىچىك كېمىنى ئار-
قىغا بۇرماق ئاسان؛ مەسىلە
كىچىك بولسا ھەل قىلماق
ئاسان.

【串鼻子】 chuànbízi ھەمنە-
پەس بولماق؛ مەخپىي
كېلىشىۋالماق؛ بىرلىشىۋالماق؛ تىل
بىرىكتۈرمەك؛ گەپنى بىر
قىلىۋالماق.

【串花家】 chuànhuājiā پاھىد-
شىخانغا بارماق؛ جالاپ ئوينىماق.

【串花街】 chuànhuājiē
“串花家” غا قاراڭ.

【串门子】 chuànménzi ئۆي
ئارىلىماق؛ يوقلىماق؛ ئۆيمۇ - ئۆي
قاترىماق.

【窗口行业】 chuāngkǒuháng
مۇلازىملىق كەسىپلىرى؛ جاما-
ئەت ئۈچۈن خىزمەت قىلىدىغان
تارماقلار؛ كۆزنەك ساھە؛ كۆزنەك
كەسىپ.

【闯寡门】 chuǎngguǎmén
ھەقسىز پاھىششۋازلىق قىلماق؛
ئوينىۋېلىپ پۇل بەرمەسلىك؛ جالاپ
بىلەن قۇرۇق پاراڭ قىلماق؛ تۇل
خوتۇننىڭ ئۆيىدە قونماق.

【闯红灯】 chuǎnghóngdēng
قىزىل چىراغدىن بۆسۈپ ئۆتمەك؛
قائىدە - تۈزۈمگە خىلاپلىق قىلماق؛
قانۇنسىزلىق قىلماق.

【闯江湖】 chuǎngjiānghu
جاھانكەشتىلىك؛ ئەل كېزىپ
يۈرمەك؛ جاھانكەزدىلىك؛ يۇرت
كەزمەك؛ تەرەپ - تەرەپلەردە

- جاھاندارچىلىق قىلىپ يۈرمەك.
【闯禁区】 chuǎngjìnqū چەك- لەنگەن رايونغا بۆسۈپ كىرمەك؛ چەكلەنگەن رايونغا كىرىشكە جۈرئەت قىلماق.
- 【闯路子】** chuǎng luànzi ئاپەت تېرىماق؛ چاتاق چىقارماق؛ بىسەرەمجانلىق پەيدا قىلماق.
- 【闯新路】** chuǎng xīnlù يېڭى يول تاپماق؛ يېڭى يول ئاچماق؛ يېڭى ئۇسۇل ياراتماق.
- 【吹大炮】** chuī dàpào پو ئات- ماق؛ لاپ ئۇرماق؛ پاختا ئاتماق؛ قوۋۇرغىنى ئەگمەك.
- 【吹大气】** chuī dàqì ماختاند- ماق؛ پو ئاتماق؛ لاپ ئۇرماق.
- 【吹灯儿】** chuī dēngr بۇزۇل- ماق؛ ئۇزۇلمەك؛ سۇغا چىلاشماق؛ ھالاك بولماق؛ تۈگەشمەك؛ چىگىت چاقماق.
- 【吹耳边风】** chuī'ěrbiānfēng بىراۋغا سۆز تارقاتماق؛ بىراۋغا گەپ پۇرتىپ قويماق.
- 【吹风会】** chuīfēnghuì خەۋەر- سۈ-
- لەندۈرۈش يىغىنى؛ پۇرتىپ قويماق؛ دارىتىپ قويماق.
- 【吹风儿】** chuī fēngr پۇر- تىپ قويماق؛ خەۋەرلەندۈرۈپ قويماق.
- 【吹鼓手】** chuīgǔshǒu ناغرىچى ۋە سۇنايچى؛ جارچى؛ دۇمباقچى؛ كانايچى.
- 【吹胡子瞪眼】** chuī húzi kǒuzǎiláitǎng كۆز ئالايتماق؛ كۆ- زىنى چەكچەپتىمەك؛ ھۈرپەيمەك؛ كۆزىنىڭ پاختىسىنى چىقارماق؛ غەزەپ بىلەن ئالايماق؛ زەردە بىلەن ھومايماق؛ چىرايىدىن غەزەپ ياغدۇرماق؛ پەيلىنى بۇزماق؛ ئىمانى قىرىق گەز ئۆرلىمەك؛ قايناپ كەتمەك.
- 【吹喇叭，抬轿子】** chuīlǎbā, táijiàozǐ باشقىلارنىڭ كانىيىنى چالماق؛ ماختاپ ئۇچۇرماق؛ خۇشامەت قىلماق؛ خۇشامەتكۈيۈلۈك قىلماق؛ كۆتەرمىچىلىك قىلماق؛ دۇمباقچىلىق قىلماق؛ كۆككە كۆتۈرمەك؛ تەخسكەشلىك قىلماق؛ تەخسە كۆتۈرمەك؛ پۇتقا ھۆل خىش قويماق.
- 【吹冷风】** chuīlěngfēng سۈ-

غۇق گەپ قىلماق؛ ئۆسەك تارقاقماق؛ تەنە گەپ قىلماق؛ سوغۇق سۇ سەپمەك؛ راينى قايتمۇرماق.

【吹牛皮】 chuīniú pí پو ئات- ماق؛ لاپ ئۇرماق؛ چوڭ گەپ قىلماق؛ پاختا ئاتماق؛ پو؛ لاپ؛ قوۋۇرغىنى ئەگمەك.

【吹糖人】 chuī táng rén ئاسان- غا چۈشمەك؛ ئاسان گەپ؛ ئاسانغا توختىماق؛ ئاسانلا؛ ئوڭايلا؛ ھېچ كۈچ سەرپ قىلمايلا.

【吹枕边风】 chuīzhěnbiān fēng “吹枕头风” غا قاراڭ.

【吹枕头风】 chuīzhěntóufēng قۇلىقىغا پىچىرلىماق؛ ئېرىنىڭ قۇلىقىنى تولغاپ قويماق؛ ئەر- خوتۇن قۇلاق قېقىشماق؛ قۇلىقىغا كۈسۈلدىماق.

【捶破鼓】 chuīpògǔ يېرىلغان ناغرىنى ھەممىسى چالماق؛ لىڭشىپ قالغان تامنى كۆپچىلىك كېلىپ ئىتتىرىپتۇ؛ ھالىدىن كەتكەننى ھەممە ئادەم ئۇرۇپتۇ؛ ئۆلمەكنىڭ ئۈستىگە تەپمەك.

【唇不离腮】 chún bù lí sāi

كالىپۇك قوۋۇزدىن ئايرىلمايدۇ؛ ئارىغا قىل سىغمايدۇ؛ گۆش بىلەن قاندەك يېقىن مۇناسىۋەت.

【戳包儿】 chuōbāor ئالماش- تۇرۇۋالماق؛ يالغاننى راستقا ئالماشتۇرۇۋالماق؛ نەيرەڭ ئىشلەتمەك؛ ھىيلە- مېكر ئىشلەتمەك.

【戳画皮】 chuōhuàpí “揭画皮” غا قاراڭ.

【戳脊背】 chuōjǐbèi “戳脊梁骨” غا قاراڭ.

【戳脊梁骨】 chuōjǐliángǔ غەيۋەت قىلماق؛ ئارقىسىدىن يامان گەپ قىلماق؛ كەينىدىن گەپ قىلماق.

【戳马蜂窝】 chuōmǎfēngwō ھەرە ئۇۋىسىغا تەگمەك؛ بالا تاپماق؛ بالاغا قالماق؛ بالا تېرىماق؛ باش ئاغرىقى تاپماق.

【戳伤疤】 chuōshāngbā جارا- ھەتكە تۇز سەپمەك؛ يارىغا تۇز سەپمەك؛ يارىنى تاتلىماق.

【戳心窝】 chuōxīnwō مەيدى- سىگە تىغ سانجىماق؛ دىلىنى

ئاغرىتماق؛ كۆڭلىنى زىدە قىلماق؛
يارىغا تۈز سەپمەك؛ كۆڭۈلگە ئازار
بەرمەك.

【瓷饭碗】 cífànwǎn فار -
فۇر تاۋاق؛ لاي تاۋاق؛ مۇقىمسىز
ئىش ئورنى؛ ۋاقىتلىق خىزمەت.

【瓷公鸡】 cígōngjī تۆمۈر خو -
راز؛ ناھايىتى بېخىل؛ بەك پىخسىق؛
يۈندىسىنى ئىت كۆرمەيدىغان؛
تۈتۈنىنى بۇلۇت كۆرمەيدىغان؛
چۈپەي؛ چۈپەيلىك قىلماق؛
ھاۋانچىدا سۇ سوقماق؛ سىقىپ
سۈيىنى يالىماق؛ پىت ئۈچەي؛
پىتنىڭ ئۈچىيىگە ھېسىپ قۇيماق.

【此地无银三百两】 cǐ dì
wú yín sānbǎi liǎng بۇ يەردە
ئۈچ يۈز سەر كۈمۈش يوق؛ ئانام
قازىناقتا يوق؛ دادام قازىناقتا يوق؛
ھەممىگە ئايان.

【此路不通】 cǐlù-bùtōng بۇ
يول ئېتىكىلىك؛ بۇ يولدىن ئۆتكىلى
بولمايدۇ؛ ئاقماسلىق؛ ۋۇجۇدقا
چىقماسلىق؛ بۇ چارە ئاقمايدۇ.

【刺儿头】 cǐrtóu جېدەلخور؛
جېدەلچى؛ چاتاقچى.

【刺耳朵】 cì ěrduō قۇلاققا

خوشياقماسلىق؛ قۇلاققا سەت
ئاڭلانماق؛ قۇلاققا مۇشت ئاتقانداك.

【凑胆子】 còu dǎnzi مەدەت
بەرمەك؛ يەل بەرمەك.

【凑份子】 còu fènzi يىغىش
قىلماق.

【凑趣儿】 còu qùr كۆڭلىنى
ئاچماق؛ چاقچاق قىلماق.

【凑热闹】 còurènao تاماشا
قىلىشماق؛ قىزىقچىلىق كۆرمەك؛
ئاۋارە قىلماق؛ باش ئاغرىقى تېپىپ
بەرمەك؛ توخۇ جىرىم غاجىغانداك.

【粗线条】 cūxiàntiáo توم سە -
زىق؛ ئاددىي كۆرۈنۈش؛ بەخىرامان؛
پەرۋاسىز؛ مۇنداققىنە؛ ئادەتتىكىچە.

【醋罐子】 cùguànzǐ
“醋坛子” غا قاراڭ.

【醋劲儿】 cùjìnر كۈنداشلىق
قىلماق؛ كۈنلىمەك؛ ھەسەتخورلۇق.

【醋坛子】 cùtánzi ئىچى تار؛
كۈنلەمچى؛ ھەسەتخور.

【催眠曲】 cuīmiánqǔ ئەللىي

ناخشىسى؛ ئۇخلىتىش كۈيى؛
ئۇيقۇنى كەلتۈرىدىغان سۆز؛ مەنىسىز
سۆزلەر؛ قۇرۇق گەپ - سۆز.

【催命符】 cuīmìngfú جان ئا.
لىدىغان تۇمار؛ كۆز تۇمار.

【催命鬼】 cuīmìngguǐ جان
ئەرۋاھ ئالىدىغان ئالۋاستى؛ ئۆلگۈدەك
سۈيلىگۈچى؛ ئۆلگۈدەك
ئالدىراتقۇچى؛ ئۆلگۈدەك
ئالدىراتماق.

【唾沫】 cuìtuòmò تۈكۈرۈك.
دىمەك؛ تۇفى؛ پەس كۆرمەك.

【翠红乡】 cuìhóngxiāng پاھد.
شېخانا؛ جالپلار ئۇۋىسى.

【村杭子】 cūnhángzi
”土包子“ غا قاراڭ.

【寸草心】 cùncǎoxīn پەرزەنت.
لەرنىڭ كۆڭلى؛ چىن قەلب.

【错打算盘】 cuòdǎ suànpán
چوتنى خاتا سوقماق؛ خام خىيال
قىلماق؛ بىھۆدە ئىش قىلماق.

【错认定盘星】 cuòrèndìng
pánxīng جىڭنىڭ چېكىتىنى خاتا
تونۇماق؛ خاتا پەرەز قىلماق.

【错上坟】 cuòshàngfén قەب.
سىرتانلىقنى خاتا يوقلاپتۇ؛ چوتنى
خاتا سوقۇپ سالماق؛ ھىممەت
ئىگىسىنى خاتا تونۇۋالماق؛
يۆلەنچۈكنى خاتا تاپماق؛ خۇشامەت
ئىگىسىنى ئالماشتۇرۇپ قويماق.

D

【DIY 主义】DIYzhǔyì ئۆزى قىلماق؛ ئۆزىگە خاس؛ ئۆز ئىختىيارى بىلەن؛ ئۆز ئالدىغا؛ مۇستەقىل ھالدا.

【搭班子】dābānzi بەنزە ئۇ- يۇشتۇرماق؛ بەنزە قۇرماق.

【搭臭架子】dā chòu jiàzi كىبىر كۆرسەتمەك؛ غادىيىۋالماق؛ ھالى چوڭ؛ ھالىنى ئات تارتالماسلىق.

【搭错车】dācuòchē ماشىنىدا خاتا چۈشمەك؛ خاتا ئىش قىلماق؛ خاتا يولغا كىرىپ قالماق.

【搭架子】dājiàzi جازىسىدا نى قۇرماق؛ تېزىس تۈزۈۋالماق؛ ئاساس سالماق؛ ئاساس قۇرماق؛ بىرەر ئىشنىڭ دائىرىسىنى بەلگىلىۋالماق.

【搭鹊桥】dāquèqiáo سېغىز- خان كۆۋرۈكىنى ياسىماق؛ بېشىنى قوشماق؛ تېپىشتۇرماق؛

قوشۇلۇشماق؛ قىز- يىگىتنى تېپىشتۇرماق؛ بېشىنى باغلاپ قويماق؛ چاي ئىچكۈزمەك؛ ئىككى باشنى قوشماق؛ بېشىنى ئوڭشاپ قويماق.

【搭梯子】dātīzi شوتا قوي- ماق؛ ياردەم قىلماق؛ يۆلەپ قويماق؛ ئوسال ھالەتتىن قۇتقۇزۇپ قويماق.

【打白条】dǎbáitiáo ئاق ھۆج- جەت يېزىپ بەرمەك؛ قۇرۇق تالون يازماق؛ قۇرۇق ھۆججەت يېزىپ بەرمەك؛ قۇرۇق ئەمچەك سالماق؛ ئاق ھۆججەت يازماق؛ نەق پۇل بەرمەسلىك.

【打摆子】dǎbǎizi بەزگەك تۇتماق؛ بىردەم قىزىپ، بىردەم سوۋۇپ كەتمەك؛ بىردەم قىزىپ، بىردەم سوۋۇپ كېتىش كەيپىياتى؛ تۇرالغۇسى يوق؛ تۇتامى يوق؛ تۇتۇرۇقى يوق؛ مەۋقەسىز؛ لەۋزىدىن يېنىۋالماق؛ كەينىگە سېمەك.

【打板子】dǎbǎnzi پالاق

ئاشۇرۇۋەتمەسلىك.

ئۇرماق؛ ساۋىدىماق؛ سۆكمەك؛
كايىماق؛ ئەيىبلىمەك؛ تەنقىد
قىلماق؛ تاناىنى تارتماق.

【打苍蝇】 dǎcāngying كۈچ-
لىۋىكلەرگە كۈچ يەتمەي ئاجىزلارنى
ئانىي تاپماق؛ ئاجىزلارنى ئانىي
تاپماق؛ ياماندىن قورقۇپ، ياۋاشنى
بوزەك قىلماق.

【打包票】 dǎbāopiào كاپالەت
بەرمەك؛ كېپىل بولماق؛ ھۆددە
قىلماق؛ كېپىللىك بەرمەك؛
مەيدىسىگە ئۇرماق.

【打碴儿】 dǎ chār ئاغزىنى
غېرىچلىماق؛ گېپىنى تارتىۋالماق؛
ئاغزىدىكى گەپنى تارتىۋالماق؛
گەپنىڭ بېلىگە تەپمەك؛ لوقما
سالماق.

【打保票】 dǎbǎopiào
“打包票” غا قاراڭ.

【打出界球】 dǎchūjièqiú
قائىدە - تۈزۈمگە خىلاپلىق قىلماق؛
چېكىدىن ئاشۇرۇۋەتمەك؛ خەتىرى بار
ئىش قىلماق؛ قاپ يۈرەكلىك
قىلماق.

【打抱不平】 dǎbào bùpíng
ناھەق ئىشنى كۆرگەندە كۆكرەك
كېرىپ ئوتتۇرىغا چىقماق؛
ناھەقچىلىككە ئۇچرىغانلارغا
بولۇشماق؛ ناھەقچىلىككە چىداپ
تۇرالماسلىق.

【打出头鸟】 dǎchūtóuniǎo
باش قۇشنى ئاتماق؛ باشلامچىلارغا
زەربە بەرمەك.

【打笔墨官司】 dǎ bǐmò-
guānsi دۈۋەت - قەلەم دەۋاسىنى
قىلماق؛ مەتبۇئات يۈزىدە
مۇنازىرلەشمەك؛ دە - تالاش قىلماق.

【打大算盘】 dǎdàsuànpan
چوڭ چوت سوقماق؛ پىلانلىق چوت
سوقماق؛ چوڭ ئىشنى نەزەردە
تۇتماق؛ ئىشنىڭ مۇھىم تەرىپىنى
كۆزلىمەك؛ ئومۇمىي ۋەزىيەتنى
كۆزدە تۇتماق.

【打边鼓】 dǎ biāngǔ گۈپ-
پاڭچىلىق قىلماق؛ بولۇشۇپ
بەرمەك؛ ھە - ھۇ دېيىشىپ بەرمەك؛
ياردەملەشمەك.

【打擦边球】 dǎcābiānqiú
تاس - تاس قالماق؛ تاسلا قالماق؛
خەتىرى بار ئىش؛ چېكىدىن

【打当面鼓】 dǎdāngmiàngǔ

يۈزىڭلا دەۋەرمەك؛ گەپ يۈزىدە ياخشى؛ گەپنى ئالدىدا قىلماق.

【打倒金刚赖到佛】 dǎdǎo jīngāng làidào fó ۋاجرا بۇتسات. ۋانى ئۇرۇپ يىقتىۋەتسە، بۇرخلىدىن كۆرۈپتۇ؛ ئارتىپ قويماق؛ دۆڭگەپ قويماق؛ ئۆزىنى قاچۇرماق؛ باش تارتماق؛ گۇناھىنى خەقكە دۆڭگەپ قويماق.

【打底子】 dǎdǐzi ئاساس سالماق؛ تەييارلىق قىلماق؛ ئۇل سالماق؛ ئۇل قويماق؛ نېگىز قۇرماق.

【打电话】 dǎdiànhuà تېلېفون ئۇرماق؛ ئىما - ئىشارەت بەرمەك؛ پۇرىتىپ قويماق؛ يوشۇرۇن خەۋەرلەندۈرۈپ قويماق.

【打掉了牙齿往肚里咽】 dǎ-diàole yáchǐ wǎng dùlǐ yàn "داللا تاشقا قاراڭ.

【打肚皮官司】 dǎ dùpí guānsī ئىچىدە مۆلچەرلەپ باقماق؛ كۆڭۈلدە ئېدىتلاپ قويماق؛ ئاستىرتىن كۈچ سىناشماق؛ قورساق سوقۇشتۇرماق؛ قورساق ئۇرۇشى قىلماق.

【打翻醋坛子】 dǎfān cù-tánzi ئاچچىق سۇ كۈپىنى چېپ- قىپتۇ؛ كۈنداشلىق قىلماق؛ ھەسەت قىلماق؛ كۈنلىمەك.

【打翻身仗】 dǎfānshēnzhàng قەد كۆتۈرۈش ئۇرۇشى ئېلىپ بارماق؛ قەد كۆتۈرمەك؛ مۈشكۈل ھالەتتىن قۇتۇلماق.

【打翻五味瓶】 dǎfān wǔ-wèipíng كۆڭلى بىر قىسىملا بول- ماق؛ كۆڭلى غەش بولماق؛ مۇرەككەپ روھىي ھالەتتە تۇرماق؛ مۇرەككەپ روھىي كەپىيات.

【打防疫针】 dǎfángyìzhēn مۇداپىئەلىنىش ئوكۇلى سالماق؛ مۇداپىئە قىلماق؛ ئالدىنى ئالماق؛ ئالدىن تەييارلىق كۆرمەك؛ ئېسىگە سالماق؛ قۇلىقىغا سالماق؛ سەمگە سېلىپ قويماق.

【打腹稿】 dǎfùgǎo كۆڭۈلگە پۈكۈپ قويماق؛ كۆڭۈلدە دىتلاپ قويماق؛ ئالدىن ئويلاشماق.

【打隔山炮】 dǎ géshānpào تاغ ئارىلاپ زەمبىرەك ئاتماق؛ باش - ئايىغى يوق سۆز؛ نىشانسىز؛ ئارقىدىن غەيۋەت قىلماق.

【打工妹】 dǎgōngmèi ئىشلەم- چى قىز.

【打工仔】 dǎgōngzǎi ئىشلەم- چى بالا؛ ئىشلەمچى ياش؛ مەدىكار.

【打工族】 dǎgōngzú ئىشلەم- چىلەر؛ مەدىكارلار.

【打攻坚战】 dǎgōngjiānzhàn مۇستەھكەم ئىستىھكاملارغا ھۇجۇم قىلىش ئۇرۇشى قىلماق؛ قاتتىق جەڭ قىلماق؛ شىددەتلىك جەڭ قىلماق؛ قىيىن ئىش قىلماق؛ جاپا - مۇشەققەتلىك ئىش قىلماق.

【打狗欺主】 dǎ gǒu qī zhǔ ئىتنى ئۇرۇپ ئىگىسىنى بوزەك قىلماق؛ دارىتىپ ئېيتماق؛ قىزىم ساڭا ئېيتاي، كېلىنىم سەن ئاڭلا.

【打官腔】 dǎguānqiāng ئەمەلدارلىق تەلەپپۇزىدا گەپ قىلماق؛ چوڭچىلىق قىلماق؛ ھاكاۋۇرلۇق قىلماق؛ قائىدە - تۈزۈم، رەسمىيەت دېگەن باھانىلەر بىلەن قاينىماق؛ دىمىغى ئۈستۈن.

【打官司】 dǎ guānsi دەۋالاش- ماق؛ ئەرز قىلماق؛ تالاش - تارتىش قىلماق؛ ماجىرا تۇغدۇرماق.

【打关节】 dǎ guānjié ئەمەل- دارلار بىلەن كېلىشىۋالماق؛ ئەمەلدارلار بىلەن ئالاقە باغلاش؛ يوشۇرۇن ھالدا پارا بېرىش.

【打光棍儿】 dǎ guānggùnر بويتاق يۈرمەك؛ سالتاڭ يۈرمەك؛ بويتاقچىلىق؛ يەككە - يېگانە تۇرمۇش كەچۈرمەك.

【打棍子】 dǎgùnzi كالتەك بىلەن ئۇرماق؛ كالتەكلىمەك؛ دۇمبالىماق؛ بەتنام چاپلىماق؛ تۆھمەت قىلماق.

【打哈哈】 dǎhāha چاقچاق قىلماق؛ چاقچاق؛ خۇپسەن بولۇۋالماق؛ ھارامزەدىلىك قىلماق.

【打好了江山杀韩信】 dǎ hǎole jiāngshān shā hānxìn يۇرتنى ئالغاندىن كېيىن خەنىشىنى ئۆلتۈرمەك؛ ۋاپاغا جاپا قىلماق.

【打核桃捎带了枣】 dǎ hé- tao shāodàile zǎo ياڭاقنى قې- قىۋېتىپ، چىلاننىمۇ ئۇرۇپ چۈشۈرۈۋېتىپتۇ؛ باشقىلارغا قولى تېگىپ كېتىش؛ پوقىغا كەتمەك.

【打黑枪】 dǎhēiqiāng يوشۇ-

رۇن ئوق ئاتماق؛ يوشۇرۇن
زىيانكەشلىك قىلماق؛ سۇيقەست
قىلماق؛ ماراپ چىشلىمەك؛ ئورا
كولماق؛ پېيىغا چۈشمەك.

【打横炮】 dǎhéngpào قوپال
گەپ قىلماق؛ زورلۇق بىلەن
ئارىلىشىۋالماق؛ ئۆكتەملىك بىلەن
توسىماق؛ باش ئاغرىقى تېپىپ
بەرمەك.

【打虎不着,反被虎咬】 dǎ
hǔ bù zháo , fǎn bèi hǔyǎo
يولۋاسنى ئورالماي، يولۋاستىن
يارىلىنىپتۇ؛ نابۇت قىلىنماق.

【打花胡哨】 dǎ huāhūshào
ياغلىما سۆز قىلماق؛ ياغلىما گەپ؛
تلى ياغلىق.

【打花脸】 dǎ huāliǎn خۇنۈك-
لەشتۈرمەك؛ سەتلەشتۈرمەك؛ رەسۋا
قىلماق.

【打幌子】 dǎhuǎngzi نقاب
كۆتۈرۈپ چىقماق؛ نقابلىماق؛
نقابلانماق؛ قۇيرۇق كۆرسىتىپ
ئۆپكە ساتماق؛ قوي كالىسىنى
ئېسىپ قويۇپ، ئىت گۆشىنى
ساتماق.

【打活靶】 dǎhuóbǎ تىرىك

نىشاننى ئاتماق؛ ئادەمنى نىشان
قىلماق.

【打饥荒】 dǎ jīhuang قىسلا-
ماق؛ قەرزدار بولۇپ قالماق؛ ماجىرا
چىقارماق؛ قەيداشماق؛ قىزىرىشىپ
قالماق.

【打歼灭战】 dǎjiānmièzhàn
يوقىتىش ئۇرۇشى ئېلىپ بارماق؛
يوقىتىش جېڭى قىلماق؛ زەربىدارلىق
بىلەن ئورۇنلىماق.

【打交道】 dǎ jiāodao ئالاقە
قىلماق؛ بېرىش - كېلىش قىلماق؛
باردى - كەلدى قىلماق؛ مۇئامىلە
قىلماق؛ ھەپىلەشمەك؛ ئېتىشماق.

【打醮水】 dǎ jiàoshuǐ قاقى-
سوقى قىلماق؛ پوپوزا قىلماق.

【打接应】 dǎjiēying ئۆزئارا
ماسلاشماق؛ ئۆزئارا ماسلاشتۇرماق؛
ماسلىشىپ ھەرىكەت قىلماق؛ ھە -
ھۇ دېيىشىپ بەرمەك؛ بىر يوللا؛
بىر جان - بىر تەن بولماق.

【打进步】 dǎjìnbù يول ئاچ-
ماق؛ پاراخورلۇق قىلماق؛ خۇشامەت
قىلماق.

【打进十八层地狱】 dǎjìn

shíbā céng dìyù دوزاخقا تاش-
لىماق؛ مەڭگۈ قەد كۆتۈرەلمەيدىغان
قىلىپ قويماق؛ ئەڭ قاتتىق جازا
بەرمەك؛ جەھەننەمگە چۈشۈرۈپ
قويماق.

【打开窗户说亮话】 dǎkāi
chuānghù shuō liàng huà تۇڭ-
لۈكنى ئېچىۋېتىپ گەپنى ئوچۇق
قىلماق؛ گەپنىڭ ئوچۇقىنى
ئېيتماق؛ گەپنى ئەگىتمەي قىلماق.

【打开话匣子】 dǎkāi huà
xiázi ئاغزى ئېچىلىپ كەتمەك؛
پاراڭغا چۈشمەك؛ گەپ باشلىماق.

【打开天窗说亮话】 dǎkāi
tiānchuāng shuō liàng huà
“打开窗户说亮话” غا قاراڭ.

【打烂坛坛罐罐】 dǎlàn tán
tán-guànguàn كۈپ - خۇمرانى
چېقىۋەتمەك؛ كىچىك زىيان تارتماق؛
ئەرزىمەس چېقىم.

【打老虎】 dǎlǎohǔ يولۋاس
ئۇرماق؛ باش جىنايەتچىلەرنى
جازالىماق؛ باش ئەيبىكار جازالانماق؛
كانتىۋېشىنى ئۇچۇقتۇرۇۋەتمەك.

【打烙印】 dǎlào yìn ئەن باس-

ماق؛ چوڭقۇر تەسىر قالدۇرماق؛
تەسىرى چوڭ بولماق.

【打擂台】 dǎlèitái مۇسابى-
قىمگە چىقماق؛ مۇسابىقىگە چاقىرماق؛
مۇسابىقىلەشمەك؛ بەسلەشمەك؛
قارشىلاشماق؛ ئىش تېرىماق؛ شەرت
قويماق.

【打冷枪】 dǎlěngqiāng يوشۇ-
رۇن ئوق ئاتماق؛ غايىپ ئوق ئاتماق؛
پېيىنى قىرقىماق؛ يوشۇرۇن زەربە
بەرمەك؛ ئورا كولىماق؛ ماراپ
چىشلىمەك؛ ئۇشتۇمتۇت ئوق
چىقارماق.

【打落水狗】 dǎluòshuǐgǒu
سۇغا چۈشكەن ئىتنى ئۇرماق؛ ئانا -
مانىسىنى كۆزىگە كۆرسەتمەك؛
ئۇرۇپ ئۇچۇقتۇرۇۋەتمەك؛ داۋاملىق
زەربە بەرمەك؛ قاقشاتقۇچ زەربە
بەرمەك.

【打落牙齿向肚中咽】 dǎ
luò yá chǐ xiàng dù zhōng-
yàn دەردىنى ئىچىگە يۇتماق؛
ئۇۋالچىلىقتا قالسىمۇ ئىچىدە
بىلمەك؛ ئىچى دەردكە توشۇپ
كەتمەك؛ دەردى بار، دەرمانى
يوق.

【打马虎眼】 dǎmǎhuyǎn
خۇپسەنلىك قىلماق؛ خۇپسەن
بولۇۋالماق؛ كۆز باغلىماق؛
ھارامزەدىلىك قىلماق.

【打埋伏】 dǎmáifu يوشۇرماق؛
يوشۇرمىچىلىق؛ پىستىرما قويماق؛
يوشۇرۇنۇۋالماق.

【打满分】 dǎmǎnfēn تولۇق
نومۇر قويماق؛ قانائەتلىنەرلىك؛
قېنىقارلىق؛ مەمنۇن بولماق؛ كامال
تاپقۇر؛ كامالەتكە يەتمەك.

【打闷棍】 dǎmēngùn كالتەك
بىلەن ئۇرماق؛ ئۇشتۇمتۇت
كالتەكلىمەك؛ تۇيۇقسىز زەربە
بەرمەك؛ ئۇشتۇمتۇت تەنقىد قىلماق.

【打闷葫芦】 dǎ mēnhúlu
كىشىنىڭ ئەقلى يەتمەيدىغان؛
سىرلىق؛ ھاڭ - تاڭ بولماق؛
خىيالغا كىرىپ چىقماسلىق.

【打磨磨】 dǎmómo كۆڭلى
ئارامسىزلانماق؛ بىئارام بولماق؛
كۆڭۈل مالال بولماق؛ كۆڭۈل
بىسەرەمجان بولماق؛ خاتىرجەم
بولالماسلىق؛ ئەنسىزلىككە
چۈشمەك؛ ئۆزىنى قويدىغان جاي
تاپالماي قالماق.

【打内战】 dǎnèizhàn ئىچكى
ئۇرۇش قىلماق؛ ئىچكى توقۇنۇش
قوزغىماق؛ ئىچكى ماجىرا
تۇغدۇرماق؛ ئۆز ئىچىدىن ئىش
چىقماق؛ ئۆزئارا زىددىيەتلەشمەك؛
ئۆزىگە ئۆزى قىلماق.

【打疲劳战】 dǎpílóuzhàn
كۈچ خورىتىش ئۇرۇشى ئېلىپ
بارماق؛ چارچاتماق؛ چارچىتىپ
ھالىدىن كەتكۈزمەك؛ بىھۇدە
ئەمگەك.

【打屁股】 dǎpìgu دەررە ئۇر-
ماق؛ پالاق ئۇرماق؛ ئاللىتوۋىسىنى
چىقارماق؛ تەنقىدلىمەك؛
ئەدەبلىمەك؛ ئەدبىنى بەرمەك؛
تەنقىد قىلماق؛ قاتتىق تەنقىدلىمەك؛
كۆتۈگە يىپ ساپماق.

【打偏手】 dǎ piānshǒu باھانە
قىلىپ پۇل تاپماق؛ ئوتتۇرىدىن
يېمەك؛ قەنتىنى چاقماق؛ يانچۇققا
سالماق.

【打破饭碗】 dǎ pò fànwǎn
تاماق قاچىسى چېقىلماق؛ تاۋىقى
چېقىلماق؛ ئىشىسىز قالماق.

【打破头】 dǎpòtóu كالا يې-
رىشماق؛ كالىنى يارماق؛ كەسكىن،
شىددەتلىك تالاشماق؛ قاتتىق

ئېلىشماق؛ ئاغزى - بۇرنىنى قان قىلىشماق؛ باش - قاپاقليرنى يېرىشماق.

【打旗号】 dǎ qíhào
“拉大旗作虎皮” غا قاراڭ.

【打前站】 dǎ qiǎnzhàn ئال-
دىن بېرىپ تەييارلىق قىلىپ قويماق؛ يول ئاچماق.

【打强心针】 dǎqiánngxīnzhēn
يۈرەكنى كۈچلەندۈرۈش ئوكۇلى سالماق؛ قەلبىنى روھلاندۇرماق؛ كۈچلەندۈرمەك؛ يەل بەرمەك.

【打侨牌】 dǎqiáopái مۇھاجىر-
لارنى كوزۇر قىلماق.

【打秋风】 dǎqiūfēng تۈرلۈك
باھانە بىلەن پۇل - مال سوراپ ئالماق؛ قارنى يامان؛ ئاچ كۈزلۈك قىلماق؛ كانىيى يوغىناپ كەتمەك.

【打秋千】 dǎ qiūqiān ئىلەڭ-
گۈچ ئوينىماق؛ ئىلەڭگۈچ ئۇچماق؛ ئۇياق - بۇياققا چۆرگىلەپ يۈرمەك؛ بىر تىيىننىڭ تۆشۈكىدىن مىڭ قېتىم ئۆتمەك؛ بىر يەردىن (جايدىن) ئايلىنىپ كېتەلمەسلىك.

【打如意算盘】 dǎ rúyì-

چوتنى كۆڭۈلدىكىدەك سوقماق؛ ئۆز كۆڭلىنى خۇش قىلماق؛ شېرىن خىيال قىلماق؛ قورسىقىدا چوتۇرى بار؛ قورساقتىكى چوت؛ كۆڭۈلنى شادلىققا تولدۇرىدىغان پىلان تۈزمەك؛ ئۇزاققىچە چوت سوقماق.

【打入冷宫】 dǎrù-lěnggōng
سوغۇق ئوردىغا كىرگۈزمەك؛ ئېتىبارسىز قالدۇرماق؛ سەل قارىماق؛ ئىشلەتمەسلىك؛ بىر ياققا تاشلاپ قويماق؛ چۆرۈۋەتمەك.

【打入十八层地狱】 dǎrù
shíbā céng dìyù
“打进十八层地狱” گە قاراڭ.

【打撒手】 dǎsāshǒu كارى بول-
ماسلىق؛ بىر تەرەپتە قاراپ تۇرماق؛ ئۆزىنى چەتكە ئالماق؛ بىر چەتتە تۇرۇۋالماق.

【打蛇打七寸】 dǎ shé dǎ
qīcùn پىلاننى ئۇرساڭ، ئەجەل-
لىك يېرىگە ئۇر؛ ئەجەللىك يېرىگە زەربە بېرىش؛ مۇھىم ھالقىنى تۇتۇش.

【打水漂】 dǎshuǐpiāo ھېچ
نەرسىگە ئىگە بولالماسلىق؛

ھېچنېمىگە ئېرىشەلمەسلىك؛ قوشۇپ بەرمەك؛ بەھۇدە ئاۋارە بولماق؛ بىكارغا كەتمەك.

【打顺风锣】 dǎshùnfēngluó
“打顺风旗” غا قاراڭ.

【打顺风旗】 dǎshùnfēngqí
باشقىلارنىڭ ئىرادىسى بويىچە قىلماق؛ رايىغا باقماق؛ سىزىقىدىن چىقماسلىق؛ مويىنى ئوڭغا سىلىماق؛ خەقنىڭ ئاغزىغا قاراپ قالماق؛ خەقنىڭ تەرتىدە ناماز ئوقۇماق؛ خەقنىڭ قولىغا قاراپ قالماق.

【打死老虎】 dǎsǐlǎohǔ ئۆلۈك يولۋاسنى يولۋاسنى ئۆلۈك يولۋاسنى دۈمبالىماق؛ ئاجىزنى ئانىي تاپماق؛ كۈچى قالمىغانغا ھۇجۇم قىلماق؛ تەسىرى يوقالغان ئادەمگە ھۇجۇم قىلماق؛ كۈچلۈكتىن ئەگىپ ئۆتۈپ، ئاجىزغا زەربە بەرمەك.

【打死卖盐的】 dǎsǐ mǎi yán de تۈزلۈك بولۇپ كەتمەك؛ تۈزلۈك بولۇپ قالماق؛ بەك تۈزلۈك؛ تۈزنى بىكارغا بەرگەندەك.

【打台球】 dǎtáiqiú بىليارت ئوينىماق؛ تەيۋەنلىكلەرنى كوزۇر قىلماق؛ تەيۋەنلىكلەرنىڭ مەبلىغىدىن پايدىلانماق.

【打太极拳】 dǎtàijíquán تەيجىچۈەن مەشىق قىلماق؛ ئارقىغا سۆرىمەك؛ بەس سېلىش؛ سۆرەلمىلىك قىلماق؛ تېز ھەل قىلىپ بەرمەسلىك.

【打天下】 dǎtiānxià يۇرت ئالماق؛ ھاكىمىيەتنى تارتىۋالماق؛ شەھەر ئالماق؛ ھاكىمىيەتنى قولغا كىرگۈزمەك؛ نەتىجە ياراتماق.

【打头炮】 dǎtóupào بىرىنچى توپنى ئاتماق؛ باشلاپ بەرمەك؛ بىرىنچى بولۇپ سۆز ئاچماق؛ سۆز ئاچماق.

【打头站】 dǎtóuzhàn ئالدىدا باشلاپ ماڭماق؛ يول ئاچماق؛ ئالدىن بېرىپ تەييارلىق قىلغۇچ تۇرماق.

【打头阵】 dǎtóuzhèn ئالدىن ھۇجۇمغا ئۆتمەك؛ زەربىدارلىق بىلەن ئالدىدا باشلاپ ماڭماق؛ باشلامچىلىق قىلماق؛ ئالدىدا ماڭماق.

【打退船鼓】 dǎtuìchuángǔ “打退堂鼓” غا قاراڭ.

【打退堂鼓】 dǎtuìtángǔ چېكىنىش دۈمبىقىنى چالماق؛ باش تارتماق؛ يالتايماق؛ ئارا يولدا بولدى قىلماق؛ ئىشنى يىغىشتۇرماق؛

يالتىيىۋالماق؛ يېنىۋالماق؛ كەينىگە چېكىنىمەك؛ كەينىگە داچىماق؛ قۇشقۇنغا ئولتۇرۇۋالماق؛ پىكىرىدىن يېنىۋالماق؛ بېلى بوشاپ كەتمەك؛ بەل قويماق.

【打问号】 dǎwèn hào سوئال بەلگىسى قويماق؛ گۇمانلانماق؛ شۈبھىلەنمەك؛ دەرگۇمان بولماق؛ بىر ئىشىنىپ، بىر ئىشەنمەسلىك؛ كۆڭۈل توختىتالماسلىق.

【打窝里炮】 dǎwō lǐ pào ئىچكى جاڭجال پەيدا قىلماق؛ ئىچكى تالاش - تارتىش بولماق؛ ئۆز ئىچىدە جاڭجال قىلماق؛ ئىچكى توقۇنۇش پەيدا قىلماق؛ ئۆزئارا ئۇرۇشماق؛ پۈت تېپىشمەك.

【打细算盘】 dǎxì suàn pán "打小算盘" گە قاراڭ.

【打下手】 dǎxià shǒu ياردەم - چى بولماق؛ ياردەمچى بولۇپ ئىشلىمەك؛ قوشۇمچە خىزمەتلەرنى قىلماق.

【打先锋】 dǎxiān fēng باش - لامچى بولماق؛ ئالدىدا ماڭماق؛ ئاۋانگارد بولماق.

【打小报告】 dǎxiǎo bào gào

چېقىمچىلىق قىلماق؛ چېقىشتۇرماق؛ غەيۋەت قىلماق؛ يوشۇرۇنچە ئەرز قىلماق؛ يوشۇرۇن ھالدا يۇقىرىغا يالغان ئەھۋال مەلۇم قىلماق.

【打小鼓】 dǎxiǎo gǔ يۈرەك سالماق؛ يۈرىكى جىغىلدىماق؛ قورقۇپ بەدىنى شۈركىنىپ كەتمەك؛ يۈرەك ئالدى بولماق؛ ھاياجانلانغانلىقتىن يۈرەك سالماق.

【打小九九】 dǎxiǎo jiǔ jiǔ "打小算盘" گە قاراڭ.

【打小锣鼓】 dǎxiǎo luó gǔ كىچىك كۆلەملىك؛ ئۇششاق - چۈششەك؛ تايىنلىق.

【打小算盘】 dǎxiǎo suàn pán ئۆزىنىڭلا پايدا - زىيىنى بىلەن ھېسابلاشماق؛ ئۆز كۈمىچىگە چوغ تارتماق؛ ئۆزى ئۈچۈن چوت سوقماق؛ ئۆز قازىنىنى قايناتماق؛ ئۆزىچە چوت سوقماق.

【打鸭子上架】 dǎ yā zi shàng jià "赶鸭子上架" غا قاراڭ.

【打牙儿】 dǎ yá er تەنە گەپ قىلماق؛ قىزىق گەپ قىلماق.

【打牙祭】 dǎ yá jì   بر ۋاخ
ئېسىل تاماق يېمەك؛ ئېسىل تاماق
تەييارلىماق.

【打哑谜】 dǎ yǎ mí   تېپىش-
ماقتەك گەپ قىلماق؛ تېگىگە
يەتكىلى بولمايدىغان سۆز؛ قىياس
قىلغىلى بولمايدىغان ئىش.

【打哑炮】 dǎ yǎ pào   پارتلىد-
ماي قالماق؛ مەغلۇبىيەتكە
ئۇچرىماق؛ سۇغا چىلاشماق؛
مەقسەتكە يېتەلمەسلىك.

【打眼色】 dǎ yǎn sè   پارتلىد-
“使眼色” غا قاراڭ.

【打掩护】 dǎ yǎn hù   قوغدىد-
ماق؛ قانات ئاستىغا ئالماق؛ يان
باسماق؛ چاپان ياپماق.

【打野鸡】 dǎ yě jī   پارتلىد-
“打野食” غا قاراڭ.

【打野食】 dǎ yě shí   داننى ئۆيد-
دە يەپ، سىرتتا كاكىلىماق؛ سىرتقا
قارىماق؛ جالاپ ئوينىماق؛ تالاغا
كۆنۈپ قالماق.

【打一巴掌揉三揉】 dǎ yī
bā zhǎng róu sān róu   بر كا-
چات ئۇرۇپ، ئۈچ سىلاپ قويماق؛

ھەم يۇمشاق ھەم قاتتىق قوللۇق
بولماق؛ يۇمشاق ۋە قاتتىق
ۋاستىلەرنى تەڭ ئىشقا سالماق.

【打一枪换个地方】 dǎ yī
qiāng huàn gè dì fāng   كۆچۈپ
يۈرمەك؛ بىر يەردە مۇقىم تۇرما-
لىق؛ كۆچمەن؛ تەۋرىنىپ قالماق؛
كۆتى بوش؛ شاختىن - شاخقا
قونماق؛ بىرنى كۆرۈپ يەنە بىرىدىن
كەچمەك؛ قوڭى ئىسسىمايدىغان.

【打一下，揉半天】 dǎ yī xià,
róu bàn tiān   “打一巴掌揉三揉”
غا قاراڭ.

【打硬仗】 dǎ yìng zhàng   پارتلىد-
قاتتىق جەڭ قىلماق؛ قاتتىق ئۇرۇش
قىلماق؛ مۇشەققەتلىك ۋە زىپە
ئورۇنلىماق؛ مۇشكۈل ۋە زىپىنى ئادا
قىلماق.

【打游飞】 dǎ yóu fēi   دوقۇرۇپ
يۈرمەك؛ خالىغانچە مېڭىپ يۈرمەك؛
بىر يېرىدە جىم تۇرالمىدىغان؛ بېشى
قاينىغان، پۈتى تايغان يەردە يۈرمەك؛
داپ داراڭلىغان، ئېشەك ھاڭرىغان
يەردە يۈرمەك؛ ھېچ يەردە ئۆگىيى
بولماسلىق.

【打游击】 dǎ yóu jī   پارتىزان-
لىق قىلماق؛ مۇقىم ئورنى

بولماسلىق؛ مۇقىم خىزمىتى يوق؛
تۇراقلىق جايى يوق؛ ھەممە يەرنى ئۆز
يۇرتىدەك بىلمەك.

【打预防针】 dǎyùfángzhēn
“打防疫针” غا قاراڭ.

【打圆场】 dǎyuánchǎng ئەپ-
لەشتۈرمەك؛ كېلىشتۈرمەك؛
ياراشتۇرماق؛ جېدەلنى ھەل قىلماق؛
قاتمال ھالەتنى يۇمشاتماق.

【打杂儿】 dǎ zá - ئۇششاق -
چۈششەك ئىشلارنى ئىشلىمەك؛
يۈگۈر - يېتىم ئىشلار بىلەن
شۇغۇللانماق.

【打招呼】 dǎzhāohu - سالام -
لاشماق؛ سالام بەرمەك؛ خەۋەردار
قىلماق؛ سەمگە سېلىپ قويماق؛
ئالدىن خەۋەر قىلىش؛ ئېتىبار
بېرىش؛ قۇلاققا قۇيۇپ قويماق؛
قۇلاقنى سوزۇپ قويماق.

【打折扣】 dǎzhékòu - باھاس -
نى چۈشۈرمەك؛ چالا تاشلاپ قويماق؛
ئىشنى چالا قىلماق؛ ئىشىنىپ
كەتمەسلىك؛ بەلگىلىمە بويىچە
ئىشلىمەسلىك؛ ئۆلچەمنى
تۆۋەنلىتىۋەتمەك.

【打着灯笼没处找】 dǎzhe

dēnglǒng méi chù zhǎo
“打着灯笼难找” غا قاراڭ.

【打着灯笼难找】 dǎzhe
dēnglǒng nán zhǎo - پانۇس كۆ-
تۈرۈپ يورۇتۇپمۇ تاپقىلى
بولمايدىغان؛ ئاسان تېپىلمايدىغان؛
تەستە تاپىدىغان؛ ئېرىشىش بەك
تەس؛ توخۇ سۈتى؛ تېپىلماسنىڭ
خورمىسى.

【打肿脸充胖子】 dǎzhǒng
liǎn chōng pàngzi - يۈزىنى ئۆ-
رۈپ ئىششىتىۋېلىپ، ئۆزىنى سېمىز
كۆرسەتمەك؛ ھالىغا باقماسلىق؛
ئۆزىنى چاغلىماسلىق؛ بۇرۇتنى
پىلىكتە مايلاپ، پولو يېدىم دەپ
چىقماق؛ ئېگىز شاخقا ئېسىلماق.

【打主意】 dǎ zhǔyi - ئامال
تاپماق؛ ئىلاج قىلماق؛ كويىغا
چۈشمەك؛ قارار قىلماق؛ چىشىنى
بىلمەك.

【打自己嘴巴】 dǎ zìjǐ zuǐba
ئۆزىگە ئۆزى شاپىلاق ئۇرماق؛ رەسۋا
بولماق؛ رەسۋا قىلماق؛ ئۆزىگە ئۆزى
زىت كەلمەك.

【打嘴皮官司】 dǎ zuǐpí
guānsi - دەتالاش قىلماق؛ مۇنازىرە.

رىلەشمەك؛ تالاش - تارتىش قىلماق؛
ماجرالاشماق؛ بەس - مۇنازىرە
قىلىشماق؛ تىللاشماق.

【大棒政策】 dàbàng zhèngcè
كالتەك بىلەن ھەيۋە قىلىش
سىياسىتى؛ تەھدىت سېلىش
سىياسىتى.

【大包大揽】 dàbāo dàlán
ھەممىنى ئۆز ئالدىغا تارتىۋالماق؛
ھەممىگە چات كىرىۋالماق.

【大草包】 dàcǎobāo سامان
تاغار؛ سامان قورساق؛ سوبو؛
قاپاقباش؛ تومپاي؛ قارا تۈرۈك؛
ساۋاتسىز.

【大吃大喝】 dàchīdàhē بولۇ-
شىغا يەپ - ئىچمەك؛ چوڭ
ئىسراپچىلىق؛ بۇزۇپ - چاقماق.

【大虫吃小虫】 dà chóng
chī xiǎo chóng
“大鱼吃小鱼” گە قاراڭ.

【大出血】 dàchūxiě ئارتېر-
يە يېرىلىش؛ چوڭ زىيان تارتماق؛
بەدەل تۆلىمەك.

【大倒爷】 dàdǎoyé چوڭ ھا-

يانكەش.

【大道理】 dàdàolǐ باش پىرىن-
سىپ؛ ئومۇمىي قائىدە؛ چوڭ
داۋلى.

【大动脉】 dàdòngmài غول
قىزىل تومۇر؛ ئارتېرىيە؛ مۇھىم
قاتناش يولى؛ جان تومۇرى.

【大而全】 dàěrqúan چوڭ
ھەم مۇكەممەل؛ چوڭ ھەم
مۇكەممەل قىلماق؛ ھەممىسى تەل.

【大饭桶】 dàfàntǒng ئىشتەي-
لىك ئادەم؛ نان قېپى؛ ھارام تاماق؛
نانكور؛ بىكار تەلەپ؛ پوقنى
ئوتتۇرىدىن بۆلەلمەسلىك؛ سامان
قورساق.

【大哥大】 dàgēdà يانفون؛
سىمسىز تېلېفون؛ باشلىق؛
كاتتىۋاش.

【大锅饭】 dàguōfàn داش
قازان ئېشى؛ ھەممە ئادەم تەڭ
بەھرىمەن بولماق؛ ئوپچى تاماق؛ تەڭ
تەقسىم قىلماق؛ تۆھپىسىگە قارىماي
ئوخشاش ھەق ئالماق.

【大海捞针】 dàhǎilāozhēn
دېڭىز تېڭىدىن يىڭنە ئىزدەمەك؛

ئىنتايىن قىيىندا ئىزدىمەك؛ توخۇ سۈتى ئىزدىگەندەك؛ ئېرىشىش ئىنتايىن قىيىن؛ بېجىرىش تەس؛ تېپىش ئەرزانغا چۈشمەسلىك.

【大合唱】 dàhéchàng ئومۇ- مې خور؛ خور ئېيتماق؛ بىرلىكتە ھەرىكەت قىلماق؛ ئۆزئارا ھەمكارلاشماق؛ ئۆزئارا ماسلاشماق؛ ھەممە يەكدىللىك بىلەن؛ ھەممەنەپەس بولماق؛ بىر جان - بىر تەن بولماق؛ بىر ئېغىزدىن.

【大红人】 dàhóngrén مۇھىم ئىشقا سالغان ئادەم؛ ئىشەنچىگە ئېرىشكەن ئادەم؛ ئېتىبارلىق ئادەم؛ يۈزى بار ئادەم؛ نەزەرگە ئېلىنغان ئادەم؛ بازىرى چىققان.

【大呼隆】 dà hūlong قۇرۇق داۋراڭ سالماق؛ گۈلدۈرى بار، يامغۇرى يوق؛ قۇرۇق داغدۇغا پەيدا قىلماق.

【大化小，小化无】 dà huà xiǎo, xiǎo huà wú “大事化小，小事化了” غا قاراڭ.

【大话小结果】 dàhuà xiǎo jiéguǒ گېپى چوڭ، نەتىجىسى كىچىك؛ گۈلدۈرى چوڭ، يامغۇرى ئاز.

【大换血】 dàhuànxiě قاننى يەڭگۈشلىمەك؛ ئادەمنى كۆپلەپ ئالماشتۇرۇش؛ خادىملارنى تەلتۆكۈس ئالماشتۇرماق؛ قايتا تەشكىللىمەك؛ ئادەملەرنى تەلتۆكۈس ئالماشتۇرماق؛ پۈتۈنلەي ئالماشتۇرماق.

【大会战】 dàhuìzhàn ھەل قىلغۇچ جەڭ؛ كۈچلەرنى توپلاپ جەڭ قىلماق.

【大活人让尿憋死】 dà huó rén ràng niào biēsǐ ئىلا- جىسىز قالماق؛ چارسىز قالماق؛ ئامالسىز قالماق؛ ئۆز ئىشىنى تېپىپ قىلالماسلىق؛ ساقالغا ئاق سانجىغاندىمۇ؛ بالسى ئېڭەككە تاقاشقاندىمۇ.

【大家庭】 dàjiātíng چوڭ ئائىلە؛ ئىناق كوللېكتىپ.

【大姐大】 dàjiědà ئايال كاتە- تىۋاش؛ ئايال باشلىق؛ داڭدار ئايال.

【大开方便之门】 dà kāi fāngbiàn zhī mén ئىشكىنى چوڭ ئېچىپ بەرمەك؛ ئوڭايلىق تۇغدۇرۇپ بەرمەك؛ شارائىت ھازىرلاپ بەرمەك؛ كەڭ قۇلايلىق يارىتىپ بەرمەك.

【大老粗】 dàlǎocū تومپاي؛ قارا تۈرۈك؛ قارا قورساق؛ ئېلىپنى تايلاق دېيەلمەيدىغان؛ ئېلىپنىڭ سۇنۇقىنى بىلمەسلىك؛ بىلىمسىز؛ ساۋاتسىز.

【大路菜】 dàlùcài بازارلىق سەي - پەي؛ بازارلىق كۆكتات؛ ئادەتتىكى كۆكتاتلار.

【大路货】 dàlùhuò بازارلىق مال؛ بازىرى كەڭ مال؛ مىقدارى كۆپ مال؛ بازار نەرخى؛ ئادەتتىكى مال؛ ئاددىي؛ ئادەتتىكىچە؛ سانى بار، ساپاسى يوق.

【大帽子】 dà màozi چوڭ قالپاق؛ چوڭ ئەمەلدار؛ چوڭ گۇناھ؛ زور يازۇق.

【大帽子底下开小差】 dà màozi dǐxià kāixiǎochāi ئۆزىگە چوڭ قالپاق كىيگۈزۈۋېلىپ، نەق مەسلىدىن چەتنەپ ئۆتۈپ كەتمەك؛ يۈزەلا ئېيتىپ ئۆتۈپ كەتمەك؛ خوجا كۆرسۈن.

【大牌儿】 dàpáir مەشھۇر؛ داڭلىق؛ داڭدار؛ تەسىرى چوڭ.

【大气候】 dàqìhòu چوڭ كىم.

لىمات؛ چوڭ ئېقىم؛ سىياسىي ۋەزىيەت؛ چوڭ مۇھىت؛ ئومۇمىي ئەھۋال؛ چوڭ ۋەزىيەت.

【大染缸】 dàrǎngāng بويلاق كۆپى؛ چىرىتىش مۇھىتى؛ چىرىتكۈچ؛ سېسىق يۇندى ئورسى؛ ئەسكى مۇھىت.

【大撒把】 dàsābǎ “大撒手” غا قاراڭ.

【大撒手】 dàsāshǒu بولۇش. چە قويۇۋەتمەك؛ بولۇشىغا قويۇپ بەرمەك؛ ئىختىيارغا قويماق؛ ئۆز ھالىغا تاشلاپ قويماق؛ ئۆز مەيلىگە قويۇۋەتمەك؛ كارى بولماسلىق.

【大扫除】 dàsǎochú ئومۇمىي تازىلىق؛ چوڭ تازىلىق؛ كەڭ كۆلەمدە تۈزەتمەك.

【大少爷作风】 dà shàoye zuòfēng بايۋەچچىلىك ئىستىلى.

【大师傅】 dàshīfu ئۇستاز؛ ئالىم؛ ئاشپەز ئۇستام.

【大事化小，小事化了】 dàshì huàxiǎo, xiǎo shì huàliǎo چوڭ ئىشنى كىچىك قىلىپ

كۆرسىتىش، كىچىك ئىشنى يوققا چىقىرىش؛ چوڭ ئىشنى كىچىكلىتىپ، كىچىك ئىشنى يوقىتىۋەتمەك؛ ۋەقەنى بېسىپ ھەممىنى تىنچىتماق؛ يول قويماق؛ يان باسماق؛ ماجىرانى تىنچىتماق؛ ياراشتۇرماق.

【大手笔】 dàshǒubǐ ئاتاقلىق ئەسەر؛ مەشھۇر ئەسەر؛ مەشھۇر يازغۇچى؛ ئاتاقلىق يازغۇچى؛ بۈيۈك ئەدىب؛ زەردار بايۋەچچى.

【大手大脚】 dàshǒudàjiǎo بەتخەج؛ چوڭ قوللۇق قىلماق؛ بەتخەجلىك قىلماق؛ بۇزۇپ چاچماق.

【大手术】 dàshǒushù چوڭ ئوپېراتسىيە؛ چوڭ ئوپېراتسىيە قىلماق؛ مەسىلىنى ئۈزۈل - كېسىل ھەل قىلماق؛ مەسىلىنى تۈپتىن ھەل قىلماق.

【大头脑】 dàtóunǎo ئەرباپ؛ چوڭ ئەمەلدار؛ ھوقۇقدار.

【大团结】 dàtuánjié بۈيۈك ئىتتىپاقلىق؛ ئون يۈەنلىك خەلق پۇلى.

【大腕儿】 dàwànr "大牌儿" گە قاراڭ.

【大窝脖】 dàwōbó تاۋۇز قول. تۇقىدىن چۈشۈپ كەتمەك؛ تىرىنقىنى تاتلىماق؛ تازا رەسۋاسى چىقماق؛ خىجالەتتە قالماق؛ ئوسال ھالەتكە چۈشۈپ قالماق؛ يەرگە كىرىپ كەتكۈدەك بولماق؛ ئۆزىنى قويغۇدەك يەر تاپالماي قالماق؛ ئىزا تارتماق؛ يەر بولۇپ كەتمەك.

【大眼瞪小眼】 dàyǎn dèng xiǎoyǎn قانداق قىلىشنى بىلمەي بىر - بىرىگە قارىشىپ تۇرۇپ قالماق؛ ئاغزىنى ئېچىپ قالماق؛ ھالڭ - تاڭ بولۇپ قارىشىپ قالماق؛ ئىلاجسىز قالماق؛ چارىسىز قالماق؛ ئامالسىز قالماق؛ قول قوشتۇرۇپ چەكچىيىشىپ تۇرماق؛ ئىلاج قانچە.

【大鱼吃小鱼】 dàyú chī xiǎoyú چوڭلار كىچىكلەرنى بو - زەك تاپماق؛ چوڭ بېلىق كىچىك بېلىقنى يېمەك؛ ئاجىزلار كۈچلۈكلەرگە يەم بولماق؛ ئاجىزلارنى كۈچلۈكلەر بوزەك قىلماق.

【大杂烩】 dàzáhuì داشقايم. ئاق؛ ماشخورد؛ ئۇياقتىن - بۇياقتىن قۇراشتۇرماق؛ ئۇنىڭدىن - بۇنىڭدىن سەپلىمەك.

【大丈夫】 dàzhàngfu ئەركەك؛ ئەزىمەت؛ ئېرەكتە؛ ئوغۇل بالا؛

غەيرەتلىك؛ جەسۇر ئادەم.

【大做文章】 dàzuò wénzhāng
 ھە دەپ غوۋغا كۆتۈرمەك؛ ھە دەپ
 چاتاق تېرىماق؛ ھە دەپ قۇسۇر
 چىقارماق.

【呆串皮】 dāichuànpí ئۆتۈپ
 كەتكەن ئەخمەق؛ كالۋا؛ دۆت؛
 قاپاقباش.

【带话把儿】 dài huà bǎr گەپ
 نىڭ دەستىكى؛ ئەدەپسىز سۆز
 قىلماق؛ سەت گەپ قىلماق؛
 مەسخىرە ئارىلاش سۆزلىمەك؛ زاڭلىق
 ئاھاڭدا گەپ قىلماق؛ گېپى
 سېسىق؛ ئاغزى يامان؛ دەزمال
 سېلىنمىغان گەپ.

【带头羊】 dài tóu yáng سەرکە؛
 باش؛ باشلامچى؛ سەرکەردە.

【戴高帽子】 dài gāo mào zi
 ئېگىز قالپاق كىيگۈزمەك؛ ماختاپ
 ئۇچۇرماق؛ پۇتقا ھۆل خىش قويماق؛
 خۇشامەت قىلماق؛ ھۆل خىشقا
 دەسسەتمەك؛ قۇرۇق ئۆستەڭگە
 مىراپ بولماق.

【戴官帽子】 dài guān mào zi
 ئەمەلدار بولماق؛ مەنەپدار بولماق؛
 تۆرە بولماق؛ ھوقۇقدار؛ ھوقۇق

تۇتماق؛ ئەمەل تۇتماق.

【戴假面具】 dài jiǎ miàn jù
 نىقاب كىيمەك؛ چۈمپەردە تارتماق؛
 ساختا قىياپەت بىلەن؛
 نىقابلىنىۋالماق؛ ساختىپەزلىك
 قىلماق.

【戴笼头】 dài lǒng tóu نوختا
 سالماق؛ چىڭ تۇتماق؛
 تىزگىنلىمەك؛ قولغا
 كىرگۈزۈۋالماق؛ ئىگىلىۋالماق؛ تىز
 پۈكتۈرمەك؛ تىزگىننى تارتماق.

【戴绿帽】 dài lǜ mào
 “戴绿帽子” غا قاراڭ.

【戴绿帽子】 dài lǜ mào zi گۈيە
 ستۇزا بولماق؛ يۇمشاقباش بولماق؛
 يۇمشاق باشلىق قىلماق.

【戴帽儿】 dài mào er ئىسمىنى
 ئاتاپ بەرمەك (ۋەزىپە، سان،
 كۆرسەتكۈچ).

【戴帽子】 dài mào zi قالپاق
 كىيگۈزمەك؛ بەتنام چاپلىماق؛ شەپكە
 كىيمەك.

【戴纱帽】 dài shā mào
 “戴乌纱帽” غا قاراڭ.

【戴纱帽翅】 dàishāmào chī
“戴乌纱帽” غا قاراڭ.

【戴松紧帽】 dàisōngjǐnmào
يۈزەلا تەنقىد قىلىپ ئۆتمەك؛ يۈزەلا دەپ قويماق؛ سىلاپ - سىيىلاپ تەنقىد قىلماق؛ تىلىنىڭ ئۈچىدا دەپ قويماق؛ دايقا ئۇسسۇل ئوينىماق؛ ئاغزىنىڭ ئۈچىدا سۆزلەپ قويماق.

【戴铁箍子】 dài tiěgūzi
تۆمۈر چەمبىرەك كىيمەك؛ تىزگىنىنى تارتىپ تۇرماق؛ تىزگىنلەنمەك؛ قاتتىق باشقۇرماق.

【戴乌纱】 dài wūshā
“戴乌纱帽” غا قاراڭ.

【戴乌纱帽】 dài wūshāmào
ئەمەل قالىپقى كىيمەك؛ ئەمەلدار بولماق؛ مەنەسپدار بولماق؛ ئەمەل تۇتماق؛ ھوقۇقدار؛ تۆرە بولماق؛ ھوقۇق تۇتماق.

【戴眼罩】 dài yǎnzhào
كۆز بويىماق؛ كۆز بويامچىلىق قىلماق؛ ئاغزىنى تاتلىق قىلماق؛ تىلى ياغلىق؛ كۆزىگە توپا چاچماق.

【戴有色眼镜】 dài yǒusè yǎnjìng
رەڭلىك كۆز ئەينەك تا.

قىۋالماق؛ باشقىچە قارىماق؛ بىر تەرەپلىمە قاراش.

【担担子】 dāndànzi
ئەپكەش كۆتۈرمەك؛ ئۈستىگە ئالماق؛ زىممىسىگە ئالماق؛ مەسئۇل بولماق؛ ئېغىر ۋەزىپىنى ئورۇندىماق.

【担风险】 dānfēngxiǎn
خې - يىمخەتەرگە يولۇقۇپ قېلىش ئېھتىمالى بولماق؛ خەۋپكە يولۇقماق؛ خەۋپلىك ۋەزىپىنى ئۈستىگە ئالماق؛ قىل ئۈستىدە تۇرماق.

【担凶险】 dānxiōngxiǎn
خەۋپ - خەتەرگە قارىماي؛ خەتەرگە كۆز يۇمماق؛ تەۋەككۈل قىلماق؛ ھېچنېمىدىن قورقماسلىق.

【担虚名】 dānxūmíng
قۇرۇق نام؛ قۇرۇق ناملا بولماق؛ قۇرۇق ئاتاق بولماق؛ قۇرۇق قالپاق؛ قۇرۇق ئاتاققا ئىگە بولماق؛ قۇرۇق ئۆستەڭگە مىراپ بولماق.

【担重担】 dānzhòngdàn
“挑重担” گە قاراڭ.

【单打一】 dāndǎyī
بىرنىلا قىلماق؛ بىرنىلا تۇتماق؛ بىر خىل ئىگىلىك بىلەنلا شۇغۇللانماق؛ بىر

ئىش بىلەنلا مەشغۇل بولماق؛ بىرلا خىل؛ نوقۇل؛ بىر تەرەپلىملىك؛ بىر ئاتار مىلتىق.

【单练兵】 dānliànbīng
”吃小灶“ غا قاراڭ.

【单面锣打不响】 dānmiàn-luó dǎ bù xiǎng
يالغۇز چاڭ بىلەن غەزەل بولماس؛ ئۆز ئارزۇسى بىلەن ئىش پۈتمەس؛ بىر ئادەم كۆيگەن بىلەن مۇھەببەت بولماس.

【单面手】 dānmiànshǒu
بىرلا ھۈنەرلىك ئادەم؛ بىرگە قادىر.

【单身贵族】 dānshēnguìzú
بويىتاق ئاقسۆڭەك؛ بايۇەچچە بويىتاقلار.

【单相思】 dānxiāngsī
مەشۇق سىز ئاشىق؛ ئاشىقسىز مەشۇق؛ شېرىن خىيال.

【当红娘】 dānghóngniáng
خۇڭنىياڭ بولماق؛ ئەلچى بولماق؛ ياخشى تونۇشتۇرغۇچى بولماق؛ ئىككى باشنى قوشماق؛ ئارىدا رىشتە باغلىغۇچى بولماق؛ ۋاستىچى بولماق.

【当家的】 dāngjiāde
ئېرى؛

ئەر.

【当傀儡】 dāngkuǐlěi
قورچاق بولماق؛ ئىلكىدە بولماق؛ باشقۇرۇلماق؛ گەپتىن چىقماسلىق.

【当炮灰】 dāngpàohuī
توپ يېمى بولماق؛ زەمبىرەك يېمى بولماق؛ ئۆزىنى ئۆلۈمگە تۈتۈپ بەرمەك؛ غالجىلىق قىلماق؛ خەقنىڭ كەتمىنى چاپماق.

【当配角】 dāng pèijué
ياردەمچى رول ئالماق؛ ياردەمچى بولماق؛ ئىككىنچى ئورۇندا تۇرىدىغان خىزمەتنى قىلماق.

【当人梯】 dāngréntī
ئادەم شوتا بولماق؛ ئۆزىنى قۇربان قىلماق؛ پىداكارلىق بىلەن؛ ساۋابلىق ئىش قىلماق.

【当头棒】 dāngtóubàng
ھو- شىنى تاپقۇزۇپ قويماق؛ ئۇيقۇسىنى ئېچىپ قويماق؛ ھاي بەرمەك؛ ئاگاھلاندىرۇپ قويماق.

【当乌龟】 dāng wūguī
يۈم- شاق باش بولماق.

【当主角】 dāng zhǔjué
باش رول ئالماق؛ ئاساسىي خىزمەتنى

ئۈستىگە ئالماق.

【挡风墙】 dǎngfēngqiáng
شامال توسۇش تېمى؛ پاناھ جاي؛
ھىمايىچى؛ قوغدىغۇچى؛ ھىمايە
قىلغۇچى.

【挡箭牌】 dǎngjiànpái
قالقان؛ دەستەك؛ باھانە.

【当猴耍】 dānghóushuǎ
مايە - مۇن ئويناتماق؛ تاقىلاپ كەتمەك؛
ئەخمەق قىلماق؛ ئويناتماق؛
كولدۇرلاتماق؛ مازاق قىلماق؛
دوپپىسىغا جىگدە سالماق؛ ئوڭدا
قويماق؛ بۆكىگە جىگدە سالماق؛
بۇرۇتغا چاڭگا تىزماق.

【当跳板】 dāngtiàobǎn
كۆسەي قىلماق؛ ئۆتكۈنچى قورال قىلماق؛
پايدىلىنىش ۋاستىسى قىلىۋالماق.

【刀把儿】 dāo bǎr
پىچاق سېپى؛ ھاكىمىيەت؛ ھوقۇق؛ تۇتقا؛
دەستە؛ كەمچىلىك؛ خاتالىق.

【刀对刀，枪对枪】 dāo duì
dāo, qiāng duì qiāng
پىچاق تۇتقانغا پىچاق، مىلتىق تۇتقانغا
مىلتىق تەڭلە؛ پىچاققا پىچاق،
مىلتىققا مىلتىق؛ تىخىمۇتىغ تاقابىل
تۇرماق؛ دەلمۇدەل تاقابىل تۇرماق.

【刀子嘴，豆腐心】 dāozi zuǐ,
dòufǔ xīn
ئاغزى ئىتتىك بول - سىمۇ،
كۆڭلى ياخشى؛ سۆزى
ئۆتكۈر، كۆڭلى تۈز؛ ئاغزى
ئىتتىك، كۆڭلى يۇمشاق؛ ئاغزى
قاتتىق، باغرى يۇمشاق؛ تىلى زەھەر،
دىلى ھەسەل.

【嗽线头】 dāoxiàntóu
سەۋە - بىنى ئىزدەمەك؛ يىپىدىن
يىڭنىسىگىچە سۈرۈشتۈرمەك؛ تېگى -
تەكتىگە يەتمەك؛ تېگى - تەكتىنى
سۈرۈشتۈرمەك؛ قىلنى قىرىق
يارماق.

【导火索】 dǎohuǒsuǒ
“导火线” گە قاراڭ.

【导火线】 dǎohuǒxiàn
پىلتە؛ سەۋەبچى؛ كەلتۈرۈپ چىقارغۇچى؛
بىۋاسىتە سەۋەبچى.

【倒儿爷】 dǎoryé
ھايانكەش؛ ئېلىپ ساتقۇچى.

【倒牌子】 dǎopáizi
ۋېۋىسكا چىقىلماق؛ ئاتاق - ئابروۋى
تۆكۈلمەك؛ يەرگە قارىماق؛ يۈز
كەتمەك؛ يۈزىنى يەرگە ئۇرماق؛
ئىناۋىتى تۆكۈلمەك؛ ھەيۋىسى يەرگە
ئۇرۇلماق.

【倒胃口】 dǎowèikǒu ئىشتىدە -
ھانى تۇتماق؛ كۆڭۈلگە تەگمەك؛
بىزار بولماق؛ جانغا تەگمەك؛
كۆڭۈلنى ئاينىتماق؛ زېرىكىشلىك؛
كۆڭۈل تارتىماسلىق؛ رايى قايتماق.

【到火候】 dào huǒhòu تاۋىغا
يەتمەك؛ كامالەتكە يەتمەك؛ بابىغا
يەتمەك؛ ۋايىغا يەتمەك؛ كامال
تاپماق؛ كامال تاپقۇر؛ دەل ۋاقتى؛
كۈتكەن پەيت؛ كىمخاب ئۈستىگە
گۈل باسماق؛ قىيامىغا يەتمەك.

【倒插门】 dào chā mén ئىچ
كۈيئوغۇل بولۇپ كىرمەك؛
كۈيئوغۇلچىلاپ كىرمەك.

【倒打一耙】 dào dǎ yī pá
ئۆزىنىڭ ئەيىبىنى باشقىلارغا
دۆڭگىمەك؛ سەن تاز دېگۈچە، مەن
تاز دەۋالاي؛ ياندۇرۇپ چىشلىۋالماق؛
دۆڭگىمەك.

【倒苦水】 dào kǔshuǐ دەرد
تۆكمەك؛ ۋاي ئاتىمەي.

【倒踏门】 dào tà mén
“倒插门” گە قاراڭ.

【倒脱靴】 dào tuō xuē قىلتاق؛
ھىيلە - مېكىر؛ يالغان ئۇتتۇرۇپ
قويماق؛ دەسلەپتە ئۇتتۇرۇپ

بەرمەك.

【倒咬一口】 dào yǎo yī kǒu
“倒打一耙” غا قاراڭ.

【倒栽葱】 dào zāi cōng تىك
موللاق چۈشمەك؛ شەرمەندە بولماق.

【道半个不字】 dào bàn gè
قىلدىن قىرىق كەتسە؛ سەل -
بۇ زى لا قارشى پىكىردە بولسا؛ قولاق
سالماسا؛ ياق دېسە؛ ماقۇل
دېمەيدىغان بولسا.

【得白财】 dé bái cái ھارام مال
ئالماق؛ ھارام بايلىق ئالماق؛ ھارام
نەرسە ئالماق؛ ئوشۇغى ئالچۇ
قوپماق؛ ئامىتى ئوڭدىن كەلمەك؛
موك سالماق؛ پىتىلىنىپ قالماق.

【得彩头】 dé cǎi tóu ئامەت كەل-
مەك؛ تارتۇق ئالماق؛ مۇكاپات
چىقماق؛ لاتارىيە مۇكاپاتى چىقماق؛
تەلەي ئوڭدىن كەلمەك.

【得势的猫凶似虎】 dé shì
de māo xiōng sì hǔ يەڭگەن
مۈشۈك يولۋاستىن كۈچلۈك؛
پەسكەشلەر مۇرادىغا يەتسە، جاھانغا
پاتماس؛ جاھانغا پاتماي قالماق؛
ئالەمگە سىغماي قالماق؛ تېرىسىگە

پانماي قالماق.

【得甜头】 détiántou
“尝甜头” غا قاراڭ.

【得正果】 dézhèngguǒ
“成正果” غا قاراڭ.

【灯下黑】 dēngxiàhēi چىراغ
تۈۋى قاراڭغۇ؛ ئۆچكىنىڭ ئۈچۈك
تۇرسا ھېچ گەپ يوق، قوينىڭ
ئېچىلىپ قالسا ھويت - ھويت؛
باشقىلارنىڭكىنى كۆرۈپ،
ئۆزىنىڭكىنى كۆرمەسلىك.

【登鼻子上脸】 dēng bízi
shàng liǎn ئاچ كۆزلۈك؛ چەك-
تىن ئاشۇرۇۋەتمەك؛ ئەزۋەيلەپ
كەتمەك.

【登高枝】 dēng gāozhī بۇرۇن-
قىدىن يۇقىرى مەرتىۋىگە ئېرىشمەك؛
ئۆسمەك؛ يۇقىرىغا يامشىپ
چىقىۋالماق.

【登龙门】 dēnglóngmén
“跳龙门” غا قاراڭ.

【登末班车】 dēngmòbānchē
“乘末班车” غا قاراڭ.

【等米下锅】 děngmǐ-xiàguō
پاسسىپ ھالدا ساقلاپ تۇرماق؛
كالىدەك گۆشۈيۈپ تۇرماق؛ ئىش
كۈتۈپ تۇرماق؛ ماتېرىيال كۈتمەك؛
ئۈجمە پىش، ئاغزىمغا چۈش.

【等于零】 děngyú líng نۆلگە
تەڭ؛ قىممىتى يوق؛ ئۈنۈمى يوق؛
قىلچە پايدىسى يوق.

【底儿朝天】 dǐrcháotiān
ئاختۇرماق؛ ئوڭتەي - توڭتەي
قىلماق؛ تەلتۈكۈس ئاشكارىلاپ
قويماق؛ يەرلىكىدە ياتقىلى
قويماسلىق؛ پۈتۈنلەي
ئاشكارىلىۋەتمەك.

【底子薄】 dǐzibǎo ماددىي ئاسا-
سى ئاجىز؛ دەسمايە يېتىشمەسلىك.

【地方粮票】 dìfāng-liángpiào
يەرلىك ئاشلىق بېلىتى؛ ئۆز رايون ۋە
ئىدارىلەردە كۈچكە ئىگە كادىر -
مائاش ۋە ئۇنۋان كۆرسەتكۈچى.

【地老虎】 dìlǎohǔ
“地头蛇” غا قاراڭ.

【地老鼠】 dìlǎoshǔ يەر چاش-
قىنى؛ خۇشامەتگۈي؛ پۇرسەتپەرەس؛
تەخسىكەش؛ يالاقچى؛ مەنسەپنى دەپ
ھەممە ئىشنى قىلىدىغان كىشى.

【地头鬼】 dìtóuguǐ ئۆز يېرىنىڭ ئەھۋالىنى بىلىدىغان كىشى؛ شۇ يەرلىك؛ ئۆز جايىدىن خەۋەردار كىشى.

【地头蛇】 dìtóushé زومىگەر؛ مۇتتەھەم؛ قۇلاقكەستى.

【第二课堂】 dì'èr kètáng ئىككىنچى دەرسخانا؛ دەرىستىن سىرتقى پائالىيەت؛ مەكتەپ سىرتىدىكى پائالىيەت.

【第三世界】 dìsān shìjiè 3 - دۇنيا؛ تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەر.

【第三者】 dì sānzhě ئۈچىنچى شەخس.

【第一把交椅】 dìyībǎ jiāoyǐ بىرىنچى ئورۇن؛ بىرىنچى باشلىق بولماق؛ باش رەھبەر بولماق.

【第一线】 dìyīxiàn بىرىنچى سەپ؛ ئالدىنقى سەپ.

【递包袱】 dì bāofu بوپا سۇ. نۇپ بەرمەك؛ سوۋغا بەرمەك؛ پارا بەرمەك.

【递眼色】 dì yǎnsè كۆز ئىشارىتى قىلماق؛ كۆز قىسماق.

【点鬼火】 diǎnguǐhuǒ ئېزىتقۇ ئوت؛ كۈشكۈرتمەك؛ تۇتۇرۇق بولماق؛ ئوت قۇيرۇقلۇق قىلماق.

【电老虎】 diànlǎohǔ زەرەت مىقدارى جىق ئورۇن؛ توكنى جىق ئىشلىتىۋالدىغانلار؛ خېرىدارلارنى قاقتى - سوقتى قىلغۇچى توك تەمىنلەش ئورنى.

【电老鼠】 diànlǎoshǔ توك ئوغرىسى.

【电驴子】 diànlúzi موتسىكلىت

【店小二】 diànxǎo'èr مېھمان كۈتكۈچى؛ خىزمەتكار.

【垫底儿】 diàndǐr ئارقىدا قالماق؛ ئەڭ ئاخىرىدا قالماق.

【垫脚石】 diànjiǎoshí شوتا؛ ۋاسىتە؛ سۇپا(يۇقىرىغا يامىشىش ئۈچۈن).

【垫舌根】 diànshēgēn كۈلكە دەستىكى؛ مازاق دەستىكى؛ پاراڭ

ئوييېكتى.

【吊膀子】 diàobǎngzi قانات
سۆرىمەك؛ ساقال تاشلىماق؛ كۆز
تاشلىماق؛ كۆز قىسماق؛ قاش
ئاتماق.

【吊胃口】 diàowèikǒu قىزىق
تۇرماق؛ ئىشتىھاسنى جەلپ
قىلماق؛ دەريا بويىغا ئاپىرىپ
سۇغارماي ياندۇرۇپ كەلمەك؛
قىزغىنلىقنى قوزغىماق.

【钓大鱼】 diàodàiyú چوڭ
بېلىق تۇتماق؛ زور پايدىغا
ئېرىشمەك.

【钓胃口】 diàowèikǒu
“吊胃口” غا قاراڭ.

【调包儿】 diào bāor يەڭگۈش
لىۋالماق؛ تېگىشىۋالماق؛
ئالماشتۇرۇۋالماق.

【调书袋】 diàoshūdài
“掉书袋” گە قاراڭ.

【掉链子】 diàoliànzi زەنجىر
چۈشۈپ قالماق؛ چاتاق چىقماق؛
كاشىلا چىقماق؛ بۇزۇلماق؛
ئوتتۇرىدا چاتاق چىقماق؛ يېرىم يولدا
كاشىلا چىقماق.

【掉书袋】 diàoshūdài كىتاب-
ۋازلىق؛ تالىب مەجەز؛ مەمەدانا
بولماق؛ مەنەنچى بولماق؛ بىلىمنى
كۆز - كۆز قىلماق؛ بىلەرمەنلىك
قىلماق؛ كۆرەڭلىمەك؛ يېتىم
ئاقساقال.

【掉馅饼】 diào xiànbǐng
ئاسماندىن پۇل ياغماق؛ بىكارغا
كەلمەك.

【跌跟头】 diē gēntou
“摔跤子” غا قاراڭ.

【摔跤子】 diē jiāozǐ يىقىل-
ماق؛ موللاق ئاتماق؛ تېيىلىپ
چۈشمەك؛ خاتالاشماق؛
ئوڭۇشىسىزلىققا ئۇچرىماق.

【丁当响】 dīngdāngxiǎng قاق
سەنەم؛ بەك نامرات؛ ئۆيىدىن چاشقان
يامانلىماق؛ بەك كەمبەغەل؛
ھېچنېمىسى يوق؛ يالاڭتۇش؛ بىر
تەيىنى يوق؛ ئىشتىنى تىزىدىن
ئاشماسلىق؛ يان قۇرۇق.

【丁克家庭】 dīngkèjiātíng
دىنك ئائىلىسى؛ پەرزەنت كۆرگىسى
يوق ئائىلە؛ پەرزەنت كۆرمەس ئائىلە؛
بالا ئالمايدىغان ئائىلە.

【丁克族】 dīngkèzú دىنك؛

دىنىكلار؛ پەرزەنت كۆرمەسلەر؛ بالا ئالمايدىغان ئەر - خوتۇنلار؛ پەرزەنتلىك بولغۇسى يوق ئەر - خوتۇنلار.

【钉子户】 dīngzihù ئوڭاي تاقابىل تۇرغىلى بولمايدىغان ئادەم؛ مېختەك قادىلىۋالغۇچى؛ كۆچۈشكە قارشىلىق قىلغۇچى؛ دائىم بەلگىلىمىگە خىلاپ ئىش قىلىدىغان ئادەم (ئورۇن).

【顶风上】 dǐngfēngshàng شامالغا قارشى ماڭماق؛ تىرىكشىپ تۇرماق؛ قارشىلاشماق.

【顶梁柱】 dǐngliángzhù تۈۋ - رۈك؛ تايانچ؛ ئاساسىي كۈچ؛ ئاساسىي رول ئوينىغۇچى.

【顶门杠】 dǐngménàng ئىشىك تىرىكى؛ ئارىدىن قىيىنچىلىق تۇغدۇرماق؛ چاتاقچى؛ ئاستىرتىن توسقۇنچىلىق قىلماق.

【顶门棍】 dǐngménɡùn “顶门杠” غا قاراڭ.

【顶牛角】 dǐngniújiǎو تاكالا - لاشماق؛ تەرگىشىپ قالماق؛ تىرىكەشمەك.

【顶牛儿】 dǐngniúr “顶牛角” غا قاراڭ.

【顶破天】 dǐngpòtiān ئەڭ يۇقىرى چەك؛ ئەڭ ئېشىپ كەتكەندىمۇ؛ چەكتىن ئېشىپ كەتمەك.

【顶头风】 dǐngtóufēng ئۈدۈل - غا كەلگەن شامال؛ توسالغۇ؛ توسقۇنلۇق.

【顶着干】 dǐngzhegàn تىر كەشمەك؛ قادىلىپ ئىشلىمەك.

【顶着一面墙】 dǐngzhe yī miàn qiáng تامنى تىرەپ تۇر - ماق؛ بىرەر ساھەنىڭ ھۆددىسىدىن چىقماق؛ ئىشنى ئۆز ئالدىغا باشقۇرماق؛ ئاش بولماق.

【顶砖头】 dǐngzhuāntóu “顶牛角” غا قاراڭ.

【钉上耻辱柱】 dīngshàng chǐrǔzhù شەرمەندىلىك تاختى - يىغا مېخلانماق؛ ئەبەدىلىك بەد لەنەتكە قالماق؛ سېسىق نام قالدۇرماق.

【定调子】 dìngdiàozi ئاھاڭ بەلگىلەش؛ گەپنى بىر قىلىۋالماق؛

مۇقام بەلگىلەپ بەرمەك؛ ئىشتىن بۇرۇنلا بەلگىلىمەك؛ ئىشتىن ئاۋۋال دېيىشىۋالماق.

【定盘星】 dìngpánxīng تارا. زىنىڭ چېكىتى؛ بەلگىلىك كۆزقاراش؛ ئاساسى قاراش؛ تەڭپۇڭ چېكىتى؛ تەشەببۇس؛ ئېنىق كۆزقاراش.

【定时炸弹】 dìngshí-zhàdàn مۇددەتلىك بومبا؛ يوشۇرۇن خەۋپ؛ يوشۇرۇن ئاپەت؛ يوشۇرۇن تەھدىت.

【定心丸】 dìngxīnwán تىنچ. لاندۇرۇش دورىسى؛ خاتىرجەم قىلىش كومىلىچى.

【丢包袱】 diūbāofu “卸包袱” غا قاراڭ.

【丢饭碗】 diūfànwǎn تاماق قاچىسىدىن مەھرۇم بولماق؛ تاۋىقى چېقىلماق؛ ئىشىنىز قالماق؛ خىزمەتتىن ھەيدەلمەك.

【丢拐棍儿】 diūguǎigùnر ھاسا تاياقنى تاشلىماق؛ تاياقتىن ئايرىلماق.

【丢开手】 diū kāishǒu قول. نى قويۇۋەتمەك؛ كارى بولماسلىق؛

كۆڭۈل بۆلمەسلىك.

【丢面子】 diū miànzi شەر. مەندە بولماق؛ يۈزى چۈشمەك؛ ئۇياتقا قالماق؛ يۈزى تۆكۈلمەك؛ رەسۋا بولماق؛ يۈزىنى كەتكۈزمەك؛ يۈز كەتمەك؛ يۈزىنى يەرگە ئورماق.

【丢乌纱帽】 diūwūshāmào قارا كۇلاھتىن ئايرىلماق؛ ۋەزىپىسىدىن قوغلىماق؛ ئىشتىن ئېلىپ تاشلىماق؛ ئىشتىن بوشاتماق؛ ئەمىلىدىن قۇرۇق قالماق؛ ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇلماق.

【丢眼色】 diūyǎnsè كۆز ئىشا. رىتى قىلماق.

【丢在脑后】 diūzài nǎohòu ئۇنتۇپ كەتمەك؛ كارى بولماسلىق؛ كۆڭۈل بۆلمەسلىك؛ چورت ئۇنتۇپ كەتمەك.

【东道主】 dōngdàozhǔ ساھىب. خان؛ ئۇيۇشتۇرغۇچى.

【东方不亮西方亮】 dōng-fāng bù liàng xīfāng liàng شەرق يورۇمىسا، غەرب يورۇيدۇ؛ بۇ يەردە ئاقمىسا، باشقا يەرگە بارسا بولىدۇ.

【东风射马耳】 dōngfēng shè mǎ'ěr
ئۇ قۇلاقتىن كىرىپ، بۇ قۇلاقتىن چىقىپ كەتمەك؛ باشقىلارنىڭ سۆزىگە پىسەنت قىلماسلىق؛ قۇلىقىدا گەپ تۇرماسلىق.

【东风压倒西风】 dōngfēng yādǎo xīfēng
شەرق شامىلى غەرب شامىلىنى بېسىپ چۈشمەك؛ شەرقلىكلەر غەربلىكلەرنى بېسىپ چۈشمەك.

【东郭先生】 dōngguō xiānshēng
ياخشىلىق قىلىمەن دەپ بالاغا قالماق؛ يۇمشاق قوللۇق قىلغۇچى؛ يامانغا يول قويماق؛ يامانغا يانتايماق بولماق.

【东手来，西手去】 dōng shǒu lái, xī shǒu qù
ئۇ قول-دىن كىرىپ، بۇ قولدىن چىقىپ كەتمەك؛ سۇنماق پۇلى سۇغا كەتتى، قالدى قېتىقنىڭ بەش پۇلى.

【东亚病夫】 dōngyà bìngfū
شەرقىي ئاسىيا كېسەل كۆرپىسى.

【东一句西一句】 dōng yì jù xī yì jù
تاغدىن - تاغدىن سۆزلىمەك.

【东一榔头，西一棒槌】 dōng yì lángtóu, xī yì bàngchuí
بۇ يەرگە بىر بولغا، ئۇ يەرگە بىر كالتەك ئۇرۇپ يۈرمەك؛ تاغدىن - تاغدىن سۆزلىمەك؛ تاققا - تاققا گەپ قىلماق؛ پىلانسىز ئىش قىلماق؛ ئۈنۈمۈ، بۇنىمۇ قىلىپ باقماق؛ بىردەم ئۇنىڭ بىلەن، بىردەم بۇنىڭ بىلەن ھەپلەشمەك.

【动大手术】 dòngdàshǒushù
چوڭ ئوپېراتسىيە قىلماق؛ زور كۈچ بىلەن ھەل قىلماق؛ بارلىق ئاماللارنى ئىشلىتىپ ھەل قىلماق؛ تەل - تۆكۈس ھەل قىلماق؛ ئۈزۈل - كېسىل ھەل قىلماق.

【动肝火】 dònggānhuǒ
ئوغد - سى قاينىماق؛ قايناپ كەتمەك؛ تېرىكمەك؛ چېچىلماق؛ ئاچچىقلانماق؛ غەزەپلەنمەك؛ زەردىسى قاينىماق؛ سەپرايى ئۆرلىمەك؛ ئاچچىقى كەلمەك؛ ئۆپكىسى ئۆرلىمەك؛ قورساق كۆپۈكى قىلماق؛ قورسىقى كۆپمەك.

【动毫毛】 dòngháomáo
بىر تال سېرىق تۈكىگە چېقىلىشماق؛ كىچىككىنە زىيان يەتكۈزۈمەك؛ چېقىلىپ قويماق؛ ئاز - تولا زىيان تارتقۇزماق؛ توككىدە بىرنى چېكىپ قويماق.

【动手动脚】 dòng shǒu dòng jiǎo
زىتىغا تەگمەك؛ مۇشت كۆتۈرمەك؛ خوتۇن - قىزلارغا چېقىلماق؛ پوخۇرلۇق قىلماق؛ قانات سۆرىمەك.

【动真格的】 dòngzhēngéde
ھەقىقىي تەدبىر قوللانماق؛ راۋرۇس تۇتۇش قىلماق؛ راست تۇتۇش قىلماق.

【动指头】 dòngzhǐtóu
بارماق بىلەن نوقۇپ قويماق؛ نوقۇپ قويماق؛ چېكىپ قويماق؛ چېقىلماق.

【兜老底】 dōu lǎodǐ
پاش قىلماق؛ ئاشكارا قىلماق؛ ئىچكى ئەھۋالنىڭ ھەممىسىنى ئاشكارىلىماق؛ چاۋىسىنى چىتقا يېيىۋەتمەك.

【兜圈子】 dōuquānzi
ئايلاپ ماچ؛ چۆرگىلىمەك؛ ئەگىتمەك (گەپنى)؛ گەپ يورغىلاتماق؛ ئەگىتىپ ئېيتماق؛ ئەگىتىپ سۆزلىمەك؛ گەپنى ئەگىتمەك.

【抖翅膀】 dǒuchìbǎng
قانات - قۇيرۇق رۇسلانماق؛ غادىيىۋالماق؛ قېتىۋالماق؛ كوزىنى پوزا قىلماق؛

دۇكان ئايرىپ چىقماق؛ ئۆز ئالدىغا ئىش كۆرمەك؛ ئۆزىنى قالتىس چاغلىماق.

【抖毛儿】 dǒu máor
“抖威风” غا قاراڭ.

【抖威风】 dǒuwēifēng
ھەيۋە قىلماق؛ تەكەببۇرلۇق قىلماق؛ پوپوزا قىلماق؛ كۆرەڭلىمەك؛ تېرىسىگە پاتماي كەتمەك؛ ھەيۋىسىنى كۆرسەتمەك.

【斗心眼儿】 dòuxīnyǎnr
كۆڭۈل ھىيلىسى قىلماق؛ ھەييارلىق قىلماق؛ مۇغەببەرلىك قىلماق؛ ھىيلە ئىشلەتمەك؛ مىكرى ئىشلەتمەك؛ قورساق ئۇرۇشى قىلماق.

【豆腐拌成了肉价钱】 dòufu bànchéngle ròu jiàqián
پايدا زىياننى قاپلىيالماسلىق؛ ئېشىكى ئۈچ تەڭگە، توقۇمى بەش تەڭگە؛ گۆڭ كۆتۈرمەسلىك.

【豆腐大楼】 dòufu dàlóu
دۇفۇ بىنا؛ سۈپەتسىز بىنا؛ لايىقەتسىز بىنا؛ ناچار بىنا.

【豆腐块儿】 dòufukuàier
قىس - قا ماقالە؛ كىچىك ماقالە؛ چاققان ۋە

ئىخچام (مقالە) ؛ ئالقانچىلىك .

【豆腐卖成了肉价钱】 dòufu
màichéngle ròu jiàqián
“豆腐拌成了肉价钱” گە قاراڭ .

【豆腐渣】 dòufuzhā دۇفۇ
تەرىپسى؛ سۈپىتى ناچار؛ ناچار؛
سۈپەتسىز؛ لايىقەتسىز .

【豆腐渣工程】 dòufuzhā
gōngchéng سۈپەتسىز قۇرۇلۇش .

【豆腐账】 dòufuzhàng ئەرزى-
مەس ھېسابات؛ ئۇششاق - چۈششەك
ھېسابات؛ تۇتامغا چىقمايدىغان
نەرسىلەر؛ ئۇششاق ئىشلار؛ چوڭدا
تۇرمايدىغان گەپ .

【豆腐嘴，刀子心】 dòufu
zuǐ, dāozi xīn تىلى شېكەر، دىلى
زەھەر؛ باغرى قاتتىق؛ تاش يۈرەك؛
تىلى ھەسەل، دىلى زەھەر .

【豆芽菜】 dòuyá cài پۇرچاق
ئۈندۈرمىسى؛ زىلۋا بوي؛ ئېگىز
بويلۇق؛ شادىپاچاق .

【逗嘴皮子】 dòu zuǐpízi تا-
كالاشماق؛ گەپ - سۆز بىلەن
چېقىشماق؛ گەپ تالاشماق .

【独角戏】 dújiǎoxì بىر كىشى-
لىك ئويۇن؛ يالغۇز ئىش قىلماق؛
ئۆز ئالدىغا تەدبىر قوللانماق .

【独立王国】 dúlì-wángguó
مۇستەقىل پادىشاھلىق؛ ئۆزى
بىلگىنىنى قىلماق؛ ئۆزى بىلگەن
يولنى تۇتماق .

【独门儿】 dúménr خاس ھۈ-
نەر .

【独木桥】 dúmùqiáo يالغۇز
ئايغ كۆۋرۈك؛ مۈشكۈل ۋە جاپالىق
يول؛ جاپالىق ھەم خەتەرلىك يول .

【独眼龙】 dúyǎnlóng يەكچەش-
مە ئەجدىھا؛ يەكچەشمە؛ بىر كۆزى
قارىغۇ؛ دۈت كۆز .

【读死书】 dúshǐshū كىتابىياز-
لىق قىلماق؛ ئەقىدىچىلىك قىلماق؛
رەسمىيەتچىلىك قىلماق .

【读书班】 dúshūbān كادىرلار
كۇرسى؛ ۋاقىتلىق ئۆگىنىش
كۇرسى .

【堵后门】 dǔhòumén ئارقا
ئىشىكنى ئەتمەك؛ نەپسانىيەتچىلىك
يولىنى توسماق؛ سۈيىئىستېمال

قىلىشنى توسماق؛ ئۆز كۆمىچىگە
چوغ تارتقۇزماسلىق.

【堵窟窿】 dǔkūlong كامارنى
ئەتمەك؛ تۆشۈكنى ئەتمەك؛ زىياننى
تولدۇرماق؛ يۇچۇقلارنى ئەتمەك.

【堵漏洞】 dǔlòudòng تۆشۈك
ئەتمەك؛ خىزمەت نۇقسانلىرىنى
تۈگەتمەك؛ يۇچۇقنى ئەتمەك؛ چالا
قالغان يەرنى تولدۇرۇۋالماق؛
چاتاقنى ئوڭشىماق.

【肚饱眼里馋】 dù bǎo yǎn-
lǐ chán ئۆزى تويىسمۇ، كۆزى
تویماس؛ ئاچ كۆز.

【肚里蛔虫】 dùlǐ-huíchóng
قورساق ئىچىدىكى ساراڭ مەدە؛
كىشىنىڭ ئەيىبىنى بىلمەك؛
كىشىنىڭ قورسىقىدىكىنى
بىلىدىغان؛ كىشىنىڭ سىرنى
بىلىدىغان؛ بىراۋنىڭ كۆڭلىدىكىنى
بىلىدىغان.

【肚子里搁不住事】 dùzi lǐ
gē bù zhù shì كۆڭلىدە سر
ساقلىيالماسلىق؛ قورسىقىدا گەپ
ياتماسلىق.

【肚子里有墨水儿】 dùzi lǐ

yǒu mòshuǐr قورسىقىدا ئوماچ
بار؛ بىلىملىك.

【肚子胀】 dùzìzhàng قورساق
كۆپمەك؛ ئاچچىقى كەلمەك؛ خۇيى
تۇتماق.

【蠹书虫】 dùshūchóng كىتاب
قۇرۇتى؛ كىتابخۇمارلىق؛ تالىپلىق؛
كىتابقا كىرىپ كەتمەك؛ كىتاب
ئوقۇشقىلا بېرىلىپ كەتمەك؛ كىتاب
ئوقۇشتىن باشقىنى بىلمەيدىغان.

【端架子】 duānjiàzi
“摆架子” غا قاراڭ.

【端老窝】 duānlǎowō ئۇۋىسى
چۇۋۇلماق؛ ئۇۋىسىنى بۇزماق؛ تۇرار
جايىنى ئوڭ - تەتۈر قىلىۋەتمەك.

【短道儿】 duǎndàoer - ھىيلە
مىكىر؛ نەيرەڭ؛ ناباب مەسلىھەت؛
ئەخمىقانه پىكىر.

【短平快】 duǎnpíngkuài قىس-
قا ۋە تۈز پاسلىق تېز توپ؛ تېز
ئۈنۈملۈك؛ تېز ئۈنۈم كۆرۈلمەك؛
تېز ئۈنۈم بېرىدىغان؛ ئۈنۈمى تېز
بولدىغان؛ ھەم تېز ھەم ياخشى
ئۈنۈم بېرىدىغان.

【短线产品】 duǎnxiàn chǎn

ئۈزۈلۈپ قالماق.

pǐn قىس مەھسۇلات؛ ئېھتىياج -
لىق مەھسۇلات؛ كەملىك قىلىۋاتقان
مەھسۇلات؛ .

【断衣食】 duànyīshí - ئوزۇق
تۈلۈك ۋە كىيىم - كېچەك يوق؛
قورساق ئاچ؛ چاپىنى تىزىدىن
ئاشماسلىق؛ ئاساسىي تۇرمۇش
كاپالىتىدىن مەھرۇم بولماق؛
تۇرمۇش ۋاسىتىلىرى يوق بولماق.

【断后路】 duànhòulù قايتىش
يولىنى توسماق؛ چېكىنىش يولىنى
كېسىپ تاشلىماق؛ ئىمكانىيەت
قالدۇرماسلىق.

【对不上号】 duìbùshàngào
نومۇرغا چىقماسلىق؛ ئۇيغۇن
كەلمەسلىك؛ بىر - بىرىگە توغرا
كەلمەسلىك؛ بىر - بىرىگە ماس
كەلمەسلىك؛ پەرقى چوڭ؛ بىردەك
بولماسلىق.

【断头台】 duàntóutái مويۇتۇڭ -
زا؛ قىيامەت؛ دار ئاستى.

【对茬儿】 duì chár ماس
كەلمەك؛ بىردەك بولماق؛ بىر يەردىن
چىقماق

【断线风筝】 duàn xiàn
fēngzhēng يىپى ئۈزۈلگەن لەڭ -
لەك؛ ئىز - دېرىكى بولماسلىق؛
ئۈچۈرى بولماسلىق؛ ھېچقانداق خەت
- خەۋىرى بولماسلىق؛ لەڭلەكنىڭ
يىپى ئۈزۈلگەندەك؛ ئالتىنچى ئاينىڭ
پاقىسىدەك؛ قۇمغا سىڭىپ كەتكەن
سۈدەك.

【对号入座】 duìhào-rùzuò
نومۇر بويىچە ئولتۇرماق؛ تۈرگە
ئايرىماق؛ كىرگۈزمەك؛ مۇناسىپ
تۈرگە ئايرىماق.

【断香火】 duànxiānghuǒ
ئىسرىق ۋە شام ئۆچمەك؛ چىرىغى
ئۆچمەك؛ نەسلى ئۈزۈلۈپ قالماق؛
نەسلى قالماسلىق؛ نەسلى قۇرۇماق؛
قۇرۇپ كەتكۈر.

【对口味】 duì kǒuwèi دىتىغا
ياقماق؛ ماس كەلمەك.

【断烟火】 duànyānhuǒ مو -
رىدىن ئىس چىقىرماسلىق؛ قازان
ئاسالماسلىق؛ قازان قاينىتالماسلىق؛
ئىسسىق تاماق يېيەلمەسلىك؛ ئاشلىق
تۈگەپ قالماق؛ ئوزۇق - تۈلۈك

【对路子】 duìlùzi لايىق بول -
ماق؛ ئۆتمەك؛ بازىرى بولماق؛
كۆڭۈلدىكىدەك.

【对脾气】 duì píqì مجەزى كېلىشمەك؛ ھەۋەس - قىزىقىشى ئوخشاش؛ ئوي - پىكىرى بىر يەردىن چىقماق.

【对上号】 duìshàngào نو - مۇرغا چىقماق؛ بىر - بىرىگە توغرا كەلمەك؛ ئۇيغۇن كەلمەك؛ بىر - بىرىگە ماس كەلمەك؛ بىردەك بولماق.

【对台戏】 duìtáixì قارشى مۇقام؛ ئوچۇق رىقابەت؛ بىر - بىرىگە قارىمۇقارشى تۇرماق؛ تىركەشمەك.

【对胃口】 duìwèikǒu تېتىماق؛ تېتىملىق؛ ياقماق؛ كوڭۇلدىكىدەك بولماق؛ دىتىغا ياقماق.

【对心眼儿】 duì xīnyǎnr مەجەزىگە ياقماق؛ ياقماق؛ رازى بولماق.

【对着干】 duìzhegàn تىركەش - مەك؛ قارشى ئىش كۆرمەك؛ قارىمۇقارشى تۇرماق؛ زىتلىشىش؛ قارشىلىشىش؛ پۈت تېپىشمەك؛ قورساق ئۇرۇشى قىلماق؛ ئۆزەڭگە

سوقۇشتۇرماق؛ قارشىلاشماق.

【蹲班房】 dūnbānfáng تۈر - مەگە چۈشمەك؛ گۈندىخانغا چۈشمەك؛ تۈرمىدە ياتماق؛ قاماقخانغا كىرىپ قالماق.

【蹲牛棚】 dūnniúpéng كالا قوتىنىدا تۇرماق؛ قاماقلىق تۇرماق.

【多米诺骨牌】 duōmǐnuò دومانو قارتىسى؛ زەنجىر - سىمان رېئاكسىيە.

【多面手】 duōmiànshǒu قو - لىدىن كۆپ ئىش كېلىدىغان؛ كۆپ تەرەپلىمە ماھارەتلىك؛ قولى ئۇزۇن؛ قولى يېنىك.

【夺桂冠】 duóguìguān تاج تالاشماق؛ چىمپىيونلۇقنى ئالماق؛ بىرىنچىلىكنى تالىشىش؛ يۇقىرى شان - شەرەپ تالاشماق.

【夺金牌】 duójīnpái ئالتۇن مېدال ئالماق؛ ئالتۇن مېدالغا ئېرىشمەك؛ يۇقىرى شان - شەرەپكە سازاۋەر بولماق.

E

【阿绵花屎】 ēmián huáshǐ

چوڭ تەرتى ئۇزۇن؛ ئۇزۇنغىچە چىچىپ ئولتۇرماق؛ قوڭغىنى ئېسىپ ئولتۇرماق؛ ئىشنى ئۇزۇنغا سوزماق؛ سۆرەلمىلىك قىلماق؛ پۈت - قولى چاققان ئەمەس.

【恶人先告状】 è rén xiān

gào zhuàng سەن تاز دېگۈچە، مەن تاز دەۋالاي؛ ئەيىبىز گەپ قىلغۇچە، ئەيىبلىك ۋارقىراپتۇ.

【恶势力】 ě shìlì قەبىھ كۈچ -

لەر؛ ياۋۇز كۈچلەر؛ ۋەھشى كۈچلەر.

【恶水缸】 è shuǐgāng يۇندى

ئىدىشى؛ سەۋر - تاقەتلىك؛ چىداشچانلىق؛ كەڭ قورساقلىق.

【恶作剧】 ězuòjù تېتىقسىز -

لىق؛ بەتقىلىق؛ قىلىقسىزلىق؛ بىمەنە چاقچاق.

【饿死鬼】 é sǐguǐ ئاچكۆز؛

ئاچلىقتىن ئۆلگەن كىشى.

【鳄鱼眼泪】 èyú yǎnlèi تىم -

ساھنىڭ كۆز يېشى؛ يالغان يىغلىماق؛ يالغاندىن كۆز يېشى قىلماق.

【儿皇帝】 érhuángdì بالا پا -

دشاھ؛ قورچاق پادشاھ؛ ياۋاشنى بوزەك قىلىپ، ياماندىن قورقىدىغان؛ چەتئەللەرگە تېز پۈكۈپ، ئۆز خەلقىنى ئېزىدىغان.

【儿子娃娃】 érzi wáwa

ئوغۇل بالا؛ ئەزىمەت؛ يارايىسەن.

【耳报神】 ěrbàoshén چىقىم -

چى؛ خەۋەر يەتكۈزۈپ قويغۇچى؛ ئېيتىپ قويغۇچى؛ ئۈچۈر يەتكۈزگۈچى؛ ئۈچۈر بەرگۈچى؛ خەۋەر بەرگۈچى؛ خەۋەردار قىلغۇچى.

【耳边风】 ěrbīānfēng قۇلاقتا

تۇتماسلىق؛ بۇ قۇلاقتىن كىرىپ ئۇ قۇلاقتىن چىقىپ كەتمەك؛ قۇلاق سالماسلىق.

سالماسلىق.

【耳朵长】 ěrduocháng ئۇزۇن قۇلاق؛ ھەممىدىن خەۋەردار؛ خەۋەردار ئەرباب؛ خەۋەردار كىشى؛ ھەممىدىن خەۋەردار ئادەم.

【耳根不得清静】 ěr gēn bù de qīng jìng قۇلاق تىنچ بول-ماسلىق؛ قۇلاق - مېڭىنى يەپ كەتمەك؛ قۇلىقىنى ئاغرىتماق؛ قۇلاقنى يارماق.

【耳朵尖】 ěrduojiān قۇلىقى ئىتتىك؛ سەزگۈر؛ ئۇزۇن قۇلاق؛ ھەممىدىن خەۋەردار؛ قۇلىقى دىڭ تۇرماق؛ دىڭ قۇلاق.

【耳根软】 ěrgēnrǔǎn “耳朵软” گە قاراڭ.

【耳朵里起趺子】 ěrduo lǐ qǐ jiǎnzi “耳朵磨出趺子” غا قاراڭ.

【耳根硬】 ěrgēnyìng “耳朵硬” غا قاراڭ.

【耳朵磨出趺子】 ěrduo mó-chū jiǎnzi بىزار بولماق؛ قۇلاق قاپىرىپ قالماق؛ قۇلاق پاك بولۇپ كەتمەك.

【耳目多】 ěrmùduō كۆز - قۇلاق كۆپ؛ پايلاقچى كۆپ؛ قۇلاق كۆپ؛ تىڭ - تىڭچىلار كۆپ؛ ئايغاقچى كۆپ.

【耳朵软】 ěrduoruǎn قۇلىقى يۇمشاق؛ ئىشەنگەك؛ گەپ يەيدىغان.

【耳目灵】 ěrmùlíng كۆز - قۇلىقى ھوشيار؛ ھەممىدىن خەۋەردار؛ كۆرگەن - ئاڭلىغىنى كۆپ؛ قۇلىقى ئۇزۇن؛ قۇلىقى ئىتتىك.

【耳朵塞鸡毛】 ěr duo sāi jī mǎo قۇلاقتا تۇتماسلىق؛ قۇلاق يوپۇرماق؛ قۇلىقىدا تۇرماسلىق.

【耳旁风】 ěrpángfēng “耳边风” غا قاراڭ.

【耳朵硬】 ěrduoyìng قۇلىقى قاتتىق؛ گەپ يېمەيدىغان؛ ئۆز پىكىرىدە چىڭ تۇرىدىغان؛ ئۆزىنىڭ مۇستەقىل قارشى بار؛ قۇلاق

【二把刀】 èrbǎdāo چالا مول-لا؛ كالتە كۆسەي؛ ھۈنەرگە ئانچە پىششىق پىششىق كەسپكە پىششىق

- قوپال؛ توڭ. ئەمەس؛ خام كالا؛ خام ئادەم.
- 【二把手】 èrbǎshǒu ئىككىنچى قول باشلىق؛ مۇئاۋىن باشلىق.
- 【二百五】 èrbǎiwǔ ئالجوقا؛ شاللاق؛ كالىسىدا سۈيى بار؛ چالا موللا؛ ئىشنىڭ يولىنى بىلمەيدىغان؛ بىر تاسقام.
- 【二传手】 èrchuánshǒu پاس ئالغۇچى؛ ۋاسىتىچى؛ پاسچى؛ ئالاقچى؛ باشقىلارنىڭ ماقالىسىنى كۆچۈرۈۋالغۇچى تەھرىر؛ دەللال.
- 【二杆子】 èr gān zi قارام؛ كالۋا؛ ئەقىلسىز؛ كالىسىدا سۈيى بار.
- 【二婚头】 èrhūntóu ئىككىنچى قېتىم ياتلىق بولغان ئايال؛ ئىككىنچى قېتىم ئەرگە تەگكەن ئايال.
- 【二进宫】 èrjìngōng ئىككىنچى قېتىم قولغا ئېلىنىش؛ ئىككى قېتىم تۈرمىگە كىرىپ چىققان؛ ئىككىنچى قېتىم تۈرمىگە كىرىش.
- 【二楞子】 èrlèngzi ئالجوقا؛ ئاق نانچى؛ بىكار تەلەپ؛ لۈكچەك.
- 【二路货】 èrlùhuò ئىككىنچى دەرىجىلىك مال؛ سۈپەتسىزەرەك مال.
- 【二皮脸】 èrpíliǎn يۈزسىز-لىك؛ داپ يۈز؛ يۈزى قېلىن؛ يۈزى ئۆتۈكنىڭ چەمدەك؛ ئۇياتسىز؛ نومۇسىز؛ داپشاق.
- 【二人世界】 èrrén shìjiè ئەر-خوتۇننىڭلا دۇنياسى؛ ئەر-خوتۇن ئىككىسىلا.
- 【二十响】 èrshíxiǎng يىگىرمە تال ئوقلۇق تاپانچا؛ بىر قۇتا تاماكا؛ بىر قۇتا سىگارېت؛ بىر قاپ تاماكا؛ يىگىرمە تال تاماكا.
- 【二五眼】 èrwǔyǎn چالا مول-چالا؛ چالا-پۇلا؛ كالتە كۆسەي؛ سۈپىتى ناچار؛ كالتە پەم.
- 【二一添作五】 èr yì tiān-zuò wǔ تەڭمۇ تەڭ ئالماق؛ تەڭ بۆلمەك؛ تەڭ تەقسىم قىلماق؛ يېرىمدىن بۆلۈشۈۋالماق.

F

【发高烧】 fāgāoshāo قىزىت-
مىسى ئۆرلىمەك؛ بەدەن
تېمپېراتۇرىسى ئۆرلىمەك؛ كاللا
قىزىماق؛ ئۆزىنى بېسىۋالماسلىق؛
قىزىققانلىق؛ ئۆپكەسىنى
باسالماسلىق؛ ساراڭلىق قىلماق؛
چاتاق چىقارماق.

【发横财】 fā hèngcái ھارام-
دىن بېيىپ كەتمەك؛ ھارام بايلىق.

【发红包】 fāhóngbāo پۇل
بەرمەك؛ مۇكاپات پۇلى تارقىتىش.

【发脾气】 fā píqi تېرىكمەك؛
قايىنىماق؛ ئاچچىقلانماق؛
چېچىلماق؛ زەردىسى قايىنىماق.

【发善心】 fā shànxīn ياخشى
نىيەتكە كەلمەك؛ رەھىم كەلمەك؛
ئاق كۆڭۈللۈك.

【发烧友】 fāshāoyǒu شەيدا
بولغۇچى؛ شەيدا بولغۇچى دوست -
بۇرادەر؛ مەستانىلار؛ ھەۋەسكارلار؛
مەجنۇنلارچە ھەۋەس قىلغۇچىلار.

【发神经】 fāshénjīng ئېلىد-
شىپ قالغاندەك؛ ساراڭ بولماق؛
ساراڭلىقى تۇتماق؛ ساراڭلىق
قىلماق؛ ئالجماق؛ ئەقلىدىن
ئاداشماق؛ سەۋدايى بولماق؛
ئەقلىدىن ئازماق.

【发通行证】 fātōngxíng-
zhèng يول خېتى بەرمەك؛ رۇخ-
سەت بەرمەك؛ ماقۇل بولماق؛
قوشۇلماق؛ تەستىقلىماق؛ يول
قويماق.

【发现新大陆】 fāxiàn xīn-
dàlù ئامېرىكا قىتئەسىنىڭ تېپىد-
لىشى؛ يېڭىلىقنى تاپماق؛ يېڭى
شەيئىنى بايقىماق.

【发祥地】 fā xiángdì مەنبە؛
بۆشۈك؛ ماكان؛ پەيدا بولغان جاي.

【发邪火】 fāxiéhuǒ غەزەپ
ئوتى چاچرىماق؛ ئەجەپلا قايىناپ
كەتمەك؛ تېگىگە يەتكۈسىزلا
ئاچچىقلاپ كەتمەك؛ ھېچ ئىشتىن

ھېچ ئىش يوق تېرىكىپ كەت-
مەك؛ توساتتىنلا زەردىسى قايناپ
كەتمەك.

【发洋财】 fāyángcái تازا باي
بولماق؛ تازا بېيىماق؛ كۈتۈلمە-
گەن پايدا؛ ئەمگەك قىلماي پايدا
تاپماق.

【发源地】 fā yuán dì باشلان-
غان يېرى؛ مەنبە؛ ئوچاق؛ بۆشۈك؛
كېلىپ چىقىش مەنبەسى؛ ئەسلى
ماكان.

【法西斯】 fāxīsi فاشىست؛
ياۋۇزلار؛ ئەسكى ئادەملەر.

【翻案风】 fān'ānfēng ئەنزە
(دېلو) ئاغدۇرۇش شامىلى.

【翻白眼】 fānbáiyǎn كۆزى
ئالسىپ قالماق؛ كۆزىنىڭ
پاختىسىنى چىقارماق؛ كۆزىنىڭ
قارقى ئارقىغا تارتىلماق؛ سەكراتقا
چۈشمەك؛ جان ئۈزمەك؛ ئالايماق؛
تۈگەپ كەتمەك.

【翻打一把】 fāndǎ yībǎ
“反咬一口” غا قاراڭ.

【翻个个儿】 fāngegèr ئاس-
تىن - ئۈستۈن قىلىۋەتمەك؛ ئالەمنى

مالەم قىلماق؛ پاچاقلاپ تاشلىماق؛
پارە - پارە قىلىۋەتمەك؛
ئاغدۇرۇۋەتمەك؛ ئورۇن
ئالماشتۇرماق؛ ئۆرۈۋەتمەك.

【翻跟头】 fāngēntou موللاق
ئاتماق؛ ئوڭۇشسىزلىققا ئۇچرىماق؛
زەربە يېمەك؛ ئازاب چەكمەك.

【翻旧账】 fānjiùzhàng كونا
ھېسابنى ھېسابلاشماق؛ كونا خاماننى
سورىماق؛ ئۆتكەن ئىشنى تەگمەك؛
يەرلىكىدە ياتقىلى قويماسلىق.

【翻老皇历】 fānlǎohuánglì
كونا مۇقامنى تەكرارلىماق؛ كونىلىققا
ئېسىلىۋالماق؛ كونا قائىدە -
يوسۇنلارغا ئېسىلىۋالماق؛ كونا
ئەندىزىگە ئېسىلىۋالماق؛ نۇرغۇن
چاينالغان گەپنى كۆتۈرۈپ چىقماق.

【翻老账】 fānlǎozhàng
“翻旧账” غا قاراڭ.

【翻烙饼】 fānlàobǐng ئۇيغۇ
كەلمەي ئۇياق - بۇياققا ئۆرۈلمەك؛
ئۇياق - بۇياق ئۆرۈلمەك؛ قايتا -
قايتا ئازابلىماق؛ قايتا - قايتا
تاسقىماق؛ كىرىك قاقماسلىق؛ ئىش
بىلەن تولا ھەپىلەشمەك.

【翻脸不认人】 fānliǎn bù

rèn rén يۈز ئۆرۈپلا ئادەم تونۇ- ماس بولۇۋالماق؛ يۈز ئۆرۈمەك؛ يۈزىدە تۈكى بار؛ كۆتى بىلەن ئاغزىنىڭ پەرقى يوق.

【翻脸不认账】 fānliǎn bù rènzhàng يۈز ئۆرۈپلا بوينىغا ئالماسلىق؛ ئۆز سۆزىدىن تېنىۋالماق؛ ھەش - پەش دېگۈچە تېنىۋالماق؛ بىردەمنىڭ ئىچىدە سۆزىدىن يېنىۋالماق؛ كۆتى بىلەن ئاغزىنىڭ پەرقى يوق؛ كۆتى چىدىماسلىق؛ لەۋزىدىن يېنىۋالماق.

【翻烧饼】 fānshāobǐng “翻烙饼” غا قاراڭ.

【翻身户】 fānshēnhù قەد كۆتۈرگەن ئائىلە؛ ئازادلىققا ئېرىشكەن ئائىلە.

【翻身仗】 fānshēnzhàng “打翻身仗” غا قاراڭ.

【翻手为云覆手雨】 fān-shǒuwéiyún fù shǒu yǔ تايىنى يوق؛ تۈتۈرۈقسىز؛ ئۆزگىرىپ تۇرماق؛ تۇراقسىزلىق؛ تىكچى توختىماسلىق؛ تۇتامى يوق؛ ھىلىگەرلىك؛ ئۆزگىرىشچان؛ قۇۋلۇق - شۇملۇق قىلماق.

【翻手作云覆手雨】 fān-shǒuzuòyún fù shǒu yǔ “翻手为云覆手雨” گە قاراڭ.

【翻小肠子】 fānxiǎochángzi ئاچچىق ئۈچىيىنى ئۆرۈمەك؛ جاۋۇلداپلا كەتمەك؛ جاۋۇلدىماق؛ ۋاتىلدىماق؛ كاسىلدىماق؛ ئۇششاق گېپى تولا؛ كوتۇلداۋەرمەك؛ ئاغزى بېسىقماسلىق؛ ئاغزى - ئاغزىغا تەگمەي.

【翻行头】 fānxíngtóu سەھنە كىيىمىنى ئاقتۇرماق؛ يېڭى كىيىم كىيمەك؛ مودا كىيىپ يۈرمەك؛ ياسانچۇقلۇق قىلماق.

【凡是派】 fánshìpài ئومۇمەنە چىلەر.

【反面教材】 fǎnmiàn-jiàocái سەلبىي دەرسلىك.

【反面教员】 fǎnmiàn-jiàoyuán سەلبىي ئوقۇتقۇچى.

【反省院】 fǎnxíngyuàn توۋا قىلدۇرۇش ئورنى.

【反眼猴】 fǎnyǎnhóu تەتۈر قارايدىغان مايمون؛ يۈزىنى ئۆرۈپلا

ئادەمنى تونۇمايدىغان كىشى؛ يۈزىدە تۈك بار كىشى؛ يۈز ئۆزىگەك؛ ئاسانلا يۈز ئۆرۈيدىغان كىشى.

【反咬一口】 fǎnyǎo-yīkǒu
ياندۇرۇپ چىشلىۋالماق؛ تۆھمەت قىلماق؛ بۆھتان چاپلىماق؛ قارا سۇۋۇماق؛ قارىلماق؛ گۇناھنى ئارتماق؛ ئۆزىگە دۆڭگەپ قويماق.

【犯嘀咕】 fàndígū ئارسالدى بولماق؛ گۇماندا بولماق؛ ئىككىلەنمەك؛ بىر قارارغا كېلەلمەسلىك؛ ئەنسىزلىككە چۈشمەك؛ يۈرىكى پوكۇلدىماق؛ كالىسىغا جىن كىرىۋالماق.

【犯口舌】 fànkǒushé تاكالا-لىشىپ قالماق؛ گەپ تەرگىشىپ قالماق؛ جاڭجاللاشماق؛ گەپ تالاشماق؛ چېقىشماق؛ ئاغزىنى ئۇپراتماق.

【犯冷热病】 fànlěngrèbìng بەزىگەك كېسىلى قوزغالماق؛ بىردەم قىزىپ، بىردەم سوۋۇپ كېتىش كەيپىياتى پەيدا بولماق؛ كەيپىياتى نورمال بولماسلىق؛ خۇبى تۇتماق؛ كەيپىياتى تۇراقسىز بولماق؛ مەجەزى ئۆزگىرىپ تۇرماق.

【犯牛劲】 fànniújìn بىزەڭ

بولماق؛ كاج بولماق؛ جاھىللىق قىلماق؛ كاجلىق قىلماق؛ تەرسالىق قىلماق؛ تەرسالىقى تۇتماق؛ توڭ تەگمەك؛ چۇس مەجەز.

【方寸地】 fāngcùndì سۇڭچە يەر؛ كىچىك يەر؛ ئاللىقانچە يەر؛ ئاللىقانچىلىك يەر؛ پۈت ساپقۇدەك يەر.

【防空洞】 fángkōngdòng ھاۋا مۇداپىئەسى ئۆڭكۈرى؛ ھاۋا ھۇجۇمىدىن ساقلىنىش ئۆڭكۈرى؛ پاناھ جاي؛ پاناھگاھ؛ پاناھلىنىدىغان جاي؛ دالدا؛ يوشۇرۇنىدىغان جاي؛ مۆكۈش ئورنى.

【放暗刀儿】 fàng' àndāor “放暗箭” گە قاراڭ.

【放暗箭】 fàng' ànjiàn يوشۇ-رۇن ئوق ئاتماق؛ ماراپ چىشلىمەك؛ پىتنە-پاسات تارقىتىش؛ ئۆسەك سۆز تارقىتىش؛ سۇيىقەست قىلماق؛ ئارقىدىن گەپ تاپماق؛ قوڭنى كۈچىلىمەك؛ سۆز-چۆچەك قىلماق.

【放包袱】 fàngbāofu بوپىنى تاشلىماق؛ ئىدىيىۋى يۈكنى تاشلىماق؛ ئەندىشىدىن خالاس قىلىش؛ ئەندىشىدىن خالىي بولماق؛ ئۇھ تارتماق؛ غەمدىن خالاس بولماق؛

يۈكتىن خالاس بولماق.

زىدى پەس.

【放长线】 fàngchángxiàn
يىپنى ئۇزۇن قويۇۋەتمەك؛
ئالدىراقسانلىق قىلماسلىق؛
قارىغۇلارچە ئىش كۆرمەسلىك؛
يېنىكلىك قىلماسلىق؛ قارماقنى
چوڭقۇر يەرگە تاشلىماق.

【放空炮】 fàngkōngpào
قۇرۇق پو ئاتماق؛ پوچىلىق قىلماق؛
داۋراڭ سالماق؛ قۇرۇق گەپ
ساتماق؛ گەپىدە تۇرماسلىق.

【放大炮】 fàngdàpào
پو ئاتماق؛ پاختا ئاتماق؛ لاپ ئۇرماق؛
چوڭ گەپ قىلماق؛ قۇرۇق گەپ
ساتماق؛ داۋراڭ سالماق؛ پوچىلىق
قىلماق؛ قاتتىق گەپ قىلماق؛ سۆز
ھەددىدىن ئېشىپ كەتمەك؛ سۆز
قېلىپتىن چىقىپ كەتمەك؛ گەپ
سۆڭەك - سۆڭىكىدىن ئۆتمەك.

【放空气】 fàngkōngqì
گەپ تارقىتىش؛ قەستەن جامائەت پىكىرى
توپلىماق؛ كۆڭۈلسىزلىك پەيدا
قىلماق.

【放二四】 fàngèrsì
تەپتارتماق؛ ئەيمەنمەسلىك؛
بىشەملىك؛ ھەددىدىن ئاشماق.

【放口风】 fàng kǒufēng
ئۇچىنى چىقىرىپ قويماق؛ پۇرىتىپ
قويماق؛ ئىشارەت.

【放冷风】 fànglěngfēng
سوغۇق گەپ قىلماق؛ پىتنە - ئىغۋا
تارقىتىش؛ تاپا - تەنە قىلماق؛ پىتنە
- پاسات تارقىتىش؛ ئۆسەك سۆز
تارقىتىش.

【放鸽子】 fànggēzi
مۇغەمبەرلىك قىلماق؛ نەيرەڭ ئىشلەتمەك؛
كۆزگە ئىلماسلىق؛ ئالدىماق.

【放冷箭】 fànglěngjiàn
يوشۇرۇن ئوق ئاتماق؛ پىتنە - پاسات
تارقىتىش؛ سۇيقەست قىلماق؛
يوشۇرۇن زىيانكەشلىك قىلماق؛
ئارقىدىن گەپ تارقىتىش.

【放横炮】 fànghéngpào
يوق يەردىن پۇتاق چىقارماق؛ چاتاق
چىقارماق؛ تۇخۇمدىن تۈك
ئۈندۈرمەك؛ قوچقارنى تۇغدۇرماق؛
قۇسۇر چىقارماق؛ قۇسۇر تاپماق؛
قاس چىقارماق؛ زىغزىق چىقارماق؛

【放冷炮】 fànglěngpào
يوشۇرۇن ئوق ئاتماق؛ سۇيقەست
قىلماق؛ تۇيۇقسىز ئوق ئاتماق؛
خىيالغا كەلمەيدىغان ئىشنى

قىلىش.

【放冷枪】 fànglěngqiāng
“打冷枪” غا قاراڭ.

【放马后炮】 fàngmǎ hòupào
“马后炮” غا قاراڭ.

【放头炮】 fàngtóupào بىرىن-
چى سۆزگە چىقماق؛ بىرىنچى بولۇپ
باشلاپ بەرمەك؛ بىرىنچى بولۇپ سۆز
ئاچماق.

【放卫星】 fàngwèixīng سۈن-
ئىي ھەمراھ قويۇپ بەرمەك؛ مۆجىزە
ياراتماق؛ كارامەت كۆرسەتمەك؛
كىشىنى ھەيران قالدۇرماق؛ ئادەمنى
ھاڭ - تاڭ قالدۇرماق؛ كىشىنى
تەئەججۈپلەندۈرمەك.

【放瞎炮】 fàngxiāpào پارت-
لىماي قالغان پارتلاتقۇچ دورا؛
ئېتىلماي قالغان زەمبىرەك؛ بىكاردىن
ۋالاقلىماق؛ قۇرۇق گەپ قىلماق؛
بەھۇدە گەپ ساتماق؛ ئەھمىيەتسىز
گەپ - سۆز قىلماق.

【放下架子】 fàng xià jiàzi
كىبىرىنى تاشلىماق؛ ئۆزىنى چوڭ
تۇتماسلىق؛ ھاكاۋۇرلىقىنى
تاشلىماق؛ چوڭچىلىقىنى قويماق؛
قۇرۇق ھەيۋىسى يوقىماق.

【放心菜】 fàngxīncài شەكسىز
كۆكتات؛ بىخەتەر سەي - پەي.

【放心肉】 fàngxīnròu شەكسىز
گۆش؛ بىخەتەر گۆش.

【放烟幕】 fàng yānmù ئىس
تارقىتىش؛ ئىس قويۇپ بەرمەك؛
دېققەتنى باشقا ياققا بۇرماق؛ كۆز
بويىماق؛ يوشۇرماق؛ نىقابلاپ
قويماق؛ پەردىلىمەك.

【放野火】 fàngyěhuǒ پىتنە -
ئىغۋا تارقىتىش؛ ئىش تېرىماق؛ پىتنە
- پاسات تېرىپ ماجىرا تۇغدۇرماق؛
ئىغۋا تارقىتىپ ئىش تۇغدۇرماق.

【放作料】 fàngzuòliào يوق
گەپنى قوشۇپ قويماق؛ كۆپتۈرۈپ
كۆرسەتمەك؛ مۇبالىغە قىلىپ
كۆرسەتمەك؛ رەڭگۈزلىق قىلماق؛
ئاشۇرۇپ كۆرسەتمەك؛ قانات -
قۇيرۇق ياسىماق؛ شاخلاتماق.

【飞鸽牌】 fēigēpái كەپتەر مار-
كىلىق؛ ئۇزاق تۇرمايدىغانلار.

【飞过海】 fēiguòhái ئۇچۇرۇپ
ئۆتكۈزمەك؛ شاتۇر ئەمەلدار.

【飞来横祸】 fēilái-hèng huò

كۈتۈلمىگەن بالا - قازا؛ كۈتۈلمىگەن بەختسىزلىك؛ ئۈچۈپ كەلگەن بالا - قازا؛ پالاكەت.

【飞毛腿】 fēi máo tuǐ يەلتا. پان؛ شاتۇر.

【飞眼色】 fēiyǎnsè كۆزنى قىسماق؛ قاش ئاتماق؛ پوخۇرلۇق قىلماق.

【肥水不流外人田】 féishuǐ bù liú wàiren tián ئوغۇت سۈيىنى باشقىلارنىڭ ئېتىزىغا ئاققۇزماسلىق؛ پايدىنى خەققە قالدۇرماسلىق.

【肥皂剧】 féizàojù سوپۇن تىياتىر(ئوپپىرا)؛ ئائىلە تۇرمۇشى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن تىياتىر.

【肥皂泡】 féizàopào ماغزاپ؛ كۆپۈك؛ كۆپۈكتەك يوققا چىقماق؛ خام خىيالغا ئايلىنماق؛ خام خىيال؛ تۆشۈك سېۋەت؛ سۇغا چىلاشماق.

【费笔墨】 fèibǐmò پۈتۈن زېھنى بىلەن يازماق؛ باش قاتۇرۇپ يازماق؛ كۆپ ئەجىر قىلىپ يازماق.

【费唇舌】 fèichúnshé

“费口舌” غا قاراڭ.

【费口舌】 fèikǒushé ئېغىز ئۇپراتماق؛ ئارتۇقچە گەپ قىلماق؛ ئارتۇق سۆزلىمەك.

【费手脚】 fèishǒujiǎo قول تۇتماق؛ ئاۋارە بولماق؛ ئاۋارىگەرچىلىك.

【费唾沫】 fèituòmò “费口舌” غا قاراڭ.

【分杯羹】 fēnbēigēng ئۈيۈت-مىنى تەڭ ئىچمەك؛ تەڭ بەھرىمەن بولماق؛ ئورتاقلاشماق؛ پايدا بۆلۈشمەك.

【分残汤】 fēncántāng ئاش-قان - تاشقان تاماقتىن بەھرىمەن بولماق؛ كىچىككەنە پايدا ئالماق؛ ئاشقان - تاشقان بارات تازىنىڭ.

【分雌雄】 fēncíxióng ئەركەك ۋە چىشىنى ئايرىماق؛ يۇقىرىنى تالاشش؛ ياخشى - يامانلىقنى ئايرىماق؛ يېڭىشنى تالاشماق؛ كۈچ سىناشماق.

【分蛋糕】 fēndàngāo تورتىنى بۆلمەك؛ پايدىغا شېرىك بولماق؛ پايدىنى بۆلۈشمەك؛ ئورتاق نەپ

ئالماق؛ پايدىنى تەڭ كۆرمەك.

【分水岭】 fēnshuǐlǐng سۇ بۆلگۈچ؛ مۇھىم پەرق؛ پاسىل؛ چەك - چېگرا؛ دۆمبەل.

【粉领丽人】 fěnlǐng lìrén ھال رەڭ ياقىلىق ساھىبجامال؛ ئالىي خىزمەتچى ئايال؛ ئايال كاتىپ.

【风凉话】 fēngliánghuà سو - غۇق گەپ؛ تەنە گەپ؛ تاپا - تەنە؛ دارىتما گەپ.

【风流债】 fēngliúzhài "ھىچكەن" گە قاراڭ.

【风马牛】 fēngmǎniú بر - بىرىگە ھېچ مۇناسىۋەتسىز؛ ھېچ مۇناسىۋەتسىز؛ يېقىن كەلمەسلىك؛ ھېچ ئالاقىسى يوق؛ ماس كەلمەسلىك؛ قىلچە مۇناسىۋىتى يوق.

【风声紧】 fēng shēng jǐn تەشۋىشلىك گەپلەر تولا؛ ۋەزىيەت جىددى.

【风头紧】 fēngtóujǐn ئەھۋال جىددى؛ ۋەزىيەت جىددى؛ تەشۋىشلىك گەپلەر تولا.

【风月场】 fēngyuèchǎng پاھىد - شىخانا؛ جالپلار ئۇۋىسى.

【风云人物】 fēngyún rén wù داڭدار؛ ئاتاقلىق ئەرباب؛ ئۇلۇغ زات.

【风筝断了线】 fēngzhēng duàn le xiàn "ئىنچىكەن قارڭ.

【风中线】 fēngzhōngxiàn لەيلىمەك؛ سەرسان بولۇپ يۈرمەك؛ سەرگەردان بولۇپ يۈرمەك؛ سەرگەردانلىقتا يۈرمەك؛ باشپاناھسىز؛ يۆلەنچۈكسىز؛ يالغۇز قالماق.

【风中烛】 fēngzhōngzhú شامالدا ئۆچەي دەپ قالغان شام؛ جېنى تۇمشۇقىغا كەلمەك؛ ئۆمرى ئاز قالماق؛ ئەجىلى يېقىنلاشماق؛ بىر پۈتى گۆرگە ساڭگىلىماق.

【封住嘴】 fēngzhùzuǐ ئاغزىنى تۇۋاقلىماق؛ ئاغزىنى ئىزمىلىماق؛ ھېچكىمگە تىنماسلىق؛ ئاغزىغا لاتا تىقىپ قويماق؛ ئاغزىنى پېچەتلەپ قويماق.

【夫妻店】 fūqīdiàn ئەر -

خوتۇن ماگزىنى (دۇكىنى)؛ ئائىلە دۇكىنى؛ ئەر - خوتۇن باشقۇرىدىغان ئورۇن؛ ئەر - خوتۇن ھوقۇق تۇتىدىغان ئورۇن.

【扶上马】 fúshàngmǎ ئاتقا يۆلەپ چىقارماق؛ يار - يۆلەك بولماق؛ ياردەم بەرمەك.

【浮出水面】 fú chū shuǐmiàn سۇ ئۈستىگە لەيلەپ چىقماق؛ سۇ يۈزىگە لەيلەپ چىقماق؛ ئاشكارىلانماق؛ كۆرۈنمەك؛ چىقىپ تۇرماق.

【浮夸风】 fú kuāfēng مۇبالە - غىچىلىك شامىلى؛ كۆپتۈرمىچىلىك شامىلى؛ ئاشۇرۇۋەتمەك.

【浮上水】 fú shàng shuǐ سۇنىڭ يۇقىرى ئېقىنىغا قاراپ ئۈزۈمەك؛ خۇشامەت قىلماق؛ تەخسىكەشلىك قىلماق.

【浮下水】 fú xià shuǐ سۇ - نىڭ تۆۋەن ئېقىنىغا قاراپ ئۈزۈمەك؛ خۇشامەت قىلماسلىق؛ تەخسىكەشلىك قىلماسلىق.

【服软不服硬】 fúruǎn bù fúyìng "吃软不吃硬" غا قاراڭ.

【腐蚀剂】 fǔshíjì چىرىتىش رېئاكتىۋى؛ چىرىتكۈچ؛ چىرىتىش ئامىلى؛ چىرىتىش رولى؛ چىرىكلەشتۈرۈش ئامىللىرى؛ يامان يولغا باشلىغۇچى.

【父母官】 fùmǔguān ھاكىم؛ ناھىيە باشلىقى؛ ئامبال؛ ئايماق باشلىقى؛ دوتەي - ئامباللار؛ مەمۇرىي مەسئۇل.

【父子兵】 fùzǐbīng ئاتا - بالا ئەسكەر؛ ئىككى ئەۋلادتىكى ئادەملەر؛ ئىككى بوغۇندىكى ئادەملەر؛ بىرلىكتە كۈرەش قىلغۇچى ئاتا - بالا.

【付东流】 fùdōngliú بىكارغا كەتمەك؛ يوققا چىقماق؛ ھارام كەتمەك؛ قىلغان ئىشى بىكارغا كەتمەك؛ ئەجرى يوققا چىقماق؛ نۆلگە تەڭ بولماق.

【付学费】 fùxuéfèi "交学费" گە قاراڭ.

【赴鸿门宴】 fùhóngményàn خۇڭمېن زىياپىتىگە بارماق؛ خەتەرلىك جايغا بارماق؛ جاننى تىكىپ خەتەرلىك يەرگە ئاتلانماق.

【赴黄泉】 fùhuángquán ئۇ دۇنياغا سەپەر قىلماق؛ باقى ئالەمگە

بارماق؛ ھالاكتەكە يۈزلەنمەك.

【赴九泉】 fùjiǔquán

“赴黄泉” گە قاراڭ.

【腹中空】 fùzhōngkōng قارا

قورساق؛ بىلمىسىز؛ ئېلىپنىڭ

سۇنۇقىنى بىلمەيدىغان؛ قورساقتا

ئوماچ يوق؛ ساۋاتسىز.

G

【盖棺定论】 gài guān dìng-lùn ئۆلگەندىن كېيىن باھا بەر- مەك؛ ئاخىرقى خۇلاسە.

【盖帽了】 gài mào le قالتىس ياخشى؛ ئەجەپمۇ ياخشى؛ بەك ياخشى بولدى.

【干打雷】 gāndǎléi “干打雷，不下雨” گە قاراڭ.

【干打雷，不下雨】 gān dǎléi bùxiàiyǔ گۈلدۈرى بار، يامغۇرى يوق؛ گۈلدۈرى ساز، يامغۇرى ئاز؛ غەلۋىنى كۆپ قىلىپ، ھەرىكەت قىلماسلىق.

【干打垒】 gāndǎléi سوقما تام؛ سوقما تاملىق ئۆي؛ ئەسلىدىكى ئاساسلاردىن پايدىلانماق؛ شارائىتقا قاراپ ئىش كۆرمەك؛ ئاددىي ئۈسكۈنىلەردىن پايدىلانماق؛ جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلماق.

【干瞪眼】 gāndèngyǎn كۆزنى

پارقىرىتىپ ھاڭ - تاڭ بولۇپ قالماق؛ ئامالسىز قالماق؛ كۆزنى پارقىرىتىپ داڭ قېتىپ قالماق؛ قاراپ تۇرۇپ قالماق؛ چەكچىيىپ قاراپ تۇرماق؛ نېمە قىلىشنى بىلمەي قاراپ تۇرماق.

【肝火盛】 gānhuǒshèng “肝火旺” غا قاراڭ.

【肝火旺】 gānhuǒwàng جىلد - خور؛ تېرىككەك؛ چۈس مېجەز؛ تىرتەك؛ ئاچچىقى يامان.

【泔水缸】 gānshuǐgāng يۈندى ئىدىشى؛ كەڭ قورساق؛ كۆكسى - قارنى كەڭ؛ گەپ كۆتۈرەلەيدىغان.

【赶潮流】 gǎncháoliú سۇ ئېقىنىنى قوغلاشماق؛ دەۋرنىڭ ئېقىمىغا يۈزلىنىش؛ دۇنيا ئېقىمىغا يۈزلەنمەك.

【赶饭吃】 gǎnfànchī قورساق باقماق؛ كىشىنىڭ جۇۋىسىدا تەرلىمەك؛ جان باقتى.

【赶浪潮】 gǎnlàngcháo
“赶浪头” غا قاراڭ.

【赶浪头】 gǎnlàngtōu مودا
قوغلاشماق؛ ئېقىمغا يۈزلەنمەك؛
دورامچىلىق قىلماق؛ يېڭىلىققا
ئىنتىلمەك.

【赶门子】 gǎnménzi يول
تاپماق؛ ئامال تاپماق؛ ئېپىنى
قىلماق؛ ئېپىنى تاپماق؛ ئىشنىڭ
ئېپىنى تاپماق.

【赶末班车】 gǎnmòbānchē
ئاخىرقى نۆۋەتچى ماشىنىغا
ئۈلگۈرمەك؛ ئاخىرقى ئىمكانىيەتنى
قولدىن بېرىپ قويماسلىق؛ ئاخىرقى
پۇرسەتنى چىڭ تۇتماق.

【赶热闹】 gǎn rènao قىزىق-
چىلىق قىلماق؛ تاماشا قىلماق.

【赶时髦】 gǎnshímáo مودا
قوغلاشماق؛ مودىغا ماسلاشماق.

【赶趟儿】 gǎn tàngr ئۈلگۈر-
مەك؛ يېتىشمەك؛ تاماشا كۆرمەك.

【赶新潮】 gǎnxīncháo يېڭى
ئېقىمغا ماسلاشماق؛ يېڭىلىققا
يۈزلەنمەك؛ مودا قوغلاشماق؛ مودىغا

ماسلاشماق.

【赶鸭子上架】 gǎn yāzi
shàng jià ئۆردەكنى قونداققا زور-
لىماق؛ تۆگىنى ئۈسسۈلگە تارتماق؛
قىلالمايدىغان ئىشقا زورلىماق؛
قىينىماق؛ تەڭلىكتە قالدۇرماق؛
ئادەمنى قىين ئەھۋالدا قويماق؛
قارىغۇنى يارغا قىستىماق.

【感情投资】 gǎnqíng-tóuzī
ھېسسىيات دەسمايىسى؛ ئالاقە
قويۇقلاشماق؛ تۇيغۇنى ئۆستۈرمەك؛
ئالدىن بەدەل تۆلمەك؛ يول ئاچماق.

【敢死队】 gǎnsǐduì پىدائىي-
لار؛ ئۆلۈمدىن قورقمايدىغانلار.

【敢于碰硬】 gǎnyúpèngyìng
يامان بىلەن ئېلىشىشقا جۈرئەت
قىلماق؛ ئەسكى ئادەمدىن
قورقماسلىق؛ قىيىنچىلىقتىن
قورقماسلىق؛ مۈشكۈل ئىشتىن باش
تارتىماسلىق.

【橄榄枝】 gǎnlǎnzhī زەيتۇن
شېخى (تېنچلىق سىمۋولى).

【钢铁长城】 gāngtiě cháng
chéng پولات ئىستېھكام؛ پولات
سېپىل؛ پولات قورغان.

【钢铁战士】 gāngtiě zhànshì
پولات جەڭچى؛ پولاتتەك ئىرادىلىك
جەڭچى.

【高不成，低不就】 gāo bù
chéng, dī bù jiù چوڭى قولدىن
دىن كەلمەيدۇ، كىچىكىنى
ياراتمايدۇ؛ يۇقىرىغا قولى يەتمەيدۇ،
تۆۋەننى ياراتمايدۇ؛ چوڭ ئىش
قولدىن كەلمەيدۇ، كىچىكىگە قولى
بارمايدۇ؛ ئارمانغا تۇشلۇق دەرمان
يوق؛ ھالىغا باقماي ھال تارتماق؛
ئارزۇ كۆپ، دەرمان ئاز؛ نەزىرى
ئۈستۈن، ھالى بوش.

【高门槛】 gāoménkǎn بوسۇغا
ئېگىز؛ ئاتلاپ ئۆتكىلى بولمايدىغان
بوسۇق؛ ئوقۇرى ئېگىز؛ ئۆتكەل.

【高帽子】 gāo màozi ئېگىز
قالپاق؛ ئۈزۈن قالپاق؛ خوشامەت
قىلماق؛ ماختاپ ئۇچۇرماق؛ پۈتتە
ھۆل خىش قويماق؛ قۇرۇق
ئۆستەڭگە مىراپ بولماق.

【高起点】 gāoqǐdiǎn باشلىدىن
نىش نۇقتىسى يۇقىرى بولماق.

【高枝儿】 gāo zhīr ئېگىز ئو-
قۇر؛ ئورنى يۇقىرى؛ چوڭ ئەمەلدار؛
رولى چوڭ؛ ھوقۇقى چوڭ؛
كۈچلۈك؛ تەسىرلىك؛ تەسىرى

چوڭ؛ مەرتىۋىلىك.

【高姿态】 gāozītài قورساقنى
كەڭ تۇتماق؛ ھېسابلاشماستىق؛
ئېسىل پەزىلەت؛ كەڭ قورساق؛
ئالىجانابلىق.

【搞小动作】 gǎoxiǎo dòngzuò
بولمىغۇر قىلىقلارنى قىلماق؛ ناتوغرا
ھەرىكەتتە بولماق.

【告黑状】 gào hēizhuàng
چېقىمچىلىق قىلماق؛ چېقىپ
قويماق؛ ئارقىدىن كوچىلىماق.

【告御状】 gào yùzhuàng پا-
دشاھقا ئەر ز سۇنماق؛ يۇقىرىغا ئەر ز
يازماق؛ مەركەزگە ئەر ز سۇنماق.

【告枕头状】 gào zhěntóu-
zhuàng ياستۇق غەيۋىتى قىلماق؛
ئۆز ئېرىگە ئەر ز قىلماق؛
ئاشنىسىنىڭ غەيۋىتىنى ئاڭلىماق؛
ئەر كىشىگە غەيۋەت قىلىپ بەرمەك.

【胳膊拧不过大腿】 gēbo
nǐng bù guò dàtuǐ بېلەك پۈت-
نى قايرىيالماس؛ ئاجىزلار
كۈچلۈكلەرگە ھامان يەم بولىدۇ؛
تاشقا ياڭاقنىڭ تەڭ بولغىنى نەدە.

【胳膊折了往袖子里藏】 gēbo shéle wǎng xiùzi lǐ cáng
قول سۇنسا يەڭ ئىچىدە، باش يېرىلسا بۆك ئىچىدە؛ تىل قىسىنچىلىقى تارتماق.

【胳膊肘朝外拐】 gēbozhǒu cháo wài guǎi
قول تېشىغا ئېگىلمەك؛ داننى ئۆيدە يەپ، سىرتتا كاكىلىماق.

【鸽子笼】 gēzilóng
كەپتەر قەپىزى؛ تار ئۆي؛ قەپەزدەك كىچىك ئۆي؛ توخۇ كاتىكى؛ توخۇ كاتىكىدەك ئۆي.

【割尾巴】 gēwěibā
يامان ئادەتتىن قول ئۈزمەك؛ قالدۇقلىرىنى تۈگەتمەك؛ يىلتىزغا پالتا چاپماق؛ چورت قول ئۈزمەك؛ قۇيرۇقنى كەسمەك.

【隔层纸】 gécéngzhǐ
دېرىزىدە نىڭ قەغەزىگە قول تىقىلا تېشىلەر؛ ئېغىزدىن چىققاننى ھامان چۈشىنىۋالماق؛ ئىچىدە بىلگەنگە ئىشارەت قىلىپ قويسلا چۈشىنەر؛ ئاقىلغا ئىشارەت؛ ئارازلىق؛ كېلىشەلمەسلىك مەۋجۇت.

【隔年衣裳隔夜饭】 génián yīshang géyè fàn
بىر كېچە تۈ - بىر كېچە تۈ.

رۇپ قالغان ئاش؛ كونا چاپان؛ ۋاقتى ئۆتۈپ كەتكەن ئاش؛ كونسراپ قالغان؛ كونا ئىشلار؛ ۋاقتى ئۆتۈپ كەتكەن؛ ۋاقتى ئۆتكەن.

【隔夜账】 géyèzhàng
تۈنەپ قالغان ھېسابات؛ بۇرۇنقى شاپائەت ۋە ئاداۋەت؛ ئىلگىرىكى مۇھەببەت - نەپرەت؛ كونا ئاداۋەت.

【各打各的算盘】 gè dǎ gè de suànpan
ھەركىم ئۆز ئالدىغا چوت سوقماق؛ مىڭ كالىدا مىڭ خىيال؛ ھەر كالىدا ھەر خىيال؛ بىر ياقىدىن باش چىقىرماسلىق.

【各打五十大板】 gè dǎ wǔshí dà bǎn
ھەربىرىنى ئەل - لىك پالاق ئۇرماق؛ ھەق - ناھەقنى سۈرۈشتۈرمەيلا ھەرقايسى تەرەپنى ئەيىبلەمەك؛ بىر تاياق بىلەن ھەيدىمەك؛ ئوخشاش جازا بەرمەك؛ ئاق - قارىنى ئايرىماسلىق.

【各人洗面各人光】 gè rén xǐ miàn gè rén guāng
كىم يۈزىنى يۇسا، شۇنىڭ يۈزى يورۇق بولار؛ ئىشلىگەنگە ئاش بار.

【各扫门前雪】 gèsǎo mén-qian xuě
ئۆزۈڭنى بىل، ئۆز -

گىنى قوي؛ كۆتىگىنى قىس؛ يولۇڭغا
ماڭ؛ يوقىلاڭ ئىشقا ئارىلاشما؛
ھەركىمنىڭ قازىنى ئۆزىگە.

【各养的各疼】 gè yǎng de
gè téng قاغا بالام ئاپئاق،
كىرىپە بالام يۇمشاق؛ ھەركىمنىڭ
ئۆزىگە، ئاي كۆرۈنەر كۆزىگە.

【各走各的阳关道】 gè zǒu
gède yángguāndào ھەركىم
ماڭار ئۆز يولىغا؛ ھەركىم ئۆز
ھەلەكچىلىكى بىلەن بولماق؛ ھەركىم
ئۆز يولىغا ماڭماق.

【给根棒槌认作针】 gěi gēn
bàngchuí rènzuò zhēn توقماق
بەرسە يىڭنە دەپ قارىماق؛ بېشىدا
سۈپى بار؛ بۆكىگە جىگدە سالغاننى
بىلمەيدىغان؛ يالغاننى راست دەپ
قارىماق؛ ئالدىغانغا ئىشەنمەك؛
ھاماقەت؛ ئالدام خالتىغا ئاسان
چۈشىدىغان.

【给脸不要脸】 gěi liǎn bù
yào liǎn ئىززىتىنى بىلمەسلىك؛
ياخشىلىق قىلغاننى بىلمەسلىك؛
بۆكىگە جىگدە سالغاننى بىلمەيدىغان.

【给脸上抹黑】 gěi liǎn shàng
mǒ hēi سەتلەشتۈرمەك؛ قارىلىد.

ماق؛ يۈزىگە قارا سۇۋىماق.

【给脸上贴金】 gěi liǎn
shàng tiējīn يۈزىگە ھەل بەر-
مەك؛ ئۆزىنى گۈزەللەشتۈرمەك؛
ئۆزىنى بېزەپ كۆرسەتمەك.

【给台阶儿】 gěitáijiēr يۈزىنى
قىلماق؛ پەشتاقتىن چۈشىدىغان شوتا
بەرمەك؛ ئوڭۇشسىز ئەھۋالدىن
قۇتۇلۇش يولىنى تېپىپ بەرمەك؛
يول قويماق.

【给甜头】 gěitiántou نەپ
بەرمەك؛ يەم بەرمەك؛ نەپسىنى
قاندۇرماق؛ گېلىنى ياغلىماق.

【给颜色】 gěiyánsè يامان
لىقىنى كۆرسەتمەك؛ كارامىتىنى
كۆرسەتمەك؛ ئۆزىنى تونۇتۇپ
قويماق؛ ئەدىپىنى بېرىپ قويماق؛
ھەيۋە قىلماق؛ قورقۇتماق.

【根据地】 gēnjùdì بازا؛
ئورۇن؛ تايانچ بازا؛ جاي.

【根子粗】 gēnzicū يىلتىزى
چوڭقۇر؛ ئاساسى چىڭ؛ ئارقا تېرىكى
چىڭ؛ يۆلەنچۈكى كۈچلۈك؛ ھىماتى
كۈچلۈك؛ ھامىيسى كۈچلۈك.

【根子深】 gēnzishēn يىلتىزى چوڭقۇر؛ ئاساسى چىڭ؛ يۆلەنچۈكى كۈچلۈك؛ ھىماتى كۈچلۈك.

【根子硬】 gēnziyìng ئارقا يۆلەنچۈكى چىڭ؛ ئارقا تېرىكى چوڭ؛ يۆلەنچۈكى كۈچلۈك؛ ھىماتى كۈچلۈك.

【根子正】 gēnzizhèng يىلتىدە - تۈز؛ تېگى - تەكتى ياخشى؛ ئاساسى ياخشى؛ توغرا؛ پاك؛ ساپالىق.

【跟屁虫】 gēnpìchóng ئەگەش - كەك؛ نان قولى؛ نان كۈچۈكى؛ ئەگەشكۈچى؛ پاشا لىچىنكىسى؛ لىڭگىرتاقتاق؛ دورامچى؛ ئۆز پىكىرى يوق.

【跟屁股】 gēn pìgǔ “跟屁虫” غا قاراڭ.

【更上一层楼】 gèng shàng yī céng lóu يەنىمۇ بىر بالداق ئۆرلىمەك؛ يەنىمۇ ئىلگىرىلىمەك؛ تېخىمۇ ئالغا باسماق.

【弓上弦，刀出鞘】 gōng shàng xián, dāo chū qiào تىر - كىشىپ تۇرماق؛ تېگىپ كەتسە

پارتلاپ كەتمەك؛ قىل ئۈستىدە تۇرماق؛ قارىمۇقارشى بولۇپ تۇرماق؛ تەييارلىقلار پۈتمەك؛ تەييارلىنىپ بولماق.

【公式化】 gōngshìhuà ئەندە - زىچىلىك قىلماق؛ قېلىپبازلىق؛ قاتماللىق.

【公说公有理，婆说婆有理】 gōng shuō gōng yǒulǐ, pó shuō pó yǒulǐ قېيىن ئاتىسىنىڭ قېيىن ئانامنىڭ قېيىن ئانامغا راست، قېيىن ئانامنىڭ قېيىن ئانامغا راست؛ ھەركىم ئۆز سۆزىنى يورغۇلاتماق؛ ھەركىم ئۆز گېپىنى يورغۇلاتماق؛ ھەركىمنىڭ سۆزى ئۆزىگە راست.

【公文旅行】 gōngwén-lǚxíng خەت - ئالاقە قولدىن قولغا ئۆتۈپ چۆرگىلەپ يۈرمەك؛ ھۆججەت قولدىن قولغا ئۆتمەك؛ خەت - ئالاقە ئاستا كەلمەك؛ ھۆججەتنى قولمۇقول كۆرۈپ چىقماق.

【公有公理，婆有婆理】 gōng yǒu gōng lǐ, pó yǒu pó lǐ “公说公有理，婆说婆有理” غا قاراڭ.

【公子哥儿】 gōngzǐgēr بەگزا.

دە؛ بايۋەچچە؛ تەييارغا ھەييار.

【攻坚战】 gōngjiānzhàn
مۇستەھكەم ئىستىھكامغا ھۇجۇم
قىلىش ئۇرۇشى؛ شىددەتلىك جەڭ؛
قاتتىق جەڭ قىلىش.

【狗摆尾】 gǒubǎiwěi قۇيرۇ-
قىنى شىپاڭشىتماق؛
كۈچۈكلەنمەك؛ خۇشامەتچىلىك
قىلماق؛ نەسلى پەس؛ قۇللارچە باش
ئەگمەك.

【狗吃屎】 gǒuchīshǐ دۈم
چۈشمەك؛ يەر قۇچاقلىماق؛ يامان
ئادەت ئۆزگەرمەسلىك؛ ئەسكى قىلىق
ئۆزگەرمەسلىك؛ سۈت بىلەن كىرگەن
خۇي جان بىلەن چىقىدۇ؛ ئىت
قەيەرگە بارمىسۇن پوق يەيدۇ؛ تاسما
يېگەن ئىت ئۆلگىچە خۇيىنى
تاشلىماس؛ ئىت ئىتلىقنى قىلمىسا
كۆڭلى تىنماس.

【狗骨头】 gǒu gútóu
”贱骨头“ غا قاراڭ.

【狗拿耗子】 gǒu ná hàozi
ئىت چاشقان تۇتۇپتۇ؛ ئۆزىگە
مۇناسىۋەتسىز ئىشلارغا
ئارىلىشىۋالماق؛ ئىت چاشقان
تۇتماقچى بولغاندەك؛ يوقىلاڭ
ئىشلارغا ئارىلاشماق؛ باشقىلارنىڭ

ئىشىغا ئارىلاشماق.

【狗尿苔】 gǒuniàotái مۇنا-
پىق؛ چۈپرەندە؛ بۇزۇق.

【狗皮膏药】 gǒupí-gāoyao
ئىت تېرىسىگە سۈركەپ ئىشلەنگەن
مەلھەم؛ ئالدامچىلىق؛
ساختىپەزلىك؛ ئالدام خالتا.

【狗肉上不得正桌】 gǒuròu
shàng bù de zhèngzhuō قوتۇر
ئېشەك جەڭگە ياراشماس، كۆيۈك نان
داستىخانغا.

【狗屎堆】 gǒushǐduī پىرگە-
نىچىلىك كىشى؛ يارىماس؛ ئەسكى؛
ئىپلاس؛ نىجاسەت؛ نىجىس.

【狗头军师】 gǒutóu-jūnshī
قاپاقباش مەسلەھەتچى؛ نەس
مەسلەھەتچى.

【狗腿子】 gǒutuǐzi پاچاقچى؛
يالاچقى؛ غالچا.

【狗血喷头】 gǒuxuè-pēntóu
تىللاپ رەسۋاسىنى چىقارماق؛
ئاغزىدىن ئاق ئىت كىرىپ، كۆك
ئىت چىقماق؛ ئاغزىنى بۇزۇپ
تىللاش؛ رەسۋا تىللار بىلەن

تېللىماق. ياماننىڭ ئاغزىدىن ياخشى گەپ چىقماس.

【狗眼看人】 gǒu yǎn kàn rén يامان كۆز بىلەن قارىماق؛ سارنىڭ نەزىرىدە چۈجە قۇش ئەمەس، باينىڭ نەزىرىدە قۇل ئادەم ئەمەس.

【狗咬狗】 gǒu yǎo gǒu ئىت بىلەن ئىت تالاشماق؛ ئىتلار بىر-بىرى بىلەن تالاشماق؛ ئىت تالاشقانداك.

【狗杂种】 gǒu zǎ zhǒng ھارام-زادە؛ بۇزۇق؛ پەسكەش.

【狗仔队】 gǒu zǎi duì پايلاق-چىلار؛ پايلاقچى مۇخبىرلار.

【狗崽子】 gǒu zǎi zi كۈچۈك؛ ئىتنىڭ بالىسى؛ ئىپلاس.

【狗仗人势】 gǒu zhàng rén ئىت ئىگىسى بىلەن كۈچ-شۈك؛ ياماننى يانتاياق قىلىش؛ تايانچىم بار دەپ يوغانچىلىق قىلماق؛ يۆلەنچۈكۈم بار دەپ زومىگەرلىك قىلماق.

【狗嘴里吐不出象牙】 gǒu zuǐ li tǔ bù chū xiàngyá ئاغزىدىن پىل چىشى چىقماس؛

【狗坐轿子】 gǒu zuò jiàozǐ ئىززەتلىگەننى بىلمەسلىك؛ ھۆرمەتلىگەننى بىلمەسلىك؛ ياخشى-ياماننى پەرق ئەتمەسلىك.

【够劲儿】 gòu jìn'r قالتىس؛ كارامەت؛ ھالىغا ۋاي.

【够面子】 gòu miànzi يۈزىنى ئايسىماق؛ يۈزىگە قارىماق؛ يۈزىنى قىلماق؛ يۈزى چوڭ.

【够朋友】 gòu péngyou ئەسقات-ماق؛ دوستلۇققا لايىق ئىش قىلماق؛ دوستلۇقنى يەتكۈزۈمەك.

【够味儿】 gòu wèir تازا قام-لاشتۇرماق؛ دىتىغا ياقماق؛ قالتىس؛ كارامەت.

【姑奶奶】 gū nǎi nai كىچىك ئاچا؛ ۋاي قىزىم؛ ۋاي ئانىكا.

【骨节酥】 gǔ jié sū سۆڭەك-پۆڭەك ئېرىپ كەتمەك؛ لاسسىدە بوشىشىپ كەتمەك؛ جۇغۇلداپ كەتمەك؛ بوشاپ ھالىدىن كەتمەك؛ مەپتۇن بولماق؛ مەست بولماق.

【骨牌效应】 gǔpáixiàoyìng
 “多米诺骨牌” گە قاراڭ.

【骨肉同胞】 gǔròu tóngbāo
 قان - قېرىنداشلار؛ قېرىنداشلار.

【骨头软】 gǔtóuruǎn جىگىرى
 يوق؛ ئىرادىسىز؛ بوشاڭ؛
 جىگەرسىز؛ شىجائەتسىز.

【骨头硬】 gǔtóuyìng قاتتىق
 سۆڭەك؛ جىگەرلىك؛ ئىرادىلىك؛
 قەيسەر؛ ئېگىلمەس؛ شىجائەتلىك.

【骨子里】 gǔ zǐ lǐ كۆڭۈلدە؛
 ئىچىدە؛ ماھىيەتتە؛ چىن قەلبىدىن.

【故纸堆】 gù zhǐ duī كىگىز
 كىتابلار دۆۋىسى، كونا قەغەزلىر
 دۆۋىسى؛ كونا كىتاب - ماتېرىياللار؛
 قەدىمكى كىتابلار.

【顾大局】 gùdàjú ئومۇمىيەت.
 كە ئېتىبار بەرمەك؛ ئومۇمىيەتنى
 كۆزدە تۇتماق؛ چوڭ ۋەزىيەتنى كۆزدە
 تۇتماق.

【顾脑袋，不顾屁股】 gù
 nǎodai, bùgù pìgu ئۇنى دەپ
 بۇنىڭدىن قۇرۇق قالماق؛ بىر قولىنى
 ئىككى قىلالماسلىق؛ بۇنى دەپ

ئۇنىڭدىن قۇرۇق قالماق؛
 يېتىشەلمەسلىك؛ كۆز ئالدىدىكىنىلا
 ئويلاپ، كېلەچەكنى ئويلىماسلىق.

【雇佣军】 gùyòngjūn ياللانما
 قوشۇن؛ ياللانمىلار؛ ياللانما
 ئەسكەرلەر (لەشكەر).

【瓜菜代】 guācàidài ئاشنىڭ
 ئورنىنى كۆكتات بىلەن تولدۇرماق؛
 خەمەكنى ئاشلىق ئورنىدا
 ئىشلەتمەك؛ ئۆلچەمنى تۆۋەنلەتمەك؛
 ناچار مالنى ياخشى مال ئورنىدا
 ساتماق.

【呱呱叫】 guāguājiào قالتىس؛
 ئوت چىقىرىۋەتمەك؛ كارامەت
 ياخشى؛ ئالتۇندەك؛ تەڭداشسىز؛
 ناھايىتى ياخشى.

【刮鼻子】 guābízi تەنقىد
 ئاڭلىماق؛ تەنقىدلەنمەك؛
 تەنقىدلىمەك؛ ئەيىبلەمەك؛ خىجىل
 بولماق؛ نومۇس قىلماق.

【刮地皮】 guādìpí شىلىۋال.
 ماق (مال - مۈلكىنى)؛ شىلىپ
 ئالماق؛ شىلىپ ئالغۇچى؛ قانخور؛
 جازانخور.

【刮胡子】 guāhúzi تەنقىد
 قىلماق؛ تەنقىدلەنمەك؛

ئەيىبلەمەك؛ تەنبە بەرمەك.

【刮冷风】 guālěngfēng سوغۇق گەپ قىلماق؛ تاپا - تەنە قىلماق؛ گەپ - سۆز تارقىتىش.

【刮脸皮】 guāliǎnpí ئۇيات - ئۇيات دېمەك؛ زاتلىق قىلماق؛ مازاق قىلماق؛ شاڭخو قىلماق؛ مەسخىرە قىلماق.

【刮台风】 guātáifēng تەيفېڭ (تايڧون) بورىنى چىقىماق؛ غۇلغۇلا كۆتۈرمەك؛ غوۋغا پەيدا قىلماق.

【刮旋风】 guāxuànfēng قۇيۇن چىقىماق؛ پايپىتەك بولماق؛ ئالدىراڭغۇ؛ ئالدىراپ چۆرگىلەپ كەتمەك؛ يېنىكلىك قىلماق؛ قىزىققانلىق قىلماق.

【刮阴风】 guāyīnfēng سوغۇق شامال چىقىماق؛ سوغۇق گەپ قىلماق؛ تاپا - تەنە قىلماق؛ نارازىلىق كەيپىياتى قوزغىماق؛ پىتنە - ئىغۋا تارقىتىش؛ ئىغۋاگەرچىلىك قىلماق؛ پىتنە - پاسات تېرىماق؛ قارا چاپلىماق؛ بۆھتان چاپلىماق.

【挂彩儿】 guà cǎir شەلپەر تارتماق؛ يارىدار بولماق؛ يارىلانماق.

【挂勾子】 guà gōuzi مالىنى سېتىۋەتمەك؛ سودىسى ئاقماق؛ ئوقەت قىلماق.

【挂黄牌】 guàhuángpái "亮黄牌" گە قاراڭ.

【挂幌子】 guàhuǎngzi ۋىۋىسكا ئاسماق؛ چىرايىغا چىقىماق؛ چىرايىدىن بىلىنمەك؛ چىرايىدىن چىقىپ تۇرماق؛ نىقاب بىلەن؛ نىقاب ئاستىدا؛ باھانە؛ ۋەج كۆرسەتمەك.

【挂脚粮】 guàjiǎoliáng ئىش ھەققى؛ سىمكار؛ ئايلىق؛ مائاش.

【挂空挡】 guàkōngdǎng خوتنى بوش خوتقا قويماق؛ ئەمەلىيلەشتۈرمەسلىك؛ ئەمەلگە ئاشماسلىق؛ ئەمەلگە ئاشۇرماسلىق؛ قۇرۇق ئەمچەك سالماق؛ شەكىلئازلىق قىلماق.

【挂免战牌】 guàmiǎnzhàn-pái ئۇرۇشماسلىق بەلگىسى چىقىش قارماق؛ ئۇرۇشماسلىق؛ يارىشىپ قالماق؛ ئۇرۇشنى توختاتماق؛ مۇسابىقىدىن ۋاز كەچمەك؛ مۇسابىقىدىن چېكىنىپ چىقىماق.

【挂牌子】 guàpáizi يوپۇق

ئاچماق؛ تاختاي ئاسماق؛ ۋىۋىسكا
ئاسماق؛ ئىشنى باشلىماق؛ پوزىتسىيە
بىلدۈرمەك؛ شەخسىيلىكنى مەلۇم
قىلماق؛ نىقاب بىلەن؛ نىقاب
ئاستىدا؛ ھەر خىل باھانە بىلەن.

【挂起来】 guàqǐlái ئېسىپ قوي-
ماق؛ قويۇپ تۇرماق؛ كارى
بولماسلىق.

【挂上钩】 guàshànggōu
چاتماق؛ مۇناسىۋەت باغلىماق؛ ئالاقە
باغلىماق؛ ئالاقە ئورناتماق.

【挂上号】 guàshànghào نومۇر
ئالماق؛ قاتارغا قويماق؛ رويخەتكە
كىرگۈزمەك؛ تىلغا ئېلىنماق.

【挂帅印】 guàshuàiyìn قوماند-
دان قىلماق؛ قوماندانلىق قىلماق؛
بىرىنچى قول باشلىق بولماق؛
ئاساسلىق مەسئۇل خادىم.

【挂羊头，卖狗肉】 guà
yángtóu, mǎi gǒuròu قوي كال-
لىسىنى ئېسىپ قويۇپ، ئىت گۆشى
ساتماق؛ قۇيرۇق كۆرسىتىپ، ئۆپكە
ساتماق (سېتىپتۇ).

【挂油瓶】 guàyóupíng ئاغزىنى
دومىسايتماق؛ خاپا بولماق؛
ئاچچىقلانماق.

【挂招牌】 guàzhāopái
“挂牌子” غا قاراڭ.

【关上门打狗】 guānshàng
mén dǎ gǒu ئىشكنى تاقىۋېلىپ
ئىتنى ئۇرماق؛ ئالدىن تەييارلىق
قىلىۋېلىپ زەربە بەرمەك؛ ئالداپ
قىسماققا ئېلىپ يوقاتماق؛ ئالداپ
ئىچكىرىگە كىرگۈزۈپ ئۇرماق.

【关系户】 guānxìhù مۇناسى-
ۋەتلىكلەر؛ ئالاقە باغلىغانلار؛
چۆپقەتلەر؛ چۆپقەتداشلار.

【关系网】 guānxìwǎng مۇنا-
سىۋەت تورى؛ ئالاقە تورى؛ چۆپقەتلەر
تورى.

【关系学】 guānxìxué مۇناسى-
ۋەت ئىلمى؛ چۆپقەتچىلىك.

【观潮派】 guān cháopài چەت-
تىن كۆزەتكۈچى؛ چەتتىن قاراپ
تۇرغۇچىلار؛ گۇمانىي قارىغۇچىلار.

【观风色】 guān fēngsè ئەھۋال-
نى كۆزەتمەك؛ شامال يۆنىلىشىنى
كۆزەتمەك؛ ۋەزىيەتنى كۆزەتمەك.

【观世音】 guānshìyīn مەبۇدە؛
شەپقەتچى.

【官场如戏场】 guāncháng rǔ xì chǎng ئەمەلدارلار پائالدا- يىتى گويىكى ئويۇن؛ ئەمەلدارلار سورۇنى گويىكى سەھنە (ئويۇن مەيدانى).

【官样文章】 guānyàng-wén-zhāng قۇرۇق قەغەزۋازلىق؛ قۇرۇق رەسمىيەتچىلىك؛ ھەشەمەتلىك ھۆججەت؛ قۇرۇق گەپ بىلەن تولغان ماقالە.

【棺材瓢子】 guāncái-rángzi بىر پۇتى گۆرگە ساڭگىلىماق؛ ئۆمرى ئاز قالماق؛ جان تۇمشۇقىغا كەلمەك (يەتمەك)؛ ساناقلىقلا كۈنى قالماق.

【棺材檀子】 guāncái-xuànzi “棺材瓢子” غا قاراڭ.

【管他三七二十一】 guǎn tā sān qī èrshíyī “不管三七二十一” غا قاراڭ.

【贯纱帽】 guànshāmào قارا كۈلىنى يەرگە ئۇرماق؛ تاجنى يەرگە ئۇرماق؛ ئۆز ۋەزىپىسىدىن ۋاز كەچمەك؛ ئىستېپا بەرمەك (ئاچچىق قىلىپ)؛ خىزمەتتىن ئىستېپا بەرمەك.

【灌黄汤】 guànhuángtāng سېرىق ھاراق ئىچمەك (ھاراق ئىچكەن ئادەمنى تىللاشتا)؛ ھاراق ئىچمەك؛ زابوي بولۇپ يۈرمەك.

【灌马尿】 guànmǎniào “灌猫尿” غا قاراڭ.

【灌猫尿】 guànmāoniào سېرىق سۇ ئىچمەك؛ ئىشەك سۈيدۈكى ئىچمەك؛ سېرىق سۈيدۈك ئىچمەك؛ ھاراق ئىچمەك.

【灌迷魂汤】 guànmíhúntāng “喝迷魂汤” غا قاراڭ.

【灌米汤】 guànmǐtāng شېرىن سۆزلەر بىلەن ئازدۇرماق؛ دوپپىسىغا (بۆكىگە) جىگدە سالماق؛ ھۆل خىشقا دەسسەتمەك.

【灌蜜水】 guànmìshuǐ شېرىن ھايات؛ بەختلىك تۇرمۇش؛ ھەسەلگە چىلانغاندەك.

【光吃炒豆不炸锅】 guāng chī chǎodòu bù zhà guō پاي-دېسى باركى زېمىنى يوق؛ دەسمايسىز پايىدا؛ پايىدا بار، زىيان يوق.

【光杆儿司令】 guānggānr-sī

ling ئەسكەرسىز كوماندىر؛ يالغۇز قالماق؛ ئەسكەرسىز قوماندىن؛ يېگانە قوماندىن؛ ياردەمچىسىز كىشى؛ ياردەمچىسىز رەھبەر؛ يالغۇز كىشى؛ يالغۇز قوماندىن.

【光棍汉】 guānggùnhàn بويى- تاق؛ ئۆيلەنمىگەن.

【光屁股】 guāngpìgu قىپيا- لىكچا؛ يان قۇرۇق؛ يالاڭتۇش؛ ھېچنېمىسى يوق.

【归正果】 guīzhèngguǒ بەخت- قۇتقا ئېرىشمەك؛ توغرا يولغا ماڭماق؛ بۇرخان بەختىگە ئېرىشمەك؛ توغرا يولغا قايتماق.

【鬼八挂】 guǐ bāguà يامان نىيەت؛ بۇزۇق نىيەت.

【鬼把戏】 guǐbǎxì ھىيلە- مىكىر؛ ھىيلە- نەيرەڭ؛ نەيرەڭۋازلىق؛ كۆز بويماق.

【鬼吹灯】 guǐchuīdēng يوشۇ- رۇن بۇزغۇنچىلىق قىلماق؛ قارا نىيەتلىك قىلماق؛ قەستكە ئۇچرىماق؛ پېيىگە چۈشمەك؛ ھىلىگەرلىك؛ قەست قىلىنماق.

【鬼打墙】 guǐdǎqiáng قەست

قىلماق؛ سۇيقەست قىلماق؛ ئورا كولىماق؛ يوشۇرۇن توسالغۇلۇق قىلماق؛ توسقۇنلۇق قىلماق؛ كاشلا قىلماق.

【鬼点子】 guǐdiǎnzi يامان ئەقىل؛ يامان خىيال؛ ھىيلە- مىكىر؛ چارە؛ ئامال؛ مۇستەقىل قاراش (پىكىر).

【鬼花招】 guǐhuāzhāo نەپ- رەڭ؛ نەيرەڭۋازلىق؛ ھىيلە- مىكىر؛ ئۇستاتلىق؛ چارە- تەدبىر.

【鬼画符】 guǐhuàfú قاغا پۇتى خەت؛ سەت خەت؛ ئىرماپ- چىرماپ يېزىلغان خەت؛ ساختا گەپ؛ بىمەنە سۆز؛ ئەپسانە؛ يالغان- ياۋىداق؛ نەيرەڭ؛ نەيرەڭۋازلىق.

【鬼见愁】 guǐjiànchóu جىن- ئالۋاستىمۇ قورقماق؛ ھەرقانداق ئادەم كۆرسە قورقىدۇ؛ كىم كۆرسە بېشى ئاغرىيدىغان؛ بېشەم؛ ئۇششۇق؛ مۇتتەھەم.

【鬼精灵】 guǐjīnglíng ھىيلە- گەر؛ قاقۋاش؛ زېرەك؛ ئۆتكۈر.

【鬼门关】 guǐménguān پىل- سىرات؛ ئىنتايىن خەتەرلىك جاي؛ يولۋاس ئېغىزى؛ ئۆلۈم گىردابى؛

ئەڭ جىددىي پەيت.

【鬼名堂】 guǐmíngtáng ئاچا. يىپ نەرسە؛ نەيرەڭ؛ قىلىق؛ ھىيە - لە - نەيرەڭ.

【鬼算盘】 guǐsuànpán زىيان. كەشلىك؛ ھىيە - مېكر؛ يامان مەقسەت؛ يامان نىيەت؛ قەبھ ئوي - پىكر؛ يامان غەرەز؛ يوشۇرۇن پىلان.

【鬼剃头】 guǐtītóu شەيتان يالاپ كەتكەن باش؛ جىن يالاپ كەتكەن باش؛ يارغاق باش؛ تەڭگە تاز.

【鬼推磨】 guǐtuīmò ئىنتايىن قىيىن ئىش؛ ئەمەلگە ئاشۇرۇش قىيىن؛ قىيىن ئىشنى قىلماق؛ تەس ئىشنى قىلماق؛ باش ئەگدۈرمەك؛ ئۆز ئاغزىغا قارىتىۋالماق؛ تىز پۈكتۈرمەك؛ ئۆزىگە قارىتىۋالماق.

【鬼心眼】 guǐxīnyǎn ئەسكە. لىك؛ يامان نىيەت؛ يامان خىيال؛ بۇزۇق نىيەت؛ ئوسال پىكر.

【鬼知道】 guǐzhīdào جىنمۇ بىلمەيدۇ؛ ھەي تاڭ؛ ھېچكىم بىلمەيدۇ؛ كىم بىلسۇن.

【鬼主意】 guǐ zhǔyi يامان نىيەت؛ يامان خىيال؛ نەيرەڭ؛ ئەپچىل چارە.

【贵族学校】 guìzú xuéxiào ئاقسۆڭەكلەر مەكتىپى؛ بايۋەچچىلەر مەكتىپى.

【滚刀肉】 gǔndāoròu مۇتتە. ھەم؛ ئارسىز ئادەم؛ كۆكەمە؛ ئۆكتەم؛ يولسىز ئادەم؛ بۇدۇشقا؛ پىچاق ئۆتمەس؛ بەز.

【滚刀山, 下油锅】 gǔn dāoshān, xià yóuguō ئوتقا كىرگەن رىشتىنمۇ يانماسلىق؛ ھەرقانداق قۇربان بېرىشلەرگىمۇ تەييار تۇرماق؛ ھەرقانداق خەۋپ - خەتەر ۋە جەبەر - جاپاغا تەييار تۇرماق؛ تاغ يۈرەك.

【滚地皮】 gǔndìpí موللاق ئاتماق؛ ئىشتىن بوشتىلىپ پۇقرا بولماق؛ ھوقۇقىنى يوقاتماق؛ كۈچ ۋە تەسىرىنى يوقاتماق؛ يەرگە ئورماق.

【滚雪球】 gǔnxuěqiú قار پوم؛ بارغانچە يوغىنىماق؛ قار پومزىكىدەك يوغىنىماق؛ ئۈزلۈكسىز كۆپىيىپ بارماق؛ راۋاجلىنىپ كېتىۋەرمەك؛ كېڭەيمەك؛ قانات يايماق؛ كۆپەيمەك.

【裹脚布】 guǒjiǎobù پايتما؛ ھەم ئۇزۇن ھەم سېسىق؛ سېسىق پايتمىدەك ئۇزۇن؛ ھەم ئۇزۇن ھەم مەنىسىز(ماقالە)؛ باش - ئايىغى يوق؛ تېتىقسىز گەپ - سۆز.

【过场戏】 guòchǎngxì سەھنەدىن ئۆتمەك؛ قۇرۇق رەسمىيەتچىلىك، قىلماق؛ كۆرۈنۈشكە؛ رەسمىيەت ئۈچۈن قىلماق؛ پەقەت رەسمىيەت ئۈچۈنلا؛ رەسمىيەتچىلىك قىلماق؛ رەسمىيەت يۈزىسىدىن.

【过电影】 guòdiànyǐng كىنو كۆرگەندەك؛ بۇرۇلۇپ قارىماق؛ ئەسلىمەك؛ ئۆتكەن ئىشلارنى بىر - بىرلەپ ئەسلىمەك؛ كىنودەك كۆز ئالدىدىن ئۆتمەك.

【过独木桥】 guòdúmùqiáo يالغۇز ئاياغ كۆۋرۈكتىن ئۆتمەك؛ خەۋپ - خەتەرلىك يولدا ماڭماق؛ بوغما ھالەتنى بۇزۇپ تاشلىماق.

【过鬼门关】 guòguǐménguān پىلسىراتتىن ئۆتمەك؛ ئىنتايىن خەتەرلىك جايدىن ئۆتمەك؛ ئازاب چەكمەك.

【过河拆桥】 guòhé-chāiqiáo دەريادىن ئۆتۈۋېلىپلا كۆۋرۈكنى بۇزۇپتۇ؛ تۈزنى يەپ تۈزلۈققا

چىچىپتۇ؛ ۋاپاغا جاپا قىلماق؛ ئېشەك كۆۋرۈكتىن ئۆتكىچە.

【过河卒子】 guòhé-zúzi قەھرىمانلىق بىلەن ئالغا باسىدىغان ئادەم؛ جان پىدا قىلغۇچى؛ تىزگىنى باشقىلارنىڭ قولىدا بولماق؛ ئەركىسىز.

【过火儿】 guòhuǒر چىكىدىن ئېشىپ كەتمەك؛ بەك ئاشۇرۇۋەتمەك.

【过街老鼠】 guòjiē-lǎoshǔ كوچىدىن ئۆتكەن چاشقان؛ كوچىغا چىقىپ قالغان چاشقان؛ ھەممە ئادەمنىڭ لەنتىگە ئۇچرىغان يامان ئادەم؛ ئۇر - ئۇرغا قالماق.

【过紧日子】 guòjǐnrìzi تەس جان باقماق؛ ئاران كۈن ئالماق؛ قىسىپ كۈن ئۆتكۈزمەك؛ غورىگىل كۈن ئۆتكۈزمەك؛ تېجەپ كۈن ئۆتكۈزمەك.

【过来人】 guòlǎi rén تەجرىبىلىك ئادەم؛ ئىش كۆرگەن ئادەم؛ ئاقساقال؛ ...بېشىدىن كەچۈرگەن كىشى.

【过了筛子过箩】 guòle shāizi guò luó ئۆتكەمدىن ئۆتۈۋېتىش.

تۈپ، ئەلگەككە چۈشمەك؛ قايتا -
قايتا تاللىماق؛ قاتمۇقات تاسقىماق؛
تۈجۈپلەپ تاللىماق؛ خىللىماق؛ قايتا
- قايتا تاسقىماق.

【过了这个村，没这个店】

guòle zhège cūn , méi zhège

diàn ۋاقىت غەنىمەت؛ پۇرسەت
غەنىمەت؛ پۇرسەتنى قولدىن بېرىپ
قويۇشقا بولمايدۇ.

【过龙门】 guòlóngmén

“跳龙门” گە قاراڭ.

【过路财神】 guòlù-cáishén

قولى پۇل كۆرگەن؛ بايلىقنى قولدىن
ئۆتكۈزۈمەك؛ پۇلنى مەن ساناي، سەن
خەجلە؛ پۇلنى ساناش ھوقۇقى بار،
خەجلەش ھوقۇقى يوق؛ ئىگىدارلىق
ھوقۇقىغا ئىگە ئەمەس.

【过美人关】 guòměirénguān

پەرىزات ئۆتكىلىدىن ئۆتمەك؛
ساھىبجامال ھىيلىسىدىن خالىي
بولۇش؛ ئېزىقماسلىق؛ ئازماسلىق؛
سەتەڭلەرنىڭ ئېزىقتۇرۇشىغا
ئۇچرىماسلىق.

【过钱人】 guò qiánrén پارە -
خور؛ پارا بەرگۈچى؛ پارا ئىشىنى
بېجىرگۈچى.

【过筛子】 guòshāizi

“过了筛子过箩” غا قاراڭ.

【过梳子】 guòshūzi تارماق؛
رەتكە سالماق؛ سىستېمىلاشتۇرماق؛
رەتلىمەك؛ تەرتىپكە سالماق؛
تەپسىلىي ئېنىقلىماق؛ رەتكە
چۈشۈرمەك؛ تەرتىپلەشتۈرمەك.

【过水面】 guò shuǐmiàn سۇغا

چىلانغان چۆپ؛ تەمىنى يوقاتقان؛
قىممىتى قالمىغان؛ باشقىلار
تاشلىۋەتكەن.

【过五关, 斩六将】 guòwǔ-

guān zhǎnliùjiàng بەش چاقى -
سىدىن ئۆتكەندە ئالتە سەركەردىنى
قەتلى قىلماق (ئۈچ پادىشاھلىق
ھەققىدە قىسسە، دىكى)؛ قاتمۇقات
قىيىنچىلىقلارنى يەڭمەك؛ قاتمۇقات
توسالغۇلارنى بۆسۈپ ئۆتمەك؛ شان -
شەۋكەت خىزمەت تۆھپىسى؛
دەبدەبىلىك تۆھپە؛ ھەممىنى يېڭىپ
چىقماق.

H

【哈叭狗】 hābāgǒu ، كۈچۈك ، پىستە ؛ يالاقچى ؛ قۇل ؛ پەسكەش .

【哈韩族】 hāhánzú كورىيە ھەۋەسكارلىرى ؛ كورىيىگە چوقۇنغۇچىلار ؛ كورىيە مەدەنىيىتىگە ھەۋەس قىلغۇچىلار ؛ كورىيە مودىسىغا شەيدا بولغۇچىلار .

【蛤蟆镜】 hámajìng قارا كۆز - ئەينەك .

【海底眼】 háidǐyǎn خۇسۇ - سىيەت ؛ سىرلىق ئىش ؛ مەخپىيەت ؛ مەخپىي ئىش .

【海归派】 háiɡuīpài چەتئەل - دىن قايتىپ كەلگەن تالانتلىقلار ؛ چەتئەلدە ئوقۇپ كەلگەن ئىختىساسلىقلار .

【海龟派】 háiɡuīpài “海归派” گە قاراڭ .

【海外兵团】 hàiwài bīngtuán

چەتئەلدە تۇرۇۋاتقانلار ؛ چەتئەلدە تۇرۇۋاتقان جۇڭگولۇق تەنھەرىكەتچىلەر .

【害人虫】 hàirénchóng “害人精” غا قاراڭ .

【害人精】 hàirénjīng زىيان - داش ؛ جىن - شەيتان ؛ زىيانكەش ؛ ئالۋاستى ؛ ئالدامچى .

【害软骨病】 hàiruǎngǔbìng سۆڭەك يۇمشاقلىشىش كېسىلىگە گرىپتار بولماق ؛ سۆڭەك قاتماسلىق كېسەللىكى ؛ بوشاڭ ؛ ئىرادىسىز ؛ جاسارەتسىز ؛ جىگەرسىز ؛ شىجائەتسىز ؛ جىگىرى يوق .

【害死人还看出殡的】 hàisǐ rén hái kàn chūbìn de ئادەم - نى قان چىقارماي ئۆلتۈرۈپ ، مېيىت ئۈزاتقۇچىلارنىڭ تاماشىسىنى كۆرمەك ؛ مەككار ۋە قەبىھ ؛ ئادەمنى قەستلەپ ئۆلتۈرۈپ يەنە نامىزنى تاماشا قىلماق ؛ ئۇچىغا چىققان ھىلىگەرلىك ؛ زەھەرلىك نەيرەڭ .

【害头疼】 *hài tóuténg* باش قاتماق؛ باش ئاغرىماق؛ قىينالماق؛ خىجالەتچىلىكتە قالماق؛ تەڭلىكتە قالماق؛ ياقىتۇرماسلىق؛ بىزار بولماق؛ تويۇپ كەتمەك؛ زېرىكمەك.

【邯鄲梦】 *hándānmèng*
“黄粱梦” غا قاراڭ

【含金量】 *hánjīnliàng* ئالتۇن نىسبىتى؛ قىممەت مىقدارى؛ ئالتۇن مىقدارى؛ قىممىتى؛ قىممەتلىك دەرىجىسى.

【汉奸文艺】 *hànjiān wényì*
ساتقىنلىق ئەدەبىيات - سەنئىتى؛ مۇناپىق ئەدەبىيات - سەنئىتى.

【旱涝保收】 *hànlào-bǎoshōu* قۇرغاقچىلىق ۋە ھۆلچىلىك ۋاقتلىرىدىمۇ ھوسۇلغا كاپالەت بەرمەك؛ ھەرقانداق ۋاقتتا كىرىمگە تەسىر يەتكۈزمەيدۇ؛ پايدا ئېلىشتا گەپ يوق؛ ھەرقانداق ۋاقتتا ئىش ئوڭغا تارتماق؛ ھەمىشە پايدىسىنى كۆرمەك.

【旱鸭子】 *hànyāzi* بىنەم يەردىكى ئۆردەك؛ سۇ ئۇزۇشنى بىلمەيدىغان ئادەم.

【好把式】 *hǎo bǎshì* ماھىر؛

كاتتا ئۇستا؛ ماھىر تېخنىك؛ ھۈنەرگە پىششىق ئادەم.

【好花插在牛粪上】 *hǎo huā chā zài niúfèn shang* گۈلنى كالا تېزىكىگە تىكىپتۇ؛ ياخشى قىزنى ھۇرۇن ئەرگە بېرىپتۇ؛ گۆھەرنى تاشقا ئۇرماق؛ دىتسىز جورا؛ دىتسىز باش قوشقان ئەر - خوتۇن.

【好好先生】 *hǎohǎo xiānshēng* نېمە دېسە ھە دەيدىغان؛ نېمە دېسە ياق دېمەيدىغان؛ ياخشىچاق؛ كۆڭۈلچەك؛ كىشىلەرگە سەت كۆرۈنۈپ قېلىشتىن ئېھتىيات قىلىدىغان؛ ھەممىگە خوپ - خوپ دەپ تۇرماق.

【好家伙】 *hǎojiāhuo* بەللى؛ ياپىر؛ بارىكالا؛ ئاپىرىن؛ پاھ.

【好景不长】 *hǎojǐng bùcháng* ياخشى كۈن ئۇزاققا بارماس؛ ياخشىنىڭ ئۆمرى قىسقا؛ ياخشى ۋەزىيەت ئۇزاققا بارماسلىق؛ ياخشى تۇرمۇش ئۇزاققا بارماسلىق.

【好了疮疤忘了疼】 *hǎole chuāngbā wàngle téng* يارا ساقايسا ئاغرىقنى ئۇنتۇپتۇ؛ جاراھەت ساقىيىپلا ئاغرىقنى ئۇنتۇپتۇ؛ ياخشى

كۈنگە ئېرىشكەندە، يامان كۈننى
ئۈنتۈپتۇ؛ كۆرگەن كۈنۈڭنى ئۈنۈتۈمە،
شەرە چورۇقۇڭنى قۇرۇتۈمە.

【好了伤疤忘了疼】 hǎole
shāngbā wàngle téng
”好了疮疤忘了疼“ غا قاراڭ.

【好马不吃回头草】 hǎo mǎ
bù chī huítóu cǎo يىگىت سۆ-
زىدىن قايتماس، يولۋاس ئىزدىن؛
باتۇر يېرىم يولدا يالتايماس.

【好猫不做声】 hǎo māo bù
zuò shēng ياخشى مۈشۈك ئۈن
چىقارماس؛ چاشقان تۇتۇشقا ماھىر
مۈشۈك تولا مياڭلىماس؛
ئىقتىدارلىق كىشى كۆز - كۆز
قىلماس.

【好日子】 hǎorìzi توي كۈنى؛
ياخشى كۈن؛ ياخشى تۇرمۇش؛
باياشات تۇرمۇش.

【好戏在后头】 hǎo xì zài
hòutou تاماشىسىنى كېيىن كۆ-
رىدىغان بولدى؛ ئويۇننىڭ قىزىقى
تېخى ئالدىمىزدا؛ تاماشا تېخى
باشلانمىدى.

【好小子】 hǎoxiǎozi يىگىت؛

ئەزىمەت؛ ئەبلەخ؛ بۇزۇق؛ ھۇقۇلاق
كەستى.

【好心变了驴肝肺】 hǎoxīn
biànle lúgānfèi
”好心当作驴肝肺“ گە قاراڭ.

【好心当作驴肝肺】 hǎoxīn
dāngzuò lúgānfèi ياخشى كۆ-
ڭۈلنى چۈشەنمەسلىك؛ ياخشى
نىيەتنى چۈشەنمەسلىك؛ ياخشىلىققا
يامانلىق؛ ياخشى كۆڭۈلنى يەردە
قويماق؛ يامانغا ياغ ياراشماس،
مۈشۈككە يۇمغاقسۇت.

【好意思】 hǎoyìsi تارتىنماس-
لىق؛ ئىزا تارتماسلىق؛ خىجىل
بولماي.

【喝黄汤】 hēhuángtāng ھاراق
ئىچمەك؛ سېرىق سۇ ئىچمەك؛ زابوي
بولۇپ يۈرمەك؛ مەست بولۇپ
يۈرمەك.

【喝苦水】 hēkǔshuǐ ئازاب
چەكمەك؛ ئازابلانماق؛ دەردىنى
ئىچىگە يۇتماق.

【喝苦药】 hēkǔyào
”喝苦水“ گە قاراڭ.

【喝凉水也塞牙】 hē liángshuǐ yě sāi yá
سوغۇق سۇ ئىچسىمۇ چىشى قاماپتۇ؛
ئوڭۇشسىزلىق؛ پالاكت باسماق؛
شور پېشانە.

【喝猫尿】 hēmāoniào
“灌猫尿” غا قاراڭ.

【喝迷魂汤】 hēmíhúntāng
شەيتاننىڭ كەينىگە كىرمەك؛ شېرىن
سۆزلەر بىلەن ئازدۇرماق؛ دوپپىسىغا
جىگدە سالماق؛ ھۆل كېسەككە
دەسسەتمەك؛ كاللىسى ئېلىشىپ
قالغان؛ شەيتان ئازدۇرۇۋەتمەك؛
ئەقىلىنى ئازدۇرىدىغان دورا ئىچىپ
سالماق؛ ئەقلىدىن ئازماق.

【喝墨水】 hēmòshuǐ
سىياھ ئىچمەك؛ كىتاب ئوقۇماق؛ بىلىم
ئۆگەنمەك؛ ساۋادى بار؛ ئوقۇغان؛
قورساققا ئۇماچ بار.

【喝西北风】 hēxīběifēng
شا- مال تۇتۇپ يېمەك؛ يەيدىغان ھېچ
نەرسە بولماسلىق؛ ئاچ قالماق.

【喝西风】 hēxīfēng
“喝西北风” غا قاراڭ.

【喝洋水】 hē yángshuǐ
چەت-

ئەلدە ئوقۇماق؛ چەتئەلدە بىلىم
ئالماق؛ چەتنىڭ ئۈمىچىنى ئىچكەن.

【合口味】 hé kǒuwèi
ئاغزىغا تېتىماق؛ دىتىغا ياقماق؛ كۆڭۈلگە
ياقماق.

【合拍子】 hépāizi
رېتىمگە چۈشمەك؛ ماسلاشماق؛
ماسلاشتۇرماق؛ ماس كەلمەك.

【合胃口】 hé wèikǒu
كۆڭۈلگە ياقماق؛ دىتىغا ياقماق؛ ئوي -
پىكىرىگە ماس كەلمەك.

【和事老】 héshìlǎo
سالاجى؛ كېلىشتۈرگۈچى؛ بېدىك؛
ياخشىچاق؛ پىرىنسىپسىز.

【河水不犯井水】 héshuǐ bù
fàn jǐngshuǐ
“井水不犯河水” گە قاراڭ.

【喝倒彩】 hēdàocǎi
تەتۈر چا- ۋاك چالماق؛ چۇقان كۆتۈرۈپ
زاڭلىق قىلماق.

【黑帮派】 hēibāngpài
گېزەن- قارا گۈرۈھچىلار.

【黑户口】 hēihùkǒu
قارا نو-

پۇس؛ نوپۇسى يوقلار.

【黑领人】 hēilǐngrén قارا ياد. قىلىقلار؛ قارا ئىشچىلار.

【黑色收入】 hēisè shōurù ھارام پۇل؛ قانۇنسىز كىرىم.

【黑社会】 hēishèhuì قارا جەم. ئىيەت؛ قانۇنسىز تەشكىلات؛ قانۇنسىز سورۇن؛ يوشۇرۇن تەشكىلات.

【黑铁塔】 hēitiětǎ قارا تۆمۈر مۇنار؛ قاۋۇل ۋە بەستلىك؛ ھەم ئېگىز ھەم قاۋۇل؛ جىگدە كۆتۈكى.

【黑屋子】 hēiwūzi قاراڭغۇ ئۆي؛ تۈرمە؛ قاماقخانا؛ گۈندىخانا.

【黑匣子】 hēixiǎzi ئۇچۇش ئەھۋالنى خاتىرىلىگۈچ؛ قارا قۇتا؛ قارا ساندۇق.

【黑线人物】 hēixiàn rénwù قارا يىپ ئەربابلىرى؛ قارا لۇشىيەن ئەربابلىرى.

【黑箱操作】 hēixiāng cāozuò "ئامبىلا" غا قاراڭغۇ.

【黑心菜】 hēixīncài قارا ئىدەك كۆكتېتى؛ ساختا - سۈپەتسىز كۆكتات.

【黑心肠】 hēixīncháng قارا ئىيەت؛ كۆڭلى قارا.

【黑心棉】 hēixīnmián قارا ئىيەت پاختىسى؛ ناچار - سۈپەتسىز پاختا.

【黑心肉】 hēixīnròu خەتەر. لىك گۆش؛ شەكلىك گۆش؛ سۈپەتسىز گۆش.

【黑衣法官】 hēiyī fǎguān رېپىر؛ سودىيە.

【恨铁不成钢】 hèn tiě bù chéng gāng تۆمۈر پولات بولسەنمەن؛ ياراملىق كىشىلەردىن بولۇپ چىقسەنمەن؛ يارامسىزلىقىغا ئۆچ؛ ياراملىق ئادەم بولسەنمەن.

【横鼻子竖眼】 héng bízi shù yǎn غەزەپ بىلەن ھومايماق؛ قاپقىدىن قار يېغىپ تۇرماق.

【横撑船】 héngchēngchuán كېمىنى توغرا قويماق؛ توغرا تىرەك؛ توسالغۇ سالماق؛ توسقۇنلۇق قىلماق.

【横挑鼻子竖挑眼】 héng tiāo bízi shù tiāoyǎn ھەددەدەن ئارتۇق يۇقىرى تەلەپ قويماق؛ قۇسۇر تاپماق؛ ھەر تەرەپتىن قۇسۇر تاپماق؛ چاتاق چىقارماق؛ تىرناق تېگىدىن كىر ئىزدىمەك؛ تۇخۇمدىن تۈك ئۈندۈرمەك.

【轰下台】 hōngxiàtái سەھنىدەن ھەيدەپ چۈشمەك؛ ۋەزىپىسىدىن قوغلىماق؛ سەھنىدىن قوغلاپ چۈشۈرمەك؛ ئەمىلىدىن ئېلىپ تاشلىماق؛ ھوقۇقتىن قۇرۇق قالماق.

【红白喜事】 hóngbáixǐshì توي - تۆكۈن ۋە ئۆلۈم - يېتىم؛ نەزىر - چىراغ.

【红宝书】 hóngbǎoshū قىزىل گۆھەر كىتاب؛ ماۋ زېدوڭ ئۈزۈندىلىرى.

【红得发紫】 hóngdefāzǐ قالتىس ئەتىۋارلىق بولۇپ كەتمەك؛ كارامەت داڭق چىقىرىپ كەتمەك؛ ئەڭ داڭلىق چولپان بولماق.

【红管家】 hóng guǎnjiā پاك باشقۇرغۇچى؛ ئادىل باشقۇرغۇچى.

【红角儿】 hóngjuér داڭلىق

ئارتىس؛ چولپان.

【红脸饭】 hóngliǎnfàn بىكار تەلەپ؛ ئاق نانچىلىق قىلماق؛ ئەپلەپ - سەپلەپ جان باقماق؛ قورساق باقماق.

【红领巾】 hónglǐngjīn قىزىل گالىستۇك؛ پىئونېرلار.

【红帽子】 hóng màozi قىزىل بۆك؛ قىزىل بۆكلۈكلەر؛ قىزىل قالپاقلىقلار؛ دۆلەت ئىلكىدىكى؛ قىزىل ئارمىيە؛ ئىگىلىۋالغان ئەمەل؛ تارتىۋالغان ھوقۇق؛ ۋوگزالدا يۈك توشۇيدىغانلار.

【红旗手】 hóngqí shǒu قىزىل بايراقدار؛ ئىلغار شەخس.

【红人儿】 hóng rén ىر قو- لى؛ يېقىن ئادىمى؛ ئارزۇلۇق كىشى؛ ئەتىۋارلىق ئادىمى؛ ئىشەنچلىك ئادىمى.

【红头火柴】 hóngtóu-huǒchái قىزىل باشلىق سەرەڭگە؛ تېز- تېز كىكەك؛ تىرتەك؛ چۇس؛ ئوڭاي ئاچچىقلىنىدىغان.

【红头文件】 hóngtóu-wén-

jiàn قىزىل باشلىق ھۆججەت.

【红卫兵】 hóngwèibīng قىزىل قوغدىغۇچىلار.

【红眼病】 hóngyǎnbìng بىرىكتۈرگۈچى پەردە ياللۇغى؛ كۆزى قىزىرىش؛ ئىچى تارلىق قىلىش؛ ھەسەتخورلۇق.

【鸿门宴】 hóngményàn خۇڭمېن زىياپىتى؛ مەقسەتلىك زىياپەت؛ سۈيىقەستلىك زىياپەت؛ يامان غەرەزلىك سورۇن تۈزمەك؛ قىلتاق قويماق.

【猴年马月】 hóunián-mǎyuè ھەرقانداق ۋاقىت؛ قەرەلى يوق؛ ئاخىرى يوق؛ پۈتمەس - تۈگمەس.

【猴跳圈】 hóutiàoquān ئۆز-گىرىشچان؛ تۇتۇرۇقسىز؛ تۇراقسىز؛ تۇتامى يوق؛ تۇرالغۇسى يوق؛ توختالغۇسى يوق.

【后浪催前浪】 hòulàng cuī qiánlàng “后浪推前浪” غا قاراڭ.

【后浪推前浪】 hòulàng tuī qiánlàng بىر دولقۇن يەنە بىر

دولقۇننى بېسىپ چۈشمەك؛ كېيىنكىسى ئالدىنقىسىغا تۈرتكە بولماق؛ داۋاملىق ئالغا باسماق؛ يېڭى شەيئەلەر كونا شەيئەلەرگە تۈرتكە بولۇپ ئۈزلۈكسىز تەرەققىي قىلماق.

【后娘养的】 hòuniāngyǎng-de ئۆگەي ئانىنىڭ بالىسى؛ ئۆ-گەي بالىدەك؛ كېيىنكى خوتۇننىڭ قولىغا قالغان بالا.

【后勤部长】 hòuqín-bùzhǎng ئارقا سەپ بۆلۈمى باشلىق-قى؛ ئارقا سەپ تەمىناتىغا كاپالەتلىك قىلغۇچى؛ ئارقا سەپ كاپالىتى قىلغۇچى؛ ئارقا سەپ خادىمى.

【后台老板】 hòutái-lǎobǎn ئارقا يۆلەنچۈك؛ ئارقا تىرەك؛ يوشۇرۇن ئارقا تىرەك.

【后遗症】 hòuyízhèng كېسەل ئاسارىتى؛ ئاسارەت؛ نۇقسان؛ كېسەل ساقىندىلىرى؛ كاساپەت؛ كونا كېسەل.

【厚黑学】 hòuhēixué تەخسىد-كەشلىك ئىلمى؛ يالاقچىلىق ئىلمى؛ قارا يۈزلۈك ئىلمى؛ قارا نىيەتلىك تەلىماتى؛ خۇشامەتچىلىك ھۈنرى؛ يۈزى قېلىنلىق.

【狐狸精】 húlíjīng تۈلكە؛
جادۇگەر؛ يولدىن ئازدۇرغۇچى ئايال؛
شەيدا قىلغۇچى ئايال؛ ئېزىتقۇ
نايناق؛ دەللە (ئايال)؛ يۈرەككە ئوت
ياققۇچى ئايال.

【狐狸尾巴】 húlí-wěiba تۈلكە
قۇيرۇقى؛ قۇۋلۇق؛ شۇملۇق؛
بەتبەشرە؛ يىرگىنچلىك قىياپەت.

【胡萝卜加大棒】 húluóbo
jiā dà bàng ھەم يۇمشاق ھەم
قاتتىق قوللۇق بولماق؛ يۇمشاق ۋە
قاتتىق ۋاستىلەرنى تەڭ ئىشقا
سالماق.

【胡子班长】 húzi-bānzhǎng
ئۈزۈنغىچە ئۆستۈرۈلمىگەن باشلىق.

【胡子工程】 húzi-gōngchéng
سۆرەلمە قۇرۇلۇش؛ ئۈزۈنغىچە
پۈتمىگەن قۇرۇلۇش؛ ۋاقتىدا ئىشقا
كىرىشىمىگەن قۇرۇلۇش.

【胡子眉毛一把抓】 húzi
méimao yībǎzhuā بەش قولى
ئېغىزغا بىراقلا تىقماق؛ ئىشلارنى
پەرقلىق بىر تەرەپ قىلماسلىق؛
قارىقويۇق ئىش قىلماق؛ ئىشنى
كۆڭۈل قويۇپ قىلماسلىق؛ مۇھىم
ۋە ئىككىنچى دەرىجىلىك ئىشنى

پەرقلىقلىرىنى بىراقلا تۈتۈش
قىلماق (قولغا ئالماق).

【糊糊散】 húsūnsàn دەرەخ
ئۆرۈلسە (يىقىلسا) مايمۇن تۈزۈپتۇ؛
پاناھسىزنىڭ كۈنى تەس،
ئەگەشكۈچىنىڭ ھالى (تەس).

【糊涂虫】 hūtuchóng ھاما.
قەت؛ گالۋاڭ؛ گومۇش؛ كالۋا؛
ئەقىلسىز؛ دۆت.

【糊涂账】 hūtuzhàng باش -
ئايىغى يوق ھېسابات؛ قالايمىقان
ھېسابات؛ ئايدىڭلاشتۇرغىلى
بولمايدىغان ھېسابات؛ ئېيتقىلى
بولمايدىغان مەسىلە؛ باشقا ئېلىپ
چىققىلى بولمايدىغان مەسىلە؛ باش -
ئايىغى مۇجمەل.

【虎狼窝】 hǔlángwō چىلبۆ.
رىلەر ئۇۋىسى؛ يولۋاس ئۇۋىسى؛
ھايۋان ئۇۋىسى؛ ئەسكىلەر جايلاشقان
يەر؛ بۇزۇقلار ئۇۋىسى.

【护犊子】 hùdúzi ئۆز بالى.
سىغا يان باسماق؛ ئۆز بالىسىنى
ياقلىسماق؛ ئۆز بالىسىنى قانات
ئاستىغا ئالماق.

【护官符】 hùguānfú تۆرە -

غوجىزادىلەرنىڭ رويخېتى؛ نوپۇزلۇق مەنسەپدارلارنىڭ ئىسمىلىكى.

【护身符】 hùshēnfú تىلتۇمار؛ تۇمار؛ كۆز تۇمار؛ تىلىسمات.

【花本钱】 huāběnqiǎn دەسمايە سەرپ قىلماق.

【花点子】 huādiǎnzi كارغا يارىمايدىغان پەم - ئەقىل؛ كالتە پەم؛ يامان غەرەز؛ كارغا يارىماس پىلان (ئۇسۇل).

【花岗岩脑袋】 huāgángyán nǎodài گرانىت كالا؛ قاتمال؛ جاھىل.

【花花肠子】 huāhua-chángzi يامان نىيەتلىك؛ قارا كۆڭۈل؛ ئىپلاس نىيەت؛ ئىپلاس غەرەز؛ بىدئەت؛ بىدئەتلىك.

【花花公子】 huāhuā gōngzǐ بايۋەچچىلىك؛ قۇرۇق سۆلەت؛ بايۋەچچە.

【花花世界】 huāhuā shìjiè ئەيش - ئىشرەت دۇنياسى؛ كۆڭۈل ئاچىدىغان جاي.

【花架子】 huājiàzi گۈل جا - زىسى؛ قۇرۇق سۆلەت؛ سۆلەتۈزلىق؛ ھەشەمەتچىلىك؛ كارغا كەلمەيدىغان ئۇسۇل.

【花柳营】 huāliǔyíng پاھى - شىخانا.

【花舌头】 huāshétou گەپدان؛ سۆزمەن؛ گەپكە ئۇستا؛ ياغلىما سۆز؛ شېرىن سۆز؛ ياغلىما سۆز قىلماق؛ ئالدامچى؛ لولا؛ مەككار.

【滑坡企业】 huápō qǐyè چە - كىنىۋاتقان كارخانىلار؛ ۋەيران بولۇشقا يۈزلىنىۋاتقان كارخانىلار.

【滑坡现象】 huápō xiànxàng تۆۋەنلەش ئەھۋالى؛ چېكىنىش ئەھۋالى.

【滑铁卢】 huátiělú ۋاتېرلو؛ مەغلۇپ بولماق؛ ئۈزۈل - كېسىل مەغلۇپ بولماق؛ يېڭىلىپ قالماق.

【划道道儿】 huàdàodaor “划杠杠” غا قاراڭ.

【划地盘】 huàdìpán يەر - زېمىننى بۆلمەك؛ تەسىر دائىرىسىنى

تالاشماق؛ يەر - زېمىن
ئىگىلىۋالماق.

【划杠杠】 huàgànggāng ئۆل-
چەم بەلگىلىمەك؛ ئاددىي ئۆلچەم
بويىچە ئايرىماق.

【划框框】 huàkuāngkuāng
قېلىپقا سالماق؛ رامكا ۋە قېلىپلارنى
بەلگىلىمەك؛ دائىرە كۆرسىتىپ
بەرمەك؛ رامكا بەلگىلەپ بەرمەك؛
چەك بەلگىلەپ بەرمەك.

【画等号】 huàděnghào تەڭ-
لىك ئالامىتى قويماق؛ باراۋەرلىك
بەلگىسى قويماق؛ ئوخشاش مۇئامىلە
قىلماق؛ بىرخىل قارىماق.

【画地饼】 huàdìbǐng يەردە
نان سىزىپ بەرمەك؛ قۇرۇق گەپ
ساتماق؛ ئېغىزدا بار، ئەمەلىيەتتە
يوق؛ قۇرۇق ئەمچەك سالماق؛
ئاغزىنى تاتلىق قىلماق.

【画虎不成反成犬】 huà hǔ
bù chéng fǎn chéng quǎn
“画虎不成反类犬” گە قاراڭ.

【画虎不成反类犬】 huà hǔ
bù chéng fǎn lèi quǎn ئېشەك

سىزىپ مۇڭگۈز چىقىرىپ قوي-
ماق؛ قاغا سېغىزخاننى دورايماق دەپ
ئۆز مېڭىشىنى ئۇنتۇپ قاپتۇ؛
يولۋاس سىزىمەن دەپ ئىتقا
ئوخشىتىپ قويماق؛ دوراپ
قاملاشتۇرالماسلىق.

【画句号】 huàjùhào چېكىت
قويماق؛ تاماملانماق؛ ئىش تامام،
ۋەسسالام؛ پۈتمەك؛ ئاياقلاشماق؛
خۇلاسە چىقارماق؛ يەكۈن چىقارماق.

【画圈圈】 huàquānquan
چەمبىرەك (چەمبەر) سىزماق؛
دۈگىلىك سىزماق؛ بەلگە
قويماق (ھۆججەت قاتارلىقلارنى
كۆزدىن كەچۈرگەنلىكىنى بىلدۈرىدىغان
بەلگە)؛ ماقۇل كۆرمەك.

【画十字】 huàshízi قول قوي-
ماق؛ ئىمزا قويماق؛ چوقۇنماق؛
خۇدا ئۆزەڭ بار.

【画问号】 huàwèn hào سوئال
بەلگىسى قويماق؛ گۇمان تۇغۇلماق؛
شەك كەلتۈرمەك؛ ئىشەنمەسلىك.

【画中人】 huàzhōngrén رە-
سىمدىكىدەك چىرايلىق؛
ساھىبجامال؛ گۈزەل؛ گۈلچېھرە؛
نازىمىن.

【话把儿】 huàbàr

“话把子” غا قاراڭ.

【话把子】 huàbàzi دەستەك؛ پاراڭ؛ ساپاق؛ تۇتقا.

【话口袋】 huàkǒudai “话篓子” غا قاراڭ.

【话里有话】 huàlǐ-yǒuhuà گەپنىڭ تېگىدە گەپ بار؛ ئەستەرلىك گەپ.

【话里有文章】 huàlǐ yǒu wénzhāng “话里有话” غا قاراڭ.

【话篓子】 huàlǒuzi گەپ خال. تىسى؛ جاۋىلداق؛ ۋالاقىتەگكۈر؛ ۋات - ۋات.

【话筒子】 huà tǒngzi كا. ناي؛ گەپدان؛ گېپى تولا؛ ئۇششاق گەپ - سۆزى تولا؛ گەپ توشۇغۇچى.

【话匣子】 huàxiázi پاتىفون؛ رادىئو؛ جاۋىلداق؛ ۋات - ۋات؛ ۋالاقىتەگكۈر.

【怀鬼胎】 huáiguǐtāi ئىچىگە جىن كىرمەك؛ قورسىقىغا جىن كىرىۋالماق؛ قورسىقىدا چۈتۈرى

جىق؛ يامان غەرەزدە بولماق؛ يامان نىيەتتە بولماق؛ قورسىقىدا جىن بار.

【坏肠子】 huàichángzi شەر. مەندىچىلىك؛ پەسكەش؛ ئىپلاس؛ نىجىس؛ نىيىتى يامان؛ نىيىتى بۇزۇق؛ ۋاپاسىز؛ ۋىجدانسىزلىق؛ ئىنساپسىزلىق؛ ۋاپاسىزلىق قىلماق.

【还乡团】 huánxiāngtuán قىساسچىلار گۇرۇھى؛ يۇرتىغا قايتقان قىساسچىلار.

【换肚肠】 huàndùcháng دىلى بۇزۇلماق؛ نىيەت بۇزۇلماق؛ كۆڭلى قالماق؛ ئادەمگەرچىلىكتىن چىقماق؛ ناكەسلىك قىلماق.

【换空气】 huànkōngqì ھاۋا ئالماشتۇرماق؛ كەيپىياتنى پەسەيتىمەك؛ ۋەزىيەتنى پەسەيتىمەك.

【换口气】 huànkǒuqì گەپنىڭ ئورانىنى ئۆزگەرتىمەك؛ سۆزىنى ئۆزگەرتىۋالماق؛ پىكىرىدىن قايتماق؛ گېپىدىن يېنىۋالماق.

【换口味】 huànkǒuwèi تەمىنى ئۆزگەرتىمەك؛ يېمەك - ئىچمەك ئادىتىنى ئۆزگەرتىمەك؛ ھەۋىسىنى ئۆزگەرتىمەك.

【换脑瓜子】 huànnǎoguāzi
 “换脑筋” غا قاراڭ.

【换脑筋】 huànnǎojīn چۈشەن-
 چىنى ئۆزگەرتمەك؛ كاللىنى
 يېڭىلاش؛ پىكىرنى يېڭىلاش؛
 قاراشنى ئۆزگەرتمەك؛ ئاڭ
 يەڭگۈشلەمەك؛ ئىدىيىسىنى
 يېڭىلىماق؛ ئىدىيىسىنى
 ئۆزگەرتمەك.

【换汤不换药】 huàn tāng
 bù huàn yào سۈيىنلا يەڭ-
 گۈشلەپ، دورىسىنى يەڭگۈشلەمس-
 لىك؛ شەكىللىنلا ئۆزگەرتىپ،
 مەزمۇنىنى ئۆزگەرتەسلىك؛ ئاتام
 ئېيتقان بايقى؛ ئاتام ئېيتقان
 بايقىدەك تۇرۇپتۇ.

【换胃口】 huàn wèikǒu
 “换口味” غا قاراڭ.

【慌了手脚】 huāngle-shǒu-
 jiǎo تەمتىرەپ كەتمەك؛ ئالاقزادە
 بولۇپ كەتمەك؛ نېمە قىلىشنى
 بىلمەي قالماق.

【皇帝不急急死太监】 huáng
 dì bù jí jí sǐ tàijiān پادشاه
 ئالدىرماپتۇ - يۇ، ھەرەم خادىمى
 ئۆلگۈدەك ئالدىرماپتۇ؛ ئامبال

ئالدىرماپتۇ - يۇ، يايىسى ئالدىراپ
 ئۆلەي دەپتۇ؛ ئۆزى پەرۋا قىلمايدۇ،
 باشقىلار شاپاشلاپ كېتىدۇ.

【皇帝的女儿】 huángdì de
 nǚ'ér مەلىكە ياتلىق بولۇشتىن
 غەم قىلماس؛ ئالتۇن يەردە ياتماس؛
 گۆھەر توپا ئىچىدە قالماس.

【皇家银行】 huángjiāyínháng
 پادشاھلىق بانكا؛ دۆلەت بانكىسى؛
 مەركەز بانكىسى.

【黄河清】 huánghé qīng
 خۇاڭخې دەرياسىنىڭ سۈيى
 سۈپسۈزۈك بولغاندا؛ تۆگىنىڭ
 قۇيرۇقى يەرگە تەگكەندە؛ خوراز
 تۇخۇملىغاندا؛ تۇخۇ سۈتى
 تېپىلغاندا؛ مۇتلەق بولمايدىغان؛
 ھەرگىز مۇمكىن ئەمەس.

【黄花女】 huánghuānǚ يۈزى
 ئېچىلمىغان قىز؛ ئىپپەتلىك قىز.

【黄昏恋】 huánghūnliàn
 گۈگۈم مۇھەببىتى؛ زاۋالدىكى
 مۇھەببەت (ياشانغان تۇل خوتۇن ۋە
 بويتاقلار ئىككىنچى مەرتىۋە
 ئۆيلەنمەك).

【黄金时间】 huángjīn shíjiān
 ئالتۇن چاغ؛ ئالتۇن ۋاقىت؛ تازا

ياخشى چاغ.

【黄金屋】 huángjīnwū ئالتۇن ئۆي؛ تۈگىمەس - پۈتمەس بايلىق.

【黄粱梦】 huánɡliánɡmèng شېرىن چۈش؛ قۇرۇق خىيال؛ خام خىيال.

【黄毛丫头】 huánɡmáo yā-tou گۆدەك قىز؛ قىزچاق؛ كىچىك قىزچاق.

【黄牌警告】 huánɡpái-jǐnɡ-ɡào سېرىق كارتا چىقارماق؛ سېرىق كارتا چىقىرىپ ئاگاھلاندۇرۇش بەرمەك؛ ئاگاھلاندۇرۇش بەرمەك؛ ئاگاھلاندۇرماق.

【黄泉路】 huánɡquánlù ئۇ دۇنياغا ماڭىدىغان يول؛ دوزاخ يولى؛ جەھەننەم يولى.

【黄土埋半截】 huánɡtǔ mái bànjié بىر پۈتى گۆرگە ساڭگىدەك قىلىنماق؛ ئۆمرى ئاز قالماق.

【凰求凤】 huánɡqiúfènɡ قىز تەرىپىدىن تۇرمۇش قۇرۇشقا تەكلىپ قىلىنماق؛ قىز يىگىتكە تەلپ قويماق.

【灰色收入】 huīsè shōurù كۈلرەڭ كىرىم؛ نامەلۇم كىرىم؛ ئارتۇقچە كىرىم؛ يوشۇرۇن كىرىم؛ مائاشتىن سىرت كىرىم.

【挥锄头】 huīchútou ئوتغۇچ چاپماق؛ كەتمەن چاپماق؛ مۇشەققەت چەكمەك؛ جاپا تارتماق.

【挥泪斩马谕】 huīlèi zhǎn mǎsù چىداپ تۇرۇپ قول ئاستىدىكىلەرنى جازالىماق؛ يۈز - خاتىرە قىلماسلىق؛ قانۇن - قائىدە يولىدا قېرىنداشلاردىن كېچىش.

【回过味儿】 huíguòwèir ئەسكە كەلتۈرمەك؛ بىلمەك؛ چۈشەنمەك.

【回老家】 huílǎojiā ئۆز يۇرتىغا قايتماق؛ جان ئۈزمەك؛ ئۆلمەك؛ خۇدانىڭ دەرگاھىغا بارماق؛ ئۇ دۇنياغا كەتمەك.

【回马枪】 huímǎqiānɡ ئۇششۇ تۈمتۈت قايتۇرما زەربە بەرمەك؛ ئۆرۈلۈپ زەربە بەرمەك؛ ئۈشتۈمتۈت قىساس ئالماق.

【回娘家】 huíniánɡjia ئاتا - ئانىسىنىڭ ئۆيىگە بارماق؛ بۇرۇن

ئوقۇغان، ئىشلىگەن ۋە تۇرغان جايغا كەلمەك.

【回头看】 huítóukàn كەينىگە بۇرۇلۇپ قارىماق؛ قايتا قاراپ باقماق؛ ئارقىغا قارىماق؛ ئۆتمۈشنى ئويلىماق؛ ئەسلىمەك.

【回头率】 huítóulǜ دىققەت قوز- غاش نىسبىتى؛ جەلپ قىلىش كۈچى.

【回头路】 huítóulù كونا يول؛ كەينىگە قايتىش يولى؛ چېكىنىش يولى.

【回头人】 huítóurén قايتا ئەر- گە تەگكەن ئايال.

【会来事】 huiláishì ئېپى بار؛ يولى بار؛ قولدىن ئىش كېلىدىغان.

【浑身是口也说不清】 húnshēn shì kǒu yě shuō bù qīng ئۆزىنى ئاقلاش تەسكە چۈش- مەك؛ ئىشەندۈرۈش تەس بولماق؛ ئۆزىنى ئاقلاشقا ئامالسىز قالماق؛ ئۆزىنى ھېچ ئاقلىيالماسلىق.

【浑小子】 húnxiǎozi ھاماقەت؛ ئەخمەق، بەڭۋاش.

【混球儿】 húnqiúr خۇمپەر؛ گالۋاڭ؛ تۈزكۈر.

【混饭吃】 hùnfànchī - ئەپلەپ - سەپلەپ جان باقماق؛ جان باقماق؛ قورساق باقماق؛ كۈن ئالماق؛ كۈن ئۇياققا، يول بۇياققا.

【混混儿】 hùnhùnr لۈكچەك؛ تەلۋە.

【混日子】 hùnrìzi - ئەپلەپ - سەپلەپ كۈن كەچۈرمەك؛ جان باقار؛ جان باقتى؛ جان ساقلىماق؛ كۈن ئالماق؛ كۈن ئۇياققا، يول بۇياققا؛ كۈن ئۆتكۈزۈمەك.

【混世魔王】 hùn shì mówáng شەپتان؛ ئىبلەس؛ مەل- ئۇن؛ ئاپەت كەلتۈرگۈچى؛ ئاپەت ياغدۇرغۇچى مەلئۇن.

【混天星】 hùn tiānxīng ئىبلەس؛ مەلئۇن؛ ئاپەت كەلتۈرگۈچى.

【活八仙】 huóbāxiān تىرىك سەككىز ئەۋلىيا؛ ئىقتىدارى يۇقىرى؛ ماھارەت ئۈستۈن؛ قولدىن ئىش كېلىدىغان ئادەم.

- 【活靶子】 huóbǎzi تىرىك خۇدايىم.
 نشان؛ ھەرىكەتچان نشان؛
 ھەرىكەتچان قارا؛ كۆچمە قارا؛ كۆچمە
 نشان؛ جانلىق نشان.
- 【活剥皮】 huóbōpí قاتتىق
 جازا بەرمەك؛ تېرىسنى تەتۈر
 سويماق؛ تانابنى تارتماق؛ پوستىغا
 سامان تىقماق.
- 【活词典】 huócidǎn
 ”活字典“ گە قاراڭ.
- 【活得不耐烦】 huó de bù
 nàifán جاندىن تويماق؛ جاندىن
 بىزار بولماق؛ جاندىن جاق تويماق.
- 【活地图】 huódìtú جانلىق خە-
 رىتە؛ ھەممە يەرنى بىلىدىغان؛
 بىلمەيدىغان يېرى يوق.
- 【活地狱】 huódìyù ئازابلىق
 دۇنيا؛ ئازاب دۇنياسى؛ دوزاخ؛ پانىي
 دوزاخ؛ دوزاخ ئازابى؛ جەھەننەم
 ئازابى.
- 【活见鬼】 huójiànguǐ شەيتان
 ئالغۇر؛ قۇرغۇر؛ جىن ئەپقاچتىمۇ؛
 غەلىتە ئىش؛ ئەقىلگە سىغمايدىغان
 ئىش؛ يوق يەردىن پۇتاق چىقارماق؛
 تۇخۇمدىن تۈك ئۈندۈرمەك؛ توۋا
- 【活教材】 huójiàocái جانلىق
 دەرسلىك؛ ئەھمىيەتلىك ئوقۇش
 ماتېرىيالى؛ جانلىق پاكىت؛ جانلىق
 مىسال.
- 【活雷锋】 huóléifēng جانلىق
 لېي فېڭ؛ ھايات لېي فېڭ.
- 【活菩萨】 huópúsa شەپقەتچى؛
 نىجاتكار؛ شاپائەتچى.
- 【活神仙】 huóshénxiān تىرىك
 ئەۋلىيا؛ ماھارىتى ئۈستۈن ئادەم؛
 قولدىن ئىش كېلىدىغان كىشى؛ ئۆز
 ئەركىچە يۈرىدىغان ئادەم؛ بېشى
 قايغان، پۈتى تايغان يەردە يۈرىدىغان
 ئادەم.
- 【活死人】 huósǐrén تىرىك
 موردا؛ ئاڭقاۋ؛ ھاڭۋاقتى؛ ئەخمەق؛
 دېۋەڭ.
- 【活王八】 huǒwángba سولام-
 چى؛ گۆشباش؛ يۇمشاق باش؛ گۈي.
- 【活阎罗】 huóyánluó
 ”活阎王“ غا قاراڭ.
- 【活阎王】 huóyánwang يامارا-
 جا؛ دوزاخ ئىلاھى؛ زالىم؛

شەپقەتسىز؛ ياۋۇز؛ ۋەھشى؛
ئالۋاستى؛ ئادەمخور.

【活字典】 huó zì diǎn تىرىك
لۇغەت؛ جانلىق قابىل كىشى؛
لۇغەت؛ بىلىمدان؛ چوڭقۇر
بىلىملىك ئادەم؛ كەسپ ئەھلى؛
بىلىملىك ئادەم.

【火车头】 huǒ chē tóu پاراۋوز؛
ئاۋانگارت؛ باشلامچى؛ رەھبەرلىك
قىلغۇچى.

【火箭干部】 huǒ jiàn gàn bu
راكېتادەك كادىر؛ تېز ئۆستۈرۈلگەن
كادىر.

【火箭鞋】 huǒ jiàn xié راکېتا.
سىمان توپلەي؛ ئۇچى ئۇچلۇق
توپلەي.

【火燎毛】 huǒ liáo máo ساقال.
غا ئوت تۇتاشقاندەك؛ كېچىكتۈرۈشكە
بولمايدىغان؛ جىددىي؛ قىل ئۈستىدە
تۇرماق؛ كېچىكتۈرگۈسىز؛ ئەھۋال
جىددىي بولماق.

【火山口】 huǒ shān kǒu يانار
تاغ ئېغىزى؛ ۋولقان ئاغزى؛
يوشۇرۇن خەتەر(خەۋپ) ئېھتىمالى
بار.

【火上房】 huǒ shàng fáng
ئۆيگە ئوت كەتكەندەك؛ جىددىي؛
ئالدىراش.

【火烧眉毛】 huǒ shāo méi-
mao ساقالغا ئوت تۇتاشقاندەك؛
كېچىكتۈرۈشكە بولمايدىغان؛
جىددىي؛ زادىلا كېچىكتۈرگىلى
بولماسلىق؛ قاش بىلەن كىرىپكىنىڭ
ئارىلىقىدا قالماق.

【火头军】 huǒ tóu jūn
ئاشپەز(ھەربىيدىكى).

【火焰山】 huǒ yàn shān يال.
قۇنتاغ؛ ئادەملەر ئۆتەلمەيدىغان جاي؛
ناھايىتى خەتەرلىك ئۆتكەل.

【火药桶】 huǒ yào tǒng
پوروخ چېلىكى؛ پارتلاتقۇچ دورا؛
پوروخ بوچكىسى؛ پارتلاتقۇچ دورا
چېلىكى؛ خەتەرلىك جاي؛ ئاسان ۋەقە
يۈز بېرىدىغان جاي.

【火药味】 huǒ yào wèi ئوق -
دورا پۇرىقى؛ پوروخ ھىدى؛ مىلتىق
دورسى پۇراپ تۇرماق؛ ئوق - دورا
ھىدى پۇراپ تۇرماق؛ كەسكىن
ۋەزىيەت.

【火中莲】 huǒ zhōng lián ئوت

ئىچىدىكى نېلۇپەر؛ قىممەتلىك؛
 قەدىرلىك؛ ئىززەتلىك؛ ئەزىز؛
 ئېسىل؛ ئالىجاناب.

【和稀泥】 huòxīní سۇيۇق
 لاي ئەتمەك؛ لاي ئىلەشتۈرمەك؛
 سالاچىلىق؛ كېلىشتۈرمىچىلىك
 قىلماق؛ سالاڭەرلىك؛ سالا قىلماق.

J

【机关枪】 jīguānqiāng پىلىد - موت؛ پىلىموتتەك؛ ۋات - ۋات؛ ۋاتلىداق؛ ۋالاقىتەگگۈر.

【鸡蛋里挑骨头】 jīdàn lǐ tiāo gǔtǒu تۇخۇمدىن تۈك ئۈند - دۈرمەك؛ پاچاقچىلىق قىلماق؛ يوق يەردىن پۇتاق چىقارماق؛ تىرناق ئاستىدىن كىر ئىزدەمەك.

【鸡毛店】 jīmáodiàn دورا دۇ - كىنى؛ دورىخانا.

【鸡毛飞上天】 jīmáo fēi-shàng tiān توخۇ پېيى ئاسمانغا چىقىپتۇ؛ توخۇ پېيى پەرۋاز قىلىپتۇ؛ مۆجىزە پەيدا بولماق؛ توخۇ سۈتى تېپىلىپتۇ.

【鸡毛蒜皮】 jīmáo-suànpí تۇتامغا چىقمايدىغان؛ ئەرزىمەس؛ ئۇششاق - چۈششەك.

【鸡毛信】 jīmáoxìn پەي قىس - تۇرۇلغان خەت؛ پەيلىك خەت؛

قانائىلىق خەت؛ جىددىي خەت؛ جىددىي ئالاقە - ئۇقتۇرۇش.

【鸡一嘴，鸭一嘴】 jī yī zuǐ, yā yī zuǐ ئادەم تولا - گەپ تولا؛ ئادەم كۆپ بولسا، ئېغىزمۇ جىق بولىدۇ.

【激将法】 jījiàngfǎ دەيدەي - گە سېلىش؛ دەيدەيگە سېلىش ئۇسۇلى.

【及时雨】 jíshíyǔ شىپالىق يامغۇر؛ شاپائەتچى؛ يامغۇر دەل ۋاقتىدا ياغدى؛ ئۆز ۋاقتىدا؛ ۋاقتىدا؛ ئۆز ۋاقتىدا يېتىپ كەلگەن ئادەم (ئىش)؛ دەل ۋاقتىدا قىلىنغان ياردەم.

【极乐世界】 jílè shìjiè جەننەت؛ راھەت دۇنيا؛ بېھىش.

【急就章】 jíjiùzhāng ئالدىراش ئىشلەنگەن ئەسەر ياكى ئىش.

【急来抱佛脚】 jí lái bào-

fójiǎo بېشىغا كۈن چۈشكەندە خۇدانى ئېسىگە ئالماق؛ باشقا كەلگەندە باش تاتلىماق؛ بېشىغا ئىش كەلگەندە ئاندىن خۇدانى ياد ئەتمەك؛ جان تۇمشۇققا كەلگەندە سۈرە - ياسىن ئوقۇماق.

【急刹车】 jǐshāchē تېز تور- مۇز قىلماق؛ تېز توختاتماق؛ جىددىي تورمۇز تۇتماق.

【急先锋】 jíxiānfēng ئاۋان- گارت؛ ئەڭ ئاۋانگارت قىسىم؛ ئەڭ ئاكتىپ كۈچلەر.

【急性病】 jíxìngbìng جىددىي كېسەللىك؛ ئالدىراقسانلىق؛ ئالدىراقسانلىق قىلماق؛ قاراملىق.

【急转弯】 jízhǔǎnwān تېز بۇرۇلماق؛ تېز ئۆزگەرمەك؛ جىددىي ئايلانما.

【脊梁骨】 jǐliángǔ ئومۇرتقا؛ ئومۇرتقا سۆڭىكى؛ تۇۋرۇك؛ تېرەك؛ تايانچ.

【挤破头】 jǐpòtóu بەك قىس- تىلىپ قالماق؛ بەك سىقىلىپ قالماق؛ قاتتىق قىستالماق؛ بىر - بىرىگە يول بەرمەسلىك؛ بەس - بەس بولماق.

【挤牙缝】 jǐyáfèng ئاياپ يې- مەك ۋە تېجەپ ئىشلەتمەك؛ بېخىللىق قىلماق؛ بىرنى ئىككى قىلىپ ئىشلەتمەك.

【挤牙膏】 jǐyáɡāo چىش پاس- تىسىنى سىقماق؛ قىستىمىسا مەسىلىنى تاپشۇرماسلىق؛ پېتىر ناندىن قىل سۇغۇرماق.

【挤眼睛】 jǐyǎnjīng كۆزىنى قىسماق؛ كۆز ئىشارىتى قىلماق؛ كۆز قىسماق؛ كارى بولماسلىق.

【记小账】 jìxiǎozhàng ھېسا- باتقا يازماق؛ ئاداۋەت ساقلىماق؛ خەقنىڭ سەۋەن - خاتالىقىنى قورسىقىدا ساقلاپ قالماق؛ خەقنىڭ سەۋەن - خاتالىقىنى كۆڭلىگە پۈكۈپ قويماق.

【寄生虫】 jìshēngchóng پارا- زىت قۇرۇتلار؛ تەييارتاپ؛ ھارامتاماق؛ تېكىنخور.

【加砝码】 jiāfǎmǎ تاراза تېشى قوشماق؛ گىر تېشى قوشماق؛ ئېغىرلىقنى قوشماق؛ سۆز توقۇماق؛ يوق ئىشنى قوشۇپ قويماق؛ كۆپتۈرمەك.

【加塞儿】 jiā sāi ئۈچىرەتكە

قىسىلىپ كىرىۋالماق؛ قىستۇرۇلۇ-
ۋالماق؛ ئارىغا قىستىلىپ
كىرىۋالماق؛ قىسىلىۋالماق؛
كىرىۋالماق.

【加油儿】jiā yóu ىاي قاچى-
لىماق؛ غەيرەت قىلماق؛ تېخىمۇ
تىرىشماق؛ غەيرەتكە كەلمەك.

【加油站】jiāyóuzhàn ىاي
پونكىتى؛ بېنىزىن پونكىتى؛ غەيرەتكە
كەلتۈرىدىغان جاي؛ كۈچلەندۈرگۈچى
ئورۇن.

【夹生饭】jiāshēngfàn چالا
پىشقان تاماق؛ تولۇق پىشمىغان
تاماق؛ چالا قىلغان ئىش؛ خام؛
چالا؛ چالا ئىش.

【夹尾巴】jiāwěiba قۇيرۇقىدا-
نى چاترىقىغا قىسىۋالماق؛
قۇيرۇقىنى خادا قىلماق؛
ئېھتىياتچان بولماق؛ رەسۋا بولۇپ
قاچماق؛ تىكىۋەتمەك.

【家常饭】jiāchángfàn ئادە-
دى تاماق؛ كۆنەك؛ ئادەتتىكى ئىش؛
ئاسان ئىش.

【家天下】jiātiānxià دۇنيانى
ئۆز مال - مۈلكى دەپ قارىماق؛
ئائىلە باشلىقى ھۆكۈمرانلىقى؛ پۈتۈن

دۇنيانى ئۆز خۇسۇسىي مۈلكىگە
ئايلىنىدۇرماق؛ پاترىئارخاللىق
ھۆكۈمرانلىق؛ ئائىلە باشلىقلىق
ئىستىلى.

【家长制】jiāzhǎngzhì پاترد-
ئاخاللىق تۈزۈمى؛ ئائىلە باشلىقلىق
تۈزۈمى.

【嘉年华】jiāniánhuá كارند-
ۋال؛ تەنتەنە بايرىمى؛ قاتتىق خۇشال
بولماق.

【假传圣旨】jiǎchuán-shèng
zhǐ پادىشاھ ئەمرى دەپ تۆۋەنگە
چۈشۈرمەك؛ يۇقۇرىنىڭ يوليۇرۇقى
دەپ تۆۋەنگە يەتكۈزۈمەك؛ نامىنى
ساتماق؛ سۈيىئىستىمال قىلماق.

【假大空】jiǎdàkōng يالغان،
مۇبالىغە، قۇرۇق؛ يالغان گەپ،
چوڭ گەپ، قۇرۇق گەپ؛
يالغانچىلىق؛ پوچىلىق؛
سەپسەتۋازلىق؛ گەپ ساتماق؛ لاپ؛
پو.

【假道学】jiǎ dào xuě ئالە-
دامچىلىق؛ ساختىپەزلىك؛ قولتۇقىدا
چىشى بار.

【假面具】jiǎmiànjù چۈمپەر-
دە؛ نىقاب.

【假撇清】 jiǎpiēqīng ئۆزىنى سۈتتىن ئاق قىلىپ كۆرسەتمەك؛ پاك قىياپەتكە كىرىۋالماق؛ خۇپسەنلىك قىلماق.

【假小子】 jiǎxiǎozǐ ئوغۇل با. لىغا ئوخشايدىغان؛ ئوغۇلدەك قىز بالا؛ ئوغۇلچە ياسىنىۋالغان قىزچاق؛ ئوغۇل مېجەز قىزچاق.

【假惺惺】 jiǎxīngxīng ساخ. تىلىق بىلەن؛ يالغاندىن؛ ياق - ياق دەپ، موک - موک سالماق.

【假洋鬼子】 jiǎyánguǐzi ساختا ئەجنەبىي ئالۋاستى؛ يالغان ئەجنەبىي ئالۋاستى.

【假正经】 jiǎzhèngjīng ساختىلىق؛ ساختا مېھرىبانلىق؛ ياۋاشنىڭ مۇڭگۈزى ئىچىدە؛ ساختا ياخشىلىق؛ ساختا قىياپەت.

【架舌头】 jiàshétóu قۇترات. قۇتراتقۇلۇق قىلماق؛ دەيدەيگە سالماق؛ كۈشكۈرتمەك.

【驾轻车】 jiàqīngchē يۈك يېنىمك؛ يول تونۇش؛ تونۇشلۇق ئىش؛ ئاسانلا؛ قوغۇنلۇق يولى؛ بەش قولدەك بىلمەك؛ پىششىق بىلمەك.

【尖鼻子】 jiān bízi ئۇچلۇق بۇرۇن؛ ھەممىنى پۇراپ يۈرىدىغان؛ ھەممىدىن خەۋەردار.

【尖脑壳】 jiānnǎoké تەخسە. چى؛ خۇشامەتچى؛ ھېسابچى؛ پۇرسەتپەرەس.

【尖子人才】 jiānzi réncái سەرخىل كىشىلەر؛ خىل ئىختىساسلىق خادىم؛ ئىختىساسلىقلار ئالدى.

【肩膀硬】 jiānbǎngyìng مۈرە چىڭ؛ مەردانىلىك بىلەن ئېغىر ۋەزىپىنى ئۈستىگە ئالماق؛ بەلدە كۈچ بار؛ قابىلىيەتلىك.

【肩并肩】 jiānbìngjiān مۈرىنى مۈرىگە تىرىمەك؛ ھە - ھۇ دېيىشمەك؛ ھەمكارلاشماق.

【拣了芝麻, 丢了西瓜】 jiǎn le zhīmá, diūle xīguā كىچىككىنى دەپ چوڭدىن قۇرۇق قالماق؛ كۈنجۈتنى تېرىمەن دەپ، تاۋۇزدىن قۇرۇق قالماق؛ تۈگمىنى دەپ تۈگىدىن ئايرىلىپ قالماق.

【拣便宜】 jiǎn piányi پايدا ئالماق؛ ئەجىر قىلمايلا نەپ ئالماق.

【拣破烂儿】 jiǎnpòlàn'r

“拣破烂儿” غا قاراڭ.

【捡破烂儿】 jiǎnpòlàn'r ئەسە

كى - تۈسكى تەرمەك؛ تاشلاندىق نەرسىلەرنى تەرمەك؛ باشقىلار تاشلىۋەتكەن نەرسىلەرنى تېرىۋالماق.

【捡洋落儿】 jiǎnyánlào'r

غەنىمەت ئالماق؛ بىكار ئالماق؛ بىكارغا كەلگەن نەرسە.

【见风长】 jiàn fēng zhǎng

باھا تېز ئۆرلىمەك.

【见缝插针】 jiàn fèng chā zhēn

پۇرسەتنى غەنىمەت بىلمەك.

【见缝就钻】 jiàn fèng jiù zuān

پۇرسەت كەلسەلا پايدىلانماق؛ پۇرسەتپەرەس؛ پۇرسەتنى غەنىمەت بىلمەك؛ بوش يەردىن تولۇق پايدىلانماق؛ ھېچ يەرنى بوش قالدۇرماسلىق.

【见面礼】 jiàn miàn lǐ يۈز كۆ-

رۈشۈش سوۋغىسى؛ تۇنجى كۆرۈشكەندىكى ئەھۋال.

【见上帝】 jiàn shàng dì

ئۆلمەك؛ خۇدانىڭ دەرگاھىغا

كەتمەك.

【见世面】 jiàn shì miàn

ئىسسىق - سوغۇقنى باشتىن ئۆتكۈزۈمەك؛ كۆزى ئېچىلغان؛ ھەممىدىن خەۋەردار بولماق؛ شەھەر كۆرگەن.

【见阎王】 jiàn yán wáng يامارا-

جا كۆرمەك؛ ئۆلمەك؛ ئالەمدىن ئۆتمەك؛ ئۇ دۇنياغا كەتمەك؛ ياماراجانىڭ ئالدىغا بارماق؛ دوزاخقا سەپەر قىلماق.

【贱骨头】 jiàn gǔ tóu شەرمەز-

دە؛ ھاياسىز؛ ئەسكى؛ بۇزۇق؛ ئەخمەق؛ ھاماقەت؛ داۋخور.

【贱脾气】 jiàn pí qì ئەخمەق-

لىق؛ داۋخور؛ ھاڭۋاقتى.

【剑出鞘】 jiàn chū qiào شەمشەر-

غىلاپتىن چىقماق؛ قىلىچ سۇغۇرۇلغان؛ ناھايىتى جىددىي ۋەزىيەتتە تۇرماق؛ جىددىي ئۇرۇش تەييارلىقىدا تۇرماق؛ قىل ئۈستىدە تۇرماق.

【江水不犯河水】 jiāng shuǐ

bù fàn hé shuǐ “井水不犯河水” گە قاراڭ.

【将军肚】 jiāngjūndù گېندە - رال قورساق؛ يوغان قورساق؛ سامان قورساق؛ باداڭ قورساق.

【将一军】 jiāngyījūn شاھ؛ شاھ بەرمەك؛ تەڭلىكتە قالدۇرماق؛ خىجىل قىلماق؛ مات قىلماق.

【讲价钱】 jiǎng jiàqián باھا تالاشماق؛ سودىلاشماق؛ باھا قويۇشماق؛ شەرت قويماق.

【讲面子】 jiǎng miànzi يۈز قىلماق؛ يۈز - خاتىرە قىلماق.

【讲排场】 jiǎng páichang ھەشەمەتكە بېرىلمەك؛ ھەشەمەتچىلىككە بېرىلمەك؛ سۆلەتۈزلىق قىلماق؛ شەكىلۈزلىق قىلماق؛ ئابروي تالاشماق.

【讲盘子】 jiǎngpánzi “讲价钱” گە قاراڭ.

【将相和】 jiàngxiànghé سەر - كەردە بىلەن ۋەزىر چىقىشىپ قالماق؛ ئاساسىي رەھبىرىي كادىرلار بىردەك بولماق؛ ئاساسىي رەھبىرىي كادىرلار ھەمئەپس بولماق؛ رەھبىرىي كادىرلار ئىناق - ئىتتىپاق بولماق.

【酱里蛆】 jiànglǐqū جياڭيۈ

ئىچىدىكى قۇرت؛ كىشىنى بىزار قىلىدىغان ئادەم؛ نىجىس؛ ئەخلاقسىز ئادەم؛ كىشىنى بىئارام قىلىدىغان؛ كىشىنى زېرىكتۈرىدىغان.

【犟巴头】 jiàngbātou “犟巴头” غا قاراڭ.

【糴糊缸】 jiànghugāng شىلىم ئىدىشى؛ ئېلىشىپ قالماق؛ گاڭگىراپ قالماق؛ گالۋاڭ؛ مالىماتاڭ؛ مۇجەمل.

【交白卷】 jiāobáijuàn ئىمتىھان قەغىزىنى ئاق پېتى تاپشۇرماق؛ ۋەزىپىنى ئورۇنلىيالماسلىق؛ خىزمەتنى ئازراقمۇ ئىشلىمەسلەك؛ قولنى بۇرنىغا تىقىپ ئولتۇرماق.

【交红运】 jiāohóngyùn ئامىتى كەلمەك؛ تەلىيى ئوڭدىن كەلمەك؛ بەخت قۇچماق.

【交际花】 jiāojìhuā مۇناسى - ۋەتكە ئۇستا سەتەك؛ سەتەك؛ ئىشقىۋاز سەتەك؛ شاللاق ئايال؛ بۇزۇق ئايال؛ جالاپ.

【交通员】 jiāotōngyuán قاتە - ناش خادىمى؛ ئالاقچى؛ خەۋەرچى.

【交学费】 jiāoxuéfèi ئوقۇش پۇلى تاپشۇرماق؛ چىقىم قىلماق؛ چىقىم تارتماق؛ بەدەل تۆلمەك.

【浇冷水】 jiāolěngshuǐ “泼冷水” گە قاراڭ.

【胶皮饭碗】 jiāopí-fànwǎn رېزىنكە تاۋاق؛ ئىشەنچلىك كەسىپ؛ مۇقىم خىزمەت.

【焦尾巴】 jiāowěiba يىلتىزى قۇرۇماق؛ نەسلى ئوزۇلۇپ قالماق؛ چىرىغى ئۆچمەك؛ نەسلىڭ قۇرۇپ كەتكەي.

【嚼舌根子】 jiáoshéngēnzi كاپشىماق؛ گەپ توشۇماق؛ چېقىمچىلىق قىلماق؛ ئارىغا بۆلگۈنچىلىك سالماق؛ ناھەق گەپ؛ يالغان گەپ؛ تىلىنى چاپنىماق.

【嚼舌头】 jiáoshétou بلجىر-لىماق؛ كاپشىماق؛ سۆز تالاشماق؛ گەپ تالاشماق؛ ناھەق گەپ؛ يالغان گەپ؛ تىلىنى چاپنىماق؛ تاكالاشماق.

【嚼字眼儿】 jiáoziyǎnr سۆز-ئىبارىلەرگە ئېسىلىۋالماق؛ قۇرۇق فورمالىستىلىق؛ ئۆلۈك ئوقۇش؛ يۈزەكى چۈشىنىش؛ ھەرىپخور.

【绞麻花】 jiǎomáhuā ماخار ئەشمەك؛ رەتسىز؛ تەرتىپسىز؛ قالايىمقان؛ كالا دېسە، پاقالچاق دېمەك؛ كالا ئېلىشىپ كەتمەك؛ كاللىسى جايدا ئەمەس.

【脚踩两只船】 jiǎo cǎi liǎng zhī chuán ئىككى كېمىگە (قېيىققا) دەسسەمەك؛ مەۋقەسىزلىك قىلماق؛ ھەردەم خىيالدا بولماق؛ ئىككى تەرەپكە لىغشىماق؛ ئۈجمە كۆڭۈل؛ ئىككى كېمىنىڭ قۇيرۇقىنى تۇتماق.

【脚踏两只船】 jiǎo tà liǎng zhī chuán “脚踩两只船” گە قاراڭ.

【搅好梦】 jiǎohǎomèng كا-شىلا قىلماق؛ مالاللىق كەلتۈرمەك؛ مالاللىق يەتكۈزمەك؛ ياخشى پىلاننى بۇزۇۋەتمەك؛ شېرىن خىيال سۇغا چىلاشماق؛ ياخشى ئىشنى ئېلەشتۈرمەك.

【搅浑水】 jiǎohúnshuǐ سۇنى لېيىتماق؛ ئىشنى چېگىشلەشتۈرۈ-ۋەتمەك؛ قالايىمقانلاشتۇرماق؛ چاتاقلاشتۇرماق؛ دەخلى قىلماق؛ كاشلا قىلماق.

【搅家精】 jiǎojiājīng ئۆيىنىڭ

بالاخورى؛ ئۆيىنى (ئائىلىنى)
بۇزغۇچى؛ چاتاقچى؛ ئائىلىنى
قالايمقانلاشتۇرغۇچى.

【搅屎棍】 jiǎoshǐgùn - پوق قو-
چۈيدىغان ياغاچ؛ قوچۇغۇچى؛
قوچۇغۇچى؛ ئىلەشتۈرۈۋەتكۈچى؛
قالايمقانلاشتۇرۇۋەتكۈچى؛
بۇزۇۋەتكۈچى.

【叫得响】 jiàodexiǎng - ئېتىد-
بارلىق؛ يۈزى بار؛ بازىرى ئىتتىك؛
بارىكالا؛ يۈزى يورۇق.

【叫花子】 jiàohuāzi - قەلەندەر؛
تىلەمچى؛ دىۋانە.

【叫座力】 jiàozuòlì - جەلپ
قىلارلىقلىقى؛ قىزىقلىقى؛ بازىرى
ئىتتىك.

【叫座片】 jiàozuòpiān - قىزىقار-
لىق فىلىم؛ بازارلىق فىلىم؛ ياخشى
ئىشلەنگەن فىلىم.

【较真章】 jiàozhēnzhāng - قا-
ئىدە - تۈزۈم بويىچە بېجىرمەك؛
ئەستايىدىل ئىش قىلماق؛ تەرتىپلىك
ئىشلىمەك؛ قىلچە بېپەرۋالىق
قىلماسلىق.

【阶下囚】 jiēxiàqiú - قامالغۇ-

چى؛ تۇتقۇن؛ ئەسىر؛ مەھبۇس.

【结对子】 jiéduìzi - جۈپ بول-
ماق؛ يار بولماق؛ ھەمكارلىق
مۇناسىۋىتى ئورناتماق؛
ئىتتىپاقلاشماق.

【结疙瘩】 jiégēda - تۈگۈن
تۈگمەك؛ زىددىيەت تۇغۇلماق؛
ئۇقۇشماسلىق بولماق.

【结苦果】 jiékǔguǒ - ئاچچىق
مېۋە بەرمەك؛ ئازاب؛ ئازابلانماق؛
ئازاب - ئوقۇبەت چەكمەك؛ ئازاب
چەكمەك؛ ئاقىۋەت يامان بولماق.

【结硕果】 jiéshuòguǒ - مول
مېۋە بەرمەك؛ زور نەتىجىلەرگە
ئېرىشمەك؛ چوڭ نەتىجىگە
ئېرىشمەك.

【结线头】 jiéxiàntóu - ئالاقە
باغلىماق؛ مۇناسىۋەت قىلماق؛
يېقىنلاشماق.

【接班人】 jiēbānrén - ئىز با-
سار؛ ۋارىسلىق قىلغۇچى؛ ۋارىس.

【接茬儿】 jiēchár - لوقما سال-
ماق؛ ئاغزىنى غېرىچلىماق؛ خەقنىڭ
گېپىنى تارتىۋالماق؛ كەينىدىنلا؛
ئارقىدىنلا.

【接力赛】 jiēlìsài كۈچ ئۇلاپ يۈگۈرۈش مۇسابىقىسى؛ نوۋەتلىشىش؛ كۈچ ئۇلاپ مۇسابىقىە قىلماق؛ ئۈزۈپ قويماي رىقابەتلىشىش.

【揭不开锅】 jiēbùkāiguō قازان ئاسالماسلىق؛ ئاچ قالماق؛ ئوزۇق - تۈلۈك تۈگەپ قالماق؛ يەيدىغان نەرسە قالماسلىق؛ ئوزۇق - تۈلۈك ئالدىغان پۇل قالماسلىق.

【揭疮疤】 jiēchuāngbā يېغىد - رىنى ئاچماق؛ ئەيىبىنى ئاچماق؛ يەرلىكىدە ياتقىلى قويماستىق؛ ئۇچۇقنى تاتلىماق؛ باشقىلارنىڭ يېغىرىنى تاتلىماق.

【揭盖子】 jiē gàizi تۇۋاق ئاچماق؛ يوشۇرۇلغان مەسىلىلەرنى ئېچىپ تاشلىماق؛ قاپاقنى ئاچماق؛ مەسىلىنى پاش قىلماق؛ سىرنى ئاشكارىلىماق؛ مەخپىيەتلىكنى ئاشكارىلىماق؛ زىددىيەتنى ئاشكارىلىماق.

【揭画皮】 jiēhuàpí چۈمپەر - دىنى ئېچىپ تاشلىماق؛ نىقابىنى يەرتىۋەتمەك؛ ساختا چۈمپەردىنى يىرتىۋەتمەك؛ گەپتى - بەشىرىسىنى ئاچماق.

【揭老底】 jiēlǎodǐ تېگى - تەكتىنى ئاشكارىلىماق؛ دەسمايىسىنى غالتەككە چىقارماق؛ ئەسلىنى ئاشكارىلىماق؛ ئىچكى سىرنى ئېچىپ تاشلىماق.

【揭谜底】 jiēmídǐ تېپىش - ماقنىڭ جاۋابىنى تاپماق؛ سىرنى ئاشكارىلىماق؛ مۇئامىلىنى ئاشكارىلىماق.

【揭面纱】 jiēmiànshā چۈمپەر - دىنى ئېچىپ تاشلىماق؛ چۈمبەلنى ئاچماق؛ ئاشكارىلىماق؛ ئۆزىنى ئاشكارىلىماق.

【揭伤疤】 jiēshāngbā يارىغا تەگمەك؛ يارىغا تۇز سەپمەك؛ كۆڭلىگە ئازار بەرمەك؛ يېغىرىنى تاتلىماق؛ ئۇچۇقنى تاتلىماق.

【解疙瘩】 jiěgēda تۈگۈننى يەشمەك؛ ئاداۋەتنى يوقاتماق؛ زىددىيەتنى تۈگەتمەك؛ ئوقۇشماستىقنى تۈگەتمەك؛ قىيىن مەسىلىنى ھەل قىلماق؛ چۈشكۈنلۈكنى تۈگەتمەك.

【解扣子】 jiěkòuzi تۈگۈمنى ئاچماق (يەشمەك)؛ ئىدىيىۋى مەسىلىنى ھەل قىلماق؛ گۇماننى تۈگەتمەك؛ تۈگۈننى يەشمەك؛

ئازارلىق ياكى ئۆچمەنلىكنى تۈگەتمەك.

【解剖麻雀】 jiěpōu-máquè
قۇشقاچنى ئاناتومىيە قىلماق؛
قۇشقاچنىڭ ئىچ - باغرىنى يېرىپ
كۆرمەك؛ ئاناتومىيە قىلماق؛
ئىنچىكە تەھلىل قىلىپ ئەھۋال
ئىگىلىمەك.

【解绳松绑】 jiěshéng-sōng-
bǎng ئارغامچىنى يەشمەك؛ تىز-
گىنىنى بوشاتماق؛ ئازاد قىلماق؛
قويۇپ بەرمەك؛ ئۆز مەيلىگە
قويۇۋەتمەك؛ ئەركىن قىلماق.

【解眼馋】 jiěyǎnchán كۆز
خۇمارىنى چىقارماق؛ قانغۇچە كۆرۈپ
ھۇزۇرلانماق؛ قانغۇدەك كۆرمەك؛
ئارزۇسىغا يەتمەك.

【解语花】 jiěyǔhuā ساھىب-
جامال؛ گۈزەل قىز؛ سەتەك.

【借东风】 jièdōngfēng شەرق
شامىلىدىن پايدىلانماق؛ ياخشى
ۋەزىيەتتىن پايدىلانماق؛ پايدىلىق
ۋەزىيەتتىن پايدىلانماق.

【借花献佛】 jiè huā xiàn
خەقنىڭ داستىخىنىدا مېھمان fó

ئۇزاتماق؛ خەقنىڭ نەرسىسى بىلەن
باشقىلارنى خۇش قىلماق؛ كىشىنىڭ
جۇۋىسىدا تەرلىمەك.

【借梯子下楼】 jiè tīzi xià-
lóu تامدىن پايدىلىنىپ ئاتتىن
چۈشمەك؛ پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ
مۈشكۈل شارائىتتىن قۇتۇلماق.

【金不换】 jīnbuhuàn ئالتۇنغا
تېگىشمەيدىغان؛ ئالتۇنغا بەرگۈسىز؛
ئالتۇنغا تېگىشكۈسىز؛ قىممەتلىك؛
ئەتىۋارلىق.

【金饭碗】 jīnfànwǎn ئالتۇن
تاۋاق؛ شارائىتى ئەۋزەل خىزمەت؛
ئاسان ئېرىشكىلى بولمايدىغان
خىزمەت.

【金凤凰】 jīnfènghuáng ئال-
تۇن ئەنقا؛ قابىلىيەتلىك چىرايلىق
قىز؛ ئوقۇمۇشلۇق ساھىبجامال.

【金刚钻】 jīngāngzuàn ئالماس؛
ماھىر؛ ئۇستا؛ چېۋەر؛ ھۈنەرى
قالتىس.

【金领工人】 jīnlǐng gōngrén
زەر ياقىلىق ئىشچىلار؛ تەمىناتى
ياخشى ئىشچىلار؛ يۇقىرى قاتلامدىكى
ئىشچىلار.

【金领阶层】 jīnlǐng jiēcéng
 زەر ياقىلىقلار؛ زەر ياقىلىق
 سىنىپلار؛ زەر ياقىلىق قاتلام؛ زەر
 ياقىلىق تەبىقە؛ ئەقلىي
 ئەمگەكچىلەر.

【金领族】 jīnlǐngzú
 زەر ياقىلىقلار؛ ئالىي خىزمەتچىلەر.

【金盆洗手】 jīnpén xǐshǒu
 ئالتۇن داستا قول يۇيۇش؛ قولنى
 يۇيۇۋەتمەك؛ قول ئۈزۈمەك؛ يامان
 يولدىن قايتماق.

【金漆马桶】 jīnqī-mǎtǒng
 ئالتۇن رەڭلىك تەرەت قاچىسى؛ تېشى
 پال - پال، ئىچى غال - غال؛
 كۆرۈشكە بولىدىغان، ئىشلىتىشكە
 يارىمايدىغان ئادەم؛ قۇرۇق سۆلەت.

【金三角】 jīn sānjiǎo
 ئالتۇن دېلتا؛ ئەپيۇن ماكانى؛ باي ئورۇن؛
 تەرەققىي قىلغان جاي.

【金石交】 jīnshíjiāo
 ئۇيۇل تاشتەك دوستلۇق؛ بۇزۇلماس
 دوستلۇق.

【金钥匙】 jīnyàoshi
 ئالتۇن ئاچقۇچ؛ ھەممىگە باب چارە -
 ئۇسۇللار؛ ھەممىگە قادر؛ ئەپلىك
 چارە؛ مەسىلىنى ھەل قىلىشنىڭ

ياخشى چارسى.

【金字塔】 jīnzìtǎ
 ئېھرام؛ ئېھرام شەكلىدىكى؛ مۇنار
 شەكلىدىكى؛ پىرامىدا.

【金字招牌】 jīnzì-zhāopai
 ئالتۇن خەتلىك پلاكات؛ ئالتۇن
 خەتلىك ۋىنۇسكا؛ قۇرۇق ئاتاق؛
 قۇرۇق سۆلەت.

【紧巴巴】 jǐnbāba
 قولى قىسقا؛ تۇرمۇشى ناچار؛ قىسىلماق؛
 تارتىشماق؛ تۇرمۇش سەۋىيىسى
 تۆۋەن؛ ھالى خاراب.

【紧箍咒】 jǐngūzhòu
 چەمبەر چىڭىتىش ئەپسۇنى؛ قىسقۇچنى
 چىڭىتىش ئەپسۇنى؛ بويسۇندۇرۇش
 ئەپسۇنى؛ تۇمار؛ تىلتۇمار؛ ئەپسۇن
 ئوقۇماق؛ كىشەن؛ زەنجىر؛
 سىرتماق.

【紧日子】 jǐnrìzi
 موھتاجلىق؛ قاتتىق كۈنلەر.
 غورىگىلچىلىك؛ قاتتىق كۈنلەر.

【进博物馆】 jìnbówùguǎn
 مۇزېيغا كىرمەك؛ كارغا كەلمەسلىك؛
 ئەسقاتماسلىق؛ كارغا يارىماسلىق؛
 زاماندىن قالماق؛ كونا نەرسىگە
 ئايلىنماق؛ كاردىن چىقماق.

【进地狱】 jìndìyù دوزاخقا كىرمەك؛ زۇلۇمغا ئۇچرىماق؛ ئازاب - ئوقۇبەتتە قالماق.

【进坟墓】 jìnfénmù گۆرگە كىرمەك؛ ھالاك بولماق؛ ئەجىلى توشماق؛ يوقالماق؛ يوقاتماق؛ قۇرۇتماق؛ ئۇجۇقتۇرماق.

【进棺材】 jìnguāncái گۈەندە سەيگە كىرمەك؛ گۆرگە كىرمەك؛ ئۆلمەك؛ ئەجىلى توشماق؛ ۋاپات بولماق؛ ھالاك بولماق؛ يوقالماق.

【进鬼门关】 jìnguǐménguān ئىنتايىن خەتەرلىك جايغا كىرىپ قالماق؛ پىلسىراتقا كىرمەك؛ ئۆلمەك؛ ۋاپات بولماق؛ ئەجىلى توشماق.

【进火葬场】 jìnhuǒzàngchǎng جەسەت كۆيدۈرۈش ئورنىغا كىرمەك؛ ئۆلمەك؛ نەپەس توختىماق؛ ۋاپات بولماق؛ جان ئۈزۈمەك؛ ھالاك بولماق.

【进牛棚】 jìnniúpéng كالا ئېغىلىغا كىرمەك؛ نازارەت قىلىنماق؛ نەزەرىيەنت قىلىنماق.

【近亲繁殖】 jìnqīn fánzhí يېقىن تۇغقاننىڭ كۆپىيىشى؛ ئۆز

ئادىمىنى ئۆستۈرمەك؛ ئۆز شاگىرتلىرىنىلا يېتىشتۈرۈش؛ گۈرۈھۋازلىق؛ ئۇرۇق - تۇغقان ۋە يېقىنلىرىنىلا ئىشقا قويۇش.

【近视眼】 jìnshìyǎن يىراقنى كۆرمەيدىغان كىشى؛ يىراقنى كۆرمەسلىك؛ نەزەر دائىرىسى تار؛ كۆز ئالدىدىكىنىلا كۆرمەك؛ بۇرنىنىڭ ئۈچىنىلا كۆرمەك.

【经风雨】 jīngfēngyǔ بوران - چاپقۇنلارنى باشتىن كەچۈرمەك؛ جۈدۈن - چاپقۇنلارنى باشتىن كەچۈرمەك؛ بېشىدىن ئىسسىق - سوغۇقلارنى ئۆتكۈزۈمەك؛ جاھاننىڭ ئىشىدىن خەۋەردار بولماق؛ ئەمەلىي كۈرەش جەريانىدا چېنىقماق.

【经风雨，见世面】 jīngfēngyǔ, jiànshìmiàn “经风雨” گە قاراڭ.

【井底蛙】 jǐngdǐwā قۇدۇق ئىچىدىكى پاقا؛ كالتە پەم؛ نەزەر دائىرىسى تار؛ ھېچنېمىنى كۆرمىگەن؛ بۇرنىنىڭ ئۈچىنىلا كۆرىدىغان.

【井水不犯河水】 jǐngshuǐ bù fàn héshuǐ قۇدۇق سۈيى بىلەن دەريا سۈيى بىر - بىرىگە دەخلى

قىلماس؛ ھەركىمنىڭ قازىنى ئۆزىگە؛
بىر - بىرىگە چېقىلماسلىق؛ بىر -
بىرىگە دەخلى - تەرۈز قىلماسلىق؛
ئۆستەڭدە سۇ تاشسا، ئۆردەكنىڭ
نېمە پەرۋابى.

【警戒线】 jǐngjièxiàn ئېھتىد-
يات سىزىقى؛ قوغدىنىش تەدبىرى؛
ئاگاھلاندۇرۇش سىزىقى.

【镜里花】 jìnglǐhuā ئەينەك-
تىكى گۈل؛ سۇدىكى ئاي؛ خىيالىي
مەنزىرە؛ كۆز يەتسىمۇ قول
يەتمەسلىك؛ ئەمەلگە ئاشۇرغىلى
بولماسلىق؛ تۇتۇرۇقسىز نەرسە.

【揪辫子】 jiūbiànzi كوكۇ-
لىسىدىن تۇتماق؛ كوكۇلىسىغا
ئېسىلىۋالماق؛ بىرەر كەمچىلىكىنى
دەستەك قىلىپ تۇتۇۋالماق؛ چىڭ
ئېسىلىۋالماق.

【揪肠子】 jiūchángzi ئۈچەي
تارتىشماق؛ بىئارام بولماق؛
ئەنسىرىمەك؛ ئەندىشە قىلماق؛ غەم
قىلماق؛ غەم يېمەك؛
تەشۋىشلەنمەك.

【揪尾巴】 jiūwěiba قۇيرۇ-
قىدىن تۇتۇۋالماق؛ قۇيرۇقىنى
تۇتماق؛ كۆرۈلگەن مەسىلىلەرنى
تۇتۇۋالماق؛ كۆرۈلگەن مەسىلىلەرنى

قويۇپ بەرمەسلىك؛ قويۇپ
بەرمەسلىك.

【揪小辫子】 jiūxiǎobiànzi
“揪辫子” غا قاراڭ.

【九折臂】 jiǔshébì توققۇز
قېتىم قول سۇندۇرماق؛ ئۇزاق
مۇددەت چېنىققان؛ ئۇزاق مۇددەت
تاۋلانغان؛ تەجربىگە باي؛ ئۇزاق
سىناقلاردىن ئۆتمەك.

【久旱逢甘雨】 jiǔ hàn féng
gānyǔ تازا قۇرغاقچىلىقتا ياغقان
يامغۇر؛ ئۇسسىغان يەرگە تەگمەك؛
ۋاقتىدا جانغا ئەسقاتماق.

【酒篓子】 jiǔlǒuzi ھاراق تۇ-
ڭى؛ ھاراق كۆتۈرەلەيدىغان؛
ھاراقخور؛ ھاراقكەش؛ زابوي.

【酒囊饭袋】 jiǔnáng fàndài
ھاراقكەش؛ زابوي؛ ھارامتاماق؛ نان
قېپى؛ تەييارتاپ.

【酒肉场】 jiǔròuchǎng يەپ -
ئىچىش سورۇنى؛ كۆڭۈل ئېچىش
سورۇنى؛ ئىشىش - ئىشرەت سورۇنى.

【酒肉朋友】 jiǔròu péng-
yǒu ھەمتاۋاق ئاغىنە؛ داستىد.

خان ئۈستىدىكى ئاغىيە؛ ھاراق بىلەن باغلانغان دوستلار.

【酒糟头】 jiǔzāotóu ھاراق-كەش؛ زابوي.

【旧病复发】 jiùbìng fùfā كونا كېسىلى قوزغالماق؛ ئەسكى ئادىتىنى يوقاتماسلىق.

【旧疮疤】 jiùchuāngbā كونا پارا؛ ئازاب - ئوقۇبەتلىك كەچۈرمىش.

【旧瓶装新酒】 jiùpíng zhuāng xīnjiǔ كونا بوتۇلكىغا يېڭى ھاراق قاچىلىماق؛ كونا شەكىلگە يېڭى مەزمۇن بەرمەك؛ كونا ئېشەككە يېڭى توقۇم توقۇماق؛ كونا شەكىل بىلەن يېڭى مەزمۇننى ئىپادىلەمەك؛ كونا شېشىگە يېڭى شاراب قۇيماق.

【就地起炉灶】 jiùdì qǐ lú-zào شۇ يەردە ئوچاق سالماق؛ ئۆز جايىنىڭ شارائىتىدىن پايدىلانماق؛ ماتېرىيالنى ئۆز جايىدىن ئالماق؛ ئۆز يېرىدىن ماتېرىيال ئالماق.

【就热锅炒热菜】 jiù rè

تۆمۈرنى قىز- guō chǎo rè cài زىقىدا سوقماق؛ پۇرسەتنى چىڭ تۇتماق.

【局外人】 júwàiren مەيدان سىرتىدىكى ئادەم؛ مۇناسىۋەتسىز ئادەم؛ ئالاقىسى يوق كىشى.

【聚宝盆】 jùbǎopén قايناڭ چوڭقۇنۇم، ئېچىلىك داستىخانىم؛ ئېچىلىك داستىخانىم؛ پۈتمەس - تۈگمەس؛ گۆھەر ماكان؛ باي - ئاۋات ماكان؛ بايلىق مەنبەسى.

【巨无霸】 jùwúbà تەڭداش-سىز؛ زور كۆلەملىك؛ دائىرىسى كەڭ؛ كۈچلۈك؛ پالۋان.

【卷地皮】 juǎndìpí “刮地皮” غا قاراڭ.

【卷铺盖】 juǎnpūgài كۈدە - كۆرپىنى يىغىشتۇرماق؛ كەشنى توغرىلىماق؛ ئىشتىن بوشتىلىماق؛ ئىشتىن بوشتاتماق.

【决雌雄】 juécíxióng يېڭىش - يېڭىلىشنى ئايرىماق؛ كۈچ سىناشماق؛ ئەركەك - چىشى ئايرىلىماق؛ ئېلىشماق؛ ئېلىشىشقا چىقماق.

【掘墓人】 juémùrén گۆرکار؛ گۆر كولىغۇچى؛ ھالاك قىلغۇچى.

【倔巴头】 juèbātóu كاج؛ چۇس؛ چۇس مجەز؛ توك؛ تەرسا؛ چىك؛ قاتتىق ئىرادىلىك؛ سۇباتلىق؛ قەيسەر.

【军令状】 jūnlìngzhuàng ھەربىي بۇيرۇقنى بەجا كەلتۈرۈش ۋەدىنامىسى؛ ۋەدىنامە؛ مەيدىسىگە ئورماق.

【军中无戏言】 jūn zhōng wú xìyán ھەربىي ئىشلاردا چاق. چاق قىلغىلى بولماس؛ چاقچاق قىلىشقا بولمايدۇ؛ ئوينىشىدىغان ئىش ئەمەس.

【君子协定】 jūnzǐ-xiédìng ئالىيجاناب كېلىشىم؛ ئېسىل زادىلەر كېلىشىمى؛ ئالاقە ئارقىلىق تۈزۈشكەن ئىمزا سىز كېلىشىم؛ ئاغزاكى كېلىشىم.

K

【开场白】 kāichǎngbái مۇقەددە - دىمە؛ كىرىش سۆز؛ باشلىنىش قىسمى.

【开场锣鼓】 kāichǎng luógǔ پەردە ئېچىش دۇمبىقى؛ مۇ - قەددىمە؛ باشلىنىش.

【开场戏】 kāichǎngxì ئويۇن - نىڭ (تىياترنىڭ) 1 - پەردىسى؛ مۇقەددىمە؛ باشلىنىش قىسمى.

【开倒车】 kāidàoche ماشىنىنى كەينىگە ياندۇرماق؛ كەينىگە بۇرۇش؛ ئارقىغا بۇرۇش؛ چېكىنمەك؛ ئارقىغا يانماق.

【开顶风船】 kāidǐngfēng-chuán شامالغا قارشى كېمە ھەي - دىمەك؛ كېمىنى دولقۇنغا قارشى ھەيدىمەك؛ قىيىنچىلىق ۋە خېيىم - خەتەرگە قارىماي ئىشلىمەك؛ قىيىنچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ ئىلگىرىلىمەك.

【开动机器】 kāidòng-jīqì ماشىنىنى ھەرىكەتكە كەلتۈرمەك؛ مېڭە ئىشلەتمەك؛ پىكىر يۈرگۈزمەك.

【开发区】 kāifāqū تەرەققىيات رايونى؛ ئېچىلما رايون.

【开方子】 kāifāngzi رېتسەپ يېزىپ بەرمەك؛ مەسىلىنى ھەل قىلىدىغان چارە - تەدبىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويماق؛ پىلان كۆرسەتمەك؛ ئەقىل كۆرسەتمەك.

【开弓不放箭】 kāi gōng bù fàng jiàn ياننىڭ كىرىچىنى چىڭ تارتىپ قويۇپ بەرمەسلىك؛ قۇرۇقتىن قۇرۇق دوق قىلماق؛ تېرە تاراقشىتماق؛ كۆزىگە توپا چاچماق؛ قۇرۇق ھەيۋە قىلماق؛ قۇرۇق پوپوزا قىلماق.

【开红灯】 kāi hóngdēng قىزىل چىراغ ياندۇرماق؛ يولنى توسماق؛ چەكلىمەك.

【开后门】 kāihòumén ئارقا ئىشىك ئېچىپ بەرمەك؛ ئارقا ئىشىك ئاچماق.

【开黄腔】 kāi huángqiāng تاغدىن - باغدىن سۆزلىمەك؛ مۇناسىۋەتسىز گەپلەرنى قىلماق.

【开空头支票】 kāi kōngtóu zhīpiào قۇرۇق چەك يازماق؛ قۇرۇق ئەمچەك سالماق.

【开口子】 kāikǒuzi يار كەت-مەك؛ يوچۇق ئاچماق؛ ئاسانلىق تۇغدۇرۇپ بەرمەك؛ يول قويماق؛ يول بەرمەك.

【开快车】 kāikuàichē ماشىنىنى تېز ھەيدىمەك؛ سۈرئەتنى تېزلەتمەك؛ تېز ئىشلىمەك.

【开脸儿】 kāi liǎnr قىياپەتنى كۆرسەتمەك.

【开冷枪】 kāilěngqiāng يوشۇ-رۇن ئوق ئاتماق (چىقارماق)؛ تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلماق؛ قەستلەش.

【开路人】 kāi lùrén يول

ئاچقۇچى.

【开路先锋】 kāi lù xiānfēng يول ئاچقۇچى ئاۋانگارت؛ يول باشلىغۇچى ئاۋانگارت؛ زەربىدار.

【开绿灯】 kāilùdēng يېشىل چىراغ ياندۇرماق؛ يول قويماق؛ چەكلىمەسلىك؛ يول بەرمەك؛ قۇلايلىق يارىتىپ بەرمەك؛ ماقۇل بولماق.

【开门红】 kāiménhóng ئىش-نىڭ بېشىدىلا غەلبە قازانماق؛ باشتىلا نەتىجە ياراتماق؛ ھە دېگەندىلا ئوڭۇشلۇق بولماق.

【开门见山】 kāimén jiànshān نەق جايدا؛ ئېنىق؛ ئو-چۇق؛ روشەن؛ ئېنىق ئېيتماق؛ پوسكاللىسىنى ئېيتماق؛ ئوچۇقنى دېمەك.

【开门七件事】 kāimén qījiàn shì كۈندىلىك تۇرمۇشتا ھەممىدىن مۇھىم ئىشلار؛ ئەڭ مۇھىم ئىشلار.

【开妙方】 kāimiàofāng خاس-يەتلىك رېتسىپ يېزىپ بەرمەك؛ ئۈنۈملۈك چارە - تەدبىرنى ئوتتۇرىغا قويماق؛ ئەپچىل چارە كۆرسەتمەك؛

جايدا پىلان كۆرسەتمەك.

【开山祖】 kāishānzǔ يول ئاچ- يول قۇچى پىر؛ ئاساس سالغۇچى.

【开顺风船】 kāishùnfēng-chuán ئوڭ شامالدا كېمە ھەپ- دىمەك؛ ئوڭۇشلۇق بولماق؛ ھەممە ئىش كۆڭۈلدىكىدەك بولماق؛ يول راۋان بولماق.

【开台锣鼓】 kāitái luógǔ ئويۇن باشلاش دۇمبىقى؛ ئىشنىڭ باشلىنىشى ۋە مۇقەددىمە.

【开天窗】 kāitiānchuāng يالغان ھېسابات قىلماق؛ تۇڭلۇك ئاچماق؛ بوش ئورۇن قالماق (مەتبۇئاتتا)؛ پۇچۇق بولۇپ قالماق.

【开头炮】 kāitóupào “打头炮” غا قاراڭ.

【开小差】 kāixiǎochāi قېچىپ كەتمەك؛ تىكىۋەتمەك؛ چېچىلماق؛ يوقىلاڭ خىيالغا بېرىلمەك.

【开小会】 kāi xiǎohuì كىچىك يىغىن ئاچماق؛ كۈسۈلداشماق؛ پاراڭ سېلىشماق (يىغىن ۋاقتىدا).

【开小灶】 kāixiǎozào ئوچى تاماقخانىدا ئايرىم تاماق ئەتكۈزۈپ يېمەك؛ بىرىنچى دەرىجىلىك تاماق يېمەك؛ ئالاھىدە ئېتىبار بەرمەك؛ ئالاھىدە بولۇۋالماق.

【开心锁】 kāixīnsuǒ كۆڭۈل- نى ياسىماق؛ تەسەللى بەرمەك؛ ئىدىيىۋى مەسىلىلەرنى ھەل قىلماق.

【开心丸儿】 kāixīnwānr “宽心丸” گە قاراڭ.

【开胸顺心丸】 kāixiōng shùnxīn wán بىئاراملىقنى تىنچلاندۇرۇش كومىلىچى؛ بىئاراملىقنى باسىدىغان كومىلاچ؛ تەسەللى بەرمەك؛ كۆڭلىنى ياسىماق.

【开眼龟】 kāiyǎnguī “戴绿帽子” غا قاراڭ.

【开眼界】 kāiyǎnjiè كۆز ئاچ- ماق؛ نەزەر - دائىرىسىنى كېڭەيتمەك.

【开洋荤】 kāiyánghūn تازا خۇماردىن چىقماق؛ غەرىپچە تائاملارنى تېتىماق؛ پەقەت قىلىپ باقمىغان ئىشنى قىلماق؛ تۇنجى قېتىم قىلىپ

باقماق؛ كۆزى ئېچىلماق.

【开药方】 kāiyàofāng
“开方子” غا قاراڭ.

【开夜车】 kāiyèchē تۈن بو-
يى ئىشلىمەك؛ كېچىچە ئىشلىمەك؛
تۈن بويى ئۆگەنمەك.

【开杂货店】 kāizáhùdiàn
“开杂货铺” غا قاراڭ.

【开杂货铺】 kāizáhùpù مە-
لىچىمال دۈكىنى ئاچماق؛
قالايمقانچىلىق؛ تەرتىپسىز؛ چوڭقۇر
بىلىمگە ئىگە.

【开中药铺】 kāizhōngyàopù
جۇڭگىيى دورىخانسى ئاچماق؛ قاتار
تىزماق؛ تەھلىل يۈرگۈزمەي قاتار
تىزىپ قويماق؛ شەكلىگە قاراپ
تىزىپ قويماق.

【揩屁股】 kāipìgu
“擦屁股” غا قاراڭ.

【揩油水】 kāi yóushuǐ سوقۇ-
ۋالماق؛ ھەققىنى يېۋالماق.

【侃大山】 kāndàshān قۇرۇق
پاراڭ سالماق؛ مەنسىز پاراڭ.

【砍大山】 kāndàshān
“侃大山” گە قاراڭ.

【砍三斧头】 kānsānfǔtóu
ئۈچ پالتا چاپماق؛ كارامىتىنى راسا
كۆرسەتمەك.

【看家狗】 kānjiāgǒu ئىشك
باقار ئىت؛ پايلاقچى؛ غالچا.

【看家戏】 kānjiā xì مەخ-
سۇس درامما؛ ئەڭ ياخشى نومۇر؛
ئويۇننىڭ ئەڭ ياخشىسى.

【看错棋】 kàncuòqí دامكا
ئۇرۇقىنى خاتا ماڭماق؛ خاتا
پەملىمەك؛ ئاداشماق؛ يېڭىلىشمەك؛
خاتا تونۇپ قالماق.

【看风头】 kànfēngtóu ئەھۋالغا
قاراپ باقماق؛ ۋەزىيەتكە نەزەر
سالماق؛ دەڭسەپ باقماق؛ شامالنىڭ
يۆنىلىشىگە قارىماق؛ سۇنىڭ
ئېقىشىغا، تۈكنىڭ يېتىشىغا باقماق.

【看风向】 kànfēngxiàng
“看风头” غا قاراڭ.

【看火候】 kànhuǒhou ھاۋاغا
قارىماق؛ پەيتىنى تۇتماق؛ پايدىلىق
پەيتىنى تۇتماق؛ پۇرسەتنى تۇتماق؛

جىددىي پەيتنى ئىگىلىمەك.

【看脸色】 kànliǎnsè زەڭگىمە -
 روپىغا قارىماق؛ چىرايىغا قارىماق؛
 ئادەمگە قاراپ ئىش قىلماق؛ كۆزىگە
 قارىماق؛ روھىي - قىياپىتىگە
 قارىماق؛ چاپانغا قاراپ مۇئامىلە
 قىلماق؛ كۆزىنىڭ قىرىدا قارىماق؛
 تەلتى يامان؛ خەقنىڭ ئاغزىغا
 قارىماق.

【看门道】 kànméndào ئىش -
 نىڭ ئېپىنى بىلمەك؛ يولىنى
 بىلمەك؛ ئېنىق چۈشەنمەك.

【看苗头】 kànmiáotou ئەھۋال -
 نى سەزمەك؛ ئەھۋالنى بايقىۋالماق؛
 بىخ ھالىتىنى بايقىۋالماق؛
 ئالامىتىنى ئىگىلىمەك.

【看破红尘】 kànpò hóng
 chén كۆزى يەتمەك؛ كۆڭلى
 سوۋۇپ قالماق؛ جان توپماق.

【看热闹】 kànrènao تاماشا
 كۆرمەك؛ ئېتىبارسىز قارىماق؛
 ئىچىدە كۆلمەك؛ ئىچىدە
 ھۇزۇرلانماق؛ ئۆزىچە خۇشال
 بولماق؛ پەرۋاسىز قاراپ تۇرماق؛
 سوغۇق مۇئامىلە قىلماق؛ بىر چەتتە
 قاراپ تۇرماق.

【看人下菜碟儿】 kàn rén
 xià cài diér ئادەمگە قاراپ داس -
 تىخان سالماق؛ ئادەمگە قاراپ ئىش
 كۆرمەك؛ ئادەمنىڭ سالاھىيىتىگە
 قاراپ ئىش قىلماق.

【看西洋景】 kàn xī yáng jǐng
 نەزەر دائىرىسىنى كېڭەيتمەك؛
 غەربنىڭ كىنوسىنى كۆرمەك؛
 ئاجايىپ - غارايىپ نەرسىلەرنى
 كۆرمەك؛ تۈرلۈك نەرسىلەرنى
 كۆرمەك؛ كۆزى ئېچىلماق

【看眼色】 kànyǎnsè كۆزىگە
 قارىماق؛ ئاغزىغا قارىماق.

【看着星星想月亮】 kàn
 zhe xīngxing xiǎng yuèliang
 ئاسماندىكى غازنىڭ شورپىسىغا نان
 چىلاپتۇ؛ كۈندۈزدە يۇلتۇز سانماق؛
 ئەمەلگە ئاشماس خىيال؛ قۇرۇق
 خىياللارغا چۆمەك؛ بىھۈدە
 خىياللارغا بېرىلمەك.

【看走眼】 kànzǒuyǎn خاتا
 كۆرۈپ قالماق؛ يېڭىلىشمەك.

【扛大梁】 kángdàliáng لەرە
 ياغاچ كۆتۈرمەك؛ ئېغىر ۋەزىپىنى
 ئۈستىگە ئالماق؛ ئېغىرچىلىقنى
 زىممىسىگە ئالماق.

【扛大旗】 kángdàqí بايراق
كۆتۈرمەك؛ مۇھىم ۋەزىپە ئۆتمەك؛
ئالدىدا ماڭماق؛ باشلامچى ئورۇندا
تۇرماق.

【扛枪杆】 kángqiānggān
مىلتىقنى مۇرىگە ئالماق؛ ئەس-
كەر بولماق؛ ھەربىي خىزمەت
ئۆتمەك.

【靠边站】 kàobiānzhàn بىر
چەتتە تۇرۇپ تۇرماق؛ باشلىق
بولالماي قالماق؛ چەتكە چىقىرىپ
قويماق؛ خىزمىتىدىن توختاتماق؛
چەتكە قېقىلماق.

【靠不住】 kàobuzhù ئىشەنچ-
سىز؛ ئىشەنگىلى بولمايدىغان.

【靠大树】 kàodàshù يۆلەن-
چۈككە تايانماق؛ ئارقا تېرەككە
يۆلەنمەك؛ خەقنىڭ جۇۋىسىدا
تەرلەنمەك؛ ھىماچىغا تايانماق؛
ئورمانغا يېقىن يەردە ياشىماق.

【靠得住】 kàodezhù ئىشەنچ-
لىك؛ ئىشىنىشكە بولىدىغان.

【靠钟点】 kàozhōngdiǎn
كۈچ چىقارماسلىق؛ ئىشقا چىقىسىمۇ
كۈچ چىقارماسلىق.

【靠自己】 kào zìjǐ ئۆز كۈ-
چىگە تايانماق؛ ئۆز ئالدىغا؛
باشقىلاردىن ياردەم ئالماي؛
مۇستەقىل.

【磕头虫】 kētóuchóng - چاك
چەك قۇرت؛ نېمە دېسە خوپ دەپ
تۇرىدىغان ئادەم؛ نېمە دېسە ماقۇل
دەيدىغان؛ باش ئۇرىدىغان كىچىك
ئەمەلدار؛ ئۆزىنىڭ مۇستەقىل
پىكىرى يوق.

【瞌睡虫】 kēshuìchóng ئۇيقۇ-
چان؛ مۈگدىگەك؛ ھورۇن؛
تىرىكتاپ؛ يالقاۋ؛ ئېرىنچەك.

【可怜虫】 kěliánchóng بىچا-
رە؛ بايقۇش؛ بىچارە مەخلۇق؛ يېتىم
ئوغلاق.

【可圈可点】 kěquān kědiǎn
ماختىغىچىلىكى بار؛ ئېسىل؛
كارامەت؛ ياخشى؛ ئاجايىپ ياخشى.

【克格勃】 kègébó ك گ ب؛
سوۋېت جاسۇسى؛ مارامچى؛
پايلاقچىدەك.

【客里空】 kèlǐkōng كرىكو-
نىيە؛ ئويدۇرما؛ مۇبالىغە قىلماق؛
كۆپتۈرۈۋەتمەك؛ يالغانچى؛ يالغان
خەۋەر تارقاقچۇچى.

【啃地皮】 kéndìpí يەر ئاچ-
ماق؛ يەرگە ئىشلىمەك؛ دېھقانچىلىق
قىلماق؛ يەر تېرىماق؛ تېرىلغۇ
ئىشى.

【啃骨头】 kěn gǔtōu سۆڭەك
غاجىماق؛ ئاز- ئازدىن ھەل قىلماق؛
ئاز- ئازدىن يوقاتماق؛ قىلماق تەس
ھەم ئاز نەپ تېگىدىغان ئىش.

【啃鸡肋】 kěnjīlè مەجبۇرىي
مەنىسىز ئىش قىلماق؛ ئامالسىز
ئەھمىيەتسىز ئىش قىلماق؛ تايىنى
يوق ئىشنى قىلىشقا مەجبۇر بولماق.

【啃书本】 kěنشūběn ئۆلۈك
ھالدا كىتاب ئوقۇماق؛ تىرىشىپ
ئوقۇماق؛ بېرىلىپ ئۆگەنمەك؛
تىرىشچانلىق بىلەن تەتقىق قىلماق.

【空城计】 kōng chéngjì شە-
ھەرنى قۇرۇق قالدۇرۇش ھىيلىسى؛
نەيرەڭئۆزلىق؛ كۆز بويىماق.

【空巢家庭】 kōngcháo jiātíng
بالا - چاقىسىز قالغان قېرى ئەر -
خوتۇن؛ ياشانغانلار ئائىلىسى؛
مازاردەك ئائىلە.

【空对空】 kōngduìkōng
قۇرۇق پاراڭ؛ مەنىسىز؛ مەزمۇنسىز؛
پۈچەك؛ قۇرۇق گەپ سېتىشماق؛

سەپسەتئۆزلىق قىلماق.

【空架子】 kōngjiàzi قۇرۇق
سۆلەت؛ قۇرۇق جازا؛ قۇرۇق
شەكىل؛ مەزمۇنسىز؛ نامى ئۇلۇغ،
مەنىسى يوق؛ نامدا بار، ئەمەلىيەتتە
يوق.

【空口说白话】 kōngkǒu
shuōbáihuà قۇرۇق گەپ سات-
ماق؛ ئاساسسىز گەپ؛ تۇتۇرۇقسىز
گەپ؛ قۇرۇق گەپ تولا؛ ئەمەلىي
ئىش قىلماسلىق؛ ئاساسسىز
سۆزلىمەك؛ تۇتۇرۇقسىز بىر
نېمىلەرنى دېمەك.

【空手道】 kōngshǒudào
“套白狼” غا قاراڭ.

【空手套白狼】 kōngshǒutào
báiláng “套白狼” غا قاراڭ.

【空头支票】 kōngtóu zhīpiào
قۇرۇق پۇل چېكى؛ قۇرۇق چەك؛
قۇرۇق ئەمچەك؛ قۇرۇق ۋەدە.

【空心机关】 kōngxīn jīguān
قۇرۇق ئورگان.

【空心老大】 kōngxīn lǎodà
سېپايىگەرچىلىك بىلەن ھەيۋە

قىلماق؛ ئۆزىگە قانداقتۇر بىر خىل تۈس بەرمەك.

【空心萝卜】 kōngxīn-luóbo

پور تۇرۇپ؛ كاۋاك سەۋزە؛ تېشى ساز، ئىچى ماز؛ تېشى پال - پال، ئىچى غال - غال؛ كارغا كەلمەس ئادەم؛ يارىماس ئادەم؛ پوق قورساق؛ كۆرۈنۈشتە كۈچلۈك، ماھىيەتتە ئاجىز.

【空心汤圆】 kōngxīn tāng-

yuán قۇرۇق گەپ؛ مەزمۇنسىز ئىش؛ ئەمەلىي مەزمۇنى يوق؛ تېشى ساز، ئىچى ماز.

【空中楼阁】 kōngzhōng-lóu-

gé مۇئەللىق راۋاق؛ قۇرۇق نە - زەربىيە؛ قۇرۇق پىلان؛ قۇرۇق نەرسە؛ قۇرۇق خىيال؛ سۇدىكى ئاي؛ ئەينەكتىكى گۈل.

【空当子】 kòngdāngzi بوش ۋاقىت.

【孔方兄】 kǒngfāngxiōng دا -

چەن پۇل؛ پۇل؛ پۇل دېگەن نەرسە.

【孔雀东南飞】 kǒngquè

dōngnán fēi - تۈزلار شەرقىي - جەنۇب رايونىغا ئۇچماق؛ تېخنىك

كادىرلار شەرقىي - جەنۇب رايونىغا يۆتكەلمەك؛ ئەمگەك كۈچى تەرەققىي قىلىۋاتقان رايونلارغا يۆتكىلىش؛ ئىختىساسلىقلار سىرتقا ئېقىپ كەتمەك.

【抠门儿】 kōuménr

بېخىل؛ پىخسىق؛ بېخىللىق قىلماق؛ پىخسىقلىق قىلماق؛ پىششىقلىق قىلماق.

【抠字眼儿】 kōuzìyǎnr قۇرۇق

فورمالىستلىق؛ يۈزەكىلىك؛ ئۆلۈك ئوقۇش؛ قۇرۇق رەسمىيەتچى؛ ھەرىخور؛ يۈزەكى چۈشىنىش.

【口袋倒西瓜】 kóudài dào

xīguā تاغاردىكى تاۋۇزنىڭ ھەممە - سىنى تۆكۈش؛ ئىچ - قارىنىنى تۆكۈمەك؛ سىر ساقلىماسلىق؛ كۆڭلىدىكى ھەممە سۆزنى ئېيتماق.

【口黄未退】 kǒuhuáng wèituì

ئاغزىدىن ئانا سۈتى كەتمىگەن؛ كىچىك بالا؛ نادان.

【口角春风】 kǒujiǎo chūnfēng

ماختاپ ئۇچۇرماق؛ كۆكە كۆتۈرمەك؛ پانچىقىدىن پۈۋلىمەك.

【口气不小】 kǒuqìbùxiǎo - گەپ -

پى چوڭ.

【口水战】 kǒushuǐzhàn قاتە - تىق تالاش - تارتىش؛ تاكالاشماق.

【口头禅】 kǒutóuchán دىيانە تەلىماتى؛ ئاغزىدىن چۈشمەيدىغان سۆز؛ ئادەت سۆزى.

【口味儿】 kǒuwèir تەم؛ ھە - ۋەس؛ ھەپسىلە؛ دىت.

【口血未干】 kǒuxuè wèigān قەسەم ئىچىپ ئۇزۇن ئۆتمەيلا؛ ۋەدىگە ۋاپاسزلىق قىلماق.

【扣帽子】 kòumàozi قالپاق كىدۈرمەك؛ قالپاق كىيگۈزمەك؛ يامان ئاتاقنى قويۇپ قويۇش.

【扣屎盆子】 kòushǐpénzi بەتىنام چاپلىماق؛ گۇناھ ئارتماق؛ قارىلىماق؛ ھاقارەت قىلماق؛ ئاھانەت قىلماق؛ قارا چاپلىماق؛ ئابرويىنى تۆكتۈرمەك.

【哭鼻子】 kūbízi يىغلىماق؛ كۆز يېشى قىلماق؛ يىغلاش.

【苦差事】 kǔ chāishi جاپا - لىق خىزمەت؛ كىشىنى زېرىكتۈرىدىغان ئىش؛ جاپاسى تولا ئىش.

【苦命根儿】 kǔmìng gēnr بىتەلەي؛ شۇم پېشانە.

【苦肉计】 kǔròujì جاراھەت ھىيلىسى؛ ئۆزىنى زەخمىلەندۈرۈش ھىيلىسى.

【苦行僧】 kǔxíngsēng دەر - ۋىش؛ راھىب؛ ئابد؛ دەرۋىشلىك؛ تەرىقەتچىلىك؛ ئازاب چەكمەك؛ رىيازەت چەكمەك.

【酷毙了】 kùbìle قالتىس؛ بەك ياخشى؛ كارامەت كېلىشكەن؛ قالتىسقۇ؛ ھېچكىمگە ئوخشىمايدىغان؛ دىققىتىنى قوزغايدىغان.

【夸大口】 kuādàkǒu “夸海口” غا قاراڭ.

【夸大狂】 kuā dà kuáng كۆپتۈرمىچى تەلۋە؛ مۇبالىغىچى؛ ماختانچاق؛ پوچى؛ مۇبالىغە قىلىشقا ئۇستا كىشى.

【夸海口】 kuāhǎikǒu چوڭ گەپ قىلماق؛ لاپ ئۇرماق؛ پو ئاتماق؛ قىلچە ئەيمەنمەستىن ماختانماق؛ ئاشۇرۇۋەتمەك.

【快餐水平】 kuàicān shuǐpíng

تېز ھەم ناچار؛ ناھايىتى تېز؛ تېزلا
مەيدانغا چىقماق؛ تېز سەۋىيىدە.

【快餐文化】 kuàicān wén-
huà تېز تاماقچە مەدەنىيەت؛ تار-
قىلىشچان مەدەنىيەت؛ تېز
تارقىلىپ، تېز يوقىلىدىغان
مەدەنىيەت.

【快刀斩乱麻】 kuàidāo
zhǎn luànmá چېگش كەندىرنى
ئىتتىك پىچاقتا كەسمەك؛ ئىشنى
غاچ - غۇچ قىلماق؛ كەسكىن ئىش
قىلماق؛ كەسكىن قارار قىلماق؛ غاچ
- غۇچ بىر تەرەپ قىلماق؛
لايغەزەللىك قىلماسلىق؛ مەس -
مەس بولماسلىق.

【快活三】 kuài huósān

سېمىز ئادەم؛ دوغىلاق؛ پور.

【快流星】 kuài liúxīng
لوڭۇلداپ ماڭماق؛ دىكىلداپ
ماڭماق؛ شاپاشلاپ ماڭماق.

【快枪手】 kuài qiāngshǒu
مەرگەن؛ باشقىلار ئۈچۈن
ئىمتىھاندىن ئۆتۈپ بەرگۈچى؛
ۋاكالىتەن ئىمتىھان بەرگۈچى.

【快行无好步】 kuài xíng
wú hǎo bù ئالدىرىغان يولدا قا-
لار، ماڭغان ئۆيگە بارار؛ ئالدىرىغان
ئۆردەك كەينىچە چۆمۈلەر.

【宽心丸】 kuānxīnwán تەسەل-
لىي؛ نەسەت؛ تەسەللىي بەرمەك؛
كوڭلىنى ياسماق؛ خاتىرجەم
قىلماق.

L

ئاڭلىماق.

【垃圾股】 lājīgǔ ئەخلەت پاي چېكى؛ تېز ئۈنۈمنى كۆرگىلى بولمايدىغان پاي چېكى؛ خەتىرى بار پاي چېكى.

【拉长脸】 lā cháng liǎn تەرىنى تۈرمەك؛ تەرىنى بۇزماق؛ تەلەتنى يامان قىلماق؛ خاپا بولماق؛ ئاچچىقلانماق.

【垃圾食品】 lājīshípǐn ئەخەلمەت يېمەكلىك؛ شەكىلك يېمەكلىك؛ قۇۋەتسىز يېمەكلىك؛ ئورما يېمەكلىك.

【拉长线儿】 lācháng xiànr ئۈزۈننى كۆزلىمەك؛ پۇختا تەييارلىق قىلماق.

【垃圾箱】 lājīxiāng ئەخلەت ساندۇقى؛ ئەخلەت دۆۋىسى؛ بۇزۇقلار يىغىلىدىغان جاي؛ ئەسكىلەر توپلاشقان جاي؛ يامان ئادەملەر يىغىلغان سورۇن.

【拉抽屉】 lāchōuti تارتما تارتماق؛ ئۆزگىرىپ تۇرماق؛ ئۆزگىرىشچان؛ تۇتۇرۇقسىز؛ تۇراقسىز؛ تايىنى يوق؛ تۇتامى يوق؛ تىكىشى توختىماسلىق.

【拉不开栓】 lābùkāishuān مۇلتىق زاتىۋورنى ئاچالماسلىق؛ قولى - قولىغا تەگمەي كەتمەك؛ بىكار بولالماسلىق؛ بىر قولىنى ئىككى قىلالماسلىق؛ قولىنى بوشىتالماسلىق؛ ۋاقىت چىقىرالماسلىق.

【拉大旗作虎皮】 lā dàqí tuō hǔpí تۇغ - ئەلەمنى يولۋاس تېرىسى قىلىۋالماق؛ چوڭ بايراقنى كۆتۈرۈۋېلىپ، باشقىلارغا ھەيۋە قىلماق؛ بىراۋنىڭ نامى بىلەن پوپوزا قىلماق؛ چوڭ شوئارلارنى دەستەك قىلىۋېلىپ، باشقىلارغا ھەيۋە قىلماق؛ كاتتا ناملارنى دەستەك قىلىپ، باشقىلارنى قورقۇتماق؛

【拉长耳朵】 lācháng ěrduō قۇلىقنى دىڭ تۇتماق؛ دىققەت بىلەن

چۆچۈتمەك؛ قورقۇتماق؛ پوپوزا قىلماق؛ ھەشەمەتلىك سۆزلەر بىلەن پوپوزا قىلماق.

【拉关系】 lāguānxi مۇناسىۋەت باغلىماق؛ يېنىغا ئادەم تارتماق؛ ئالاقە باغلىماق؛ مۇناسىۋەت تىكلەمەك؛ ئۆزىگە قارىتىۋالماق؛ ئۆزىگە تارتىش.

【拉后腿】 lāhòutuí پۈتلىكە. شاڭ بولماق؛ ئارقىغا تارتماق؛ كاشلا قىلماق؛ ئارقىغا سۆرمەك؛ چۈشەپ قويماق؛ ئىسكەنجىگە ئالماق.

【拉饥荒】 lājīhuang قەرزدار بولماق؛ قەرزگە بوغۇلماق؛ كانايغىچە قەرزگە بوغۇلماق.

【拉交情】 lā jiāoqíng ئۆزىگە تارتماق؛ يېقىنچىلىق قىلماق.

【拉近乎】 lā jìnhu “拉交情” غا قاراڭ.

【拉锯战】 lājùzhàn ھەرە تارتماق؛ تىركىشىپ ئېلىشىش؛ تىركىشىپ ئېلىشىش ئۇرۇشى؛ تىكىپ سۆكمەك؛ بىر ئۇياققا، بىر بۇياققا؛ ئۇزاققىچە كۈچ سىناشماق.

【拉郎配】 lālángpèi تاڭماق؛ زورلىماق؛ مەجبۇرلىماق؛ زورلۇق بىلەن بىر يەرگە تاڭماق؛ مەجبۇرىي بىرلەشتۈرمەك؛ زورلاپ بېشىنى قوشۇپ قويماق.

【拉皮条】 lāpítíao تېپىشتۈر-ماق؛ بېشىنى قوشۇپ قويماق؛ سولامچىلىق قىلماق؛ شوۋىچىلىق قىلماق؛ دەللىلىك قىلماق؛ جالاپقا خېرىدار تونۇشتۇرماق.

【拉偏架】 lā piānjià يان باسماق؛ بىر تەرەپكە يان بېسىپ ئاجراتماق؛ ئادىل بولماسلىق.

【拉偏套】 lāpiāntào خامۇت - جابدۇقنى ئۇدۇل تارتماسلىق؛ بىرلىكتە كۈچ چىقارماسلىق؛ تەڭ كۈچ چىقارماسلىق؛ بىر نىيەتتە بولماسلىق؛ بىر ياقىدىن باش چىقارماسلىق؛ بىر يەڭدىن قول چىقارماسلىق.

【拉山头】 lāshāntóu گۈرۈھ-ئۆزلىق قىلماق؛ بىر مەزھەپ بولۇۋالماق؛ بىر تەرەپ بولۇۋالماق؛ گۈرۈھ توپلىماق؛ تەرەپبازلىق قىلماق؛ مەزھەپچىلىك قىلماق.

【拉下脸】 lā xià liǎn چىرا - بى تۇتۇلماق؛ تەرى تۈرۈلمەك؛ تەلەتى

بۇزۇلماق؛ قاپقى سېلىنماق؛ يۈز-
خاتىرە قىلماسلىق.

【拉下马】 lāxià mǎ ئاتتىن
چۈشۈرمەك؛ ھوقۇقىدىن
چۈشۈرمەك؛ ئاغدۇرماق؛ تەختتىن
چۈشۈرمەك؛ ھەيۋىسىنى
چۈشۈرۈۋەتمەك.

【拉下水】 lāxià shuǐ ئادەمنى
پاتقاققا سۆرەپ كىرمەك؛ ئىپلاس
ئىشقا تىنماق؛ ئادەمنى يولدىن
چىقارماق؛ بۇزۇقچىلىققا باشلىماق؛
چۈشكۈنلەشتۈرمەك؛ سۇغا تارتماق؛
بۇزۇقچىلىققا تارتماق؛ ئازدۇرماق؛
قايمۇقتۇرماق؛ بۇرىنغا چۈلۈك
ئۆتكۈزمەك؛ گالىنى بوغماق.

【拉一把】 lā yī bǎ ياردەم
بەرمەك؛ يار - يۆلەك بولماق.

【拉硬弓】 lāyìnggōng يانى
چىڭ تارتماق؛ پوزىتسىيە قاتتىق؛
زورلۇق قىلماق؛ قابىلىيىتى
كۈچلۈك؛ كۈچلۈك؛ قاتتىق
مۇئامىلىدە بولماق؛ قاتتىق
پوزىتسىيىدە بولماق.

【拉硬屎】 lāyìngshǐ پوقى
قاتتىق؛ پوچىلىق قىلماق؛
مەنمەنلىك قىلماق؛ بېشەملىك
قىلماق؛ نوچىلىق قىلماق؛ ئۆزىنى

كۆرسەتمەك.

【拉住辫子】 lāzhù biànzi
”抓辫子“ غا قاراڭ.

【辣菜根子】 làcài gēnzi ئاچ-
چىقى يامان؛ چۈس مېجەز؛ قولى
قاتتىق؛ ياۋوز؛ ۋەھشى ئادەم.

【辣妹子】 làmèizi خۇنەن -
سىچۈەنلىك قىزلار؛ گەپدان قىزلار؛
ئۆكتەم قىز؛ بېشەم قىز؛ جېنى بار
قىز؛ ئوچۇق مېجەز قىز.

【扞枪头】 làqiāngtóu تالالىقى
بار، ئۆيچىلىكى يوق؛ كۆرۈشكە
بولىدىغان، ئىشلىتىشكە
يارىمايدىغان؛ قۇرۇق سۆلەت؛
كۆرۈنۈشى چىرايلىق، ئەمما ھېچ
نەرسىگە يارىمايدىغان.

【癩蛤蟆】 làiháma چارپاقا؛
چۆلپاقا؛ رودىپاي؛ نومۇسىسىز.

【癩皮狗】 làipígǒu قوتۇر
ئىت؛ پەسكەش؛ نومۇسىسىز؛
شەرمەندە؛ يۈزسىز؛ رەزىل.

【拦路虎】 lánlùhǔ قاراقچى؛
توسالغۇ؛ يول توسار يولۋاس؛
پۈتلىكاشاڭ.

【拦马头】 lánmǎtóu توسماق؛ تورسماق؛ توسقۇنلۇق قىلماق؛ پۈتلىكاشاڭلىق قىلماق.

【蓝领工人】 lánlǐng gōng rén يېشىل ياقىلىق ئىشچىلار؛ قارا ئىشچىلار؛ جىسمانىي ئەمگەك قىلغۇچىلار؛ مەدىكارلار.

【蓝领族】 lánlǐngzú يېشىل ياقىلىقلار؛ جىسمانىي ئەمگەك قىلغۇچىلار.

【揽狗屎】 lǎngǒushǐ بەتنام - ئاتاققا قالماق؛ تۆھمەتكە قالماق؛ ئەسكى ئاتاققا قالماق؛ پوققا پېتىپ قالماق.

【揽伤寒】 lǎnshānghán ئاپەت ۋە بەختسىزلىك كەلتۈرمەك؛ چاتاق چىقىرىپ بالا تاپماق؛ ئۆزىگە ئىش تېپىۋالماق؛ ئىش تېرىماق؛ بېشىغا پىت تېرىماق؛ ئۆزىگە كۆڭۈلسىزلىك تېپىۋالماق.

【烂肠子】 lànchángzi بەتندە - يەت؛ يامان نىيەتلىك؛ ئەسكى ئادەم؛ بۇزۇق؛ قارا نىيەت؛ نىيىتى بۇزۇق.

【烂豆腐】 làndòufu بوشاڭ؛ ئىرادىسىز ئادەم؛ گۆشۋاش؛ ئاجىز بەندە؛ ئىقتىدارسىز؛ بولۇمسىز؛

كېرەككە كەلمەيدىغان.

【烂韭菜】 lànjiǔcài سېسىق كۈدە؛ رەزىل قىلمىشتىن يانمايدىغان ئادەم؛ بەتقىلىق ئادەم؛ ئەسكى (يامان) ئۆگىنىپ قالغان ئادەم؛ يامان ئىشقا ئادەتلىنىپ قالغان.

【烂泥扶不上墙】 lǎnní fú bù shàng qiáng ئەسكى لاي تامغا يارىماس؛ لەقۋا؛ پوق قورساق؛ يارىماس؛ لاتا.

【烂舌头】 lànshétou تىلىغا كۆيدۈرگە چىقماق؛ ئاغزىغا كەلگەنچە كاپشىماق؛ ئاغزىغا كەلگەننى جۆيلۈمەك؛ ئاتىكارچىلىق قىلماق؛ ۋالاقىتەگگۈر؛ بىلجىرلىماق؛ قارىسىغا سۆزلىمەك؛ ۋالاقلىماق؛ ماز؛ مازلاشماق.

【烂摊子】 lantānzi جۇلۇقى چىقىپ كەتكەن تەنزە؛ ۋەيرانە ھالەت؛ ئەبجىقى چىقىپ كەتكەن تەنزە؛ لاققا - لۇققا؛ قالايمىقان ۋەزىيەت.

【烂尾楼】 lànwěilóu ئىشلەتمە كىلى بولمايدىغان بىنا؛ سۆرەلمە بىنا؛ قۇرۇلۇشى پۈتمەس بىنا.

【滥好人】 làn hǎorén ياخشى -

چاق؛ ياخشىچاق ئادەم.

【濞套子】 làn tàozǐ كونا قې-
لب؛ كونا مۇقام.

【狼改不了吃人】 láng gǎi
bù liǎo chī rén بۆرە ھامان
ئادەم يەيدۇ؛ تاسما يېگەن ئىت
خۇيىنى ئۆلگىچە تاشلىماس؛ سۈت
بىلەن كىرگەن خۇي جان بىلەن
چىقار.

【狼窝子】 láng wōzi بۆرە
ئۇۋىسى؛ بۇزۇقلار ئۇۋىسى؛ نىجىسلار
توپلاشقان جاي.

【狼心兔子胆】 láng xīn
tùzi dǎn يۈرىكى بۆرىدەك، جىد-
گىرى توشقاندىك؛ نىيىتى يامان
قورقۇنچاق؛ باغرى قاتتىق، يۈرىكى
كىچىك؛ جىگەرسىز؛ نەپسى يامان
يۈرەكسىز.

【粮不粮，莠不莠】 láng bù
láng, yǒu bù yǒu يا گۆش
ئەمەس، يا بەز؛ كارغا كەلمەس؛
يارىماس؛ بولۇمسىز؛ يارامسىز؛
دەتسىز.

【捞稻草】 lāo dào cǎo پاخالغا
ئېسىلىۋالماق؛ قانچىلىك تىرىشىپ -

تىرىشىپ باقسىمۇ بىكار كەتمەك؛
سىياسى جەھەتتە نەپ ئالماق؛ جان
تالاشماق؛ ئازراق نەپ ئالماق؛
كىچىكىنە پايدىغا ئېرىشمەك؛ بىھۈدە
جان تالاشماق.

【捞毛的】 lāo máo de پاهىشدا
خانا خىزمەتچىسى؛ پاهىشخاندا
ئىشلەيدىغان؛ سولامچى؛ مەدىكار.

【捞外快】 lāo wài kuài قوشۇم-
چە كىرىم تاپماق؛ تاپاۋەت قىلماق؛
ھارام كىرىم قىلماق؛ قانۇنسىز كىرىم
قىلماق.

【捞乌纱帽】 lāo wū shā mào
مەنسەپ قالىپىغا ئېرىشمەك؛
مەنسەپنى قولغا كىرگۈزمەك؛
مەنسەپكە ئېرىشىۋالماق؛ ئەمەل
ئىگىلىۋالماق.

【捞一把】 lāo yī bǎ ئېلىۋال-
ماق؛ سوقۇۋالماق؛ پايدا ئالماق؛
پايدىغا ئېرىشمەك؛ ئولجا قىلماق.

【捞油水】 lāo yóu shuǐ ھارام-
دىن پۇل تاپماق؛ پايدا ئالماق؛ نەپ
ئالماق.

【捞资本】 lāo zī běn دەسما-
يىسىنى چىقىرىۋالماق؛ دەسمايىگە
ئىگە بولۇۋالماق.

【老八辈子】 lǎobā bèizi
كونا؛ ۋاقتى ئۆتكەن؛ زاماندىن قالغان.

【老八股】 lǎobāgǔ
كونا قې - لىپ؛ كونا قائىدە.

【老把戏】 lǎobǎxì
كونا ئويۇن؛ كونا ھۈنەر؛ كونا نەپرەڭ؛ كونا ھىيلە - مىكر؛ نەپرەڭۋازلىق.

【老本儿】 lǎoběnr
دەسمايە؛ ئاساسىي كۈچ.

【老鼻子】 lǎobízi
ناھايىتى كۆپ؛ بەك جىق؛ ئاجايىپ تولا.

【老搭档】 lǎodādàng
كونا شېرىك؛ قەدىناس؛ شېرىك.

【老大难】 lǎodànnán
كونا چىگىش؛ چىگىش؛ مۇرەككەپ؛ مۇرەككەپ - چىگىش؛ كونا، مۇھىم، قىيىن؛ بېشىنى قاتۇرىدىغان؛ مەسىلىسى ئۇزاقتىن ھەل بولمىغان؛ گادىرماچ.

【老底子】 lǎodǐzi
دەسمايە؛ كونا دەسمايە.

【老调重弹】 lǎodiào chóng-tán
كونا مۇقامغا دەسسەمەك؛ كونا ئۇسۇل - چارىلەرنى ئىشقا سالماق؛ كونا مۇقامنى تەكرارلىماق.

【老掉牙】 lǎodiàoyá
قېرىپ چىشى چۈشۈپ كەتكەن؛ كونسراپ كەتكەن؛ ۋاقتى ئۆتكەن؛ كونسرىغان؛ ئەبجىقى چىقىپ كەتكەن؛ كونا؛ كونسراپ كەتكەن.

【老方子】 lǎofāngzi
كونا رېتسىپ؛ كونا ئۇسۇل - تەدبىر.

【老封建】 lǎofēngjiàn
فېئو - دال؛ قاتمال؛ كونا ئىدىيىدىكى ئادەم.

【老夫子】 lǎofūzi
مۇئەللىم؛ سوپى مەجەز زىيالىي؛ كونا زىيالىي؛ مەسلىھەتچى؛ ئىدىيىسى كونا.

【老骨头】 lǎogútou
قېرى؛ بوۋاي.

【老古板】 lǎogǔbǎn
قاتمال؛ كاج؛ تەرسا؛ كونا ئىدىيىدىكى ئادەم.

【老古董】 lǎogǔdǒng
دەقىيا - نوستىن قالغان نەرسىلەر؛ قەدىمكى نەرسىلەر؛ ئەلمىساقىتىن قالغان

نەرسىلەر؛ كۈنلىق تەرەپدارى؛
مۇتەئەسسىپ.

【老古话】 lǎo gǔhuà كونا
گەپ؛ ئەلمىساقىتىن قالغان ماقال -
تەمسىللەر.

【老光棍】 lǎo guānggùn بوي-
تاق؛ قېرى يىگىت.

【老规矩】 lǎo guīju كونا قائىدە -
دە؛ كونا ئادەت.

【老好人】 lǎo hǎorén ياخشى -
چاق.

【老和尚念经】 lǎo héshang
niàn jīng قېرى راھىب نوم
ئوقۇغاندەك؛ بىر خىل گەپنى
تەكرارلاۋەرمەك؛ سۆزىدە يېڭى
مەزمۇن بولماسلىق.

【老狐狸】 lǎo húli قېرى تۈلە -
كە؛ ئىنتايىن ھىيلىگەر؛ قۇۋلۇقتا
ئۇچىغا چىققان؛ قۇۋ.

【老糊涂】 lǎo hútu ھاماقەت؛
ھاماقەتلىك؛ گالۋاڭ؛ گالۋاڭلىق.

【老虎凳】 lǎo hǔdèng يولۋاس
ئورۇندۇقى؛ جازا ئەسۋابى.

【老虎屁股摸不得】 lǎo hǔ
pìgu mō bù dé يولۋاسنىڭ
ساغرىسىنى سىلىغىلى بولماس؛
ھېچكىم چېقىلالماسلىق؛ ھېچكىم
يېقىن كېلەلمەسلىك؛ ھېچكىم تەڭ
كېلەلمەسلىك.

【老虎头上拍苍蝇】 lǎo hǔ
tóu shàng pāi cāngyíng يول -
ۋاسنىڭ بېشىدىكى چېۋىنى ئۇرماق؛
زوراۋانلارغا چېقىلماق؛ مازارغا چالما
ئاتماق؛ ئەر باب بىلەن ئويناشماق؛
ئۆزىگە بالا تېپىۋالماق؛ خەتەرگە
تەۋەككۈل قىلماق.

【老虎头上抓痒】 lǎo hǔ tóu
shàng zhuā yǎng ئىنتايىن
خەتەرلىك ئىش قىلماق؛ يولۋاسنىڭ
بېشىنى تاتلىماق؛ ئۆزىگە چوڭ بالا
تېپىۋالماق؛ خەتەرگە تەۋەككۈل
قىلماق.

【老虎也有打盹的时候】 lǎo
hǔ yě yǒu dǎ dǔndè shíhòu
يولۋاسنىڭمۇ مۈگدەيدىغان چېغى
بولار؛ ئاقىلىنىڭمۇ يېڭىلىدىغان ۋاقتى
بولار.

【老虎嘴里拔牙】 lǎo hǔ
zuǐlǐ bá yá
“老虎头上抓痒”غا قاراڭ.

- 【老皇历】 lǎohuánglì كونا ئەندىزە؛ ئاتام ئېيتقان بايقى؛ دەقىيانۇستىن قالغان؛ مىڭ ئېيتىلغان گەپ؛ نۇرغۇن چاپىنالغان گەپ.
- 【老黄牛】 lǎohuángniú يا. ۋاش؛ سەممىي؛ ئىخلاسمەن.
- 【老江湖】 lǎojiānghú كۆپىنى كۆرگەن قاقباش؛ قېرى قاقباش؛ يۇمىلاق تاۋۇز؛ جاھانكەزگەن.
- 【老绝户】 lǎojiuéhù بالا - چاقىسىز ئادەم؛ يالغۇزلار.
- 【老框框】 lǎokuāngkuang كونا رامكا؛ كونا ئەندىزە؛ كونا قائىدە - تۈزۈم.
- 【老来俏】 lǎoláiqiào قېرىغان. دىمۇ ناز قىلماق؛ ياشانغان سەتەڭ؛ قېرى ئوماق؛ قېرى ياسانجۇق؛ قېرى نايناق.
- 【老马子】 lǎomāzi ئايال خىز. مەتكار؛ تېجىمەل؛ قېرى دېدەك.
- 【老毛病】 lǎomáobìng كونا كېسەل؛ يامان ئادەت.
- 【老门槛】 lǎo mén kǎn كەسىپ ئەھلى؛ ئىشنىڭ ئېپىنى بىلىدىغان.
- 【老迷糊】 lǎo míhu ئالجد. ماق؛ دۆت؛ قېرى كالۋا.
- 【老面子】 lǎomiànzi ئابروئي؛ يۈز؛ يۈز - خاتىرە.
- 【老脑筋】 lǎonǎojīn كونا ئىدىيە؛ مۇتەئەسسىپ؛ مېڭىسى قېتىپ قالغان.
- 【老牛筋】 lǎoniújīn قاتمال؛ كاج؛ تەرسا؛ جاھىل؛ گاجگۇن؛ قەيسەر؛ سۇباتلىق؛ غەيۇر.
- 【老牛破车】 lǎoniú pòché لايغەزەل؛ مىسىلدىماق؛ مىس - مىس؛ سۆرەلمىلىك.
- 【老牛舐犊】 lǎoniú shìdú بالغا كۆيمەك.
- 【老派人物】 lǎopài rénwù كونا زامانىنىڭ ئەربابلىرى؛ پېشقەدەم ئەربابلار.
- 【老三届】 lǎosānjiè كونا ئۈچ يىللىقلار؛ ئۈچ يىللىق؛ كونا ئۈچ يىللىقلار؛

1966 - يىلى، 1967 - يىلى ۋە
1968 - يىلى ئوتتۇرا مەكتەپ
پۈتتۈرگەنلەر.

【老色迷】 lǎo sè mí خوتۇن باز؛
زىناخور؛ قېرى پاهىششۋاز؛ پوخۇر.

【老戏法】 lǎo xì fǎ كونا ھىي-
لە؛ كونا نەيرەك.

【老小孩】 lǎo xiǎohái بالا
مىجەز؛ بالا مىجەز قېرى.

【老亚当】 lǎo yà dāng گۇنا-
دىن ساقىت بولمىغان ئادەم.

【老眼光】 lǎo yǎn'guāng
كونا كۆز قاراش؛ كونسچە نەزەر.

【老爷兵】 lǎo yē bīng يارام-
سىز ئەسكەر؛ كۆپنى كۆرگەن
ئەسكەر.

【老妖精】 lǎo yāo jīng قېرىغىد-
نىنى بىلمەيدىغان خوتۇن؛ جەزىبىلىك
جادۇگەر خوتۇن؛ قېرى ئالۋاستى؛
جادۇگەر.

【老一套】 lǎo yī tào ئاتام
ئېيتقان بايقى؛ كونا مۇقام؛ كونا
بىر نېمە؛ يەنە دېسە يەنە شۇ.

【老鹰抓小鸡】 lǎo yīng zhuā
xiǎo jī سار چۆجىنى تۇتقاندەك؛
قولنى سۇنۇپلا تۇتۇۋالماق؛ ھېچ
گەپ ئەمەس.

【老油条】 lǎo yóu tiáo
“老油子” غا قاراڭ.

【老油子】 lǎo yóu zi كۆپنى
كۆرگەن قاقباش؛ قېرى تۈلكە؛
قۇۋ؛ ھىيلىگەر؛ تەجربىلىك؛
پىشقان.

【老正经】 lǎo zhèng jīng
سىپايىگەرچىلىك قىلىدىغان؛ ئەدەپ-
قائىدىنى ئاغزىدىن چۈشۈرمەيدىغان.

【老着脸皮】 lǎo zhe liǎn pí
ئىزا تارتماي؛ داپ يۈز؛ يۈزنى قېلىن
قىلماق.

【老资格】 lǎo zī gé نوپۇزلۇق؛
تەجربىلىك.

【老祖父条款】 lǎo zǔ fù-
tiáo kuǎn بوۋىلاردىن قالغان
قائىدە - تۈزۈم.

【老祖宗】 lǎo zǔ zōng ئاتا-
بوۋا؛ يەتمىش پۇشتى.

بار.

【老作家】 lǎo zuòjiā ئۇستا
يازغۇچى؛ پېشقەدەم يازغۇچى؛
ماھىر؛ ئۇستا؛ تەجرىبىلىك؛
كەسپ ئەھلى.

【姥姥不疼，舅舅不爱】 lǎo
lao bù téng, jiùjiu bù ài ئېتىد-
سبار بەرمەسلىك؛ قەدىرلىمەسلىك؛
ئەتىۋارلىماسلىق.

【勒紧裤腰带】 lēijǐn kù yāo
dài ئىشتان بېغنى چىڭ تارتماق
(باغلىسماق)؛ ئىقتىساد قىلماق؛
ئىقتىسادچىللىق؛ ئايماق؛ ئايپ
يەپ، تېجەپ ئىشلەتمەك؛ تېجىمەك؛
بەلنى چىڭ باغلىماق؛ ئىقتىسادچىل
بولماق.

【雷打不动】 léidǎbùdòng
تەۋرەنمەس؛ ئۆزگەرمەس؛ قاتتىق
چىڭ تۇرماق.

【雷打不散】 léidǎbùsàn گۈل-
دۈرماما گۈلدۈرلىسىمۇ تارقالماسلىق؛
تەۋرەنمەس؛ ئۆزگەرمەس؛ تارقاپ
كەتمەسلىك.

【雷公打豆腐】 léigōng dǎ
dòufu ئاجىزنى ئات تەپمەك؛ يا-
ۋاشنى بوزەك قىلماق؛ بوزەكنى
بوزەك ئەتمەسەڭ قىيامەتتە ئۇۋالى

【雷大雨小】 léidà yǔxiǎo
“雷声大，雨点小” غا قاراڭ.

【雷声大，雨点小】 léishēng
dà, yǔdiǎn xiǎo گۈلدۈرى چوڭ،
يامغۇرى ئاز؛ گۈلدۈرى بار، يامغۇرى
يوق؛ داۋرىڭى چوڭ، نەتىجىسى
كىچىك؛ ئاغزىدا شەھەر ئالماق.

【垒山头】 lěishāntóu
“拉山头” غا قاراڭ.

【冷板凳】 lěngbǎndèng قۇ-
رۇق ئەمەل؛ قۇرۇق مەنەسەپ؛ ئورۇن
ساقلاپ ئولتۇرماق؛ سوغۇق
مۇئامىلە؛ قىزغىن قوبۇل
قىلماسلىق.

【冷背货】 lěngbèihuò كاسات
مال؛ ئۆتمەس مال.

【冷不防】 lěngbùfáng بايقىد-
ماسلىق؛ پەخەس بولماسلىق؛ دىققەت
قىلماسلىق؛ ئېھتىيات قىلماسلىق.

【冷处理】 lěngchùlǐ سوۋۇتۇپ
بىر تەرەپ قىلماق؛ ۋاقتىنچە بىر
تەرەپ قىلماسلىق؛ پۇرسەت كۈتۈپ
بىر تەرەپ قىلماق؛ دەل ۋاقتىدا ھەل

قالدۇرماق.

قىلىش.

【冷地里】 lěng dìlǐ؛ يوشۇرۇن؛ مەخپىي؛ سۇيقەست.

【冷血动物】 lěngxuè dòngwù؛ سوغۇق قانلىق ھايۋانلار؛ باغرى قاتتىق ئادەم؛ تاش يۈرەك.

【冷和平】 lěng héping؛ سوغۇق تىنچلىق؛ مۇقىمسىز تىنچلىق.

【冷战思维】 lěngzhàn sīwéi؛ سوغۇق مۇناسىۋەتلەرچە تەپەككۈر؛ سوغۇق ئۇرۇش بويىچە پىكىر قىلماق.

【冷箭伤人】 lěngjiàn shāng rén؛ يوشۇرۇن ئوق ئاتماق؛ سۇيىد- قەست قىلماق؛ ئورا كولىماق.

【愣头愣脑】 lèngtóu-lèngnǎo؛ قاراملىق قىلماق؛ ئالسىزلىق قىلماق؛ ئالسىزلىق.

【冷脸子】 lěng liǎnzi؛ سو- غۇق چىراي؛ تەلەتتىن مۇز ياغماق؛ سوغۇق تەلەت؛ قاپقىدىن قارىيغىپ تۇرماق.

【愣头儿青】 lèngtóurqing؛ ئالسىزلىق.

【冷门儿】 lěng ménr؛ ئاق- مايدىغان ئىش؛ دىققەتتىن خالىي؛ ئاقمايدىغان كەسپ؛ ئويلانمىغان يەر؛ كۆپ ساندىكىلەر قىزىقمىغان كەسپ.

【梨园子弟】 lǐyuán zǐdì؛ ئار- تىس؛ ئويۇن قويغۇچىلار.

【冷热病】 lěng rèbìng؛ بەزگەك؛ بىردەم قىزىپ، بىردەم سوۋۇپ كېتىش كەيپىياتى؛ سەزگۈر؛ بىردەم قىزىپ، بىردەم سوۋۇماق؛ مەجەزى ئۆزگىرىپ تۇرماق.

【里程碑】 lǐchéngbēi؛ مۇساپە كۆرسەتكۈچى؛ نامايەندە؛ مۇساپە بەلگىسى؛ مۇساپە ئابىدىسى.

【冷水浇头】 lěngshuǐjiāotóu؛ سوغۇق سۇ سەپمەك؛ كۆڭۈلنى

【里三层，外三层】 lǐ sān céng, wài sān céng؛ تىقما- تىقماق؛ مىغ- مىغ؛ قىستا- قىستا؛ ھىم؛ مەھكەم؛ چىڭتىماق؛ قاتمۇقات چىڭتىماق.

【立脚点】 lìjiǎodiǎn مەۋقە؛ مەيدان؛ ئورۇن.

【立军令状】 lìjūnlìngzhuàng ۋەدىنامە بەرمەك؛ قەسەم قىلماق؛ قاتتىق ۋەدە قىلماق؛ كاپالەتنامە بەرمەك.

【立体人】 lìtǐrén بىلىملىك؛ ئەقىللىق؛ ئىلغار.

【立足点】 lìzúdǎn “立脚点” گە قاراڭ.

【丽春院】 lìchūnyuàn پاھىدە شىخانا.

【连裆裤】 liándāngkù ئاغلىق ئىشتان؛ ئېغى ئېتىك ئىشتان؛ تىل بىرىكتۈرمەك؛ قانات ئاستىغا ئالماق؛ گەپنى بىر قىلىشۋالماق؛ كېلىشىۋالماق؛ گېپى بىر يەردىن چىقماق.

【连根拔】 liángēnbá يىلتىدە زى بىلەن قومۇرۇپ تاشلىماق؛ يىلتىزدىن يۇلۇپ تاشلىماق؛ تۈپ يىلتىزدىن يوقاتماق؛ تۈپتىن يوقاتماق؛ يىلتىزنى قۇرۇتماق؛ يىلتىزدىن تۈگەتمەك؛ تۈپ يىلتىزدىن قومۇرۇۋەتمەك.

【连锅端】 liánguōduān ئوچىدە قىنى چىقىۋەتمەك؛ پۈتۈنلەي يوقاتماق؛ تازىلىۋەتمەك؛ سۈپۈرۈپ تاشلىماق؛ ئۈزۈل - كېسىل ئۈجۈقتۈرۈۋەتمەك؛ يىلتىزدىن قۇرۇتۇۋەتمەك.

【连理树】 liánlǐshù ئىناق ئەر - خوتۇن؛ ئامراق ئەر - خوتۇن.

【连锁反应】 liánsuǒ-fǎnyìng زەنجىرسىمان رېئاكسىيە؛ ئارقا - ئارقىدىن يۈز بەرمەك؛ ئۈزلۈكسىز تەسىر قىلماق؛ كەينى - كەينىدىن ئىسكاس قىلماق؛ ئۇدا تەسىر كۆرسەتمەك.

【连窝端】 liánwōduān “连锅端” گە قاراڭ.

【连轴转】 liánzhóuzhuàn كېچە - كۈندۈزلەپ ئىشلىمەك؛ تولسىمۇ ئالدىراش ئىشلىمەك؛ بىر قولىنى ئىككى قىلالماسلىق؛ كۆز يۇمغىدەك ۋاقىت چىقماسلىق.

【连珠炮】 liánzhūpào پىلدە موت ئېتىلغاندەك؛ ئاغزى - ئاغزىغا تەگمەي سۆزلىمەك؛ توختىماي ۋاتلىدماق.

【脸红脖子粗】 liǎnhóng bó

zi cū ئۆپكىدەك قىزىرىپ كەت- پوكاندەك مەك؛ پوكاندەك قىزارماق.

【脸皮薄】 liǎnpí báo ئۇيات- چان؛ يۈزى نېپىز؛ يۈزى تۆۋەن.

【脸皮厚】 liǎnpí hòu نومۇس- سىز؛ يۈزى قېلىن؛ ئۇياتسىز؛ يۈزى داپتەك قېلىن.

【脸皮软】 liǎnpí ruǎn يۈزى تۆۋەن؛ كۆڭلى يۇمشاق؛ كۆڭۈل-چەك.

【脸上抹黑】 liǎnshàng-mō-hēi يۈزىگە قارا سۈرتەك؛ سەت- لەشتۈرۈپ كۆرسەتمەك.

【脸上贴金】 liǎn shàng tiējīn ماختانماق؛ پو ئاتماق؛ لاپ ئورماق.

【凉半截】 liángbànjié كۆڭلى قالماق؛ كەيپى ئۇچماق؛ كۆڭلى سوۋۇپ قالماق؛ ئۈمىدسىزلەنمەك.

【梁上君子】 liángshàng-jūn-zǐ ئوغرى؛ يانچۇقچى.

【两边倒】 liǎng biāndǎo ئېغىپ تۇرماق؛ ئىككىلەنمەك؛ تەۋرىنىپ تۇرماق.

【两不找】 liǎngbùzhǎo خالاس بولۇشماق؛ تۈگەشمەك.

【两层皮】 liǎngcéngpí “两张皮” غا قاراڭ.

【两面光】 liǎngmiànguāng يۈمىساق تاۋۇز؛ ئىككى يۈزلىمە (ئادەم)؛ جاھانناز؛ جاھاننىڭ رەپتارىغا كىرىۋالغان؛ ھەممىگە ياخشىچاق.

【两面派】 liǎngmiànpài ئىككى يۈزلىمىچى.

【两骑牛】 liǎngqíniú ياخشە- چاق؛ ھەممىگە ياخشىچاق؛ ئىككى يۈزلىمە؛ ئۆزۈ ۋە دۈشمەن بىلەن باردى - كەلدسى بار.

【两手抓】 liǎngshǒuzhuā ئىككى قولدا تۇتماق؛ ئىككى تەرەپكە تەڭ ئېتىبار بەرمەك.

【两条腿走路】 liǎng tiáo tuǐ zǒu lù ئىككى پۈت بىلەن يول ماڭماق؛ ئىككى تەرەپكە تەڭ

ئېتىبار بەرمەك.

【两头蛇】 liǎng tóushé ئىككى باشلىق يىلان؛ ياۋۇز؛ ۋەھشى ئادەم؛ يامان ئادەم.

【两下子】 liǎngxià • zi “有两下子” غا قاراڭ.

【两雄不俱立】 liǎng xióng bù jù lì بىر قىنغا ئىككى قىلىچ سىغماس؛ ئىككى قوشقارنىڭ كالىسى بىر قازانغا پاتمايدۇ؛ ئىككى كالا بىر قازاندا قايىنماس.

【两袖清风】 liǎngxiù qīng gē ڭېلى ساق، قولى پاك؛ پاك ئەمەلدار.

【两张皮】 liǎngzhāngpí ئىككى تېرە؛ ئاجرالماق؛ ئۈزۈلمەك؛ ئۆزئارا ماسلاشماسلىق؛ بىر - بىرىگە ماسلىشالماسلىق؛ كېلىشەلمەسلىك.

【亮底牌】 liàng dǐpái تېگى - تەكتىنى ئاشكارىلىماق؛ بار كۈچىنى كۆرسەتمەك؛ كارامىتىنى كۆرسەتمەك.

【亮红灯】 liànghóngdēng قىزىل چىراغ ياندۇرماق؛

تەستىقلىماسلىق؛ رۇخسەت بەرمەسلىك؛ توسۇپ قويماق.

【亮红牌】 liànghóngpái قىزىل كارتوچكا (كارتا) چىقارماق؛ توختىتىشقا مەجبۇرىي بۇيرۇق قىلماق؛ مەنئى قىلماق؛ جازالماق.

【亮黄牌】 liànghuángpái سېرىق كارتوچكا (كارتا) چىقارماق؛ ئاگاھلاندۇرماق؛ سەمگە سېلىپ قويماق.

【亮牌子】 liàngpáizi سالاھىد - يېتىمىنى ئاشكارىلىماق؛ شەخسىيلىكىنى ئاشكارىلىماق؛ كىملىكىنى بىلدۈرمەك؛ كۆزقاراشىنى ئاشكارىلىماق؛ كۆزقاراشىنى ئېنىق ئوتتۇرىغا قويماق.

【聊山海经】 liáoshānhǎijīng كەڭ - كۈشادە پاراڭ سالماق؛ ئېچىلىپ - يېيىلىپ پاراڭلاشماق.

【撩虎须】 liáohǔxū يولۋاس - نىڭ بۇرۇتىنى سىلىماق؛ تەۋەككۈل قىلماق؛ چىشىغا تەگمەك؛ قاراملىق قىلماق.

【撩面纱】 liáomiànshā

- “揭面纱” غا قاراڭ.
- 【**抛蹶子**】 liàojuēzi تەپمەك؛ تەرىكمەك؛ چېچىلماق؛ قاينىماق.
- 【**撸挑子**】 liàotiāozi ئەپكەش تاشلىسماق؛ ئىشنى تاشلىۋەتمەك؛ ئىشتىن قول ئۈزۈمەك.
- 【**猎头业**】 liètóuyè قابىللار ۋاسىتىچىلىكى؛ قابىللارنى بايقاش كەسپى.
- 【**临时抱佛脚**】 línshí bàofó jiǎo “急来抱佛脚” غا قاراڭ.
- 【**零距离**】 língjùlí نۆل ئاردا- لىق؛ توسالغۇسىز؛ زىچ مۇناسىۋەت.
- 【**零增长**】 língzēngzhǎng نۆل كۆپەيمەك؛ ئەسلى مىقدارىنى ساقلىماق.
- 【**领头雁**】 lǐngtóuyàn باش ياۋا غاز؛ باشلامچى؛ يېتەكچى.
- 【**领头羊**】 lǐngtóuyáng سەركە؛ باشلامچى؛ يېتەكچى.
- 【**另起炉灶**】 lìngqǐ lúzuò يې- ئىسپاشتىن ئىشلىمەك؛ باشقىدىن تۇتۇش قىلماق؛ ئىشنى باشقىدىن باشلىماق؛ ئايرىم ئۆي تۇتماق؛ ئايرىم بولۇۋالماق؛ باشقا يول تۇتماق.
- 【**溜沟子**】 liūgōuzi خەقنىڭ كۆتىنى يالىماق؛ خۇشامەت قىلماق؛ تەخسە كۆتۈرمەك؛ تەخسەكەشلىك قىلماق؛ يالاقچىلىق قىلماق؛ تاپىنىنى يالىماق؛ تەخسەكەش؛ يالاقچى؛ خۇشامەتچىلىك قىلماق.
- 【**溜肩膀**】 liūjiānbang يانتۇ مۇرە؛ يانپاش مۇرە؛ مەسئۇلىيەتتىن قاچماق؛ مەسئۇلىيەتسىزلىك.
- 【**溜墙根**】 liūqiánggēn ئوغرى مۇشۇكتەك؛ تىمسىقلاپ يۈرمەك.
- 【**留后路**】 liúhòulù ئېھتىمال- غا ئورۇن قالدۇرماق؛ ئىمكانىيەت قالدۇرماق؛ كېيىنكى ئېھتىمالنى ئويلىماق.
- 【**留后手**】 liúhòushǒu ئىمكا- نىيەت قالدۇرماق؛ كېيىنكى ئېھتىمالنى ئويلىماق.
- 【**留胡子**】 liúhúzi “留尾巴” غا قاراڭ.

【留活口儿】 liúhuókǒu
ئورۇن قالدۇرماق؛ ئىمكانىيەت قالدۇرماق.

【留面子】 liú miànzi - يۈز -
خاتىرە قىلماق؛ يۈز قارىماق؛ يۈزىنى ئايماق.

【留声机】 liúshēngjī؛ پاتېفون؛
ئۆزىنىڭ مۇستەقىل پىكىرى بولماسلىق؛ باشقىلارنىڭ گېپىنى تەكرارلىماق.

【留尾巴】 liúwěiba ئىشنىڭ
قۇيرۇقىنى ئۈزۈۋەتمەسلىك؛ مەسىلىنى ئۈزۈل - كېسىل ھەل قىلماسلىق؛ قالدۇق قالماق؛ چالا - بۇلا ئىشلىمەك.

【留一手】 liú yīshǒu ھۈنەردە -
نىڭ بىرەرسىنى ئەپقالماق؛ پۈتۈنلەي ئاشكارىلىماسلىق.

【流水席】 liúshuǐxí ئايىغى
ئۈزۈلمەيدىغان زىياپەت؛ قاتار چاي.

【流水账】 liúshuǐzhàng كۈندە -
لۈك ھېسابات؛ كۈنلۈك دەپتەر؛ ئاقما ھېساب؛ تىزىپ قويماق؛ قاتار تىزماق؛ كىگىز خاتىرە؛ مۇرەككەپ ھادىسىلەر خاتىرىسى.

【六月霜】 liùyuèshuāng ئال -
تىنچى ئاينىڭ قىرو ئۇششۇكى؛ بىمەنە گەپ؛ بىھۈدە گەپ؛ يوقىلاڭ ئىش؛ توخۇ سۈتى؛ يوق پاراڭ.

【龙虎斗】 lónghǔdòu ئەجدىھا
بىلەن يولۋاسنىڭ ئېلىشىشى؛ قاتتىق تۈتۈشماق؛ قاتتىق ئېلىشماق؛ كۈچ تەڭ كېلىپ قالماق؛ كۈچ تەڭ بولماق.

【笼中鸟】 lǒngzhōngniǎo
قەپەزدىكى قۇش؛ چاڭگىلىغا ئالماق؛ تىزگىنلىمەك؛ تار دائىرە؛ كىچىك دۇنيا؛ تۇتقۇن.

【漏管户】 lòuguǎnhù باشقۇ -
رۇلماي كەلگەن ئورۇن.

【漏网鱼】 lòuwǎngyú توردىن
قاچقان بېلىق؛ توردىن چۈشۈپ قالغان بېلىق؛ قېچىپ قۇتۇلۇپ كەتكەن جىنايەتچى؛ قېچىپ كەتكەن دۈشمەن؛ قالدۇق.

【露狐狸尾巴】 lòu húli wěi
ba تۈلكە قۇيرۇقى ئاشكارىلىنىپ
قالماق؛ قۇۋلۇق - شۇملۇقى
ئاشكارىلىنىپ قالماق؛ چاندۇرۇپ
قويماق.

【露两手】 lòuliǎngshǒu
 “露一手” غا قاراڭ.

【露马脚】 lòu mǎjiǎo چېنىپ
 قالماق؛ ئاشكارىلىنىپ قالماق؛
 بىلىنىپ قالماق؛ چاندۇرۇپ
 قويماق.

【露尾巴】 lòuwěiba قۇيرۇقى
 ئاشكارىلىنىپ قالماق؛ چانماق؛
 چېنىپ تۇرماق؛ ئاشكارىلىنىپ
 قالماق؛ چېنىپ قالماق.

【露馅儿】 lòuxiànr ئاشكارا
 بولۇپ قالماق؛ پاش بولۇپ قالماق؛
 چېنىپ قالماق؛ كۆتى ئېچىلىپ
 قالماق.

【露一鼻子】 lòuyī bízi ھۈ-
 نىرىنى كۆرسەتمەك؛ ئىقتىدارنى
 نامايان قىلماق.

【露一手】 lòuyīshǒu كارامد
 تىنىنى بىر كۆرسەتمەك؛ ماھارەت
 كۆرسەتمەك؛ ئۆزىنى بىر تونۇتماق؛
 ھۈنرىنى كۆرسەتمەك؛ ئىقتىدارنى
 ئاشكارىلىماق.

【庐山真面目】 lúshān zhēn
 miànmù ئەسلى قىياپىتى؛ ھە.

قىمى ئەھۋال.

【鲁男子】 lǔnánzi ياخشى
 ئەر؛ پاك ئەر؛ ئاداشماس ئەر؛
 پاكىشۋازلىق قىلمايدىغان ئەر.

【路柳墙花】 lùliǔ qiánghuā
 بۇزۇق ئايال؛ شالاق ئايال.

【路是人走出来的】 lù shì
 rén zǒu chūlái de يول ئادەم
 نىڭ مېڭىشى بىلەن پەيدا بولغان؛
 ئىستىقبالىڭ ئۆزۈڭگە باغلىق.

【路子野】 lùziyě پەمى بار؛
 تەدبىرلىك؛ پەملىك؛ يولى كەڭ.

【露锋芒】 lùfēngmáng كارامد
 تىنىنى كۆرسەتمەك؛ تالانتىنى
 ئاشكارىلىماق؛ ھۈنرىنى
 كۆرسەتمەك.

【露口风】 lù kǒufēng
 “放口风” غا قاراڭ.

【露水夫妻】 lùshuǐ fūqī
 ۋاقىتلىق ئەر - خوتۇن.

【露水官】 lùshuǐguān ئۇزاققا
 بارمىغان ئەمەل؛ ۋاقىتلىق مەنەپ.

【露头角】 lù tóujiǎo كۆزگە كۆرۈنمەك؛ تونۇلماق؛ ئەلنىڭ كۆزىگە چۈشمەك؛ ئىقتىدارنى ئاشكارىلىماق.

【露原形】 lù yuánxíng ھەقىقىي ئەپت - بەشىرسى ئاشكارىلانماق؛ ئەسلى قىياپىتى كۆرۈنۈپ قالماق.

【驴唇不对马嘴】 lǘchún bù duì mǎzuǐ كالا دېسە، پاقالچاق دېمەك؛ تاغدىن سورسا، باغدىن جاۋاب بەرمەك؛ قارىسىغا سۆزلىمەك؛ ئاغزىغا كەلگىنىچە ۋالاقلىماق.

【驴打滚】 lúdǎgǔn ھەسسە - لىپ پايدا ئالماق؛ جازانخورلۇق؛ سۈتخورلۇق.

【驴肝肺】 lǘgānfèi “好心当成驴肝肺” گە قاراڭ.

【捋虎须】 lǚhǔxū يولۋاس - نىڭ بۇرۇتمىنى سىلىماق؛ تەۋەككۈلچىلىك قىلماق؛ قاراملىق قىلماق؛ خۇشامەت قىلماق؛ تەخسكەشلىك قىلماق.

【绿豆官】 lǜdòuguān

“芝麻绿豆官” گە قاراڭ.

【绿林好汉】 lǜlín hǎohàn قوزغىلاڭچىلار؛ باتۇرلار؛ ئەزىمەتلەر؛ جۇشقۇن يىگىتلەر.

【绿帽子】 lǜmàozi گۈيتۈزا؛ يۇمشاقباش؛ سولامچى.

【绿色食品】 lǜsè shípǐn يې - شىل يېمەكلىك؛ بىخەتەر يېمەكلىك؛ شەكسىز يېمەكلىك.

【绿色通道】 lǜsè tōngdào يېشىل يول؛ راۋان يول؛ نۇقسانسىز يول.

【绿头巾】 lǜtóujīn “绿帽子” غا قاراڭ.

【绿文化】 lǜ wénhuà يېشىل - لىق مەدەنىيىتى؛ بوستانلىق مەدەنىيىتى؛ باغۋەنچىلىك مەدەنىيىتى؛ كۆكەرتىش مەدەنىيىتى.

【绿茵场】 lǜyīnchǎng پۇتبول مەيدانى؛ توپ مەيدانى.

【乱搭车】 luàndāchē ئالدىغا كەلگەن ماشىنىغا تاللىماي چىقماق؛

خالىغان ماشىنىغا چۈشمەك؛
قالايمىقان قاتناشماق؛ نامۇۋاپىق
ئارىلاشماق.

【乱点鸳鸯谱】 luàn diǎn
yuānyāng pǔ قالايمىقان بېشىنى
قوشۇپ قويماق؛ ھەمكارلىشىشقا
زورلىماق؛ زورلاپ تېپىشتۇرماق؛
قاملاشمىغان نىكاھ؛ ئەر - خوتۇن
ئوتتۇرسىدىكى ماجىرا.

【乱放炮】 luàn fàng pào قالايمىقان
پىكىر بايان قىلماق؛ قالايمىقان
سۆزلىمەك؛ ئاغزىغا كەلگەنچە
سۆزلىمەك.

【乱放枪】 luàn fàng qiāng
“乱放炮” غا قاراڭ.

【乱了手脚】 luàn le - shǒu jiǎo
تەمتىرەپ كەتمەك؛ قالايمىقانلىشىپ
كەتمەك؛ مالىماتتاڭ بولۇپ كەتمەك؛
كالۋالاشماق؛ نېمە قىلارنى بىلمەي
قېلىش؛ گاڭگىراپ قېلىش.

【乱世出英雄】 luàn shì chū
yīngxióng ئەنسىز زاماندا قەھەر
رېمان چىقار؛ ئەنسىز يىللاردا باتۇر
تولا.

【乱弹琴】 luàn tán qín قالايمىقان

قان ئىش قىلماق؛ ئىشنى بۇزۇپ
قويماق؛ خىيالىغا كەلگەننى قىلماق؛
بىمەنە گەپ قىلماق؛ بېھۋەدە گەپ؛
بولمىغۇر سۆز.

【乱阵脚】 luàn zhèn jiǎo گاڭ-
گىراپ قالماق؛ باش قاتماق؛
تەمتىرەپ كەتمەك.

【轮椅族】 lún yǐ zú مېيىپىلار؛
ھارۋىلىقلار.

【锣齐鼓不齐】 luó qí gǔ bù
جاڭ بىلەن دۇمباق ماسلاشماس.
قىلىق؛ ماسلاشماسلىق؛ بىرلىكتە
ھەرىكەت قىلماسلىق؛ تەڭكەش
بولماسلىق.

【螺丝钉】 luó sī dīng بۇرما
مىخ؛ ۋېنتا؛ ۋېنتا رولى؛ كەم بولسا
بولمايدىغان ئادەم.

【落脚点】 luò jiǎo diǎn ئاخىر-
قى نۇقتا؛ مەقسەت؛ ئەمەللىشىش
نۇقتىسى؛ ئاخىرقى نشان.

【落圈套】 luò quān tào قاپقان-
غا چۈشمەك؛ قىلتاققا چۈشمەك؛
تۇزاققا چۈشمەك.

【落水狗】 luò shuǐ gǒu سۇغا

چۈشكەن ئىتتەك؛ ھوقۇقتىن
 ئايرىلغان بۇزۇق ئادەم؛ نوپۇزنى
 يوقاتقان بۇزۇق ئادەم؛ نەزەردىن
 چۈشكەن بۇزۇق ئادەم؛ يۇندىغا
 چۈشكەن مۈشۈكتەك؛
 چۈشكۈنلەشكەن يامان ئادەم؛ ھالى
 خاراب بولماق؛ رەسۋاسى چىقماق.

سۇغا 【落汤鸡】 luòtāngjī
 چۈشكەن توخۇدەك؛ يۇندىغا چۈشكەن
 مۈشۈكتەك؛ تازا رەسۋاسى چىقماق؛
 پەرىشان ئەھۋالغا چۈشۈپ قالماق؛
 ئىككى پۈتى بىر ئۆتۈككە تىقىلىپ
 قالماق.

M

- 【马车夫】 mǎchēfū ھارۋە
كەش، سولامچى؛ جالاپ توشۇغۇچى.
- 【马大哈】 mǎdàhā بىپەرۋا
ئادەم؛ بىپەرۋالىق؛ بىخۇدلۇق؛
بىخۇد؛ بىپەرۋا.
- 【马蜂窝】 mǎfēngwō ھەرە
ئوۋىسى؛ قۇتۇلماق تەس ئىش (ئىش
ۋە ئادەم)؛ بۇدۇشقاق.
- 【马后炮】 mǎhòupào توپدىن
كېيىن ناغرا چالماق؛ ئەخمەقنىڭ
ئەقلى چۈشتىن كېيىن كېلەر؛
كېچىكىپ قالماق؛ پۇرسەتنى قولدىن
بېرىپ قويماق؛ پەيتنى قولدىن
كەتكۈزۈپ قويماق؛ ئىش ئۆتۈپ
بولغاندىن كېيىن تەدبىر كۆرمەك.
- 【马拉松】 mǎlāsōng مارافون؛
ئۇزۇنغا يۈگۈرۈش مۇسابىقىسى؛
تۈگىمەس؛ باش - ئايىغى يوق؛
ئۇزۇنغا سوزۇلمىدىغان؛ ئايىغى
چىقماس ئىش.
- 【马屁精】 mǎpìjīng خۇشا-
- مەتچى؛ تەخسىكەش؛ يالاقچى.
- 【马屁拍在马腿上】 mǎpì pā
zài mǎtuǐ shàng خۇشامەت قىل-
مىمەن دەپ، رەنجىتىپ قويماق؛
خۇشامەتنى جايدا قىلالماسلىق؛
نەتىجە ئەكسىچە بولماق.
- 【马前卒】 mǎqiánzú پېشكا؛
چاپارمەن؛ چاكار؛ تېجىمەل.
- 【马生角】 mǎ shēng jiǎo
ئېشەككە مۇڭگۈز چىققاندا؛ تۆگىنىڭ
قۇيرۇقى يەرگە يەتكەندە؛ خوراز
كاكىلىغاندا؛ توخۇ سۈتى تېپىلغاندا.
- 【蚂蚁啃骨头】 mǎyǐ kěn
gǔtǒu چۈمۈلە سۆڭەك غاجىغان-
دەك؛ يىڭنە بىلەن قۇدۇق
قازغاندەك.
- 【骂大街】 mǎ dàjiē دارىتمە-
لاپ تىللىماق؛ ئاغزىنى بۇزماق؛
دارىتىپ تىللىماق.

【骂人不吐核儿】 màrén bù tǔhúr سەت تىللىماق؛ قاتتىق تىللىماق؛ زەھەرلىك سۆز بىلەن تىللىماق؛ ھاقارەتلىمەك.

【埋钉子】 mái dīngzi ئۆز ئادىمىنى كىرگۈزمەك؛ كۆز - قۇلاق ئورۇنلاشتۇرماق؛ ئادەم قويماق.

【买后悔药】 mǎihòuhuīyào “吃后悔药” غا قاراڭ.

【买面子】 mǎimiànzi يۈزىنى قىلماق.

【卖大户】 màidàhù كۆپلەپ ساتماق.

【卖膏药】 màigāoyào “卖狗皮膏药” غا قاراڭ.

【卖狗皮膏药】 màigǒupí gāoyào گەپ ساتماق؛ سەپسەتە ساتماق؛ ساختىپەزلىك قىلماق؛ ئالدامچىلىق قىلماق.

【卖关子】 màiguānzi قىزىق يەرگە كەلگەندە توختىۋالماق؛ قەستەن تاقەتسىزلەندۈرمەك؛ ئەنەي سىرلىق قىلىپ كۆرسەتمەك؛ قىزىقتۇرماق.

【卖后悔药】 mǎihòuhuīyào پۇشايمان دورىسى ساتماق؛ پۇشايماننى ئالىدىغان قاچا بولماسلىق.

【卖力气】 mǎilì • qì كۈچ چىقارماق؛ كۈچ سەرپ قىلماق؛ كۈچىمەك؛ كۈچىنى ساتماق؛ ئەمگىكىنى ساتماق.

【卖驴肝肺】 mǎilǘgānfèi ھارامزەدىلىك قىلماق؛ مۇغەمبەرلىك قىلماق؛ ئەسكىلىك قىلماق؛ يامان يولغا باشلىماق.

【卖片儿汤】 mǎipiànrtāng سۇيۇق ئاش بەرمەك؛ قۇرۇق ئەمچەك سالماق؛ دوپپىسىغا جىگدە سالماق؛ ئاغزىنى تاتلىق قىلماق؛ ئاسمىغان قازاننىڭ ئېشىنى بەرمەك.

【卖破绽】 mǎipòzhàn ئەنەي ئاشكارىلاپ قويماق؛ ئەنەي نۇقسانلىرىنى ئاشكارىلاپ قويماق؛ ئەنەي ئاشكارىلاپ ئېزىقتۇرماق؛ ئالداپ قاپقانغا چۈشۈرمەك؛ ئالداپ تۇزاققا چۈشۈرمەك.

【卖人情】 mǎirénqíng ساختا ئىلتىپات قىلماق؛ ئىلتىپات قىلغان بولماق؛ يالغاندىن ياخشىلىق قىلماق.

【卖什么吆喝什么】 mài shénme yāohe shénme نېمە ساتسا شۇنى دەپ توۋلىماق؛ نېمە بىلەن شۇغۇللانسا شۇنىڭ گېپىنى قىلماق.

【卖笑女】 mài xiàonǚ ناز قىلىپ ئەرلەرنىڭ كۆڭلىنى ئالدىغان ئاياللار؛ جالاپ؛ ئىپپەت - نومۇسىنى ساتىدىغانلار.

【卖哑药】 mài yǎyào گاچا بولۇۋالماق؛ كەم سۆز بولۇۋالماق؛ جىمغۇر بولۇۋالماق؛ جىمغۇرلۇق؛ گەپ قىلماي تۇرۇۋالماق؛ گەپ قىلماسلىق.

【卖座率】 mài zuòlǜ بازار نىسبىتى؛ خېرىدار نىسبىتى؛ بېلەت سېتىش نىسبىتى؛ تاماشىبىن نىسبىتى؛ كۆرۈرمەنلەر نىسبىتى.

【满口大话】 mǎn kǒu dà-huà ئاغزىغا كەلگەنچە لاپ ئۇر-ماق؛ ئاغزىغا كەلگەنچە پو ئاتماق؛ ئاغزىدا شەھەر ئالماق.

【满脸花】 mǎn liǎn huā يۈزى يارىلانماق؛ يۈز - كۆزى قانغا بويالماق؛ پۈتۈن چىرايى قانغا بويالماق.

【满脸生花】 mǎn liǎn shēnghuā چىرايدىن خۇشاللىق يېغىپ تۇرماق؛ چىرايى ئېچىلىپ كەتمەك؛ خۇش تەبەسسۇم بىلەن.

【满堂彩】 mǎn táng cǎi بىردەك ئالقىشلىماق؛ بىردەك بارىكالا ئېيتماق؛ ھەممىسى ياخشى دېمەك؛ بىردەك ئايرىن ئوقۇماق.

【满堂灌】 mǎn táng guàn بىراقلا تۆكۈۋەتمەك؛ كۆپلەپ قاچىلىماق؛ قاچىلاۋەرمەك؛ بولۇشىغا سۆزلەپ بەرمەك (دەرستە)؛ قويۇپ قويۇش؛ دەرسنى بېسىپ ئۆتۈش؛ كالىغا مەجبۇرىي قاچىلاش ئۇسۇلى.

【满堂红】 mǎn táng hóng شەپەقگۈل؛ ئومۇميۈزلۈك غەلبە قىلماق؛ ئىش جايىدا بولماق.

【满天飞】 mǎn tiān fēi ھەممە يەردە دوقۇرۇپ يۈرمەك؛ ھەممە يەرگە بارماق؛ قالايمىقان ئۇسۇپ يۈرمەك؛ جاھاننى بىر ئالماق؛ ھەممە يەرنى قاپلىماق.

【满天星】 mǎn tiān xīng كۆز ئىمىر - چىمىر بولۇپ كەتمەك؛ كۆز ئالسىچىپار بولماق؛ يۇلتۇزدەك يېپىلماق؛ رەتسىز؛ زىچ قاپلىماق؛ كەڭ تارتماق.

【满嘴跑火车】 mǎnzǔi pǎo huǒchē
ئاغزدا پويىز ھەيدىمەك؛
مۇبالىغە قىلماق؛ ئاشۇرۇۋەتمەك؛
ئاغزغا كەلگەننى جۆيلۈمەك.

【慢工出巧匠】 màn gōng chū qiǎojiàng
پۇختا ئىشلىسە
ئۈستىلىقى بىلىنەر.

【慢工出细活】 màn gōng chū xìhuó
پۇختا قىلغان ئىش.
نىڭ نەتىجىسى ياخشى؛ ئاستا ماڭساڭ
ئۇزۇن يول يۈرەلەيسەن.

【盲人骑瞎马】 máng rén qí xiā mǎ
كور سوقۇر ئاتقا مىنە.
گەندەك؛ خەتەرلىك؛ قىل ئۈستىدە
تۇرماق؛ خەتەرگە تەۋەككۈل قىلماق؛
قالايمىقان دوقۇرۇپ يۈرمەك.

【猫吃腥】 māo chī xīng
بەز
يېمەيدىغان مۈشۈك يوق؛
شەھۋەتپەرەس؛ شەھۋەتكە بېرىلمەك؛
تەمەخورلۇق؛ نەپسانىيەتچىلىك؛ ئاچ
كۆزلۈك.

【猫儿腻】 māo er nì
مەخپىي؛
مۇجەل؛ ھىيلە - مېكىر؛ نەيرەڭ.

【猫哭耗子】 māo kū hào zi
يالغان يىغا؛ ساختا مېھرىبانلىق؛

يالغان ئىنساپ.

【猫养的狗不亲】 māo yǎng de gǒu bù qīn
مۈشۈك باققان
ئىت ئىگىسىگە يېقىن بولماس؛
يېقىۋالغان بالا بالا بولماس.

【猫舔月亮】 māo tiǎn yuè liang
مۈشۈك ئاي يالاپتۇ؛ خام
خىيال.

【猫走鼠伸腰】 māo zǒu shǔ shēn yāo
مۈشۈك يوق چاغدا
چاشقان كۆرەڭلەپتۇ؛ مۈشۈك ئۆيدە
بولمىسا، چاشقان ئىسيان
كۆتۈرۈپتۇ؛ ئۆينىڭ چوڭى بولمىسا،
ئۆچكىنىڭ ئېتى ئابدۇراخمان.

【毛脚鸡】 máo jiǎo jī
بىپەرۋا.
لىق؛ ئەستايىدىل ئەمەس.

【毛毛雨】 máo mǎo yǔ
سىم - سىم يامغۇر؛
ئېغىزغا ئالغۇچىلىكى
يوق ئىش؛ ئازراق؛ ھېچقانچە ئىش
ئەمەس؛ تىلغا ئالغۇچىلىكى يوق
ئىش؛ ئويلىنىپ باققۇچىلىكى يوق
ئىش.

【毛主席保证】 máo zhǔxí bǎozhèng
ماۋ جۇشىغا قەسەم
قىيپېرەي؛ ماۋ جۇشى ھەققى؛ نانغا

دەسسەپ بېرەي؛ خۇدا ھەققى.

【铆劲儿】 mǎojìn ۋە كۈچمەك؛ كۈچەپ ئىشلىمەك؛ پۈتۈن كۈچى بىلەن.

【冒牌货】 màopáihuò ساختا مال؛ تەقلىد قىلىپ ياسىغان مال؛ بىراۋنىڭ قىياپىتىگە كىرىۋالغان؛ يالغان مال؛ ساختا ئادەم؛ ..... بولۇۋالماق؛ ..... بولۇپ ياسىنىۋالماق؛ ساختا قىياپەتكە كىرىۋالماق.

【冒傻气儿】 màoshǎqì ئەخ- مەقلىق قىلماق؛ ئەخمەقلىق چىقىپ تۇرماق؛ دۆتلۈك قىلماق؛ ئەقىلسىزلىك؛ گالۋاڭ؛ ئېلىشىپ قالغان.

【冒失鬼】 màoshīguǐ قارام؛ تەتتەك؛ شاللاق.

【帽子工厂】 màozi-gōng-chǎng قالپاق زاۋۇتى؛ بەتنام ئوي-دۇرىدىغان ئورۇن.

【没奔头】 méi bèntou ئىس- تىنقىلى يوق؛ چىقىش يولى يوق؛ ئۈمىدسىزلىك.

【没出息】 méi chūxi يارام-

سىز؛ كېرەكسىز؛ دىتسىز؛ بولۇمسىز؛ ئۇتۇقسىز؛ نەتىجىسىز.

【没词儿】 méi cí تىل قىس- قا؛ نېمە دېيىشنى بىلمەسلىك؛ گەپ تاپالماي تۇرۇپ قالماق؛ تىلى قىسقىلىق قىلماق؛ گەپتىن چۈشمەك؛ دەيدىغان گەپ تاپالماسلىق.

【没大没小】 méidà méixiǎo چوڭ - كىچىك دېمەسلىك؛ چوڭ ئادەم ياكى كىچىك بالا دېمەسلىك؛ ھۆرمەتسىزلىك.

【没底儿】 méi dǐ كۆڭلىدە سان يوق؛ كۆڭلىدە سان بولماسلىق؛ يۈرىكى دەككە - دۈككەدە قالماق.

【没分寸】 méi fēncùn لايد- قىدا بولماسلىق؛ جايدا بولماسلىق؛ ھۆرمەتسىزلىك قىلماق.

【没缝还要下蛆】 méi fèng hái yào xià qū يوچۇق بولمىس- مۇ بېشىنى تىقىپ باققۇسى كەلمەك؛ تىرناق ئاستىدىن كىر ئىزدەمەك؛ تۇخۇمدىن تۈك ئۈندۈرمەك؛ سوقۇنغۇدەك كاۋاك تاپالماسلىق.

【没骨头】 méi gǔtou ئىراد-

سىز؛ بېلى بوش؛ چىدىماس؛
جىگەرسىز؛ جىگىرى يوق؛
ۋىجدانسىز.

【没规矩】 méi guīju ئەدەپ-
سىز؛ تەرتىپسىز؛ قائىدە -
يوسۇنسىز.

【没好气】 méi hǎo qì خاپا
بولماق؛ قوپال؛ مۇز چىراي.

【没架子】 méi jiàzi مۇلايىم؛
كىبرىسىز؛ سەممىي؛ چىقىشقا؛
مۇلايىم.

【没见过世面】 méi jiàn
guò shìmiàn ئىسسىق - سو -
غۇقنى بېشىدىن كەچۈرمىگەن؛ ئىش
كۆرمىگەن؛ كۆزى ئېچىلمىغان؛
خام؛ پىشىمىغان؛ يېڭىياچە؛
تەجرىبىسىز.

【没脚蟹】 méijiǎoxiè ئىگە -
چاقىسىز ئادەم؛ باشپاناھسىز ئادەم؛
يېتىم قالغان ئادەم؛ يەككە - يېگانە؛
قارانچۇقسىز؛ يۆلەنچۈكسىز؛ بىرمۇ
يۆلەنچۈكى يوق؛ تەنھا؛ يالغۇز؛
مىسكىن؛ غېرىب.

【没落子】 méi lào • zi يوق -
سۈزلۈك؛ كەمبەغەللىك؛
غۇربەتچىلىك؛ نامراتچىلىق؛

ماكانسىز؛ تۇرالغۇسى يوق.

【没理占三分】 méi lǐ zhàn
sān fēn ئۆزىنىڭكىنى راست
قىلماق؛ يولسىز جاڭجاللاشماق؛
يولسىزلىق قىلماق.

【没笼头的马】 méi lóngtóu
de mǎ يۆگەنسز ئات؛ بويۇتتۇ -
رۇقسىز؛ ئەركىن؛ چاپارمەن؛ ئۆزى
بىلگەن يەردە يۈرىدىغان.

【没脸没皮】 méiliǎn méipí
ئىزا تارتمايدىغان؛ خىجىل بولۇش -
نى بىلمەيدىغان؛ يۈزى قېلىن؛ داپ
يۈز.

【没眉没眼】 méiméi méi
yan ئاساسسىز؛ قارىسىغا؛ كۆ -
زىنى يۇمۇپىلا.

【没门儿】 méi ménr يول
يوق؛ مۇمكىن ئەمەس؛ قەتئىي
بولمايدۇ؛ ئامال يوق؛ چارە يوق؛
ئۈمىد يوق.

【没脑子】 méi nǎozi كالىد -
سى يوق؛ كالۋا؛ دۆت؛ قاپاقباش.

【没跑儿】 méipǎor جەزمەن،
شۇنداق؛ چوقۇم.

【没皮没脸】 méipí meiliǎn
يۈزى قېلىن؛ داپ يۈز؛ ئۇياتسىز؛
ھاياسسىز؛ ئىزا تارتمايدىغان؛
شەرمەندە؛ خىجىل بولۇشنى
بىلمەيدىغان.

【没谱儿】 méipǔr كۆڭلىدە
سان بولماسلىق؛ ئىشەنچ
قىلالماسلىق؛ دىتلاپ قويغىنى
بولماسلىق.

【没前后眼】 méiqiánhòuyǎn
“没长前后眼” گە قاراڭ.

【没人味】 méi rénwèi ئىند
سابسىز؛ ئادەم قېلىپىدىن چىققان؛
ياۋۇز؛ ۋەھشىي.

【没人形】 méi rénxíng ئادەم
سىياقى يوق؛ ئەقلىنى يوقانغان.

【没头苍蝇】 méitóu-cāng-
ying گاڭگىراپ قالغان ئادەم؛
باش قاتقان كىشى.

【没事儿】 méishìr ئىش يوق؛
ھېچ گەپ يوق؛ چاتاق يوق؛ كېرەك
يوق؛ ھېچ ۋەقەسى يوق.

【没尾巴风筝】 méi wěiba
fēngzhēng سەرسان بولۇپ يۈر.

مەك؛ سەرگەردان بولۇپ يۈرمەك؛
ئالدىراپ - تېنەپ يۈرمەك؛ پايپېتەك
بولماق؛ مۇقىم تۇرار يېرى
بولماسلىق.

【没戏唱】 méixìchàng ئامال
سىز قالماق؛ قىلغىلى بولماسلىق؛
ئىلاجسىز قالماق؛ ئائىلاج بولماق.

【没戏看】 méixìkàn چاتاق
چىقماسلىق؛ كۈلكە دەستىسى
بولماسلىق.

【没心肝】 méixīngān ۋىجدان
سىز؛ ۋىجدانى يوق؛
ئادىمگەرچىلىكى يوق؛ ئادىمىلىكى
يوق؛ رەھىمسىز؛ باغرى قاتتىق؛
باغرى تاش.

【没心眼】 méi xīnyǎn گۆ-
دەك؛ ساددا؛ پەمسىز؛ كالتە پەم؛
قۇۋلۇق قىلىشنى بىلمەس.

【没心样】 méi xīnyàng چېكىد
تى يوق تارازا؛ يۇمىلاق تاۋۇز؛
مۇستەقىل پىكىرى يوق.

【没眼儿闷葫芦】 méi yǎnr
mèn húlu ساددا؛ قاپاقباش؛
كالتە پەم.

【没眼力】 méiyǎnlì كۆزى

يوق؛ كۆرۈش قۇۋۋىتى ناچار؛
ئەھۋالغا قاراپ ئىش كۆرمەسلىك؛
پەمىسىز؛ قاشاڭ؛ ئۆز ئىززىتىنى
بىلمەسلىك.

【没眼珠】 méiyǎnzhū
“没眼力” غا قاراڭ.

【没药医】 méiyàoyī داۋالاش
تەس؛ دورا شىپا قىلماس؛
ئۆزگەرتىش قىيىن؛ مەجەز
ئۆزگەرتىش قىيىن؛ سۈت بىلەن
كىرگەن مەجەز(خۇي) ئۆلگەندە
چىقار.

【没油没盐】 méiyóu méiyán
قۇرۇق ۋە قىزىقى يوق.

【没有不上钩的鱼】 méiyǒu
bù shànggōude yú بەز يېمەي-
دىغان مۈشۈك يوق.

【没有不透风的墙】 méiyǒu
bù tòufēng de qiáng شامال
ئۆتمەيدىغان تام يوق؛ تامنىڭمۇ
قۇلىقى بار؛ پوقنى ئوسۇرۇق بىلەن
ياپقىلى بولماس؛ مەڭگۈ
ئاشكارىلانمايدىغان سىر يوق.

【没有功劳也有苦劳】 méiyǒu
gōngláo yéyǒu kúnláo تۆھپىسى

بولمىسىمۇ تارتقان جاپاسى بار؛
خىزمەت كۆرسەتمىدى دېگەن
تەقدىردىمۇ جاپا چەكتى.

【没有过不去的火焰山】
méiyǒu guò bù qù de huǒ
yànshān ئۆتكىلى بولمايدىغان
سېپىل يوق؛ قىلغىلى بولمايدىغان
ئىش يوق؛ چىققىلى بولمايدىغان دۆڭ
يوق؛ ئۆتكىلى بولمايدىغان ئۆستەڭ
يوق.

【没有说的】 méiyǒu shuō
de گەپ يوق؛ گەپ سىغمايدۇ؛
يارايدۇ؛ قىل سىغمايدۇ؛ شامال
كىرمەيدۇ؛ ھەقلىق.

【没长前后眼】 méi zhǎng
qiánhòuyǎn مۆلچەرلەش تەس؛
مۆلچەرلىگۈسىز؛ قىياس قىلىپ
بولمايدىغان.

【没咒念】 méizhòuniàn ئوقۇي-
دىغان ئەپسۇن بولماسلىق؛ ھېچبىر
ئامال قالماسلىق؛ ئامالسىز قالماق؛
ئىلاجسىز قالماق.

【没治了】 méizhìle بەك ياخ-
شى؛ بەك ئېسىل؛ چېكىگە يەتمەك؛
شامال كىرمەيدۇ؛ كارامەت.

【没嘴葫芦】 méizǔi-húlu

ئاغزى يوق قاپاق؛ زۇۋان سۈرمەسلىك؛ بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلماسلىق؛ دەپمۇ ئىچىگە چۈشۈپ كەتمەك؛ جىمغۇر.

【眉毛胡子一把抓】 méimao

húzi yī bǎ zhuā ساقال - بۇ. رۇتىنى قوشۇپلا تۇتماق؛ ھەممىنى بىراقلا تۇتالمىماق؛ چوڭ - كىچىك ئىشلارنىڭ ھەممىسىگە ئارىلىشىۋالماق؛ قاش بىلەن ساقالنى بىراقلا سىقىمداپ تۇتماق؛ قارقويۇق ئىش قىلماق؛ ئىشنى كۆڭۈل قويۇپ قىلماسلىق؛ ئىشلارنى پەرقلىق بىر تەرەپ قىلماسلىق.

【眉目不清】 méimù bùqīng

مۈجمەل؛ چېگىش؛ باش - ئايىغى يوق.

【煤老虎】 méilǎohǔ كۆمۈر

يولۋىسى؛ كۆمۈرنى كۆپ سەرپ قىلغۇچى.

【美人计】 měirénjì ساھىبجا.

مال بىلەن جەلپ قىلىش ھىيلىسى؛ سەتەڭلەر (چىرايلىق ئاياللار) بىلەن تۇزاققا چۈشۈرۈش ھىيلىسى؛ گۈزەللەر ھىيلىسى؛ ساھىبجامال ھىيلىسى.

【美人局】 měirénjú

“美人计” غا قاراڭ.

【美食家】 měishíjiā تائام تې.

تىش مۇتەخەسسسى؛ قورساققا ئامراق كىشى.

【门槛高】 ménkǎngāo بوسۇغا

ئېگىز؛ تەلەپ يۇقىرى؛ كىرمەك تەس.

【门面话】 ménmiàn huà

چىرايلىق گەپ؛ ھەشەمەتلىك سۆز؛ خۇشامەت سۆزى؛ ياغلىما گەپ.

【门外汉】 ménwài hàn

كەسىپ ئەھلى ئەمەس؛ كەسىپ بىلەن تونۇشلۇقى يوق؛ نائۇستا.

【闷葫芦】 mèn húlu دىمىق

قاپاق؛ ئېچىلمىغان قاپاق؛ كەم سۇخەن؛ جىمغۇرلۇق؛ خامۇشلۇق؛ كىشىنىڭ ئەقلى يەتمەيدىغان؛ سىرلىق.

【闷气鬼】 mènqì guǐ دەرد.

مەن؛ قورساق كۆپۈكىدە قالغان؛ ئەلەمدە قالغان؛ دەردىنى ئىچىگە يۇتۇپ يۈرىدىغان.

【闷嘴葫芦】 mènzuǐ húlu

جىمغۇر؛ زۇۋان سۈرمەس؛ دېمى
ئىچىگە چۈشۈپ كەتكەن.

【蒙虎皮】 méng hǔ pí يولۋاس
تېرىسىنى ياپماق؛ غوجامنىڭ تايىقى
بىلەن باشقىلارنى قورقۇتماق؛
تۈلكىنى كۆرەڭلەتكەن يولۋاسنىڭ
ھەيۋىسى؛ يولۋاسنىڭ ھەيۋىسىدىن
تۈلكە نەپ ئاپتۇ.

【蒙在鼓里】 méng zài gǔ lǐ پۈ-
تۈنلەي خەۋەرسىز قالماق؛ ھېچ
نەرسىدىن خەۋىرى بولماسلىق؛
بۇرۇقتۇرما بولۇپ يۈرمەك؛ ئالدام
خالتىغا چۈشمەك؛ گوللانماق؛
ئالداماق.

【梦邯郸】 mèng hán dān
“黄粱梦” غا قاراڭ.

【梦黄粱】 mèng huáng liáng
“黄粱梦” غا قاراڭ.

【梦中情人】 mèng zhōng qíng
rén كۆڭۈلدىكى سۆيگىنى؛ خىيا-
لى سۆيگۈ.

【迷魂汤】 mí hún tāng ئېزىت-
قۇ دورىسى؛ خىيال دورىسى؛
ئەرۋاھنى ئازدۇرىدىغان دورا؛ ئادەمنى
ئازدۇرىدىغان گەپ؛ كىشىنى
ئېزىقتۇرىدىغان ھەرىكەت.

【迷魂阵】 mí hún zhèn ئېزىت-
قۇ؛ ھىيلە - مېكر؛ قىلتاق؛ تۇزاق؛
تىلىمات.

【米袋子】 mǐ dài zi گۈرۈچ
خالتىسى؛ ئاشلىق؛ ئاساسى
ئوزۇق؛ ئوزۇق - تۈلكۈك؛
يېمەكلىك.

【米粮川】 mǐ liáng chuān
ئاشلىق ماكانى؛ ئاشلىق كۆپ
چىقىدىغان يەر.

【绵里针】 mián lǐ zhēn تىلى
تاتلىق، دىلى قاتتىق؛ تىلى يۇمشاق،
دىلى قاتتىق؛ تىلى شېكەر، دىلى
زەھەر.

【棉花耳朵】 mián huā ěr duo
قۇلىقى يۇمشاق؛ ئىشەنگەك؛
ئۆزىنىڭ مۇستەقىل قارشى يوق؛
دىتى يوق.

【棉花套子】 mián huā - tào zi
توخۇ يۈرەك؛ قورقۇنچاق؛
ئىرادىسىز؛ بوزەك؛ ئاجىز.

【免战牌】 miǎn zhàn pái ئۈ-
رۇش توختىتىش تاختىسى؛ تالاش -
تارتىشنى توختىتىش باياناتى؛ سۈلھ
قىلىش؛ ئۇرۇش توختىتىش باياناتى.

【面包车】 miànbāo chē میند- بۇس؛ ئوتتۇراھال ئاپتوبۇس؛ بولكۆاي.

【面和心不和】 miàn hé xīn bù hé يالغاندىن ناھايىتى سى- لىق- سىپايە بولۇۋالماق؛ كۆرۈنۈشى ئىناق بولغان بىلەن ئىچى ئىناق ئەمەس؛ تېشى باشقا، ئىچى باشقا؛ تېشى ئەلتەك، ئىچى قارىلىق؛ ئاغزى قايماق، كۆڭلى مايماق.

【面面光】 miànmiànguāng جاھاننىڭ رەپتارىغا كىرىۋالماق؛ ھەممىگە ياخشىچاق بولماق؛ يۇمىلاق تاۋۇز.

【面软的受穷】 miànruǎn de shòuqióng كۆڭۈلچەكنىڭ كۆتى ئوچۇق؛ يۈزى چىدىماسلىق.

【庙穷和尚富】 miào qióng héshàng fù “穷庙富和尚” غا قاراڭ.

【庙小牌子大】 miào xiǎo páizi dà ساگرام كىچىك، ۋىۋىس- كىسى چوڭ؛ ئورۇن كىچىك، نامى چوڭ؛ سەللە يوغان، باش كىچىك؛ داستىخان يوغان، نان كىچىك؛ نامغا لايىق ئەمەس؛ نامدا بار، ئەمەلدە

يوق؛

【庙小妖风大】 miào xiǎo yāofēng dà بۇتخانا كىچىك ئېزىت- قۇ قۇيۇنى كۈچلۈك؛ ئىدارە كىچىك بولغان بىلەن ناچار كەيپىيات ئەۋج ئالغان.

【灭火器】 mièhuǒqì ئوت ئۆ- چۈرگۈچ؛ غەزەپنى پەسەيتكۈچى؛ ئاچچىقنى بېسىقتۇرغۇچى.

【名堂多】 míng • tangduō مەزمۇنى كۆپ؛ تۈرى كۆپ؛ خىلى كۆپ؛ ھۈنەر كۆپ؛ مول نەتىجە؛ گەپ تولا؛ ناھايىتى سىرلىق؛ سىر تولا.

【明白人】 míngbai rén زې- رەك ئادەم؛ ئەقىللىق كىشى؛ توغرا نىيەتلىك كىشى.

【明眼人】 míngyǎnrén كۆزى ئۆتكۈر كىشى؛ كۆپنى كۆرگەن ئادەم؛ كۆزى كۆرىدىغان ئادەم.

【命根子】 mìnggēnzi جان تومۇر؛ جان.

【摸不着门儿】 mōbùzhāo-ménr يول تاپالماسلىق؛ ئامال تاپالماسلىق؛ ئېپىنى تاپالماسلىق؛

ئەمەلىي مەسىلىگە يانداشماسلىق.

【摸底牌】 mōdǐpái
“摸底细” غا قارا.

【摸底细】 mōdǐxì تەگلىكىنى
ئاچماق؛ تېگى - تەكتىگە يەتمەك؛
تېگى - تەكتىنى بىلمەك؛ تېگى -
تەكتىنى ئېنىقلىماق؛ تونۇشۇپ
چىقماق؛ تومۇرىنى تۇتۇپ باقماق.

【摸风向】 mō fēngxiàng
شامالنىڭ چىقىشىنى تەكشۈرۈپ
باقماق؛ ۋەزىيەتنىڭ تەرەققىيات
يۈزلىنىشىنى كۆزەتمەك.

【摸老虎屁股】 mō lǎohǔ pì-
gu يولۋاسنىڭ ساغرىسىنى سىلى-
ماق؛ خەۋپ - خەتەردىن قورقما-
سلىق؛ خەتەرلىك ئويۇن؛ تەۋەككۈل
قىلماق.

【摸脉搏】 mōmàibó تومۇردى-
نى تۇتۇپ باقماق؛ ئىدىيىۋى ئەھۋالى
بىلەن تونۇشۇپ چىقماق؛ مەجەز -
خۇلقنى ئىگىلىمەك.

【摸脉络】 mōmàiluò
“摸脉搏” غا قاراڭ.

【摸门儿】 mōménr ئېپىنى
تاپماق؛ ئامال تاپماق؛ يول تاپماق؛
ئەپ تاپماق.

【摸爬滚打】 mōpágǔndǎ
چېنىقماق؛ تاۋلانماق؛ سىناقىتىن
ئۆتمەك؛ جاپا - مۇشەققەتكە
بەرداشلىق بەرمەك.

【摸头不是脑】 mōtóu bù
shì nǎo كاللىدىن چىقىپ كەت-
مەك؛ كاللىدا ھېچ نەرسە قالماسلىق.

【摸着石头过河】 mō zhe
shítóu guò hé دەريادىن تاشنى
سىيلاپ - سىپاپ ئۆتمەك؛ ئىشنى
پۇختا قىلماق؛ تاش سىيلاپ دەريادىن
ئۆتمەك؛ قىلغاج تەجربە توپلىماق؛
ئىشنى ئېھتىياتچانلىق بىلەن
قىلماق.

【磨破嘴皮子】 mópò zuǐpízi
ئاغزى ئۇپراپ يېغىر بولۇپ كەتمەك؛
ئاغزىنى ئۇپراتماق؛ ئاغزى ئۇپراپ
كەتمەك.

【磨洋工】 móyánggōng گە-
جىڭلىق قىلماق؛ ئەزمىلىك قىلماق؛
سۆرەلمىلىك قىلماق.

【磨嘴皮子】 mózuǐpízi ئېغىز
ئۇپراتماق؛ توختىماي تولا گەپ
قىلماق؛ ۋالاقىتەككۈرلۈك قىلماق؛
ئاغزى بېسىلماسلىق؛ ئېغىز
ئۇپراتماق؛ قۇرۇق گەپ قىلماق.

【抹脖子】 mǒ bózi ئۆزىنى

بوغۇزلىمىۋالماق؛ ئۆلۈۋالماق.

【抹锅灰】 mǒguōhuī سەتلەش- تۈرۈپ كۆرسەتمەك؛ قارىلماق؛ قارا چاپلىماق؛ ئىزا - ئاھانەت قىلماق؛ نومۇستا قالدۇرماق.

【抹稀泥】 mǒ xīní سالاچى- لىق قىلماق؛ سالاگەرلىك قىلماق؛ مۇرەسسە قىلماق؛ سالا قىلماق.

【抹一鼻子灰】 mǒyī bízi huī بۇرنىغا يېمەك؛ دەككە يې- مەك؛ تامغا ئۈسۈۋالماق.

【抹油嘴】 mǒyóuzuǐ سوقۇ- ۋالماق؛ ھەققىنى يېۋالماق؛ پايدا ئالماق.

【末班车】 mòbānchē ئاخىر- قى نۆۋەتچى ماشىنا؛ ئاخىرقى پۇرسەت؛ بىردىنبىر پۇرسەت.

【莫须有】 mòxūyǒu يوق- لاڭ؛ تۇتامسىز؛ تۇتامغا چىقمايدىغان.

【磨不开】 mòbùkāi يۈز كې- لەلمەسلىك؛ يۈزنى قىلماق؛ كاللىسىدىن ئۆتمەسلىك.

【母鸡下蛋】 mǔjīxiàdàn مىك- ياننىڭ كاكىلىشى (تۇغۇشى)؛ چوڭىنىڭ كىچىكىنى بەرپا قىلىشى.

【母老虎】 mǔlǎohǔ چىشى يولۋاس؛ مۇتتەھەم ئايال؛ ئۆكتەم ئايال؛ يامان خوتۇن؛ ھازارۇل؛ بېشەم خوتۇن؛ ۋەھشىي ئايال.

【母亲河】 mǔqīn hé ئانا دەريا؛ ھاياتلىق دەرياسى.

【母夜叉】 mǔyèchā سەت ۋە ئۆكتەم ئايال؛ ھازارۇل.

【木乃伊】 mùnǎiyī موميا؛ كاردىن چىققان؛ قۇرۇق جەسەت؛ ئەلمىساقىتىن قالغان؛ ئۆلۈك؛ ئىسكىلىت.

【木头耳朵】 mùtóu ěrduo ياغاچ قۇلاق؛ گەپ ئاڭلىمايدىغان؛ قۇلاق كەستى؛ بەز قۇلاق.

【木头脑袋】 mùtóu-nǎodai قاپاقباش؛ قاپاق كالا؛ گالۋاڭ؛ گومۇش؛ ھاڭۋاقتى؛ دەلدۈش؛ دۆت؛ كالۋا.

【木头人】 mùtóurén گومۇش؛ دۆت؛ كالۋا.

N

【拿棒槌当针】 ná bàngchuí
dāng zhēn

“给个棒槌认作针” غا قاراڭ.

【拿笔杆儿的】 ná bǐgǎnrde

يازغۇچى؛ ئەدەب؛ زىيالىي؛
پۈتۈكچى.

【拿不稳】 ná bùwěn

“拿不准” گە قاراڭ.

【拿不准】 ná bùzhǔn ئارسال.

دى؛ ئىشەنچسىز.

【拿钞票往水里丢】 ná chāo

piào wǎng shuǐ lǐ diū پۇلنىڭ

پېشىغا سۇ قۇيماق؛ بىھۈدە خىراجەت

قىلماق؛ پۇلنى پاخالدەك بۇزۇپ

چاچماق؛ پۇلنى سۇ ئورنىدا

ئىشلەتمەك.

【拿大头】 ná dàtóu قارا باس.

تى قىلماق؛ قارا باستۇرماق؛ كالۋا

كۆرمەك؛ دىتسىز، بەتخەج دەپ

قارىماق؛ دۆت - بەتخەج چاغلىماق.

【拿得起放的下】 ná deqǐ

fàngdexià قولدىن كۆپ ئىش

كېلىدىغان؛ كۆپ ئىشلارنى

قىلالايدىغان.

【拿架子】 ná jiàzi ئۆزىنى

چوڭ تۇتماق؛ ھاكاۋۇرلۇق قىلماق؛

كۆرەڭلىمەك؛ ئاكاڭ قارىغاي

بىرىنچى.

【拿了鸡毛当令箭】 ná le jī-

máo dāng lìngjiàn براۋنىڭ

مۇنداقچە ئېيتقان سۆزىنى ئۆزگەرمەس

قائىدە دەپ قاراش؛ توخۇ پېيىنى

پەرمان ئوقى دەپ كۆتۈرۈپ يۈرمەك؛

براۋغا ياكى بىرەر نەرسىگە ئەخمەق

بولۇپ يۈرمەك.

【拿鸡蛋往石头上碰】 ná jī

dàn wǎngshítou shàng pèng

تۇخۇمنى تاشقا ئۇرماق.

【拿柳条当棒槌】 ná liǔtiáo

dāng bàngchuí راست - يال.

غىنىنى پەرق ئېتەلمەسلىك؛ ئېغىر -

يېنىكىنى پەرق ئېتەلمەسلىك؛
گالۋاڭ؛ ئەقىلسىز؛ مالماتاڭ.

【拿枪杆子的】 ná qiānggǎnzi
de ملىتىق كۆتۈرۈۋالغانلار؛ ھەر-
بىيلەر؛ ئەسكەر.

【拿人当枪使】 ná rén dāng
qiāng shǐ باشقىلارنى تاياق قى-
لىۋالماق؛ دەيدەيگە سالماق؛
كۈشكۈشلەمەك؛ كۈشكۈرتۈش؛
قۇتراتماق.

【拿手菜】 náshǒucài كامالغا
يەتكەن ھۈنەرى؛ قولدىن
كېلىدىغىنى؛ پىششىق بىلىدىغان
ھۈنەرى.

【拿手戏】 náshǒuxì قولدىن
كېلىدىغىنى؛ ئۈستە؛ ماھىر؛
ماھىرانە ھۈنەر؛ پىششىق بىلىدىغان
ھۈنەرى؛ ئارتۇقچىلىقى.

【拿糖作醋】 ná táng zuò cù
قەستەن قىيىنچىلىق كەلتۈرمەك؛
تەڭقىسلىقتا قويماق.

【拿土地爷不当神仙】 ná tǔ
dì yé bù dāng shén xiān مەھەل-
لە ئىلاھىنى ئەۋلىيا- ئەنبىيا قاتارىغا
قويماسلىق؛ ئاساسى قاتلام

كادىرلىرىنى كۆزگە ئىلماسلىق.

【拿下马】 ná xià mǎ
“拉下马” غا قاراڭ.

【拿印把儿】 ná yìn bǎr
“掌印把子” غا قاراڭ.

【拿主意】 ná zhǔ yì بىر قا-
رارغا كەلمەك؛ بىر يەرگە كەلمەك.

【哪管青红皂白】 nǎ guǎn
qīng hóng-zào bái ئاق - قارىنى
پەرق ئەتمەسلىك؛ ھەق - ناھەقنى
ئايرىماسلىق.

【哪管三七二十一】 nǎ guǎn
sān qī èr shí yī
“不管三七二十一” غا قاراڭ.

【哪壶不开提哪壶】 nǎ hú
bù kāi tí nǎ hú قايسى چەي-
نەك قاينىمىغان بولسا شۇنى
ئەكەلمەك؛ يېغىرىنى ئاچماق؛
يېغىرىغا تەگمەك؛ ئېچىشقان يەرگە
تۈز سەپمەك.

【哪儿的黄土都生芽】 nǎr
de huáng tǔ dōu shēng yá
ھەممە جاينىڭ تۇپرىقىدا ئۈرۈق
ئۈنىدۇ؛ نەگىلا بارساڭ

جاھاندارچىلىق قىلغىلى بولىدۇ؛ جان بار يەردە ئۈمىد بار؛ ھەممە يەرنىڭ تۈپرىقى ئوخشاش.

【哪个猫儿不吃腥】 nǎge māor bù chī xīng بەز يېمەي- دىغان مۈشۈك يوق؛ پوق يېمەيدىغان ئىت يوق.

【哪有胳膊向外弯】 nǎyǒu gēbo xiàngwài wān قول سىرتقا ئېگىلىدىغان ئىش نەدە بار؛ قول ئىچىگە ئېگىلىدۇ.

【哪有猫儿不吃鼠】 nǎyǒu máo'ér bùchī shǔ بەز يېمەي- دىغان مۈشۈك يوق؛ چاشقان يېمەيدىغان مۈشۈك يوق؛ رەزىل ئادەمنىڭ ئۆزگەرمىكى تەس.

【哪阵风刮来的】 nǎ zhèn fēng guālái de قايسى شامال ئۇچۇرۇپ كەلدى سېنى؛ قانداق كەپ قالدىڭ؛ كەپقايسەنغۇ؛ بېشىڭدىن ياغاچ ئۇشتۇۋېتەيمۇ.

【奶油小生】 nǎiyóu-xiǎo-shēng ئاپتاپ كۆرمىگەن تالىپ؛ خام قايماق؛ ئىرادىسىز يىگىت؛ خام كاۋا.

【南风窗】 nánfēng chuāng چەتئەلدە تونۇشى بار؛ چەتئەللىك بىلەن ئالاقىسى بار.

【难剃头】 nántìtóu تاقابىل تۇرماق تەس ئىش ياكى ئادەم؛ گىجىڭ؛ تىزگىنلىمەك تەس؛ تەڭ كەلمەك قىيىن؛ باشقۇرماق تەس؛ يېرىش تەس ئوتۇن.

【难捉鼻】 nánzhuōbí “难剃头” غا قاراڭ.

【脑袋搬家】 nǎodài bān jiā كالىسى ئېلىنماق؛ كالىسىدىن ئايرىلماق؛ ئۆلتۈرۈلمەك.

【脑袋进水】 nǎodài jìnshuǐ كالىسىنىڭ سۈيى بار؛ ساراڭ بولۇپ قالماق؛ كالىسى جايدا ئەمەس.

【脑子打架】 nǎozǐ dǎjià كالىسىدىن ئۆتمەسلىك؛ ئىدىيىسىدە كۈرەش قىلماق.

【脑子生锈】 nǎozǐ shēng xiù قالاق ئىدىيە؛ ئىدىيىسى قاتمال.

【闹别扭】 nào bièniu قىيى- داشماق؛ باتناشماق؛ ماي تارتشماق؛

خۇيلانماق.

【闹出动静】 nàochū dòngjìng

چاتاق چىقارماق؛ ئىش تېرىماق؛ غۇلغۇلا قوزغىماق؛ جىدەل - ماجىرا تېرىماق.

【闹地位】 nàodìwèi

مەرتە - ۋە تالاشماق؛ ئورۇن تالاشماق؛ ئورۇن دەۋاسى قىلماق.

【闹翻天】 nàofāntiān

ئالەم - نى مالەم قىلماق؛ ئالتوپىلاڭ كۆتۈرمەك؛ ئۆيىنى بېشىغا كىيمەك.

【闹翻身】 nàofānshēn

قەد كۆتۈرۈش ئۈچۈن كۈرەش قىلماق.

【闹饥荒】 nàojīhuāng

قە - ھەتچىلىك يۈز بەرمەك؛ ئاچارچىلىق بولماق؛ قولى قىسلىق؛ قىسلىق قىلماق.

【闹乱子】 nàoluànzǐ

ماجىرا تۇغۇلماق؛ چاتاق چىقارماق؛ چاتاق چىقماق.

【闹摩擦】 nàomóca

زىد - دىيەت پەيدا قىلماق؛ ماجىرا پەيدا قىلماق؛ سۈركىلىش؛ نىزا؛ ئىختىلاپ.

【闹情绪】 nào qíngxù خۇيى

تۇتماق؛ كاللىسىدىن ئۆتمەسلىك.

【闹笑话】 nàoxiàohuà زاڭ -

لىشىپ قالماق؛ كۈلكىگە قالماق؛ مازلىشىپ قالماق.

【内掌柜的】 nèizhǎngguǐde

ئايال خوجايىن.

【嫩豆腐】 nèndòufu ئاجىز

ۋە گۆدەك ئادەم؛ تېخى كىچىك؛ تەجربىسىز؛ گۆدەك ۋە نادان؛ ئىش كۆرمىگەن؛ كۆزى ئېچىلمىغان؛ نازۇك؛ يېڭىياچە.

【嫩肩膀】 nènjiānbǎng ئىش

كۆرمىگەن؛ چىنىقمىغان؛ ياش؛ گۆدەك؛ تەجربىسىز.

【泥饭碗】 nífànwǎn لاي تا -

ۋاق؛ ساپال تاۋاق؛ مۇقىمسىز كەسىپ؛ تېرىقچىلىق بىلەن جان باقماق؛ ۋاقتلىق خىزمەت.

【泥牛入海】 níniú rùhǎi

كەلمەسكە كەتمەك؛ كەتسە كەلمەس؛ بارسا كەلمەسلىك؛ غايىب بولماق.

【泥菩萨】 nípúsà لاي بۇد -

ساتۋا؛ تەسىرلەنمەيدىغان ئادەم؛

بىپەرۋا؛ پەرۋاسىزلىق؛ ئۆزىنى
ساقلاپ قالالماسلىق؛ يۆلەنگىلى
بولماسلىق.

【泥菩萨洗脸】 ní púsà xǐ
liǎn تېخىمۇ بەتتەرلىشىپ
كەتمەك.

【泥腿子】 nítuǐzi لاي پاچاق؛
يالاكتۇش.

【泥足巨人】 ní zú-jù rén لاي
پۇتلۇق دىۋە؛ ئۆزى دىۋىدەك يوغان
پور مەخلۇق؛ ئۆزى پىلدەك، جېنى
قىلدەك.

【你一刀，我一枪】 nǐ yī
dāo, wǒ yī qiāng چىقىشال-
ماسلىق؛ بىر- بىرىنى ئەيىبلەمەك؛
ھەممىسى بىرەيلەنگە ھۇجۇم قىلماق.

【年纪不饶人】 niánjì bù rǎo
rén قېرىغاندا نوچىلىق ياراشماس.

【捻蚂蚁】 niǎnmǎyǐ چۈمۈ-
لىنى يانچىماق؛ ئاسان توغرىلىماق؛
ئاسان جۇندىمەك؛ ھېچ گەپ ئەمەس.

【捻着鼻子】 niǎn zhe bízi
چىشىنى چىشىغا چىشلەپ؛
ئاچچىقىنى ئىچىگە يۇتۇپ.

【碾臭虫】 niǎn chòuchōng
ئاسانلا؛ ئوڭايلا؛ ھېچ كۈچ سەرىپ
قىلمايلا؛ ھېچقانچە كۈچىمەيلا.

【念白字】 niàn baízì خەتنى
خاتا ئوقۇماق؛ چالا ساۋات.

【念忏悔经】 niànchàn huǐjīng
توۋا - ئىستىغپار ئوقۇماق؛ دۇرۇت
ئوقۇماق؛ توۋا ئوقۇماق؛ توۋا
قىلماق.

【念紧箍咒】 niàn jǐngūzhòu
باش قىسقۇچنى چىڭىتىش ئەپسۇنىنى
ئوقۇماق؛ چۈشەپ قويماق؛
بوغۇلماق؛ ئەپسۇن ئوقۇماق؛ جادۇ
قىلماق.

【念歪经】 niàn wāijīng
“念邪经” غا قارا.

【念邪经】 niàn xiéjīng بىدئەت
سۈرە ئوقۇماق؛ ھەق تەلىمات
سۆزلىمەسلىك؛ ئايەتنى خاتا
ئوقۇماق.

【念一本经】 niàn yīběnjīng
بىر نوم بېتىنىلا ئوقۇماق؛ تەرسا؛
كاج؛ جاھىل؛ چىڭ تۇرۇۋالماق؛
كاجلىق قىلماق؛ تەرسالىق قىلماق.

【娘儿们】 niángǎrmen ئانا -

باللار؛ خوتۇن خەق؛ مەزلۇم
كشى؛ چوكان.

【娘子军】 niángzǐjūn ئاياللار
قوشۇنى؛ ئاياللار تەشكىلاتى.

【酿苦果】 niàngkǔguǒ
“酿苦酒” غا قاراڭ.

【酿苦酒】 niàngkǔjiǔ ئۆزىگە
ئۆزى جاپا سالماق؛ ئۆزىگە ئۆزى
بالايى - ئاپەتلەرنى كەلتۈرمەك؛
ئاچچىق ئاقىۋەت كەلتۈرۈپ
چىقارماق؛ ئېغىر ئاقىۋەت كەلتۈرۈپ
چىقارماق.

【鸟枪换炮】 niǎoqiāng-huàn
pào قۇش مىلتىقىنى زەمبىرەككە
ئالماشتۇرماق؛ چوڭ ئۆزگىرىش
بولماق؛ باشقىچە بولماق؛ ئەھۋال
بارغانسېرى ياخشىلانماق؛ كىچىكىنى
چوڭىغا ئالماشتۇرماق؛ شارائىت
ئۆزگەرمەك؛ شارائىت ياخشىلانماق.

【鸟兽散】 niǎoshòusàn قۇش-
لار - ھايۋانلار ئۈركۈپ كەتمەك؛
تەرەپ - تەرەپكە قاچماق؛
تىكىۋەتمەك.

【捏把汗】 niēbǎhàn قاتتىق
ئەندىشە قىلماق؛ قاتتىق
ئەنسىزىمەك؛ قاتتىق دەككە -

دۈككىگە چۈشمەك.

【捏烂柿】 niē lànshì
“碾臭虫” غا قاراڭ.

【捏面团】 niēmiàntuán خېمىر
يۇغۇرغاندەك؛ ئىلكىدە تۇتماق؛ نېرى
- بېرى قىلماق؛ بوزەك قىلماق.

【捏一把冷汗】 niēyībáléng
hàn “捏把汗” گە قاراڭ.

【捏着鼻子哄眼睛】 niēzhe
bízi hǒng yǎnjīng ئۆزىگىنى
ئالدايمەن دەپ، ئۆزىنى ئالدىماق.

【拧成一股绳】 nǐngchéng yī
gǔ shéng بىر جان - بىر تەن
بولۇپ كەتمەك؛ بىر ياقىدىن باش
چىقارماق؛ بىردەك ئىتتىپاقلاشماق.

【牛鼻子】 niúbízi كالىنىڭ
بۇرنى؛ ئاچقۇچ؛ تۈگۈن؛ مۇھىم
ھالقا؛ ھەل قىلغۇچ؛ تۇتقا؛ ئىشنىڭ
مۇھىم ھالقىسى؛ دورىن؛ راھىب.

【牛踩不烂】 niúcǎi bù làn
پىششىق؛ چىداملىق.

【牛刀小试】 niúdāo xiǎo
shì ماھارەتنى دەسلەپكى قەدەمدە

كۆرسەتمەك؛ كۈچىنى دەسلەپكى
قەدەمدە سىناپ كۆرمەك.

【牛鬼蛇神】 niúguǐ shéshén
جىن - ئالۋاستى؛ شەيتان؛ يامان
ئادەملەر.

【牛郎织女】 niúláng-zhīnǚ
پادىچى يىگىت ۋە توقۇمىچى قىز؛
باشقا - باشقا يەردە تۇرىۋاتقان ئەر -
خوتۇن؛ ئۇزۇن مۇددەت ئايرىلىپ
ياشىغان ئەر - خوتۇن.

【牛皮大王】 niúpí dàwáng
پوچى؛ لاپچى؛ ماختانچاق.

【牛皮灯笼】 niúpí-dēnglong
سېرىق قەغەزلىك پانۇس؛ ئەقلى
روشن؛ زېھنى ئوچۇق؛ تەسەۋۋۇرغا
باي؛ گېپى ئاز، ئەقلى يۈگرەك.

【牛脾气】 niúpíqi تەرسا؛
كاج؛ جاھىل.

【牛头不对马嘴】 niútóu bù
duì mǎzuǐ كالا دېسە، پاقالچاق
دېمەك؛ باغدىن سورسا، تاغدىن
جاۋاب بەرمەك.

【扭秧歌】 niǔyānggē ياڭگېر
ئۇسسۇلى ئوينىماق؛ تولغىنىپ

ماڭماق؛ دەلدەڭشىپ ماڭماق.

【纽带作用】 niǔdài zuòyòng
رېشتىلىك رول؛ ۋاستىچىلىك رول.

【农转非】 nǒngzhuǎnfēi
يېزىنىڭكىدىن باشقا نوپۇس؛
شەھەرلىك بولماق.

【脓包子】 nóngbāozi نانقې-
پى؛ كارغا كەلمەس؛ بىكار تەلەپ.

【弄潮儿】 nòngcháo'ér دول-
قۇنغا قارشى ماڭغانلار؛ قىيىنچىلىققا
قارشى ماڭغانلار؛ ئاۋانگارت.

【弄玄虚】 nòng xuánxū
كۆز بويامچىلىق قىلماق؛ رەڭۋازلىق
قىلماق؛ ساختىپەزلىك قىلماق؛
ئالدامچىلىق قىلماق؛ نەپرەڭۋازلىق
قىلماق.

【女儿地区】 nǚ'ér dìqū
قىز رايون؛ كۆڭۈل بۆلۈنمەيدىغان
رايون.

【女儿国】 nǚ'ér guó - خوتۇن
قىزلار؛ ئاياللار دۇنياسى؛ مەزلۇملار
دۇنياسى.

【女强人】 nǚqiángrén ئايال

قاراقچى؛ قابىلىيەتلىك ئايال؛
ئىقتىدارلىق ئايال.

【暖水瓶】 nuǎn shuǐpíng

چايدان؛ تېرموس؛ خۇش
مۇئامىلىلىك؛ قىزغىنلىق؛
كۆيۈمچان؛ قارىماققا چىرايى
مۇزدەك، ئەمەلىيەتتە قەلبى
چوغدەك؛ تەلەتى مۇزدەك، يۈرىكى
چوغدەك.

【挪屁股】 nuópìgu نېرى يۆت.

كىمەك؛ يۆتكەلمەك؛ سۈرۈلمەك؛
قوڭىنى يۆتكەلمەك؛ مەيدانى
ئۆزگەرمەك.

【挪窝儿】 nuówōer ئۆي كۆچ-
مەك؛ يۆتكەلمەك؛ تۇغۇت
كۆچۈرمەك.

【糯米心肠】 nuòmǐ-xīncháng
يۇمشاق كۆڭۈللۈك؛ دىلى يۇمشاقلىق
ۋە ئەزگۈلۈك؛ كۆڭۈلچەك.

O

<p>【藕断丝不断】 ǒu duàn sī bù duàn مۇناسىۋىتى ئۈزۈلسە- مۇ، رىشتىسى ئۈزۈلمەسلىك؛ كۆرۈنۈشتە مۇناسىۋەت ئۈزۈلگەندەك</p>	<p>قىلىسىمۇ، ئەمەلىيەتتە يەنە مۇناسىۋەت قىلماق؛ رىشتە تىلدا ئۈزۈلگەن بىلەن دىلدا ئۈزۈلمەس.</p>
--	--

P

【爬高山, 过大河】 pá gāo-shān guò dàhé ، تاغ ئېشىپ، دەريا كەچمەك؛ تاغ - داۋانلار ئاشماق؛ جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلماق.

【爬格子】 págézi يېزىقچىلىق بىلەن شۇغۇللانماق؛ پۈتۈكچىلىك قىلماق؛ جاپاغا چىداپ يازماق؛ چىن ئىشتىياقى بىلەن يازماق.

【爬坡儿】 pápōr دۆڭگە ياماش - ماق؛ يۇقىرىغا ئۆرلىمەك؛ تونۇشنى ئۆستۈرمەك.

【爬墙头】 páqiángtóu ئوغرى - لىقچە مۇھەببەتلەشمەك؛ ئوغرىلىق قىلماق؛ ئوغرىلىقچە قارىماق (ئىمتى - ھاندا).

【怕死鬼】 pàsǐ guǐ توخۇ يۈرەك؛ قورقۇنچاق.

【拍板儿】 pāi bǎnr بېكىت - مەك؛ ھۆكۈم قىلماق؛ قارار قىلماق.

【拍马拍到马蹄子上】 pāimǎ pāidào mǎtízi shàng بەھۈدە خۇشامەت قىلماق؛ تەخسە چۈشۈپ كەتمەك؛ قولتۇقىدىن تاۋۇز چۈشۈپ كەتمەك.

【拍马屁】 pāimǎpì خۇشامەت قىلماق؛ تەخسچىلىك قىلماق؛ يالاقچىلىق قىلماق؛ تەخسكەشلىك قىلماق.

【拍拍脑袋算一个】 pāipāi nǎodài suàn yī gè سان توش - قۇزماق؛ كەلسە - كەلمەس قوبۇل قىلماق.

【拍胸脯】 pāixiōngpú مەيدى - سىگە ئۈرۈپ كېپىللىك قىلماق؛ مەيدىسىگە ئۇرماق؛ كاپالەت بەرمەك؛ ۋەدە بەرمەك.

【排长龙】 páichánglóng ئۇزۇن - غا تىزىلىپ تۇرماق؛ ئۇزۇن رەتكە تۇرماق؛ سەپ تارتىپ تۇرماق؛ ئۇزۇن سەپ بولۇپ تىزىلماق.

【排长蛇阵】 páichángshézhèn

قاتىرىغا تىزىلىپ تۇرماق؛ سەپ تارتىپ تۇرماق؛ ئۇزۇن سەپ بولۇپ تىزىلماق.

【排排坐】 páipáizuò رەت

بويىچە ئولتۇرماق؛ تەرتىپ بويىچە ئولتۇرماق.

【排头兵】 páitóubīng قاتار

بېشى؛ باشلامچى؛ يېتەكچى.

【潘多拉】 pānduōlā پاندورا.

نىڭ قۇتسى؛ بالا - قازا مەنبەسى.

【攀得高, 跌得重】 pān de

gāo, diē de zhòng ئېگىزگە يا - ماشقان قاتتىق يىقىلىدۇ.

【攀高峰】 pāngāofēng ئېگىز

تاغ چوققىسىغا چىقماق؛ يۇقىرى پەللىگە چىقماق؛ يۈكسەلمەك.

【攀高门儿】 pāngāoménr

يۇقىرىغا ياماشماق؛ ئېگىزگە ئېسىلماق؛ يۇقىرىغا ئېسىلماق.

【攀高枝儿】 pāngāozhīr يۈ-

قىرىغا ئېسىلماق؛ ئېگىز ئوقۇرغا ئېسىلماق؛ چوڭ ئەمەلدارنىڭ پېشىگە ئېسىلماق؛ يۇقىرىغا ياماشماق؛

جالاپ ئوينىماق.

【攀花折柳】 pānhuā zhéliǔ

جالاپ ئوينىماق؛ زىنا قىلماق.

【攀龙附凤】 pānlóng fùfèng

كاتتىلارنىڭ قولتۇقىغا كىرىۋالماق؛ كاتتىلارنىڭ قانىتى ئاستىغا كىرىۋالماق؛ قولتۇقىغا كىرىۋالماق؛ پېشىگە ئېسىلىۋالماق.

【判死刑】 pànsǐxíng ئۆلۈم

جازاسىغا ھۆكۈم قىلماق؛ پۈتۈنلەي ئىنكار قىلماق؛ يوققا چىقارماق.

【盼星星, 盼月亮】 pàn xīng-

xīng, pàn yuèliang ئاسماندىكى ئاي بىلەن يۇلتۇزغا تەلمۈرگەندەك تەشئالىق بىلەن كۈتمەك؛ تەشنا بولماق؛ ئىنتىزار بولماق؛ ئارمان قىلماق؛ كۆزى تۆت بولماق.

【抛彩球】 pāocǎiqiú رەڭدار

شار تاشلىماق؛ ياخشى تەمىنات بىلەن تالانتلىق كىشىلەرنى تەكلىپ قىلماق؛ ياخشى شارائىت بىلەن ئىختىساسلىقلارنى جەلپ قىلماق.

【抛到九霄云外】 pāo dào

jiǔ xiāo yún wài يەتتە قات ئاسماننىڭ نېرىسىغا چۆرۈۋەتمەك؛

پۈتۈنلەي ئۈتتۈپ كەتمەك؛ چورت ئېسىدىن كۆتۈرۈلۈپ كەتمەك.

【抛脑后】 pāonǎohòu
“抛到九霄云外” گە قاراڭ.

【抛头颅，洒热血】 pāo tóulú, sǎ rèxuè
جان پىدا قىلماق؛ جېنىنى قۇربان قىلماق.

【刨根儿】 páo gēnr - تېگى -
تەكتىنى سۈرۈشتۈرمەك؛ يىپىدىن يىڭنىسىغىچە سورىماق؛ تېگىنى سۈرۈشتۈرمەك.

【刨祖坟】 páozǔfén
“挖祖坟” گە قاراڭ.

【跑不出如来佛的掌心】 pǎo bù chū rúláifó de zhǎngxīn
تاتاگاتانىڭ ئالقىنىدىن قېچىپ قۇتۇلالماق؛ تەڭرىنىڭ جازاسى ئادىل ھەم قۇتۇلغۇسىز؛ ھەر نەرسىنىڭ غوجىسى بولىدۇ؛ غوجامنىڭ غوجىسى بار، چامغۇرنىڭ ئورسى؛ ھەرقانچە قىلغان بىلەنمۇ بىكار؛ ھامان قېچىپ قۇتۇلالماسلىق.

【跑单帮】 pǎo dānbāng
شەھەر ئارىلاپ يۈرۈپ تىجارەت قىلماق؛ چار بازارچىلىق قىلماق.

【跑江湖】 pǎo jiānghú جا -
ھانكەزدىلىك قىلماق؛ سەرسان بولۇپ يۈرمەك.

【跑空船】 pǎo kōngchuán
پوچىلىق قىلماق؛ داۋراڭ سالماق؛ لاپ ئاتماق.

【跑了和尚，跑不了庙】 pǎole héshàng, pǎobùliǎo miào
شە -
يىخ قېچىپ كەتسىمۇ بۇتخانا قا -
لىدۇ؛ سۇ كېتىپ تاش قالىدۇ،
ئوسما كېتىپ قاش قالىدۇ؛
قۇتۇلۇش يولى بولماسلىق؛ قېچىپ قۇتۇلماق تەس.

【跑了猪跑不了圈】 pǎole zhū pǎo bùliǎo juàn
دەتتىكام دەپ ئاتقانغا ئوتۇۋالماس؛ پېشىنى قېقىپ قاچقانغا قۇتۇلالماس؛ توڭگۇز قاچقان بىلەن ئېغىلى قالىدۇ.

【跑龙套】 pǎolóngtào
قوشۇم -
چە رولغا چىقماق؛ يۈگۈر - يېتىملىك قىلماق؛ قوشۇمچە رول ئوينىغۇچى.

【跑马灯】 pǎomǎdēng
“走马灯” غا قاراڭ.

【跑码头】 pǎo mǎtōu
سودا -
گەرچىلىك قىلماق؛ دېڭىز سودىسى

- قىلماق. 【泡洋妞】 pào yángniū چەت-ئەللىك ئاشنا تۇتماق؛ چەتئەللىك جالاپ ئوينىماق.
- 【跑腿儿】 pǎotuǐر - يۈگۈر - يېتىملىك قىلماق؛ ئۇششاق - چۈششەك ئىشلارنى قىلماق.
- 【跑瞎道】 pǎo xiā dào بىكار ئاۋارە بولماق؛ بېھۇدە.
- 【跑野马】 pǎoyě mǎ يوقى - لاڭ خىياللارغا بېرىلمەك؛ خام خىيال قىلماق؛ بەڭگە خىيال.
- 【泡病号儿】 pàobìng hào ئاغرىقسىز دەم ئېلىپ داۋالانماق؛ يالغاندىن ئاغرىق بولۇۋالماق؛ ساختا ئاغرىق؛ ساختا كېسەل؛ يالغان كېسەل بولۇۋېلىپ ئىشقا بارماسلىق؛ ئۆيىدە يېتىۋالماق.
- 【泡蘑菇】 pàomó gu قەستەن كەينىگە سۈرمەك؛ ئەتەي كېچىكتۈرمەك؛ ئەزمىسىنى ئەزمەك؛ ئەزمىلىك قىلماق؛ چاپلىشىۋالماق؛ ئېسىلىۋالماق.
- 【泡沫经济】 pàomò jīngjì كۆپۈك ئىقتىساد؛ ئىقتىسادنىڭ ساختا گۈللىنىشى.
- 【泡妞儿】 pào niūر ئاشنا تۇت-جالاپ ئوينىماق.
- 【炮筒子】 pàotǒngzi جاپ - جاپ؛ ۋات - ۋات؛ ۋالاقىتەگكۈر.
- 【赔老本】 péilǎo běn كونا دەسمايسىنى يوقاتماق؛ دەسمايدىن زىيان تارتماق؛ دەسمايە غالتەككە چىقماق؛ دەسماينى يوقاتماق.
- 【赔了夫人又折兵】 péile fūrén yòu zhé bīng قوشلاپ زد-يان تارتماق؛ پايدا ئالمىن دەپ زىيان تارتماق؛ ھەممىدىن قۇرۇق قالماق؛ ئۈمۈ يوق، بۈمۈ يوق.
- 【陪小心】 péi xiǎoxīn يالاق-چىلىق قىلماق؛ خۇشامەت قىلىپ كۆڭلىنى ئالماق؛ كۆڭلىنى ياسىماق.
- 【陪笑脸】 péi xiàoliǎn كى-شىگە كۈلكە بىلەن مۇئامىلە قىلماق؛ خۇشامەتگۈيلۈك بىلەن كۈلمەك؛ ئامالسىز ئىللىق مۇئامىلە قىلماق؛ مەجبۇرىي كۆڭلىنى ياسىماق.
- 【配角儿】 pèi juēr قوشۇمچە رول ئالماق؛ ياردەمچى رول ئالماق؛

ياردەمچى رول ئالغۇچى؛ ياردەمچى خىزمەتتە بولغۇچى؛ ئىككىنچى ئورۇندىكى خىزمەتلەرنى قىلغۇچى.

【捧场者】 pěngchǎngzhě ماخ-تىغۇچىلار؛ گۇپپاڭچىلار.

【捧臭脚】 pěngchòujiǎo كۆ-تىنى يالماق؛ نومۇسسزلىق؛ شەرمەندىلەرچە خۇشامەت قىلماق؛ پورداقچىلىق قىلماق؛ چاپانچىلىق قىلماق؛ تەخسىچىلىك قىلماق.

【捧粗腿】 pěngcūtuǐ “捧臭脚” غا قاراڭ.

【捧到天上】 pěngdào tiān shàng ماختاپ ئۇچۇرۇۋەتمەك؛ ماختاپ كۆككە كۆتۈرمەك.

【捧金娃娃】 pěngjīnwáwa پايدىلىق بايلىقلار ۋە شەرت - شارائىتلار؛ ئېچىلىك داستىخاننىم؛ گۆھەردەك قارىماق؛ گۆھەردەك قەدىرلىمەك.

【捧聚宝盆】 pěngjùbǎopén ئېچىلىك داستىخاننىم كۆتۈرمەك؛ پۈتمەس - تۈگمەس بايلىق ماكانى.

【捧圣旨】 pěngshèngzhǐ پادى-

شاھ ئەمرىنى كۆتۈرمەك؛ مۇقەددەس پەرماننى كۆتۈرمەك؛ يۇقىرىنىڭ يوليورىقى (كۆرسەتمىسى).

【捧着金饭碗讨饭吃】 pěng zhe jīn fànwǎn tǎo fàn chī ئالتۇن تاۋاق كۆتۈرۈپ يۈرۈپ تىلەمچىلىك قىلماق؛ ئەۋزەللىكىدىن پايدىلانماي باشقىلاردىن ياردەم سورىماق.

【碰钉子】 pèngdīngzi دەككە يېمەك؛ تۇمشۇقىغا يېمەك؛ پەشۋاغا ئۇچرىماق؛ تامغا ئۈسمەك.

【碰破头】 pèngpòtóu سوقۇ-لۇپ باش - كۆزى يېرىلىپ كەتمەك؛ قىستىماق؛ تىقىلىشماق؛ ئولىشىۋالماق؛ تىقىما - تىقىما؛ قىستاڭچىلىق.

【碰软钉子】 pèngruǎndīngzi يۇمشاقلىق بىلەن رەت قىلىنماق؛ ئەدەپ بىلەن رەت قىلىنماق؛ چىرايلىق گەپ بىلەن رەت قىلىنماق.

【碰头会】 pèngtóuhuì باش قوشۇۋېلىش مەجلىسى؛ پىكىرلىشىۋېلىش مەجلىسى.

【碰一鼻子灰】 pèng yī bízi

huī دەككە يېمەك؛ تۇمشۇقنىغا
يەپ قايتماق؛ تامغا ئۈسمەك.

【碰硬茬儿】 pèngyìngchár
كۈچلۈك رەقىبكە ئۇچرىماق؛
كۈچلۈك ئادەم بىلەن تۇتۇشۇپ
قالماق.

【碰运气】 pèng yùnqì
تەلەپ- تەلەپ سىنىماق؛
سەنئەت؛ سەنئەت.

【批条子】 pī tiǎozi
تەستىق
سالماق.

【披虎皮】 pīhǔpí
يولۋاس
تېرىسىگە ئورۇنۇۋالماق؛ غوجامنىڭ
تايىقى بىلەن باشقىلارنى قورقۇتماق؛
تۈلكىنى كۆرەڭلەتكەن يولۋاسنىڭ
ھەيۋىسى.

【披绿装】 pīlǜzhuāng
كۆكرەت-
مەك؛ ياپپېشىل قىلماق؛ بوستان
قىلماق.

【披人皮, 做鬼事】 pī rénpí,
zuò guǐshì
سىياقى ئادەم، قىلم-
قى شەيتان؛ ئادىمى ھايۋان؛ رەزىل
ئادەم؛ ئادەم سىياقىغا كىرىۋالغان
يالماۋۇز.

【披外衣】 pīwàiyī
نقابلانماق؛

يالغاندىن بىر تۈسكە كىرىۋالماق.

【披新装】 pīxīnzhuāng
يېڭى
تۈسكە كىرمەك؛ يېڭى تۈس ئالماق.

【劈硬柴】 pīyìngchái
پۇلنى
تەڭ چىقىرىپ ئىستېمال قىلماق؛
تەڭ يىغىش قىلماق؛ چىقىمىنى تەڭ
كۆتۈرمەك؛ چىقىمىنى تەڭ چاچماق.

【霹雳火】 pīlìhuǒ
قاتتىق ئاچ-
چىقلانماق؛ چېچىلىپ كايىپ
كەتمەك؛ دەرغەزەب بولماق.

【霹雳手】 pīlìshǒu
تېز ھەرد-
كەتلەنگۈچى؛ چاقماقتەك چاققان
ئىشلىگۈچى؛ ھەرىكىتى چاققان؛
چەبدەس.

【霹雳舞】 pīlìwǔ
بىرىك ئۈس-
سۈلى؛ چاقماق ئۈسسۈلى؛ كوچا
ئۈسسۈلى.

【皮包公司】 píbāogōngsī
قويمىچى شىركەت؛ نامى بار،
ھېچنېمىسى يوق شىركەت؛ قۇرۇق
چاقماقتىن ئوت چىقىرىپ جان
باقىدىغان شىركەت؛ پۇرسەتپەرەس
شىركەت.

【皮包骨】 píbāogǔ
بىر تېرە،

بىر ئۈستىخان بولۇپ قالماق؛ ئاۋاق؛
ئۈرۈقلاپ قاقشال بولۇپ قالغان.

【皮灯笼】 pídēnglong
“牛皮灯笼” غا قاراڭ.

【皮老虎】 pí lǎohǔ
“纸老虎” غا قاراڭ.

【皮软骨头硬】 pí ruǎn gǔ-
tou yìng تېشى يۇمشاق، ئىچى
قاتتىق؛ كۆرۈنۈشتە ئاجىز،
ماھىيەتتە كۈچلۈك.

【皮条客】 pí tiáokè سولام-
چى؛ تېپىشتۇرغۇچى؛ شوۋىچى.

【皮笑肉不笑】 pí xiào ròu
bù xiào ياسالما كۈلكە؛ يالغان
كۈلكە؛ ساختا كۈلكە؛ تىلى شېكەر،
دىلى زەھەر؛ كۆرۈنۈشتە مۇلايىم،
ماھىيەتتە قارا نىيەت؛ قوڭىچە
كۈلمەك.

【疲劳轰炸】 pí láo-hōngzhà
چارچىتىشلىق بومباردىمان؛ قاتتىق
چارچاپ ھالىدىن كەتمەك؛
ھالسىراتماق؛ ھالسىرىتىش ئۇرۇشى.

【疲劳战】 pí láozhàn

“疲劳轰炸” غا قاراڭ.

【疲软产品】 píruǎn chǎn
pǐn زەئىپ مەھسۇلات.

【啤酒肚】 pījiǔdù پىۋا قور-
ساق؛ قورسىقى يوغان؛ يوغان
قورساق؛ قورساق سالماق.

【屁股不干净】 pìgu bù gān
jìng گال پوق؛ پوقى بار؛ قوڭى
پاكىز ئەمەس؛ قوڭى پوق؛ خاتالىقى
بار؛ مەسىلىسى بار.

【屁股沉】 pìguchén قوڭى
ئېغىر؛ كۆتى ئېغىر؛ ئۈزۈن
ئولتۇرماق؛ بىر ئولتۇرغان يېرىدىن
قوپقۇسى كەلمەيدىغان.

【屁股没坐热】 pìgu méi zuò
rè ئورۇن ئىسسىماسلىق؛ ئولتۇر-
غان يېرى ئىسسىماي تۇرۇپلا؛
قوڭىنى قويۇپ بولغىچە.

【偏心眼】 piānxīnyǎn ئالا
كۆرمەك؛ ئارتۇقچە ياخشى كۆرمەك؛
ئوخشاش كۆرمەسلىك؛ ئادىل
بولماسلىق؛ ناھەق؛ ھەقىقەتسىز.

【便宜不失当家】 piányi bù

shī dāng jiā ئۆز ئۆيۈمنىڭ خوشلۇقى، پۈت - قولۇمنىڭ بوشلۇقى؛ ئۆز ئۆيىدىن قولايلىق جاي يوق.

【便宜无好货】 piányi wú hǎo huò ئەرزان مالنىڭ ياخشى - سى بولماس؛ ئەرزان گۆشنىڭ شورپىسى تېتىماس.

【白眼】 piǎobáiyǎn كۆز - نىڭ قىرىدا قارىماق؛ قىيسىق كۆز بىلەن قارىماق؛ كۆزنىڭ قۇيرۇقىدا قارىماق؛ كۆزنىڭ ئېقىنى چىقارماق؛ ئالايماق.

【漂海人】 piāo hǎi rén دېڭىز سەرگەردانى.

【漂亮话】 piàoliànguà چىراي - لىق گەپ؛ چىرايلىق سۆز؛ قولاققا ياقىدىغان گەپ.

【贫骨头】 pín gǔtou ئاچكۆز؛ تويىماس؛ ۋالاقىتەگكۈر؛ ۋات - ۋات؛ جاپ - جاپ.

【贫家富路】 pín jiā fù lù نامرات بولساڭمۇ سەپەرگە تولۇق تەييارلىق بىلەن چىق؛ سەپەر

تەييارلىقنى ياخشى قىلىش كېرەك.

【贫嘴薄舌】 pínzuǐ bóshé كاس - كاس؛ ۋات - ۋات؛ تىلى ئاچچىق؛ غەيۋەتخور.

【平常心】 píngchángxīn ئېغىر بېسىقلىق؛ سالقىن قانلىق.

【平地里】 píngdìlǐ بىكاردىن بىكار؛ قۇرۇقتىن قۇرۇق؛ ھېچنېمىدىن ھېچنېمە يوق؛ سەۋەبسىزلا.

【平面人】 píngmiàn rén بىلىم - سىز؛ نادان؛ قالاق.

【瓶颈制约】 píngjīng zhìyuē بوغما چەكلىمىسى؛ بوغۇز چەكلىمىسى؛ چەكلىمىگە ئۇچرىماق.

【泼冷水】 pōlěngshuǐ سوغۇق سۇ سەپمەك؛ راينى ياندۇرماق؛ قىزغىنلىقنى ياندۇرماق.

【泼凉水】 pōliángshuǐ “泼冷水” گە قاراڭ.

【泼屎泼尿】 pōshǐ pōniào ئىغۇا تارقىتىپ تۆھمەت قىلماق؛

پوق - سۇيدۇك چاچماق.

【泼脏水】 pōzāngshuǐ يۇندى چاچماق؛ يامان سۆز بىلەن دىل ئازارى قىلماق؛ زەھەرلىك سۆزلەر بىلەن ھاقارەتلىمەك؛ قارا چاپلىماق؛ تۆھمەت قىلماق.

【婆婆多】 pópó duō قېيىنئا. نا كۆپ؛ رەھبەر كۆپ؛ ئىگىسى تولا؛ باشقۇرىدىغانلار كۆپ.

【婆婆妈妈】 pópó-māma ئەزىمە؛ مىس - مىس؛ ئەزىمىلىك قىلماق؛ مىسىلدىماق؛ ئەزىمىسىنى ئەزىمەك؛ دىلى نازۇك؛ نازۇك.

【婆婆嘴】 pópózuǐ تولا گەپ قىلماق؛ ۋالاقىتەگگۈرلۈك قىلماق؛ ۋاتىلدىماق؛ كاس - كاس؛ كوت - كوت؛ جاپ - جاپ.

【破车挡好道】 pòchē dǎng hǎodào ئەبجەق ھارۋا يول تو. سار؛ قولدىن ئىش كەلمەيدۇ؛ باشقىلارغا كاشلا قىلىدۇ؛ كونا ھارۋا جانغا ئەسقاتماس.

【破罐子破摔】 pò guànzǐ pò shuāi دەز كەتكەن كوزا چېقىلسا

چېقىلسۇن؛ ئۆزىنى تاشلىۋەتمەك؛ ئۆزىنى يەرگە ئۇرماق؛ نېمە بولسا بولسۇن؛ نېمە بولۇشى بىلەن كارى بولماسلىق.

【破家值万贯】 pòjiā zhí wànguàn ئۆيىنىڭ ئەسكى بىسات. لىرىمۇ كۆپ پۇلغا يارار.

【破磨对瘸驴】 pòmò duì quélú بۇزۇلغان تۈگمەنگە توكۇر ئېشەك قاتماق؛ ناچارغا ناچارنى سەپلىمەك؛ ئىككى ھورۇن بىر يەرگە كەلمەك؛ ھورۇن ئۈستىگە ھورۇن.

【破天荒】 pòtiānhuāng مىس. لى كۆرۈلمىگەن؛ تۇنجى قېتىم كۆرۈلگەن؛ كۆرۈلۈپ باقمىغان؛ بۇرۇن بولۇپ باقمىغان.

【铺路石】 pūlùshí يولغا يې. يېتىلىدىغان تاشلار؛ ئاساس سالغۇچى؛ ئاساس ياراتقۇچى.

【铺平道路】 pūpíng dàolù يولنى تەكشىلىمەك؛ يول ئاچماق؛ شارائىت يارىتىپ بەرمەك.

【铺摊子】 pūtānzi تەنزە ياي. ماق؛ يايماق؛ يېيىلىپ سالماق؛

خىزمەتنى باشلىۋەتمەك؛ ئىشقا
كىرىشمەك.

【菩萨脸, 蝎子心】 púsàliǎn,
xiēzixīn چىرايى ئىللىق، ئىچى
زەھەر؛ تىلى تاتلىق، دىلى زەھەر؛
قارىماققا ئاق كۆڭۈل، ماھىيەتتە
قارانىيەت.

【菩萨心肠】 púsàxīncháng

مېھرىبانلىق؛ شەپقەتلىك؛
رەھىمدىللىك؛ مېھرىبان؛
شەپقەتچى؛ ئاق كۆڭۈل.

【谱新篇】 pǔxīnpiān يېڭى
نەتىجە ياراتماق؛ يېڭى سەھىپە
ياراتماق؛ پارلاق سەھىپە ئاچماق؛
يېڭى داستان يازماق؛ يېڭى ۋەزىيەت
ياراتماق.

Q

【七八成儿】 qībā chéngér
 يەتتە - سەككىز ئۆلۈش؛ يەتمەش -
 سەكسەن پىرسەنت؛ ئېھتىمالغا
 ناھايىتى يېقىن؛ ئېھتىمال؛
 مۇمكىن.

【七长八短】 qīcháng bā
 duǎn - كالتە - كۆسەي؛ ئۇزۇن -
 قىسقا؛ ئېگىز - پاكار.

【七处冒火，八处冒烟】 qī
 chù màohuǒ, bāchù màoyān
 ھەممىلا يېرىدىن چاتاق چىقماق؛ ساق
 يېرى يوق.

【七大八小】 qīdà bāxiǎo
 چوڭ - كىچىك؛ بىردەك ئەمەس؛
 ئۇلۇغ - ئۇششاق.

【七大姑八大姨】 qī dà gū
 bā dà yí شۇرپىنىڭ شۇرپىسى؛
 ئۇرۇق - تۇغقانچىلىق مۇناسىۋىتى؛
 خوتۇن - قىزلار.

【七个头八个胆】 qī gè tóu

bā gè dǎn قاپ يۈرەك؛ يۈرىك -
 نى قاپتەك قىلماق.

【妻管严】 qīguǎnyán سايىم
 ئاخۇن؛ سايىم نوچى؛ خوتۇنى
 ھازازۇل؛ خوتۇنى يامان؛ خوتۇندىن
 قورقىدىغان.

【漆黑一团糟】 qīhēi yītuán-
 zāo قاپقارا رەسۋالىق؛ قالايمىقان
 چىلىق؛ مالماتاڭچىلىق؛ قالايمىقان
 بولۇپ كەتمەك؛ ئەھۋال بەك چاتاق؛
 ئەھۋال ناھايىتى يامان.

【骑脖子拉屎】 qí bózi lāshǐ
 بېشىغا سىيمەك؛ بېشىغا
 مىنىۋالماق؛ شىللىسىگە
 مىنىۋالماق؛ كىشىنى بەك بوزەك
 قىلماق؛ ئادەمنى تولىمۇ ئانىي
 تاپماق؛ بېشىغا چىقىۋېلىپ تەرەت
 قىلماق؛ زوراۋانلىق قىلماق.

【骑虎难下】 qíhǔ-nánxià
 يولۋاسقا مىنىۋېلىپ چۈشەلمەي قال-
 ماق؛ ئىشنى قىلىپ قويۇپ يىغىش -
 تۇرالماي قالماق؛ ئىشنى باشلاپ

قويۇپ يىغىشتۇرالماسلىق؛ ئۆزۈم
تاپقان بالاغا، نەگە باراي دەۋاغا.

【骑虎势】 qíhǔshì
“骑虎难下” غا قاراڭ.

【骑两头马】 qíliǎngtóumǎ
ئوتتۇرىدا تۇرماق؛ ئىككى ئارىدا
تۇرماق؛ ھەر ئىككى تەرەپكە يامان
بولماسلىق؛ ھەر ئىككى تەرەپنى
قۇۋۋەتلىمەك؛ يۇمۇلاق تاۋۇز.

【骑驴看唱本】 qí lú kàn
chàngběn ئۆلمىسەڭ كۆرەرمىز؛
قېنى كۆرەرمىز؛ چۆچۈرنى خام
سانما؛ ۋاقىت ئىسپاتلايدۇ؛ ئىشنىڭ
ئاخىرى كېيىن چىقىدۇ؛ ئالدىرىماي
تۇر؛ كېيىن كۆرۈپ قالسىن.

【骑驴找驴】 qílú-zhǎolú
ئېشەككە مىنىۋېلىپ ئېشەك
ئىزدىمەك؛ تۆگىگە مىنىۋېلىپ تۆگە
ئىزدىمەك؛ مىنىۋالغان ئېتىنى ئالتە
ئاي ئىزدىمەك؛ ئالدىرىغاندا
قولدىكىنى قىرىق قېتىم ئىزدەپتۇ.

【骑马找马】 qímǎ-zhǎomǎ
“骑驴找驴” گە قاراڭ.

【骑墙分子】 qíqiángfēnzi
“骑墙派” گە قاراڭ.

【骑墙派】 qíqiángpài يۇمۇلاق
تاۋۇز؛ ئوتتۇرىدا تۇرغۇچىلار؛
بىتەرەپلەر؛ ئارىسالدىلار؛
ئوتتۇرىدىكىلەر؛ بىتەرەپ
پوزىتسىيىدىكىلەر؛ ئىككى ئارىدا
تۇرغۇچىلار.

【骑双头马】 qíshuāngtóumǎ
“骑两头马” غا قارا.

【棋逢对手，将遇良才】 qí-
féngduìshǒu , jiāngyùliángcái
ماھىرغا ماھىر دۇچ كەلمەك؛
ئۇستىغا ئۇستا توغرا كەلمەك؛ بىر-
بىرىگە تەڭ كەلمەك؛ بىر- بىرىدىن
قېلىشماسلىق؛ ئىككى تەرەپنىڭ
كۈچى تەڭ بولماق.

【启明星】 qǐmíngxīng چولپان
يۇلتۇزى؛ مەرىپەتچى؛ ئاقارتقۇچى.

【起钉子】 qǐdīngzi
“拨钉子” غا قاراڭ.

【起角色】 qǐ juésè رول ئال-
ماق؛ رول ئوينىماق.

【起跑线】 qǐ páoxiàn باش-
لاش سىزىقى؛ ستارت؛ باشلىنىش
نۇقتىسى؛ باش پەللى.

【起五更，睡半夜】 qǐ wǔ-gēng, shuì bàn yè ئەتگەن تۈ- رۇپ كەچ ياتماق؛ سەھەر كېتىپ كەچ قايتماق.

【气包子】 qì bāozi سەپرا مېجەز؛ تېرىككەك؛ جىلىخور.

【气布袋】 qì bùdài جېدەلخور؛ ئۇرۇشقاق؛ جوداكەش.

【气不平】 qì bùpíng چىداپ تۇرالماسلىق؛ ناھەق ئىشلارغا چىداپ تۇرالماسلىق.

【气管炎】 qìguǎnyán “妻管严” گە قارا.

【气量大】 qìliàngdà كەڭ قور- ساق؛ سەۋر- تاقەتلىك؛ چىداملىق.

【气量小】 qìliàngxiǎo ئىچى تار؛ سەۋر- تاقەتلىك؛ چىدامسىز.

【气迷心】 qì míxīn سەپرا؛ ئاسان ئاچچىقلىنىدىغان؛ تېرىككەك؛ جىلىخور.

【掐脖子】 qiā bózi “卡脖子” غا قاراڭ.

【掐断线】 qiāduànxiàn سىم- نى ئۈزۈۋەتمەك؛ سىمنى كېسىپ تاشلىماق؛ مۇناسىۋەت توختاپ قالماق؛ ئالاقىسى ئۈزۈلۈپ قالماق.

【掐尖子】 qiājiānzi باش ئۈزۈمەك؛ بىخ ئۈزۈمەك؛ ئۈچىنى ئۈزۈۋەتمەك؛ بىخنى ئۈزۈۋەتمەك.

【卡脖子】 qiǎ bózi گالدىن سىقماق؛ بوغماق؛ گېلىنى سىقماق؛ ئەجەللىك؛ مۇھىم ھالقا.

【卡壳儿】 qiǎkér توسقۇنلۇققا ئۇچرىماق؛ ئوتتۇرىدا توختاپ قالماق.

【千夫指】 qiānfūzhǐ كۆپنىڭ ئەيىبلەشكە ئۇچرىماق؛ ئەلنىڭ قاغىشىغا قالماق.

【千古恨】 qiāngǔhèn ئەبەدىل- ئەبەد ئۆكۈنمەك؛ مەڭگۈ پۇشايمان قىلماق؛ ئۆمۈرلۈك دەرد؛ خاتالىق (سەۋەنلىك) نىڭ دەردىنى ئۆمۈر بويى تارتماق.

【千金小姐】 qiānjīn xiǎojiě قىزلىرى؛ قىزىڭىز؛ ئارزۇلۇق قىزلىرى؛ خېنىم.

【千里船】 qiānlǐchuán تېز

سۈرئەت بىلەن ماڭدىغان كېمە؛ تېز
سۈرئەتلىك كېمە.

【千里鹅毛】 qiānlǐémáo ئاز
بولسىمۇ كۆپكە تاۋاپ.

【千里驹】 qiānlǐjū تۈلپار؛
دۆلدۈل.

【千里马】 qiānlǐmǎ تۈلپار؛
دۆلدۈل.

【千里眼】 qiānlǐyǎn دۇربۇن؛
كۆزى ئۆتكۈر؛ يىراقنى
كۆرەلەيدىغان.

【千人指】 qiānrénzhǐ
“千夫指” غا قاراڭ.

【千岁爷】 qiānsuìyé بېگم؛
ۋەلىدە خان؛ غوجام.

【牵鼻子】 qiānbízi بۇرنى-
دىن يېتىلىمەك؛ كىشىنى كەينىگە
سېلىپ ماڭماق.

【牵红线】 qiānhóngxiàn ۋا-
ستىچى بولماق؛ رىشتىنى باغلىماق؛
ئەلچى بولماق؛ دەلاللىق قىلماق.

【牵牛鼻子】 qiānniúbízi بۇر-

نىدىن سۆرەپ ماڭغۇزماق؛
تۇمشۇقىدىن يېتىلەپ ماڭغۇزماق؛
مۇھىم ئورۇندىن تۇتماق؛ ئەجەللىك
يەردىن تۇتماق.

【牵线搭桥】 qiānxiàn-dāqiáo
ۋاستىچى بولماق؛ رىشتىنى
باغلىماق؛ ئەلچى بولماق؛
ئالاقىلىشىپ بەرمەك؛ مۇناسىۋەت
تىكلەشكە ياردەملەشمەك.

【牵着不走，打着走】 qiānzhe
bù zǒu, dǎzhe zǒu يۇمشاققا
ياق - ياق، قاتتىققا خوپ - خوپ؛
سۆرسە ماڭمايدۇ، ئۇرسا ماڭىدۇ؛
داۋىخور.

【前不着村，后不着店】 qián
bù zhāo cūn, hòu bù zhāo-
diàn ئالدىدا كەنت يوق، كەينىدە
ساراي يوق؛ يەي دەپسە نان يوق،
قوناي دەپسە قونالغۇ يوق؛ يەككە -
يېگانە؛ سەرسان بولۇپ يۈرمەك.

【前肚皮贴着后肚皮】 qián
dùpí tiēzhe hòu dùpí
“前心贴后心” غا قاراڭ.

【前怕狼，后怕虎】 qián pà
láng hòu pà hǔ ئالدىغا قاراپ
بۆرىدىن، كەينىگە قاراپ يولۋاستىن

【枪杆诗】 qiānggǎnshī مەلە-
تىق شېئىرى؛ ھەربىيلەرنىڭ قىسقا
شېئىرى.

【枪杆子】 qiānggǎnzi مەلىتىق؛
قورال.

【枪口一致朝外】 qiāngkǒu
yīzhì chāowài مەلىتىق ئاغزىنى
بىردەك سىرتقا قاراتماق؛ بىردەك
سىرتقا تاقابىل تۇرماق؛ بىر ياقىدىن
باش چىقارماق.

【墙倒众人推】 qiáng dǎo
zhòng rén tuī لىشىپ قالغان
تامنى كۆپچىلىك كېلىپ ئىتتىرىپتۇ؛
ھالىدىن كەتكەننى ھەممە ئۇرۇپتۇ؛
ئۆلمەكنىڭ ئۈستىگە تەپمەك؛
بۇزۇلغان دۇمباقنى ھەممەيلەن
ئۇرىدۇ.

【墙里开花墙外看】 qiáng
lǐ kāihuā qiáng wàikàn ياندە-
كى موللا جا موللا، يىراقتىكى موللا
داموللا؛ ئۆز ئادىمىنى
قەدىرلىمەسلىك؛ ئۆز ئادىمىنىڭ
ئۈتۈقىنى ئۆزلىرى ئۇقماي تۇرۇپ
سىرتتىكىلەر ئۇقۇپ بولماق.

【墙里说话墙外听】 qiáng
lǐ shuōhuà qiángwài tīng

ئوچاق بېشىدا داڭقان بار؛ تامنىڭمۇ
قولىقى بار؛ ئوغرىلىقچە ئاڭلاپ
يۈرىدىغانلاردىن دىققەت قىل.

【墙上泥皮】 qiángshàngnípí
خوتۇن كىشى؛ خوتۇن خەق.

【墙头草】 qiángtóucǎo تام
تۆپىسىگە ئۈنگەن چۆپ؛ تام
ئۈستىدىكى چۆپتەك؛ يۇمىلاق تاۋۇز؛
ئىككى يۈزلىمە.

【墙头诗】 qiángtóushī كوچا
شېئىرى؛ تەشۋىق ۋارىقى.

【墙外汉】 qiáng wàihàn
كەسىپ بىلمەيدىغان ئادەم؛
مۇناسىۋەتسىز كىشى.

【抢饭碗】 qiǎng fàn wǎn
ئىش تالاشماق؛ باشقىلارنىڭ رىسقىغا
چاڭ سالماق.

【抢跑道】 qiǎng pǎodào يول
تالاشماق؛ يۈگۈرۈش يولىنى
تالاشماق؛ باشقىلارنىڭ ئالدىغا
ئۆتۈۋالماق؛ باشقىلارنىڭ رىسقىغا
چاڭ سالماق.

【抢生意】 qiǎng shēngyì
تالىشىپ ئوقت قىلماق؛ باھانى
تۆۋەنلىتىپ ساتماق؛ باشقىلارنىڭ

رسقىغا چاڭ سالماق.

【敲边鼓】 qiāobiāngǔ ھە دەپ بەرمەك؛ يان باسماق؛ بولۇشۇپ بەرمەك؛ ھە - ھۇ دېيىشىپ بەرمەك؛ دارىتمىلىماق؛ ئەگىتىپ ئېيتماق؛ گۆپپاڭچىلىق قىلماق؛ باشقىلارنىڭ دېيىغا ئۇسسۇل ئوينىماق.

【敲缸沿】 qiāogāngyán “敲边鼓” غا قاراڭ.

【敲鼓边儿】 qiāogǔbiānr قۇتراتماق؛ كۈشكۈرتمەك؛ كۈش - كۈش سالماق؛ مازاق قىلماق؛ مەسخىرە قىلماق؛ كىنايىلىك سۆزلەرنى قىلماق؛ ۋەسۋەسىگە سالماق.

【敲警钟】 qiāojǐngzhōng توش بەرمەك؛ سىگنال چالماق؛ سىگنال بەرمەك؛ ئېسىگە سالماق؛ ئەسكەرتمەك؛ ئاگاھلاندۇرماق؛ ئاگاھلاندۇرۇش سىگنالى بەرمەك.

【敲门砖】 qiāoménzhuān ئىشىك قاقىدىغان خىش؛ ئىشىك چەككەن خىش؛ ۋاستە؛ ۋاقىتلىق ۋاستە؛ قورال.

【敲丧钟】 qiāosāngzhōng ماتەم دېڭى چالماق؛ ماتەم

قوڭغۇرۇقى چالماق؛ ماتەم سىگنالى چالماق؛ ھالاكەت سىگنالى؛ ئۆلگەنلىكىنى ئېلان قىلىش؛ ھالاك بولغانلىقىنى جاكارلاش.

【敲顺风锣】 qiāoshùnfēngluó سۇنىڭ ئېقىشىغا باقماق، تۈكنىڭ يېتىشىغا باقماق؛ شامالغا قاراپ ئايلانماق؛ يۇمىلاق تاۋۇز؛ شامال قايماقتىن چىقسا شۇ ياققا ئاغىدىغان.

【敲退堂鼓】 qiāotuitángǔ “打退堂鼓” غا قاراڭ.

【敲小鼓】 qiāoxiǎogǔ يۈرىكى دۇمباق چالماق؛ يۈرەك پوك - پوك سالماق؛ دەككە - دۈككە بولماق؛ بىئارام بولماق؛ ئەنسىرىمەك.

【敲硬核桃】 qiāoyìnghétao قاتتىقلىققا قاتتىقلىق قىلماق؛ ئۇنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ؛ مۇشتقا مۇشت.

【敲竹杠】 qiāozhúgàng قاق - تى - سوقتى قىلماق؛ بابلىماق؛ ئەپلىمەك؛ سوقماق؛ ئوڭدا قويماق.

【桥归桥, 路归路】 qiáo guī qiáo, lù guī lù بىر - بىرىنىڭ ئىشىغا ئارىلاشماسلىق؛ بىر - بىرىگە دەخلى - تەرۈز قىلماسلىق؛

ھەركىمنىڭ قازىنى ئۆزىگە، مورىسى باشقا؛ ئۆزئارا ئالاقە قىلىشماستىن؛ ھەممىسى ئۆز ئىشىنى قىلىش.

【桥头堡】 qiáotóubǎo كۆۋ-
رۈك ئىستىھكامى؛ كېچىك
ئىستىھكامى؛ كۆۋرۈك مۇنارى؛
ئالدىنقى پوزىتسىيە؛ ئالدىنقى سەپ.

【俏皮话】 qiàopì huà تەنە
گەپ؛ كىنايە؛ تەمسىل؛ قىزىق
گەپ.

【俏勤儿】 qiàoqínr قېرى پا-
ھىشىۋاز؛ ئالاقانات.

【窍门儿】 qiàoménr ئىشنىڭ
ئېپى؛ ئىشنىڭ يولى؛ ئېپى -
سېپى.

【翘辫子】 qiào biànzi بېشى-
نى يېمەك؛ ھالاك بولماق؛
جاجىسىنى يېمەك؛ ئۆلمەك.

【翘尾巴】 qiàowěiba قۇيرۇق
كۆتۈرمەك؛ كۆرەڭلەپ كەتمەك؛
گىدىيىپ كەتمەك؛ گىدىيىۋالماق؛
قۇيرۇقىنى دىڭگايىتىۋالماق؛ ئۆزىنى
چوڭ تۇتماق؛ مەغرۇرلۇق قىلماق.

【钦差大臣】 qīnchāi-dàchén
خان ئەلچىسى؛ خان مۇپەتتىشى؛

پادىشاھنىڭ ئەلچىسى؛ يۇقىرىدىن
كەلگەن خادىملار.

【亲和力】 qīnhé lì بىرىكىش
كۈچى؛ يېقىنلىشىش؛ يېقىمچانلىق.

【亲戚远来香】 qīnqì yuǎn
lái xiāng يىراقتىن كەلگەن تۇغ-
قان ئىززەتلىك بولىدۇ.

【轻骑兵】 qīngqíbīng ئاتلىق-
لار؛ چەۋەنداز؛ چاققان ۋە ئىخچام
درامما؛ چاققان قوشۇن؛ ئىخچام
ئەسەر.

【青春族】 qīngchūnzú ياشلار؛
ياش - ئۆسمۈرلەر.

【清道夫】 qīng dào fū كوچا
تازىلىغۇچى؛ كوچا سۈپۈرگۈچى؛ يول
ئاچقۇچى.

【清教徒】 qīngjiàotú پاك
دىن مۇخلىسلىرى؛ ئەمىر مەرۇپقا
رىئايە قىلغۇچى؛ ئۆزىگە قاتتىق تەلەپ
قويغۇچى؛ چىڭ پەرھىز تۇتقۇچى؛
كونا قائىدە - يوسۇنچى.

【清君侧】 qīngjūncè پادىشاھ
يېنىدىكى مۇناپىق ۋەزىرلەرنى
تازىلىماق؛ خان يېنىدىكى ئەسكىلەرنى

تازىلىماق؛ رەھبەرلەر يېنىدىكى ئەسكىلەرنى تازىلىماق.

【清水冷灶】 qīng shuǐ lěng zào نامرات بولسىمۇ پاك.

【清水衙门】 qīngshuǐ-yámén كەمبەغەل ئىدارە؛ پايدىسى تەگمەيدىغان كىرىمىسىز ئورۇن؛ نامرات ئورۇن؛ تەمىناتى ياخشى ئەمەس ئورۇن؛ ئىقتىسادىي ئەھۋالى ناچار ئىدارە.

【清一色】 qīngyīsè بىر خىل؛ بىر خىللا قىلىۋالماق؛ بىردەك؛ ساپ؛ ئوخشاش.

【蜻蜓点水】 qīngtíng-diǎnshuǐ قولنىڭ ئۇچىدىلا ئىشلەپ قويماق؛ يۈزە ئىش قىلماق؛ قولنىڭ ئۇچىدا ئىش قىلماق؛ چالا ئىش قىلماق.

【情人眼里出西施】 qíng rén yǎn lǐ chū xī shī چىرايلىق — چىرايلىق ئەمەس، سۆيگەن چىرايلىق؛ كۆڭلى چۈشكەن مەشۇقى پەرىزاتىنىمۇ چىرايلىق كۆرۈنەر؛ ئاشىق چوكانغا ئات تېزىكى ئالتۇن كۆرۈنەر.

【晴雨表】 qíngyǔbiǎo بارو- مېتر؛ كۆرسەتكۈچ؛ ئالامەت؛ بەلگە.

【擎天柱】 qíngtiānzhù ئالەم- نىڭ تۇۋرۇكى؛ ياراملىق ئادەم؛ مۇستەھكەم تايانچ.

【穷棒子】 qióng bàng zi گادايلار؛ نامراتلار؛ يوقسۇللار.

【穷恶水】 qióng èshuǐ ئىنتا- يىن ناچار تەبىئىي شارائىت.

【穷醋大】 qióngcùdà گاداي تالىپ.

【穷哥儿们】 qiónggēr • men نامرات يارەنلەر؛ كەمبەغەل قېرىنداشلار.

【穷骨头】 qiónggǔtóu “贱骨头” غا قاراڭ.

【穷光蛋】 qióngguāngdàn يالاڭتۇش؛ گاداي.

【穷庙富和尚】 qióng miào fù héshàng ۋەيرانە ساڭرام، باي رەھبەر؛ ئىدارە كەمبەغەل، باشلىق باي.

【穷酸相】 qióng suān xiàng
تېجىمەل؛ تېجىمەللىك؛ بىچارە
قىياپەت؛ گادايلق قىياپەت.

【秋风贯驴耳】 qiūfēng guàn
lú'ěr “东风射马耳” غا قاراڭ.

【秋后的扇子】 qiū hòu de
shànzi كەچكۈزدىكى يەلپۈگۈچ؛
ۋاقتى ئۆتۈپ كەتكەن؛ كېرەكسىز
نەرسە.

【秋后算账】 qiū hòu suàn
zhàng چۈجىنى كۈزدە سانماق؛
قېنى كۆرەرمىز؛ قېنى ئاخىرىدا
كۆرەيلى؛ ئىش تۈگىگەندە ھېساب -
كىتاب قىلماق.

【秋老虎】 qiūlǎohǔ كۈز تىنە-
جىقى.

【求爷爷，告奶奶】 qiú yéye,
gào nǎinai باشقىلارغا باش ئې-
گىپ يالۋۇرماق؛ يەتتە ئېگىلىپ،
توققۇز پۈكۈلۈپ مەدەت تىلىمەك.

【求张良，拜韩信】 qiú zhāng
liáng, bài hánxìn ياكى جاڭ
لياڭدىن تىلىمەك ياكى خەن شىنغا
باش قويماق؛ ئىختىساسلىقلارنى
ئىزدەپ يوقلاپ يۈرمەك؛

دانىشمەنلەرگە تەشنا بولماق.

【取灯儿】 qǔdēngr سەرەڭگە؛
ياڭخو.

【权术家】 quánshùjiā ھىيە-
لە - مەكىرچى؛ سىياسىي
تاكىكىچى.

【全家福】 quánjiā fú شايدە-
پەتتا؛ ئەبجەش بوتقا؛ پۈتۈن
ئائىلىدىكىلەر بىللە چۈشكەن سۈرەت.

【全天候】 quántiānhòu ھاۋا
چەكلىمىسىگە ئۇچرىمايدىغان؛
چەكلىمىگە ئۇچرىمايدىغان.

【泉下人】 quánxiàrén ئۆلۈك؛
جەسەت؛ مېيىت.

【拳头产品】 quántóu-chǎn-
pǐn كوزىر مەھسۇلات؛ سەرخىل
مەھسۇلات؛ سۈپەتلىك مەھسۇلات؛
ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات.

【缺胳膊短腿】 quē gēbo
duǎn tuǐ ئاقساق - چولاق؛ تو-
لۇقسىز؛ كەمتۈك؛ تولۇق ئەمەس؛
كاردىن چىققان.

【鹊桥会】 quèqiáohuì سېغىز-
خان كۆۋرۈكى؛ قوشۇلۇشماق؛ دىدار

كۆرۈشمەك؛ باش قوشتۇرۇش؛
تېپىشتۇرۇش؛ چاي ئىچكۈزۈش.

【裙带风】 qún dài fēng
ئۇرۇق - تۇغقانلار تىل بىرىكتۈرۈش
ئىستىلى؛ ئۇرۇق - تۇغقانچىلىقتىن
پايدىلىنىش ئىستىلى.

【裙带关系】 qún dài guān
xi ئۇرۇق - تۇغقانچىلىق مۇنا.
سىۋىتى.

【裙带官】 qúndàiguān تۇغقان
چىلىق مۇناسىۋىتى ئارقىلىق
ئېرىشكەن مەنسەپ.

【群言堂】 qúnyántáng كۆپچى
لىكنىڭ پىكىر بېرىشىگە يول
قويماق؛ ھەممە ئادەمنىڭ سۆزلىشىگە
يول قويماق؛ ھەممە كىشىنىڭ
پىكىرىنى ئاڭلىماق؛ دېموكراتىك
ئىستىل.

R

【绕脖子】 ràobózi ئەگىتمە گەپ قىلماق؛ ئەگىتىپ گەپ قىلماق؛ باش - ئايىغى يوق؛ چىگىچ؛ تەرتىپسىز؛ قالايمىقان؛ ئىككى بىسلىق گەپ قىلماق؛ ئىلمەك گەپ قىلماق؛ باش قاتۇرىدىغان؛ مۇرەككەپ؛ توپتوغرا ئېيتقىن؛ ئىككى مەنىلىك گەپ قىلماق.

【绕肠子】 ràochángzi
“绕花花肠子” غا قاراڭ.

【绕道走】 ràodàozǒu ئايلىنما يول بىلەن يۈرمەك؛ ئايلىنىپ ماڭماق؛ ئايلىنىپ ئۆتۈپ كەتمەك؛ ئەگىپ ئۆتۈپ كەتمەك؛ ئۆزىنى قاچۇرماق؛ ئۆزىنى چەتكە ئالماق.

【绕花花肠子】 ràohuāhuāchángzi
ھەييارلىق قىلماق؛ مۇغەمبەرلىك قىلماق؛ ھىيلە ئىشلەتمەك؛ قۇۋلۇق قىلماق؛ نەپرەڭۋازلىق قىلماق.

【绕圈子】 ràokuānzi كىنا يىلىك گەپ قىلماق؛ ئەگرى - توقاي يول يۈرمەك؛ ئايلىنىپ يۈرمەك؛ گەپنى ئەگىتمەك؛ گەپنى ئايلاندۇرماق؛ ئەگىتىپ گەپ قىلماق.

【绕弯子】 ràowānzi ئەگىتىپ ئېيتماق؛ گەپنى ئايلاندۇرماق؛ كىنايىلىك گەپ قىلماق.

【惹不起，躲得起】 rěbùqǐ, duǒdeqǐ كۈچۈڭ يەتمىسە ئويناش. ما؛ چىقىلالمىساڭ يىراق تۇر؛ ياماندىن ئۆزۈڭنى تارت؛ پوققا تاش ئاتساڭ ئۆزۈڭگە چاچىرايدۇ.

【热处理】 rèchùlǐ ئىشنى قىزىقىدا ئىشلىمەك؛ ئىشنى غاچ - غۇچ قىلماق؛ ئىشنى تېز - تېز قىلماق؛ مەسىلىنى چاققان ھەل قىلماق.

【热地上的蚂蚁】 rèdì shàng de lóuyǐ

“热锅上的蚂蚁” غا قاراڭ.

【热锅上的蚂蚁】 règuō shàng de mǎyǐ قازانغا چۈشكەن چۈمۈلىدەك؛ پۈتى كۆيگەن توخۇدەك؛ ئەڭ تەشۋىشلىك؛ ۋەسۋەسىدە قالماق؛ پۈتى بىر ئۆتۈككە تىقىلىپ قالماق؛ ئۆزىنى قويدىغان جاي تاپالماي قالماق.

【热门话】 rèménhuà يېڭى تېما؛ كوچا پارىڭى؛ بازارلىق گەپ؛ قىزىق نۇقتا؛ كىشىلەرنى قىزىقتۇرىدىغان گەپ - سۆزلەر.

【热门货】 rèménhuò قىزىقار. لىق شەيئى؛ بازىرى ئىتتىك مال.

【热气换冷气】 rèqì huàn lěngqì قىزىق مۇئامىلىسىگە سوغۇق مۇئامىلە قايتۇرماق؛ ياخشى كۆڭۈلنى يەردە قويماق؛ ياخشىلىققا يامانلىق؛ ياخشىلىق قىلغاننى بىلمەسلىك؛ ياخشى كۆڭۈلنى چۈشەنمەسلىك.

【热线电话】 rèxiàn diànhuà قىزىق لىنىيىلىك تېلېفون؛ بىۋاسىتە ئۇلىنىدىغان تېلېفون؛ كۆپ ئۇرۇلىدىغان تېلېفون.

【热心肠】 rèxīncháng خۇش مۇئامىلىلىك؛ قىزغىنلىق؛ خالىسلىق؛ كەڭ قورساقلىق؛ مەردلىك.

【热一句，冷一句】 rè yī jù, lěng yī jù گايىدا سىلىق گەپ، گايىدا قوپال گەپ قىلماق؛ يۇمشاق ۋە قاتتىق ۋاسىتىلەرنى تەڭ ئىشقا سالماق؛ ھەم يۇمشاق، ھەم قاتتىق قوللۇق قىلماق.

【人不人，鬼不鬼】 rén bù rén, guǐ bù guǐ ئادەم دېسە ئادەم ئەمەس، جىن دېسە جىن (ئەمەس)؛ قاملاشمىغان؛ ھېچ نەرسىگە ئوخشاشماسلىق؛ غەلىتە.

【人不知，鬼不觉】 rén bù zhī, guǐ bù jué ئىنسىۋىن بىلەن مەيدىغان؛ ئىنسىۋىنغىمۇ تۇيدۇرماسلىق؛ سەزدۈرۈپ قويماسلىق؛ ھېچكىم بىلمەيدىغان؛ ھېچكىمگە تۇيدۇرماي؛ بىلىندۈرۈپ قويماي.

【人才库】 réncáikù ئىختىداساسلىقلار زاپىسى؛ تالانتلىق كىشىلەر ئورنى؛ تالانتلىق كىشىلەرنىڭ ئارخىپ ماتېرىياللىرى.

【人口爆炸】 rénkǒu bàozhà
نوپۇس پارتلاش؛ نوپۇس تېز
كۆپىيىپ كەتمەك.

【人来疯】 rénláifēng شوخلۇق
قىلماق؛ ئالتوپىلاڭ قىلماق.

【人皮囤】 rénpídùn بىكار
تەلەپ؛ ئاق نانچى؛ نان قېپى؛ ئۈجمە
پىش، ئاغزىمغا چۈش.

【人肉生意】 rénròu shēngyì
ناز سودىسى؛ نومۇسنى ساتماق؛
جالاپلىق قىلماق؛ پاهىشۋازلىق
قىلماق؛ بۇزۇقچىلىق قىلماق.

【人体炸弹】 réntǐ zhàdàn
ئادەم بومبا؛ ئۆلۈۋېلىش خاراكتېر-
لىك ھۇجۇم.

【人心隔肚皮】 rénxīn gé
dùpí ھايۋاننىڭ ئالىسى تېشىدا،
ئادەمنىڭ ئالىسى ئىچىدە؛ ھەر
كالىدا ھەر خىيال؛ خەقنىڭ
ئىچىدىكىنى بىلگىلى بولمايدۇ؛
خەقنىڭ كۆڭلى باشقىلارغا قاراڭغۇ.

【人一走，茶就凉】 rén yī
zǒu, chá jiù liáng مېھمان كەت-
سە چاي سوۋۇماق؛ ئۆزى يوقنىڭ

كۆزى يوق؛ ئۆزى ئۆلسە بىر كىشى،
تېشىدىكى ئۆلسە مىڭ كىشى.

【人中龙】 rénzhōnglóng يا-
راملىق ئەزىمەت؛ مەرد؛ پىداكار؛
داڭدار ئەرباب؛ ئات ئىچىدىكى
تۇلپار؛ ھەممىنىڭ ئالدى؛ ئالدىنقى
قاتاردىكى.

【人嘴两层皮】 rénzǔi liǎng
céng pí تىلنىڭ سۆڭىكى يوق؛
ئېغىزنىڭ تۇۋىقى يوق.

【认不出南北】 rèn bù chū
nánběi جەنۇب - شىمالنى پەرق
ئېتەلمەسلىك؛ سەگەك بولماسلىق؛
مېڭە جايىدا ئەمەس؛ كاللىسى
سەگەك ئەمەس؛ كاللىسى ئېلىشىپ
كەتمەك.

【肉烂嘴不烂】 ròu làn zuǐ
bùlàn قاتتىقلىق؛ يان بەرمەسلىك؛
قەتئىي باش تارتماق؛ گەدەنكەشلىك
قىلماق؛ ئاتتىن چۈشسەمۇ ئىگەردىن
چۈشمەسلىك.

【肉烂在锅里】 ròu làn zài
guō lǐ گۆش پىشىپ ئېزىلىپ كەت-
سىمۇ يەنە قازاندا تۇرىدۇ؛ قول سۇنسا
يەڭ ئىچىدە؛ ئۆزىدىن ئاشماسلىق.

【肉搏战】 ròu bózhàn تىغ ئۇرۇشى؛ ئېلىشما جەڭ؛ نەيزىۋازلىق؛ قىلىچۋازلىق؛ چاپ - چاپ قىلماق؛ قىر - چاپ.

【肉头儿】 ròu tóu تارتىد - چاق؛ جۇرئەتسىز؛ يۈرەكسىز؛ ئاجىز؛ ئىقتىدارسىز؛ ئەخمەق؛ پىخسىق؛ بېخىل.

【肉中刺】 ròuzhōngcì بەدەن - گە سانجىلغان تىكەندەك؛ كۆزىگە سەت كۆرۈنىدىغان ئادەم؛ يەۋەتكۈدەك ئۆچمەنلىك؛ ئەڭ يامان كۆرىدىغان ئادىمى.

【如意算盘】 rúyì-suànpán قورساقتىكى چوت؛ ئۆزىچە چوت سوقماق؛ شېرىن خىيال؛ كوڭۇلنى شادلاندىرىدىغان پىلانلار؛ كوڭۇلنى خۇش قىلىدىغان پىلان.

【孺子牛】 rúzǐniú خەلققە پۈ - تۈن كۈچىنى بېغىشلىغان ئادەم؛ نارەسىدە بالا؛ سەبىي كىشى.

【入场券】 rùchǎngquàn كى - رىش بېلىتى؛ يول ئېچىلماق؛ پۇرسەتكە ئېرىشمەك؛ قاتنىشىش سالاھىيىتىگە ئېرىشمەك.

【软刀子】 ruǎndāozi يۇمشاق پىچاق؛ كۆرۈنمەس پىچاق؛ يۇڭ توقماق؛ قان چىقارماس پىچاق؛ مەككارلىق؛ تورپاقنى چىمداپ ئۆلتۈرمەك؛ يوشۇرۇن ۋاسىتە؛ يۇمشاق ۋاسىتە؛ كىشىلەرگە تۈيدۈرماي زىيان يەتكۈزىدىغان ۋاسىتە.

【软耳朵】 ruǎn ěrduo قۇلقى يۇمشاق؛ ئاسانلىقچە ئىشىنىپ كېتىش.

【软钉子】 ruǎndīngzi سىپا - يىلىك بىلەن بېرىلگەن رەددىيە؛ سىلىقلىق بىلەن رەددىيە بەرمەك؛ سىلىق رەت قىلماق.

【软骨头】 ruǎngǔtóu بوشاڭ؛ ئىرادىسىز؛ جىگەرسىز؛ شىجائەتسىز؛ جىگىرى يوق.

【软广告】 ruǎnguǎnggào يۈم - شاق ئېلان؛ يوشۇرۇن ئېلان.

【软壳虫】 ruǎnkéchóng يۈم - شاق قاپلىق قۇرت؛ بوشاڭ؛ ئاجىز بەندە؛ بولۇمسىز.

【软心肠】 ruǎnxīncháng كوڭلى يۇمشاق، ئاق كوڭۇل.

【软硬不吃】 ruǎnyìng-bùchī
نەسەتەتمۇ، تەھدىتمۇ كارغا
كەلمەسلىك؛ گەپ يېمەسلىك.

【软硬兼施】 ruǎnyìng jiānshī
يۇمشاق ۋە قاتتىق ۋاسىتىلەرنى تەڭ
ئىشلەتمەك؛ ھەم يۇمشاق ھەم
قاتتىق قوللۇق بولماق.

【软指标】 ruǎnzhǐbiāo ۈۈ-

شاق كۆرسەتكۈچ؛ ئىككىنچى ئورۇندا
تۇرىدىغان كۆرسەتكۈچ؛ ئۆزگەرتىشكە
بولدىغان خىزمەت پىلانى.

【软着陆】 ruǎnzhuólù يېنىك
قونماق؛ ئاستا قونماق؛ بىخەتەر
ئۆتمەك؛ سىلىق ئۆتۈش؛ سالماقلىق
بىلەن ئىزغا چۈشۈرمەك؛ سىلىق
ئىزغا چۈشمەك؛ تۇرغۇن.

S

- 【撒大谎】 sā dàhuǎng يالغان ئېيتماق.
- 【撒欢儿】 sā huānr ئويناقلد ماق؛ قىغاتماق؛ ئەر كىلمەك.
- 【撒酒疯】 sā jiǔ fēng ساراڭ قىياپەتكە كىرىۋالماق؛ مەست بولۇپ ساراڭلىق قىلماق.
- 【撒溜子】 sā liūzi ئاغزىغا كەلگىنىچە سۆزلەۋېرىدىغان؛ يالغان-ياۋىداق گەپ قىلىدىغان.
- 【撒手锏】 sā shǒujiǎن كارا-مەت كۆرسەتمەك؛ ھەل قىلغۇچ ۋاستىنى قوللانماق.
- 【撒丫子】 sā yāzi تېز يۈگۈ-رۈپ كەتمەك؛ تىكىۋەتمەك.
- 【撒鸭子】 sā yāzi “撒丫子” غا قاراڭ.
- 【洒热血，抛头颅】 sǎ rèxuè,
- pāo tóulú “抛头颅，洒热血” گە قاراڭ.
- 【撒胡椒面】 sā hújiāomiàn قارىمۇچ سەپمەك؛ كۈچنى تەڭ ئىشلەتمەك؛ تەكشى بۆلمەك.
- 【塞狗洞】 sāigǒudòng قارا تۆشۈكنى ئەتمەك؛ توشماس ئوپقانىنى ئەتمەك؛ پۇلنى جايغا خەجلىمەك.
- 【塞私货】 sāisīhuò ئەتكەس مال كىرگۈزمەك؛ قارا مال كىرگۈزمەك؛ شەخسىي غەرەزنى ئارىلاشتۇرماق.
- 【塞腰包】 sāiyāobāo قاپچۇ-قىغا پۇل تىقماق؛ پارا بەرمەك.
- 【赛外江南】 sàiwài jiāngnán چېگرا بوستانلىقى.
- 【赛西施】 sàixīshī ساھىبجا-مال؛ گۈزەل؛ سەتەك؛ ئۈز؛ ئىنتايىن چىرايلىق.

- 【赛诸葛】 sàizhūgě جۇگې- لياڭدىن ئېشىپ كەتمەك؛ پەم - پاراسەتلىك ئادەم؛ تەدبىرلىك ئادەم؛ زەككى ئادەم؛ ئاقىل؛ دانىشمەن.
- 【三八式干部】 sānbāshìgàn 38 - يىلى ئىنقىلابقا قاتناش - قان كادىرلار؛ پېشقەدەم كادىرلار.
- 【三把火】 sānbǎhuǒ يېڭى ئەمەلدار (مەنەسەپكە چىققان) بىردەملىك قىزغىنلىق كۆرسىتىر؛ ياخشى ئىش قىلىپ بەرمەك؛ پايدىلىق ئىش قىلماق؛ تەدبىر قوللانماق.
- 【三百六十行】 sān bǎi liù shí háng ھەممە ساھە، ھەممە كەسىپلەر؛ ھەرقانداق كەسىپ؛ ھەر ھۈنەر.
- 【三不管】 sānbùguǎn ھېچ - كىمنىڭ كارى بولماسلىق؛ ھېچكىم باشقۇرماسلىق؛ ھېچكىمنىڭ كارى بولمايدىغان.
- 【三不知】 sān bùzhi ھېچ - نېمىنى بىلمەسلىك؛ نېمىلا سورىسا بىلمەيمەن دەيدىغان.
- 【三部曲】 sānbùqǔ تىرلوگ - يە (بىر ئاپتورنىڭ ئومۇمىي مەزمۇنى
- ئۆزئارا باغلانغان، لېكىن ھەرقايسى مۇستەقىل بولغان ئۈچ ئەسىرى)؛ ئىچكى باغلىنىشى بولغان ئۈچ ئىش ياكى ئۈچ باسقۇچ.
- 【三岔口】 sānchàkǒu ئۈچ ئاچا يول؛ ئاچال؛ ھەل قىلغۇچ ئۆتكەل.
- 【三岔路口】 sānchà-lùkǒu “三岔口” غا قاراڭ.
- 【三朝元老】 sāncháo-yuán-lǎo ئۈچ سۇلالە ئەربابى؛ ئۈچ دەۋرنىڭ مۆتىۋىرى؛ ئۈچ پادىشاھلىقنى بېشىدىن كەچۈرگەن كىشى؛ دەۋرىمۇ دەۋر ئەمەلدار بولماق؛ مەرتىۋىلىك پېشقەدەم؛ خىزمەت كۆرسەتكەن دۆلەت ئەربابى؛ پېشقەدەم ۋە خىزمەت كۆرسەتكەن دۆلەت ئەربابى؛ ئۈچ ئەۋلاد پادىشاھ ئۈچۈن خىزمەت كۆرسەتكەن ۋەزىر.
- 【三尺门里】 sān chǐ ménlǐ ئۆيدە؛ ئۆي ئىچىدە؛ ئائىلە ئىچىدە.
- 【三寸之舌】 sān cùn zhī shé گەپكە ئۈستىلىق؛ سۆزمەن - لىك؛ سۆزمەنلىك قابىلىيىتى؛ ئوبدان يېتىلگەن تىل؛ چېچەنلىك؛ پاساھەت؛ ناتىقلىق.

【三点式】 sāndiǎnshì
“比基尼” گە قاراڭ.

【三姑六婆】 sāngū liùpó
كاززاپ خوتۇن؛ قاملاشمىغان ئىشلار بىلەن شۇغۇللانغۇچى ئايال.

【三顾茅庐】 sān gù máo lú
ئالدىغا بېرىپ قايتا - قايتا تەكلىپ قىلماق؛ ۋەزىپىگە قايتا - قايتا تەكلىپ قىلماق؛ بىراۋنى ۋەزىپىگە سەمىمىي تەكلىپ قىلماق.

【三行鼻涕两行泪】 sān háng bíti liǎng háng lèi
قاتتىق يىغا - زار قىلماق؛ ئاچچىق يىغلىماق.

【三花脸】 sān huāliǎn ھەي-يار؛ ھەزىلكەش؛ قىزىقچى.

【三魂掉了两魂】 sān hún diào le liǎng hún ئالاقزادە بو-لۇپ كەتمەك؛ ساراسمىگە چۈشمەك؛ ئەرۋاھى ئۇچماق؛ جان - پېنى چىقىپ كەتمەك؛ ۋەھىمە باسماق؛ تەشۋىشلەنمەك؛ پاتپاراق بولماق.

【三级片】 sānjípiàn سېرىق فىلىم؛ شەھۋانىي فىلىم.

【三级跳】 sānjítào ئۈچ ئات-لاپ يىراققا سەكرەش؛ قەدەم مۇقەدەم ئىلگىرىلىمەسلىك؛ پەيدىنپەي ئالغا باسماسلىق؛ تەرتىپ بىلەن تەدرىجىي ئىلگىرىلىمەسلىك.

【三家村】 sānjiācūn ياقا كەنت؛ نامرات جاي؛ ياقا يۇرت.

【三家店】 sānjiādiàn “三家村” گە قاراڭ.

【三驾马车】 sānjià-mǎchē ئۈچ ئاتلىق پەيتۇن؛ بىر ھارۋىغا ئۈچ ئات قوشۇلماق؛ ئۆزئارا ماسلاشتۇرماسلىق؛ بىرلىكتە تىرىشماسلىق.

【三缄口】 sānjiānkǒu زۇۋان سۈرمەسلىك؛ لام - جىم دېمەي قويماق؛ ئاغزىنى پېچەتلەپ قويماق؛ سۆزدە ئېھتىياتچان بولماق.

【三角关系】 sānjiǎo guān xi ئۈچ بۇرجەكلىك مۇناسىۋەت؛ ئۈچ كىشىنىڭ مۇناسىۋىتى؛ مۇرەككەپ مۇناسىۋەت.

【三角恋爱】 sānjiǎo liàn ài ئەر - ئايال ئۈچ كىشى مۇھەببەتلىشىش.

【三脚猫】 sānjiǎomāo ئۈچ پۈتلۈك مۈشۈك؛ ھۈنرى يوق؛ كارغا كەلمەس.

【三九天】 sānjiǔtiān قەھرىدە تان سوغۇق كۈنلەر؛ ئىنتايىن سوغۇق كۈن.

【三句话不离本行】 sān jù huà bù lí běnháng ھەركىم ئۆز ھۈنرىنى سۆزلەر؛ ئىككى گەپنىڭ بىرى شۇ؛ ئىككى گەپنىڭ بىرىدە ئۆز كەسپىدىن گەپ ئاچماق.

【三句甜，两句苦】 sān jù tián, liǎng jù kǔ قەھرىمۇ بار، زەھىرىمۇ بار؛ قاتتىق ۋە يۇمشاق ۋاسىتىلەرنى تەڭ ئىشقا سالماق؛ بىردەم تاتلىق، بىردەم ئاچچىق سۆزلەش.

【三陪小姐】 sānpéi xiǎojiě ئۈچتە ھەمراھ بولغۇچى قىز؛ شاللاق قىز؛ جالاپ.

【三十年河东，三十年河西】 sān shínián hédōng, sānshí nián hé xī ئاينىڭ ئون بەشى قاراڭغۇ، ئون بەشى ئايدىڭ؛ بۇ دۆلەت سەندە تۇرماس، بۇ مەينەت مەندە.

【三思而后行】 sān sī ér hòu xíng يەتتە ئۆلچەپ بىر كەس؛ ئوبدان ئويلاپ ئىش قىل.

【三天打鱼，两天晒网】 sān tiān dǎyú, liǎng tiān shài wǎng ئۈچ كۈن بېلىق تۇتۇپ، ئىككى كۈن تور قۇرۇتماق؛ بىر كۈن ئىشلەپ، ئىككى كۈن تاشلاپ قويماق؛ بىر كۈن ئىشلەپ، ئىككى كۈن بىكار بېۈرمەك.

【三天两头儿】 sāntiān liǎng tóu ھەر كۈنى دېگۈدەك؛ دائىم دېگۈدەك.

【三下五除二】 sān xià wǔ chū èr ئىتتىك ۋە چاققان بولماق؛ چاققان ۋە ئەپلىك بولماق؛ تېتىك ھەم چاققان.

【三一三十一】 sān yī sān-shíyī تەڭمۈتەڭ ئۈچ ئۆلۈشكە بۆلمەك؛ تەڭ تەقسىم قىلماق؛ ئۈچ ئۆلۈشكە تەڭ بۆلۈش.

【三折肱】 sānzhégōng تولا كېسەل بولغان دوختۇر بولۇپ قالىدۇ؛ تولا ئاغرىغان تىۋىپ بولار؛ ئۈچ قوي سويغان قاسساپ بوپتۇ.

- 【三只手】 sānzhīshǒu قولى ئەگرى؛ يانچۇقچى؛ ئوغرى.
- 【三砖打不透】 sān zhuān dǎ bù tòu دۆت؛ كالۋا؛ ئاڭقاۋ.
- 【三足鼎】 sānzúding ئۈچ پۇتلۇق داڭقان؛ ئۈچ تەرەپ تىركىشىپ تۇرماق؛ داڭقان پۈتدەك روبىرو تۇرماق.
- 【三座大山】 sānzuò dàshān ئۈچ چوڭ تاغ؛ ئۈچ چوڭ دۈشمەن.
- 【散架子】 sǎnjiàzi بوغۇم - بوغۇملىرىدىن ئاجراپ كەتمەك؛ ماجالىدىن كەتمەك؛ قاتتىق چارچاپ ھالىدىن كەتمەك؛ دەرىماندىن كەتمەك؛ چۇۋۇلۇپ كەتمەك.
- 【散摊子】 sàntānzi تارقاق. - تارقاق؛ تارقىتىۋەتمەك (ئورۇن، تەشكىلات)؛ تارقىلىپ كەتمەك؛ پارچىلىنىپ كەتمەك؛ ئاجرىشىپ كەتمەك.
- 【桑拿天】 sāngnātiān سائۇنا ھاۋاسى؛ دىمىق ھاۋا؛ ئىنتايىن ئىسسىق ھاۋا؛ تىنچىق.
- 【丧门神】 sāngménshén ئۆلۈك ئىشىك مۇئەككىلى؛ جەمىشتىنكى مۈشۈكىدەك؛ قاباھەت ئىلاھى.
- 【丧门星】 sāngménxīng شۈم ئالۋاستى؛ جەمىشتىنكى مۈشۈكى؛ شۈملۈك ئىلاھى؛ جىن.
- 【丧家狗】 sāngjiāgǒu “丧家犬” گە قاراڭ.
- 【丧家犬】 sāngjiāquǎn لالما ئىت؛ تايانچسىز قالماق؛ باش پاناھسىز ھالدا سەرگەردان بولۇپ يۈرمەك؛ ئىگىسىز لالما ئىتتەك.
- 【丧气鬼】 sāngqì guǐ كەيپ - سىز؛ بىتەلەي؛ شور پېشانە.
- 【丧气话】 sāngqì huà ئاغزى - نى ئۈشتەمەك، شۈم ئېغىز.
- 【搔着痒处】 sāozhāo-yǎng-chù قىچىشقان يەرنى تاتلىماق؛ دەل جايىغا تەگكۈزمەك؛ ئەجەللىك يېرىدىن تۇتماق؛ مۇھىم يېرىدىن تۇتماق.
- 【扫地出门】 sǎodì chūmén ھەممە مال - مۈلكىنى تارتىۋېلىپ، ئۆيدىن قوغلاپ چىقارماق؛ ئۆيدىن

ھەيدىۋەتمەك؛ ئۆيگە كىرگىلى قويماسلىق.

【扫死角】 sāosǐjiǎo دەل بۇلۇ-
گىنى تازىلىماق؛ قالغان دائىرىنى تەكشۈرمەك.

【扫帚星】 sàozhōu xīng
كومېتا؛ قۇيرۇقلۇق يۇلتۇز؛ شۇم پېشانە؛ بالا- قازا؛ بىتەلەي؛ ئاپەت.

【色情片】 sèqíngpiān شەھۋا-
نىيى فىلىم؛ سېرىق كىنو.

【色情狂】 sèqíngkuáng شەھ-
ۋەتپەرەس؛ شەھۋەتپەرەسلىك؛ زىناخور.

【杀风景】 shāfēngjǐng
”煞风景“ غا قاراڭ.

【杀回马枪】 shāhuímǎqiāng
ئارقىغا بۇرۇلۇپ نەيزە ئۇرماق؛
ئارقىغا بۇرۇلۇپ قايتا ھۇجۇم
قىلماق؛ ئەسلى نىيىتىدىن قايتىپ
ئۇنىڭ ئەكسىچە ئىش قىلماق.

【杀鸡给猴看】 shā jī gěi
hóu kàn توخۇنى ئۆلتۈرۈپ ماي-
مۇننى قورقۇتماق؛ بىرگە جازا، مىڭغا
ئاگاھ؛ بىر ئادەمنى جازالاپ مىڭغا

ئىبرەت قىلماق؛ چۆچۈتمەك؛ پوپوزا
قىلماق؛ ھەيۋىسىنى كۆرسەتمەك.

【杀鸡用牛刀】 shā jī yòng
niúdāo كالا ئۆلتۈرىدىغان پى-
چاقتا توخۇ ئۆلتۈرۈش؛ بۇرۇتنى
بەكمىدە ئالماق؛ چوڭنى كىچىك
ئورنىدا ئىشلەتمەك؛ دەل جايىغا
قويماسلىق؛ گۆھەرنى تاش ئورنىدا
ئىشلەتمەك؛ چىۋىنى پىل قىلىپ
كۆرسەتمەك.

【杀千刀】 shāqiāndāo ئەب-
لەخ؛ يىرگىنىچلىك ئادەم؛
قاپاھەتلىك ئادەم.

【杀人不见血】 shā rén bù
jiàn xiě قان چىقارماي جان ئال-
ماق؛ ئىز قالدۇرماي قاتىللىق
قىلماق؛ قان چىقارماي قاتىللىق
قىلماق؛ ئادەمنى قان چىقارماي
ئۆلتۈرمەك؛ مەككارلىق ۋە
شەپقەتسىزلىك بىلەن.

【杀人不眨眼】 shā rén bù
zhǎ yǎn قاتىللىق قىلسا كۆزىنى
مىت قىلىپ قويماسلىق؛ قانخور؛
قان ئىچەر؛ ئادەم ئۆلتۈرۈپ خوردا
بولۇپ كەتمەك.

【刹歪风】 shāwāifēng يامان

ئىستىللارنى توسماق؛ ناتوغرا قىلىقلار ۋە ھەر خىل بۇزۇقچىلىقلارنى توسماق؛ ناتوغرا ئىستىل ۋە يامان كەيپىياتنى توسماق.

【刹威风】 shāwēifēng ھەيۋەدە سىنى چۈشۈرمەك؛ دەككىسىنى بەرمەك.

【刹住锣鼓】 shāzhù luógǔ داقا - دۇمباق چېلىشنى توختاتماق؛ ئۆپكەسىنى بېسىۋالماق؛ ئويۇن - چاقچاقنى توختاتماق.

【纱帽铺】 shā mào pù قالپاق دۇكىنى؛ مەنسەپ تەقسىم قىلىدىغان ئورۇن؛ مەھكىمە؛ تۆرە؛ ھۆكۈمەت.

【纱帽气】 shā mào qì ئەمەلدارلىق كىبىرى؛ بىۋىروكراتلىق كىبىرى؛ بىۋىروكراتلىق ئىستىل.

【傻大个儿】 shǎ dà gèr كالانىپاي؛ تەتۈر ئۇستىخان.

【傻劲儿】 shǎ jìn ڭۆدەكلىك؛ ئەخمەقلىق؛ دۆتلۈك؛ قارا كۈچ؛ كالۋالىق؛ ئېيىقتەك چوڭ كۈچ؛ تەلۋىلىك.

【傻了眼儿】 shǎ le yǎnr

ھاڭۋېقىپ قالماق؛ ھاڭۋاقتى؛ ئاغزىنى ئېچىپ قاراپ قالماق؛ داڭقىتىپ قالماق؛ ھاڭ - تاڭ بولۇپ قالماق.

【傻帽儿】 shǎ mào ڭومۇش؛ كالۋا؛ ئەخمەق.

【傻头傻脑】 shǎ tóu shǎ nǎo ئەخمەق؛ ئەخمەقلىق؛ دۆتلۈك؛ تەلۋىلىك؛ سەمىمىي؛ ساددا.

【傻子过年】 shǎ zi guò nián دورامچۇق؛ ئاغزى پۇچۇق.

【煞风景】 shā fēng jǐng كەيپىدەنى بۇزماق؛ راينى قايتۇرماق؛ پەيزىنى قاچۇرماق؛ پەيزىنى بۇزماق؛ كەيپىنى ئۇچۇرماق؛ كەيپىنى كەتكۈزمەك.

【晒干瓢】 shài gān piáo قاپاق (نوگاي) قىلماق؛ ھېچكىم سۈرۈشتۈرمەسلىك؛ ئارىلاشماسلىق؛ ھېچكىمنىڭ كارى بولماسلىق؛ باشقۇرماسلىق.

【山不转路转】 shān bù zhuǎn lù zhuǎn تاغ ئايلانمايدۇ، يول ئايلىنىدۇ؛ شەيئىلەر ھامان ئۆزگىرىپ تۇرىدۇ؛ ھامان بىر كۈنى كۆرۈشۈپ قالسىز؛ ھامان كۆرۈشۈپ

قالىدىغان كۈنلەر بولىدۇ؛
ئۇچرىشىدىغان كۈنلەر تېخى
ئالدىمىزدا.

【山不转水转】 shān bùzhuàn
shuǐ zhuàn
“山不转路转” گە قاراڭ.

【山高皇帝远】 shān gāo
huángdì yuǎn پاناھسىز قالغان
ئەل - يۇرت؛ خىلۋەت جاي؛ چەت -
ياقا جايلار؛ ئاسمىنى كەڭرى جاھان؛
ھېچكىم باشقۇرمايدىغان يەر؛
ئاسمىنى كەڭرى؛ دەردىنى تۆكۈدىغان
يەر تاپالماسلىق؛ خۇدانىڭمۇ،
پادىشاھنىڭمۇ كۈچى يەتمەيدىغان؛
دەردىنى ئىچىگە يۇتماق؛ بەك پىراق؛
تولمۇ چەت.

【山头主义】 shāntóuzhǔyì
مەزھەپچىلىك؛ گۇرۇھۋازلىق.

【煽风点火】 shānfēng diǎn
huǒ “煽阴风” غا قاراڭ.

【煽阴风】 shānyīnfēng
ئىغۋاگەرچىلىك قىلماق؛ ئوت
ياقماق؛ ئوت قۇيرۇقلۇق قىلماق؛
قۇتراتقۇلۇق قىلماق؛ ۋەسۋەسىگە
سالماق؛ گىتر - گىترلىماق؛
كۈشكۈرتىمەك.

【扇车嘴】 shànchēzuǐ ئاغزى
شامالدىرغۇچتەك؛ ئاغزى بوش؛
ئىچىدە گەپ ياتمايدىغان؛ سىر
ساقلىيالمىدىغان ئادەم؛ ئاغزىغا
كەلگەننى دەيدىغان ئادەم.

【伤痕文学】 shānghēn wén-
xué سولچىلىق پاش قىلىنغان
ئەدەبىيات؛ جاراھەت ئەدەبىياتى.

【伤口上撒盐】 shāngkǒu
shàng sǎ yán ئېچىشقان يەرگە
تۈز سەپمەك؛ ئۆلمەكنىڭ ئۈستىگە
تەپمەك.

【伤面子】 shāng miànzi
ئابروۋىنى يەرگە ئۇرماق؛ ئابروۋىنى
چۈشۈرمەك؛ قەدىر - قىممىتىگە
تەسىر يەتكۈزمەك.

【伤脑筋】 shāng nǎojīn
باش قاتۇرىدىغان؛ باش قاتۇرماق؛
باش قاتماق.

【伤元气】 shāngyuánqì ھاياتى
خارا بولماق؛ دەرىمانسىزلانماق؛
ئەسلى قۇۋۋەتكە زىيان بولماق.

【赏面子】 shǎng miànzi
يۈزىنى قىلماق؛ ئىلتىپات قىلماق؛
ھۆرمەتلىمەك؛ ئۆتۈنۈش.

【上边压，下边挤】 shàng-biān yā, xiàbiān jǐ - يۇقىرى - ۋەندىن تەڭ قىسماق؛ يۇقىرىدىن بېسىم، تۆۋەندىن يەكلەش بىراقلا كەلمەك.

【上不着天，下不落地】 shàng bù zháo tiān , xià bù lùdì
“上不着天，下不着地” غا قاراڭ.

【上不着天，下不着地】 shàng bù zháo tiān , xià bù zháo dì
ئوتتۇرىسىدا ئېسىد - لىپ قالماق؛ تايانچسىز؛ پاناھسىز؛ يۆلەكسىز قالماق.

【上刀山，闯火海】 shàngdāo shān, chuǎnghuǒhǎi
“上刀山，下油锅” غا قاراڭ.

【上刀山，下油锅】 shàng dāoshān, xià yóuguō
نەيزە تېغى - غا ياماشماق، ئوت دېڭىزغا چۈش - مەك؛ ھەرقانداق قۇربان بېرىشلەرگە - مۇ تەييار تۇرماق؛ ھەرقانداق خەۋپ - خەتەر ۋە جەبىر - جاپاغا تەييار تۇر - ماق؛ ھەرقانداق قۇربان بېرىشلەرگە تەييار تۇرماق؛ قاتتىق جەبىر - جاپا چەكمەك.

【上道儿】 shàngdàoer قىلتاققا

چۈشمەك؛ ئالدام خالتىسىغا چۈشمەك؛ ئېيىنى تاپماق؛ يولىنى تاپماق.

【上断头台】 shàngduàntóu-tái
مويىتۇڭزىغا ئاپىرىلماق؛ ئۆلۈم - گە بۇيرۇلماق؛ دارغا ئېسىلماق.

【上发条】 shàngfātiáo پۇرژى - نىسىنى چىڭىتماق؛ ئىلھام بەرمەك؛ ھەرىكەتلەندۈرمەك؛ روھىنى كۆتۈرمەك؛ رىغبەتلەندۈرۈش؛ غەيرەتكە كەلمەك؛ روھلاندۇرماق.

【上方宝剑】 shàngfāng-bǎojiàn
خان شەمشىرى؛ يۇقىرىدىن بەرگەن ئالاھىدە ھوقۇق.

【上杆子】 shàng gānzi ئال - دانماق؛ قىلتاققا چۈشمەك.

【上岗证】 shànggǎngzhèng
ئىش ئورنى گۇۋاھنامىسى؛ ئىشقا ئورۇنلىشىش خېتى.

【上轨道】 shàngguǐdào ئىزدە - غا چۈشمەك؛ يولغا چۈشمەك؛ يولغا سېلىنماق؛ ئىش نورمال ھەم تەرتىپلىك باشلانماق.

【上口碑】 shàngkǒubēi تەرىپ -

ئالمەك؛ مەدەھىيە ئوقۇماق؛ ئالقىشقا
ئېرىشمەك؛ بارىكالا؛ ئاممىنىڭ
ئالقىشىغا سازاۋەر بولماق.

【上梁不正下梁歪】 shàng-
liáng bù zhèng xiàliáng wāi
يىڭنە قاياققا ماڭسا، يېمۇ شۇ ياققا
ماڭىدۇ؛ يۇقىرى قىيىق بولسا،
تۆۋەنمۇ قىيىق بولىدۇ؛ سۇنىڭ
بېشى لاي بولسا، ئايغىمۇ لاي
بولىدۇ؛ ئەگرىنىڭ سايىسىمۇ
ئەگرى؛ چوڭى بېشىنى ئاچسا،
كىچىكى كۆتىنى ئېچىپتۇ.

【上了贼船】 shàng le zéi
chuán ئوغرى كېمىسىگە چىقتى.
ماق؛ قاراقچىلىق كېمىسىگە
چىقماق؛ ئەسكىلەرگە ئارىلىشىپ
قالماق.

【上笼套】 shànglóngtào
“上笼头” غا قاراڭ.

【上笼头】 shànglóngtōu نوختا
سالماق؛ چەكلەنمەك؛ چۈشەپ
قويماق؛ باغلىنىپ قالماق؛ كونترول
قىلىش؛ تىزگىنلىمەك؛
چاڭگاللىقۇلماق.

【上坡路】 shàng pōlù دۆڭ
(يول)؛ تەرەققىيات يولى؛
گۈللىنىش يولى.

【上漆先去锈】 shàng qī
xiān qù xiù بۇزىمىغىچە تۈزد-
گىلى بولماس.

【上气不接下气】 shàngqì
bù jiē xiàqì نەپەس ئالالماسلىق؛ ماجالدىن
دەرمانىدىن كەتمەك؛ ماجالدىن
كەتمەك؛ ھالىدىن كەتمەك؛
ھاسىرماق؛ ھاسىراپ دەم ئالماي
قالماق.

【上气接不着下气】 shàngqì
jiē bù zháo xiàqì
“上气不接下气” غا قاراڭ.

【上圈套】 shàngquāntào
ئالدام خالتىغا چۈشمەك؛ قاپقانغا
چۈشمەك؛ قىلتاققا چۈشمەك؛ تۇزاققا
چۈشمەك؛ دامىغا چۈشمەك؛ قارماققا
ئىلىنماق.

【上台阶】 shàngtáijiē پەلەم-
پەيگە چىقىش؛ تەختكە چىقماق؛ يېڭى
پەللە؛ يېڭى باسقۇچقا كىرمەك؛
تېخىمۇ يۇقىرى پەللىگە چىقماق.

【上台面】 shàngtáimiàn داس-
تىخانغا ياراشماق؛ چوڭ سورۇنغا
چىقماق؛ كاتتا سورۇنغا چىقماق.

【上天堂】 shàngtiāntáng

جەننەتكە كىرمەك؛ شۇڭقار بولماق؛
بەختلىك ياشىماق؛ جەننەت
نېمەتلىرىگە ئېرىشمەك؛ چارباغدا
ياشماق.

【上西天】 shàngxītiān ئۈ
ئالەمگە كەتمەك؛ باقىي ئالەمگە سەپەر
قىلماق؛ ۋاپات بولماق؛ جەھەننەمگە
كەتمەك؛ ئۆلمەك.

【上眼药】 shàngyǎnyào كۆز
دورسى سۈرمەك؛ كۆزنى تاڭماق؛
كەينىدىن غەيۋەت قىلماق؛ باشلىققا
چاقماق؛ بەتنام چاپلىماق؛ چوڭلارغا
چاقماق.

【上贼船】 shàngzéichuán
”上了贼船“ گە قاراڭ.

【上座儿】 shàngzuòr خېرىدا.
رى كۆپ؛ تاماشىبىنلىرى كۆپ.

【尚方宝剑】 shàngfāng-bǎo
jiàn ”上方宝剑“ گە قاراڭ.

【烧高香】 shāogāoxiāng دۇئا
تەلەپ قىلماق؛ بەك مىننەتدار
بولماق؛ بارىكالا ئوقۇماق؛ رەھمەت
ئېيتماق؛ يۈزىڭ رەھمەت ئېيتماق.

【烧冷灶】 shāolěngzào ئاقماي

دىغان ئىشنى قىلماق؛ ئالدىن
خۇشامەت قىلماق؛ كۆڭلىگە
پۈكمەك؛ پىلانلىماق؛ كويىغا
چۈشمەك.

【少心眼】 shǎo xīnyǎn كال.
تە پەملىك، پەمسىزلىك.

【少壮派】 shàozhuàngpài
ياشلار؛ كۈچكە تولغانلار؛ جاسارەتكە
تولغانلار.

【舌头长】 shétoucháng تىل.
نى ئۇزارتماق؛ گەپ توشۇماق؛
چېقىمچىلىق قىلماق؛ گېپى تولا؛
پىتنە - ئىغۋا تارقىتماق.

【舌头短】 shétouduǎn تىلى
قىسقا؛ تىلى قىسىلماق؛ تىلى
بارماسلىق؛ خىجىل بولماق.

【舌头压死人】 shétou yā sǐ
rén ئاچچىق تىل ئادەمنى ئۆلتۈ-
رەر؛ يولسىزلىق قىلماق؛ پىتنە -
ئىغۋا جاننى ئالار؛ جامائەت پىكىرىمۇ
ئادەمنى نابۇت قىلىدۇ.

【蛇吞象】 shétūnxiàng پىلان
پىلىنى يۇتۇۋالماقچى بوپتۇ؛ نەپسى
يامان؛ ئاچ كۆز؛ توپماس؛ ئاچ
كۆزلۈكى تۇتماق؛ ئاچ كۆزنىڭ
قورسىقى توپماس.

【舍命吃河豚】 shěmìng chī hétún جاندىن كېچىپ دەريا دەپ - فېنىنى يېمەك؛ ھېچنېمىنى ئايماسلىق؛ بارلىقىدىن ۋاز كەچمەك؛ قىيما - چىيما بولۇشتىن قورقماسلىق؛ باش تارتماسلىق؛ جاندىن كەچمەك؛ نەپسىنى دەپ جېنىدىن كەچمەك.

【舍命陪君子】 shěmìng péi jūnzi دوست ئۈچۈن جاندىن كەچ - مەك؛ دوست ئۈچۈن ھەرقانداق بەدەل تۆلەشنى خالىماق؛ مەردلىك قىلماق.

【舍小家，顾大家】 shěxiǎo jiā, gùdàjiā ئۆز ئائىلىسىنى ئۈن - تۈپ، كولىپكتىپنى ئويلاش؛ باشقىلارنىڭ غېمىنى يېمەك.

【设关卡】 shèguānqiǎ چازا قۇرماق؛ تەكشۈرۈش ھالقىسى قۇرماق؛ توسالغۇلۇق قىلماق؛ كاشىلا قىلماق؛ دەخلى - تەرۈز قىلماق.

【设迷魂阵】 shèmíhúnzhèn “摆迷魂阵” گە قاراڭ.

【设圈套】 shèquāntào تۇزاق قۇرماق؛ قاپقان قويماق؛ قىلتاق قۇرماق؛ ئالدامچىلىق قىلماق.

【设陷阱】 shèxiànjǐng قىل - تاق قويماق؛ ئورا كولماق؛ تۇزاق قۇرماق؛ ئالدام خالتىسى تەييارلىماق.

【射冷箭】 shèlěngjiàn “放冷箭” گە قاراڭ.

【伸大拇指】 shēndàmǔgē “伸大拇指” غا قاراڭ.

【伸大拇指】 shēndàmǔzhǐ باش بارماق چىقارماق؛ بارىكالا ئېيتماق؛ ياشاپ كەت؛ ماختىماق.

【伸舌头】 shēn shétou تىل - نى چىقارماق؛ ھەيران قالماق.

【伸手不见五指】 shēn shǒu bù jiàn wǔ zhǐ قاپقاراڭغۇ؛ تۈم قارا؛ قاراڭغۇدا بەش قول كۆرۈنمەسلىك؛ ھېچنېمىنى ئاڭقارغىلى بولماسلىق.

【伸手派】 shēnshǒupài قول سۇنغۇچىلار؛ قول سوزغۇچىلار؛ تىلەمچىلىك تەرەپدارلىرى؛ تەييارغا ھەييار بولغۇچىلار؛ تىلەمچى؛ ئۈجمە پىش، ئاغزىمغا چۈش.

【伸头一刀，缩头也是一刀】

shēn tóu yī dāo, suō tóu yě
 shì yī dāo قانداقلا قىلسا كالىد. سى كېسىلمەك؛ ھامان ئۆلىدىغان گەپ؛ بەربىر كۆز يۇمىدىغان ئىش.

【身在宝山不识宝】 shēn zài bǎoshān bù shí bǎo گۆ- ھەر تېغىدا تۇرۇپ گۆھەرنى بىلمەسلىك؛ قىممەتلىك نەرسىلەردىن پايدىلىنالماسلىق؛ كۆزى ئوچۇق قارىغۇ؛ گۆھەر تونۇماس؛ كۆزى مال تونۇماس؛ ئالتۇن ئۈستىدە تۇرۇپ ئالتۇن تونۇماس.

【身在曹营心在汉】 shēn zài cáoyíng xīn zài hàn ئۇ ساۋ ساۋنىڭ دەرگاھىدا، كۆڭلى خەن خاندانىدا؛ ئۆزى تاغدا، كۆڭلى باغدا؛ ئادەمنى رام قىلغىلى بولسىمۇ، كۆڭۈلنى رام قىلغىلى بولمايدۇ؛ ئۆزى بۇ يەردە، خىيالى باشقا يەردە.

【身在福中不知福】 shēn zài fú zhōng bù zhī fú بەخت- لىك ياشاپ تۇرۇپ، ئۈنى بىلمەسلىك؛ پاراغەتتە ياشاپ پاراغەتنىڭ قەدرىنى بىلمەسلىك؛ بەخت ئىچىدە ياشاپ تۇرۇپمۇ، بەخت ئىزدەپتۇ.

【神不知, 鬼不觉】 shén bù

zhī, guǐ bù jué ئىنسۇجىنغىمۇ تۇيدۇرماسلىق؛ سەزدۈرۈپ قويماسلىق؛ ئىنتايىن مەخپىي ئىش قىلماق؛ ئىنسۇجىن بىلمەيدىغان.

【神鬼怕恶人】 shén guǐ pà è rén ياماندىن جىنمۇ قورقار؛ ئەسكى ئادەمدىن جىن - ئالۋاستىمۇ قورقىدۇ؛ پوققا چالما ئاتساق ئۆزۈڭگە چاچرايدۇ؛ ئەسكى ئادەم ۋەھشىي كېلىدۇ.

【神鬼怕愣人】 shén guǐ pà lèng rén ئەۋلىيا - ئەنبىيالارمۇ قارام ئادەمدىن قورقىدۇ.

【神怕敬, 鬼怕送】 shén pà jìng, guǐ pà sòng ئەۋلىيا كى- شىلەرنىڭ ھۆرمەتلىشىدىن قورقىدۇ، ئەسكىلەر يولغا سېلىشتىن قورقىدۇ.

【神经病】 shénjīngbìng نېرۋا كېسىلى؛ ئەسەبىي مېجەز؛ ئېلىشىپ قالماق؛ ئەقلىدىن ئازماق؛ ئەسەبىيلىك.

【生口舌】 shēngkǒushé جې- دەل؛ ماجىرا؛ گەپ تالىشىپ قالماق؛ تاكالىشىپ قالماق.

【生力军】 shēnglìjūn جەڭگى-

ۋار قوشۇن؛ كۈچلۈك يېڭى قوشۇن؛
يېڭى كۈچلەر؛ يېڭى كادىرلار.

【生米煮成熟饭】 shēngmǐ
zhǔchéng shóufàn
”生米做成熟饭“ گە قاراڭ.

【生米做成熟饭】 shēngmǐ
zuòchéng shóufàn بولار ئىش
بولۇپ بولدى؛ بولار ئىش بولدى؛
ئاتقان ئوقنى قايتۇرۇپ بولماس؛
بولغۇلۇق بولدى؛ خەيرىيەت؛ ئەھۋال
مۇقىملىشىپ بولماق.

【生命线】 shēngmìngxiàn
ھاياتلىق مەنبەسى؛ ھاياتلىق قان
تومۇرى؛ جان.

【生死簿】 shēngsǐbù - ھايات
ماماتلىق دەپتىرى؛ ئىستىقبال ۋە
تەقدىرنى بەلگىلەيدىغان دەپتەر؛ ھايات
- ماماتقا مۇناسىۋەتلىك.

【生意经】 shēngyì jīng تىرىك-
چىلىك يولى؛ سودىگەرچىلىك يولى.

【省油灯】 shěngyóudēng ماي
تېجىگۈچى جىنچىراغ؛ ئىتائەتچان
ئادەم؛ شۈكۈر - قانائەتچان كىشى؛
ئۆز نېسىۋىسىگە شۈكۈر قىلغۇچى؛
ياۋاش ئادەم (بەندە).

【失街亭】 shījiētíng شەھەرنى
قولدىن بېرىپ قويماق؛
بىپەرۋالىقتىن شەھەر ئالالماسلىق؛
ئېھتىياتسىز ھەرىكەت؛ خاتا قىلماق؛
يېڭىلىمەك؛ بىپەرۋالىقتىن يېڭىلىپ
قالماق.

【失足者】 shīzúzhě ئاداشقان
لار؛ قاتتىق خاتالاشقۇچى؛ يولدىن
ئازغانلار.

【狮子大开口】 shīzi dà kāi
kǒu ئۆتۈپ كەتكەن قىزىل كۆز؛
مال باھاسىنى ھەدەپ ئۆستۈرمەك؛
نەپسى يامانلىق قىلماق؛ باھانى بەك
يۇقىرى قويماق؛ پو ئاتماق؛ چوڭ
گەپ قىلماق؛ لاپ ئۇرماق؛ مۇبالىغە
قىلماق.

【狮子吼】 shīzihǒu زالىم خوت-
مۇنىنىڭ ھۆركىرىشى؛ جادۇگەرنىڭ
قاتتىق چېچىلىشى؛ بېشەم خوتۇننىڭ
ئاچچىقلىنىشى؛ ئازازۇلنىڭ
ھۆركىرىشى.

【十八般武艺】 shíbā bān
wǔyì يەتمىش ئىككى خىل ھۈ-
نەر؛ ھەر خىل قابىلىيەت؛ ھەر خىل
ماھارەت.

【十八层地狱】 shíbā céng

dìyù دوزاخ؛ زندان.

【十帮一易】 shíbāng yīyì
ئون باش — ئوڭلۇق باش، بىر باش
— مۇڭلۇق باش.

【十二级台风】 shí'èr jí tái
fēng ئون ئىككى بال شامال؛ قارا
بوران؛ قاتتىق بوران؛ شىددەتلىك
ھۇجۇم؛ قاتتىق زەربە.

【十个光棍九个倔】 shí gè
guāng gùn jiǔ gè juè ئون
بويتاقنىڭ توققۇزى كاج؛ بویتاقنىڭ
مىجەزى غەلىتە بولىدۇ.

【十个便宜九个爱】 shí gè
piányì jiǔ gè ài ھەممە ئادەم
بايغا ئامراق.

【十个指头不一般齐】 shí gè
zhǐtóu bù yībān qí بەش قول
تەڭ ئەمەس؛ بەش بارماق تەڭ
ئەمەس.

【十个指头咬着都疼】 shí gè
zhǐtóu yǎo zhe dōu téng
ئون بارماقنىڭ قايسىسىنى قايرسا
ئوخشاشلا ئاغرىيدۇ؛ ھەممە بارماقنى
چىشلىسە ئاغرىيدۇ؛ قېرىنداشلارنىڭ
ھەممىسىلا ئوخشاش.

【十年寒窗】 shí nián hán
chuāng رىيازەت چېكىپ ئىلىم
تەھسىل قىلماق؛ جاپاغا چىداپ
كىتاب ئوقۇماق؛ قېتىرقىنىپ
ئۆگەنمەك.

【十年九不遇】 shí nián jiǔ
bù yù ئون يىلنىڭ توققۇزىدا بول-
مايدىغان؛ ئاز ئۇچرايدىغان؛ كەمدىن
— كەم ئۇچرىماق؛ كۆزگە ئاز
چېلىنماق.

【十一号】 shíyīhào ئون بىد-
رىنچى نومۇر؛ ئىككى پۇت؛ پىيادە؛
ياپاق.

【十有八九】 shíyǒubājiǔ
كۆپ چاغلاردا؛ مۇتلەق كۆپچىلىك؛
مۇتلەق كۆپ قىسمى؛ كۆپچىلىك؛
ئېھتىمالغا ناھايىتى يېقىن.

【十指连心】 shí zhǐ lián xīn
ئون بارماقنىڭ تومۇرى بىر؛ قويۇق
مۇناسىۋەت؛ زىچ مۇناسىۋەت؛ زىچ
مۇناسىۋەتلىك.

【十指露缝】 shí zhǐ lòu fèng
ئاشكارىلىنىپ قالماق؛ يوشۇرۇنۇپ
ئالاماسلىق.

【十字路口】 shízì-lùkǒu

تۆت كوچا ئاغزى؛ بىر قارارغا كېلىش؛ تاللاشقا مەجبۇر بولماق.

【十足洋盘】 shízúyángpán
ئۆتۈپ كەتكەن نادان؛ ئۇچچىغا چىققان قارا قورساق؛ قارا تۈرۈك.

【石点头】 shídiǎntóu ھەتتا تاشنىمۇ قايىل قىلغۇدەك دەرىجىدە؛ تاشنى ئېرىتكۈدەك؛ زور قايىل قىلىش كۈچى.

【石榴裙】 shíliúqún ئانار- گۈل رەڭلىك يوپكا؛ ساھىبجامال؛ گۈزەل ئايال؛ چىرايلىق ئايال؛ سەتەڭ.

【识良莠】 shíliángyǒu بۇغداي ۋە قارمۇقنى ئايرىپ چىقماق؛ ياخشى - ياماننى پەرق ئەتمەك.

【识时务】 shíshíwù زاماننى چۈشەنمەك؛ نۆۋەتتىكى ئىشلارنى بىلىمەك؛ زامانغا باقماق؛ چاغلان ئىش قىلماق؛ دەڭسەپ ئىش قىلماق.

【实的虚不得】 shí de xū bù dé راست يالغان بولماس؛ راستنى يالغان قىلغىلى بولماس؛ پاكىتنى ھەرگىزمۇ يوشۇرغىلى بولماس.

【实葫芦】 shíhúlu پۈتەي قا- پاق؛ سەمىمىي كۆڭۈل؛ سەمىمىي نىيەت؛ ھەقىقىي؛ ئەمەلىي؛ پۇختا؛ چىن؛ مۇستەھكەم.

【实心眼儿】 shíxīnyǎnr سە- مىمىي ئادەم؛ ياۋاش؛ راستچىل ئادەم؛ كۆڭلى تۈز ئادەم.

【拾到篮里就是菜】 shídào lán lǐ jiù shì cài يازنىڭ تېزى- كى قىشقا دورا؛ قولغا چۈشۈرگەن نەرسە ئۆزىنىڭ بولىدۇ؛ قولدىكى ئۆزىنىڭ؛ ئەتىكى قۇيرۇقتىن بۈگۈنكى ئۆپكە ئەلا.

【拾虾米】 shíxiāmi تاشلان- دۇق نەرسىلەرنى تەرمەك؛ ئىلغاندى نەرسىلەرنى تەرمەك؛ ئەسكى- تۈسكى نەرسىلەرنى تەرمەك؛ خەقتىن ئاشقانى تەرمەك.

【拾鞋底】 shíxiédǐ تاشلاندىق نەرسىلەرنى تەرمەك؛ يارامسىز نەرسىلەرنى تەرمەك؛ كونا نەرسىگە ئېسىلىۋالماق؛ زامانغا ماسلاشماسلىق؛ مودىدىن قالماق.

【拾人牙慧】 shírényáhuì خەق دېگەننى تەكرارلىماق؛ خەقنىڭ پىكىرنى تەكرارلىماق؛ باشقىلارنىڭ گېپىنى تەكرارلىماق؛ باشقىلارنىڭ

سۆزىدىن ئېلىپ ئۆزىنىڭكى قىلىپ
سۆزلىمەك.

【食鸡肋】 shíjīlèi
“吃鸡肋” غا قاراڭ.

【食苦果】 shíkǔguǒ
“吃苦果” غا قاراڭ.

【使绊子】 shǐbànzǐ پۈتلىد.
ۋەتمەك؛ چۈشمەك؛ پۈتلاپ
يىقىتىۋەتمەك؛ ھارامزادىلىك
قىلماق؛ پۈتلىماق.

【使花招】 shǐhuāzhāo نەيرەڭ.
ۋازلىق قىلماق؛ ھىيلە ئىشلەتمەك؛
مىكر ئىشلەتمەك؛ كۆز بويىماق.

【使坏水儿】 shǐhuàishuǐر
سۇلفات كىسلاتاسىنى ئىشلەتمەك؛
ھارامزادىلىك قىلماق؛ مۇغەببەرىلىك
قىلماق؛ ھىيلىگەرلىك قىلماق؛
زەھەرخەندىلىك قىلماق.

【使绝招】 shǐjuézhāo قالتىس
چارە قوللانماق؛ ئاجايىپ تەدبىر
ئىشلەتمەك؛ قالتىس پىلان
قوللانماق؛ قالتىس ماھارەت
ئىشلەتمەك؛ پەۋقۇلئاددە ماھارىتىنى
ئىشقا سالماق.

【使牛劲】 shǐniújìn زور كۈچ

بىلەن؛ تەرلەپ - پىشىپ ئىشلىمەك.

【使手腕】 shǐshǒuwàn ھىيلە
ئىشلەتمەك؛ نەيرەڭۋازلىق قىلماق؛
ئۈستىلىق قىلماق؛ ھىيلە - مىكر
ئىشلەتمەك.

【使小钱】 shǐxiǎoqián - ئانچە
مۇنچە نەپ يەتكۈزۈپ ئۆزىگە
قارىتىۋالماق؛ ئاز - تولا ئىلتىپات
بىلەن؛ ئاز - تولا خەير - سەدىقە
بىلەن؛ گال ياغلىماق؛ پۇل خەجلەپ
ئۆزىگە قاراتماق؛ ئاز - تولا پايدا بىلەن
ئۆزىگە تارتماق.

【使眼色】 shǐ yǎnsè كۆز
ئىشارىتى قىلماق.

【屎盆儿】 shǐpénr پوق دېسى؛
سېسىق ئاتاق؛ ئەسكى نام.

【士大夫】 shìdàfū زىيالىيلار؛
ئوقۇمۇشلۇقلار؛ ئەمەلدارلار.

【试金石】 shìjīnshí سىنتاش؛
سىناق تېشى؛ سىناش ئۆلچىمى؛
سىناش مىزانى.

【试验田】 shìyàntián تەجرىدە
بە ئېتىزى؛ تەجرىبە نۇقتىسى.

【事后诸葛亮】 shìhòu zhū-

géliàng ئەخمەقنىڭ (تازنىڭ) ئەق. لى چۈشتىن كېيىن كېلىدۇ؛ ئىش پۈتكەندىن كېيىن دانالىق قىلماق؛ توپىدىن كېيىن ناغرا چالماق؛ ئىش ئۆتۈپ بولغاندىن كېيىن تەدبىر كۆرمەك.

【势利眼】 shìlìyǎn خۇشامەت. چى؛ تەخسكەش؛ پەس ئادەم؛ پەسكەش؛ يالاقچى؛ بايلىق ۋە مەرتىۋىگە قاراپ مۇئامىلە قىلماق.

【是老鼠就怕猫】 shì lǎo shǔ jiù pà mǎو چاشقانلا بولسا مۈشۈكتىن قورقىدۇ.

【是骡子是马牵出来遛遛】 shì luózi shì mǎ qiān chū lái liùliu ياخشى - يامىنىنى سىناپ كۆرمەك.

【收场锣】 shōuchǎngluó ئاياغ. لاشتۇرۇش جېڭى؛ ئاياغلاشماق؛ تۈگىمەك؛ ئاخىرلاشتۇرماق؛ ئاقىۋەت.

【收场戏】 shōuchǎngxì ئاخىر. قى تەدبىر؛ ئاخىرلاشتۇرۇش ھەرىكىتى؛ تاماملاش چارىسى.

【收拾一顿】 shōushī yīdùn

ئاللىتوۋىسىنى بەرمەك؛ ئەدبىنى بەرمەك؛ ئانا - مانىسىنى كۆزىگە كۆرسەتمەك.

【收摊子】 shōutānzi تەزىنى يىغىشتۇرماق؛ يىغىشتۇرماق؛ بولدى قىلماق؛ بېسىقتۇرماق.

【手把手】 shǒubǎshǒu يايىم. نى يىغىشتۇرماق؛ ئىشنى يىغىشتۇرماق؛ ئۆزى تۈگەتمەك؛ قولدىن تۈتۈپ.

【手不稳】 shǒubùwěn “三只手” غا قاراڭ.

【手底下】 shǒu dǐxià قول ئاستىدا؛ ئۆزىگە قاراشلىق؛ قارىمىقىدا؛ تەۋەسىدە.

【手不闲】 shǒu bùxián قو. لى بوشاشماسلىق؛ چولسى تەگمەسلىك؛ ۋاقتى يوق.

【手电筒】 shǒudiàntǒng قول. چىراغ؛ چىراغنى باشقىلارغا قارىتىپ، ئۆزىگە قاراتماسلىق؛ تەلەپنى ئۆزىگە بوش قويۇپ؛ باشقىلارغا قاتتىق قويماق؛ چىراغ تۈۋى قاراڭغۇ.

【手发痒】 shǒufāyǎng قول قىچىشماق؛ ئۆز ھۈنىرىنى

كۆرسەتكۈسى كېلىپ كەتمەك.

【手高手低】 shǒugāo shǒudī
ئازدۇر - كۆپتۈر ئېگىز - پەس بولۇپ
قالماق؛ سەل ئۇياق - بۇياق بولۇپ
قالماق.

【手急眼快】 shǒu jí yǎn
kuài كۆزى ئۆتكۈر، قولى چاق -
قان؛ چەبدەس؛ چاققان.

【手脚不干净】 shǒujiǎo bù
gānjìng قولى ئەگرى؛ گېلى يوق.

【手榴弹】 shǒuliúdàn قول -
بومبىسى؛ گرانات؛ پارغا بېرىدىغان
بوتۇلكىلىق ھاراق.

【手头紧】 shǒutóujǐn قولى
قىسقا؛ قولدا پۇل يوق؛ ئىقتىسادى
ئەھۋالى ناچار؛ ھال - ئوقىتى ياخشى
ئەمەس؛ قول - ئىلكىدە يوق.

【手头宽】 shǒutóukuān قول -
دا بار؛ قول - ئىلكىدە بار؛ كەڭتاشا؛
باياشات؛ پۇلى بار.

【手下人】 shǒuxià rén قول
ئاستىدىكى ئادەم؛ قول
ئاستىدىكىلەر؛ ئۆز ئادىمى.

【手心手背都是肉】 shǒuxīn
shǒubèi dōu shì ròu ئوڭ قو-
لۇم، سول قولۇم، ئىككىلىسى ئۆز
قولۇم؛ ھەممە بارماقنى چىشلىسە
ئاغرىيدۇ؛ پەرزەنتلەرنىڭ ھەممىسىلا
ئوخشاش.

【手痒痒】 shǒuyǎngyang
“手发痒” غا قاراڭ.

【手足情】 shǒu zúqíng
قېرىنداشلىق مېھرى؛ ئاكا - ئۇكىلىق
مېھرى.

【守财奴】 shǒucáinú پىخ -
سىق؛ بېخىل؛ گىرى؛ دۇنياخور؛
خەسس؛ دۇنياغا تويماس.

【守窗人】 shǒuchuāng rén
بېلەت ساتقۇچى؛ بانكىدا ئامانەت
ئىشلىرىنى بېجىرگۈچى.

【守锅台】 shǒuguōtái ئۆي
ئىشلىرىنى باشقۇرماق؛ ئۆي ئىشى
بىلەن بولماق؛ تاماق ئەتمەك.

【守护神】 shǒu hùshén
قوغدىغۇچى ئىلاھ؛ مۇھاپىزەت
قىلغۇچى؛ قوغدىغۇچى.

【守旧派】 shǒu jiùpài كوند -

لىقنى ساقلىغۇچىلار؛
مۇتەئەسسىپلەر؛ كونسېرۋانتىپلار.

【守摊子】 shǒutānzi يايىم-
سىنى ساقلىماق؛ تەنزىنى ساقلاپ
قالماق؛ كونسېلىقنى ساقلىماق؛
مۇتەئەسسىپلىك.

【守着草饿死牛】 shǒuzhe
cǎo èsǐ niú ئۆزىگە ئۆزى جاپا
سالماق؛ ئۆزىگە ئۆزى قىلماق؛
ئۆزىنىڭ شورى؛ ئۆزىنى جاپاغا تۇتۇپ
بەرمەك.

【守着米囤饿死】 shǒuzhe
mǐdùn èsǐ ئىشلىتىشكە تېگىش-
لىك نەرسىلەرنى ئىشلەتمەي زور
چىقىم كەلتۈرمەك؛ ئۆزىگە ئۆزى
قىيىنچىلىق تۇغدۇرماق؛ قاراپ
تۇرۇپ ئۆزىنى ئۆلۈمگە تۇتۇپ
بەرمەك.

【受冲击】 shòuchōngjī زەربە
يېمەك؛ ھۇجۇمغا ئۇچرىماق؛
ئەدەبلەنمەك.

【受夹板气】 shòujiābǎnqì
ئوتتۇرىدا قالماق؛ ئارىدا قالماق؛
ئىككى تەرەپتىن ئەلەم تارتماق؛
ئىككى تاشنىڭ ئوتتۇرىسىدا قالماق؛
ئىككى تەرەپتىن كەلگەن خاپىلىقنى
تارتماق.

【受苦人】 shòu kǔrén جاپا-
كەش؛ دەردەن؛ ئازابلانغۇچى؛
ئەمگەكچى.

【受气包儿】 shòuqìbāor بو-
زەك؛ موللا بوزەك.

【受洋罪】 shòuyángzuì ئازاب
چەكمەك؛ قاتتىق ئازاب چەكمەك؛
جاپا تارتماق؛ قاتتىق ئازابلانماق؛
ئەجنەبىيلەرنىڭ جاپاسىنى چەكمەك.

【瘦驴拉硬屎】 shòu lú lā
yìng shǐ ئورۇق كالىنىڭ پوقى
چوڭ؛ ئۆزىنى چوڭ تۇتماق؛ ئۆزىنى
چاغلماي شىلتىڭ ئاتماق؛ نوچىلىق
قىلماق؛ ئورۇق ئېشەكنىڭ ھاڭرىشى
قاتتىق.

【书虫子】 shūchóngzi كىتاب
كۈيىسى؛ كىتاب قۇرتى؛ قەغەز
قۇرتى؛ كىتابپەرەس؛ كىتابخۇمار؛
كىتاب مەستانىسى؛ كىتاب ئوقۇشقا
ئامراق.

【书呆子】 shū dāizi ئەقىدد-
پەرەس؛ كىتابپەرەس؛ قىرائەتخان؛
كىتاب مەستانىسى.

【书卷气】 shū juǎnqì ئەپەند-
دىلىك؛ تالىپلىق.

【书篓子】 shūlǒuzi ڪتابخۇ۔
مارلىق؛ ڪتابنى ئۆلۈك
ئوقۇيدىغان؛ ڪتابياز؛ رەسمىيەت
ئۈچۈن ڪتاب ئوقۇماق؛ قارغۇلارچە
ڪتاب ئوقۇماق.

【书生气】 shū shēngqì ڪد
تاببازلىق؛ ڪتابپۇرۇشلۇق؛ تار
نۇقتىئىنەزەر؛ تالىپلىق
نۇقتىئىنەزىرى.

【书香人家】 shūxiāngrénjiā
ئوقۇمۇشلۇق كىشىلەر؛ بىلىملىك
كىشىلەر.

【书香子弟】 shūxiāngzǐdì
ئوقۇمۇشلۇق ئائىلىنىڭ پەرزەنتلىرى.

【梳辫子】 shūbiànzi چاچ
تارماق؛ رەتلىمەك؛ تۈرگە ئايرىماق؛
رەتكە سالماق.

【属核桃的】 shǔhétaodè يا.
ئاق يىللىق؛ داۋىخور؛ دەككىسىنى
بېرىپ تۇرمىسا بولمايدىغان.

【属鸭子的】 shǔyāzídè ئۆر.
دەك يىللىق؛ قاتتىقلىق؛ يان
بەرمەسلىك؛ بوينىغا ئالماسلىق؛
گەدەنكەشلىك قىلماق.

【数冬瓜,道茄子】 shǔ dōng

بىر - بىردىن guā, dào qiézi
سۆزلەپ بەرمەك؛ بىر - بىرلەپ بايان
قىلماق؛ ۋالاقىتەگگۈر؛ ۋاتلىداق؛
كوت - كوت؛ مۇھىم بىلەن مۇھىم
ئەمەسلىرىنى پەرقلەندۈرمەي
سۆزلەۋەرمەك.

【树靶子】 shùbǎzi نشان قەد
لىپ قويماق؛ ئوقيا قارسى
تىكىلمەك؛ قارا قىلىپ قويماق؛
تەنقىد نىشانى قىلىپ قويماق.

【竖脊梁】 shùjǐliáng بەلنى
رۇسلىماق؛ قەددىنى رۇسلىماق؛
قەددى كۆتۈرۈلمەك؛ بەلنى
ئەگمەسلىك؛ قەددىنى تىك تۇتماق.

【耍把戏】 shuǎbǎxì
“耍鬼把戏” غا قاراڭ.

【耍笔杆子】 shuǎbǐgǎnzi
يېزىش بىلەنلا بولماق؛ قەلەم
تۇتماق؛ پۈتۈكچىلىك قىلماق؛ قەلەم
تۇتۇشنىلا بىلمەك.

【耍扁担】 shuǎbiǎndàn توكە.
لاڭچى؛ خۇلاڭزىچى؛ كىچىك
ئوقەتچى؛ ئۇششاق سودا - سېتىق؛
ئۇششاق تىجارەت؛ ئۇششاق
تىجارەتچى.

【耍秤杆子】 shuǎchènggǎnzi

تارازىدا نەيرەڭ ئىشلەتمەك؛ كەم تارتماق؛ كەم جىڭلاپ بەرمەك؛ كەم تارتىپ بەرمەك؛ ئاستىرتىن ئىش قىلماق.

【耍二百五】 shuǎ'èrbǎiwǔ
ئالسىجوقلىق قىلماق؛ ئۇششۇقلۇق قىلماق؛ شاللاقلق قىلماق؛ ئالسىجوقا سۆز قىلماق؛ كاللىسىدا سۈيى بار.

【耍二杆子】 shuǎ'èrgǎnzi
قاراملىق قىلماق؛ ئالسىجوقلىق قىلماق؛ ئۇششۇقلۇق قىلماق؛ چوڭقۇر ئويلانماسلىق؛ كاللىسى ئاددى.

【耍狗熊】 shuǎgǒuxióng مۇتتە-
ھەملىك قىلماق؛ ئۇششۇقلۇق قىلماق؛ ياۋاشنى ئانى تاپماق؛ مۆمىنى بوزەك ئەتمەك؛ ساددا ئادەمنى كولدۇرلاتماق.

【耍光棍】 shuǎguānggùn لۈك-
چەكلىك قىلماق؛ جېدەلخورلۇق قىلماق.

【耍鬼把戏】 shuǎguǐbǎxì
مۇغەمبەرلىك قىلماق؛ نەيرەڭ ئىشلەتمەك؛ نەيرەڭ ئىشلەتمەك؛ نەيرەڭ ئىشلەتمەك؛ كۆز بويامچىلىق قىلماق.

【耍孩子脾气】 shuǎ háizi pí
بالىلىق قىلماق؛ گۆدەكلىك قىلماق؛ بەڭۋاشلىق قىلماق؛ تەتۈرلۈك قىلماق؛ بالىلارچە قىلىق قىلماق.

【耍猴戏】 shuǎhóuxì مایمۇن
ئويۇنى ئويناتماق؛ مایمۇن ئويناتماق؛ ئەخمەق قىلىپ ئوينىماق؛ كولدۇرلاتماق؛ ئويناشماق؛ چاقچاق قىلماق؛ مازاق قىلماق.

【耍花枪】 shuǎhuāqiāng ئەخ-
مەق قىلىپ ئوينىماق؛ ئەخمەق ئەتمەك؛ گوللىماق؛ نەيرەڭۋازلىق قىلماق؛ قوۋلۇق - شۇملۇق قىلماق؛ ئالدامچىلىق قىلماق؛ قايىمۇقتۇرماق؛ كۆز بويىماق؛ ياغلىما سۆزلەر بىلەن ئادەم ئالدىماق؛ بخۇدلاشتۇرماق.

【耍花腔】 shuǎhuāqiāng ياغ-
لىما سۆزلەر بىلەن ئادەم ئالدىماق؛ گەپدانلىق قىلماق؛ سۆزمەنلىك قىلماق؛ گەپدانلىق قىلىپ خەقنى كولدۇرلاتماق؛ گەپ ئويناتماق.

【耍花样】 shuǎhuāyàng ھىي-
لە - نەيرەڭ ئىشلەتمەك؛ خۇپسەنلىك قىلماق؛ ئادەم ئالدىماق.

【耍花招】 shuǎhuāzhāo نەي-
رەڭۋازلىق قىلماق؛ ھىيلە

ئىشلەتمەك؛ ئەقىل ساتماق؛ ھۈنەر ئىشلەتمەك؛ بىلەرمەنلىك قىلماق؛ ئالدامچىلىق قىلماق؛ خۇپسەنلىك قىلماق.

【耍滑头】 shuǎhuátóu قوۋ- لۇق قىلماق؛ لوللىق قىلماق؛ مۇغەبەرىلىك قىلماق؛ گەپ ساتماق.

【耍活宝】 shuǎhuóbǎo ئو- يۇن - كۈلكە قىلىشماق؛ ھەزىلكەشلىك قىلماق؛ زاڭلاشماق؛ سەتلەشمەك؛ مازلاشماق؛ قىزىقچىلىق قىلماق؛ ھەييارلىق قىلماق.

【耍赖皮】 shuǎlài pí "耍无赖" گە قاراڭ.

【耍流氓】 shuǎ liúmáng لۈك- چەكلىك قىلماق؛ جېدەلخورلۇق قىلماق؛ مۇتتەھەملىك قىلماق.

【耍泥猴】 shuǎ níhóu پات- قاققا مىلىنىپ ئوينىماق؛ پاناققا مىلەنمەك.

【耍派头】 shuǎ pàitóu ھەي- ۋە قىلماق؛ سۆلەتكە بېرىلمەك؛ سۆلەتۈزلىق قىلماق.

【耍脾气】 shuǎ píqi ئاچچىق- لانماق؛ چېچىلماق؛ تېرىكمەك.

【耍贫嘴】 shuǎpínzuǐ جاۋىل- دىماق؛ كاپشماق؛ ۋاتلىدىماق؛ كاپ كاپ؛ كاپلىدىماق؛ كاسلىدىماق.

【耍手腕儿】 shuǎshǒuwànr ھىيلە - مىكر ئىشلەتمەك؛ ھىيلە ئىشلەتمەك؛ قوۋلۇق قىلماق؛ لوللىق قىلماق؛ ئۈستىلىق قىلماق؛ نەيرەڭۋازلىق قىلماق.

【耍死狗】 shuǎsǐgǒu زەمبىل- گە چۈشمەك؛ ئۇششۇقلۇق قىلماق؛ ئۇششۇقلۇق قىلىپ يېتىۋالماق؛ بېشەملىك قىلماق.

【耍态度】 shuǎ tàidu پوزىت- سىيسىنى بۇزماق؛ قوپاللىق قىلماق؛ توڭلۇق قىلماق.

【耍威风】 shuǎ wēifēng نو- چىلىق قىلماق؛ ھەيۋە قىلماق؛ ئۆزىنى كۆرسەتمەك.

【耍无赖】 shuǎwúlài ئۇششۇق- لۇق قىلماق؛ مۇتتەھەملىك قىلماق؛ زەمبىلگە چۈشمەك؛ بېشەملىك قىلماق.

【耍小聪明】 shuǎ xiǎocōng- míng بىلەرمەنلىك قىلماق؛ مە- مەدانلىق قىلماق؛ ئۇششاق -

چۈششەك ئىشلاردا ئۆتكۈرلۈك قىلماق؛ كىچىك ئىشلاردا چاققان.

【耍小孩儿脾气】 shuǎ xiǎoháir píqi

“耍孩子脾气” غا قاراڭ.

【耍心眼儿】 shuǎxīnyǎnr

ھەييارلىق قىلماق؛ مۇغەمبەرلىك قىلماق؛ ھىيلە ئىشلەتمەك.

【耍油嘴】 shuǎyóuzuǐ

“耍嘴皮子” غا قاراڭ.

【耍嘴皮子】 shuǎzuǐpízi

گەپدانلىق قىلماق؛ گەپ ساتماق؛ گەپ سېتىپ ئىشلىمەسلىك؛ گەپكە ئۇستا، ئىشقا ساختا؛ گەپتە بار، ئىشتا يوق.

【摔饭碗】 shuāifànwǎn

“砸饭碗” غا قاراڭ.

【摔跟头】 shuāi gēntou

دۈم چۈشمەك؛ تىك موللاق چۈشمەك؛ مەغلۇپ بولماق؛ پېشكەللىككە ئۇچرىماق.

【摔锅打碗】 shuāiguō dǎ

wǎn قازان - قومۇشلىرىنى چاق-
ماق؛ ئۆز ئۆزىگە زىيان سالماق.

【摔跤子】 shuāi jiāozi يىقىل-
ماق؛ موللاق ئاتماق؛ خاتالاشماق؛
ئوڭۇشسىزلىققا ئۇچرىماق.

【摔耙子】 shuāipázi

تىرنىنى تاشلىماق؛ ئىشلىمەسلىك؛ ئىشتىن قول تارتماق؛ پەش قېقىپ ئىشنى تاشلاپ قويماق؛ ئىشلىگىلى ئۈنمەسلىق.

【摔破罐子】 shuāi pò guànzǐ

“破罐子破摔” غا قاراڭ.

【摔挑子】 shuāi tiāozi

تاش-لىۋەتمەك؛ چۆرۈۋەتمەك؛ قول ئۈزۈمەك.

【甩包袱】 shuǎibāofu

بوپىنى تاشلىۋەتمەك؛ يۈكنى ئىتتىرمەك؛ يۈك تاشلىماق؛ جاپادىن خالاس بولماق.

【甩开膀子】 shuǎikāi bǎng

دادىلىق بىلەن قول سالماق؛ كەڭ - كۈشادە ئىشلىمەك.

【甩脸子】 shuǎiliǎnzi

خۇي-لانماق؛ خۇي تۇتماق؛ نازلانماق.

【甩手掌柜】 shuǎishǒuzhǎng

قول شىلتىپ يۈرىدىغان خو-
guì

جاين؛ ھېچقانداق ئىش بىلەن كارى بولمايدىغان مەسئۇل؛ بۇيرۇقۋازلىق قىلىپ، ئۆزى ھېچ ئىش قىلماسلىق؛ سپاھىگەرچىلىك قىلماق.

【甩闲话】 shuǎi xiánhuà
ئىغۋا تېرىماق؛ گەپ تاپماق؛ پىتنە تارقىتىماق.

【甩袖子】 shuǎixiùzi پەش قاقماق؛ يېڭىنى سىلكىمەك؛ پەشنى قېقىپ كېتىپ قالماق؛ قول تارتماق؛ ئاچچىقلانماق؛ تېرىكمەك.

【甩重磅炸弹】 shuǎi zhòng bàng zhàdàn ئېغىر توپ ئاتماق؛ لەرزىگە كەلتۈرىدىغان ئىش؛ ھەيرانلىقتا قالدۇرىدىغان ئىش؛ ھاڭ - تاڭ قالدۇرماق؛ ھەممىنى ھەيران قالدۇرماق.

【双胞胎】 shuāngbāotāi قوش-كېزەك؛ تامامەن ئوخشايدىغان ئىككى ئىش؛ پۈتۈنلەي ئوخشاش؛ ئوپئوخشاش؛ قۇيۇپ قويغاندەك.

【双轨制】 shuāngguǐzhì قوش تۈزۈم؛ تەڭ يولغا قويۇلغان ئىككى خىل تۈزۈم.

【双肩挑】 shuāngjiāntiāo ئىككى مۇرىدە تەڭ كۆتۈرمەك؛

ئىككى ۋەزىپىنى قوشۇمچە ئۆتىمەك؛ ئىككى ۋەزىپىنى ئۆز ئۈستىگە ئالماق؛ قوش ۋەزىپە ئۆتىمەك؛ مەمۇرىي ۋە كەسپىي ۋەزىپىنى قوش ئۆتىمەك.

【双刃剑】 shuāngrènjiàn قوش بىسلىق خەنجەر؛ پايدا - زىيان تەڭ مەۋجۇت؛ سەلبىي - ئىجابىي تەرەپ تەڭ مەۋجۇت شەيئى.

【双尾蝎】 shuāngwěixiē قوش قۇيرۇقلۇق چايان؛ ياۋۇز ۋە زەھەرلىك چايان؛ ياۋۇز ئادەم؛ ۋەھشى ئادەم؛ زالىم؛ قەبىھ ئادەم.

【水分多】 shuǐfènduō مۇبالداغۇ قىلماق؛ كۆپتۈرمەك؛ ئاشۇرۇۋەتمەك؛ مۇبالىغىلەشتۈرۈۋەتمەك؛ پۈچەكلىرى جىق؛ ساختا بېرى كۆپ.

【水过地皮湿】 shuǐ guò dìpí shī سۇ ئېقىپ ئۆتكەن يەر ھۆل بولىدۇ؛ يۈزە ئىشلىمەك؛ پۇختا ئىشلىمەسلىك؛ ئەپلەپ - سەپلەپ ئىشلىمەك؛ قولنىڭ ئۇچىدىلا ئىشلەپ قويماق.

【水晶球】 shuǐjīngqiú خرۇس-تال شار(توپ)؛ لوللىق؛ يۇمىلاق تاۋۇز؛ تۈلكىلىك؛ تىل

ياغلىمىچىلىق؛ سىلىق سۆزلۈك.

【水晶塔】 shuǐjīng tā خرووس-
تال مۇنار؛ ئۆزى چىرايلىق كارغا
كەلمەس نەرسە؛ تېشى پال - پال،
ئىچى غال - غال.

【水米不打牙】 shuǐ mǐ bù
dǎ yá “水米没沾牙” غا قاراڭ.

【水米没沾牙】 shuǐ mǐ méi
zhān yá گالدىن بىر تامچە سۈمۈ
ئۆتكىنى يوق؛ ئاغزىغا ھېچ نەرسە
سالمىغان.

【水米无交】 shuǐ mǐ wú-
jiāo ئۆزئارا بېرىش - كېلىش
قىلمىغان؛ باردى - كەلدى
قىلماسلىق؛ خەلقىن ھېچ نەپ
ئالمىغان.

【水泼不进, 针插不进】 shuǐ
pō bù jìn , zhēn chā bù jìn
“针插不进, 水泼不进” غا قاراڭ.

【水蛇腰】 shuǐshéyāo سۈيد-
لىنى بەللىك؛ ئەۋرىشم بەل؛ زىلۋا
بوي؛ نىيىتى بۇزۇق ئايال.

【税耗子】 shuìhàozi باج ئوغ-
رىسى؛ باج - خىراج تۆلەشتىن

قاچقان ئادەم؛ باجدىن قاچماق؛ باج
ئوغرىلاپ كۆنۈپ قالغان ئادەم.

【顺大溜】 shùndàliù
“隨大溜” غا قاراڭ.

【顺风吹火】 shùnfēng chuī
huǒ ئاسان ئىش؛ كۆپ كۈچ
كەتمەيدىغان.

【顺风耳】 shùnfēng'ěr ئۈزۈن
قۇلاق كاناي؛ تېز خەۋەر تاپىدىغان
ئادەم؛ ھەممىدىن خەۋەردار ئادەم.

【顺风转】 shùnfēng zhuàn
شامال قاياقتىن چىقسا شۇ ياققا
ئاغىدىغان؛ يۇمىلاق تاۋۇز؛ شامالغا
قاراپ ئايلىنماق.

【顺竿儿爬】 shùngānrpá
رايىغا قاراپ سۆزلىمەك؛ رايىغا قاراپ
ئىش قىلىپ بەرمەك؛ رايىغا باقماق؛
ماسلاشماق؛ باشقىلارنىڭ كۈچىدىن
پايدىلىنىپ يۇقىرىغا ياماشماق؛
باشقىلارنىڭ ئىرادىسىگە قاراپ ئىش
تۇتماق.

【顺竿子爬】 shùngānzípá
“顺竿儿爬” غا قاراڭ.

【顺口溜】 shùnkǒuliū قوشاق؛

راۋان ئېيتىلغان سۆزلەر.

【顺毛驴】 shùnmáolú تۈكنىڭ يېتىشىغا قارىماق؛ خۇشامەت سۆزىنى ياقىتۇرىدىغان ئادەم؛ خۇشامەتچىنى ياقىتۇرىدىغان ئادەم؛ ئىشنىڭ ئاستىغا تۇرغۇچى؛ مۇلايىم؛ سىپايە؛ ياغلىما سۆزنى ياقىتۇرىدىغان ئادەم.

【顺毛抹】 shùn mǎo mǒ تۈكنىڭ يېتىشىغا قاراپ سىلىماق؛ پەپىلىمەك؛ ياخشى گەپ بىلەن ئۇچۇرماق.

【顺坡溜】 shùnpōliū يانتۇ- لۇق بويلاپ سىيرىلىپ چۈشمەك؛ پاسسىپلاشماق؛ دۆڭدىن سىيرىلىپ چۈشمەك؛ چۈشكۈنلەشمەك؛ چۈشۈپ كەتمەك؛ قالاقلششقا يۈزلەنمەك.

【顺手牵羊】 shùn shǒu qiān yáng غىپىدە سوقۇۋالماق؛ قولغا چىققاننى ئېلىپ ماڭماق؛ ئۇچرىغان نەرسىنى سوقۇۋالماق؛ ئوغرىلاپ كەتمەك.

【顺水人情】 shùnshuǐ-rén qíng ئانچىكىم ئادەمگەرچىلىك؛ ئاددىي ئىلتىپات؛ ئاددىي مەرھەمەت؛ خەقنىڭ داستىخىنىدا مېھمان ئۇزاتماق؛ خەقنىڭ نەرسىسى بىلەن باشقىلارنى خۇش قىلماق.

【顺汤顺水】 shùntāng shùn shuǐ ئوڭايلا؛ ئوڭۇشلۇق؛ ھېچ كۈچ سەرپ قىلمايلا.

【顺嘴一说】 shùnzǔiyīshuō دەپ سالماق؛ ئېغىزغا كېپقالماق؛ مۇنداقلا دەپ قويماق.

【说不过去】 shuō bùguòqù ئەقىلگە سىغمايدىغان؛ توغرا كەلمەيدۇ.

【说不来】 shuō bùlái كېلىد- شەلمەسلىك؛ سۆزلىيەلمەسلىك.

【说不上】 shuō bùshàng بىر نەرسە دېيەلمەسلىك؛ بىر نەرسە دېگىلى بولماسلىق؛ دېگىلى بولماسلىق؛ دېيشكە ئەرزىمەسلىك.

【说曹操，曹操就到】 shuō cáocāo cáocāo jiù dào كىم- نىڭ گېپىنى قىلىپ تۇرسا، شۇ ئۆزى كېلىپ قالماق؛ كىمنىڭ گېپىنى قىلسا، شۇ پەيدا بوپتۇ.

【说车轱辘话】 shuō chēgū-luhua ئەزمىلىك قىلماق؛ تىلد- نى چاپنىماق؛ جاۋۇلداپلا كەتمەك؛ بىر گەپنى تەكرار قىلىۋەرمەك؛ توختىماي كاپشىماق.

【说大话,使小钱】 shuōdà-huà, shǐxiǎoqián لاپ ئۇرماق؛ پىششىقلىق قىلماق؛ توخۇ يۈرەك پوچى؛ ئاغزىدا شەھەر ئېلىپ، قولىدىن ئىش كەلمەسلىك.

【说得过去】 shuō deguòqù بولدىغان؛ يامان ئەمەس؛ ماقۇل؛ قەدر ئەھۋال؛ ماقۇل كۆرمەك.

【说得来】 shuō delái كېلىد- شەلمەك؛ چىقىشماق؛ ئەپلەشمەك؛ سۆزلىمەك؛ سۆز قىلىشنى بىلمەك.

【说得上】 shuō deshàng دې- گىلى بولماق.

【说风就是雨】 shuōfēng jiù shì yǔ ئازراق كۆپتۈرۈپ سۆزلە- مەك؛ ئاشۇرۇۋەتمەك.

【说风凉话】 shuō fēngliáng-huà سوغۇق گەپ قىلماق؛ تا- پا- تەنە قىلماق؛ تەنە گەپ قىلماق.

【说怪话】 shuō guàihuà غىڭ- شىماق؛ غۇدۇڭشىماق؛ غەيۋەت قىلماق؛ نارازىلىق بىلدۈرمەك.

【说话不怕风闪舌头】 shuō-

huà bù pà fēng shǎn shétou كەلسە- كەلمەس گەپ قىلماق؛ تىلى كۆيمەك؛ تىلىڭغا كۆيدۈرگە چىقسۇن؛ ئاغزىغا كەلگەننى جۆيلۈمەك؛ دېگەن گېپىگە مەسئۇل بولماسلىق.

【说聊斋】 shuō liǎozhāi ھېكا- يە ئېيتىشماق؛ قۇرۇق پاراڭ سېلىشماق.

【说漏嘴】 shuō lòuzuǐ دەپ- سالماق؛ ئاغزىدىن چىقىپ كەتمەك.

【说梦话】 shuōmèng huà جۆيلۈمەك؛ خىيال؛ قۇرۇق گەپ قىلماق.

【说屁话】 shuōpì huà ئۇسۇ- رۇق گەپ؛ قۇرۇق گەپ قىلماق.

【说七说八】 shuōqī shuōbā نېمىلا دېگەن بىلەن؛ قانداقلا بولمىسۇن.

【说傻话】 shuō shǎhuà جۆيلۈمەك؛ ئاغزىغا كەلگەننى دەۋەرمەك؛ ئەخمىقانه گەپ قىلماق.

【说山海经】 shuōshānhǎijīng “聊山海经” غا قاراڭ.

【说套话】 shuōtào huà تەكەل - لۈپ سۆز قىلماق؛ رەسمى گەپ قىلماق؛ قېلىپلىشىپ كەتكەن سۆزلەرنى قىلماق.

【说头儿】 shuō tóu ەر تىلغا ئالغۇچىلىكى؛ باھانە - سەۋەب.

【说闲话】 shuō xián huà غەيە - ۋەت قىلماق؛ قۇرۇق گەپ ساتماق؛ پاراڭلاشماق؛ قۇرۇق پاراڭ سالماق.

【说一是一，说二是二】 shuō yī shì yī, shuō èr shì èr بىر دېسە بىر، ئىككى دېسە ئىككى؛ گەپنى ئەگىتمەي قىلماق؛ گېپى گەپ بولماق؛ كەسكىنلىك بىلەن؛ قەتئىي؛ گەپ دېگەن بىر؛ دېگىنىنى قىلماق؛ دېگىنىدە تۇرماق.

【说着东边，认着西边】 shuō zhē dōngbiān, rèn zhe xībiān ئۇنىڭغا گەپ قىلىۋېتىپ، بۇنىڭغا قارىماق؛ غەيرى قىياپەتتە؛ كۆڭلى بىئارام.

【说真方，卖假药】 shuō zhēn fāng, mài jiǎ yào سۆز بىلەن ھەرىكەت بىر بولماسلىق؛ ماختانچاق تىۋىپنىڭ شىپالىق دورىسى يوق؛ تىلى باشقا، دىلى باشقا بولماق؛ ئىچى

- تېشى بىردەك بولماسلىق.

【说走嘴】 shuō zǒu zuǐ "说漏嘴" گە قاراڭ.

【撕破脸】 sī pò liǎn يۈز ئۆرۈ - مەك؛ پەردىشەپنى بۇزۇۋەتمەك؛ ئارىنى بۇزماق؛ يۈز قارىماسلىق؛ يۈز - خاتىر قىلماستىق؛ ئوچۇق - ئاشكارا تىللاشماق؛ ئوچۇق - ئاشكارا جېدەللەشمەك.

【丝绸之路】 sī chóu zhī lù يىد - سېك يولى؛ سودا يولى؛ كارۋان يولى.

【私房话】 sī fáng huà خۇپىد - يانە گەپ؛ ئىچكى سىر.

【私房钱】 sī fáng qián خۇسۇ - سى يىغقان بايلىق؛ ئۆزىلا بىلىدىغان پۇل.

【私窝子】 sī wō zi پاهىشۋاز ئايال؛ جالاپ.

【死读书】 sǐ dú shū كىتابنى ئۆلۈك ئوقۇماق.

【死对头】 sǐ duì tóu كۈشەندە؛ ئەشەددىي رەقىب.

【死胡同】 sǐhútòng خالتا
كوچا؛ تۇيۇق يول.

【死劲儿】 sǐjìnر زور كۈچ
بىلەن؛ پۈتۈن كۈچ بىلەن؛ كۈچەپ.

【死老虎】 sǐlǎohǔ ئۆلۈك
يولۋاس؛ ھەيۋىسى سۇغا چىلاشقان
ئادەم؛ ھالاك بولغان دۈشمەن.

【死马当活马医】 sǐmǎ dāng
huómǎ yī ئۆلگەن جاندىن ئۈمىد
كۈتمەك؛ ئۆلمىگەن جاندا ئۈمىد بار؛
ئۈمىدسىز بولغان تەقدىردىمۇ
ئاخىرغىچە تىرىكشىپ بېقىش
كېرەك.

【死脑筋】 sǐnǎojīn بىغەرەز؛
دۆت؛ جاھىل؛ قاپاقباش.

【死亡线】 sǐwáng xiàn ئۆلۈم
گىردابى.

【死心眼儿】 sǐxīnyǎnr تەر-
سا؛ تەرسالىق قىلماق؛ كاج؛
كاجلىق قىلماق.

【死硬派】 sǐyìngpài جاھىل-
لار؛ جاھىل ئۇنسۇرلار؛ قاتمال
تەرەپدارلار.

【四不像】 sìbùxiàng قانداغاي؛
قاملاشمىغان؛ ھېچ نەرسىگە
ئوخشىمايدىغان؛ غەلىتە.

【四方步儿】 sìfāngbùr سال-
ماق قەدەم؛ تەمكىن قەدەم؛
بىخارامان.

【松口气】 sōngkǒuqì ئۈھ
دەۋالماق؛ يېنىكلەپ قالماق؛ ئارام
ئېلىپ قالماق؛ ئازراق بوشاشتۇرماق؛
جىددىيلىكنى پەسەيتىمەك.

【屎包蛋】 shǐbāodàn پوق
قورساق؛ ئاجىز بەندە؛ توخۇ يۈرەك؛
ئاجىز؛ ئىقتىدارسىز؛ بولۇمسىز؛
كېرەككە كەلمەيدىغان؛ كېرەكسىز.

【送高帽子】 sònggāomàozi
“戴高帽子” غا قاراڭ.

【送货上门】 sònghuò-shàng-
mén مالنى ئۆيىمۇ ئۆيى ئاپىرىپ
ساتماق؛ مالنى ئىشىك ئالدىغا
ئاپىرىپ بەرمەك؛ ئۆزى كېلىپ
قالماق؛ ئۆزلۈكىدىن كەلمەك.

【送秋波】 sòngqiūbō كۆز
تاشلىماق؛ كۆز قىسماق؛ قاش
ئاتماق؛ ناز - كەرەشمە قىلىشماق؛
يوشۇرۇن كۆز قىسماق؛ كۆزلىرى

بىلەن سۆيگۈ ئىزھار قىلماق.

【送人情】 sòng rénqíng
ياخشىچاق بولماق.

【送瘟神】 sòngwēnshén
ۋابا ئىلاھىنى ئۇزاتماق؛ مەرەزدىن قۇتۇلماق؛ ئالۋاستىنى قوغلىۋەتمەك.

【馊主意】 sōuzhǔyi
قاملاش. مەسلىھەت مەسلىھەت؛ ئەخمىقانە مەسلىھەت؛ ئەخمەقلەرچە پىكىر؛ ئاباب مەسلىھەت.

【俗套子】 sùtàozi
كونا رە. سىم - قائىدە؛ كونسىرغان ئەدەب - قائىدىلەر؛ كونا مۇقام؛ كونا ئىز؛ كونا قىلىپ.

【酸溜溜】 suānliūliū
چۈچۈ. مەل؛ ئاچچىق؛ تېلىپ ئاغرىماق؛ سىرقىرماق؛ ئىچى سىيرىلماق؛ كۆڭلى يېرىم بولماق؛ رەسمىيەتچىلىك.

【算后账】 suàn hòuzhàng
قېنى ئاخىرىدا كۆرەيكى؛ ئاخىرىدا ھېساب بەرمەك (ئالماق)؛ ئاخىر ئۆچىنى ئالماق؛ ئاخىر خاتالىقنى تونۇتماق.

【算旧账】 suàn jiùzhàng
كونا ھېساباتنى سۈرۈشتۈرمەك؛ كونا خاماننى سورىماق.

【算老几】 suàn lǎoji
نەچچىدە. لايىقەتسىز؛ نېمە ئىدىك سەن.

【算盘珠子】 suàn pán-zhūzi
چوت ئۇرۇقى؛ چوتتىكى ئۇرۇقتەك خالىغانچە ئويناتماق؛ باشقىلار تەرىپىدىن ئۇياق - بۇياق قىلىنماق؛ بوزەك بولماق.

【算盘子儿】 suàn pánzǐr
“算盘珠子” غا قاراڭ.

【算死账】 suàn sǐzhàng
ئۆلۈك؛ جانسىز؛ قاتماللىق قىلماق.

【算总账】 suàn zǒngzhàng
ئومۇمىي ھېسابات قىلماق؛ ھېساب - كىتابنىڭ ھەممىسىنى بىراقلا قىلماق؛ ساقلانغان مەسلىھەتنى بىراقلا ھەل قىلماق.

【随大流】 suí dàliú
“随大溜” غا قاراڭ.

【随大溜】 suí dàliù
ئەل قاتا. رى؛ خەقكە ئەگەشمەك؛ ئېقىمغا ئەگەشمەك؛ توپقا ئەگەشمەك.

【随风倒】 suífēngdǎo شامال
يۆنلىشىگە ئاغماق؛ شامالغا قاراپ
ئاقماق؛ شامال قاياقتىن چىقسا شۇ
ياققا ئاغماق؛ تۇراقسىز؛
مەسلەكسىز.

【碎嘴子】 suìzuǐzi ۋالاقىتەگە
كۈر؛ ۋىت - ۋىت؛ ۋالاقلىماق؛ تولا
سۆزلەيدىغان؛ گېپى تولا.

【缩脖子】 suō bózi يۈرەك-
سىزلىك قىلماق؛ تۈگۈلىۋالماق؛
شۈمشىيۋالماق؛ داجىماق؛
ئارىسالدى بولماق؛ ئەيمەنمەك؛
جۈرئەتسىزلىك قىلماق.

【缩头乌龟】 suōtóu wūguī
قورقۇنچاق؛ گۈپتۇزا؛ يۈرەكسىز؛
توخۇ يۈرەك.

T

【他乡之鬼】 tāxiāng zhīguǐ

خەقنىڭ يۇرتىدا ئۆلۈپ قالماق.

【踏脚凳】 tà jiǎodèng پەلەم-

سېيى تېشى؛ باسقۇچ تېشى؛ شوتا؛ سۇپا؛ ۋاستە.

【踏破铁鞋】 tà pò tiě xié

بارمىغان يېرى قالماسلىق؛ ھەممە يەردە قاتراپ يۈرمەك.

【踏着锅台上炕】 tà zhe

guōtái shàng kàng قازان بې-
شىغا دەسسەپ كاڭغا چىقماق؛
سۈپۈرگەن يەرگە چىچىپتۇ؛
قانۇنىيەتكە خىلاپ ئىش قىلماق.

【台风儿】 táifēngér سەھنە

ئۇسلۇبى؛ ئارتىسلىق ئىستىلى؛ رول
ئېلىش ئۇسلۇبى.

【台柱子】 táizhùzi غوللۇق

ئارتىس؛ غوللۇق تىرەك؛ مۇستەھكەم
تايانچ؛ تۈۋرۈك.

【抬得高，跌得重】 tái de

gāo, diē de zhòng ئېگىزدىن
يىقىلساڭ قاتتىق چۈشەرسەن.

【抬不起头】 tái bù qǐtóu

بېشىنى كۆتۈرەلمەسلىك؛ خەقلەرگە
قارىيالماسلىق؛ نومۇس قىلماق.

【抬杠子】 tái gàngzi گەپ

تەرگەشمەك؛ تاكالا شماق؛ گەپ
تالاشماق.

【抬轿子】 táijiàozi جو كۆ-

تۈرمەك؛ تەختىراۋان كۆتۈرمەك؛
باشقىلارنىڭ كەتمىنى چاپماق؛
گۈپپاڭچىلىق قىلماق؛ باشقىلار
ئۈچۈن كەتمەن چاپماق؛ خۇشامەت
قىلماق؛ تەخسكەشلىك قىلماق.

【抬楼儿】 táilóur

“戴高帽” غا قاراڭ.

【太平洋警察】 tàipíngyáng

jǐngchá تېنچ ئوكيان ساقچىسى؛
ھەممە ئىشنى باشقۇرۇپ باققۇسى

كېلىدىغان؛ ھەممە ئىشقا
ئارىلىشىۋالدىغان.

【太上皇】 tàishànguáng
شاھنشاھ؛ خاقان؛ تەخت ھامىسى؛
خاننىڭ ئاتىسى؛ پادشاھنىڭ
ئاتىسى؛ پەردە ئارقىسىدا تۇرۇپ
ئەمەلىي ھوقۇق تۇتقۇچى ھۆكۈمران.

【太岁头上动土】 tàisuì tóu
shàng dòng tǔ مازارغا چالما
ئاتماق؛ ئەرباب بىلەن ئويناشماق؛
ئۆزىدىن كۈچلۈكلەرگە چېقىلماق؛
زوراۋانلارغا چېقىلىپ سالماق؛
چاشقاننىڭ ئۆلگىسى كەلسە،
مۈشۈكنىڭ قۇيرۇقىغا ئېسىلىپتۇ.

【太子党】 tàizidǎng بەگزادە
لەر؛ ئەمەلدارلار پەرزەنتلىرى.

【泰山北斗】 tàishān běidǒu
مۇتەپەككۈر؛ ئۇلۇغ ئەرباب؛ ئۇستاز؛
ئۇلۇغ ئالىم؛ ئاتاقلىق ئەرباب؛
ھۆرمەتكە سازاۋەر ئادەم.

【泰山压鸡卵】 tàishān yā
jīluǎn تەيشەن تېغى تۇخۇم باس-
قاندىك؛ تۇخۇمنى تاشقا ئۇرغىلى
بولماس؛ مۇتلەق ئۈستۈنلۈكتە
تۇرماق.

【贪多嚼不烂】 tān duō

ئاز يېگەن تەنگە jiáo bù làn
سىڭەر، كۆپ يېگەن يەرگە (سىڭەر)؛
ئاج كۆزلۈك قىلغان چاپنىيالماس.

【贪内助】 tān nèizhù ئاچ
كۆز خوتۇن.

【贪便宜】 tānpiányi پايدا قوغ-
لاشماق؛ پايدا تېپىشقا ئۇرۇنماق؛
ئىشنىڭ ئاسنىغا يۈگۈرمەك؛ ئاسان
نەتىجە قازىنىشقا ئىنتىلمەك.

【摊子铺得过大】 tānzi pūde
غۇلاچنى بەك كەڭ ئاچماق؛
كۆلەمنى بەك كېڭەيتىۋەتمەك.

【摊子越铺越大】 tānzi yuèpū
كۆلەم بارغانسېرى كېڭىيىپ
كەتمەك؛ سودىسى بارغانسېرى
چوڭىيىپ كەتمەك.

【弹不到一根弦上】 tán bù
dào yī gēn xián shàng ئېپى
كېلىشمەسلىك؛ بىرەر پەدىگە
چالالماسلىق؛ مەسلەكداش
بولالماسلىق؛ پىكىرى بىردەك
بولماسلىق؛ بىر ياقىدىن باش
چىقىرالماسلىق.

【弹钢琴】 tángāngqín رويال
چالماق؛ ماسلىشىپ ئىشلىمەك؛

كېلىشىپ ئۆتمەك.

【弹老调】 tánlǎodiào كونا مۇقامنى تەكرارلىماق؛ كونا سەنەمگە دەسسەمەك؛ كونا گەپ؛ يەنە دېسە يەنە شۇ؛ كونا گەپنى دەۋەرمەك.

【探风声】 tàn fēngshēng خۇپىيانە ئەھۋال ئىگىلىمەك؛ تىڭنىڭلىماق؛ ئەھۋال ئوقۇشماق.

【探口风】 tàn kǒufēng سۆز-نىڭ ئورانىغا قاراپ باقماق؛ تىڭنىڭلاپ بىلىۋالماق؛ چېكىپ باقماق؛ گەپ ئالماق؛ تىڭنىڭلاپ تېگى - تەكتىگە يەتمەك؛ ئېنىقلىۋالماق؛ گەپ - سۆزىگە دىققەت قىلماق.

【探口气】 tàn kǒuqi سىناپ باقماق؛ چېكىپ باقماق؛ گەپ ئالماق.

【糖衣炮弹】 tángyī-pàodàn شېكەر يالىتىلغان زەمبىرەك ئوقى؛ شېكەر يالىتىلغان زەمبىرەك؛ شېكەر يالىتىلغان بومبا.

【掏心窝子】 tāoxīnwōzi ئىچى - قارىنى تۆكمەك؛ باغرىنى يارماق؛ قورساقتىكى گەپنى قىلماق؛ ئىچىدىكىنى تۆكمەك؛ كۆڭلىدىكى

گەپنى قىلماق؛ ئىچىدە بارىنىڭ ھەممىسىنى دېمەك.

【掏腰包】 tāoyāobāo پۇل چىقارماق؛ ئۆز يانچۇقىدىن پۇل چىقارماق؛ يانچۇقچىلىق قىلماق؛ يانچۇقىنى كولىماق.

【桃花运】 táohuāyùn تەلەپ ئوڭدىن كەلمەك؛ ئامەت كەلمەك؛ سەتەڭگە يولۇقماق؛ چىرايلىق قىز بىلەن تونۇشۇپ قالماق.

【桃李满天下】 táoli mǎn tiānxià شاگىرتلىرى جاھانغا تار-قالغان؛ ھەممە يەردە يېتىشتۈرگەن كۆچمەنلىرى بار؛ ھەممە يەردە شاگىرتلىرى بار.

【桃色新闻】 táosè xīnwén ئاشىق - مەشۇق تەرىزىدىكى يېڭى خەۋەر.

【讨交情】 tǎojiāoqing دوست تۇتماق؛ ئاغىنىدارچىلىق قىلماق.

【讨便宜】 tǎo piányi پايدا تاپماق؛ مەنپەئەت قوغلاشماق؛ مەنپەئەت كۆرمەك.

【讨人嫌】 tǎo rén xián

【提草鞋】 tí cǎoxiē باشقىدە
لارغا ئەگىشىپ مەدىكارلىق قىلماق؛
خەققە ئەگىشىپ ئەسكى ئىش
قىلماق.

【剃光头】 tìguāngtóu چاچنى
چۈشۈرۈۋەتمەك؛ تاقىر قىلىپ
چۈشۈرۈلگەن باش؛ نۆل نومۇر
ئالماق؛ بىر نومۇرمۇ ئالالماسلىق.

【替死鬼】 tìsǐguǐ قۇربانلىق؛
باشقا كىشىنىڭ بالاسىغا قالغان
ئادەم؛ بالاغا قالغۇچى؛ شور پېشانە.

【替罪羊】 tìzuìyáng قۇربان
لىق؛ قۇربانلىق قوي؛ بالاغا
قالغۇچى؛ باشقىلارنىڭ قۇربانى؛
باشقىلارنىڭ كاساپىتىگە كەتكۈچى.

【天不怕，地不怕】 tiān bù
pà, dì bù pà ئاسماندىنمۇ
قورقماسلىق، يەردىنمۇ قورقماسلىق؛
قورقماس؛ ھېچنەمىدىن
قورقماسلىق؛ خۇدادىن قورقمىغان
بەندىدىن قورقمايدۇ؛ داۋ يۈرەك؛
قورقۇشنى بىلمەسلىك.

【天不转地转】 tiān bùzhuǎn
dì zhuǎn
“山不转路转” گە قاراڭ.

【天鹅肉】 tiān é ròu غازنىڭ
شورپىسى؛ ساھىبجامال؛ نازىنن؛
گۈزەل قىز؛ ئامەت؛ شېرىن خىيال؛
ياخشى ئىش.

【天府之国】 tiānfǔ zhīguó
بەخت بەخش ئېتىلگەن ماكان؛
دۇنيانىڭ جەننىتى؛ سىچۈەن
ئۆلكىسى.

【天高皇帝远】 tiān gāo
huángdì yuǎn
“山高皇帝远” گە قاراڭ.

【天机不可泄露】 tiānjī bù
kě xièlòu ئاشكارىلاشقا بولمايدىغان
مەخپىيەت؛ ئېيتىشقا بولمايدىغان
دەھشەتلىك سىر؛ ئىنتايىن مۇھىم
مەخپىيەتلىك.

【天上掉馅饼】 tiānshàng
diào xiànbǐng ئاسماندىن گۆش
نان چۈشمەك؛ خام خىيال؛ ئەمەلگە
ئاشمايدىغان ئىش؛ ئەمەلگە
ئاشمايدىغان قۇرۇق ئوي.

【天上飞】 tiānshàngfēi ھاۋا
قاتتىشى؛ ئاسماندا ھەرىكەتلەنمەك؛
ھاۋا قاتتىشى قورالى (سايمنى).

【天上有，地下无】 tiānshàng

yǒu, dìxià wú ئاسماندا بار،
يەردە يوق؛ تىرناقتا توختىغۇدەك؛
كەمدىن كەم ئۇچرايدىغان.

【天晓得】 tiān xiǎode خۇدا
ئۆزى بىلىدۇ؛ كىم بىلسۇن.

【天有不测风云】 tiānyǒu bù
cèfēngyún كۈتۈلمىگەن ئىش بو-
لۇپ تۇرىدۇ.

【天睁眼】 tiān zhēngyǎn
خۇدا ئوڭ كۆزىدە قارايتۇ؛ تەلىيى
كەلمەك؛ خۇدايىم بېشىمىزنى
سىلاپتۇ.

【天之骄子】 tiānzhī jiāozǐ
خۇدانىڭ ئەركىسى؛ ئەركىتاي.

【天字第一号】 tiānzì dì-yī
hào شەيئەلەرنىڭ بىرىنچىسى؛
ياخشىلارنىڭ ياخشىسى؛ ئەڭ ئالىي؛
بىرىنچىلەرنىڭ بىرىنچىسى؛ ئەڭ
يۇقىرى؛ ئەڭ چوڭ؛ ئەڭ مۇھىم؛
جاھاندا بىر.

【填窟窿】 tián kūlong تۆشۈك
يامىماق؛ زىياننىڭ ئورنىنى
تولدۇرماق؛ تۆشۈكنى تولدۇرماق.

【填舌根】 tiánshé gēn كۈلكە

دەستىكى بولۇپ قالماق؛ خەقنىڭ
كۈلكىسىگە قالماق؛ مازاق قىلىش
ئويىپكىتى بولۇپ قالماق.

【填鸭式】 tiányāshì ئۆردەك
بوردىغاندەك؛ ئۆردەك بورداش
ئۇسۇلى؛ زورمۇ - زور.

【舔屁股】 tiǎnpìgu
“溜沟子” غا قاراڭ.

【舔碗边】 tiǎnwǎnbiān يۈندى-
خورلۇق قىلماق؛ خەقنىڭ جۇۋىسىدا
تەرلىمەك؛ يالاقچىلىق قىلماق؛
كىشىنىڭ كەتمىنى چاپماق.

【挑鼻子挑眼】 tiāo bízi
tiāo yǎn تىرناق ئاستىدىن كىر
ئىزدىمەك؛ قۇسۇر چىقارماق؛ پۇتاق
ئىزدىمەك؛ قىتىغۇرلۇق قىلماق؛
چاتاق تاپماق.

【挑刺儿】 tiāo cì قۇسۇر
ئىزدىمەك؛ تىرناق ئاستىدىن كىر
ئىزدىمەك؛ قىتىغۇرلۇق قىلماق؛
قۇسۇر چىقارماق.

【挑刺啞骨头】 tiāo cì zā
gǔtou تىرناق ئاستىدىن كىر ئىز-
دىمەك؛ تۇخۇمدىن تۈك ئۈندۈرمەك؛
يوق يەردىن پۇتاق چىقارماق.

【挑担子】 tiāodànzi ئەپكەش كۆتۈرمەك؛ مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالماق؛ ئۈستىگە ئالماق؛ زىممىسىگە ئالماق.

【挑毛病】 tiāo máobìng قۇسۇر ئىزدىمەك؛ پۇتاق چىقارماق؛ تىرناق ئاستىدىن كىر ئىزدىمەك؛ چاتاق چىقارماق.

【挑重担】 tiāozhòngdàn ئېغىر ۋەزىپىنى ئۈستىگە ئالماق؛ ئېغىر يۈكنى ئۈستىگە ئالماق؛ تۈۋرۈكلۈك رول ئوينىماق؛ يۈكنىڭ ئېغىرىنى كۆتۈرمەك؛ ئېغىر جاۋابكارلىقنى ئۈستىگە ئالماق.

【挑字眼儿】 tiāozì yǎnr گەپ - سۆزىدىن پۇتاق چىقارماق؛ گەپ - سۆزىدىن قۇسۇر تاپماق؛ سۆزىدىن (گەپىدىن) قۇسۇر چىقارماق.

【调口味】 tiáokǒuwèi تەمىنى تەڭشىمەك؛ تۈرمۈشنى تەڭشىمەك؛ روھىي ھالەتنى تەڭشىمەك؛ ھەۋىسىنى تەڭشىمەك.

【调眼色】 tiáoyǎnsè "挤眼色" غا قاراڭ.

【挑大梁】 tiāodàliáng مۇھىم

ۋەزىپىنى ئۆز ئۈستىگە ئالماق؛ يۈكنىڭ ئېغىرىنى كۆتۈرمەك؛ ئېغىر ۋەزىپىنى تاپشۇرۇۋالماق؛ تايانچلىق رول ئوينىماق.

【挑大旗】 tiāodàqí بايراق كۆتۈرۈپ چىقماق؛ بايراقنى كۆتۈرۈپ قوزغالماق؛ چاقىرىق قىلماق.

【挑战书】 tiǎozhànshū چا-قىرىقنامە؛ جەڭ ئېلان قىلىش خىتابنامىسى؛ بەسلىشىشنى ئېلان قىلماق.

【跳不出如来佛的掌心】 tiào bù chū rúláifó de zhǎngxīn "跑不出如来佛的掌心" غا قاراڭ.

【跳到黄河洗不清】 tiàodào huánghé xǐ bù qīng ئۆزىنى ئاقلاش ئەسلا مۇمكىن ئەمەس؛ تۆھمەتتىن (بوھتاندىن) قۇتۇلۇش مۇمكىن ئەمەس؛ داغ ئۆلگۈچە پېشانىسىدىن كەتمەس.

【跳火海】 tiào huǒhǎi ئوت دېڭىزىغا چۈشمەك؛ خەتەرلىك يەرگە بارماق؛ قىيىن ئەھۋالدا قالماق.

【跳火坑】 tiào huǒkēng ئازاب - ئوقۇبەتتە قالماق؛ دوزاخ

ئازابغا ئۇچرىماق؛ ھالاكەت ئىچىگە چۈشۈپ قالماق.

【跳梁小丑】 tiàoliáng xiǎo chǒu قىلىقسىز ھارامزادە؛ چۈپرەن-دە؛ كەپسىز؛ مۇغەمبەر.

【跳龙门】 tiàolóngmén مەرتە-ۋە ئۆزگەرمەك؛ مەرتىۋىلىك بولماق؛ مەنسىپ دەرىجىسى يۇقىرى كۆتۈرۈلمەك؛ مەنسىپىدە ئۆزگىرىش بولماق؛ سالاھىيىتى ئۆزگەرمەك.

【跳楼价】 tiào lóujià ناھايىد-تى توۋەن باھالىق؛ باھاسى بەكمۇ توۋەن.

【跳起来】 tiào qǐlái ناھايەت؛ كۆپ دېگەندە؛ خۇشال بولۇپ كەتمەك؛ گۈل قەقەلىرى ئېچىلىپ كەتمەك.

【跳墙头】 tiào qiángtóu پەس-كەشلىك قىلماق؛ پاهىشىۋازلىق قىلماق.

【跳蚤市场】 tiào zào shìchǎng پىست بازىرى؛ ئەرگىن بازار؛ كونا ماللار بازىرى.

【跳枝儿】 tiào zhīr شاخسىن

شاخقا قونماق؛ ئۈجمە كۆڭۈللۈك قىلماق؛ ئالا كۆڭۈللۈك قىلماق.

【贴标签】 tiēbiāoqiān ماركا چاپلىماق؛ يارلىق چاپلىماق؛ بەلگە چاپلىماق؛ ئۆزى خالىغانچە خاراكتېرىنى بېكىتمەك.

【贴膏药】 tiēgāoyào مەلھەم دورا چاپلىماق؛ ئاساسسىز بەتنام چاپلىماق؛ بىرەر ئىشنى تاڭماق؛ تۆھمەت چاپلىماق.

【贴狗皮膏药】 tiē gǒupí gāoyào مەلھەم چاپلىماق؛ ھەدەپ چاپلىشىۋالماق؛ ئېسىلىۋېلىپ قويۇپ بەرمەسلىك؛ ساقالغا ئېسىلىۋالماق؛ ساختىپەزلىك؛ ئالدامچىلىق.

【贴心人】 tiē xīnrén يېقىن ئادەم؛ سىرداش؛ غەمگۈزارى؛ جان دوست؛ سىرداش دوست.

【铁板钉钉】 tiěbǎn dìngding بېكىتىلىپ بولغان ئىش؛ قارار قىلىنىپ بولغان ئىش؛ ئۆزگەرتكىلى بولمايدىغان قارار.

【铁窗味】 tiě chuāngwèi تۈرمە ئازابى؛ قاماقخانا ئازابى.

【铁板一块】 tiěbǎn-yīkuài

ئۇيۇل تاشتەك؛ ئۇيۇل تاشتەك
بولماق؛ پۈتۈن؛ ئۇيۇل تاشتەك
پۈتۈن؛ يىمىرىلمەس؛ مۇستەھكەم؛
بۇزۇلماس.

【铁饭碗】 tiěfǎnwǎn تۆمۈر
تاۋاق؛ بەخشەندە تاۋاق؛ چېقىلماس
تاۋاق؛ مۇقىم خىزمەت ئورنى.

【铁杆粉丝】 tiěgǎnfénsī قاتە
تىق چوقۇنغۇچى؛ جاھىل ھەۋەسكار؛
قىزغىن مەستانە.

【铁杆庄稼】 tiěgǎn-zhuāngjia
قۇرغاقچىلىق ۋە ھۆلچىلىك
ۋاقىتلىرىدىمۇ ھوسۇلغا كاپالەت
بەرمەك؛ تاقىلىپ قالمايدىغان
كارخانا؛ ۋەيران بولمايدىغان كارخانا.

【铁哥们儿】 tiěgēmenr يېقىن
دوست؛ قەدىناس ئاغىنە.

【铁公鸡】 tiěgōngjī تۆمۈر خۇ-
راز؛ پىخسىق؛ بېخىل؛ بەك
پىخسىق؛ كىشىگە بىر تال مويىنى
يۈلدۈرمايدىغان پىششىق؛ خەسس؛
پىتنىڭ ئۈچىيىگە ھېسىپ قۇيىدىغان
پىخسىق؛ ئىسسىنى بۇلۇت
كۆرمەيدىغان؛ يۈندىسىنى ئىت
كۆرمەيدىغان.

【铁观音】 tiě guān yīn مۇز

چىراي؛ يۈز - خاتىرە قىلمايدىغان؛
ئۆزى سوغۇقنىڭ قىلىقمۇ سوغۇق.

【铁汉子】 tiěhànzi ئەزىمەت؛
باتۇر ئادەم؛ جىگەرلىك يىگىت؛
تۆمۈردەك ئادەم.

【铁脊梁】 tiějǐliang تۆمۈر
دۈمبە؛ پولات تۈۋرۈك؛ جىگەرلىك؛
سۇباتلىق؛ ئېگىلمەس - سۇنماس؛
چىڭ.

【铁肩膀】 tiějiānbǎng تۆمۈر
مۆرە؛ تۆمۈردەك ئادەم؛ ئەزىمەت؛
مەسئۇلىيەتچان.

【铁将军】 tiějiāngjūn تۆمۈر
سەركەردە؛ تۆمۈر قۇلۇپ؛ قۇلۇپ.

【铁将军把门】 tiějiāngjūn
bǎmén تۆمۈر سەركەردە ئىشىك
باقماق؛ قۇلۇپ سېلىقلىق؛ تاقالغان
ئىشىك؛ قۇلۇپلۇق؛ ئىشىككە قۇلۇپ
سالماق.

【铁交椅】 tiějiāoyǐ ئۆزگەر-
مەس رەھبەرلىك ۋەزىپىسى؛ تۆمۈر
ئورۇندۇق؛ ئۆزگەرمەس ئورۇن؛
مۇستەھكەم ئورۇن.

【铁脚板】 tiějiǎobǎn تۆمۈر

تاپان؛ مېڭىپ ھارمايدىغان ئادەم.

【铁姐们】 tiě jiěmen يېقىن قىز دوستلار؛ قەدىناس قىز دوستلار؛ قەدىناس ئاچا - سىڭىللار.

【铁榔头】 tiě lángtóu تۆمۈر بولقا؛ بازغان؛ زەربىدار؛ كۈچلۈك.

【铁老大】 tiě lǎodà ئۆزىنى چوڭ دەپ تەمەننا قويماق؛ ئاكاڭ قارىغاي؛ مۇلازىمىتى ئوسال تۆمۈر يول تارمىقى.

【铁了心】 tiělexīn قەتئىي نىيەتكە كەلمەك؛ كۆزىنى يۇمۇپلا؛ قەتئىي بەل باغلىماق؛ قەتئىي ئىرادىگە كەلمەك.

【铁路警察】 tiělù jǐngchá تۆمۈر يول ساقچىسى؛ مەلۇم دائىرىگە مەسئۇل ساقچى؛ ئايرىم ۋەزىپىلىك ساقچى؛ مەلۇم خىزمەتكە مەسئۇل بولغۇچى.

【铁面皮】 tiě miànpí سوغۇق چىراي؛ سوغۇق تەلەت؛ مۇز چىراي؛ تەمكىن؛ قاپقىدىن قارىيغىپ تۇرىدىغان.

【铁拳头】 tiěquántou پولات مۇشت؛ تۆمۈر مۇشت؛ تۆمۈر

مۇشتۇم؛ قاتتىق قول؛ مۇشتۇمى قاتتىق؛ كۈچلۈك زەربە.

【铁扫帚】 tiě sàozhǒu تۆمۈر سۈپۈرگە؛ قاتتىق تەدبىر؛ قەتئىي چارە؛ شۇم خوتۇن؛ شور پېشانە؛ جىن - ئالۋاستى.

【铁石心肠】 tiěshí-xīncháng تاش يۈرەك؛ باغرى تاش؛ باغرى قاتتىق؛ رەھىمسىز؛ باغرى تاش ئادەم.

【铁手腕】 tiěshǒuwàn ئاچا - يىپ نەپەرەڭۋازلىق؛ قاتتىق قوللۇق؛ زورلۇق ۋاستىسى؛ قاتتىق چارە؛ كۈچلۈك تەدبىر؛ كۈچلۈك ھۆكۈمرانلىق.

【铁树开花】 tiě shù kāi huā قۇم چېچەكلىگەندە؛ تۆگىنىڭ قۇيرۇقى يەرگە تەگكەندە؛ پاختەك ئوڭدا ئۇچقاندا؛ توخۇ سۈتى تېپىلغاندا؛ مۇمكىن بولمايدىغان ئىش؛ ئەنقا تۇخۇمى تېپىلغاندا.

【铁算盘】 tiěsuànpán تۆمۈر چوت؛ ھېساباتقا ماھىر ئادەم؛ ھېساباتقا پىششىق.

【铁桶江山】 tiětǒng-jiāng-shān مۇستەھكەم ھاكىمىيەت؛

ھاكىمىيەت پولاتتىن مۇستەھكەم.

【铁头猴子】 tiětóu hóuzi
شوخ بالا؛ چاپتىكەش؛ مازارغا چالما
ئاتىدىغان؛ ئاسمانغا پىچاق ئاتىدىغان.

【铁腕儿】 tiě wànr
“铁手腕” گە قاراڭ.

【铁靴政策】 tiě xuē zhèng
cè قاتتىق قوللۇق سىياسىتى؛
زوراۋانلىق سىياسىتى؛ زورلۇق
سىياسىتى.

【铁血政策】 tiě xuè zhèng
cè قانخورلۇق سىياسىتى؛ قالايم-
مىقان ھەربىي كۈچ ئىشلىتىش
سىياسىتى.

【铁椅子】 tiě yǐzi تۆمۈر ئو-
رۇندۇق؛ مۇقىم ئورۇن؛ مۇستەھكەم
ئورۇن.

【听到风声】 tīngdào fēng
shēng ئۇچۇر ئاڭلىماق؛ خەۋەر
ئاڭلىماق؛ شەپە ئاڭلىماق.

【听风就是雨】 tīng fēng
jiù shì yǔ باشقىلارنىڭ دۈمبى-
قىنى چالماق؛ باشقىلارنىڭ كانىيى
بولۇپ بەرمەك.

【听墙根】 tīng qiánggēn ئوغ-
ىرىلىقچە تىڭشىماق؛ تام سىرتىدا
تۇرۇپ قۇلاق سالماق.

【听小汇报】 tīngxiǎohuìbào
بىر تەرەپلىمە پىكىرنى ئاڭلىماق؛
يالغان دوكلاتنى ئاڭلىماق.

【挺腰杆】 tǐngyāogǎn قەددى-
نى تىكلىمەك؛ قەددىنى تىك تۇتماق؛
تىك تۇرماق؛ بەلنى ئەگمەسلىك؛
قەددىنى رۇسلىماق.

【通关节】 tōngguānjié ئاغزى-
نى ياغلىماق؛ گېلىنى ياغلىماق.

【同窗好友】 tóng chuāng
háoyǒu بىر مەكتەپتە ئوقۇغان
دوست؛ ساۋاقداش؛ كونا ساۋاقداش.

【同床异梦】 tóng chuáng yì
mèng ھەر كالىدا بىر خىيال؛
ئومۇمىي ئىشتا ھەر خىل مۇددىئالارنى
كۆزلىمەك؛ ئىشى بىر، نىيىتى
باشقا.

【同行是冤家】 tóngháng shì
yuānjia كەسىپداشلار رەقىب بو-
لار؛ ھاكىچى ئۈنچىنى كۆرەلمەس.

【同呼吸，共命运】 tóngxūxī,

gòng mìngyùn ھەمىنەپەس
تەقدىرداش بولماق؛ تەقدىرداش
بولماق.

【同林鸟】 tónglínniǎo بىر
ئورماندىكى قۇشلار؛ باشقا كۈن
چۈشكەندە بىللە بولماق؛ ئېغىر
كۈنلەردە بىللە بولماق.

【同路人】 tónglùrén ھەمراھ؛
سەپەرداش؛ ھەمسەپەر؛ يولداش؛
پىكىرى بىر يەردىن چىقىدىغانلار.

【同志们】 tóngzhìmen يول-
داشلار؛ جىنىسداشلار؛
جىنىسداشۋازلار.

【铜碗豆】 tóngwǎndòu مەس
پۇرچاق؛ جىگەرلىك؛ جەسۈر؛ ئوغۇل
بالا؛ ئۈجمە كۆڭۈل.

【童子军】 tóngzǐjūn بالىلار
قوشۇنى؛ بالا ئەسكەرلەر؛ ئىزچى؛
ئىزچىلار.

【捅窟窿】 tǒngkūlóng چاتاق
چىقارماق؛ ئىش تاپماق؛ ئىش
تېرماق؛ ئىشنى بۇزۇپ قويماق.

【捅娄子】 tǒnglóuzi ماجىرا
پەيدا قىلماق؛ بالا تېرماق؛ چاتاق

چىقارماق؛ ئىش تاپماق؛ ئىشنى
بۇزۇپ قويماق.

【捅马蜂窝】 tǒngmǎfēngwō
ھەرە ئۇۋىسىغا تەگمەك؛ بالاغا
قالماق؛ ھەرە ئۇۋىسىنى
چوقچىلىماق؛ ئىش تېرماق.

【捅破窗户纸】 tǒngpò
chuānghùzhǐ ئوچۇق قىلىپ
ئېيتماق؛ ئاشكارىلىماق؛ سىرنى
ئاچماق.

【捅心窝子】 tǒngxīnwōzi
يۈرىكىگە پىچاق سالماق؛ كۆڭلىگە
تەگمەك؛ كۆڭلىنى ئاغرىتماق؛
كۆڭلىگە ئازار بەرمەك.

【偷的锣儿敲不得】 tōu de
luór qiāo bù dé ئوغرىلىغان
جاڭنى چالغىلى بولماس؛ ئوغرىنىڭ
يۈرىكى پوك - پوك.

【偷鸡摸狗】 tōu jī mōgǒu
ئۇدۇل كەلگەن نەرسىنى ئوغرىلىماق؛
ئۇششاق - چۈششەك ئوغرىلىق
قىلماق؛ يوشۇرۇن زىنا قىلىشماق؛
يوشۇرۇن ئويناش قىلماق.

【偷天计】 tōu tiānjì ئەرشىنى
ئوغرىلاش ھىيلىسى؛ مۇكەممەل

ھىيلە؛ سىرلىق نەيرەك؛ ئىنتايىن مەخپىي ھىيلە - مىكىر.

【偷香窃玉】 tōuxiāng qiè yù يوشۇرۇن زىنا قىلىشماق؛ يوشۇ-رۇن ئاشنا ئوينىماق؛ يوشۇرۇن بۇزۇقچىلىق قىلىشماق.

【偷嘴猫儿】 tōu zuǐ māor ئوغرى مۇشۇك؛ ئاچ كۆز مۇشۇك؛ ئوغرى مۇشۇكنىڭ ئادىتى ئۆزگەرمەس؛ سۈت بىلەن كىرگەن خۇي جان بىلەن چىقار؛ ئۆگەنگەن خۇي ئۆلگىچە قالماس؛ ئوغرى ئايدىڭدىن قورقىدۇ، جىن باخشىدىن؛ ياغ ئالسىمۇ ياغلىق قاپاق، سۇ ئالسىمۇ ياغلىق قاپاق.

【头发胡子一把抓】 tóufa húzi yī bǎ zhuā ھەممىگە تەك ئېسىلماق؛ بەش قولنى ئېغىزغا تەك تىقماق؛ ئىشنى ئىنچىكە قىلماسلىق؛ چاچ بىلەن ساقالنى بىراقلا قاماللىماق.

【头巾气】 tóu jīnqì “书生气” غا قاراڭ.

【头面人物】 tóumiàn rénwù تونۇلغان ئادەم؛ ئاتقى چىققان ئادەم.

【头脑发热】 tóunǎo-fārè كالا قىزىماق؛ قىزىققانلىق قىلماق؛ سالماق بولماسلىق؛ ئېغىر بېسىق بولماسلىق.

【头脑发涨】 tóu nǎo fā zhàng ئۆزىنى چوڭ تۇتماق؛ چوڭلىق قىلماق؛ ئەس - ھۇشى جايىدا بولماسلىق؛ مەنمەنلىك قىلماق؛ ئۆزىنى قالتىس چاغلىماق؛ خورىكى چوڭ.

【头难剃】 tóunántì تاقابىل تۇرماق تەس (قىيىن)؛ تەك كېلەلمەسلىك.

【头皮硬】 tóupíyìng گەدەدە - كەش؛ تاقابىل تۇرماق قىيىن؛ جاھىللىق قىلماق؛ گەدەنكەشلىك قىلماق.

【头三脚难踢】 tóu sān jiǎo ھەرقانداق ئىشنىڭ بېشى تەس؛ نېمىنى بىلمىسەڭ، شۇنىڭدىن قورقسەن.

【头疼脑热】 tóuténg-nǎorè ئاغرىق - سىلاق؛ ئۇششاق كېسەل.

【头头脑脑】 tóutou nǎonǎo مەنسىپدارلار؛ ئەمەلدارلار؛

تونۇلغانلار؛ ئاتقى چىققانلار.

【投错胎】 tóucùotāi ئىس-
سىت، مۇشۇنداق ئۆيدە دۇنياغا
كەلگىنىمگە؛ تۇغۇلغانغا مىڭ
پۇشايمان قىلماق؛ ياخشى ئائىلىدە
تۇغۇلمىغانغا پۇشايمان قىلماق.

【投名状】 tóu míngzhuàng
ئىشەنچىگە ئېرىشىش سوۋغىتى؛
سالاملىق؛ كۆرۈشۈش سوۋغىتى؛
ئالدىغا بېرىش سوۋغىتى،

【投脾味】 tóu píwèi مەجەزى
كېلىشمەك؛ مەجەزى بىر يەردىن
چىقماق؛ ئېقى كېلىشمەك؛
بىلىشمىگىچە تېپىشماق؛ ھەركىم
ئۆز خىلىنى تاپىدۇ؛ ئوي - خىيالى
بىر يەردىن چىقماق؛ خوي - پەيلى
ئوخشاش بولماق.

【秃头秃脑】 tūtóu tūnǎo بې-
شىمۇ يوق، ئايغىمۇ يوق؛ نە بېشى
بولغاي، نە ئايغى.

【土包子】 tǔbāozi سەھراالىق؛
قاراتۈرۈك؛ قارا قورساق؛ تومپاي.

【土方子】 tǔfāngzi يەرلىك
رېتسپ؛ يەرلىك تېۋىپنىڭ دورىسى.

【土皇帝】 tǔhuángdì يەرلىك

زالىم؛ يەرلىك زومىگەر؛ بىر يەرنى
ئىگىلىۋالغان مىلتارست؛ يەرلىك
خاقان؛ ئۆزى بەگ - ئۆزى خان؛
مۇشتۇمزور.

【土老冒儿】 tǔlǎo mào
قوپال؛ لەقۋا؛ قارا قورساق؛
تومپاي؛ قاراتۈرۈك؛ سەھراالىق؛
دۆت؛ كالۋا.

【土政策】 tǔzhèngcè بەگ-
لىك تۈزۈم؛ يەرلىك سىياسەت.

【土专家】 tǔzhuānjiā يەر-
لىك مۇتەخەسسس؛ ئۆزلۈكىدىن
يېتىلگەن مۇتەخەسسس.

【吐苦水】 tǔkǔshuǐ دەرد تۆك-
مەك؛ خاپىلىقتىن زارلانماق؛ دەرد -
ئەلەملىرىنى تۆكمەك؛ ئازاب -
ئوقۇبەتلىرىنى سۆزلىمەك.

【兔崽子】 tùzǎizi ھارمى؛
ھارامزادە؛ يوتقان تېشىدىن بولغان؛
ئىتنىڭ بالىسى.

【兔子不吃窝边草】 tùzi bù
chī wō biān cǎo توشقان ئۇۋد -
سىسى ئەتراپىدىكى ئوت - چۆپنى
يېمەيدۇ؛ سۇ ئىچكەن كۆلگە
تۈكۈرمە؛ تۈزىنى يەپ، تۈزلۈققا
سىيمە.

【兔子尾巴】 tùzi wěiba

توشقاننىڭ قۇيرۇقى؛ يالغانچىنىڭ قۇيرۇقى بىر تۇتام.

【推光头】 tuiguāngtóu

چاچنى تاقىر قىلىپ چۈشۈرمەك؛ پاخشەك بولۇپ كەتمەك؛ پاخشە بولماق؛ نۆل ئالماق؛ بىر نومۇرمۇ ئالالماسلىق.

【推横车】 tuīhéngchē

توساق قويماق؛ توسالغۇ سالماق؛ قارشىلىق كۆرسەتمەك.

【推平头】 tuīpíngtóu

چېچنى قىسقا چۈشۈرمەك؛ تەڭ ئورۇنغا قويماق؛ ھەممىنى تەڭ قىلىۋەتمەك؛ بىراقلا ئاغدۇرماق؛ بىراقلا ئىنكار قىلىۋەتمەك؛ پۈتۈنلەي ئىنكار قىلماق.

【推顺水船儿】 tuī shùnsuǐ

سۇنىڭ ئېقىشىغا قاراپ كېمە ھەيدىمەك؛ ۋەزىيەتكە ماسلاشماق.

【退堂鼓】 tuìtángǔ

يېنىۋالماق؛ باش تارتماق؛ چېكىنمەك.

【吞定心丸】 tūndìngxīnwán

“吃定心丸” گە قاراڭ.

【吞后悔药】 tūnhòuhuǐyào

“吃后悔药” غا قاراڭ.

【托福考试】 tuōfú kǎoshì

TOEFL ئىمتىھانى؛ ئىنگلىز تىلى ئىمتىھانى؛ ئىنگلىزچىدىن ئىمتىھان بەرمەك.

【托人情】 tuōrénqíng

ئارىغا ئادەم قويماق؛ ئەھۋالنى ئوقتۇرۇپ قويۇشنى باشقا كىشىگە تاپشۇرماق.

【拖刀计】 tuōdāojì

قايتۇرما زەربە ھىيلىسى؛ كەينىگە چېكىنىش ھىيلىسى؛ ئۆزىنى ئوڭشۇۋېلىش ھىيلىسى؛ قارشى تەرەپنىڭ ھۇجۇمىنى كېچىكتۈرۈش ھىيلىسى.

【拖地胆】 tuō dìdǎn

قاپ يۈرەك؛ مازارغا چالما ئاتىدىغان؛ ھېچنېمىدىن قورقمايدىغان.

【拖后腿】 tuōhòutuí

ئارقىغا تارتماق؛ كەينىگە سۈرمەك؛ توسالغۇ بولماق؛ پۈتلىكاشاڭ بولماق.

【拖尾巴】 tuō wěiba

ئارقىغا تارتماق؛ كەينىگە سۈرمەك.

【拖下水】 tuōxiàshuǐ

”拉下水“ گە قاراڭ.

قىلماق.

【脱不了身】 tuōbù liǎoshēn
قولى بوشماسلىق؛ بىكار
بولالماسلىق؛ بوشىيالماسلىق؛
چولسى تەگمەسلىك.

【脱层皮】 tuōcéngpí
بىر قات تېرە سويۇلماق؛ بىر قات تېرسى
شىلىنماق؛ تېرە تاشلىماق؛
جانسىزلىنىپ كەتمەك؛ ئۆلەي دەپ
قالماق؛ ئاجىزلىشىپ كەتمەك.

【脱口秀】 tuō kǒuxiù
سۆھبەت نومۇرى.

【脱裤子】 tuō kùzi
ئىشتاننى سېلىۋەتمەك؛ ئۆزىنى تولۇق
ئاشكارىلىماق؛ ئاشكارا ئېتىراپ

【脱裤子放屁】 tuō kùzi fàng
ئىشتاننى سېلىپ ئوسۇرماق؛
ئەگرى قوزۇققا دوناي توقماق؛
بەھۇدە ئىش قىلماق؛ ئۆزىگە ئۆزى
ئاۋارىچىلىك تېپىۋالماق.

【脱裤子割尾巴】 tuō kùzi
gē wěiba
ئىشتاننى سېلىۋېتىپ
قۇيرۇقىنى كەسمەك؛ خاتالىقنى
ئاشكارا ئىقرار قىلىشقا جۈرئەت
قىلماق؛ خاتالىقنى ئوچۇق - ئاشكارا
بويىنغا ئالماق.

【脱衣舞】 tuō yīwǔ
يالىڭاچ بەدەن ئۇسسۇلى؛ كىيىم سېلىش
ئۇسسۇلى؛ سېرىق ئۇسسۇل؛
شەھۋاننى ئۇسسۇل؛ سېرىق دىسكو.

W

- 【挖根子】 wā gēnzi يىلتىزدە ۋاقىتلىق؛
نى تاپماق؛ مەنبەسىنى تاپماق. بىردەملىك.
- 【挖潜力】 wā qiánlì يوشۇرۇن
كۈچلەرنى ئىشقا سالماق؛ ئىشنىڭ
ئېپىنى تاپماق.
- 【挖墙根儿】 wāqiánggēnr
“挖墙脚” غا قاراڭ.
- 【挖墙脚】 wāqiángjiǎo تام-
نىڭ ئۆلىنى كولىماق؛ زىيانكەشلىك
قىلماق؛ ئورا كولىماق.
- 【挖腰包】 wā yāobáo ياندە
چۇق كولىماق؛ پۇل چىقارماق.
- 【挖祖坟】 wāzǔfén ئاتا-
بوۋىسىنىڭ گۆرىنى (قەبرىستانلىق-
نى) كولىماق؛ يولدىن چىققانلىق؛
گۆر كولىماق؛ گۆركارلىق قىلماق.
- 【瓦上霜】 wǎshàngshuāng
كاھىشش ئۈستىدىكى قىرو؛ تېزلا
يوقىلىدىغان؛ ھەش - پەش دېگۈچە
- 【歪打正着】 wāidǎ-zhèng-
zháo ئىشنى تەتۈر قىلىپ قويسە-
سىمۇ ئوڭىدىن كېلىپ چىقماق؛
نەتىجىسى ئوڭىدىن چىقماق؛ تەلىيى
ئوڭىدىن كەلمەك؛ تاسادىپىي تەلىيى
كېلىپ قالماق.
- 【歪道道】 wāidàodao ناتوغرا
چارە؛ ناچار پىكىر؛ قىڭغىر يول.
- 【歪点子】 wāi diǎnzi يامان
ئەقىل؛ ناتوغرا ئۇسۇل؛ ناتوغرا
چارە.
- 【歪批三国】 wāipī-sānguó
«ئۈچ پادىشاھلىق ھەققىدە
قىسسە» گە خالىغانچە ئىزاھ
بەرمەك؛ خالىغانچە ئىزاھ بەرمەك؛
قالايمىقان تەبىر بەرمەك.
- 【歪柱子】 wāi zhùzi ئەگرى
تۈۋرۈك؛ ئۇششۇق؛ مۇشتۇمزور.

【歪嘴和尚】 wāi zuǐ hé shàng
ئاغزى مايماق راهب؛
چالا موللا؛ ئەگرى نوغۇچ.

【外包装】 wàibāozhuāng
سىرتقى ئورام؛ سىرتقى قىياپەت؛
تېشى چىرايلىق؛ تېشى پال - پال،
ئىچى غال - غال.

【外面儿光】 wàimiànr guāng
پەقەت سىرتىلا پارقىراپ تۇرماق؛
پەقەت تېشىلا چىرايلىق؛ تېشى پال -
پال، ئىچى غال - غال.

【弯弯绕】 wānwānrào ھىيە -
لىسى كۆپ؛ خىلمۇخىل ھىيە -
مىكىر؛ ئەگىتمەك؛ گەپنى
ئەگىتمەك.

【剜到篮里就是菜】 wāndào
lán li jiù shìcài
“拾到篮里就是菜” گە قاراڭ.

【剜心头肉】 wānxīntóuròu
يۈرەك گۆشىنى ئويۇپ ئالماق؛ ئىچى
ئاغرىماق؛ ئىچى كۆيمەك.

【玩把戏】 wánbǎxì ھۈنەر
ئىشلەتمەك؛ ھىيە - مىكىر
ئىشلەتمەك؛ ئالدامچىلىق ھىيلىسىنى
ئىشلەتمەك؛ نەيرەڭۋازلىق قىلماق؛

كۆز بويامچىلىق قىلماق.

【玩儿火】 wánr huǒ ئوت
بىلەن ئويناشماق؛ ئۆزىگە ئۆزى ئورا
كولىماق؛ ئوتنى كىم تۇتسا، شۇنىڭ
قولى كۆيىدۇ.

【玩儿命】 wánr mìng جېنى
بىلەن ئويناشماق.

【玩儿深沉】 wánr shēnchén
تەمكىن قىياپەتكە كىرىۋالماق؛
باشقىلارغا ئوخشىمايدىغاندەك
بولۇۋېلىش؛ خۇپسەنلىك قىلماق؛
ئۆزىگە قانداقتۇر بىرخىل تۈس
بەرمەك.

【玩儿完】 wánr wán تۈگەش -
مەك؛ مەغلۇپ بولماق؛ ھالاك
بولماق؛ ئۆلمەك.

【玩鬼花样】 wánguǐhuāyàng
“耍花招” غا قاراڭ.

【玩鬼花招】 wánguǐhuāzhāo
“耍花招” غا قاراڭ.

【玩花花肠子】 wán huāhuā
chángzi ھىيلىگەرلىك قىلماق؛
مەككارلىق قىلماق؛ كاززايلىق
قىلماق؛ ھۈنەر ئىشلەتمەك.

【玩花招】 wánhuāzhāo
“耍花招” غا قاراڭ.

【玩猫儿腻】 wánmāoni
ئازغىنە ھىيلە ئىشلەتمەك؛ ھۈنەر
ئىشلەتمەك؛ نەيرەڭۋازلىق قىلماق.

【玩手腕】 wán shǒuwàn
“耍手腕儿” غا قاراڭ.

【玩小聪明】 wánxiǎocōng-
ming “耍小聪明” غا قاراڭ.

【玩嘴巴】 wán zuǐba ئاغز-
ندا شەھەر ئالماق؛ گېپى چىرايلىق،
ئىشى ناچار؛ ئاغزىدا چىرايلىق گەپ
قىلغان بىلەن ئەمەلىيەتتە
قىلماسلىق.

【万宝箱】 wànbǎoxiāng
“百宝箱” غا قاراڭ.

【万变不离其宗】 wàn biàn
bù lí qí zōng ھەرقانچە ئۆزگەر-
سىمۇ، ئەسلى ماھىيىتىنى ساقلاپ
قالماق؛ ھەرقانچە قىلغان بىلەن ئۆز
مۇددىئاسىدىن نېرى كېتەلمەسلىك؛
تۈپ مەقسەت ئۆزگەرمەسلىك؛
ماھىيەتتە ئۆزگەرمەسلىك.

【万花筒】 wànhuātǒng كالپىي-

دوسكوپ؛ رەڭگا - رەڭ؛ ھەر خىل
- ھەر ياڭزا.

【万金油】 wànjīnyóu مېنتول
مېپى؛ ھەممىنى قىلالايدىغان ئەمما
ھېچقانداق ئىشقا ماھىر بولمىغان
ئادەم؛ قۇلاق موللىسى.

【万里长城】 wànlǐ cháng
chéng سەددىچىن سېپىلى؛ چېگرە-
نى قوغدىغۇچى قوراللىق كۈچلەر.

【万能胶】 wànnéngjiāo ئۈند-
ۋېرسال يىلىم؛ يېپىشقاق؛
بۇدۇشقاق.

【万事俱备，但欠东风】 wàn-
shì - jùbèi , dànqiàn - dōngfēng
“万事俱备，只欠东风” غا قاراڭ.

【万事俱备，只欠东风】 wàn-
shì - jùbèi , zhīqiàn - dōngfēng
ھەممە ئىش پۈتۈپ قالدى، شامال
چىقسىلا بولدى؛ ھەممە شارائىتلار
ھازىرلىنىپ، بىرلا ئىشقا قاراشلىق
بولۇپ قالماق؛ ھەممە تەييار،
تۇتۇرۇق كەم؛ يەلكەن تەييار، شامال
كەم.

【万事起头难】 wàn shì qǐ
tóu nán ھەرقانداق ئىشنىڭ باش-

لىنىشى تەس بولىدۇ.

【万事通】 wànshìtōng ھەممە نەرسىنى بىلىدىغان؛ ئۇزۇن قۇلاق؛ مەمەدانا؛ بىلەرمەن؛ ئۆزىنى بىلەرمەن ھېسابلايدىغان؛ ھەممىنى بىلىپ تۇرىدىغان؛ ھەممىدىن خەۋەر تېپىپ تۇرىدىغان.

【万岁爷】 wàn suìyé خان ئالىيلىرى؛ پادىشاھ ئالىيلىرى؛ ھەزرەتلىرى؛ غوجام.

【万元户】 wànyuánhù ئون مىڭ يۈەنلىككە ئون مىڭ يۈەنلىك ئائىلە؛ بايلار؛ بېيىغانلار.

【王八蛋】 wángbādàn گۆي؛ يۇمشاقباش؛ سولامچى.

【王老五】 wáng lǎowú بوي- تاق ئەر؛ قېرى بویتاق.

【王牌军】 wáng páijūn كو- زىر قوشۇن؛ كۈچلۈك قوشۇن.

【往虎口里探头儿】 wǎng hǔkǒu lǐ tàn tóu ەر ئاغزىغا بېشىنى تىقماق؛ خەتەرگە كۆز يۇمماق؛ يا ئۆلۈم، يا كۆرۈم.

【往自己脸上贴金】 wǎng zìjǐ liǎn shàng tiējīn يۈزىگە ھەل بەرمەك؛ ئۆزىنى گۈزەللەشتۈرمەك؛ ماختىماق؛ ئورۇق ئۇيغا يوغان مۇڭگۈز.

【忘年交】 wàngniánjiāo قە- دىردان دوستلار؛ قەدىناس دوستلار.

【望远镜】 wàngyuǎnjìng دۈربۈن؛ نەزەر دائىرىسى كەڭ؛ يىراقنى كۆرەر.

【伪君子】 wěijūnzǐ ساختىپەز؛ ئىككى يۈزلىمە؛ مۇناپىق.

【卫道士】 wèidàoshì ھىمايە قىلغۇچى؛ قوغدىغۇچى.

【胃口大】 wèikǒudà نەپسى يامان؛ ئىشتىھاسى يامان؛ سىغىمچانلىقى چوڭ؛ ئاچ كۆز.

【温饱问题】 wēnbǎo wèntí كىيىم - كېچەك پۈتۈن بولۇش مەسىلىسى؛ قورساق توق بولۇش مەسىلىسى؛ توق تۇرمۇش كەچۈرۈش مەسىلىسى.

【温酒屋】 wēn jiǔwū Win 59 : Win 59 تىپىدىكى

كومپيۇتېر.

【温柔乡】 wēn róuxiāng
“安乐窝” غا قاراڭ.

【文笔差】 wénbíchā ئۇسلۇبى
ناچار؛ قەلىمى كۈچلۈك بولماسلىق.

【文不文，武不武】 wén bù
wén, wǔ bù wǔ قەھرىمۇ
يوق، زەھىرىمۇ يوق؛ يارامسىز؛
قەلەمدىمۇ، ئەلەمدىمۇ يوق.

【文化快餐】 wénhuà kuàicān
مەدەنىيەت تېز تائامى؛ قىسقا
ئەسەرلەر؛ ئاممىباب ئەسەرلەر؛
چاققان مەدەنىيەت مەھسۇلاتى.

【文字狱】 wénzìyù يېزىق ئا-
سارىتى؛ ئەسەردىن پۇتاق چىقىرىپ
جىنايەت يۈكلەمەك.

【稳住舵】 wēnzhùduò رولنى
مەھكەم تۇتماق؛ يۆنىلىشنى
باشقۇرماق؛ نىشاندىن ئازماسلىق.

【稳住架】 wēnzhùjià چىڭ
دەسسەپ تۇرماق؛ چىڭ پۈت تىرەپ
تۇرماق؛ چىڭ تۇرماق؛ ئۆپكەسنى
بېسىۋالماق؛ ئۆزىنى تۇتۇۋالماق؛
ئالاقزادە بولماسلىق؛ سېپىنى چىڭ

تۇتماق؛ ئالدىراپ - تېنەپ
قالماسلىق؛ سەۋر - تاقەت قىلماق.

【稳住舵】 wēnzhùtuó
“稳住舵” غا قاراڭ.

【稳住阵脚】 wēnzhù zhènjiǎo
“稳住架” غا قاراڭ.

【稳坐钓鱼台】 wěn zuò
diàoyútái ھېچ نەرسىگە پىسەنت
قىلماسلىق؛ ھەرقانداق خەۋپ -
خەتەردىن قورقماي بىمالال
يۈرۈۋەرمەك؛ ھەرقانداق ئەھۋالدىمۇ
ئۆز ئىشىنى قىلىۋەرمەك؛ ئۆز
پوزىتسىيىسىنى چىڭ ساقلىماق.

【窝里斗】 wōlidòu ئۆز ئىچىدە
دىن جاڭجال چىقماق؛ ئىچىدىن
توقۇنۇش پەيدا بولماق؛ ئۆز ئادىمى
بىلەن ئۈرۈشماق؛ ئىچكى نىزا؛ ئۆز
ئىچىدە سوقۇشماق؛ ئۆز ئادەملىرى
ئارا زىددىيەتلەشمەك.

【窝里反】 wōlifǎn
“窝里斗” غا قاراڭ.

【窝里横】 wōlihèng ئۆز ئۆيىدە
دە نوچىلىق قىلماق؛ ئۆز ئۆيىدە
ئۆكتەملىك قىلماق؛ ئۆز ئىچىدە
مۇشتۇمزورلۇق قىلماق.

【窝里炮】 wōlìpào ئۆز ئىچىدە سوقۇشماق؛ ئۆزئارا ھۇجۇم قىلىشماق.

【窝囊废】 wōnāngfè يارىماس؛ پوق قورساق؛ لاتا كوس - كوس؛ لەقۇا.

【窝囊货】 wōnānghuò “窝囊废” گە قاراڭ.

【窝囊气】 wōnāngqì خاپىدە؛ لىق؛ خاپىلىقتىن قورساق كۆپمەك؛ قورساق كۆپۈكى؛ دەرد - ئەلەم؛ ئىچىگە دەرد - ئەلەم توشماق؛ قورساق كۆپۈكى تارتماق.

【握印把子】 wòyìn bǎzi “掌印把子” غا قاراڭ.

【乌龟壳】 wūguīké تاشپاقا قېپى؛ دۈشمەن قورغىنى؛ دۈشمەن پوتىيى؛ دۈشمەن تانكىسى.

【乌龙球】 wūlóngqiú خاتا تېدەپىلگەن توپ؛ ئۆز ۋارىتاسىغا كىرىپ كەتكەن توپ؛ خاتا توپ؛ كاساپەت توپ.

【乌纱帽】 wūshāmào ئەمەل قالىپى؛ مەنسەپ قالىپى؛ ئەمەل؛

ئەمەل تاجى؛ ئەمەلدارلىق.

【乌托邦】 wū tuō bāng ئۇتوپىيە؛ خىيالىي جاي؛ ئەمەلگە ئاشماس ئارزۇ؛ خام خىيال؛ ئەمەلگە ئاشمايدىغان پىلان.

【乌鸦闪蛋】 wūyā shǎndàn قۇرۇق قالماق؛ ھېچنېمىگە ئېرىشەلمەسلىك؛ بېھۋەدە تىرىشماق.

【乌鸦嘴】 wūyāzuǐ كۆپ سۆزلىمەك؛ قاغا تۇمشۇقى؛ لوقما سالماق؛ گەپكە قوشۇق سالماق؛ ئاغزىنىڭ ئىزمىسى يوق؛ شۇم ئېغىز.

【乌眼鸡】 wū yǎnjī ھومىيە شىپ قارىماق؛ تىركىشمەك؛ دوقۇرۇشۇپ قالماق؛ دۈشمەنلىشىش.

【污脓头】 wū nóngtóu “窝囊废” گە قاراڭ.

【无底洞】 wúdǐdòng توشماس ئوڭكۇر؛ تېگى يوق ھاڭ؛ تېگى يوق ئوپقان؛ نەپسى يامان؛ قارنى يامان؛ ئاچ كۆز؛ تويماس.

【无价宝】 wújiànbǎo بىباھا گوھەر؛ باھاسىز گوھەر؛ تەڭداشسىز

مازارغا بارماپتۇ.

گۆھەر.

【无事忙】 wú shì máng ئار-
تۇقچە پايپىتەك بولماق؛ بىھۇدە
ئالدىرماق.

【无厘头】 wú lí tóu ھەجۋى؛
ھەييارلىق؛ قىزىقچىلىق؛ ھېچ
ئاساسى يوق؛ كالىسىغا نېمە كەلسە
شۇنى قىلماق؛ مەنسىز؛ گاڭگىراپ
قالماق.

【无头案】 wú tóu' àn باش -
ئايىغى چېگىش دېلو؛ چېگىش ۋەقە؛
يىپ ئۇچى يوق دېلو؛ ئىگە بولىدىغان
ئادەم يوق قىيىن ئىش؛ يىپ ئۇچى
يوق ئىش.

【无立足之地】 wú lì zú zhī
ئۆزىنى قويغۇدەك يېرى يوق؛
پۇت دەسسەپ تۇرغۇدەك يېرىمۇ يوق؛
باش سىغدۇرغۇدەك جايى يوق؛ بىگىز
سانجىغۇدەك يېرى يوق؛ ماكانسىز؛
ئۆي - چاقىسىز.

【无头告示】 wú tóu gào shì
مۇجىمەل ئېلان؛ مەقسىتى نا ئېنىق
مۇراجىئەت.

【无名火】 wú míng huǒ غە-
زەپ؛ ئاچچىق؛ دەرغەزەپلەنمەك؛
جۇدۇنى تۇتماق؛ سەۋەبسىز
ئاچچىقلانماق؛ زەردىسى قاينىماق.

【无字碑】 wú zì bēi
“胸中无点墨” غا قاراڭ.

【无巧不成书】 wú qiǎo bù
chéng shū ناھايىتى جايىدا؛
ماس كەلمەك؛ ئېپى كەلسە سېپى
ئۆزىدىن چىقار؛ ئېلىشىمىغىچە
تېپىشماق؛ قىزىق ئىش.

【五百年前是一家】 wǔ bǎi
nián qián shì yī jiā بەش يۈز
يىل ئىلگىرى بىر ئائىلە بولغاندۇق؛
تېگى - تەكتىمىز بىر جەمەت،
تەقدىرداشلار؛ يىلتىزىمىز بىر،
كۆمۈلمىكىمىز بىر.

【无事不登三宝殿】 wú shì bù
dēng sān bǎo diàn ھاجىتى چۈش-
مىسە بارماسلىق؛ ئىش بولمىسا
ئىزدىمەسلىك؛ ئىشى بولمىسا
كەلمەسلىك؛ بېشىغا كۈن چۈشمىسە

【五大三粗】 wǔ dà sān cū زە-
بەردەس؛ قاۋۇل؛ ئۈستىخانلىق.

【五湖四海】 wǔ hú sì hǎi ھەر
يەر - ھەر يەردىن كەلمەك؛ ھەممە

تەرەپتىن كەلگەن.

【五分钟热度】 wú fēn

zhōng rèdù قىزغىنلىقى بەش
مىنۇتقا بارماسلىق؛ بەش مىنۇتلۇق
قىزغىنلىق؛ موزاينىڭ يۈگۈرۈشى
سامانلىققىچە.

【五香嘴】 wǔxiāngzuǐ - پارچە -

پۇرات يېمەكلىكلەرگە ئامراق ئادەم؛
توختىماي ئۇنى - بۇنى يەيدىغان
ئادەم؛ بالا ئېغىز؛ ئۇششاق -
چۈششەك يېمەكلىكلەرگە ئامراق
كىشى.

【五眼鸡】 wú yǎnjī

“乌眼鸡” غا قاراڭ.

【武装到牙齿】 wǔzhuāngdào

yǎchǐ تولۇق قوراللاندىرماق؛ پۇخ -
تا تەييارلىق قىلماق.

【捂盖子】 wǔ gàizi يوشۇر -

ماق؛ تۇۋاقنى ئەتمەك؛ ياپماق؛
قامال قىلماق.

【勿忘我】 wùwàngwǒ بوتا

كۆز(گۈل)؛ مېنى ئۇنتۇما.

X

【夕阳产业】 xīyángchǎnyè
 ۋەيران بولۇشقا يۈزلەنگەن كەسپ؛
 كاساتلىشىشقا باشلىغان
 كارخانا(كەسپ)؛ خارابلاشقان
 كەسپ.

【夕阳婚】 xīyānghūn
 “黄昏恋” گە قاراڭ.

【西洋景】 xīyángjǐng سۈرەت
 ساندۇقى؛ كۆز بويامچىلىق؛ نىقاب؛
 فوكۇس.

【西洋镜】 xīyángjìng
 “西洋景” غا قاراڭ.

【吸血鬼】 xīxuèguǐ قانخور؛
 قان ئىچەر؛ قان شورىغۇچى
 ئالۋاستى.

【牺牲品】 xīshēngpǐn قۇربان.
 لىق؛ قۇربانلىق قىلىنىدىغان نەرسە.

【嬉皮士】 xīpíshì ھىپپى؛
 شالاقلار.

【洗脚屋】 xǐjiǎowū پۈت يۈ-
 يۇش ئۆيى؛ پاھىشخانا؛ زىنا
 سورۇنى.

【洗脚上船】 xǐjiǎo shàng
 chuán “脱裤子放屁”
 غا قاراڭ.

【洗脑子】 xǐnǎozi كاللىسىد
 نى يۇماق؛ مېڭىنى تازىلىماق؛ ئىدىيە
 ئۆزگەرتىمەك.

【洗手不干】 xǐ shǒu bù
 gàn قول ئۈزىمەك؛ يامان يولدىن
 قايتماق.

【瞎掰话】 xiā bāihuā قۇرۇق
 پاراڭ سالماق؛ ئاغزىغا كەلگەننى
 سۆزلىمەك؛ ۋالاقلىماق؛ بەھۇدە گەپ
 ساتماق؛ قارىسىغا سۆزلىمەك.

【瞎摆弄】 xiā bǎinòng قارد
 سىغا ئىش قىلماق؛ قارىسىغا
 ھەپىلەشمەك.

【瞎掺和】 xiāchānhuo قارد

سىغا ئارىلاشتۇرماق؛ قارىسىغا قوشماق.

【瞎扯蛋】 xiā chědàn قۇ-
رۇق گەپ ساتماق؛ بىكاردىن
ۋالاقلىماق؛ بېھۇدە گەپ ساتماق.

【瞎吹牛】 xiā chuīniú لاپ
ئاتماق؛ قۇرۇق ماختانچاقلىق؛
ماختانچاقلىق؛ پوچىلىق قىلماق.

【瞎点子】 xiādiǎnzi يامان
ئەقىل؛ خاتا يول.

【瞎胡闹】 xiā húnào ماجىرا
پەيدا قىلماق؛ قارىغۇلارچە
ئىشلىمەك؛ تەرتىپسىزلىك قىلماق؛
توپىلاڭ پەيدا قىلماق.

【瞎了眼】 xiāleyǎn كۆزى
تورلىشىپ قالماق؛ كۆزى كور؛
ھەقىقىي ئەھۋالنى بىلمەس.

【瞎猫碰上死耗子】 xiāmāo
pèngshàng sǐhàozi قارىغۇ مۇ-
شۇك ئۆلۈك چاشقانغا ئۇچراپتۇ؛
تاسادىپىي ئۇچرىشىپ قالماق؛
تاسادىپىي توغرا كېلىپ قالماق؛ خۇدا
بەرگەن ئامەت؛ توساتتىن ئامەتى
كېلىپ قالماق.

【瞎咋呼】 xiā zhāhu قارىسىد-

غا سۆزلىمەك؛ قارىسىغا داملىماق.

【瞎指挥】 xiā zhǐhuī قارىد-
سىغا قوماندانلىق قىلماق؛ قالايمىقان
باشقۇرماق؛ قارىغۇلارچە يول
كۆرسەتمەك.

【下绊子】 xiàbànzi
“使绊子” غا قاراڭ.

【下本钱】 xià běnqián دەس-
مايە سالماق؛ ئەجىر قىلماق.

【下不来台】 xiàbùlái tái مۇند-
بەردىن چۈشەلمەسلىك؛ تەڭلىكتە
قالماق؛ نېمە قىلىشنى بىلمەي
قالماق؛ خىجالەتچىلىكتە قالماق.

【下等人】 xiàděngrén قارا
خەلق؛ ئاۋام.

【下赌注】 xiàdǔzhù دوغا
قويماق؛ دو تىكمەك؛ دو چىقماق؛
قىماردا پۇل تىكمەك؛
تەۋەككۈلچىلىك قىلماق؛ بەدەل
تۆلىمەك.

【下岗人员】 xiàgǎng rén
ئىش ئورنىدىن قالغانلار؛
خىزمىتىدىن ئايرىلغانلار.

【下功夫】 xià gōngfu ئەجىر قىلماق؛ ئەجىر سىڭدۈرمەك؛ كۈچ سەرپ قىلماق؛ ئەمگەك سىڭدۈرمەك.

【下海人】 xià hǎirén دېڭىزغا چۈشكەنلەر؛ دېڭىزغا چىققۇچى؛ دېڭىزغا چۈشكۈچى؛ سودىگەر؛ كەسپنى تاشلاپ سودا ئىشى بىلەن شۇغۇللانغۇچى.

【下脚料】 xiàjiǎoliào پۇرۇچ؛ تاشلاندىق پۇرۇچ؛ چىقىرىندىلار؛ تاشلاندىقلار؛ قالدۇق؛ كېسىندى؛ كېرەكسىز نەرسە.

【下里巴人】 xiàlǐbārén سەھ-ئالدىق بەدەۋىيلەر؛ ئاممىۋى بەدىئىي ئەدەبىيات.

【下马饭】 xià mǎ fàn ئالدىغا چىقماق؛ كۈتۈۋالماق؛ كۈتۈۋېلىش زىياپىتى.

【下马威】 xià mǎ wēi دەسلەپ-كى پوپوزا؛ بىرىنچى ھەيۋە؛ دەسلەپتىلا چۆچۈتۈپ قويماق؛ ھە دېگەندىلا پوپوزا قىلماق.

【下马状】 xià mǎ zhuàng “恶人先告状” غا قاراڭ.

【下毛毛雨】 xià máo máo yǔ

سىم - سىم يامغۇر ياغماق؛ مۇلايىملىق بىلەن تەنقىد قىلماق؛ ئەگىتىپ تەنقىد قىلماق؛ ئالدىن پۇرتىپ قويماق.

【下坡溜】 xià pō liū “顺坡溜” غا قاراڭ.

【下坡路】 xià pō lù يەر تۆۋەن-نى؛ ئېڭىش؛ چۈشكۈنلۈك؛ چېكىنمەك؛ ئارقىغا كەتمەك؛ ئارقىدا قالماق.

【下软蛋】 xià ruǎn dàn كۈچ-سىز ۋە ئاجىز؛ ئاجىز؛ بوشاڭ؛ ئىرادىسىز؛ جىگەرسىز؛ غەيرەتسىز؛ چىدامسىز؛ ئىقتىدارسىز؛ بولۇمسىز.

【下三烂】 xià sān làn پەس؛ پەسكەش؛ چۈپەي؛ چاكىنا؛ يارامسىز؛ دىتسىز؛ كارغا يارىمايدىغان؛ كارغا كەلمەيدىغان؛ قولىدىن ئىش كەلمەيدىغان.

【下台阶】 xià tái jiē پەشتاق-تىن چۈشمەك؛ مۈشكۈل ئەھۋالدىن قۇتۇلۇش يولىنى تاپماق؛ قۇلايسىز ئەھۋالدىن قۇتۇلۇش يولىنى ئىزدىمەك؛ ئوسال ھالەتتىن قۇتۇلۇشنىڭ ئامالىنى قىلماق.

【下通牒】 xià tōng dié دىپلو-

ماتىك نوتا تاپشۇرماق؛ پوپوزا قىلىپ
جىددىي تەلەپ قويماق؛ دوق قىلماق؛
تەھدىت سېلىپ جىددىي تەلەپ
قويماق.

【下药捻子】 xià yào niǎn zi
ئوت ئالدۇرغۇچ پىلتە سالماق؛
قۇتراتماق؛ كۈشكۈرتىمەك؛
ۋەسۋەسىگە سالماق.

【下油锅】 xià yóu guō ئوتقا
كىرىشتىنمۇ يانماسلىق؛ ھەرقانداق
خەۋپ - خەتەر ۋە جەبر - جاپاغا تەييار
تۇرماق؛ جاپا چەكمەك؛ ئازابلانماق؛
جەبر - زۇلۇمغا ئۇچرىماق.

【下战书】 xià zhàn shū جەڭ
ئېلان قىلماق؛ مۇسابىقە ئېلان
قىلماق.

【下逐客令】 xià zhú kè lìng
بىراۋغا ئىشكىنى كۆرسەتمەك؛
مېھماننى قوغلاش بۇيرۇقى
چۈشۈرمەك؛ ئەنە ئىشك دېمەك؛
مېھماننى ھەيدەپ چىقارماق.

【吓破胆】 xià pò dǎn قورقۇپ
يۈرىكى يېرىلماق؛ قاتتىق قورقۇپ
كەتمەك؛ قاتتىق چۆچۈپ كەتمەك؛
قورقۇپ ئېسىدىن ئاداشماق؛ قورقۇپ
ھۇش - كاللىسى چىقىپ كەتمەك؛
قورقۇپ يۈرەكزادە بولماق.

【仙人跳】 xiān rén tiào
“美人计” غا قاراڭ.

【先锋队】 xiān fēng duì ئاۋاز
گارت؛ ئالدىن يۈرەر ئەترەت؛
باشلامچى؛ يېتەكچى.

【先头部队】 xiān tóu bù duì
ئالدىنقى ئەترەت؛ ئالدىنقى قىسىم؛
ئالدىن يۈرەر قىسىم؛ باشلامچىلار.

【先下手】 xiān xià shǒu تەشەببۇسكارلىق؛ بىرىنچى بولۇپ قول
سالماق؛ تاياقنى ئاۋۋال قولغا
ئالماق.

【先小人,后君子】 xiān xiǎo
rén, hòu jūn zǐ ئالدىن شەرت قىلىپ
قويماق؛ ئاۋۋال قىلغىنىنى
قىلىپ، ئاندىن سىلىق مۇئامىلە
قىلماق؛ ئاۋۋال قىلىقسىزلىق،
ئاندىن سىلىقلىق.

【先行官】 xiān xíng guān يول
ئاچقۇچى؛ ئومۇمنىڭ ئالدىدا
ماڭغۇچى؛ باشلامچى؛ يېتەكچى؛
پېشۋا.

【掀屁股帘儿】 xiān pì gǔ lián er
شەرمەندىچىلىكنى ئاشكارىلاپ
قويماق؛ رەسۋاسىنى ئېچىپ

تاشلىماق؛ چاۋىسىنى چىتقا يېيىپ
قويماق؛ سەتچىلىكىنى ئېچىپ
تاشلىماق.

【闲工夫】 xiángōngfu بوش
ۋاقت؛ بىكار ۋاقت.

【闲嗑牙】 xiánkēyá قۇرۇق
پاراڭ سالماق؛ پاراڭلاشماق.

【闲磨牙】 xiánmóyá ئەھمىد -
يەتسىز تالاش - تارتىش قىلماق؛
يوقىلاڭ گەپ قىلماق؛ بېھۇدە تالاش
- تارتىش؛ قۇرۇق پاراڭ سالماق.

【贤内助】 xiánnèizhù پەزد -
لەتلىك خوتۇن؛ ئەخلاق - ئەدەبلىك
خوتۇن؛ قابىل خوتۇن.

【弦外音】 xiánwàiyīn ئىما -
ئىشارە؛ گەپنىڭ تېگىدە گەپ بار؛
گەپنىڭ ئورامى؛ گەپنىڭ يوشۇرۇن
مەنىسى.

【咸吃萝卜淡操心】 xián
chīluóbo dàn cāoxīn يوقىلاڭ
ئىشقا كۆپ ئارىلىشىۋالماق؛ يوقىلاڭ
ئىشلارغا چېپىلىۋالماق؛
چېپىلغاچلىق؛ ئورۇنسىز غەم يېمەك؛
ئارتۇقچە غەم يېمەك؛ نېسى غەم
يېمەك.

【衔嚼子】 xiánjiáozi ئېغىز -
دۇرۇق سېلىپ قويغاندەك؛
ئۈندىمەسلىك؛ زۇۋان چىقماسلىق؛
ئېغىز ئاچماسلىق؛ گەپ قىلماسلىق؛
جىم بولۇۋېلىش.

【显鼻子显眼】 xiǎn bízi
xiǎnyǎn ئوتتۇرىغا چىقماق؛ ئو -
چۇق - ئاشكارا ئوتتۇرىغا چىقماق؛
كۆزگە چېلىقماق؛ ئاتاققا قالماق.

【显身手】 xiǎnshēnshǒu قابىد -
لىيىتىنى نامايان قىلماق؛
كارامىتىنى كۆرسەتمەك؛ ماھارىتىنى
كۆرسەتمەك.

【显神通】 xiǎnshéntōng كارا -
مىتىنى كۆرسەتمەك؛ ماھارىتىنى
كۆرسەتمەك.

【显威风】 xiǎn wēifēng ئۆز
ھەيۋىسىنى كۆرسەتمەك؛ پوپوزا
قىلماق؛ ئۆز كۈچىنى كۆرسەتمەك.

【显微镜】 xiǎnwēijìng مىك -
روسكوپ؛ قىلنى قىرىق يارماق؛
ھېچنېمىنى كۆزدىن قاچۇرماسلىق؛
ئۇجۇر - بۇجۇرىغىچە بىلمەك.

【现成饭】 xiàchéngfàn تەييار
تاماق؛ تېكىنخورلۇق؛ تەييار نان؛

تەييارتاپ؛ ئۈجمە پىش، ئاغزىمغا چۈش.

【现成话】 xiàn chéng huà
بىكار گەپ؛ قۇرۇق گەپ؛ يوقلاڭ گەپ - سۆزلەر.

【现大洋】 xiàndà yāng
تەڭگە؛ كۈمۈش پۇل.

【现原形】 xiànyuán xíng
ئەپ - بەشىرسى ئاشكارىلانماق؛ ئۆزىنىڭ ئەپتى - بەشىرسىنى كۆرسەتمەك؛ ئەسلى تۇرقى ئاشكارىلانماق؛ ئەسلى قىياپىتى ئاشكارىلىنىپ قالماق؛ ئەسلى قىياپىتى كۆرۈنۈپ قالماق.

【陷泥潭】 xiànní tán
پاتقاق - قا پېتىپ قالماق؛ مۈشكۈل ئەھۋالغا چۈشۈپ قالماق؛ پاتقاققا چۈشۈپ كەتمەك؛ قىيىن ئەھۋالغا چۈشۈپ قالماق؛ ئوسال ھالەتتە قالماق.

【陷人坑】 xiànrén kēng
ئورا؛ قىلتاق؛ تۇزاق؛ قاپقان.

【猷殷勤】 xiàn yīn qín
مۇلازىمەت قىلماق؛ مالايلق قىلماق؛ تىل ياغلىملىق قىلماق؛ خۇشامەتچىلىك قىلماق.

【香饽饽】 xiāngbōbo
بازىرى ئىتتىك؛ يارايدىغان؛ ياراملىق؛ ئېتىبارلىق؛ يۈزى بار؛ قارشى ئېلىنماق؛ ھەممە كىشىنىڭ ئىگە بولۇۋالغۇسى كېلىدىغان نەرسە.

【香蕉球】 xiāngjiāoqiú
بانان توپ؛ ياي توپ.

【香蕉人】 xiāngjiāorén
چەت - ئەلدە ئوقۇپ كەلگەن ئوقۇغۇچى؛ چەتئەللىشىپ كەتكەن جۇڭگولۇق؛ بانانلار.

【想吃鱼又怕腥】 xiǎng chī yú yòu pà xīng
بۆرىدىن قورق - قان قوي باقماس؛ بېلىق يەيمەن دېسەڭ، سېسىق پۇرىقىدىن قورقما.

【想下水又怕湿脚】 xiǎng xiàshuǐ yòu pà shī jiǎo
سۇغا چۈشمەن دېسەڭ، پۇت ھۆل بولۇشتىن قورقما؛ قىلمەن دېسەڭ، زىيان تارتىشتىن قورقما؛ گۈلنى دېسەڭ، ئىكىنىدىن قورقما.

【向钱看】 xiàngqiánkàn
پۇلغا قارىماق؛ ھەممىدە پۇلنى كۆزلەيدىغان؛ پۇلنى كۆزلىمەك؛ پۇلغا باقماق؛ پۇلنى دېسە جېنىنى بەرمەك؛ پۇل - مالدىن باشقا نەرسىگە

قىزىقماستىق.

【向上爬】 xiàng shàngpá

يۇقىرىغا ياماشماق؛ ئەمەل - مەنسىپ
غېمىدا بولماق؛ مەنسىپكە
ئىنتىلمەك.

【象牙塔】 xiàngyátǎ پىل

چىشى مۇنارى؛ كىچىك دۇنيا؛ تار
دائىرە؛ خىيالىي دۇنيا.

【橡皮钉子】 xiàngpídīngzi

رېزىنكە مىخ؛ يۇمشاق دەككە؛ تاتلىق
گەپ بىلەن يولغا سالماق؛ سىلىق
رەت قىلىش.

【削尖脑袋往里钻】 xiāojiān

nǎodài wǎng lǐ zuān بېشىنى
ئۇچلاپ ئىچىگە تىقىۋالماق؛
سوقۇنۇپ كىرىۋالماق؛ بىر ئامال
قىلىپ ئىچىگە كىرمەك؛
پەردازلىنىپ ئىشەنچىگە
ئېرىشىۋالماق.

【逍遥派】 xiāoyáopài ئەركىن

كىشىلەر؛ ئۆز ئەركىچىلەر؛ ئۆزى
خان - ئۆزى بەگ بولۇۋالغانلار؛
كۈرەشتىن ئۆزىنى قاجۇرغانلار؛
خىرامان يۈرگۈچىلەر.

【消耗战】 xiāohàozhàn خورد

تىش ئۇرۇشى؛ كۈچ خورسماق؛ كۈچ

سەرپ قىلماق؛ كۈچىنى خوراتماق؛
زېھنىي كۈچىنى خوراتماق.

【小白脸儿】 xiǎobái liǎnr

ھەزىلەك؛ جىگەرسىز؛ سەلبىي
ئوبراز؛ سەلبىي رول.

【小报告】 xiǎobàogào يامان

غەرەز بىلەن دوكلات قىلماق؛ كىچىك
دوكلات؛ غەيۋەت قىلماق؛ مەخپىي
دوكلات؛ چېقىمچىلىق؛ يوشۇرۇن
ئىنكاس قىلماق.

【小辫子】 xiǎobiànzi ئۆرسە

چاچ؛ كوكۇلا؛ ئاجىزلىق؛ تۇتقۇچ؛
ساپاق؛ ئاجىز جاي.

【小不点儿】 xiǎo bù diǎnr

مۇشتۇمدەك بالا؛ كىچىككىنە؛
قوزچاق.

【小菜一碟】 xiǎocài-yīdié

بىر تەخسە كىچىك قورۇما؛ ئاسان
ئىش؛ يېنىك ئىش؛ ھېچقانچە ئىش
ئەمەس؛ شۇنچىلىكلا ئىش؛ كىچىكلا
بىر ئىش؛ ئەرزىمەس بىر ئىش.

【小插曲】 xiǎochāqǔ قىس

تۇرما؛ قىستۇرما كۆي؛ كىچىك
ۋەقەلىك؛ ئىپزوت؛ ھېكايىنىڭ
ئۈزۈندىسى؛ ئارىيە؛ قىستۇرما
ئويۇن؛ ئۈزۈندى؛ قىستۇرما ناخشا -

كۆزى كىچىك.

مۇزىكا.

【小车不倒只管推】 xiǎochē
bù dǎo zhǐguǎn tuī غالتەك.
نى ئاداققىچە سۆرمەك؛ خىزمەتنى
قەتئىي داۋاملاشتۇرماق؛
بوشاشماسلىق؛ خىزمەتنى ئاداققىچە
داۋاملاشتۇرماق؛ قەتئىي
داۋاملاشتۇرماق؛ بوشاشماي چىڭ
تۇرماق.

【小聪明】 xiǎo cōngmíng
بىلەرمەن؛ بىلەرمەنلىك؛
مەمەدانلىق.

【小打小闹】 xiǎodǎ-xiǎonào
ئۇششاق - چۈششەك ئىشلار بىلەن
ھەپىلەشمەك؛ كۆلىمى كىچىك
ئىشلارنى ئېلىپ بارماق؛ ئىشنى
كىچىك دائىرىدە ئېلىپ بارماق.

【小道消息】 xiǎodào-xiǎoxi
كوچا خەۋەرلىرى؛ مەش - مەش
گەپلەر؛ ئەپقاچتى گەپ؛ غەيرىي
رەسمىي خەۋەرلەر؛ سۆز - چۆچەك.

【小动作】 xiǎodòngzuò ئوغرى.
لىقچە ھەرىكەت؛ ناتوغرا ھەرىكەت؛
بولمىغۇر قىلىق؛ ھارامخورلۇق.

【小肚鸡肠】 xiǎodù-jīcháng
ئىچى تار؛ كالتە پەم؛ نەزىرى قىسقا؛

【小儿科】 xiǎo'érkē بالىلار
بۆلۈمى؛ بالىلار كېسەللىكلىرى
بۆلۈمى؛ ئەرزىمەس ئۇششاق -
چۈششەك ئىشلار؛ ھېچقانچە ئىش
ئەمەس؛ قىيىن ئىش ئەمەس؛ ئاسان
ئىش.

【小公主】 xiǎogōngzhǔ نازۇك
قىز؛ ئەركە قىز؛ مەلىكە؛ ئارزۇلۇق
قىز؛ ئەركە ئۆگىنىپ قالغان قىز.

【小广播】 xiǎoguǎngbō كى-
چىك كاناي؛ گەپ توشۇغۇچى؛ گەپ
تاپقۇچى؛ سۇخەنچى.

【小锅菜】 xiǎoguōcài كىچىك
قازان قورۇمىسى؛ ئالاھىدە مۇئامىلە
قىلماق؛ ئالاھىدە؛ مەخسۇس؛
ئالاھىدە مەھسۇلات؛ ئالاھىدە
تەمىنات؛ خاس ئېتىبار.

【小红帽】 xiǎohóngmào
قىزىل شەپكىلىكلەر؛ مۇلازىمەتچى؛
يولۇچىلار يۈكىنى توشۇغۇچى.

【小红书】 xiǎohóngshū قىزىل
كىتابچە؛ قىزىل تاشلىق كىتابچە؛
ماۋ جۇشى سۆزلىرىدىن ئۈزۈندە.

【小皇帝】 xiǎohuángdì شاھزا.

دە؛ كىچىك پادىشاھ؛ بالا پادىشاھ؛
ئەركە بالا؛ ئامراق ئوغۇل؛ ئارزۇلۇق
بالا؛ ئەركە ئوغۇل؛ ئەركە ئۆگىنىپ
قالغان ئوغۇل.

【小家子气】 xiǎojiāzìqì بېخىل-
لىق؛ مېشچانلىق؛ كۆزى كىچىك؛
پىششىقلىق؛ نامەردلىك؛ نەزەر
دائىرىسى تار؛ پىخسىقلىق.

【小脚女人】 xiǎojiǎo-nǚrén
كىچىك پۇت ئايال؛ ناھايىتى
ئېھتىياتچانلىق بىلەن؛ بەكمۇ
ئاۋايلاپ كەتمەك؛ ئالغا چوڭ- چوڭ
چامدىماسلىق.

【小姐身子丫鬟命】 xiǎojiě
shēnzi yāhuan mìng ئەسلىدە
خېنىم، تەقدىرى دېدەك؛ نازىنىن
قىز، چۆرە تەقدىرى؛ ئايىم قىز،
چۆرە تەقدىرى؛ رەختىڭگە ئىشەنگىچە،
بەختىڭگە ئىشەن؛ بىچارە خاتىنىز.

【小九九】 xiǎojiǔjiǔ دىتلىدە
ماق؛ كۆڭۈلدە ھېساب بار؛
ئويلانماق؛ ئىچىدە مۆلچەرلىمەك؛
ئىچىدە چوت سوقماق.

【小康生活】 xiǎokāng shēng
huǒ ھاللىق تۇرمۇش.

【小康水平】 xiǎokāng shuǐ
píng ھاللىق سەۋىيە.

【小辣椒】 xiǎolàjiāo گەپكە
چىچەن قىز؛ گەپدان قىز؛ كەسكىن
قىز؛ جىگەرلىك قىز.

【小老虎】 xiǎolǎohǔ كىچىك
يولۋاس؛ ياش ئەزىمەت؛ گاڭگۈڭ؛
ئوغۇل بالا؛ جىگەرلىك يىگىت.

【小两口】 xiǎo liǎngkǒu
ياش ئەر - خوتۇن؛ يېڭى ئۆيلەنگەن
ئەر - خوتۇن؛ يېڭى ئۆي تۇتقانلار.

【小灵通】 xiǎo língtōng
كىچىك زېرەك؛ كۆچمە ئالاقە؛
يانفون.

【小萝卜头儿】 xiǎoluóbotóur
مۇھىم بولمىغان ئادەم؛ زۆرۈرىيەتسىز
كىشى؛ كىچىك مەنەسپدار؛ كىچىك
ئەمەلدار؛ كىچىك باشلىق؛ ئادەتتىكى
باشلىق.

【小米加步枪】 xiǎomǐ jiā
bùqiāng سۆك ئېشى بىلەن قارا
مىلتىق؛ ناچار تەمىنات ۋە قالاق
قورال؛ سۆك ۋە قارا مىلتىق بىلەن
قوراللانغان.

【小爬虫】 xiǎopáichóng كىچىك ئۆمىلىگۈچىلەر؛ چۈپرەندە؛ يۇقىرىغا ياماشقۇچى؛ يۇقىرىغا يامىشىشقا ھەرىكەت قىلىدىغان ئادەم.

【小痞子】 xiǎopízi مۇتەھەم؛ لۈكچەك.

【小气鬼】 xiǎo qìguǐ خەسسىس؛ بېخىل؛ پىخسىق؛ گىرى.

【小气候】 xiǎoqìhòu مىكروكىلىمات؛ كىچىك مۇھىت؛ كىچىك كىلىمات؛ كىچىك ۋەزىيەت؛ كىچىك سىياسى ھاۋا (كەيپىيات).

【小圈子】 xiǎoquānzi كىچىك گۇرۇھ؛ گۇرۇھۋازلىق؛ تار دائىرە؛ كىچىك دائىرە؛ گۇرۇپپىۋازلىق.

【小人儿书】 xiǎo rén'rshū بالىلارغا خاس كىتاب؛ رەسىملىك كىتابچە؛ رەسىملىك كىتاب.

【小人物】 xiǎorénwù ئاددىي ئادەم؛ كىچىك شەخس.

【小日子】 xiǎo rìzi ئاددىي ھايات؛ ئاددىي تۇرمۇش؛ تۇرمۇش كۈن.

【小山头】 xiǎoshāntóu دۆڭ؛ تاغ چوققىسى؛ مەزھەپ؛ گۇرۇپپا؛ گۇرۇھ.

【小手小脚】 xiǎoshǒu-xiǎojiǎo دادىل بولالماسلىق؛ جۈرئەتسىزلىك؛ تارتىنچاقلىق؛ نامەردلىك؛ قورۇنماق؛ تارتىنچاق؛ پىخسىقلىق؛ كۆز كىچىكلىك؛ پىششىقلىق.

【小算盘】 xiǎosuànpán ئۇششاق ھېسابات؛ شەخسىي مەنپەئەت؛ ئۇششاق - چۈششەك پايدا - مەنپەئەت.

【小天地】 xiǎotiāndì تار دا - ئىرە؛ كىچىك دۇنيا؛ تار ھەرىكەت دائىرىسى؛ ئۆز دائىرىسى.

【小巫见大巫】 xiǎowū jiàn dàwū چوڭ داخاننىڭ ئالدىدا كىچىك داخاننىڭ جودىسى ئۆتمەپتۇ؛ موللا يوق يەردە موللىمەن، موللىنى كۆرسەم يولدىمەن.

【小五金】 xiǎowǔjīn تۆمۈر - تەسەك بۇيۇملار؛ ئۇششاق مېتال بۇيۇملار.

【小媳妇】 xiǎoxífù كېلىن - چەك؛ كېلىن؛ بوزەك؛ ئەلەم

تارتماق؛ جاپا چەككۈچى خەلق؛
ئېزىلگۈچى.

【小鞋儿】 xiǎoxiér كىچىك
ئاياق؛ قىيىنچىلىق؛ چەك؛ شەرت.

【小心眼儿】 xiǎoxīnyǎnr
ئىچى تار؛ قورسقى تار؛ كۆزى
كىچىك؛ كۆڭلى - كۆكسى تار.

【小性儿】 xiǎoxìngr ئەسكى
خۇي؛ مېجەزى ئوسال.

【小妖精】 xiǎo yāojing كىچىك
چىك جىن؛ چىشى ئالۋاستى؛ كىچىك
ئېزىتقۇ.

【小意思】 xiǎoyìsi ئەرزىمەس
نەرسە؛ كىچىك نەرسە؛ ئاز
كۆرمىسىلە؛ ئازغىنە كۆڭلۈم؛
ئەرزىمەس.

【小员司】 xiǎoyuánsī كىچىك
ئەمەلدار.

【小字辈儿】 xiǎozìbèir ياش-
لار؛ ياش خادىملار؛ ستازى قىسقا
خادىملار؛ ئىش كۆرمىگەنلەر؛ ياش
ئەۋلاد؛ كىچىك بوغۇن؛ كۆپىنى
كۆرمىگەنلەر.

【小祖宗】 xiǎo zǔzōng ۋاي

چوڭ دادام؛ ۋاي بوۋام.

【笑掉大牙】 xiàodiàodàiyá
كۈلكە بولىدىغان؛ كۈلكىگە
قالدۇرىدىغان؛ زاڭلىق قىلماق؛
مازاققا قالماق؛ مازاق دەستىكى
بولۇپ قالماق.

【笑面虎】 xiàomiànǚ ھىجىد
يىپ تۇرغان يولۋاس؛ ئىككى يۈزلىمە
ئادەم؛ كۈلۈپ تۇرۇپ جاننى
ئالىدىغان زەھەرلىك ئادەم؛ ئاغزىدا
كۈلكە - چاقچاق، قويندا پالتا -
پىچاق.

【歇驴不歇磨】 xiē lú bù xiē
mò “歇人不歇马” غا قاراڭ.

【歇人不歇马】 xiē rén bù
xiē mǎ ئېشەك ئارام ئالسىمۇ،
تۈگمەننى توختاتماسلىق؛ ئادەم ئارام
ئالسىمۇ، ماشىنا توختاتماسلىق؛
نوۋەتلىشىپ ئىشلىمەك.

【鞋脚钱】 xiéjiǎoqián تاپان
ھەققى؛ سۈيۈنچە؛ چاي پۇلى.

【写新篇章】 xiěxīnpiānzhāng
يېڭى باب يازماق؛ يېڭى سەھىپە
ياراتماق؛ يېڭى ۋەزىيەت ياراتماق؛
يېڭى مۇۋەپپەقىيەت قازانماق؛

【写字间】 xiézi jiān ئىشخانا؛
بوغالتىر ئىشخانىسى؛ شىركەت
ئىشخانىسى؛ زاۋۇت ئىشخانىسى.

【卸包袱】 xièbāofu بوپىنى
تاشلىماق؛ بوپىدىن خالاس بولماق؛
يۈكنى تاشلىماق؛ ئارتۇقچە تەشۋىشنى
يوقاتماق؛ روھىي بېسىمنى
تاشلىۋەتمەك.

【卸担子】 xièdànzi يۈكنى
تاشلىماق؛ جاۋابكارلىقتىن قاچماق؛
مەسئۇلىيەتنى باشقىلارغا دۆڭگىمەك.

【蟹吃牛】 xièchīniú قىس-
قۇچ پاقا كالنى غاجىغاندەك؛ يىڭنە
بىلەن قۇدۇق قازغاندەك؛ يىلان پىل
يۇتقاندەك.

【心肠窄】 xīnchángzhǎi ئىچى
تار؛ ئىچى قوتۇر؛ قورساقنى كەڭ
تۇتماسلىق.

【心换心】 xīnhuànxīn چىن
دىلىنى ساپ يۈرەككە تېگىشمەك؛ چىن
كۆڭۈلگە سەممىي جاۋاب قايتۇرماق؛
شاپتۇل بەرگەنگە نەشپۈت بەرمەك؛
ئىشەنگەنگە ئىشەن؛ چىن كۆڭۈل،
سەممىي نىيەت.

【心急锅不滚】 xīnjí guō
bù gǔn ئاچ قورساققا خام قاي-

ماق.

【心急碰上热豆腐】 xīn jí
pèngshàng rè dòufu تازا ئالدى-
رىغاندا قىيىن مەسىلە چىقماق؛ تىت
- تىت بولغاندا مەسىلە تۇغۇلماق؛
بۇيرۇغان ئالار، ئالدىرىغان قالار؛
ئالدىرىغاندا ئېشىكى يېتىۋاپتۇ.

【心口窝里跑得下马】 xīn-
kǒuwō li pǎo de xià mǎ قور-
سىقى كەڭ؛ كۆڭۈل - كۆكسى كەڭ؛
كۆكسى - قارنى كەڭ؛ قورسىقىدا
تۇلپار چاپلايدۇ.

【心里炒豆子】 xīn li chǎo
dòuzi ئۇياق - بۇياققا ئۆرۈلۈپ
ئويلانماق؛ كۆڭلى پاراگەندە بولماق؛
كۆڭلى بىئارام بولماق.

【心里打鼓】 xīnli dǎgǔ
يۈرىكى پوكۇلدىماق؛ ئەنسىزلىككە
چۈشمەك.

【心连心】 xīnliánxīn قەلبى
بىر بولماق؛ قەلبداشلار؛ بىر نىيەت
- بىر مەقسەتتە بولماق؛ بىر دىل -
بىر نىيەتتە بولماق.

【心碰心】 xīnpèngxīn سەمى-
سىي رەۋىشتە؛ سەممىي مۇئامىلە

قىلىشماق؛ چىن كۆڭۈلگە سەمىمىي نىيەت؛ چىن دىلدىن؛ چىن كۆڭۈلدىن.

【心上人】 xīnshàng rén دىلدا. رى؛ مەشۇقە؛ كۆڭۈلدىكى ئادەم؛ ئەڭ ئامراق ئادىمى؛ سۆيگىنى.

【心上有杆秤】 xīn shàng yǒu gǎn chèng كۆڭلىدە سان بولماق؛ كۆڭلىدە بىلمەك؛ ياخشى - يامان، ھەق - ناھەقنى ئايرىش قابىلىيىتى بار.

【心提到嗓子眼儿】 xīn tí-dào sǎngziyǎnr قورقۇپ يۈرۈ - كى قېپىدىن چىقىپ كەتكۈدەك بولماق؛ يۈرەكئالدى بولماق؛ ئۆلگۈدەك قورقماق.

【心贴心】 xīntiēxīn قەلب - داش؛ غەمگۈزار؛ كۆڭلى چۈشىنىشلىك بولماق؛ دىلى چۈشىنىشلىك بولماق؛ سىرداش.

【心头肉】 xīntóuròu يۈرەك پارىسى؛ جان - جىگرى؛ ئايرىلغۇسى كەلمەيدىغان نەرسە.

【心头剜去一块肉】 xīntóu wānqù yī kuài ròu ئىچى

كۆيمەك؛ يۈرەك پارە - پارە بولماق؛ ئىچى سىيرىلماق؛ ئىچى ئاغرىماق.

【心头撞小鹿】 xīntóu zhuàng xiǎo lù يۈرىكى پوك - پوك؛ دەككە - دۈككەدە بولماق؛ جىددىيلەشمەك.

【心眼儿】 xīnyǎnr چىن كۆ - ئۆل؛ ئىچ - ئىچىدىن؛ چىن قەلبىدىن؛ دىل؛ كۆڭۈل؛ نىيەت؛ قەلب؛ يامان نىيەت؛ پەملىك؛ ئۆتكۈر زېھىنلىك؛ زېرەكلىك؛ گۇمان؛ شۈبھە؛ تەبىئىي؛ قورساق؛ ئىچ؛ ئوي؛ پىكىر.

【心眼儿多】 xīnyǎnrduō قور - سىقىدا ھۈنەر كۆپ؛ پەملىك؛ ئۆتكۈر زېھىنلىك؛ زېرەكلىك؛ چارە - تەدبىرلىك؛ زەككىي؛ كۆزى كىچىك؛ ئىچى تار؛ نىيىتى يامان؛ قارا نىيەت.

【心眼儿长到肋条骨上】 xīn yǎnr zhǎngdào lèitiáogǔ shàng يامان نىيەتلىك؛ بەتنىيەت؛ كۆڭلى ياخشى ئەمەس؛ قارا نىيەت؛ ئوسال تەبىئەتلىك.

【心窝儿】 xīnwōr مەيدە؛ كۆكرەك؛ كۆڭۈل؛ قەلب.

【辛苦钱】 xīnkǔ qián
“鞋脚钱” گە قاراڭ.

【新长征】 xīnchángzhēng
يېڭى ئۇزۇن سەپەر؛ يېڭى مۇساپە؛
يېڭى باسقۇچ.

【新大陆】 xīndàlù يېڭى چوڭ
قۇرۇقلۇق؛ يېڭى قىتئە؛ يېڭى
كەشىپ؛ يېڭى كەشپىيات؛ يېڭى
تېپىلىش؛ يېڭى بايقاشلار.

【新人类】 xīnrénlè يېڭى
ئەۋلادلار؛ 1970 - يىلىدىن كېيىن
تۇغۇلغانلار.

【新台阶】 xīntáijiē يېڭى
ئېگىزلىك؛ يۇقىرى پەللە؛ يېڭى
بالداق.

【新天地】 xīntiāndì يېڭى
ساھە؛ يېڭى مەنزىل؛ كەڭ زېمىن؛
يېڭى دۇنيا؛ يېڭى ماكان.

【信号弹】 xìnghàodàn سىگنال
ئوق؛ بەلگە ئوق؛ سىگنال؛ دېرەك؛
بەلگە جىسىم؛ بىشارەت؛ ئالامەت؛
ئۇچۇر؛ تۇش.

【星球大战】 xīngqiú dàzhàn
پلانىتتلار ئارا ئۇرۇشى؛

ئىستراتېگىيىلىك مۇداپىئە.

【胸中百万兵】 xiōng zhōng
bǎiwàn bīng ئومۇمىي ۋەزىيەت-
نى ئىگىلەپ، ئادەم كۈچلىرىنى جاي
- جايدا ئورۇنلاشتۇرىدىغان؛ ئاجايىپ
تالانتلىق؛ كۆڭلىدە سان بار؛
ئومۇمىيەتنى كۆزلىيەلەيدىغان.

【胸中无点墨】 xiōng zhōng
wú diǎnmò ئېلىپنىڭ سۇنۇقى-
نى بىلمەسلىك؛ بىلمىسىز؛ قارا
قورساق؛ قورساقتا ئوماچ يوق؛
قۇرۇق تاغار.

【绣花枕头】 xiùhuā-zhěntou
گۈللۈك تەكسىيە؛ كەشتىلىك
ياستۇق؛ تېشى پال - پال، ئىچى غال
- غال؛ قۇرۇق سۆلەت؛ ئېتى
ئۇلۇغ، سۈپىسى قۇرۇق.

【悬羊头，卖狗肉】 xuán
yángtóu, mài gǒuròu قوي. كال-
لىسىنى ئېسىپ قويۇپ، ئىت
گۆشىنى ساتماق؛ قۇيرۇق
كۆرسىتىپ، ئۆپكە ساتماق؛ كۆز
بويامچىلىق قىلماق.

【靴后跟】 xuēhòugēn ئۆيىنىڭ
چوڭى؛ چوڭ ئوغۇل.

【学生腔】 xuéshēngqiāng
تالىپ تەلەپپۇزدا؛ گەپنى چالا
قىلماق؛ بىر ئاھاڭدا تېتىقسىز گەپ
قىلماق.

【血汗钱】 xuèhàncián - قان
تەر بەدىلىگە كەلگەن پۇل؛ ئەجىرگە
كەلگەن پۇل؛ ئەجىر قىلىپ تاپقان
پۇل.

【血泪账】 xuèlèi zhàng قان-
لىق ھېسابات؛ قانلىق قەرز.

【寻短见】 xúnduǎnjiàn ئۆلۈ-
ۋالماق؛ ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالماق؛
ئۆزىنى بوغۇزلىۋالماق.

【寻饭碗】 xúnfànwǎn خىز-
مەت تاپماق؛ ھايات يولىنى تاپماق؛
تىرىكچىلىك يولىنى ئىزدەمەك؛
كەسىپ تاپماق.

【寻开心】 xún kāixīn كۆ-
ڭۈل ئاچماق؛ ئەخمەق قىلماق؛
كولدۇرلاتماق؛ كۈلكە قىلماق؛
چاقچاق قىلماق؛ ئويناشماق؛
چېقىشماق.

【殉葬品】 xùnzàngpǐn ھەم-
دەپنە قىلماق؛ بىللە كۆممەك؛
ھەمدەپنە قىلىنغان بۇيۇم؛ بىللە
كۆمۈلگەن نەرسە.

Y

【压担子】 yādànzi يۈك قوش-
ماق؛ يەنە يۈك ئارتماق؛ ۋەزىپە
قوشماق؛ ۋەزىپىنى ئۆرلەتمەك.

【压根儿】 yāgēnr زادى؛ ھېچ-
قاچان.

【压岁钱】 yāsùiqián چاغان-
لىق پۇل؛ ھېيتلىق.

【压轴戏】 yāzhóuxì ئويۇن-
نىڭ ئاخىرىدىن سانغاندىكى
ئىككىنچى نومۇر؛ ئاخىرىدا يۈز بەرگەن
ۋەقە؛ كېيىن يۈز بەرگەن دىققەتنى
قوزغايدىغان ۋەقە.

【压轴子】 yāzhóuzi
“压轴戏” غا قاراڭ.

【押寨夫人】 yāzhài fūrén
باشلىقنىڭ خوتۇنى؛ توپىلاڭچىلار
كاتتىۋېشىنىڭ خوتۇنى؛ قاراقچىلار
كاتتىۋېشىنىڭ خوتۇنى.

【鸦黄儿】 yā huángr

“王八蛋” گە قاراڭ.

【衙门作风】 yámen zuòfēng
يامۇل ئىستىلى؛ سوغۇق مۇئامىلە؛
ئەمەلىيەتچىل ئەمەس.

【牙对牙，眼对眼】 yá duì
yá, yǎn duì yǎn ئېكەككە
دوقاقنى تەڭلىمەك؛ دۈشمىنىڭنى
سەرسان قىل، مۈشكۈلىڭنى ئاسان
قىل؛ دەلمۇدەل تاقابىل تۇرماق؛
تىغمۇتىغ تاقابىل تۇرماق؛
ياراشتۇرۇپ بولمايدىغان زىددىيەت.

【烟花阵】 yānhuāzhèn پاھىد-
شېخانا؛ كوڭۇل ئېچىش سورۇنى.

【烟酒不分家】 yān jiǔ bù
fēn jiā ھاراقكەش بىلەن بەڭگى
بىر ئائىلە؛ ھاراقكەش بار يەردە
بەڭگىمۇ بار.

【烟屁股】 yānpìgu تاماكا كۆ-
تىكى؛ موخۇركا كۆتىكى.

【烟幕弹】 yānmùdàn تۈتەك بومبىسى؛ ساختا كۆرۈنۈش؛ ساختا قىياپەت؛ يالغانچىلىق؛ شەكلەن؛ سۆلەت.

【烟月手】 yānyuèshǒu قېرى پاهىش-شۋاز؛ ئۈستە پاهىش-شۋاز؛ پوخۇر.

【阎王殿】 yánwángdiàn دو- زاخ تەڭرىگاھى؛ دوزاخ؛ جەھەننەم.

【阎王爷】 yánwángyé دوزاخ ئىلاھى؛ ياماراجا.

【阎王账】 yánwángzhàng دو- زاخ ئىلاھى قەرزى؛ جازانە قەرزلىرى؛ جازانخورلۇق؛ سۈتخورلۇق؛ قانخور.

【眼不见为净】 yǎn bù jiàn wéi jìng كۆزى كۆرمىگەن پا- كىز؛ كۆز كۆرمىسە كۆڭۈل تىنچ بولىدۇ.

【眼不见，心不烦】 yǎn bù jiàn, xīn bù fán كۆزدىن يىراق، كۆڭۈلدىن يىراق؛ كۆزدىن يوقالدىڭ، ئوتتۇلدۇڭ.

【眼睛里没人】 yǎnjīng lǐ méi rén ھېچكىمنى نەزىرىگە ئىل

ماسلىق؛ ھېچكىمنى كۆزگە ئىلماسلىق؛ ھېچكىمنى ئۆزىگە تەڭ قىلماسلىق؛ كۆرەڭلەپ كەتمەك.

【眼睛向内】 yǎnjīng xiàngnèi ئىچكى قىسمىنى نەزەردە تۇتماق؛ ئۆز ئادىمىگە يان باسماق.

【眼睛长到头顶上】 yǎnjīng zhǎngdào tóudǐngshàng “眼睛长在额头上” غا قاراڭ.

【眼睛长在额头上】 yǎnjīng zhǎng zài étóu shàng ھېچ- كىمنى كۆزگە ئىلماسلىق؛ گېدەيمەك؛ مەنمەنلىك قىلماق؛ خۇشامەتچى؛ يالاقچى؛ تەخسىكەش.

【眼孔大】 yǎnkǒngdà كۆزى چوڭ؛ يىراقنى كۆرەلەيدىغان؛ نەزەر دائىرسى كەڭ؛ غايىلىك.

【眼孔浅】 yǎnkǒngqiǎn كۆزى كىچىك؛ نەزەر دائىرسى تار؛ غايىسىز؛ كالتە پەم.

【眼孔小】 yǎnkǒngxiǎo “眼孔浅” گە قاراڭ.

【眼泪泡着心】 yǎnlèi pào zhe xīn يۈرىكى قان بولماق؛

ئىچى زەرداپقا تولماق.

【眼泪往肚里流】 yǎnlèi

wǎng dù lǐ liú دەردىنى ئىچىگە يۇتماق.

【眼里不认得人】 yǎn lǐ bù

rènde rén قارا يۈز؛ يۈزسىز؛ ئادىمىگەرچىلىكى يوق.

【眼里插棒槌】 yǎn lǐ chā

bàngchuí كۆزىگە مىخ قادىماق؛ ئەجەللىك زەربە بەرمەك؛ كۆزىگە سانجىلغان تىكەن.

【眼里揉不得沙子】 yǎn lǐ

róubùde shāzi كۆزىگە قۇم سىغىمايدۇ؛ كۆنمەسلىك؛ سەۋر - تاقەت قىلماسلىق؛ چىدىماسلىق.

【眼皮底下】 yǎnpí-dǐxià

كۆز ئالدىدا؛ بۇرنىنىڭ ئۈچىدا؛ كۆزىنىڭ ئالدىدىلا تۇرماق.

【眼皮子高】 yǎnpízǐgāo

نەزىرى ئۈستۈن؛ دىمىقى ئۈستۈن؛ تەلىپى يۇقىرى.

【眼皮子浅】 yǎnpízǐqiǎn

كالا تەپەم؛ نەزەر دائىرىسى تار؛ بۇرنىنىڭ ئۈچىدىكىنىلا كۆرىدىغان؛ يىراقنى

كۆرمەيدىغان؛ ئۇزۇننى ئويلىمايدىغان.

【眼中刺】 yǎn zhōng cì

كۆزىگە قالدالغان تىكەن؛ ئۆچ ئادىمى؛ ئەڭ يامان كۆرىدىغان ئادىمى.

【眼中钉】 yǎnzhōngdīng

كۆزىگە قالدالغان مىخ؛ ئەڭ يامان كۆرىدىغان ئادەم.

【眼中钉, 肉中刺】 yǎnzhōng

dīng ròuzhōngcì كۆزىگە قالدالغان مىخ، تاپانغا سانجىلغان تىكەن؛ كۆزىگە قالدالغان مىخ، بەدەنگە سانجىلغان تىكەن.

【眼珠子】 yǎnzhūzi

كۆز قارا؛ رىچۇقى؛ ئەڭ سۆيۈملۈك ئادەم؛ ئەڭ ئەزىز ئادەم؛ گۆھەر؛ ئالتۇن.

【演空城计】 yǎnkōngchéngjì

«بوش شەھەر نەپىرىڭنى ئىشلەتمەك؛ «شەھەرنى بوش قالدۇرۇش ھىيلىسى» نى ئىشلەتمەك؛ نەپەرگۈزۈش؛ كۆز بويىماق.

【演苦肉计】 yǎnkǔròujì

جارا ھەت ھىيلىسى ئىشلەتمەك؛ ئۆزىنى زەخمىلەندۈرۈش ھىيلىسى ئىشلەتمەك.

【演闹剧】 yǎnnàoju قىزىق ئويۇن قويماق؛ كۈلكىلىك ئويۇن قويماق؛ بىمەنە ئىش قىلماق؛ ھەزىلكەشلىك قىلماق؛ ھەييارلىق قىلماق؛ غەلىتە ئىش قىلماق.

【演配角】 yǎnpèijué ياردەم- چى رول ئالماق؛ ئىككىنچى ئورۇندىكى خىزمەتلەرنى ئىشلىمەك؛ قول ئاستىدا ئىشلىمەك.

【演三岔口】 yǎnsānchàkǒu رەسمىي تۇتۇشماسلىق؛ رەسمىي ئېلىشماسلىق؛ بىرەسمىي ئېلىشماق؛ ھەقىقىي ئېلىشماسلىق.

【咽苦水】 yànkǔshuǐ دەرد- نى ئىچىگە يۇتماق؛ دېمىنى ئىچىگە يۇتماق؛ ئاچچىقنى ئىچىگە يۇتماق؛ ئاچچىقىغا ھاي بەرمەك.

【羊落虎口】 yáng luò hǔ kǒu يولۋاسقا تۇتۇلغان قوزا؛ خە- تەرلىك ئەھۋالغا دۇچ كەلمەك؛ كۈچلۈكلەرنىڭ قولىغا چۈشۈپ قالماق.

【羊毛出在羊身上】 yáng-máo chū zài yáng shēn shàng قوينىڭ يۇڭى قويدىن چىد- قىدۇ؛ نەپ ئۆزىدىن كېلىدۇ؛

ئۆزىنىڭ ئۆزىگە، توپىسى كۆزىگە؛ گۆش ئېزىلىپ كەتسە، شورپىدا قالىدۇ؛ ئۆزىنىڭ گۆشىنى ئۆزىنىڭ يېغىدا قورۇماق.

【阳关道】 yángguāndào داغ- دام يول؛ كەڭ يول؛ چوڭ يول؛ پارلاق يول.

【阳光教育】 yángguāngjiàoyù ئىستىقبال تەربىيىسى.

【阳光行政】 yángguāngxíng ئوچۇق - ئاشكارا مەمۇ- رىيەت؛ ھۆكۈمەت ئىشلىرىنى ئوچۇق - ئاشكارا قىلماق.

【洋八股】 yángbāgǔ چەتئەل ئەندىزىسى؛ چەتئەل قېلىپى.

【洋办法】 yángbànfǎ زامانە- ۋى ئۇسۇل؛ زامانىۋى چارە؛ چەتئەل ئۇسۇلى.

【洋插队】 yángchāduì چەتئەل- گە چىقىپ ئوقۇغۇچىلار؛ چەتئەلگە چىقىپ ئىشلىگۈچىلەر.

【洋框框】 yángkuàngkuang چەتئەل- لەرچە ئۈلگە؛ چەتئەل رامكىسى؛ چەتئەل قېلىپى؛ ئاتالمىش

يېڭى نۇسخا.

【洋鬼子】 yángguǐzi ئەج-
نەبىي ئالۋاستى؛ چەتئەللىك؛
چەتئەل ئالۋاستىلىرى.

【洋码子】 yángmǎzi ئەرەب
رەقىمى؛ ئەرەبچە رەقىم؛ چەتئەل
رەقىمى.

【洋嗓子】 yángsǎngzi چەت-
ئەلچە ئاۋاز؛ ياۋروپاچە ناخشا
ئېيتىش.

【洋娃娃】 yángwáwa قور-
چاق؛ ئوماق بالا؛ چىرايلىق بالا؛
چەتئەل بالىسى؛ چەتئەل قورچىقى.

【腰板儿硬】 yāobǎnr yìng
بېلى چىڭ؛ ئارقا تىرىكى كۈچلۈك؛
قەد - قامەتلىك؛ باي؛ زەردار؛
پۇلدار.

【腰杆粗】 yāogǎncū بايلىق
ۋە مەرتىۋىلىك؛ باي؛ زەردار؛
پۇلدار.

【腰杆子】 yāogǎnzi ئارقا تې-
رەك؛ بەل؛ قەد؛ ھامىي؛ تايانچ.

【腰杆子硬】 yāogǎnziyìng

“腰板儿硬” غا قاراڭ.

【窑姐儿】 yáo jiér پەسكەش
جالاپ؛ جالاپ.

【摇拨浪鼓】 yáobōlàngǔ
كولدۇرما ئوينىماق؛ باش چاپقىماق؛
ماقۇل بولماسلىق؛ قارشى تۇرماق.

【摇鹅毛扇的】 yáo é máo-
shàn de مۇشاۋۇر؛ مەسلىھەت-
چى؛ ئەقىل كۆرسەتكۈچى؛ يول
كۆرسەتكۈچى؛ چارە - تەدبىر
كۆرسەتكۈچى (پەردە ئارقىسىدا)؛
ئىش پىلانلىغۇچى.

【摇钱树】 yáoqiánshù تىللا
تۆكۈلىدىغان دەرەخ؛ تۈگمەس
بايلىق؛ تۈگمەس مەنبە؛ خورمىس
دۇنيا.

【摇头丸】 yáotóuwán گىلدىڭ-
لاتقۇ؛ زەھەرلىك بۇيۇم؛ باش
چايقتىش كومىلىچى.

【咬耳朵】 yǎo'ěrduo قۇلد-
قىغا پىچىرلىماق؛ قۇلىقىغا
شىۋىرلىماق؛ باشقىلارغا
ئاڭلاتماسلىق.

【咬舌根子】 yǎo shé gēnzi

تېلىنى چاپنىماق؛ چېقىمچىلىق قىلماق؛ گەپ توشۇماق.

【咬舌头】 yǎoshétou “嚼舌头” غا قاراڭ.

【咬死理】 yǎosǐlǐ ئاساسسىز دەلىلگە ئېسىلىۋالماق؛ ناتوغرا داۋلىغا ئېسىلىۋالماق؛ جاھىل؛ تەرسا؛ كاج.

【咬字儿】 yǎozìr ئېنىق ئوقۇ-ماق؛ ئېنىق تەلەپپۇز قىلماق؛ ئايرىپ - ئايرىپ ئوقۇماق.

【咬字眼儿】 yǎozìyǎnr گەپ-دانلىق قىلماق؛ گەپ ساتماق؛ سۆز - ئىبارىلەرگىلا ئېسىلىۋالماق؛ سۆزمەنلىك قىلماق؛ پۇتاق چىقارماق؛ قۇسۇر چىقارماق؛ قەستەن.

【药罐子】 yàoguànzǐ دورا قاينىتىدىغان داڭقان؛ دورا قاينىتىدىغان قۇم چۆگۈن؛ كېسەل كۆرىپسى.

【要好看】 yàohǎokàn مۇش-كۈل(قىيىن) ئەھۋالغا قويماق؛ ئوسال قىلماق؛ ئۇيالدۇرماق؛ شەرمەندە قىلماق؛ چاۋىسىنى چىتقا يايماق.

【要面子】 yào miànzi يۈزى (ئابروىيى) چۈشۈپ كېتىشتىن قورقماق؛ يۈز ئايماق؛ نومۇس قىلماق؛ يۈز - خاتىرە قىلماق.

【爷儿们】 yéermen كىچىك ئەرلەر؛ ئەر كەكلەر؛ ئاكاڭ چۇ.

【野汉子】 yěhànzi ئوينىشى؛ پاهىشىۋاز.

【野狐精】 yěhújīng تۈلكە جادۇگەر؛ شەيدا قىلغۇچى ئايال؛ غىلجىڭ خوتۇن؛ پاهىشە ئايال؛ شاللاق ئايال؛ بۇزۇق خوتۇن.

【野鸡货】 yě jīhuò ئەتكەس مال؛ قانۇنسىز مال.

【野路子】 yě lùzi باشقىچە يول؛ ناتوغرا يول؛ يامان يول؛ باشقىچە ئامال؛ قانۇنسىز ۋاستە.

【野心家】 yě xīnjiā قاراند-يەت؛ مەنەسەپپەرەس؛ شۆھرەتپەرەس؛ ياۋۇز.

【野心狼】 yěxīnláng قاراند-يەت؛ ئاچ كۆز؛ ۋەھشىي نىيەت؛ ياۋۇز؛ شۆھرەتپەرەس ئادەم.

【野丫头】 yě yātou ئەر سەك؛ ئەر كە كزە دەك قىز؛ ئوغۇل مەجەز قىز؛ جىم يۈرمەيدىغان قىز.

【野鸳鸯】 yè yuānyāng ئۆزى توي قىلىۋالغان ئەر - خوتۇن؛ ئۆزى نىكاھلاشقان بىر جۈپ.

【夜猫子】 yèmāozi مۈشۈك - يىپىلاق؛ كەچ ئۇخلاشقا خۇشتار ئادەم؛ كەچ ياتىدىغان ئادەم.

【夜游神】 yèyóushén چىل - تەنلەر؛ تۈن پەرىشتىسى؛ كېچىسى سىرتتا لاغايلاپ يۈرۈشكە خۇشتار ئادەم.

【一把好手】 yī bǎ hǎo shǒu پاراملىق كىشى؛ ماھىر؛ ناھايىتى قاپىل كىشى؛ ئىقتىدارلىق ئادەم؛ قولىدىن راسا ئىش كېلىدىغان ئادەم.

【一把手】 yī bǎshǒu بىرىن - چى قول؛ شېرىك؛ ھوقۇقدار؛ ماھىر؛ قولىدىن ئىش كېلىدىغان؛ ئۈستە؛ چۆپقەت.

【一把死拿】 yī bǎ sǐnǎ قاتتىقلىرىگە ئۆلۈك ئېسىلىۋالماق؛ قاتمال.

【一把钥匙开几把锁】 yī bǎ yàoshi kāi jǐ bǎ suǒ بىر ئاچ - قۇچ بىلەن بىر نەچچە قۇلۇپنى ئاچماق؛ بىر چارە بىلەن بىر نەچچە مەسىلىنى ھەل قىلماق.

【一把钥匙开一把锁】 yī bǎ yàoshi kāi yī bǎ suǒ بىر قۇ - لۇپقا بىر ئاچقۇچ؛ ئالاھىدە مەسىلىگە ئالاھىدە چارە - تەدبىر قوللانماق؛ ھەرقانداق ئىشنى ئۆز يولىدا بىر تەرەپ قىلماق.

【一把抓】 yībǎzhuā ھەممە - گە تەڭ قول سالماق؛ بەش قولنى تەڭ ئاغزىغا تىقماق؛ ھەممىنى ئۆز ئالدىغا تارتماق؛ ھەممىگە چات كېرىۋالماق.

【一白遮九丑】 yī bái zhē jiǔ chǒu بىر ئاق توققۇز سەتنى ياپار؛ بىر ياخشىلىق ھەممە گۇناھنى يۇپار.

【一百八十度大转弯】 yī bǎi bā shí dù dà zhuǎnwān 180 گرادۇسلۇق چوڭ بۇرۇلۇش؛ چوڭ ئۆزگىرىش؛ بىراقلا ئۆزگىرىۋالماق؛ پۈتۈنلەي ئۆزگەرمەك؛ چورت يۈز ئۆرۈمەك؛ پۈتۈنلەي يۈز ئۆرۈمەك.

【一百一】 yībǎiyī ۈزدە يۈز؛ بەكمۇ؛ ناھايىتى؛ ئىنتايىن؛ ھەددىدىن تاشقىرى؛ ئادەتتىكىدىنمۇ.

【一本账】 yīběnzhang بىر- دىن بىر مەنبە؛ بىر ھېساب دەپتەر بولۇش؛ بىردىن بىر كىرىم مەنبەسى.

【一笔勾销】 yībǐ gōuxiāo بىر تىيىن قىلىۋەتمەك؛ بىراقلا ئۆچۈرۈپ تاشلىماق؛ ھەممىنى يوققا چىقارماق؛ بىراقلا يوققا چىقارماق؛ ھەممىنى كەچۈرۈۋەتمەك؛ ھەممىنى سالاۋەت قىلماق.

【一笔抹杀】 yībǐmǒshā “一笔勾销” غا قاراڭ.

【一边倒】 yībiāndǎo بىر تە- رەپكە ئاغماق؛ بىر تەرەپكە ئۆتۈۋالماق؛ بىر تەرەپكە يان باسماق.

【一不沾亲，二不带故】 yī bù zhānqīn, èr bù dài gù تۇغ- قانمۇ ئەمەس، دوستمۇ ئەمەس؛ ھېچقانداق تۇغقانچىلىق مۇناسىۋىتى يوق.

【一不做，二不休】 yī bù zuò, èr bù xiū ئىشنى باشلىغان ئىكەنسىن، ئاخىرىغا يەتكۈز؛ ئىشنى

باشلىما، باشلىساڭ توختاتما؛ تاز بولساڭ گەدەنگىچە بول؛ ئىشنى قىلساڭ ۋايىغا يەتكۈز.

【一步一个脚印】 yī bù yī gè jiǎoyìn ھەربىر ئىشنى پۇختا قىلماق؛ ھەربىر قەدەمنى پۇختا باسماق.

【一步一个台阶】 yī bù yī gè táijiē پەيدىنپەي ئۆرلىمەك؛ ئۇدا يۈكسەلمەك؛ بارغانسېرى يۇقىرى بالداققا چىقماق.

【一蹶八头跳】 yī cuī bā tóu qiāo ناھايىتى زېرەك؛ چې- چەن.

【一场春梦】 yī chǎng chūn mèng شېرىن چۈش؛ چۈش- دەك؛ قۇرۇق قول قالماق؛ خام خىيال.

【一场官司一把火】 yī chǎng guānsī yī bǎ huǒ دەۋا - ئەر ز قىلىش ئوت كەتكەن بىلەن تەڭ؛ دەۋا ئوت ئاپىتىدىن يامان؛ دەۋا بىلەن ئوت ئاپىتىدىن باتۇرمۇ قۇتۇلالماس.

【一场空】 yī chǎng kōng ھە- مىدىن قۇرۇق قالماق؛ يوققا

چىقماق؛ ھەممىدىن مەھرۇم بولماق؛
تىزنى قۇچاقلاپ قالماق؛ قاق سەنەم
بولۇپ قالماق.

【一锤子买卖】 yī chuízi
mǎimai بىر قېتىملىق سودا؛
ئاقسۆڭەتكە قارىماي ئىش قىلماق؛
قاراملىق بىلەن ئىشلىمەك؛ قارىسىغا
ئىشلىمەك؛ تەۋەككۈلچىنىڭ بىر
ناخشىسى ئارتۇق.

【一刀断】 yī dāo duàn ئالا.
قىنى پۈتۈنلەي ئۈزمەك؛ ئۈزۈل -
كېسىل قول ئۈزمەك؛ ئادا - جۇدا
بولماق.

【一刀齐】 yī dāo qí
“一刀切” غا قاراڭ.

【一刀切】 yī dāo qiē ھەممىنى
بىر تايماقتا ھەيدىمەك؛ بىراقلا ئادا -
جۇدا بولماق؛ تۈپتۈز؛ رەتلىك؛
پىچاق بىلەن كەسكەندەك؛ چورت؛
كەسكىن.

【一肚子苦水】 yī dùzi kǔ
shuǐ يۈرەك - باغرى دەردكە تول
ماق؛ ئىچى دەرد - ئەلەمگە تولماق.

【一肚子气】 yī dùzi qì
راسا ئاچچىقلىنىپ تۇرماق؛ غەزىپىنى

باسالماي تۇرماق.

【一朵花】 yī duǒ huā
“一枝花” غا قاراڭ.

【一风吹】 yī fēng chuī ھەممى -
نى بىراقلا سۈرتۈپ تاشلىماق؛ بىراقلا
ئىنكار قىلماق؛ بىراقلا ئاغدۇرماق؛
ھەممىنى يوققا چىقارماق.

【一斧子砍到底】 yī fǔzi kǎn
dàodǐ بىر پالتا بىلەنلا ھەل قىل -
ماق؛ بىر قېتىمدىلا ئۈزۈل - كېسىل
ھەل قىلماق؛ غاچ - غۇچ بىر تەرەپ
قىلماق.

【一竿子插到底】 yī gānzi
chā dào dǐ ئۈزۈل - كېسىل قىل -
ماق؛ كەسكىن؛ تەلتۆكۈس ئىشلەپ
بەرمەك؛ بىۋاسىتە ئاساسى قاتلامغا
چۆكمەك؛ ئامما بىلەن بىۋاسىتە يۈز
كۆرۈشمەك؛ بىراقلا تېگى - تەكتىگە
يەتمەك؛ گېپى تۈز.

【一缸酿不出两种酒】 yī
gāng niàng bùchū liǎngzhǒng
jiǔ بىر پېلەككە ئىككى خىل خە -
مەك چۈشمەس.

【一篙刨出井来】 yī gāo páo
chū jǐng lái بەش قولنى بىراقلا

ئاغزىغا تىقماق؛ بىر كەتمەن بىلەن قۇدۇق قازماق؛ پۈتكۈزۈشكە ئالدىرىماق؛ ئالدىراقسانلىق قىلماق؛ ئالدىراڭغۇلۇق قىلماق.

【一个巴掌拍不响】 yī gè bā zhang pāi bù xiǎng چاۋاك ۋاك بىر قولدىن چىقمايدۇ؛ يالغۇز ئاتنىڭ چېشى چىقماق؛ يالغۇز ئالدىراقسان چاۋاك چىقماق؛ چاۋاك بىر ئالدىراقسان چىقمايدۇ؛ چاۋاك ئىككى قولدىن چىقىدۇ.

【一个半斤，一个八两】 yī gè bàn jīn , yī gè bā liǎng بىرى يېرىم جىڭ، يەنە بىرى سەككىز سەر؛ ئىككى سەككىز — ئون ئالتە؛ تەڭمۇتەڭ؛ پەرقى يوق؛ ئوخشاش؛ بىرى بىرىدىن قېلىشماق؛ ئېلىشىمغىچە تېپىشماق.

【一个掰成两个花】 yī gè bāi chéng liǎng gè huā بىرنى ئىككىگە سۇندۇرۇپ خەجلىمەك؛ قىلنى قىرىققا يارماق؛ بىر تىيىنى ئىككى قىلىپ خەجلىمەك.

【一个鼻孔出气】 yī gè bí-kǒng chūqì بىر تۆشۈكتىن نەپەس پەسلەنمەك؛ بىر بۇرۇندا نەپەس ئالماق؛ ھەممەنەپەس بولماق؛ گېپى

بىر يەردىن چىقماق؛ بىللە ھەرىكەت قىلماق؛ گېپى بىر بولماق؛ گېپىنى بىر قىلىۋالماق؛ بىر يەڭدىن قول، بىر ياقىدىن باش چىقارماق.

【一个锅里搅马勺】 yī gè guō lǐ jiǎo mǎsháo بىر قازاندىن تاماق يېمەك؛ بىللە ياشىماق.

【一个红脸，一个白脸】 yī gè hóng liǎn, yī gè bái liǎn بىرسى قىزىل يۈز، يەنە بىرسى ئاق يۈز بولۇۋالماق؛ تىل بىرىكتۈرۈپ ئەسكىلىك قىلماق.

【一个将军一道令】 yī gè jiāng jūn yī dào lìng ھەرىكەت ئۆز ئالدىغا بۇيرۇق سوقماق؛ ھەرقايسىسىنىڭ ئۆز ئالدىغا قارارى بولماق.

【一个老鼠坏一锅汤】 yī gè lǎoshǔ huài yī guō tāng بىر سېسىق ئالما ھەممىسىنى سېستىپتۇ؛ بىر چىۋىن بىر قازان ئاشىنى ھارام قىلىپتۇ؛ بىرنىڭ كاساپىتى مىڭغا؛ بىر شاتراق موزاي بىر قوتان پادىنى بۇلغار.

【一个萝卜两头切】 yī gè luóbo liǎngtóu qiē ئىككى تە.

رەپتىن زىيان تارتماق؛ قوشلاپ زىيان تارتماق.

【一个萝卜一个坑】 yī gè luóbo yī gè kēng
بىر باشقا بىر بۆك؛ ھەركىم ئۆز ئىشىنى قىلماق؛ ئورۇن توشماق؛ بوش ئورۇن يوق؛ ھەرقايسىسىنىڭ ئۆز ئورنى بولماق.

【一个门口一个天】 yī gè ménkǒu yī gè tiān
ھەركىم-نىڭ ئەھۋالى ئۆزىگە؛ بەش بارماق ئوخشاش بولمايدۇ؛ ھەرقايسى ئائىلىنىڭ ئەھۋاللىرى ئوخشاش ئەمەس؛ ئائىلىلەر بىر-بىرىگە ئوخشىمايدۇ؛ ھەركىمنىڭ ئۆزىگە تۇشلۇق ئىشى بار؛ ھەركىمنىڭ ئۆز غېمى بار؛ ئىسنىڭ ئاچچىقىنى مورا بىلەر.

【一个模子铸的】 yī gè múzi zhù de
بىر قېلىپتىن چىق-قان؛ بىر قېلىپتا قۇيغاندەك.

【一个朋友一条路】 yī gè péngyǒu yī tiáo lù
بىر دوست - بىر يول؛ دوست قانچە كۆپ بولسا شۇنچە ياخشى.

【一个霹雳天下响】 yī gè pīlì tiānxià xiǎng
گۈلدۈرماما

جاھاننى زىل - زىلىگە كەلتۈرمەك؛ گۈلدۈرماما يەر-زېمىننى تەۋرەتمەك؛ زور تەسىر قوزغىغان ۋەقە.

【一个钱当两个使】 yī gè qián dāng liǎng gè shǐ
“一个掰成两个花” غا قاراڭ.

【一个钱在手心里攥出汗】 yī gè qián zài shǒuxīn lǐ zuàn chū hàn
پۇلنى قىسىپ ئىش-لەتمەك؛ بىر تىيىن ئۈستىدە تىك تۇرماق.

【一个山头一只虎】 yī gè shāntóu yī zhī hǔ
ھەر تاغدا بىر يولۋاس بولار؛ ھەر جاينىڭ بىر بېگى بولار.

【一个心眼儿】 yī gè xīnyǎnr
جاھىللىق؛ تەرسا مەجەز-لىك؛ پۈتۈن ئوي-پىكىرى؛ پۈتۈن قەلبى.

【一根肚肠通到底】 yī gēn dù cháng tōng dào dǐ
خاراك-تېرى تۈز؛ ئاق كۆڭۈل؛ كۆڭلى تۈز؛ گېپى ئوچۇق.

【一根筋】 yī gēn jīn
كاج؛ جا-ھىل؛ تەرسا.

【一根藤上的瓜】 yī gēn téng shàng de guā
بىر پېلەكتىن چۈشكەن خەمەكلەر؛ ھەممىسى بىر تاغنىڭ چىلبۆرىلىرى؛ تەقدىرداشلار.

【一古脑儿】 yīgǔ nǎor ھەم-
مىسى؛ پۈتۈنلەي؛ تامامەن؛ ئۈزۈمەي؛ بىراقلا؛ ئۆلگۈچە؛ توختىماي.

【一股风】 yīgǔ fēng بوران؛ شامال؛ دولقۇن؛ تۈيۈقسىز يۈز بەرگەن ۋەقە.

【一股劲儿】 yīgǔ jìn ٧وخ-
تىماي؛ تىلىنى بىر قىلىۋالماق؛ گەپنى بىر قىلىۋالماق؛ بىر دودىلا؛ ئۈزۈمەي.

【一棍子打死】 yī gùnzi dǎsǐ
بىر كالتەك بىلەن يوقاتماق؛ تامامەن يوققا چىقارماق؛ پۈتۈنلەي ئىنكار قىلماق؛ بىر كالتەك بىلەنلا ئۇچۇقتۇرۇۋەتمەك.

【一锅端】 yīguōduān ھەممە-
نى ئوتتۇرىغا قويماق؛ ھەممىنى تۆكمەك؛ ھەممىنى ئېلىپ چىقماق؛ ھەممىنى ئېيتىپ بەرمەك؛ پۈتۈنلەي يوقاتماق.

【一锅烩】 yīguōhuì ھەممە-

نى بىر قازاندا قايناتماق؛ ھەممىنى بىر قازانغا سالماق؛ ئەھۋالغا قاراپ پەرقلىنەندۈرمەسلىك؛ پەرقلىق مۇئامىلە قىلماسلىق؛ ھەممىنى بىر تاپاقتا ھەيدىمەك.

【一锅粥】 yīguōzhōu بىر قا-
زان ماشخورد؛ ئۇماچ بولۇپ كەتمەك؛ مالىماتاڭ بولۇپ كەتمەك.

【一锅煮】 yīguōzhǔ
“一锅烩” گە قاراڭ.

【一会儿风，一会儿雨】 yī-
huìr fēng, yīhuìr yǔ ئۈزگە-
رىشچان؛ تۈتۈرۈقسىز؛ تۇتامى يوق؛ تۇراقسىز؛ كۆتى بوش؛ قوڭى بوش.

【一家人】 yījiārén بىر ئائىلە
كىشىلىرى؛ بىر ئائىلە؛ بىر ئۆيدىكىلەر؛ ئۆز كۆرمەك؛ يات كۆرۈشمەسلىك؛ ئۆزئارا يات كۆرۈشمەسلىك.

【一肩挑】 yījiāntiāo ۋەزىپە-
نى بىر ئادەمنىڭ ئۈستىگە يۈكلىمەك؛ ۋەزىپىنى بىرلا ئادەم ئۈستىگە ئالماق؛ ۋەزىپىنى يالغۇز ئادا قىلماق.

【一脚门里，一脚门外】 yī-
jiǎo mén lǐ, yī jiǎo mén wài

تايىنى يوق؛ تۇتۇرۇقسىزلىق؛
لىڭگىرتاقتاق؛ پوزىتسىيە ئېنىق
بولماسلىق؛ ئىككى تايىن؛
خۇپىيانە؛ مۇجمەل پوزىتسىيە.

【一句是一句】 yī jù shì yī jù
ماقالە ئىخچام؛ دانە - دانە سۆز؛
گۈزەل ئۇسلۇب؛ سۆزلىرى ئىخچام؛
دېگەن گېپىدە تۇرماق؛ گەپ دېگەن
بىر؛ گېپى گەپ بولماق؛ دېگىنىدە
تۇرماق.

【一锄头掏不成个井】 yī
juétou tāo bù chéng gè jǐng
بىر چاققانغا قۇدۇق بولماس؛ ئاسانلا
ۋۇجۇدقا چىقماس؛ ئالدىرىغان قالار.

【一棵蔓上两个瓜】 yī kē
màn shàng liǎng gè guā
بىر پېلەكتىن چۈشكەن ئىككى خەمەك؛
ئارىغا قىل سىغماسلىق؛ پايدا - زىيان
مۇناسىۋىتى زىچ بولماق.

【一棵树上吊死】 yī kē shù
shàng diào sǐ
بىر ئورۇندا ئۇزۇن بىر ئورۇنغا
تۇرۇپ قالماق؛ بىر ئورۇنغا
ئېسىلىۋالماق؛ كاجلىق قىلماق.

【一口吃不下热馒头】 yī
kǒu chī bù xià rè mántou
بەش قول ئېغىزغا بىراقلا پاتمايدۇ؛

ئالدىرىغان بىلەن ئىش پۈتمەس.

【一口吃个胖子】 yī kǒu chī
gè pàngzi
بىر تويغان بىلەنلا سە -
مىرپ كەتمەك؛ بىر قېتىملىق تاماق
بىلەن سەمىرمەك؛ پۈتكۈزۈشكە
ئالدىرىماق؛ ئالدىراقسانلىق قىلماق؛
نەپسىنى باسالماسلىق.

【一口清】 yī kǒu qīng
مەسە -
لىنى تىنماي ئېنىق سۆزلەپ چىقماق؛
ھېساباتنى تىنماي ھېسابلاپ بەرمەك؛
ھېساباتقا ئۇستا؛ گەپكە ئۇستا؛
سۆزمەن.

【一块石头落地】 yī kuài
shítóu luòdì
ئىدىيىۋى يۈكنى
چۈشۈرمەك؛ يۈركى ئۆز ئورنىغا
چۈشمەك؛ كۆڭلى تىنچىماق؛
خاتىرجەم بولماق.

【一揽子】 yī lǎnzi
بىر پۈتۈن؛
بىر يۈرۈش؛ كۆپ خىل؛ بىر توپ؛
ئومۇملاشتۇرۇلغان؛ ئومۇمىي؛ بىر
تالاي.

【一篮子】 yī lánzi
“一揽子” غا قاراڭ.

【一了百了】 yī liǎo-bǎi liǎo
مۇھىمى پۈتسە، قالغانلىرىمۇ

پۈتىدۇ؛ ئاساسلىقى ھەل قىلىنسا، قالغانلىرىمۇ ئۆزلۈكىدىن ھەل بولۇپ كېتىدۇ.

【一路货】 yīlùhuò بىر خىلدا. بىر خىلدىكى ئادەملەر؛ ئوخشاش بىر يولدىكى بۇزۇقلار؛ بىر جاڭگالنىڭ بۆرىلىرى.

【一毛不拔】 yīmáo bùbá تۆمۈر خوراز؛ پىستىن پوستۇما ئالىدىغان؛ بىر تىيىننىڭ ئۈستىدە تىك تۇرىدىغان؛ ئۆلتۈرسىمۇ بىر تېمىم قان چىقمايدىغان؛ تازا بېخىل؛ بەك پىخسىق.

【一面倒】 yīmiàndǎo “一边倒” غا قاراڭ.

【一面儿理】 yīmiàn'r lǐ بىر تەرەپلىمە قاراش؛ بىر تەرەپلىمە پىكىر.

【一面锣】 yīmiànluó كۆز - كۆز قىلىپ يۈرىدىغان ئادەم؛ كاناي؛ ۋارقىرىغان؛ ۋارقىراپ - جارقىراپ سۆزلەيدىغان ئادەم؛ ۋارقىراپلا يۈرىدىغان كىشى.

【一盘棋】 yīpánqí بىر تاختا شاھمات؛ بىر پۈتۈنلۈك؛ بىر گەۋدە؛ ئومۇمىي ۋەزىيەت.

【一盘散沙】 yīpán-sǎnshā قۇمدەك چېچىلاڭغۇ؛ قۇمدەك چېچىلىپ ياتماق؛ قۇمدەك تارقاق.

【一盆火】 yī pén huǒ ئوتتەك قىزغىن؛ قىزغىن مۇئامىلىدە بولماق.

【一盆糨糊】 yīpén-jiàngū مالىماتاك؛ گاڭگىراپ قالماق؛ ئېلىشىپ كەتمەك؛ مالىماتاك بولۇپ كەتمەك؛ ئوماچ قىلىۋەتمەك؛ كاللىسىنىڭ سۈيى بار.

【一墙能挡八面风】 yī qiáng néng dǎng bāmiàn fēng كۆپ ئىشنىڭ ھۆددىسىدىن چىقماق؛ ئۆزى يالغۇز ھەممىسىنىڭ گېپىگە تەڭ كەلمەك؛ سۆزگە چېۋەر؛ يالغۇز تاقابىل تۇرالايدىغان؛ گەپكە ئۇستا.

【一锹挖出个井】 yī qiāo wā chū gè jǐng كەتمەن بىلەن بىر چېپىپ قۇدۇق قېزىپتۇ؛ بىر گۈرچەك سېلىپلا قۇدۇق كولاپتۇ؛ بىر يولسىلا ۋۇجۇدقا چىقارماق؛ مۇشكۈل ئىشنى بىردىنلا ۋۇجۇدقا چىقارماق.

【一切向钱看】 yīqièxiàng qiánkàn “向钱看” گە قاراڭ.

قالماق.

【一勺烩】 yīsháohuì
“一锅烩” گە قاراڭ.

【一身都是胆】 yīshēn dǒu
shì dǎn يۈرىكى چوڭ؛ پۈتۈن
ۋۇجۇدى جاسارەتكە تولماق؛ ناھايىتى
يۈرەكلىك؛ ھېچنېمىدىن قورقماس؛
جۈرئەتلىك؛ باتۇرلۇق بىلەن مەردلىك
پۈتۈن ۋۇجۇدىغا سىڭگەن.

【一是一，二是二】 yī shì yī,
èr shì èr بىرنى بىر، ئىككىنى
ئىككى دېمەك؛ ھەقىقەتنى
ئەمەلىيەتتىن ئىزدىمەك؛ راست گەپ
قىلماق؛ راستچىللىق بىلەن؛
چەكلىمە ئېنىق؛ لىللا ئىشلىمەك؛
ئەستايىدىل بىر تەرەپ قىلماق.

【一手硬，一手软】 yī shǒu
yìng, yī shǒuruǎn بىر قول
چىڭراق، بىر قول بوشراق بولۇپ
قالماق.

【一台戏】 yītáixì بىر مەيدان
ئويۇن؛ قىزىق سورۇن؛ قالايىمقان
سورۇن.

【一摊泥】 yītānní جىگەرسىز؛
بوشاڭ؛ ھالىدىن كەتمەك؛
ماغدۇرسىز قالماق؛ چارچاپ ھالىدىن
كەتمەك؛ پالەچ ھالەتكە چۈشۈپ

【一潭死水】 yītán-sǐshuǐ
توختام سۇ؛ ئۆلۈك سۇ؛
جانسىزلىق؛ تېتىكسىزلىك؛
ھەرىكەتسىز؛ بۇرۇقتۇرۇملۇق
ھالەت؛ پالەچ ھالەت.

【一条肠子】 yītiáo-chángzi
پۈتۈن ئوي - پىكىرى؛ پۈتۈن ئويى؛
چىڭ تۇرۇۋالماق؛ توختىماي.

【一条船上的人】 yī tiáo
chuán shàngde rén بىر قېيىق
قا چىققانلار؛ تەقدىرداشلار.

【一条道跑到黑】 yī tiáo
dào pǎodào hēi ئۆز
جاھىل؛ ئۆز
بېشىمچىلىق قىلماق؛ كاجلىق
قىلماق؛ جاھىللىق بىلەن ئۆز
بىلگىنىنى قىلماق؛ بىر يولدا
ئاخىرغىچە مېڭىۋەرمەك؛ جاھىللىق
قىلماق.

【一条龙】 yītiáolóng ئۈزۈن
سەپ؛ ئۈزۈن قاتار؛ ئۈزۈن
ئۆچىرەت؛ زىچ باغلىنىش ۋە ماسلىق؛
بىر - بىرىگە تۇتىشىپ تۇرماق؛
سىستېما؛ سىستېمىلاشتۇرماق؛
ساللاشقان؛ بىر يۈرۈش.

【一条蔓上的瓜】 yī tiáo

màn shàngde guā ۋىر پىلەك -
نىڭ خەمەكلىرى؛ دىلى بىر توپ
كىشىلەر؛ تەقدىرداشلار.

【一头沉】 yī tóu chén يان
ئىشكاپلىق ئۈستەل؛ بىر تەرەپكە
بولۇشماق؛ بىر تەرەپكە يان باسماق.

【一头热】 yītóurè بىر تەرەپ
قىزىق؛ بىر تەرەپنىڭ ئاكتىپلىقى؛
بىر تەرەپنىڭ قىزغىنلىقى؛ بىر تەرەپ
قىزغىن بولماق.

【一头雾水】 yītóu wùshuǐ
ھاڭ - تاڭ قالماق؛ ھېچ چۈشىنىپ
بولماسلىق؛ ئەقىل يەتمەيدىغان؛
گاڭگىراپ قالماق.

【一头栽到阴沟里】 yītóu
zāidào yīngōuli ئازگالغا تىك
موللاق چۈشمەك؛ تازا رەسۋا بولماق؛
پاجىئەلىك مەغلۇبىيەتكە ئۇچرىماق؛
قاتتىق زەربە يېمەك.

【一头撞在南墙上】 yī tóu
zhuàng zài nán qiáng shàng
تامغا ئۈسمەك؛ دەككىسىنى يېمەك؛
پەشۋاغا ئۇچرىماق؛ بۇرنىغا سۇ
كىرمەيدىغان؛ بۇرنىغا يېمەيدىغان.

【一团火】 yītuánhuǒ ئاڭ -

تىپىلىقى ئۈستۈن؛ قىزغىن
مۇئامىلىدە بولماق؛ تولۇپ تاشقان
قىزغىنلىق؛ ئوتتەك قىزغىن؛ تىت -
تىت بولۇپ كەتمەك؛ ئىچى تىت -
تىت بولماق؛ ئىچى تىتىلداپ
كەتمەك؛ ئىچىگە ئوت كەتكەندەك
بولماق.

【一团乱麻】 yītuán-luànmá
قالايمىقانچىلىق؛ مالماتاڭچىلىق؛
رەسۋالىق؛ پاتىپاراق بولۇپ كەتمەك؛
قالايمىقان بولۇپ كەتمەك.

【一团糟】 yītuánzāo رەسۋا -
لىق؛ قالايمىقانچىلىق؛ ناھايىتى
قالايمىقان؛ تولمۇ چاتاق؛
مالماتاڭچىلىق.

【一退六二五】 yī tuì liù èr-
wǔ قۇيرۇق تۇتقۇزماسلىق؛ يې -
قىن كەلمەسلىك؛ ئۆزىنى قاچۇرماق؛
باش تارتماق؛ ئۆزى چەتكە
چىقىۋالماق؛ ئۆزىنى چەتكە
ئېلىۋالماق.

【一碗清水看到了底】 yī
wǎn qīngshuǐ kàn dào le dǐ
سۈزۈك سۇنىڭ تېگىنى ئېنىق
كۆرگىلى بولىدۇ؛ ئوپئوچۇق؛ تېگى
- تەكتى ئېنىق.

【一碗水端平】 yī wǎn shuǐ

duānpíng ھەر قاچا سۇنى تەكشى
كۆتۈرمەك؛ لىللا تۇرماق؛ ھەممىگە
بىر كۆزىدە قارىماق؛ خالىس تۇرماق؛
ھەممىگە ئوخشاش مۇئامىلە قىلماق؛
خالىس ئىش قىلماق.

【一文钱难倒英雄汉】 yī
wén qián nán dǎo yīng
xiónghàn بىر تىيىن پۇل باتۇر-
نمۇ قورقۇتار؛ بىر سېنىتمۇ پۇل،
جەمىشتىمۇ پۇل.

【一问三不知】 yī wèn sān
bù zhī سورسا ھېچنېمىنى بىل-
مەسلىك؛ ھېچنېمىدىن بىخەۋەر؛
جاۋاب بەرگۈسى كەلمەسلىك؛
بىلمەيمەن دەپ باش تارتماق.

【一窝蜂】 yīwōfēng غۇيۇل-
دىماق؛ غۇزۇلدىماق؛ گۈرۈلدىمەك؛
گۈررىدە؛ ۋاراك - چۈرۈك قىلماق؛
قالايمىقان؛ مالىماتاك.

【一言堂】 yīyántáng بىرلا
كىشىنىڭ گېپى گەپ بولماق؛ بىرلا
ئادەم سۆزلىمەك؛ بىرلا باھا؛
دېموكراتىيە بولماسلىق؛
سودىلىشىشقا ئورۇن يوق.

【一眨眼】 yīzhǎyǎn كۆزنى
يۈمۈپ ئاچقۇچە؛ بىر پەستىلا؛ شۇ

ھامان؛ ھەش - پەش دېگۈچە؛ غىل
- پاللا قىلىپ؛ ئىنتايىن قىسقا
ۋاقىت ئىچىدە.

【一站式】 yīzhànshì بىراق-
لا؛ بىر يۈرۈش؛ بىر قاتاردا؛ بىر
قېتىمدىلا.

【一阵风】 yīzhèn fēng بىر-
دەملىك شامال؛ شامالدىك تېز؛ ھەش
- پەش دېگۈچە؛ كۆزنى يۈمۈپ
ئاچقۇچە؛ ئۇچقاندەك؛ موزاينىڭ
يۈگىرىشى سامانلىققىچە؛ بىر ھە - ھۇ
بىلەن؛ بىردەملىك ھەرىكەت؛
قۇيۇندەك.

【一枝花】 yīzhīhuā بىر تال
گۈل؛ چىرايلىق؛ گۈزەل؛ بەك ئۈز؛
ساھىبجامال؛ پەزىلەتلىك؛ يۈكسەك
پەزىلەتلىك.

【一锥子扎不出血】 yī zhuīzi
zhā bù chū xiě بىگىز سانجى-
سىمۇ قان چىقماسلىق؛ سېزىمىنى
يىوقاتماق؛ ھۇشيارلىقنى يوقاتماق؛
گومۇش؛ گالۋاك؛ تەپسە تەۋرىمەس.

【伊甸园】 yīdiànyuán جەن-
نەت؛ راھەتگاھ؛ چارباغ؛ دۇنيا
جەننىتى.

【伊妹儿】 yīmèir تور ئادرې-

سى؛ ئېلېكترونلۇق يوللانما.

【依葫芦画瓢】 yī húlu huà piáo
“依样画葫芦” غا قاراڭ.

【依样画葫芦】 yīyàng huà húlu
قاپاققا قاراپ نوڭاي سىز-
ماق؛ قارىغۇلارچە تەقلىد قىلماق؛
ئەندىزىچىلىك قىلماق؛ دورامچىلىق
قىلماق؛ تەقلىد قىلماق؛ مۇشۇككە
قاراپ يولۋاس سىزماق.

【阴阳脸】 yīnyángliǎn ئىككى
يۈزلىمىلىك؛ تىلى شېكەر، دىلى
زەھەر؛ ئالدىدا بىر خىل، كەينىدە بىر
خىل بولماق؛ ئىككى يۈزلىمىلىك
قىلماق؛ سۆزى باشقا، دىلى باشقا؛
ئېشىكى كۆۋرۈكتىن ئۆتكىچە
قۇيرۇقى نەزىر.

【银色人才】 yínsè réncái يا.
شانغان پەن - تېخنىكا خادىملىرى؛
پېنسىيىگە چىقىش ئالدىدا تۇرغان
ئىختىساسلىقلار.

【引路人】 yǐnlùrén يول باش-
لىغۇچى؛ باشلامچى؛ يېتەكچى؛ يول
كۆرسەتكۈچى.

【饮苦酒】 yǐnkǔjiǔ
“咽苦水” گە قاراڭ.

【印把子】 yìnbàzi تامغا؛ ھا.
كىمىيەت؛ ھوقۇق؛ بويسۇندۇرۇش
كۈچى؛ باشقۇرۇش كۈچى؛
تىزگىنلەش كۈچى.

【蝇头利】 yíngtóulì ئازغىنا
ھايات؛ كىچىككىنە پايدا؛ جىندەك
مەنپەئەت.

【应声虫】 yìngshēngchóng
قارىسىغا ئەگەشمەك؛ باشقىلار نېمە
دېسە شۇنىڭغا ئەگەشمەك؛ بىراۋنىڭ
دېيىشىغا ئۈسسۈل ئوينىغۇچى؛
گۈپپاڭچى؛ دۇمباقچى؛ خۇشامەتچى.

【硬逼公鸡下蛋】 yìng bī
gōngjī xià dàn خورازغا تۇخۇم
تۇغدۇرماق؛ قوچقارنى تۇغدۇرماق؛
ئۆردەكنى قونداققا زورلىماق؛
قارىغۇنى تار يەردە قىستىماق.

【硬撑门面】 yìng chēng
ménmiàn “撑门面” گە قاراڭ.

【硬道理】 yìng dàoли چىڭ
قائىدە؛ ھەقىقەت.

【硬骨头】 yìnggǔtōu قاتتىق
سۆڭەك؛ قەيسەر؛ ئېگىلمەس؛
جاسارەتلىك؛ تىز پۈكمەس؛
سۇنماس؛ مۇستەھكەم.

【硬广告】 yìngguǎnggào قاتە-
تىق ئېلان؛ ئوچۇق ئېلان؛ ئاشكارا
ئېلان.

【硬汉子】 yìnghànzi قەيسەر
يىگىت؛ چىداملىق ئادەم؛ ئىرادىلىك
ئادەم؛ جىگەرلىك؛ ئەزىمەت.

【硬碰硬】 yìng pèng yìng
قاتتىقلىققا قاتتىقلىق قىلماق؛
ئۇنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ؛
مۇشتقا مۇشت؛ سەل قاراشقا
بولمايدىغان.

【硬心肠】 yìng xīncháng
باغرى قاتتىق؛ تاش يۈرەك؛
رەھىمسىز.

【硬着脖子】 yìng zhē bózi
بويىنى قاتتىقلىق قىلماق؛ كاجلىق
قىلماق؛ جاھىللىق قىلماق.

【硬着头皮】 yìngzhetóupí
ئۆز كۈچىگە تايىنىپ تاقابىل تۇرماق؛
چىداپ تۇرماق؛ زورمۇزور
ئىتتەرمەك؛ نائىلاج قالماق؛
چىشىنى چىشلەپ تۇرماق؛ بەرداشلىق
بەرمەك.

【硬指标】 yìngzhǐbiāo ئۆز-
گەرمەس كۆرسەتمە؛ چىڭ
كۆرسەتكۈچ؛ قاتتىق ۋەزىپە؛ ئادا

قىلىشقا تېگىشلىك ۋەزىپە.

【硬着陆】 yìng zhuólù تېز
قونماق؛ تۇرغۇنسىز؛ قوپال ئىزغا
چۈشمەك.

【油耗子】 yóuhàozi ماي چاش-
قىنى؛ بېنزىن ئوغرىسى؛ ماينى
قانۇنسىز ئېلىپ ساتقۇچى؛ ماي
ھايانكېشى؛ ماينى ھايىنىغا
ساتقۇچى.

【油老虎】 yóulǎohu نېفىت
يولۋاسلىرى؛ ماي سۈمۈرەرلەر؛
بېنزىن ئوغرىلىرى.

【油炸鬼】 yóuzhàguǐ چەل-
پەك؛ قۇيماق؛ ساڭزا؛ قىيىقچا.

【游码头】 yóumǎtōu دۇنيا-
نى كېزىپ يۈرمەك؛ ساياق ئويۇنچى
ھاياتىنى سۈرمەك.

【有板有眼】 yǒubǎn yǒuyǎn
رېتىملىق؛ تەرتىپلىك؛ سوتۇقلۇق؛
سۆز- ھەرىكىتى جايدا؛ سۆز-
ھەرىكىتى قائىدىلىك.

【有奔头】 yǒu bèntōu ئۈمىد
بار؛ ئىستىقبالى بار؛ چىقىش يولى
بار.

【有鼻子有眼】 yǒu bízi yǒu yǎn جانلىق؛ ئەينەن؛ ئۆز ئەي- نەن؛ بەئەينى ئۆزى؛ ئەينەن سۆزلىمەك؛ تولۇق تەسۋىرلىمەك؛ خۇددى شۇنداق ئىش بولغاندەك؛ زىر - زەۋەرىگىچە سۆزلىمەك.

【有初一，就有十五】 yǒu chū yī, jiù yǒu shí wǔ ئاي- نىڭ بېشىدىن قورققىچە، بەشىدىن قورق.

【有分量】 yǒu fènliang تەس- رى بار؛ سالمىقى بار؛ ۋەزنى بار.

【有胳膊有腿】 yǒu gēbo yǒutuǐ بىلەكمۇ بار، پۈتمۇ بار؛ ساغلام بەدەن؛ ساغلام ئادەم؛ ساق؛ بېجىرىم.

【有骨气】 yǒu gǔqì جىگەر- لىك؛ ۋىجدانلىق.

【有瓜葛】 yǒuguāgé چېتىش- لىقى بار؛ چېتىشلىق؛ مۇناسىۋىتى بار.

【有好果子吃】 yǒu hǎo guǒ zi chī كۆرۈدىغان كۈنى تېخى ئال- دىدا؛ بۇرنىغا يېمەك؛ تۇمشۇقىغا يېمەك؛ زىيان تارتماق؛

كۆرگۈچىلىكى بار؛ ئازاب - ئوقۇبەت تېخى ئالدىدا.

【有来头】 yǒu láitou گەپ- نىڭ ئەستىرى بار؛ گەپنىڭ تېگى بار؛ ئۇنداق - بۇنداق ئادەملەردىن ئەمەس.

【有棱角】 yǒuléngjiǎo قىر- گىرۋىكى بار؛ قىرلىق؛ خاراكتېرى كۈچلۈك؛ تەبىئىتى كۈچلۈك؛ پرىنسىپال؛ جىگەرلىك.

【有脸面】 yǒu liǎnmiàn يۈزى بار؛ يۈزى يورۇق؛ ئابروۋى بار؛ ئابروۋىلۇق.

【有两下子】 yǒu liǎngxiàzi ئۇنداق - مۇنداق ئادەملەردىن ئەمەس؛ قولىدىن ئىش كېلىدۇ؛ خېلى بىڭىسى بار؛ يىگىت؛ ياراپسەن؛ يارايدۇ جۈمۈ.

【有毛病】 yǒumáobìng كېس- لى بار؛ ساراڭ؛ دەردى بار؛ چاتقى بار.

【有眉目】 yǒuméimù (ئىش- نىڭ) باش - ئايىغى چىقىپ قالماق؛ (ئىشنىڭ) باش - ئايىغى بار؛ ئېپى كېلىپ قالماق؛ يېپنىڭ ئۈچىنى تاپماق.

【有门道】 yǒu mén dào ئاما. لى بار؛ چارسى بار؛ ئىشنىڭ يولىنى بىلىدۇ؛ ئىشنىڭ ئېپىنى بىلىدۇ.

【有门儿】 yǒu ménr ئۈمىد بار؛ ئىمكان بار؛ ئوڭۇشلۇق.

【有门路】 yǒu mén lù ئامالى بار؛ چارسى بار؛ ئىشنىڭ يولىنى تاپالايدۇ؛ يول تېپىشقا ماھىر.

【有苗头】 yǒu miáotou ئۈچى كۆرۈنمەك؛ قارىسى كۆرۈنمەك؛ بىخ ئۈچى كۆرۈنمەك.

【有奶便是娘】 yǒu nǎi biàn shì niáng ئاكاڭ كىمنى ئالسا، يەڭگەڭ شۇ؛ مەيدانسىزلىق؛ ئۆتۈپ كەتكەن پىرىنسىپسىزلىق؛ ساتقۇنلۇق؛ كىمنىڭ پۇلى بولسا، ماشايغىم شۇ؛ كىم بېشىڭنى سىلسا، ماشايغىڭ شۇ.

【有人家儿】 yǒu rénjiār بېشى باغلاقلىق؛ ئۇناشتۇرۇپ قويۇلغان (قىز).

【有谱儿】 yǒu pǔ ئىشەنچ بار؛ ئۈمىد بار؛ دىتى بار.

【有色眼镜】 yǒusè-yǎnjìng

رەڭلىك كۆزئەينەك؛ بىر تەرەپلىمە قارىماق؛ ئۆز پىكىرى بويىچە قارىماق؛ سۈبېكتىپ كۆزقاراش؛ ئەمەلىيەتتىن ئايرىلغان كۆزقاراش؛

【有手腕】 yǒushǒuwàn ئۈس-تىلىق ۋە نەپەرەڭلىك قىلماق؛ قولى ئۇزۇن؛ ئامالى بار.

【有水分】 yǒushuǐfèn كۆپتۈر-مە بار؛ مۇبالىغە ساقلاماق؛ لاپ ئۇرماق؛ يالغان ئارىلاش.

【有头脸】 yǒutóulián يۈز-ئابرويلۇق؛ ئىززەت - ھۆرمەتلىك.

【有头脑】 yǒutóunǎo كالىدسى ئىشلەيدۇ؛ كالا سەگەك؛ ئويلىيالايدىغان؛ زېھنى ئۆتكۈر؛ ئەقىللىق؛ تەپەككۈر قىلالايدىغان.

【有文章】 yǒuwénzhāng گۇمان بار؛ شۈبھىلىك؛ گۇمانلىق؛ شەكلىك؛ بىر گەپ بار؛ يوشۇرۇن پىكىر بار؛ يوشۇرۇن ئىشى بار.

【有戏看】 yǒuxìkàn تاماشا ئالدىمىزدا تېخى؛ كۈلكىگە قالماق؛ تاماشا كۆرسەتمەك؛ ئۇيانقا قالماق؛ شەرمەندە بولماق؛ رەسۋا بولماق.

【有心人】 yǒu xīnrén ئىرادىد-

لىك ئادەم؛ مەقسەتنى كۆڭلىگە
پۈككەن ئادەم؛ ئويچان ئادەم؛ نىيەت
قىلغان ئادەم؛ دىنلىق ئادەم.

【有心眼儿】 yǒu xīnyǎnr
زېرەك؛ پەملىك؛ زېھنى ئۆتكۈر.

【有血性】 yǒu xuèxìng جم-
گەرلىك؛ ۋىجدانلىق؛ ئوت يۈرەك؛
يۈرىكىدە ئوتى بار؛ قىزىق قانلىق.

【有眼力】 yǒu yǎnlì زېرەك؛
ئۆتكۈر؛ يىراقنى كۆرەلەيدىغان؛
پەملىك.

【有眼色】 yǒu yǎnsè ئەقىل-
لىق؛ چېچەن؛ پەملىك.

【有一手】 yǒuyīshǒu ھۈنەر
بار؛ ئۈستىلىق؛ پەملىك؛ يوشۇرۇنچە
قول سالماق؛ يەك ئىچىدە قەست
قىلماق.

【有意思】 yǒuyìsi مەنلىك؛
ئەھمىيەتلىك؛ قىزىق؛ قىزىقارلىق؛
ياقماق؛ يېقىپ قالماق؛ ياقتۇرماق؛
غەلىتە ئىش.

【有油水】 yǒuyóushuǐ نەپ
چىقماق؛ پايدىلىق؛ پايدىسى
تەگمەك؛ پايدىسى بار.

【幼稚病】 yòuzhìbìng بالىلىق
كېسىلى؛ گۆدەكلىك كېسىلى؛
بالىلارچە؛ گۆدەكلىك؛ بالىلىق.

【迂夫子】 yūfūzi قاتمال زىيا-
لى؛ مۇتەئەسسپ زىيالىي.

【鱼肚白】 yúdùbái سۈت رەك؛
سۈت رەڭلىك؛ ئاقۇچ؛ تاڭ ئاتماق.

【鱼水情】 yúshuǐqíng بېلىق
بىلەن سۈدەك يېقىن مۇناسىۋەت؛
ئايرىلماس مۇناسىۋەت.

【榆木疙瘩】 yúmù-gēda
ئەقىل كىرمەسلىك؛ قاپاقباش؛
دۆت؛ كالۋا؛ جاھىل؛ تەرسا؛ كاج.

【鸳鸯楼】 yuānyānglóu سوق-
سۇلار بىناسى؛ ئەر-خوتۇنلار
بىناسى؛ يېڭى توي قىلغانلارنىڭ
ۋاقتىلىق تۇرالغۇسى.

【鸳鸯债】 yuānyāngzhài
ئاشىق-مەشۇقلار رىشتىسى؛
سوقسۇلار رىشتىسى؛ ئەر-خوتۇنلۇق
ئارمانى؛ توي قىلىشالمىغان قىز-
يىگىت.

【冤大头】 yuān dàtóu دىت-
سىز بەتخەج؛ پەمسىز؛ بەتخەج؛ دۆت

بەتخەج؛ بىكاردىن بىكار خەققە پۇل
خەجلەپ بەرمەك.

【冤枉路】 yuānwānglù بىكار
يول ماڭماق؛ بىكاردىن بىكار يول
ماڭماق؛ بىكار ئىشلىمەك؛ ئۇۋال
بولماق؛ بىھۇدە يول يۈرمەك.

【冤枉气】 yuānwāngqì ئۇۋال-
لىق قورساق كۆپۈكى؛ ناھەق قورساق
كۆپۈكى؛ ئورۇنسىز ئاچچىق
يۈتۈۋالماق؛ بىكاردىن بىكار قورساق

كۆپۈكى تارتماق.

【原地踏步】 yuándì tàbù
ئورۇندا مارش؛ بىر ئورۇندا دەسسەپ
تۇرماق؛ بۇرۇنقى ئورۇندا تۇرۇپ
قالماق؛ ئىلگىرىلەش بولماسلىق؛
يۇقىرى كۆتۈرۈلۈش بولماسلىق؛
ئالغا باسماسلىق.

【月下老人】 yuèxià lǎorén
ساۋچى؛ ئەلچى؛ تويدا تۇرۇپ
بەرگۈچى؛ نىكاھ گۇۋاھچىسى.

Z

【砸迪族】 zā dízú دسكوخۇ - دسكو مەستانلىرى. مارلار؛

【砸饭碗】 záfànwǎn تاۋىقى چىقىلماق؛ خىزمەتتىن ھەيدەلمەك؛ ئىشىنىز قالماق.

【砸锅卖铁】 záguō màitiě ھەممە نېمىسىنى بېرىۋەتمەك؛ بىر تال يىپقا قەدەر ھەممىسىنى بېرىۋەتمەك؛ بار يوقىنىڭ ھەممىسىنى ئېلىپ چىقماق.

【砸了锅】 zále guō قازىنى چىقىلماق؛ مەغلۇپ بولماق؛ چاتاق تۇغدۇرماق؛ ئىشنى بۇزۇپ قويماق.

【砸牌子】 zápáizi ۋىۋىسكا چىقىلماق؛ نام - ئاتاقنى يوقاتماق؛ نامىنى بۇلغىماق؛ ئىناۋىتى چۈشمەك؛ خەقنىڭ ئىشەنچىسىدىن مەھرۇم بولماق.

【栽跟头】 zāigēntou موللاق ئېتىپ چۈشمەك؛ ئوڭۇشىنىزلىققا ئۇچرىماق؛ شەرمەندە بولماق؛ ئوسال

بولماق.

【栽面儿】 zāimiànر يۈزى چۈشمەك؛ ئابروۋى تۆكۈلمەك.

【在台上】 zàitáishàng سەھنە - دە؛ مۇنبەردە؛ قولدا ھوقۇقى بار؛ ئەمەلدارلىق ئورۇندا.

【遭白眼】 zāobáiyǎn سوغۇق مۇئامىلىگە ئۇچرىماق؛ كەمسىتىشكە ئۇچرىماق؛ كىشىنىڭ يامان كۆز قارشىغا ئۇچرىماق؛ ئالىيىپ قاراشقا يولۇقماق.

【遭遇战】 zāo yùzhàn دوقۇ - رۇشۇش جېڭى؛ قۇچاقلاشما جەڭ؛ تۇتۇشۇپ قالماق؛ دوقۇرۇشما جەڭ.

【糟豆腐】 zāodòufu ناچار دۇفۇ؛ قابىلىيەتسىز ئادەم؛ بوشاڭ؛ ئىقتىدارسىز؛ بولۇمسىز.

【造粪机器】 zàofènjīqì قىغ ماشىنىسى؛ بىكار تاماق؛ ھارامتاماق؛ نان قېپى.

【造空气】 zàokōngqì گەپ تارقاق؛ جامائەت پىكىرى پەيدا قىلماق؛ جامائەت پىكىرى توپلىماق؛ ئۆزىگە پايدىلىق كەيپىيات ياراتماق؛ كەيپىيات ھازىرلىماق.

【扎耳朵】 zhā ěrduo قۇلد- قىنى تەشمەك؛ قۇلاقنى يېمەك؛ يېقىمسىز ئاۋاز؛ قۇلاققا ياقماسلىق.

【扎堆儿】 zhāduīr ئولشۇۋال- ماق؛ كالىەكلشۇۋالماق.

【诈眼儿】 zhà yǎnr كۆزىنى يۇمۇۋالماق؛ كۆرمەسكە سالماق.

【榨油水】 zhà yóushuǐ پايدا ئالماق؛ شىلىۋالماق؛ شورماق؛ ئېكىسپىلاتاتسىيە قىلماق.

【摘帽子】 zhāi màozi قالپاق- نى ئېلىپ تاشلىماق؛ قالپاقنى ئېلىۋەتمەك؛ ئاقلاش؛ ... نامدىن قۇتۇلماق؛ ئاتاقتىن قۇتۇلماق؛ نامىنى ئەسلىگە كەلتۈرمەك؛ قارىلانغۇچىنى ئاقلىماق.

【摘牌子】 zhāipáizi يوپۇقنى ئېلىۋەتمەك؛ نام- ئاتاقنى چۈشۈرۈۋەتمەك؛ تىجارىتىنى توختىتىۋەتمەك.

【摘纱帽翅】 zhāishāmào chī “摘乌纱帽” غا قاراڭ.

【摘桃子】 zhāi táozi شاپتۇل ئۈزۈمەك؛ تەييارغا ھەييار بولماق؛ پايدا ئېلىۋالماق؛ سوقۇۋالماق؛ غەلبە مېۋىسىنى بۇلاپ ئېلىۋالماق.

【摘乌纱帽】 zhāiwūshāmào مەنسەپ قالپىقىنى ئېلىپ تاشلىماق؛ ئەمىلىنى ئېلىپ تاشلىماق؛ ۋەزىپىسىنى ئېلىپ تاشلىماق.

【沾边儿】 zhān biānr يېقىن كەلمەك؛ يېقىنلاشماق؛ تۈزۈك؛ تەۋە بولماق؛ نېسىۋىسى بولماق؛ مۇناسىۋىتى بولماق.

【占鳌头】 zhàn áo tóu بىرىد- چى بولماق؛ بىرىنچىلىكنى ئالماق؛ بەيگە ئالماق.

【占地盘】 zhàn dìpán زېمە- نىنى ئىگىلىۋالماق؛ جاينى بېسىۋالماق؛ تەسىر- دائىرىسىنى ئىشغال قىلىۋالماق.

【占便宜】 zhàn piányi پايدا ئالماق؛ نەپ ئالماق؛ ئۈستۈن تۇرماق؛ ئۈتۈپ چىقماق؛ ئۈتۈق.

【占上风】 zhàn shàngfēng

ئۈستۈنلۈكنى ئىگىلىمەك؛
ئۈستۈنلۈك قازانماق؛ ئۈستۈن
ئورۇندا تۇرماق؛ ئۈتۈپ چىقماق.

【占着茅坑不拉屎】 zhàn
zhe máokēng bù lā shǐ
ئورۇن ئىگىلەپ ھارام تاماق يەپ
يۈرمەك؛ ئورۇننى بوشاتماسلىق.

【站不住】 zhàn bù zhù دەسسە
سەپ تۇرالماسلىق؛ ئاران دەسسەپ
تۇرماق؛ تۇرۇپ قالالماسلىق؛
دەسسەپ تۇرالغىدەك يېرى
بولالماسلىق؛ پۈت تىرەپ
تۇرالماسلىق؛ تىنماي چېپىپ
يۈرمەك؛ تىنىم تاپماسلىق؛
پالاقشىپلا يۈرمەك؛ ئالدىراپلا
يۈرمەك؛ بىر ئورۇندا تۇرالماسلىق.

【站不住脚】 zhàn bù zhù jiǎo
“站不住” غا قاراڭ.

【站得住脚】 zhàn de zhù jiǎo
“站住脚” غا قاراڭ.

【站住脚】 zhàn zhù jiǎo
ئورۇن تۇتماق؛ تۇرۇپ قالماق؛ پۈت
تىرەپ تۇرماق؛ توختىماق؛ قىمىر
قىلماسلىق؛ تىنىم تاپماسلىق؛
ئورۇن ئالماق.

【张三推李四】 zhāng sān tuī

ئىشنى بىر - بىرىگە ئىتەر. -
lí sì مەك؛ سەن سالا، مەن سالا، ئانقا
ئوتنى كىم سالا؛ مۈشۈكنى ئىشقا
بۇيرىساڭ، قۇيرۇقىنى بۇيرۇپتۇ.

【掌上明珠】 zhǎng shàng-
míng zhū ئالبقاندىكى گۆھەر؛
ئەركە قىز؛ قولدىن چۈشۈرمەيدىغان
گۆھەر؛ ئەتىۋارلىق قىز؛ كۆز
قارىچۇقى؛ ئارزۇلۇق قىز؛ ئەتىۋارلىق
نەرسە؛ قىممەتلىك.

【掌印把子】 zhǎng yìn bà zǐ
تامغا تۇتماق؛ ھوقۇق تۇتماق؛
ھاكىمىيەت بېشىدا تۇرماق؛
ھاكىمىيەت باشقۇرماق.

【长见识】 zhǎng jiàn shi
كۆزى ئېچىلماق؛ نەزەر دائىرسى
كېڭەيمەك؛ ئىقتىدارى ئۆسمەك.

【长心眼】 zhǎng xīn yǎn زې-
رەك بولماق؛ ئەقىل كىرمەك؛ ئەقىل
تاپماق.

【障碍物】 zhàng' ài wù توسال-
غۇ؛ توسۇق؛ پۈتلىكاشاڭ؛
ئىلگىرىلەشكە توسقۇنلۇق قىلىدىغان
نەرسە (شەيئى).

【朝阳产业】 zhāo yáng chán

- yè يېڭى كەسىپ؛ ئىستىقبالىق
كەسىپ؛ گۈللىنىۋاتقان كەسىپ.
- 【爪洼国】 zhǎowāguó نەرىكىن
تاڭ؛ قايسى يەركىن؛ بىلگىلى
بولمايدىغان يەر.
- 【找不着北】 zhǎobùzháoběi
ئېزىپ قالماق؛ خۇشاللىقىدىن
تېرىسىگە پاتماي قالماق؛
خۇشاللىقىدىن ئەس - يادىنى
يوقاتماق؛ يولنى تونۇيالماسلىق.
- 【找茬儿】 zhǎochár
“找岔子” غا قاراڭ.
- 【找岔子】 zhǎochàzi پۇتاق
چىقارماق؛ نۇقسان تاپماق؛ قۇسۇر
تاپماق؛ تىرناق تېگىدىن كىر
ئىزدىمەك.
- 【找出路】 zhǎochūlù يول
تاپماق؛ ھايات يولىنى ئىزدىمەك؛
ئامال تاپماق.
- 【找垫背的】 zhǎodiànbēide
مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالماسلىق؛
بىراۋنى جاۋابكار قىلىپ تۇتۇپ
بەرمەك؛ ئورنىغا باشقا بىراۋنى تۇتۇپ
بەرمەك؛ ئاقىۋەتكە ئىگە بولماسلىق.
- 【找饭碗】 zhǎofànwǎn ئىش
- ئىزدىمەك؛ خىزمەت تاپماق؛ خىزمەت
ئىزدىمەك.
- 【找缝子】 zhǎofèngzi يوچۇق
ئىزدىمەك؛ باھانە تاپماق؛ سەۋەب
ئىزدىمەك.
- 【找麻烦】 zhǎomáfan بىئا
رام قىلماق؛ ئاۋارىچىلىك تاپماق؛
ئاۋارە قىلماق؛ مالال قىلماق.
- 【找门路】 zhǎoménlù يول
تاپماق؛ ئېپىنى تاپماق؛ ئامال
تاپماق.
- 【找米下锅】 zhǎomíxiàguō
ئىش ئىزدىمەك؛ ماتېرىيال
ئىزدىمەك.
- 【找窍门】 zhǎoqiàomén
يول تاپماق؛ ئامال تاپماق؛ مەسىلىنى
ھەل قىلىشنىڭ ئاچقۇچىنى تاپماق؛
ئىشنى ھەل قىلىشنىڭ ئۇسۇلىنى
تاپماق؛ چارە - تەدبىر تاپماق.
- 【找上门】 zhǎoshàngmén
ئىزدەپ كەلمەك؛ ئۆزى كەلمەك.
- 【找踏级】 zhǎotàjí ئۆرلەش
يولىنى تاپماق؛ يۇقىرى ئۆرلەش
ئامالىنى تاپماق؛ ئېگىزگە يامىشىش
چارىسىنى ئىزدىمەك.

پارچە.

【找梯子下台】 zhǎo tīzi xià

tái ۋەج كۆرسەتمەك؛ مۈشكۈل ئەھۋالدىن قۇتۇلۇش يولىنى تاپماق؛ باھانە - سەۋەب ئىزدىمەك.

【找野食】 zhǎo yěshí ھارام

پۇل تاپماق؛ ھارام پايدا تاپماق؛ ھارام بايلىق ئىزدىمەك.

【照葫芦画瓢】 zhào húlu

huà piáo “依样画葫芦” غا قاراڭ.

【照镜子】 zhào jìngzi ئۆزىنى

ئەينەكتە كۆرمەك؛ ئۆزىنى تەكشۈرۈپ كۆرمەك؛ ئۆلچەمگە سېلىشتۇرۇپ تەكشۈرمەك.

【照妖镜】 zhào yāojìng جاھان

نەما.

【遮耳目】 zhē ěr mù كۆز بو-

يىماق؛ ساختىپەزلىك قىلماق؛ باشقىلاردىن يوشۇرماق.

【遮羞布】 zhē xiū bù ئەۋرەت

لاتىسى؛ ئەۋرەت پەردىسى.

【折子戏】 zhé zǐ xì ئايرىم پار-

چە؛ ئارىيە؛ ئىتوت؛ تىياتىردىن

【针插不入，水泼不进】 zhēn

chā bù rù , shuǐ pō bù jìn يىڭنەمۇ كىرمەيدىغان، سۇمۇ كىرمەيدىغان؛ ھېچنېمىنى سىغدۇرماسلىق؛ ھېچ نەرسىنى سىغدۇرماسلىق؛ ئۆزىدىن ھېچنېمىنى ئۆتكۈزمەسلىك.

【针尖对麦芒】 zhēnjiān duì

màimáng ئىكەككە دوقاق؛ تىغ-مۈتىغ تاقابىل تۇرماق؛ دەلمۈدەل تاقابىل تۇرماق.

【针尖削铁】 zhēn jiān xiāo

tiě يىڭنە بىلەن تۆمۈرنى يونۇماق؛ پايداخورلۇق؛ پىتنىڭ ئۈچىيىگە ھېسىپ قۇيماق.

【枕头风】 zhěnbīānfēng

“枕头风” غا قاراڭ.

【枕头风】 zhěntoufēng ياس-

تۇق شامىلى؛ تەكپە شامىلى؛ يوتقان ئىچىدىكى گەپ؛ يوتقاندا قىلىشقان گەپ؛ خوتۇننىڭ ۋەسۋەسىسى؛ خوتۇننىڭ گېپى.

【枕头状】 zhěntouzhuàng

خوتۇننىڭ شىكايىتى؛ يوتقان

ئىچىدىكى ئەرز؛ خوتۇننىڭ ئەرزى.

【争面子】 zhēng miànzi
ئابرويلۇق؛ ئابروى تالاشماق؛
ئىززىتىنى ساقلىماق؛ يۈزىنى
ساقلىماق.

【争上游】 zhēng shàngyóu
يۇقىرى ئۆرلىمەك؛ ئالغا ئىنتىلمەك؛
بىرىنچىلىكنى تالاشش؛ قارتا
ئويۇنى؛ ئۈستۈنلۈك تالاشش.

【争坐位】 zhēngzuòwèi
ئورۇن تالاشماق؛ مەنسەپ تالاشماق؛ ئەمەل
تالاشماق.

【睁眼瞎子】 zhēng yǎn xiāzi
كۆزى ئوچۇق قارىغۇ؛ ساۋاتسىز
ئادەم؛ ئىشنىڭ تېگى - تەكتىنى
بىلمەسلىك؛ كۆزى تۆشۈك قارىغۇ.

【睁一只眼，闭一只眼】 zhēng
yī zhī yǎn , bì yī zhī yǎn
كۆرمەسكە سالماق؛ بولسا بولار،
بولمىسا ئىز پۇلى قالار دەپ قارىماق؛
بىپەرۋالىق قىلماق؛ كۆرسىمۇ
كۆرمەسكە سالماق.

【正人君子】 zhèngrén jūnzi
يۈكسەك ئەخلاقلىق ئادەم؛ ئالىيجاناب
ۋە ئادىل ئادەم.

【支摊子】 zhītānzi تەنزە ياي-
ماق؛ يېڭى ئورگان قۇرماق؛ مۇھىم
ۋەزىپىنى ئۈستىگە ئالماق.

【支招儿】 zhī zhāor ئەقىل
كۆرسەتمەك؛ ئەقىل ئۆگەتمەك؛ يول
كۆرسەتمەك

【支嘴子】 zhī zuǐzi لوقما
سالماق؛ ئەقىل ئۆگەتمەك.

【芝麻官】 zhīmaguān كىچىك
مەنسەپ؛ كىچىك ئەمەل؛ كىچىك
ئەمەلدار؛ مەنسىپى تۆۋەن ئەمەلدار؛
دەرىجىسى تۆۋەن ئەمەلدار.

【芝麻绿豆官】 zhīmá lǜdòu
guān “芝麻官” گە قاراڭ.

【蜘蛛人】 zhīzhūrén ئۆمۈ-
چۈكلەر؛ ئۆمۈچۈك ئادەم؛ بىنا
سرتىنى تازىلىغۇچىلار.

【执牛耳】 zhíniú'ěr ھۆكۈم-
ران ئورۇندا تۇرماق؛ ئۈستۈن
تۇرماق؛ باشچىلىق قىلماق؛
ھۆكۈمرانلىق قىلماق.

【直肠子】 zhíchángzi تۈپتۈز؛
ساددا؛ ئاق كۆڭۈل؛ كۆڭلى تۈز؛
ئىچىدە گەپ ياتمايدىغان.

【直筒子】 zhítǒngzi گەپنى ئوچۇق قىلىدىغان؛ كۆڭلى تۈز؛ تۈز خاراكتېرلىك ئادەم؛ ئاق كۆڭۈل؛ گەپ ئەگىتمەيدىغان.

【直心眼儿】 zhí xīnyǎnr تۈز كۆڭۈل؛ كۆڭلى تۈز؛ ساددا؛ ئاق كۆڭۈل.

【直性子】 zhí xìngzi تۈز؛ كۆڭلى تۈز؛ ئوچۇق مېجەز؛ تۈز كۆڭۈل؛ ساددا؛ ئۇدۇل؛ ئاق كۆڭۈل ئادەم.

【只许州官放火, 不许百姓点灯】 zhǐxǔ zhōuguān fànguǒ bùxǔ bǎixìng diǎndēng ھۆ- كۈمرانلارنىڭ ئوت قويۇشىغا رۇخسەت يۈ، پۇقرالارنىڭ چىراغ يېقىشىغا رۇخسەت يوق؛ ئۆزى نى - نى ئەسكىلىكلەرنى قىلىدۇيۇ، باشقىلارنىڭ ئازراق سەۋەنلىكىنى كەچۈرمەيدۇ؛ ھالۋىنى ھېكىم يەر، تاياقنى يېتىم (يەر)؛ ئوت قويسا ئامبالغا يوق سوراق، پۇقرا ياقالمادۇ چىراغ.

【纸老虎】 zhǐlǎohǔ قەغەز يول- ۋاس؛ قۇرۇق سۆلەت.

【指挥棒】 zhǐhuībàng دىرئور-

لۇق تايىقى؛ قوماندانلىق تايىقى؛ قوماندانلىق كالتىكى؛ ئەدەپ كالتىكى.

【指脊梁骨】 zhǐjǐliángǔ “戳脊梁骨” غا قاراڭ.

【指南针】 zhǐnánzhēn كوم- پاس؛ قىبلىنما؛ يول كۆرسەتكۈچ؛ كۆرسەتكۈچ؛ قوللانما.

【致命伤】 zhì mìng shāng جاننى ئالىدىغان يارا؛ جانغا تاقاشقان ئىش؛ ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدىغان مەسىلە؛ ئەجەللىك يېرى؛ تىل قىسىنچىلىق؛ ئاجىز يېرى؛ ئەجەللىك جاراھەت.

【智多星】 zhì duōxīng ئەقىل- لىق ئادەم؛ بىلگە؛ دانىشمەن؛ ئاجايىپ ئەقىللىق كىشى؛ ئاجايىپ ئەقىل - زاكاۋەت؛ كەڭ بىلىملەر ماكانى؛ دانىشمەنلىك بۇلىقى.

【智囊团】 zhì nángtuán مەسل- ھەتچىلەر؛ ئەقىل كۆرسەتكۈچلەر؛ ئاقىللار ئورگىنى؛ ئاقىللار كېڭىشى.

【中看不中用】 zhōng kàn kōng yòng كۆرۈنۈشتە ئوبدان؛ كۆرمەككە ياخشى؛ كۆرۈنۈشى چىرايلىق بولغان بىلەن

ئىشقا يارمايدىغان؛ ئەستىردىن پەۋزى چوڭ.

【中山狼】 zhōngshānláng
جۇڭشەن بۆرسى؛ ناشۇكۇر؛ نانكۇر؛
تۇزكۇر؛ ۋاپاغا جاپا قىلغۇچى؛
ياخشىلىققا يامانلىق قىلغۇچى؛ ئاش
بەرگەنگە مۇشت ئاتقۇچى.

【中暗箭】 zhòng àn jiàn
يوشۇرۇن ئوق تەگمەك؛ قەستكە
ئۇچرىماق؛ سۈيىقەستلىك
زىيانكەشلىككە ئۇچرىماق.

【中圈套】 zhòngquāntào قىل
تاققا چۈشمەك؛ قاپقانغا چۈشمەك؛
تۇزاققا چۈشمەك.

【中状元】 zhòngzhuàngyuán
ئەلىۋل ئەلا بولماق؛ جۇاڭيۈەنلىككە
ئېرىشمەك؛ ياخشى نەتىجىگە
ئېرىشمەك؛ بىرىنچىلىككە
ئېرىشمەك؛ ئىلغار بولماق.

【重磅炸弹】 zhòngbàng-zhà-
dàn ئېغىر بومبا؛ كۈچ - قۇد.
رەتلىك بومبا؛ ئېغىر توپ؛ ئېغىر
زەمبىرەك؛ ئېغىر زەربە؛ قاقشاتقۇچ
زەربە.

【重炮手】 zhòngpàoshǒu
ئېغىر تىپلىق توپ؛ ئېغىر توپچى؛

ئېغىر زەمبىرەكچى؛ مۇھىم رول
ئوينىغۇچى؛ ھالقىلىق رول
ئوينىغۇچى.

【重身子】 zhòngshēnzi قور-
سىقىدا قېلىش؛ ئېغىر قورساق
ئايال؛ ھامىلدار.

【重头戏】 zhòngtóuxì مۇھىم
ئۇچۇر؛ ئېغىر ۋەزىپە؛ مۇھىم
ۋەزىپە؛ ئاساسلىق ئويۇن؛ ئاساسلىق
مەزمۇن؛ ئېغىر مەسئۇلىيەت؛ مۇھىم
پائالىيەت.

【重灾区】 zhòngzāiqū ئېغىر
ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلار؛ ئاپەت
رايونى؛ ئېغىر ئاپەتكە ئۇچرىغان
جايلار.

【诸葛亮】 zhūgéliàng جۇگې
لياڭ؛ ئەقىل - پاراسەتلىك ئادەم؛
زەككى ئادەم؛ تالانتلىق ئادەم؛
قابىل.

【诸葛亮会】 zhūgéliànghuì
جۇگې لياڭ كېڭىشى؛ ئاقىللار
كېڭىشى.

【竹筒倒豆子】 zhútǒng dào
dòuzi ھەممە گەپنى تولۇق دې-
مەك؛ تولۇق ئىقرار قىلماق؛
پۈتۈنلەي بوينىغا ئالماق.

【主打歌】 zhǔ dǎ gē ئاساس-
لىق ناخشا؛ ئاساسلىق بازار ئاچقۇچى
ناخشا؛ ئاساسلىق كۇبلىت.

【主力军】 zhǔ lì jūn ئاساسىي
قوشۇن؛ ئاساسىي كۈچ؛ ئاساسىي
كۈچلەر.

【主渠道】 zhǔ qúdào ئاساس-
لىق ۋاستە؛ ئاساسىي يول.

【主人翁】 zhǔ rénwēng باش
قەھرىمان؛ خوجايىن.

【主心骨】 zhǔ xīn gǔ تايانچ؛
يۆلەنچۈك.

【主旋律】 zhǔ xuánlǜ ئاسا-
سىي مېلودىيە؛ ئاساسىي كۆز قاراش؛
ئاساسلىق روھى.

【拄拐棍儿】 zhǔ guǎigùnر
ھاسا تۇتماق؛ ھاسا تايانماق؛
تايانماق؛ يۆلەننۇالماق؛ يۆلەنمەك.

【煮夹生饭】 zhǔ jiāshēngfàn
چالا پىشماق؛ چالا پىشقان تاماق؛
چالا؛ خام؛ چالا پىشۇرماق.

【住牛棚】 zhù niú péng
“进牛棚” غا قاراڭ.

【筑长城】 zhù chángchéng
ئىستىھكام قۇرماق؛ سېپىل
ياسىماق؛ تام سالماق؛ ماجاڭ
ئوينىماق.

【抓把柄】 zhuā bǎ bǐng ئاساس
تاپماق؛ ساپىقىنى تۇتماق؛
سەۋەنلىكىنى تۇتماق؛ ئاجىز يەرنى
تۇتماق؛ دەستەك ئىزدەمەك.

【抓辫子】 zhuā biànzi كوكۇ-
لىسىدىن تۇتماق؛ كوكۇلىسىغا
ئېسىلىۋالماق؛ خاتالىقىغا
ئېسىلىۋالماق؛ سەۋەنلىكىنى
تۇتماق؛ ئاجىزلىقىنى تۇتۇۋالماق.

【抓茬儿】 zhuā chár
“找茬儿” غا قاراڭ.

【抓工夫】 zhuā gōngfu ۋاقت
چىقارماق؛ بوش ۋاقت چىقارماق.

【抓公差】 zhuā gōngchā بىكار
ئىشقا سالماق؛ مەجبۇرىي ئەۋەتمەك؛
ئالۋاڭ سالماق؛ ھاشارغا ئەۋەتمەك.

【抓空儿】 zhuā kòngr
“抓工夫” غا قاراڭ.

【抓牛鼻子】 zhuā niú bízi
خىزمەتنىڭ نېگىزىنى تۇتماق؛

ئىشنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى تۇتماق.

【抓破脸】 zhuāpòliǎn
“撕破脸” گە قاراڭ.

【抓舌头】 zhuā shétou تىل
تۇتماق؛ دۈشمەننى ئەسەرگە
چۈشۈرمەك.

【抓小辫子】 zhuāxiǎobiànzi
“揪小辫子” غا قاراڭ.

【抓壮丁】 zhuā zhuàngdīng
ئەسكەر تۇتماق؛ ئەسكەرلىككە
تۇتماق.

【抓总儿】 zhuāzǒngr ھەممە
گە مەسئۇل بولماق؛ پۈتۈن خىزمەتنى
ئۈستىگە ئالماق.

【转弯子】 zhuǎnwānzi گەپنى
ئەگىتمەك؛ ئۆزگەرمەك؛ ئىدىيىنى
بۇرۇلۇش؛ گەپ يورغىلاتماق.

【转磨磨】 zhuànmòmo
“打磨磨” غا قاراڭ.

【撰钱树】 zhuànqiánshù
“赚钱树” غا قاراڭ.

【妆门面】 zhuāngménmiàn

“装门面” گە قاراڭ.

【装矮子】 zhuāng ǎizi تىز
پۈكمەك؛ نائىلاج.

【装狗熊】 zhuānggǒuxióng
بىچارە بولۇۋالماق؛ بىچارە قىياپەتكە
كىرىۋالماق؛ ئاجىز قىياپەتكە
كىرىۋالماق؛ توخۇ يۈرەك قىياپەتكە
كىرىۋالماق.

【装鬼脸】 zhuāng guǐliǎn
شەيتانلىق قىلماق؛ ھەييارلىق
قىلماق؛ مەسخىرە قىلماق.

【装红脸】 zhuānghóngliǎn
“唱红脸” گە قاراڭ.

【装门面】 zhuāngménmiàn
دۇكان ئالدىنى بېزمەك؛ ئىشك
ئالدىنى بېزەپ قويماق؛ تاشقى
كۆرۈنۈش ئۈچۈنلا؛ سىرتىنى
پارقىرتىش ئۈچۈنلا.

【装孙子】 zhuāngsūnzi بىچارە
بولۇۋالماق؛ بىچارە قىياپەتكە
كىرىۋالماق؛ ئۆزىنى بىچارە
كۆرسەتمەك.

【装洋蒜】 zhuāngyángsuàn
ساختىپەزلىك قىلماق؛ ھارامزادىلىك
قىلماق؛ خۇپسەنلىك قىلماق؛

ئۇقماس بولۇۋالماق؛ مۇغەمبەرلىك قىلماق؛ ئەخمەقلىق قىلماق؛ بىلمىگەن قىياپەتكە كىرىۋالماق.

【装样子】 zhuāng yàngzi باشقا قىياپەتتە كۆرسەتمەك؛ خۇپسەنلىك قىلماق؛ مۇغەمبەرلىك قىلماق.

【撞到枪口上】 zhuàngdào qiāngkǒu shàng مىلتىق ئاغزىغا سوقۇلماق؛ ئۆزىگە ئۆزى بالا تاپماق؛ ئۆزىنىڭ شورى؛ ئۆزىگە ئىش تېرىماق؛ ئۆزىگە ئاۋارچىلىق تېرىماق.

【撞东墙】 zhuàngdōngqiáng “撞南墙” غا قاراڭ.

【撞钉子】 zhuàng dīngzi “碰钉子” غا قاراڭ.

【撞南墙】 zhuàngnánqiáng پەيلىدىن يانماسلىق؛ بۇرنىغا يېمىگىچە نىيىتىدىن يانماسلىق؛ جاھىللىق قىلماق؛ كاج؛ تەرسا.

【撞墙不转弯】 zhuàng qiáng bùzhuǎn wān جاھىللىق قىلماق؛ كاجلىق قىلماق؛ تەرسالىق قىلماق.

【撞丧钟】 zhuàngsāngzhōng “敲丧钟” غا قاراڭ.

【追时髦】 zhuīshímáo “赶时髦” غا قاراڭ.

【追星族】 zhuīxīngzú چولپانغا چوقۇنغۇچىلار؛ چولپان مەستانىلىرى؛ چولپانغا شەيدا بولغۇچىلار.

【捉大头】 zhuō dàtóu ئالدى-ماق؛ قارىباستى قىلماق؛ دوپپىسىغا جىگدە سالماق.

【捉迷藏】 zhuōmícáng - مۆكۈ - مۆكۈلەڭ ئوينىماق؛ تېپىشماق تاپتۇرماق؛ ئەخمەق قىلماق.

【桌面儿上】 zhuōmiànshàng ئوچۇق - ئاشكارا؛ ئالدىدا دەپ قويغان گەپ؛ ئەدەپ سۆزلىرى؛ ئوچۇق گەپ - سۆزلەر.

【子弟兵】 zídìbīng خەلق ئەسكەرلىرى؛ ئەسكەرلىرىمىز؛ پەرزەنت ئەسكەرلەر؛ پەرزەنت قىسىملار؛ پەرزەنت قوشۇن.

【自大狂】 zìdàkuáng تەلۋە؛ پوچى؛ چوڭچىلىق سەۋدائىسى؛

- مەنمەنچى .
- 【自来火】 zìláihuǒ سەرەڭگە؛ چاقماق .
- 【自来熟】 zìláishóu تارتىنىش - نى بىلمەيدىغان؛ تۇغما چىقىشقا؛ چىقىشقا؛ ئاسان چىقىشقا قالىدىغان .
- 【自留地】 zìliúdì قالدۇرۇق يەر؛ ئۆزىنىڭ ئىشلىرى .
- 【自作孽】 zìzuòniè گۇناھى ئۆزىگە؛ ئۆزىگە ئۆزى قىلماق؛ ئۆزىنىڭ شورى؛ ھەركىم قىلسا ئۆزىگە؛ ئۆزىگە ئۆزى بالا تاپماق .
- 【走背运】 zǒubèiyùn تەلەپ - سىزلىك؛ تەلپى ئوڭدىن كەلمەسلىك؛ شور پېشانلىك؛ شۇم پېشانە؛ نەسلىك؛ نەس باسماق؛ پالاكەت باسماق .
- 【走背字儿】 zǒubèizìr “走背运” گە قاراڭ .
- 【走不通】 zǒubùtōng ئۆتكە - لى بولماسلىق؛ باپ كەلمەسلىك؛ ماسلاشماسلىق .
- 【走岔道】 zǒu chàdào ئاداڭ -
- ماق؛ ئادىشىپ قالماق؛ خاتا يولغا كىرىپ قالماق؛ قىغىر يولغا كىرىپ قالماق .
- 【走调儿】 zǒu diào ئاھاڭنى قېيىپ كەتمەك؛ ئاھاڭنى بۇزماق؛ باشقا مۇقامغا چالماق (ئېيتماق)؛ توغرا ئاھاڭدىن قېيىپ كەتمەك؛ ئىشنى بۇزماق؛ ئىشنى ئۆز يولىدا قىلماسلىق .
- 【走钢丝】 zǒugāngsī سىمدا ماڭماق؛ پولات ئارغامچىدا ماڭماق؛ خەۋپ - خەتەرگە يولۇقۇپ قالماق؛ خەۋپكە يولۇقماق؛ ئىككى تەرەپتىن تەڭپۇڭلاشتۇرماق؛ تەڭپۇڭلۇقنى يوقىتىپ قويماسلىق؛ خەتەرلىك ئىش قىلماق؛ زىددىيەتلەردىن ئەپچىللىك بىلەن پايدىلانماق .
- 【走过场】 zǒuguòchǎng پەقەت رەسمىيەت ئۈچۈنلا؛ رەسمىيەتچىلىك قىلماق؛ رەسمىيەت يۈزىدىن؛ كۆرۈنۈشكە؛ غوجام كۆرسۈن ئۈچۈنلا؛ شەكىلۋازلىق؛ رەسمىيەتچىلىك قىلماق .
- 【走好运】 zǒu hǎoyùn تەلەپ - يىي كەلمەك؛ تەلپى ئوڭدىن كەلمەك؛ ئامەت كەلمەك؛ ئىشى ئوڭغا تارتماق .

【走黑道】 zǒu hēidào ناتوغە -
را يول بىلەن ھايات كەچۈرمەك؛
قاراڭغۇدا يۈرمەك؛ ھارام يولغا
يۈرمەك.

【走红运】 zǒu hóngyùn ئامەت
كەلمەك؛ تەلىپى كەلمەك؛ ئىشى
ئوڭغا تارتماق؛ داڭقى چىقماق؛
بازىرى چىقماق.

【走后门】 zǒu hòumén ئارقا
ئىشكىتىن يۈرمەك؛ قانۇنسىز يوللار
بىلەن ئىش بېجىرمەك؛ ئوغرىلىقچە
يول بىلەن؛ ئارقا ئىشىك قىلماق؛
ناتوغرا يول بىلەن ئارقا ئىشىك
ئېچىپ بەرمەك.

【走回头路】 zǒu huítóulù
ئارقىغا قايتماق؛ ئارقىغا يانماق؛
كەلگەن يولى بىلەن يانماق.

【走江湖】 zǒu jiānghú جاھان -
كەزدىلىك قىلماق؛ جاھان كەزمەك؛
جاھان كېزىپ يۈرمەك؛ رەمماللىق
قىلىپ جان باقماق؛ ئويۇن قويۇپ
جان باقماق.

【走老路】 zǒu lǎolù كونا يول -
غا ماڭماق؛ كونا مۇقامغا دەسسەمەك؛
كونا ئۇسۇل بويىچە ئىش قىلماق؛
كونا ئىز بىلەن ماڭماق.

【走了样】 zǒu le yàng شەك -
لى بۇزۇلماق؛ ئىش جايدا
بولماسلىق؛ باشقىچە بولۇپ قالماق؛
قىيىپ كەتمەك؛ تۈسىنى يوقاتماق.

【走漏风声】 zǒulòu fēng-
shēng بىلىندۈرۈپ قويماق؛ شەپە
بېرىپ قويماق؛ ئاشكارا بولۇپ
قالماق.

【走漏嘴】 zǒulòu zuǐ ئاغزى
بوشلۇق؛ ئاشكارا بولۇپ قالماق؛
ئاغزىدىن چىقىپ كەتمەك؛ ئاغزى
بوشلۇق قىلماق.

【走马灯】 zǒumǎdēng ئارقا -
ئارقىدىن پەيدا بولماق؛ ئارقا -
ئارقىدىن ئالماشتۇرماق؛ ئىچىدىكى
سۈرەتلەر ئايلىنىپ تۇرىدىغان پانۇس؛
ئۇياق - بۇياققا ئۆتۈشۈپ تۇرماق؛
توختىماي چىقىپ تۇرماق؛
نۆۋەتلىشىپ تۇرماق.

【走麦城】 zǒumàichéng مەغە -
لۇپ بولماق؛ مەغلۇبىيەت؛
يېڭىلمەك؛ بەربات بولماق؛ گۇمران
بولماق؛ موللاق ئاتماق؛ تەختتىن
چۈشمەك.

【走门子】 zǒu ménzi ئارقا
ئىشكىتىن ماڭماق؛ ئارقا ئىشىك
قىلماق؛ يولىنى قىلماق؛ ئىشنىڭ

ئېپىنى تاپماق.

【走内线】 zǒunèixiàn قارشى تەرەپنىڭ ئىچكى قىسمىدا كۆز - قۇلاق ئورۇنلاشتۇرماق؛ ئائىلە تەۋەلىكلىرى ياكى يېقىن دوستلىرى (قارشى تەرەپنىڭ) ئارقىلىق ھەرىكەت قىلماق؛ كۆز - قۇلاقلاردىن پايدىلانماق؛ ئايغاچچىلارنى ئىشقا سالماق؛ قارشى تەرەپنىڭ ئىچكى قىسمىدا پائالىيەت ئېلىپ بارماق.

【走死棋】 zǒusǐqí مەغلۇپ بولۇش ھالىتىگە چۈشۈپ قالماق؛ مات بولۇش ھالىتىدە قالماق؛ يېڭىلىپ قېلىش ھالىتىدە تۇرماق.

【走弯路】 zǒuwānlù ئايلاڭ - ما يول بىلەن يۈرمەك؛ ئەگرى - توقاي يول ماڭماق؛ ساختا يولغا كىرمەك؛ توغرا يولدىن چەتلىمەك؛ خاتالاشماق؛ خاتالىق ئۆتكۈزۈپ قويماق؛ ئوڭۇشسىزلىققا ئۇچرىماق؛ ۋاقىتنى بىكار ئىسراپ قىلماق؛ ئايلىنىپ ئۆتۈش.

【走下坡路】 zǒuxiàpōlù پەس - كە قاراپ ماڭماق؛ تۆۋەن چۈشۈپ كەتمەك؛ تۆۋەنلەپ كەتمەك؛ چېكىنىپ كەتمەك.

【走险棋】 zǒuxiǎnqí تەۋەك - كۈلگە يۈزلەنمەك؛ خەتەرلىك يولغا قاراپ ماڭماق؛ خەتەرگە يۈزلەنمەك.

【走形式】 zǒu xíngshì ياڭزا چىقارماق؛ رەسمىيەتچىلىك قىلماق؛ شەكىلۋازلىق قىلماق؛ غوجام كۆرسۈن ئۈچۈنلا؛ رەسمىيەت يۈزسىدىنلا.

【走一步, 看一步】 zǒuyībù, kànyībù ھەر قەدەمنى بايقاپ باس - سماق؛ ئېھتىياتچانلىق بىلەن ئالغا باسماق.

【走着瞧】 zǒuzheqiáo ئالدى - رىماي تۇر؛ خەپ توختاپتۇر؛ ئۆلمىسەك كۆرەرمىز؛ قېنى كۆرەرمىز؛ چۆچۈرنى خام سانماق؛ ۋاقىت ئىسپاتلايدۇ.

【钻防空洞】 zuānfángkōng-dòng ھاۋا مۇداپىئەسى ئۆتكۈرىگە كىرىۋالماق؛ پاناھ جايغا كىرىۋالماق؛ مۆكۈۋالماق.

【钻狗洞】 zuān gǒudòng ھارامزادىلىك قىلماق؛ خۇشامەتچىلىك قىلماق؛ يالاقچىلىق قىلماق؛ ھامىي ئىزدىمەك.

【钻故纸堆】 zuāngùzhǐduī
كونا قەغەزلەر دۆۋىسىگە كىرىپ
كەتمەك؛ تارىخىي ھۆججەت -
ماتېرىياللار ئىچىگە كىرىپ كەتمەك؛
كونا كىتاب - ماتېرىياللار دۆۋىسىگە
كىرىپ كەتمەك.

【钻空子】 zuānkòngzi كاۋاك
ئىزدىمەك؛ يوقۇق ئىزدىمەك؛
تۆشۈك ئىزدىمەك؛ پۇرسەتتىن
پايدىلانماق؛ پۇرسەت ئىزدىمەك.

【钻口袋】 zuānkǒudài تاغار
غا كىرمەك؛ قورشىۋالماق؛
ئورنىۋالماق؛ مۇھاسىرىگە چۈشمەك؛
قاپسىۋالماق.

【钻冷门】 zuānlěngmén خەق
لەر ئەھمىيەت بەرمەيدىغان ئىشقا
تۈتۈش قىلماق؛ ئاقمايدىغان ئىشقا
كىرىشمەك؛ ئاقمايدىغان كەسىپنى
ئۆگەنمەك؛ باشقىلار ئۆگەنمەيدىغان
كەسىپكە كىرىشمەك.

【钻门子】 zuānménzi ھىمايد
چى ئىزدىمەك؛ ھامى ئىزدىمەك؛
تەخسىچىلىك قىلماق.

【钻牛角角】 zuānniújiǎo
“钻牛角尖” گە قاراڭ.

【钻牛角尖】 zuānniújiǎojiān

ئايىغى چىقماق ئىشقا كىرىشىپ
قالماق؛ بىھۈدە ئاۋارە بولماق؛ تۇيۇق
يولغا كىرىپ قالماق؛ ئايىغى چىقماق
ئىشنى كوچىلاۋەرمەك؛ ئۆز
سۆزلۈك؛ ئۆز پىكىرىدە چىڭ
تۇرۇۋالماق.

【钻钱眼儿】 zuānqiányǎnr
بىر تىيىننىڭ تۆشۈكىدىن مەڭ
قېتىم ئۆتمەك؛ يارماق تۆشۈكىدىن
كىرمەك؛ ئاچ كۆزلۈك؛ يارماق
ئۈچۈن جان تىكمەك.

【钻死胡同】 zuānsǐhútong
تۇيۇق يولغا كىرمەك؛ قىيىن
ئەھۋالدا قالماق؛ ھالاكەت گىردابىغا
بېرىپ قالماق؛ مۈشكۈل ئەھۋالغا
چۈشۈپ قالماق.

【钻石婚】 zuànshí hūn ئال
ماس توي؛ توي قىلغىلى 60 ياكى 75
يىل بولغانلار؛ توي قىلغانلىقىنىڭ
60 يىللىق خاتىرىسى.

【嘴巴紧】 zuǐbājǐn ئاغزى
چىڭ؛ ئارتۇقچە سۆز قىلمايدىغان؛
گېپى قىممەت؛ سۆزدە ئېھتىياتچان.

【嘴巴碎】 zuǐbāsuì
“嘴皮碎” گە قاراڭ.

【嘴巴甜】 zuǐbātían ئاغزى

دىن بال تامماق؛ گېپى تاتلىق؛
ئاغزى يۇمشاق؛ تىلى ھەسەل.

【嘴不干净】 zuǐ bù gānjìng
گېپى سېسىق؛ گېپى توڭ؛ ئاغزى
ئەسكى؛ سېسىق سۆز؛ گەپ - سۆزدە
ھايا قىلمايدىغان.

【嘴大喉咙小】 zuǐ dà hóu
ئاغزى چوڭ، كېكىر -
lóng xiǎo تىكى كىچىك؛ ئارمانغا تۇشلۇق
دەرمان يوق.

【嘴多舌长】 zuǐ duō shé
گەپ تاپتى؛ گەپ توشۇ -
cháng دى؛ پىتنە - ئىغۋاچى؛ پىتنە -
پاسات تارقانقۇچى.

【嘴对着心】 zuǐ duì zhexīn
دىلى بىلەن تىلى بىردەك بولماق؛
ئويلىغىنى بىلەن دېگىنى ئوخشاش
بولماق.

【嘴皮碎】 zuǐ pí suì
ۋالاقىتەگە -
كۈر؛ ۋاتلىدىماق؛ ۋات - ۋات؛ ئاغزى
پوش؛ ئۇششاق سۆز؛ ئاغزى
قىچشماق؛ گېپى تولا؛ ئۇششاق
گېپى تولا.

【嘴皮子】 zuǐ pí zi
تىل؛ سۆز
قابىلىيىتى؛ نۇتۇق قابىلىيىتى.

【嘴皮子薄】 zuǐ pí zi báo
گەپ -
كە ئۇستا؛ گەپدان؛ سۆزمەن؛
ۋالاقىتەگۈر؛ ۋات - ۋات؛ كوت -
كوت؛ ۋاتلىداق.

【嘴皮子硬】 zuǐ pí zi yìng
يول -
سىز تاكالا شماق؛ يان بەرمەسلىك؛
گەدەنكەشلىك قىلماق؛ قەتئىي باش
تارتىماق؛ يولسىز گەپ تالاشماق؛
مەدەدانلىق قىلماق.

【嘴是两张皮】 zuǐ shì liǎng
zhāng pí
ئېغىز دېگەن تۆشۈك
نەرسە؛ نېمىلا دېسە بولۇۋەرمەك؛
نېمە دېگۈسى كەلسە، شۇنى
دەۋەرمەك؛ ئېغىزنىڭ يېلى.

【嘴头子短】 zuǐ tóu zi duǎn
گەپكە ئۇستا ئەمەس؛ تىلى قىسقا؛
گەپ قىلىشنى بىلمەسلىك.

【醉翁之意不在酒】 zuì wēng
zhī yì bù zài jiǔ
مەقسەت باشقىچە؛
جىنىنىڭ قەستى شاپتۇلدا؛ مەقسەت
بۇنىڭدا ئەمەس؛ تامامەن باشقىچە
مەقسەتنى كۆزدە تۇتماق.

【左嗓子】 zuǒ sǎng zi
كېلىش -
مىگەن ئاۋاز؛ يېقىمسىز ئاۋاز؛ ئاۋازى
كېلىشمىگەن ئادەم.

【左右手】 zuǒ yòu shǒu
كۈچ -

لۈك ياردەمچى؛ قابىل ياردەمچى؛
ئوڭ قول؛ ئىككى قانات.

【坐地虎】 zuòdìhǔ يەرلىك
زومىگەر؛ قۇلاقكەستى؛ مۇتتەھەم؛
يامان ئادەم؛ ئالاقانات.

【坐地炮】 zuòdìpào ھازارۇل؛
بىشەم خوتۇن؛ جېدەلخور ئايال.

【坐飞机】 zuò fēijī ئايروپىلان.
غا ئولتۇرماق؛ ھاڭ - تاڭ قالماق؛
داڭ قېتىپ ئولتۇرۇپ قالماق؛
ھەيران بولۇپ ئولتۇرۇپ قالماق؛
ئىس - تۈتەك ئىچىگە كىرىپ
قالغاندەك بولماق.

【坐火箭】 zuòhuǒjiàn تېز كۆ-
تۈرۈلمەك؛ تېز ئۆرلىمەك (مەنسەپ)
؛ ئەمىلى تېز ئۆسمەك؛ ئورنى تېز
ئۆسمەك.

【坐家虎】 zuò jiāhú ئۆز
ئۆيىدە نوچىلىق قىلماق؛ ئۆيىدە
زومىگەرلىك قىلىدىغان.

【坐江山】 zuò jiāngshān
يۇرت سورىماق؛ ھاكىمىيەت بېشىدا
تۇرماق؛ شەھەر سورىماق؛ خان
بولماق.

【坐轿子】 zuòjiàozi رىكشىدا

ئولتۇرماق؛ ماختانچاق؛ تەختىراۋاندا
ئولتۇرماق؛ كۆككە كۆتۈرۈشنى
ياخشى كۆرمەك؛ ماختاپ ئۇچۇرۇشقا
ئامراق.

【坐冷板凳】 zuòlěngbǎndèng
قۇرۇق مەنسەپ تۇتماق؛ ئورۇندۇق
ساقلاپ ئولتۇرماق؛ قۇرۇق مەنسەپكە
ئولتۇرماق؛ قۇرۇق ئۆستەڭگە مىراپ
بولماق؛ خورلۇققا قالماق؛
ئېتىبارسىز قالماق؛ چەتكە چىقىپ
قالماق.

【坐牛车】 zuòniúchē كالا ھار-
ۋىسىدا ئولتۇرماق؛ سۈرئەت بەك
ئاستا؛ ئىلگىرىلەش تېز بولماسلىق؛
مىس - مىس.

【坐山观虎斗】 zuò shān
guān hǔ dòu تاغدا ئولتۇرۇپ
يولۋاسنىڭ ئېلىشىشىنى تاماشا
قىلماق؛ توپىلاڭدا توغغاچ
ئوغرىلىماق؛ ھالىدىن كەتكەندە
ئارىدىن نەپ ئالماق؛ تاماشا قىلماق.

【坐天下】 zuò tiānxià ھاكىم-
مىيەت بېشىدا تۇرماق؛ ھۆكۈمرانلىق
قىلماق؛ يۇرت سورىماق؛ شەھەر
سورىماق؛ خان بولماق.

【坐直升飞机】 zuò zhíshēng
fēijī تىك ئۇچار ئايروپىلاندا ئول-

تۇرماق؛ مەنسەپ تېز ئۆسمەك؛ تېز
ئۆرلىمەك؛ ئورنى تېز ئۆسمەك.

【座上客】 zuò shàngkè ئېزىز
مېھمان؛ تەكلىپ قىلىنغان مېھمان؛
ھۆرمەتلەك مېھمان.

【座右铭】 zuò yòumíng ھېك-
مەتلىك سۆز؛ دەستۇر.

【做表面文章】 zuò biǎomiàn
wénzhāng ياڭزا چىقارماق؛ شە-
كىلىۋازلىق؛ شەكىلىۋازلىق قىلماق؛
غوجام كۆرسۈن ئۈچۈنلا.

【做不得手脚】 zuò bù de
shǒujiǎo ھىيلە - مېكر ئىشلە-
تەلمەسلىك؛ يوشۇرۇن ھەرىكەت
قىلالماسلىق؛ نەيرەڭ
ئىشلىتەلمەسلىك؛ كۆز بويامچىلىق
قىلالماسلىق.

【做春梦】 zuò chūnmèng
بىردەملىك شېرىن خىيال سۈرمەك؛
يوقىلاڭ خام - خىيالغا بېرىلمەك.

【做大头】 zuòdàtóu
“拿大头” غا قاراڭ.

【做广告】 zuòguǎnggào ئېلان
قىلماق؛ ئەتەي كەڭ تەشۋىق

قىلماق.

【做鬼脸】 zuò guǐliǎn چىرا-
يىنى ئۆزگەرتمەك؛ مازاق قىلماق؛
مەسخىرە قىلماق؛ ھەييارلىق
قىلماق.

【做幌子】 zuòhuǎngzi نىقاب
قىلماق؛ نامىدىن پايدىلانماق؛ نامىنى
سېتىش.

【做夹生饭】 zuòjiāshēngfàn
تاماقنى خام ئەتمەك؛ ئىشنى چالا
قىلىپ قويماق؛ چالا ئىش قىلىپ
قويماق.

【做马牛】 zuòmǎniú ئات -
كالا ئورنىدا ئىشلەپ بەرمەك؛ مەدىكار
بولماق؛ جاپالىق ئىش قىلماق.

【做了皇帝想登仙】 zuò le
huáng dì xiǎng dēng xiān
پادىشاھ بولۇپلا ئەۋلىيا بولمەن دەپ
خىيال قىلماق؛ بولغانسېرى بولغۇسى
كەلمەك؛ ئاچ كۆز؛ نەپسى يامان؛
قارنى يامان؛ تويماس؛ ئوپقان.

【做眉眼】 zuò méiyǎn كۆز
تاشلىماق؛ كۆز قىسماق؛ كۆز
ئىشارتى قىلماق؛ قاش ئاتماق؛ قاش
- كۆزلىرىنى ئويناتماق.

【做炮灰】 zuòpàohuī
 “当炮灰” گە قاراڭ.

【做屏风】 zuò píngfēng
 پەردە بولماق؛ چىمىلداق بولماق؛
 شىرما بولماق.

【做手脚】 zuòshǒujiǎo ئاس-
 تىرتىن ئىش قىلماق؛ بىرەر نەيرەڭ
 ئىشلەتمەك.

【做尾巴】 zuò wěiba قۇيرۇق
 بولماق؛ ئارقىدا قالماق؛ خەقكە
 ئەگەشمەك.

【做文章】 zuòwénzhāng قۇسۇر
 چىقارماق؛ چاتاق تاپماق؛ چارە -
 تەدبىر قوللانماق؛ بىر ئامال قىلماق.

【做眼线】 zuò yǎnxiàn پاي-
 لاقچى بولماق؛ رازۋېدچىك بولماق؛
 يول باشلىغۇچى بولماق؛ مارامچى
 بولماق.

【做针线】 zuò zhēnxiàn چوت
 سوقماق؛ پىلانلىماق؛ نەيرەڭ
 ئىشلەتمەك؛ ھىلە ئىشلەتمەك.

Images have been losslessly embedded. Information about the original file can be found in PDF attachments. Some stats (more in the PDF attachments):

```
{
  "filename": "NDAYODIxNzMuemlw",
  "filename_decoded": "40282173.zip",
  "filesize": 22031089,
  "md5": "448df85f14f9e60c04f4f84c8f57ee6e",
  "header_md5": "65d04335fc706e7ccaae75641f396124",
  "sha1": "ff96dd5fc67a596a2445fd7bdc2c63da89888a95",
  "sha256": "536d0e2c89824d27027c8d6c565e072b16921bc180f0c6cad7a7b9296165fbb6",
  "crc32": 2596264228,
  "zip_password": "",
  "uncompressed_size": 22428354,
  "pdg_dir_name": "\u2551\u2551\u2559\u2229-\u256c\u00bc\u256c\u00df\u2562\u221a\u2559\u2229\u2563\u2580\u2559\u251c\u2559\u2229\u2524\u2569\u2561\u03a3_40282173",
  "pdg_main_pages_found": 335,
  "pdg_main_pages_max": 335,
  "total_pages": 364,
  "total_pixels": 1309528120,
  "pdf_generation_missing_pages": false
}
```